O B S A H strana

A.	**Z Á K L A D N É Ú D A J E**	**1**
A.1.	**Hlavné ciele riešenia a problémy, ktoré územný plán rieši**	**1**
A.1.1.	Zadanie úlohy	1
A.1.2.	Dôvody pre spracovanie ÚPN mesta Banská Bystrica	1
A.1.3.	Ciele spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica	2
A.1.4.	Spôsob spracovania ÚPN mesta	5
A.2.	**Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu mesta**	**8**
A.2.1.	Vyhodnotenie urbanistickej koncepcie doterajšieho Územného plánu aglomerácie Banská Bystrica	8
A.2.2.	Celková urbanistická koncepcia rozvoja mesta v koncepte ÚPN mesta Banská Bystrica	13
A.3.	**Údaje o súlade riešenia územia so zadaním a so súborným stanoviskom z prerokovania konceptu ÚPN**	**26**
A.3.1.	Údaje o súlade riešenia územia so zadaním	26
A.3.2.	Údaje o súlade riešenia územia so súborným stanoviskom z prerokovania konceptu ÚPN	26
B.	**T E X T O V Á Č A S Ť**	**27**
B.1.	**Vymedzenie územia**	**27**
B.1.1.	Riešené územie	27
B.1.2.	Časti mesta a urbanistické obvody	30
B.2.	**Väzby vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí územného plánu regiónu**	**32**
B.2.1.	Rozvoj mesta v rámci Banskobystrického kraja (ÚPN VÚC Banskobystrický kraj	32
B.2.1.1.	Postavenie mesta Banská Bystrica z hľadiska formovania nadregionálnych a interregionálnych vzťahov	32
B.2.1.2.	Postavenie mesta Banská Bystrica v sídelnom systéme	33
B.2.1.3.	Požiadavky na rozvoj mesta vyplývajúce zo záväznej časti Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov	34
B.2.2.	Vplyv nadradenej ÚPD na návrh ÚPN mesta Banská Bystrica	46
B.3.	**Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady mesta**	**48**
B.3.1.	Demografické rozvojové predpoklady	48
B.3.1.1.	Počet obyvateľov	48
B.3.1.1.1.	Retrospektívny vývoj obyvateľstva	48
B.3.1.1.2.	Bilancia pohybu obyvateľstva	49
B.3.1.1.2.1.	*Bilancia pohybu obyvateľstva v okrese Banská Bystrica v r. 1996-2010*	*49*
B.3.1.1.2.2.	*Bilancia pohybu obyvateľstva v meste Banská Bystrica v r. 1996-2010*	*50*
B.3.1.1.3.	Výhľadový počet obyvateľov Banskej Bystrice	50
B.3.1.1.4.	Počet obyvateľov v záujmovom území Banskej Bystrice	51
B.3.1.2.	Veková štruktúra obyvateľstva	53
B.3.1.2.1.	Veková štruktúra obyvateľstva v roku 2001 a 2009	53
B.3.1.2.2.	Veková štruktúra obyvateľstva k r. 2015 a 2025	55
B.3.1.2.3.	Veková štruktúra obyvateľstva v záujmovom území	56
B.3.1.3.	Ekonomická aktivita	57
B.3.1.3.1.	Ekonomická aktivita v okrese a meste Banská Bystrica	57
B.3.1.3.2.	Dochádzka a odchádzka za prácou	58
B.3.1.3.2.1.	*Dochádzka do mesta Banská Bystrica*	*58*
B.3.1.1.2.2.	*Odchádzka z mesta Banská Bystrica*	*58*
B.3.1.3.3.	Počet nezamestnaných	59
B.3.1.3.4.	Počet ekonomicky aktívnych osôb v meste Banská Bystrica k r. 2015 a 2025	59
B.3.1.3.5.	Ekonomická aktivita obyvateľstva v záujmovom území	60

O B S A H strana

B.3.1.4.	Návrhový počet obyvateľov v častiach mesta Banská Bystrica s územnou rezervou	60
B.3.1.4.1.	Počet obyvateľov pre územnú rezervu	60
B.3.1.4.2.	Nevyhnutné predpoklady pre dosiahnutie počtu 100.000 obyvateľov	61
B.3.1.4.3.	Veková štruktúra obyvateľstva (pre 100.000 obyvateľov)	62
B.3.1.4.4.	Ekonomická aktivita obyvateľstva (pre 100.000 obyvateľov)	62
B.3.1.4.5.	Počet obyvateľov v častiach mesta Banská Bystrica v r. 2001 a 2025 (pre 100.000 obyvateľov)	63
B.4.	**Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy dokumentujúce začlenenie mesta Banská Bystrica do systému osídlenia**	**64**
B.4.1.	Medzinárodné danosti a súvislosti	64
B.4.2.	Celoštátne danosti a súvislosti	68
B.4.3.	Regionálne danosti a súvislosti	71
B.4.3.1.	ÚPN VÚC Banskobystrický kraj	71
B.4.3.2.	Stredoslovenské regionálne centrum	75
B.4.3.3.	ÚPN mesta Zvolen	81
B.4.4.	Danosti a súvislosti záujmového územia mesta	84
B.4.4.1.	Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy dokumentujúce začlenenie Banskej Bystrice do systému osídlenia	84
B.4.4.2.	Strety záujmov	87
B.5.	**Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania**	**91**
B.5.1.	Obecné princípy formovania mesta	91
B.5.1.1.	Obecné princípy formovania mesta s ohľadom na demografický a časový vývoj	91
B.5.1.2.	Urbanistická koncepcia a formovanie obrazu mesta s ohľadom na rozvoj urbánnych funkcií	92
B.5.2.	Urbanistická koncepcia v základných urbanistických celkoch	95
B.5.3.	Kompozičné zásady formovania mesta	100
B.5.4.	Priestorová regulácia územia	102
B.5.4.1.	Spôsob regulácie	102
B.5.4.2.	Systém regulácie, limitov a kompozičných prvkov	104
B.6.	**Návrh funkčného využitia územia mesta – ubanistická koncepcia priestorového a funkčného usporiadania jednotlivých častí mesta**	**106**
B.6.1.	Časť mesta I – Banská Bystrica	107
B.6.1.1.	Súčasný stav	107
B.6.1.2.	Návrh	115
B.6.2.	Časť mesta II - Iliaš	127
B.6.2.1.	Súčasný stav	127
B.6.2.2.	Návrh	128
B.6.3.	Časť mesta III - Jakub	131
B.6.3.1.	Súčasný stav	131
B.6.3.2.	Návrh	132
B.6.4.	Časť mesta IV - Kostiviarska	134
B.6.4.1.	Súčasný stav	134
B.6.4.2.	Návrh	135
B.6.5.	Časť mesta V - Kráľová	139
B.6.5.1.	Súčasný stav	139
B.6.5.2.	Návrh	140
B.6.6.	Časť mesta VI – Kremnička	143
B.6.6.1.	Súčasný stav	143
B.6.6.2.	Návrh	143
B.6.7.	Časť mesta VII – Majer	148
B.6.7.1.	Súčasný stav	148
B.6.7.2.	Návrh	148

O B S A H strana

B.6.8.	Časť mesta VIII – Podlavice	151
B.6.8.1.	Súčasný stav	151
B.6.8.2.	Návrh	152
B.6.9.	Časť mesta IX – Radvaň	155
B.6.9.1.	Súčasný stav	156
B.6.9.2.	Návrh	160
B.6.10.	Časť mesta X – Rakytovce	168
B.6.10.1.	Súčasný stav	168
B.6.10.2.	Návrh	168
B.6.11.	Časť mesta XI – Rudlová	172
B.6.11.1.	Súčasný stav	172
B.6.11.2.	Návrh	173
B.6.12.	Časť mesta XII – Sásová	178
B.6.12.1.	Súčasný stav	178
B.6.12.2.	Návrh	179
B.6.13.	Časť mesta XIII – Senica	184
B.6.13.1.	Súčasný stav	184
B.6.13.2.	Návrh	185
B.6.14.	Časť mesta XIV – Skubín	188
B.6.14.1.	Súčasný stav	188
B.6.14.2.	Návrh	189
B.6.15.	Časť mesta XV – Šalková	193
B.6.15.1.	Súčasný stav	193
B.6.15.2.	Návrh	193
B.6.16.	Časť mesta XVI – Uľanka	197
B.6.16.1.	Súčasný stav	197
B.6.16.2.	Návrh	198
B.7.	**Návrh riešenia bývania, občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou, výroby a rekreácie**	**200**
B.7.1.	Návrh riešenia bývania	200
B.7.1.1.	Súčasný stav a doterajší vývoj	200
B.7.1.1.1.	Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov a bytov v Banskej Bystrici	200
B.7.1.1.2.	Veková štruktúra bytov	200
B.7.1.1.3.	Kategorizácia bytov	201
B.7.1.1.4.	Veľkosť bytov	201
B.7.1.1.5.	Bilancia bytového fondu	201
B.7.1.1.6.	Bytový fond v častiach mesta Banská Bystrica	201
B.7.1.1.6.1.	*Charakteristika obyvateľstva a bytového fondu podľa častí mesta a urbanistických obvodov v roku 2001*	*201*
B.7.1.1.6.2.	*Dynamika vývoja bytového fondu v častiach mesta a urbanistických obvodoch Banskej Bystrice*	*202*
B.7.1.1.7.	Domový a bytový fond v záujmovom území Banskej Bystrice	202
B.7.1.2.	Bytový fond k r. 2015 a 2025 v meste Banská Bystrica pre 81.450 obyvateľov v r. 2025	203
B.7.1.3.	Bytový fond pre návrh s územnou rezervou	204
B.7.1.3.1.	Potreba novej bytovej výstavby v Banskej Bystrici do roku 2025 pre 100 tis. obyvateľov	204
B.7.1.3.2.	Bilancia bytového fondu v častiach mesta Banská Bystrica pre 100 tis. obyvateľov k r. 2025	204

O B S A H strana

B.7.2.	Návrh riešenia občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou	206
B.7.2.1.	Sociálne vybavenie (verejný sektor)	206
B.7.2.1.1.	Školstvo a výchova	207
B.7.2.1.1.1.	*Materské školy*	*207*
B.7.2.1.1.2.	*Základné školy*	*207*
B.7.2.1.1.3.	*Stredné školy*	*208*
B.7.2.1.1.4.	*Špeciálne školy*	*208*
B.7.2.1.1.5.	*Doplnkové vzdelávacie zariadenia*	*209*
B.7.2.1.1.6.	*Vysoké školy*	*209*
B.7.2.1.1.7.	*Ostatné zariadenia školstva*	*209*
B.7.2.1.2.	Zdravotníctvo	210
B.7.2.1.3.	Sociálna starostlivosť	211
B.7.2.1.3.1.	*Zariadenia sociálnych služieb*	*211*
B.7.2.1.3.2.	*Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela*	*216*
B.7.2.1.4.	Kultúra	217
B.7.2.1.5.	Športové a telovýchovné zariadenia	218
B.7.2.1.6.	Verejná administratíva a správa	219
B.7.2.2.	Vybavenie komerčného charakteru	219
B.7.2.3.	Funkčno-priestorový subsystém občianskeho vybavenia	221
B.7.3.	Návrh riešenia rekreácie	223
B.7.3.1.	Prírodné a civilizačné danosti	223
B.7.3.1.1.	Prírodné pôvodné a nadobudnuté danosti	223
B.7.3.1.2.	Civilizačné danosti	223
B.7.3.2.	Širšie územné vzťahy	224
B.7.3.3.	Súčasný stav procesu turizmu a návrh jeho ďalšieho rozvoja	229
B.7.3.3.1.	Nároky obyvateľov mesta na rekreáciu a šport	229
B.7.3.3.2.	Súčasný stav prostredia pre rekreáciu a šport	230
B.7.3.3.3.	Východiská pre návrh prostredia pre rekreáciu a šport	231
B.7.3.3.4.	Návrh rozšírenia resp. založenia ďalších zariadení / areálov pre rekreáciu a šport na území mesta a v blízkom okolí	232
B.7.3.3.4.1.	*Návrh väčších športovo-rekreačných území v intraviláne mesta*	*234*
B.7.3.3.4.2.	*Návrh väčších športovo-rekreačných území v extraviláne mesta*	*235*
B.7.3.3.5.	Návrh individuálnej rekreácie	236
B.7.3.3.6.	Návrh ubytovacieho vybavenia	237
B.7.3.3.7.	Tranzitný turizmus	238
B.7.3.3.8.	Vidiecky turizmus	238
B.7.3.3.9.	Tvorba funkčno-priestorového systému rekreácie, športu a turizmu	239
B.7.4.	Návrh riešenia výroby	244
B.7.4.1.	Priemyselná výroba, skladové hospodárstvo, výrobné služby a stavebníctvo	244
B.7.4.1.1.	Prehľad hospodárskej štruktúry mesta a okresu Banská Bystrica	244
B.7.4.1.2.	Analýza hospodárskej štruktúry okresu Banská Bystrica	247
B.7.4.1.3.	Priestorové možnosti rozvoja hospodárskeho potenciálu v meste Banská Bystrica a jeho záujmovom území	249
B.7.4.1.4.	Trendy rozvoja hospodárskeho potenciálu v okrese Banská Bystrica	254
B.7.4.2.	Poľnohospodárstvo	256
B.7.4.2.1.	Poľnohospodárska pôda	256
B.7.4.2.2.	Poľnohospodárska výroba	257
B.7.4.2.2.1.	*Rastlinná produkcia*	*257*
B.7.4.2.2.2.	*Živočíšna produkcia*	*258*
B.7.4.2.2.3.	*Poľnohospodárske služby*	*258*
B.7.4.2.2.4.	*Hydromelioračné zariadenia*	*259*
B.7.4.2.2.5.	*Návrh rozvoja poľnohospodárskej výroby na území mesta*	*259*

O B S A H strana

B.7.4.3.	Lesné hospodárstvo	260
B.7.4.3.1.	Základné údaje o pozemkoch	260
B.7.4.3.2.	Vlastnícke a užívacie vzťahy	260
B.7.4.3.3.	Kategórie lesov	261
B.7.4.3.4.	Funkčné zameranie lesov	262
B.7.4.3.5.	Zdravotný stav lesov	262
B.7.4.3.6.	Prírodné a hospodárske pomery	263
B.7.4.3.6.1.	*Prírodné pomery*	*263*
B.7.4.3.6.2.	*Produkčné ukazovatele*	*263*
B.7.4.3.7.	Sprístupnenie porastov	264
B.7.4.3.8.	Spracovanie dreva a lesohospodárske služby	264
B.7.4.4.	Rybné hospodárstvo	264
B.7.4.5.	Poľovníctvo	266
B.7.4.6.	Odpadové hospodárstvo	266
B.7.4.6.1.	Súčasný stav nakladania s odpadmi	266
B.7.4.6.2.	Množstvo a zloženie odpadov, ich zneškodňovanie, úprava a využívanie	267
B.7.4.6.2.1.	*Množstvo a zloženie odpadov*	*267*
B.7.4.6.2.2.	*Prevádzkované zariadenia na zneškodňovanie a úpravu odpadu*	*267*
B.7.4.6.3.	Dopravcovia odpadov	270
B.7.4.6.4.	Využívanie odpadu	270
B.7.4.6.5.	Ciele a opatrenia zo spracovaných Programov odpadového hospodárstva	271
B.8.	**Návrh vymedzenia zastavaného územia mesta**	**273**
B.9.	**Vymedzenie ochranných pásem a chránených území podľa osobitných predpisov**	**274**
B.9.1.	Vymedzenie ochranných pásem a chránených území prírody	274
B.9.1.1.	Vyhlásené chránené územia prírody	274
B.9.1.1.1.	Národné parky	274
B.9.1.1.2.	Chránené areály	274
B.9.1.1.3.	Prírodné rezervácie	274
B.9.1.1.4.	Prírodné pamiatky	275
B.9.1.1.5.	Európska sústava chránených území Natura 2000	275
B.9.1.1.6.	Chránené stromy	275
B.9.1.1.7.	Jaskyne	275
B.9.1.2.	Navrhované chránené územia prírody - ÚEV	276
B.9.1.3.	Významné mokrade na území mesta Banská Bystrica	276
B.9.1.4.	Súčasné chránené územia prírody v záujmovom území mesta Banská Bystrica	276
B.9.1.4.1.	Národné parky	276
B.9.1.4.2.	Chránené areály	277
B.9.1.4.3.	Prírodné rezervácie	277
B.9.1.4.4.	Prírodné pamiatky	277
B.9.1.4.5.	Európska sústava chránených území Natura 2000	278
B.9.1.4.6.	Jaskyne	278
B.9.1.4.7.	Chránené vtáčie územia	278
B.9.1.5.	Navrhované chránené územia v záujmovom území mesta Banská Bystrica	279
B.9.2.	Vymedzenie ochranných pásem a chránených území vodného hospodárstva	279
B.9.3.	Vymedzenie ochranných pásem a chránených území pamiatkovej starostlivosti	280
B.9.4.	Vymedzenie ochranných pásem cintorínov a krematória	282
B.9.5.	Vymedzenie ochranných pásem lesa	282
B.9.6.	Vymedzenie ochranných pásem dopravy	283

O B S A H strana

B.9.7.	Vymedzenie ochranných pásem energetiky	285
B.9.7.1.	Ochranné pásma elektrických vedení a zariadení	285
B.9.7.2.	Ochranné a bezpečnostné pásma plynárskych zariadení a priamych plynovodov	285
B.9.7.3.	Ochranné pásma potrubí	286
B.9.7.4.	Ochranné pásma zariadení na výrobu alebo rozvod tepla	286
B.9.8.	Vymedzenie ochranných pásem elektronických komunikácií	287
B.10.	**Návrh riešenia záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami**	**288**
B.10.1.	Záujmy obrany štátu	288
B.10.2.	Záujmy požiarnej ochrany	288
B.10.3.	Záujmy ochrany pred povodňami	289
B.11.	**Návrh zachovania kultúrnohistorických hodnôt**	**293**
B.11.1.	Ideový význam mesta Banská Bystrica	295
B.11.2.	Celková urbanistická kompozícia mesta a jeho zapojenie do krajinného prostredia	295
B.11.3.	Charakteristika pamiatkových hodnôt územia	297
B.11.3.1.	Pôdorysná schéma - námestia a uličná sieť, charakteristika štruktúry historického súboru (pôdorysný typ)	297
B.11.3.2.	Systém opevnenia a jeho vývojové etapy	297
B.11.3.3.	Parcelácia a rozsah jej zachovania	298
B.11.3.4.	Charakteristika spôsobu zástavby, hmotová skladba, urbanistická kompozícia, rozsah zachovania historickej štruktúry, analýzy	300
B.11.3.5.	Dominanty a výškové zónovanie blokov zástavby, analýza základných hodnotných kompozičných princípov	300
B.11.3.6.	Silueta, panoráma územia, obraz sídla v krajine, konfigurácia terénu, hodnotné pohľadové uhly v rámci krajiny - z prístupových ciest, železnice atď., ale aj v interiéri sídla	300
B.11.3.7.	Piata fasáda - strešná rovina, výšky ríms a hrebeňov striech, tvary striech, komíny, vikiere, krytina, farebnosť	300
B.11.3.8.	Historická zeleň	301
B.11.3.9.	Pamiatky histórie	302
B.11.3.10.	Vodné plochy	302
B.11.4.	Zachované kultúrno-historické hodnoty mesta a tradičné štruktúry využitia zeme - súčasný stav a návrh pamiatkovej ochrany	302
B.11.4.1.	Pamiatková rezervácia Banská Bystrica	303
B.11.4.1.1.	PR Banská Bystrica – súčasný stav ochrany	303
B.11.4.1.2.	PR Banská Bystrica – návrh ochrany, obnovy a prezentácie hodnôt územia	306
B.11.4.2.	Ochranné pásmo PR Banská Bystrica	313
B.11.4.2.1.	Vymedzenie OP PR Banská Bystrica	313
B.11.4.2.2.	Vymedzenie podmienok ochrany na území OP PR Banská Bystrica	318
B.11.4.3.	Časti mesta, pôvodne samostatné obce - zásady uplatnenia limitov rozvoja mesta, vyplývajúce z ochrany kultúrneho dedičstva	323
B.11.4.4.	Objekty s legislatívnou ochranou kultúrnych pamiatok	325
B.11.4.5.	Objekty dotvárajúce pamiatkové prostredie	335
B.11.4.6.	Ochranné pásmo nehnuteľných kultúrnych pamiatok mimo PR	336
B.11.4.7.	Evidencia pamätihodností mesta Banská Bystrica	336
B.11.5.	Archeologické lokality	337
B.11.5.1.	Archeologické lokality na území mesta	337
B.11.5.1.1.	Pamiatková rezervácia Banská Bystrica	337
B.11.5.1.2.	Územie mesta Banská Bystrica okrem Pamiatkovej rezervácie	341
B.11.5.2.	Archeologické lokality v záujmovom území mesta	342

O B S A H strana

B.12.	**Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení**	**344**
B.12.1.	Ochrana prírody a krajiny	344
B.12.1.1.	Súčasný stav územnej ochrany prírody a krajiny na území mesta Banská Bystrica	344
B.12.1.1.1.	Chránené územia prírody	344
B.12.1.1.1.1.	*Národný park (NP)*	*344*
B.12.1.1.1.2.	*Chránená krajinná oblasť (CHKO)*	*345*
B.12.1.1.1.3.	*Chránený areál (CHA)*	*345*
B.12.1.1.1.4.	*Prírodná rezervácia (PR)*	*345*
B.12.1.1.1.5.	*Prírodná pamiatka (PP)*	*346*
B.12.1.1.1.6.	*Európska sústava chránených území Natura 2000*	*346*
B.12.1.1.2.	Chránené stromy	347
B.12.1.1.3.	Jaskyne	348
B.12.1.1.4.	Náučné chodníky (NCH)	349
B.12.1.1.5.	Lokality významné z hľadiska ochrany prírody a krajiny	349
B.12.1.1.6.	Navrhované chránené územia na území mesta Banská Bystrica	352
B.12.1.1.7.	Významné mokrade na území mesta Banská Bystrica	353
B.12.1.2.	Súčasný stav územnej ochrany prírody a krajiny v záujmovom území mesta Banská Bystrica	353
B.12.1.2.1.	Chránené územia prírody	353
B.12.1.2.1.1.	*Národný park (NP)*	*353*
B.12.1.2.1.2.	*Chránená krajinná oblasť (CHKO)*	*353*
B.12.1.2.1.3.	*Chránený areál (CHA)*	*353*
B.12.1.2.1.4.	*Prírodná rezervácia (PR)*	*353*
B.12.1.2.1.5.	*Prírodná pamiatka (PP)*	*354*
B.12.1.2.1.6.	*Európska sústava chránených území Natura 2000*	*354*
B.12.1.2.2.	Jaskyne	355
B.12.1.2.3.	Chránené vtáčie územia	355
B.12.1.2.4.	Navrhované chránené územia v záujmovom území	356
B.12.1.3.	Starostlivosť o územie	356
B.12.1.3.1.	Odporúčané spôsoby obhospodarovania územia v NP Nízke Tatry	356
B.12.1.3.2.	Návrh zásad obhospodarovania územia CHKO Kremnické vrchy	357
B.12.1.4.	Regulatívy ochrany prírody a krajiny	357
B.12.2.	Územný systém ekologickej stability	358
B.12.2.1.	Regionálny územný systém ekologickej stability (RÚSES)	358
B.12.2.1.1.	Regionálny územný systém ekologickej stability na území mesta Banská Bystrica	359
B.12.2.1.2.	Regionálny územný systém ekologickej stability v záujmovom území mesta Banská Bystrica	365
B.12.2.2.	Miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES)	366
B.12.2.2.1.	Biokoridory a ich pufračné zóny	366
B.12.2.2.2.	Ekologicky významné segmenty	368
B.12.3.	Opatrenia na zmiernenie možných negatívnych vplyvov navrhnutého rozvoja mesta Banská Bystrica na chránené územia prírody a krajiny a prvky územného systému ekologickej stability	368
B.12.3.1.	Opatrenia na zmiernenie možných negatívnych vplyvov navrhnutého rozvoja mesta Banská Bystrica do roku 2025 na chránené územia prírody a krajiny	369
B.12.3.1.1.	Chránené územia prírody a krajiny	369
B.12.3.1.2.	Chránené stromy	370
B.12.3.1.3.	Európska sústava chránených území Natura 2000	370
B.12.3.1.4.	Lokality významné z hľadiska ochrany prírody a krajiny	371

O B S A H strana

B.12.3.2.	Opatrenia na zmiernenie možných negatívnych vplyvov navrhnutého rozvoja mesta Banská Bystrica na územný systém ekologickej stability	376
B.12.3.2.1.	Biocentrá nadregionálneho významu (podľa aktualizovaného RÚSES)	376
B.12.3.2.2.	Biocentrá regionálneho významu (podľa aktualizovaného RÚSES)	377
B.12.3.2.3.	Biokoridor nadregionálneho významu Vodný tok Hron	378
B.12.3.2.4.	Biokoridory regionálneho významu	379
B.12.3.2.5.	Biokoridory miestneho významu	379
B.12.3.2.6.	Genofondovo významné lokality (podľa Aktualizácie RÚSES)	383
B.12.3.2.7.	Ekologicky významné segmenty	383

O B S A H strana

B.13.	**Návrh verejného dopravného a technického vybavenia**	**385**
B.13.1.	Návrh verejného dopravného vybavenia	385
B.13.1.1.	Súčasná dopravná situácia	385
B.13.1.1.1.	Širšie vzťahy	385
B.13.1.1.1.1.	*Cestná doprava*	*386*
B.13.1.1.1.2.	*Železničná doprava*	*388*
B.13.1.1.1.3.	*Letecká doprava*	*388*
B.13.1.1.2.	Cestná doprava	388
B.13.1.1.3.	Železničná doprava	390
B.13.1.1.3.1.	*Železničné trate*	*390*
B.13.1.1.3.2.	*Železničné stanice*	*391*
B.13.1.1.4.	Letecká doprava	392
B.13.1.1.4.1.	*Letiská*	*392*
B.13.1.1.4.2.	*Heliporty*	*393*
B.13.1.2.	Návrh dopravného riešenia	393
B.13.1.2.1.	Širšie vzťahy	393
B.13.1.2.1.1.	*Cestná doprava*	*393*
B.13.1.2.1.2.	*Železničná doprava*	*394*
B.13.1.2.1.3.	*Letecká doprava*	*395*
B.13.1.2.2.	Cestná doprava	395
B.13.1.2.2.1.	*Základné princípy tvorby systému miestnych komunikácií*	*395*
B.13.1.2.2.2.	*Tvorba okružno-radiálneho systému*	*395*
B.13.1.2.2.3.	*Centrálna mestská zóna*	*398*
B.13.1.2.2.4.	*Dopravná obsluha častí mesta*	*399*
B.13.1.2.2.4.1.	*Časť mesta I Banská Bystrica*	*399*
B.13.1.2.2.4.2.	*Časť mesta II Iliaš*	*403*
B.13.1.2.2.4.3.	*Časť mesta III Jakub*	*404*
B.13.1.2.2.4.4.	*Časť mesta IV Kostiviarska*	*404*
B.13.1.2.2.4.5.	*Časť mesta V Kráľová*	*405*
B.13.1.2.2.4.6.	*Časť mesta VI Kremnička*	*406*
B.13.1.2.2.4.7.	*Časť mesta VII Majer*	*408*
B.13.1.2.2.4.8.	*Časť mesta VIII Podlavice*	*409*
B.13.1.2.2.4.9.	*Časť mesta IX Radvaň*	*410*
B.13.1.2.2.4.10.	*Časť mesta X Rakytovce*	*413*
B.13.1.2.2.4.11.	*Časť mesta XI Rudlová*	*414*
B.13.1.2.2.4.12.	*Časť mesta XII Sásová*	*416*
B.13.1.2.2.4.13.	*Časť mesta XIII Senica*	*418*
B.13.1.2.2.4.14.	*Časť mesta XIV Skubín*	*419*
B.13.1.2.2.4.15.	*Časť mesta XV Šalková*	*419*
B.13.1.2.2.4.16.	*Časť mesta XVI Uľanka*	*421*
B.13.1.2.3.	*Statická doprava*	*423*
B.13.1.2.4.	*Dopravné zariadenia*	*430*
B.13.1.2.5.	*Cestná hromadná doprava*	*431*
B.13.1.2.5.1.	*Mestská hromadná doprava*	*431*
B.13.1.2.5.2.	*Prímestská a diaľková doprava*	*434*
B.13.1.2.6.	*Železničná doprava*	*434*
B.13.1.2.7.	*Letecká doprava*	*436*
B.13.1.2.8.	*Pešia a cyklistická doprava*	*437*
B.13.1.2.9.	*Špeciálna a rekreačná doprava*	*438*

O B S A H strana

B.13.2.	*Návrh verejného technického vybavenia – zásobovanie vodou*	*439*
B.13.2.1.	*Širšie vzťahy*	*439*
B.13.2.2.	*Vodohospodárska problematika mesta Banská Bystrica*	*440*
B.13.2.2.1.	*Vodárenské zdroje*	*440*
B.13.2.2.2.	*Zásobovanie pitnou vodou*	*441*
B.13.2.2.2.1.	*Stručný popis nadradeného vodovodného systému*	*441*
B.13.2.2.2.2.	*Stručný popis vodovodného systému mesta Banská Bystrica*	*441*
B.13.2.2.3.	Tlakové pásma	442
B.13.2.2.4.	Rozvodná sieť	443
B.13.2.2.5.	Potreba pitnej vody pre mesto Banská Bystrica k roku 2025 pre počet do 100 000 (94,597) obyvateľov	446
B.13.2.2.6.	Posúdenie vodárenských zariadení	448
B.13.2.3.	Zásobovanie úžitkovou vodou	448
B.13.3.	Návrh verejného technického vybavenia – odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd	449
B.13.3.1.	Odvádzanie odpadových vôd – súčasný stav	449
B.13.3.2.	Čistenie odpadových vôd – súčasný stav	449
B.13.3.3.	Odvádzanie a čistenie odpadových vôd – návrh	449
B.13.3.4.	Množstvo splaškových odpadových vôd	450
B.13.4.	Vodné toky a nádrže	451
B.13.4.1.	Súčasný stav	451
B.13.4.1.1.	Úprava vodných tokov	451
B.13.4.1.2.	Vodné nádrže	451
B.13.4.2.	Návrh ochrany intravilánu pred povodňami a revitalizácie vodného fenoménu v krajine	451
	Návrh riešenia vodohospodárskej problematiky podľa častí mesta - tabuľka	454
B.13.5.	Návrh verejného technického vybavenia – Zásobovanie elektrickou energiou	464
B.13.5.1.	Súčasný stav zásobovania územia mesta elektrickou energiou	464
B.13.5.1.1.	Zdroje elektrickej energie	464
B.13.5.1.2.	Prevodové rozvodne a VVN vedenia	464
B.13.5.1.3.	Trafostanice	465
B.13.5.1.4.	Spotreba elektrickej energie	465
B.13.5.1.5.	Stav zásobovania elektrickou energiou	465
B.13.5.2.	Návrh zásobovania územia mesta elektrickou energiou	465
B.13.5.2.1.	Bilancia potreby elektrickej energie	465
B.13.5.2.2.	Bilancia odberov elektrickej energie na riešenom území podľa častí mesta - nárast potreby elektrickej energie pre počet obyvateľov do 100.000	466
B.13.5.2.3.	Návrh – Zdroje elektrickej energie	473
B.13.5.2.4.	Návrh – prenosové rozvodne 110/22 kV a VVN vedenia	474
B.13.5.2.5.	Návrh – distribučné trafostanice a VN vedenia	474
B.13.5.2.6.	Návrh – NN rozvody a verejné osvetlenie	475
B.13.5.2.7.	Ochranné pásma	475
B.13.6.	Návrh verejného technického vybavenia – Zásobovanie plynom	476
B.13.6.1.	Súčasný stav zásobovania územia mesta plynom	476
B.13.6.2.	Návrh zásobovania územia mesta plynom	476
B.13.6.3.	Ochranné pásma	481
B.13.7.	Návrh verejného technického vybavenia – Zásobovanie teplom	481
B.13.7.1.	Súčasný stav zásobovania územia mesta teplom	481
B.13.7.2.	Návrh zásobovania územia mesta teplom	482
B.13.7.3.	Predpokladaný vývoj spotreby tepla na území mesta podľa Koncepcie	485
B.13.7.4.	Zásady zásobovania územia mesta teplom v období do roku 2025	487
B.13.7.5.	Výhľadové zásobovanie územia mesta teplom	488
B.13.7.6.	Dopady Koncepcie na urbanistickú koncepciu priestorového usporiadania	489
B.13.7.7.	Ochranné pásma	489

O B S A H strana

B.13.8.	Návrh verejného technického vybavenia – Elektronické komunikácie a poštové služby	489
B.13.8.1.	Diaľkové telekomunikačné káble	489
B.13.8.2.	Mestská telekomunikačná sieť	489
B.13.8.3.	Ochranné pásma elektronických komunikácií	491
B.13.8.4.	Pokrytie mesta televíznym signálom	491
B.13.8.5.	Zabezpečenie poštových služieb	492
B.13.9.	Návrh civilnej ochrany obyvateľstva	492
B.13.9.1.	Riziko ohrozenia na území mesta Banská Bystrica a v jeho záujmovom území	492
B.13.9.2.	Zabezpečenie požiadaviek civilnej ochrany obyvateľstva	494
B.14.	**Koncepcia starostlivosti o životné prostredie**	**496**
B.14.1.	Nadradené stratégie a koncepcie ochrany životného prostredia	496
B.14.2.	Faktory kvality životného prostredia v meste	498
B.14.2.1.	Ovzdušie	498
B.14.2.1.1.	Emisná situácia	499
B.14.2.1.2.	Imisná situácia	501
B.14.2.2.	Voda	502
B.14.2.2.1.	Nakladanie s vodami	503
B.14.2.2.2.	Ochrana vodných pomerov a vodárenských zdrojov	503
B.14.2.2.3.	Povrchové vody	504
B.14.2.2.4.	Podzemné vody	506
B.14.2.2.5.	Zdroje minerálnej vody	507
B.14.2.2.6.	Prírodné liečivé zdroje	508
B.14.2.3.	Pôda	508
B.14.2.3.1.	Kontaminácia pôdy	508
B.14.2.3.2.	Degradácia pôd eróziou	508
B.14.2.4.	Rizikové faktory	509
B.14.2.4.1.	Žiarenia	509
B.14.2.4.2.	Hluk a vibrácie	511
B.14.2.4.3.	Ostatné rizikové faktory	511
B.14.2.5.	Ochrana zdravia	512
B.14.3.	Klimatické pomery	512
B.14.4.	Geologické pomery – geodynamické javy	513
B.14.4.1.	Svahové deformácie	513
B.14.4.2.	Výmoľová erózia	513
B.14.4.3.	Seizmická aktivita	513
B.14.4.4.	Inžiniersko-geologické podmienky výstavby	514
B.14.5.	Sídelná zeleň	514
B.14.5.1.	Postavenie, význam a funkcie zelene v meste	514
B.14.5.2.	Zeleň a jej členenie	514
B.14.5.3.	Koncepcia funkčno-priestorového systému zelene mesta	516
B.14.5.4.	Návrh hlavných prvkov zelene v urbanistickej koncepcii mesta	520
B.14.6.	Posúdenie ÚPN mesta podľa zákona č 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov	522
B.15.	Vymedzenie a vyznačenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov	524
B.16.	Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu	530
B.16.1.	Záplavové územia	530
B.16.2.	Územia znehodnotené ťažbou	530

O B S A H strana

B.17.	**Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej a lesnej pôdy na nepôdohospodárske účely**	**532**
B.17.1.	Perspektívne použitie poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely	532
B.17.1.1.	Úvod	532
B.17.1.2.	Odvody za odňatie poľnohospodárskej pôdy	533
B.17.1.3.	Poľnohospodárska pôda	533
B.17.1.4.	Priemet lokalít (predpokladaných záberov poľnohospodárskej pôdy), na ktoré bol udelený súhlas pre nepoľnohospodárske použitie v doposiaľ platnej ÚPD	534
B.17.1.5.	Návrh záberov poľnohospodárskej pôdy Vyhodnotenie záberov plôch poľnohospodárskej pôdy	536
B.17.2.	Perspektívne použitie poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely - doplnok	539
B.17.2.1.	Úvod	539
B.17.2.2.	Odvody za odňatie poľnohospodárskej pôdy	540
B.17.2.3.	Najkvalitnejšia poľnohospodárska pôda v meste Banská Bystrica	540
B.17.2.4.	Priemet lokalít (predpokladaných záberov poľnohospodárskej pôdy), na ktoré bol udelený súhlas pre nepoľnohospodárske použitie v doposiaľ platnej ÚPD	541
B.17.2.5.	Návrh záberov poľnohospodárskej pôdy *Vyhodnotenie záberov plôch poľnohospodárskej pôdy - tabuľky*	543
B.17.3.	Perspektívne použitie lesnej pôdy	545
B.17.3.1.	Využívanie lesných pozemkov na iné účely	545
B.17.3.2.	Spôsob formálneho spracovania vyhodnotenia záberov plôch lesnej pôdy	546
B.17.3.3.	Zdôvodnenie perspektívneho použitia lesnej pôdy *Vyhodnotenie záberov plôch lesnej pôdy - tabuľka*	546 *549*
B.18.	**Stanovenie a zdôvodnenie potreby spracovania následných územných generelov**	**559**
B.18.1.	Územný generel bývania	559
B.18.2.	Územný generel rekreácie, športu a cestovného ruchu	559
B.18.3.	Územný generel výroby	560
B.19.	**Hodnotenie navrhovaného riešenia**	**561**
B.19.1.	Hodnotenie z hľadiska environmentálnych dôsledkov	562
B.19.2.	Hodnotenie z hľadiska socio-ekonomických dôsledkov	565
B.19.3.	Hodnotenie z hľadiska územno-technických dôsledkov	567
B.21.	**Zoznam vybraných pojmov a skratiek použitých v textovej časti**	**573**

Zoznam tabuliek
Zoznam grafov a obrázkov
Zoznam grafických mapových príloh a schém

ZOZNAM TABULIEK

Tab. B.1.1-1	Katastrálne územia na území mesta a ich vzťah k urbanistickým obvodom
Tab. B.1.1-2	Urbanistické obvody mesta Banská Bystrica
Tab. B.1.2-1	Vzťah častí mesta a urbanistických obvodov
Tab. B.3.1.1.1-1	Vývoj počtu obyvateľov v okrese a meste Banská Bystrica v rokoch 1970-2010
Tab. B.3.1.1.1-2	Prírastky a úbytky počtu obyvateľov v okrese a meste Banská Bystrica v rokoch 1970-2010
Tab. B.3.1.1.2.1-1	Bilancia pohybu obyvateľstva okresu Banská Bystrica v rokoch 1996-2010
Tab. B.3.1.1.2.1-2	Bilancia pohybu obyvateľstva okresu Banská Bystrica v rokoch 1996-2010 v porovnaní s pohybom obyvateľstva SR
Tab. B.3.1.1.2.2-1	Bilancia pohybu obyvateľstva okresu a mesta Banská Bystrica v rokoch 1996-2010
Tab. B.3.1.1.4-1	Počet obyvateľov záujmového územia v roku 2001
Tab. B.3.1.1.4-2	Počet obyvateľov záujmového územia v roku 2010 (stav k 31.12.)
Tab. B.3.1.2.1-1	Veková štruktúra obyvateľstva okresu a mesta Banská Bystrica v roku 2001
Tab. B.3.1.2.1-2	Veková štruktúra obyvateľstva mesta Banská Bystrica v roku 2009 (stav k 31.12., metodika EÚ)
Tab. B.3.1.2.2-2	Veková štruktúra obyvateľov okresu Banská Bystrica v r. 2015 a 2025
Tab. B.3.1.2.2-3	Veková štruktúra obyvateľov mesta Banská Bystrica v r. 2015 a 2025
Tab. B.3.1.2.3-1	Veková štruktúra obyvateľstva záujmového územia v roku 2009 (stav k 31.12., metodika EÚ)
Tab. B.3.1.3.1-1	Ekonomicky aktívne osoby v okrese, meste a ostatných obciach Banskobystrického okresu podľa sektorov národného hospodárstva v r. 2001
Tab. B.3.1.3.3-1	Nezamestnanosť v okrese a meste Banská Bystrica k decembru 2010 a júnu 2011
Tab. B.3.1.3.4-1	Počet obyvateľov Banskej Bystrice v produktívnom veku v r. 2015 a 2025
Tab. B.3.1.4.5-1	Počet obyvateľov v častiach mesta Banská Bystrica v r. 2001 a 2025
Tab. B.6-1	Členenie územia Banskej Bystrice na časti mesta
Tab. B.7.1.1.1-1	Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov, bytov a obložnosti v meste Banská Bystrica v rokoch 1970-2001
Tab. B.7.1.1.6.1-1	Počet obyvateľov, bytov a domov v častiach mesta Banská Bystrica v roku 2001
Tab. B.7.1.3.2-1	Bilancia bytového fondu v častiach mesta Banská Bystrica do roku 2025
Tab. B.7.1.3.2-2	Prírastky (úbytky) počtu obyvateľov a bytov v častiach mesta Banská Bystrica v r. 2001-2025
Tab. B.7.2.1.3.1-1	Zoznam neverejných poskytovateľov sociálnych služieb v meste Banská Bystrica
Tab. B.7.4.1.1-1	Počet podnikov v meste a okrese Banská Bystrica podľa hospodárskej štruktúry
Tab. B.7.4.1.1-2	Počet podnikov v meste Banská Bystrica podľa právnej formy k 25.7.2006
Tab. B.7.4.1.1-3	Právnické osoby podľa vybraných právnych foriem v okrese Banská Bystrica k 31.12.2008

Tab. B.7.4.1.1-4 Fyzické osoby - podnikatelia podľa právnych foriem v okrese Banská Bystrica k 31.12.2008
Tab. B.7.4.1.2-1 Evidenčný počet zamestnancov v okrese Banská Bystrica k 31.12.2008
Tab. B.7.4.1.2.1-1 Podnikateľské subjekty v oblasti priemyslu v okrese Banská Bystrica k júnu 2009
Tab. B.7.4.1.2.2-1 Podnikateľské subjekty v oblasti stavebníctva v okrese Banská Bystrica k júnu 2009
Tab. B.7.4.1.2.3-1 Podnikateľské subjekty v oblasti obchodu v okrese Banská Bystrica k júnu 2009
Tab. B.7.4.1.2.4-1 Podnikateľské subjekty v oblasti nehnuteľností, prenajímania a obchodných služieb, výskumu a vývoja v okrese Banská Bystrica k júnu 2009
Tab. B.7.4.1.2.5-1 Podnikateľské subjekty v oblasti ostatných spoločenských, sociálnych a osobných služieb v okrese Banská Bystrica k júnu 2009
Tab. B.7.4.2.1-1 Druhy pozemkov a ich percentuálne zastúpenie
Tab. B.7.4.2.2.1-1 Prehľad vybraných ukazovateľov rastlinnej výroby za rok 2009 (v ha ak nie je uvedené inak)
Tab. B.7.4.2.2.2-1 Poľnohospodárske subjekty - údaje o živočíšnej výrobe
Tab. B.7.4.3.2-1 Vlastnícke a užívacie vzťahy k lesom v riešenom území
Tab. B.7.4.4-1 Prehľad revírov MsO SRZ Banská Bystrica
Tab. B.7.4.6.2.2-1 Prevádzkované zariadenia na zneškodňovanie odpadov v okrese Banská Bystrica (spaľovne)
Tab. B.7.4.6.2.2-2 Prevádzkované zariadenia na zneškodňovanie odpadov v okrese Banská Bystrica (okrem skládok a spaľovní)
Tab. B.7.4.6.2.2-3 Prevádzkované zariadenia na zhodnocovanie odpadov v okrese Banská Bystrica
Tab. B.7.4.6.3-1 Prevádzkované zariadenia na zber odpadov v meste a okrese Banská Bystrica
Tab. B.9.2-1 Ochranné pásma vodárenských zdrojov na území mesta Banská Bystrica a v jeho záujmovom území
Tab. B.11.4.4-1 Objekty NKP v Pamiatkovej rezervácii Banská Bystrica
Tab. B.11.4.4-2 Objekty NKP za hranicou Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica na území ochranného pásma
Tab. B.11.4.4-3 Objekty vytypované na zápis do ÚZPF na území PR Banská Bystrica
Tab. B.11.4.4-4 Objekty vytypované na zápis do ÚZPF na území OP PR Banská Bystrica
Tab. B.11.4.4-5 Objekty zapísané v ÚZPF na území častí mesta – bývalých samostatných obcí
Tab. B.12.2.1.1-1 Prehľad genofondovo významných lokalít na území mesta Banská Bystrica - RÚSES
Tab. B.12.2.1.1-2 Prehľad ekologicky významných prvkov krajiny mimo biocentier a biokoridorov na území mesta Banská Bystrica – RÚSES
Tab. B.12.2.1.2-1 Prehľad genofondovo významných lokalít v záujmovom území mesta Banská Bystrica - RÚSES
Tab. B.12.2.1.2-2 Prehľad ekologicky významných prvkov krajiny mimo biocentier a biokoridorov v záujmovom území mesta Banská Bystrica - RÚSES

Tab. B.13.1.1-1 Vybrané ukazovatele dopravy za SR
Tab. B.13.1.1.2-1 Celoštátne sčítanie cestnej dopravy v SR v roku 2000 a 2005 pre územie Banskej Bystrice
Tab. B.13.1.1.2-2 Stanovenie ekvivalentnej hladiny hluku podľa zaťaženia sčítacích stanovíšť
Tab. B.13.1.1.3-1 Údaje o železničných tratiach na území mesta Banská Bystrica
Tab. B.13.1.1.4-1 Pohyb cestujúcich na letisku Sliač v r. 2003 a 2004
Tab. B.13.1.1.4-2 Prevádzkové výkony na letisku Sliač v r. 2006 a 2007
Tab. B.13.1.2.2.2-1 Hluková záťaž podľa výhľadových intenzít Generelu dopravy mesta Banská Bystrica pre rok 2025
Tab. B.13.1.2.2.4-1 Navrhované kategórie rýchlostných ciest a zberných komunikácií
Tab. B.13.1.2.3-1 Výpočet nárastu nárokov na odstavovanie vozidiel
Tab. B.13.1.2.3-2 Výpočet nárastu nárokov na parkovanie vozidiel
Tab. B.13.1.2.3-3 Celkové nároky na statickú dopravu
Tab. B.13.1.2.4-1 Stanovenie nárokov na čerpacie stojany (pre 94.597 obyvateľov v roku 2025)
Tab. B.13.2.1-1 Podzemné vody v Harmaneckej doline
Tab. B.13.2.1-2 Podzemné vody v Starohorskej doline
Tab. B.13.2.1-3 Vodárenské zdroje pre vodovod Banská Bystrica
Tab. B.13.2.2.1-1 Vodárenské zdroje na území mesta Banská Bystrica
Tab. B.13.2.2.3-1 Tlakové pásma a vodojemy v meste Banská Bystrica
Tab. B.13.2.2.4-1 Rozvodné potrubie podľa tlakových pásiem a zásobovacích oblastí
Tab. B.13.2.2.5-1 Priemerná denná potreba pitnej vody
Tab. B.13.2.2.5-2 Priemerná denná potreba pitnej vody podľa častí mesta
Tab. B.13.2.2.5-3 Maximálna denná potreba pitnej vody
Tab. B.13.2.2.5-4 Maximálna hodinová potreba pitnej vody
Tab. B.13.4.1.2-1 Vodné nádrže na území mesta Banská Bystrica
Tab. B.13.4.2-1 Návrh riešenia vodohospodárskej problematiky podľa častí mesta
Tab. B.13.5.1.2-1 Stanice VVN v riešenom a záujmovom území mesta Banská Bystrica
Tab. B.13.5.1.2-2 Vzdušné vedenia VVN v riešenom a záujmovom území mesta Banská Bystrica
Tab. B.13.5.1.4-1 Spotreba elektrickej energie v oblasti Banská Bystrica – Brezno
Tab. B.13.5.2.2-1 Súhrnná bilancia potreby elektrickej energie za riešené územie pre novo navrhované byty, občianske vybavenie, šport a rekreáciu, výrobu a technické vybavenie do roku 2025 pre počet obyvateľov do 100.000
Tab. B.13.5.2.2-2 Súhrnná bilancia potreby elektrickej energie
Tab. B.13.6.2-1 Výpočet potreby plynu a tepla pre časti mesta Banskej Bystrice – bývanie – návrh k roku 2025 pre počet do 100.000 obyvateľov
Tab. B.13.6.2-2 Výpočet potreby plynu a tepla pre časti mesta Banskej Bystrice – občianske vybavenie – návrh k roku 2025 pre počet do 100.000 obyvateľov
Tab. B.13.6.2-3 Výpočet potreby plynu a tepla pre časti mesta Banskej Bystrice – výroba a technická infraštruktúra – návrh k roku 2025 pre počet do 100.000 obyvateľov
Tab. B.13.7.3-1 Výhľadová spotreba tepla BO v zóne Rudlová - Sásová
Tab. B.13.7.3-2 Výhľadová spotreba tepla BO v zóne Radvaň
Tab. B.13.7.3-3 Výhľadová spotreba tepla BO v zóne Smrečina

Tab. B.13.7.3-4 Výhľadová spotreba tepla celkom v zóne Rudlová - Sásová
Tab. B.13.7.3-5 Výhľadová spotreba tepla celkom v zóne Radvaň
Tab. B.13.7.3-6 Výhľadová spotreba tepla celkom v zóne Smrečina
Tab. B.14.2.1-1 Vymedzené oblasti riadenia kvality ovzdušia v záujmovom území podľa vyhl. MŽP SR č.360/2010 Z.z., príloha č. 17
Tab. B.14.2.1.1-1 Emisie základných znečisťujúcich látok v okrese a meste Banská Bystrica za roky 2006-2008
Tab. B.14.2.1.1-2 Prevádzkovatelia významných zdrojov znečistenia ovzdušia v meste Banská Bystrica v roku 2008 a množstvá emisií základných znečisťujúcich látok (t/rok)
Tab. B.14.2.2.2-1 Ochranné pásma vodárenských zdrojov na území mesta Banská Bystrica a v jeho záujmovom území
Tab. B.15-1 Ložiská nerastných surovín v riešenom a záujmovom území mesta evidované Hlavným banským úradom v Banskej Štiavnici
Tab. B.16.2-1 Ťažobné priestory na území mesta Banská Bystrica
Tab. B.17.1.3-1 Kategórie poľnohospodárskej pôdy na území mesta Banská Bystrica na základe BPEJ
Tab. B.17.1.4-1 Prehľad lokalít, na ktoré bol udelený súhlas v rámci ÚPN aglomerácie Banská Bystrica a jeho zmien a doplnkov
Tab. B.17.1.5-1 Vyhodnotenie trvalého záberu z hľadiska ochrany poľnohospodárskej pôdy v zmysle zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane poľnohospodárskej pôdy
Tab. B.17.1.5-2 Vyhodnotenie záberov plôch poľnohospodárskej pôdy
Tab. B.17.2.5-2 Vyhodnotenie záberov plôch poľnohospodárskej pôdy – doplnok
Tab. B.17.2.2-1 Odvody za trvalé odňatie poľnohospodárskej pôdy podľa kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek
Tab. B.17.2.3-1 Najkvalitnejšia poľnohospodárska pôda v Banskej Bystrici podľa katastrálneho územia a kódu bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky
Tab. B.17.2.4-1 Prehľad lokalít, na ktoré bol udelený súhlas v rámci ÚPN aglomerácie Banská Bystrica a jeho zmien a doplnkov
Tab. B.17.2.5-1 Vyhodnotenie trvalého záberu z hľadiska ochrany poľnohospodárskej pôdy (PP) v zmysle zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane poľnohospodárskej pôdy
Tab. B.17.3-1 Vyhodnotenie záberov plôch lesnej pôdy

Z O Z N A M G R A F O V A O B R Á Z K O V

Obr. A.2.1-1	Územný plán aglomerácie Banská Bystrica (stav k 23.10.2001)
Obr. A.2.1-2	Generel rozvoja bývania mesta Banská Bystrica do roku 2013
Obr. A.2.2-1	ÚPN mesta Banská Bystrica, koncept riešenia – variant 1
Obr. A.2.2-2	ÚPN mesta Banská Bystrica, koncept riešenia – variant 2
Obr. A.2.2-3	ÚPN mesta Banská Bystrica, koncept riešenia – variant 2 - alternatíva
Obr. B.4.1-1	Rozvojový scenár „Red Octopus“
Obr. B.4.1-2	Hierarchia miest v priestore CADSES podľa PlaNet CenSE
Obr. B.4.1-3	Medzinárodné súvislosti ťažiska osídlenia Banská Bystrica – Zvolen podľa KÚRS 2001
Obr. B.4.1-4	Medzinárodné súvislosti ťažiska osídlenia Banská Bystrica – Zvolen podľa ÚPN VÚC Banskobystrický kraj
Obr. B.4.2-1	Postavenie banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia v rámci systému ťažísk osídlenia SR
Obr. B.4.2-2	Postavenie mesta Banská Bystrica v sústave rozvojových osí SR
Obr. B.4.3.1-1	ÚPN VÚC Banskobystrický kraj – Zmeny a doplnky 2009 – sekcia Banská Bystrica (URBION, 06/2010)
Obr. B.4.3.1-2	ÚPN VÚC Banskobystrický kraj – Zmeny a doplnky 2009 – sekcia Zvolen (URBION, 06/2010)
Obr. B.4.3.2-1	Širšie vzťahy centra mestského regiónu Banská Bystrica – Sliač – Zvolen
Obr. B.4.3.2-2	Ťažiskový priestor mestského regiónu Banská Bystrica – Sliač – Zvolen
Obr. B.4.3.2-3	Najnovšia predstava o riešení jadrového územia banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia (Ing.arch. Ján Kupec, ÚHA mesta Banská Bystrica, 2011)
Obr. B.4.3.3-1	Širšie vzťahy ÚPN mesta Zvolen
Obr. B.7.3.2-1	Banskobystrický geomontánny park (schéma podľa Integrovanej stratégie rozvoja územia Banskobystrický geopark)
Obr. B.11.3.3-1	Letecká snímka Banskej Bystrice z r. 1949
Obr. B.11.3.3-2	Letecká snímka Banskej Bystrice z r. 1998
Obr. B.11.4.1.1-1	Vymedzenie ochranného pásma PR Banská Bystrica a NhKP podľa rozhodnutia Pamiatkového úradu SR zo dňa 7.7.2011
Obr. B.11.4.1.1-2	Vnútorné členenie územia ochranného pásma PR
Graf B.14.2.1.1-1	Grafické znázornenie množstva znečisťujúcich látok v ovzduší za časové obdobie 2004 – 2008
Obr. B.14.2.4.1-1	Hodnotenie radónového rizika z geologického podložia (URANPRESS, s.r.o., 1997)
Obr. B.15-1	Ložiská nerastných surovín v záujmovom území mesta evidované Obvodným banským úradom v Banskej Bystrici

ZOZNAM GRAFICKÝCH MAPOVÝCH PRÍLOH A SCHÉM

KAPITOLA	NÁZOV PRÍLOHY
B.1.	Urbanistické obvody a časti mesta
B.3.	Schéma rozmiestnenia obyvateľov podľa častí mesta
B.4.	Schéma priestorových vzťahov mesta a záujmového územia
	Záujmové územie: Grafika základných vzťahov a ich priestorová štruktúra
B.5.	Schéma rozmiestnenia bytov podľa častí mesta
	Schéma rozmiestnenia výrobných plôch na území mesta
	Urbanistické členenie mesta
B.7.	Schéma návrhu bytovej výstavby a rozmiestnenie bytov
	Základné smerovanie rozvojových osí občianskeho vybavenia a hierarchia jeho centier
	Funkčno-priestorový systém turizmu, rekreácie, športu a zelene
B.11.	MPR NhKP
B.13.	Dopravná kostra mesta
	Hluk z cestnej dopravy podľa zaťaženia cestnej siete na území mesta Banská Bystrica
	Funkčné triedy miestnych komunikácií
	Dopravné plochy sústredenej statickej dopravy
	Trasy a zastávky MHD (A a T)
	Železničná doprava
	Letecká doprava
	Heliport FNsP F.D.Roosevelta
	Heliport SSÚSCH
	Schéma peších trás
	Schéma cyklistických trás

Poďakovanie

Vyslovujeme poďakovanie Topografickému ústavu plukovníka Jána Lipského Banská Bystrica za pomoc a ochotu pri spracovávaní nového Územného plánu mesta Banská Bystrica počas viacerých fáz jeho vzniku. Topografický ústav plukovníka Jána Lipského Banská Bystrica umožnil využitie svojich technológií na kroky nevyhnutné pri spracovávaní nového Územného plánu mesta Banská Bystrica, čím dokázal mestu Banská Bystrica ušetriť nezanedbateľné verejné finančné prostriedky.

A. Z Á K L A D N É Ú D A J E

A.1. Hlavné ciele riešenia a problémy, ktoré územný plán rieši

A.1.1. Zadanie úlohy

Územný plán mesta Banská Bystrica (ÚPN mesta Banská Bystrica) objednalo u AUREX-u, spol. s r.o. Bratislava mesto Banská Bystrica listom primátora mesta č. Pr V 110/03 zo dňa 6.5.2004 na základe výberu zhotoviteľa vo verejnej súťaži vo verejnej súťaži.

V zmysle požiadavky objednávateľa, podaného návrhu na spôsob zhotovenia úlohy, ako aj požiadaviek stanovených v Zadaní pre spracovanie ÚPN[1] pozostáva spracovanie ÚPN mesta Banská Bystrica z týchto samostatných etáp:

Č.etapy	Etapa	Zodpovedný
1	Prípravné práce	Obstarávateľ ÚPN
2	Prieskumy a rozbory (vrátane Krajinno-ekologického plánu)	Zhotoviteľ ÚPN
3	Návrh zadania	Obstarávateľ ÚPN
4	Doplňujúce prieskumy a rozbory záujmového územia	
5	Koncept územného plánu	Zhotoviteľ ÚPN
4	Prerokovanie konceptu ÚPN mesta a vyhodnotenie pripomienkového konania	Obstarávateľ ÚPN
7	Návrh územného plánu	Zhotoviteľ ÚPN
8	Prerokovanie návrhu ÚPN mesta a vyhodnotenie pripomienkového konania	Obstarávateľ ÚPN
9	Čistopis ÚPN mesta	Zhotoviteľ ÚPN

A.1.2. Dôvody pre spracovanie ÚPN mesta Banská Bystrica

Hlavným dôvodom pre spracovanie ÚPN mesta Banská Bystrica bolo zohľadnenie prebiehajúcej zmeny spoločensko-ekonomických podmienok, ale predovšetkým súčasného legislatívneho stavu v oblasti

- vlastníckych vzťahov, a to z hľadiska zosúladenia individuálnych a verejných záujmov, ktoré sa premietajú najmä do problematiky vymedzovania verejného záujmu a verejnoprospešných stavieb,
- kompetencií a práv mestskej samosprávy vo vzťahu na jednej strane ku štátnej správe a na druhej k občanom, ktorá v záujme zabezpečenia komplexného rozvoja územia a plnenia úloh samosprávy musí pružne reagovať na požiadavky riešenia konkrétnych investično-podnikateľských aktivít,

ako aj vývoja v oblasti

- objektívnych tendencií v premenách sídelnej štruktúry Slovenska a jeho jednotlivých regiónov so zohľadnením najmä
  - požiadaviek na rozvoj mesta vyplývajúcich zo záväznej časti ÚPN VÚC Banskobystrického kraja z roku 1998 vyhlásenej nariadením vlády SR č. 263/1998 a následnej aktualizácie z roku 2004 a 2009,
  - požiadaviek na rozvoj mesta vyplývajúcich zo záväznej časti Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001, vyhlásenej nariadením vlády SR č. 528/2002 Z.z.,
  - zapojenia SR do európskych štruktúr,

[1] *Schválené MsZ v Banskej Bystrici uzn. č. 510/2006 - MsZ zo dňa 30. marca 2006*

- odvetvových koncepcií a stratégií,
- ostatných známych zámerov rozvoja územia,

- územnosprávnych zmien v širšom priestore mesta vyvolané odčleňovaním jednotlivých obcí po r. 1989,
- zámerov formovania nadradeného dopravného a technického vybavenia,
- koncepčných názorov na formovanie urbánnej štruktúry mesta,
- reštrukturalizácie hospodárskej základne mesta i jeho záujmového územia,
- princípov formovania mesta v oblasti spoločenskej vybavenosti a sociálnej infraštruktúry,
- koncepcií riešiacich základný komunikačný systém mesta a rozvoj jeho technického vybavenia.

Schválený územný plán mesta by mal ako podklad pre rozhodovanie o rozvoji a konkrétnej výstavbe na území mesta slúžiť okrem samosprávnych orgánov mesta Banská Bystrica aj orgánom Banskobystrického samosprávneho kraja a štátnej správy, zodpovedným za rozhodovanie v území.

A.1.3. Ciele spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica

Ideová vízia rozvoja mesta a jej napĺňanie z hľadiska obsahu a formy je v ÚPN odvodzovaná predovšetkým zo širších sídelných, krajinných, kultúrnohistorických, politických, ekonomických a urbanistických súvislostí, ktoré boli postupne formované od založenia slovanskej osady cez udelenie výsad slobodného kráľovského mesta Banskej Bystrici v roku 1255 až po súčasnosť. Ideová potreba modelovania výhľadového obrazu mesta je zakotvená v Zadaní k novému ÚPN mesta, následne schválenom MsZ v Banskej Bystrici.[2]

Koncepcia ÚPN mesta sleduje tieto hlavné ciele a riešenie s nimi súvisiacich problémov:

- V oblasti formovania dopravného vybavenia na celoslovenskej úrovni využiť pri návrhu priestorového usporiadania širších vzťahov stredovú polohu Banskej Bystrice formovaním obchvatového systému mesta tak, aby navrhované riešenie umožnilo v území medzi Banskou Bystricou a Zvolenom križovanie a prepojenie rýchlostných komunikácií R1, R2 a R3 s vytvorením dopravného uzla stredného Slovenska. Tým by vznikli podmienky pre optimalizáciu dopravných vzťahov v smeroch sever-juh a východ-západ stredom Slovenska, a tým aj pre naplnenie koncepčných zámerov obsiahnutých v Koncepcii územného rozvoja Slovenska 2001 a v ÚPN VÚC Banskobystrický kraj, súvisiacich s prepojením banskobystricko-zvolenského a žilinsko-martinského ťažiska osídlenia.
- V sídelnom systéme stredného Slovenska vytvoriť z Banskej Bystrice hlavný pól rozvoja stredoslovenského regiónu v podobe sídelného centra najvyššej kategórie a veľkosti, založenej na urbanistickom modeli riešenia s cieľom vytvorenia funkčno-priestorových predpokladov nárastu mesta na 100.000 obyvateľov v návrhovom období do r. 2025. Mesto riešiť ako urbánne jadro sídelnej aglomerácie, na ktoré bude synergicky pôsobiť aj potenciál gravitujúcich sídiel s veľkosťou takmer 20.000 obyvateľov, začlenených do tejto širšej urbanistickej jednotky. Navrhovaným riešením sa sleduje vytvorenie predpokladov pre korigovanie problémov v sídelnom systéme (pre ktorý je charakteristická značná rozptýlenosťou a polarizácia) integráciou sídel do jednotnej administratívnej, územno-urbanistickej a ekonomickej jednotky, ako aj vytvorenie predpokladov pre efektívnejšie riadenie rozvoja územia.
- Sídelné centrum formovať ako urbanistický útvar tvorený silným urbánnym jadrom s koncentráciou funkcií, s intenzívne využívanými historickými i novovytvorenými priestormi s uplatnením tradičných urbánnych foriem v rozvoji mestskej štruktúry a v kombinácii s tradičným rurálnym prostredím satelitne rozmiestnených sídel dotvárajúcich kolorit okolia mesta a krajiny. Následnou realizáciou uvažovaného priestorového systému

[2] *Niektoré body Zadania museli byť najmä z hľadiska použitej terminológie v čistopise ÚPN mesta korigované v zmysle pripomienok k návrhu ÚPN a v záujme zosúladenia ÚPN mesta s nadradenou ÚPD.*

využívajúceho rozdielnosti urbanizovaných prostredí jadra a jeho satelitov vznikajú možnosti väčšieho alternovania územnej lokalizácie funkcií sídelného centra.

- V pôdorysnom formovaní mesta naďalej uvažovať s rozvíjaním založeného radiálno-okružného systému za súčasného uplatňovania základných priestorových jednotiek, akými sú ulica, skvér a námestie, v prevažnej miere s použitím blokového systému zástavby s cieľom postupného skvalitňovania urbánnosti mestského prostredia v navrhovanom zastavanom území mesta.
- V urbanistickej koncepcii funkčno-priestorového usporiadania mestského organizmu navrhovanými zámermi eliminovať nedostatky v mestskej štruktúre a postupne skvalitňovať prostredie mesta vymiestnením a/alebo transformáciou nevyhovujúcich funkcií a odstraňovaním priestorových nedostatkov s cieľom dosiahnutia vyššieho stupňa rozvoja Banskej Bystrice.
- Pri formovaní urbanistického usporiadania záujmového územia mesta, okrem existujúcich základných vzťahov medzi mestom a okolitými satelitnými sídlami, zamerať riešenie na hlavný vzťahový priestor medzi Banskou Bystricou, Badínom a Vlkanovou s cieľom stanovenia ideových regulatívov funkčno-priestorového usporiadania tohto územia, použiteľných ako urbanistické podklady pre následné urbanistické štúdie, ÚPN uvedených obcí územne nadväzujúcich na Banskú Bystricu, ako aj podklady pre širšie územné koncepcie ÚPN VÚC Banskobystrický kraj.
- V priestorovom formovaní mesta dosiahnuť výraznejšie uplatnenie kompozičných radiál a osí, ktoré na základe morfológie územia Banskej Bystrice budú viac uplatňované pri užívaní a vnímaní jednotlivých priestorov. Sekundárnymi kompozičnými prvkami docieliť vytvorenie peších osí a prepojení v okružnom smere, ktoré okrem kompozičného významu budú využívané ako funkčné prepojenia radiál.
- Usmerniť vývoj urbanistickej mierky mesta so zámerom postupnej regulácie prevládajúcej výšky zástavby na 4 až 5 nadzemných podlaží s cieľom vytvorenia základného urbanistického korpusu mesta a podmienok na elimináciu nadmerných rozdielností v priestorovom výraze mesta a jeho základných priestorových jednotiek.
- Mesto naďalej formovať ako kompaktné urbánne prostredie odvodzované od historickej zástavby stredu mesta s cieľom ďalšieho rozvoja pôvodného koloritu a kultúry mestského prostredia Banskej Bystrice. Súčasne vytvárať predpoklady pre najekonomickejšie dopravné a technické vybavenie mestského územia.
- Územia južnej a východnej rozvojovej osi mesta urbanisticky formovať tak, aby v navrhovanom a výhľadovom usporiadaní týchto priestorov bolo postupne vytvorené plnohodnotné urbánne prostredie. V južnej časti mesta urbanistickým stvárnením a funkčným obsahom dosiahnuť rast v súlade s výhľadovým organizmom komplexu regionálnej medzimestskej štruktúry Banská Bystrica – Zvolen, na východnej strane mesta dosiahnuť vytvorenie plnohodnotného mestského prostredia.
- V návrhu rozvoja bytového fondu mesta k roku 2025 uplatniť, okrem splnenia základného cieľa súvisiaceho so základným smerovaním rozvoja mesta a jeho návrhovou veľkosťou, aj požiadavky na skvalitňovanie štruktúry a potenciálu bytového fondu v podobe rozširovania jednotlivých foriem bývania s vytvorením predpokladov pre vylepšenie stavu komunálneho bytového fondu tak, aby tento k cieľovému roku ÚPN predstavoval cca 5 % z celkového bytového fondu.
- Pri tvorbe a štruktúrovaní dopravného systému mesta docieliť také riešenie, ktoré by systémovým návrhom dopravných tokov rovnomernejšie rozkladalo dopravné zaťaženia na území mesta. Priestorovým usporiadaním vytvoriť predpoklady pre zvýraznenie pešej dopravy (peších osí, radiál, prepojení verejných priestranstiev, vyhliadkových peších promenád a priestorov) a hlavne docieliť, aby v nábrežnej zóne centra mesta od Huštáku až po železničnú stanicu na ceste I/66 došlo k podstatnému zníženiu intenzity dopravy a tým k uvoľneniu priestorov v prospech nábrežnej promenády mesta a jej nového urbanisticko-architektonického stvárnenia. Línie cestného dopravného systému mesta v kontaktných (dotykových) územiach Hrona presunúť do vzdialenejších polôh od tejto

prírodnej, ekologickej a kompozičnej osi s cieľom minimalizácie negatívnych vplyvov dopravy na biokoridor nadregionálneho významu.

- Koncepciou riešenia dopravy dosiahnuť dvojúrovňový systém obsluhy, a to:
  - primárny – komplexne obsluhujúci základné funkčné zložky mesta a ich zariadenia na všetkých úrovniach a
  - sekundárny – zameraný na obsluhu územia z hľadiska rekreačných potrieb mesta, t.j. obsluhy jeho rekreačného zázemia,

  pričom zabezpečiť ich vzájomnú prepojiteľnosť.
- Vo východnej časti toku Hrona od Uhliska až po hranicu administratívneho územia mesta a na južnom toku od Radvane po územia Badína a Vlkanovej docieliť postupným dotváraním prírodného prostredia biokoridoru Hrona enklávami parkových priestorov a úprav zachovanie ekologických hodnôt tohto územia v urbanizovanom prostredí mesta, ako prírodného fenoménu mimoriadnej hodnoty.
- Mestskú funkčno-priestorovú štruktúru rozvíjať v symbióze so založeným systémom lesoparkov a prímestských lesov ako základnej funkčno-priestorovej zložky prímestského rekreačného územia s cieľom optimalizácie funkčných väzieb urbánnych priestorov na rekreačný potenciál okolia a využitia prírodných kompozičných elementov v krajinnom výraze a obraze mesta.

V metodike spracovania ÚPN mesta je hlavným cieľom vytvoriť dokument, podľa ktorého bude záväzne regulovaný komplexný vývoj mesta do roku 2025 s dôrazom na hlavné celomestské regulatívy funkčnej a priestorovej skladby územia mesta a jeho vybavenia dopravnou a technickou infraštruktúrou, čím budú vytvorené predpoklady pre jednoznačnú reguláciu rozvojových celomestských princípov, ktorých priemet do detailnejších riešení na úrovni zonálnych priestorov bude následne prebiehať v zonálnych územných plánoch, urbanistických štúdiách a genereloch. Rozsah súboru regulatívov ÚPN mesta podriadiť zámeru minimalizácie spracovávania zmien a doplnkov ku koncepcii plánu v priebehu jeho záväzného používania, t.j. aby boli obsahovo zamerané na reguláciu základných funkčno-priestorových a kompozičných usmernení.

Medzi hlavné ciele riešenia uvedené v tejto časti textovej dokumentácie boli vybrané zásadné cieľové zámery s výrazným dopadom na formovanie urbanistickej (rozvojovej) koncepcie mesta, ďalšie ciele uvedené v Zadaní k ÚPN mesta Banská Bystrica tvoria neoddeliteľnú súčasť koncepcie návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica.

Okrem takto stanovených hlavných cieľov patrilo medzi ďalšie ciele nového ÚPN mesta aj

- preskúmanie disponibility pôvodne navrhnutých plôch na rozvoj funkčno-priestorového systému mesta,
- overenie možností a odporučenie takých riešení funkčno-priestorového usporiadania územia, v dôsledku ktorých by v návrhovom období nedochádzalo k poškodzovaniu záujmov ochrany prírody a krajiny, a ktorými by bol v maximálnej miere využitý krajinno-ekologický potenciál riešeného územia,

čo bolo hlavne predmetom spracovania variant konceptu ÚPN mesta.

Ďalšími cieľmi spracovania ÚPN mesta sú potom v zmysle Zadania najmä:

- určenie záväzných regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využívania územia mesta,
- návrh koncepcie zabezpečenia územia mesta dopravným a technickým vybavením s prepojením na záujmové územie,
- vytvorenie územných predpokladov pre rozvoj základných a nadstavbových funkcií (aktivít) mesta v oblasti bývania, občianskeho vybavenia, rekreácie, výroby a technického vybavenia,
- návrh účinnej ochrany a primeraného začlenenia historicko-kultúrnych, stavebných a technických hodnôt (reprezentovaných najmä Pamiatkovou rezerváciou Banská Bystrica) do mestského organizmu,

- návrh zásad tvorby kvalitného životného prostredia a racionálneho využívania prírodných zdrojov v meste a jeho častiach, tak aby sa neprekročilo únosné zaťaženie územia, zabezpečil trvale udržateľný rozvoj mesta a aby sa vytvárala a udržiavala ekologická stabilita krajiny na jeho území,
- návrh zásad ochrany a tvorby prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémov, vrátane vymedzenia chránených území a ochranných pásiem,
- návrh podmienok a opatrení na sanáciu nevhodne a neprimerane využívaných urbánnych štruktúr a častí krajiny,
- vymedzenie plôch pre verejnoprospešné stavby, a tým vytvorenie legislatívnych podmienok pre ich následnú realizáciu,
- návrh poradia výstavby a ostatných podmienok využívania územia,
- návrh koordinácie aktivít a riešenia územných konfliktov a stretov záujmov stanovením hierarchie hodnôt funkčno-priestorového systému mesta.

A.1.4. Spôsob spracovania ÚPN mesta

Metodika spracovania vychádza najmä

- z platnej legislatívy na úseku územného plánovania[3]
- z Metodického usmernenia obstarania a spracovania územného plánu obce vydaného MŽP SR r. 2001,
- z doposiaľ vypracovanej ÚPD a ÚPP podľa požiadaviek obstarávateľa úlohy.

Pri spracovaní úlohy boli aplikované metodické postupy uplatňované v ateliéroch AUREX a ARCH.EKO[4], pri spracovávaní územnoplánovacích dokumentácií sídelných útvarov a územnoplánovacích dokumentácií zón, ako aj praktické skúsenosti z doterajších podobných ÚPD. Aplikované boli aj poznatky, skúsenosti a názory na rozvoj mesta podľa Útvaru hlavného architekta mesta Banská Bystrica.

Návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica[5] predchádzal koncept, v rámci ktorého boli primárne riešené dva základné varianty systému rozvoja mesta, a to:

a) tzv. variant reálny (variant 1) založený na reálnych prognózach vývoja obyvateľstva, hospodárstva, dopravného a technického vybavenia, sociálnej i kultúrnej sféry, ako aj na reálnych predpokladoch ochrany a tvorby životného prostredia, najmä s ohľadom na predpokladanú náročnosť investícií v návrhovom období,
b) tzv. variant ideálny/potenciálny (variant 2) zohľadňujúci celý využiteľný územný potenciál mesta, zameraný na riešenie ideálneho fungovania mestského organizmu v rámci tohto potenciálu, prípadne zohľadňujúci aj z dnešného pohľadu zdanlivo „nereálne“ zámery v území, vyžadujúce vyššie investície vo väčšom časovom rozpätí.

Pre variant 1 s návrhovým obdobím do r. 2025 počítal koncept ÚPN s výhľadovou veľkosťou mesta 81.450 obyvateľov (nápočet podľa demografických prognóz SR) a s požadovanou rezervou do 100.000 obyvateľov[6].

Pre variant 2 s návrhovým obdobím do r. 2025/2050 počítal s maximom obyvateľov, ktorých je podľa limitných faktorov rozvoja schopné pojať administratívne územie mesta Banská Bystrica, t. j. 130.000 obyvateľov (podľa funkčných plôch bez zarátania možného rozptylu 126.300 obyvateľov).

[3] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č.50/76 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov (stavebný zákon) a Vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii*

[4] *ARCH.EKO – pri spracovaní Krajinnoekologického plánu v etape Prieskumov a rozborov (03/2005)*

[5] *Varianty 1 a 2 vypracované v novembri 2006, variant 2 – alternatíva v júni 2008*

[6] *S urbanistickou rezervou počítal ÚPN mesta v zmysle Zadania vo všetkých variantoch konceptu aj v návrhu, zrušená bola až v čistopise na základe stanoviska Krajského stavebného úradu v Banskej Bystrici.*

Na základe vzájomnej dohody obstarávateľa a zhotoviteľa ÚPN bol koncept ÚPN doplnený o variant 2 - alternatívu. Táto alternatíva 2. variantu konceptu ÚPN bola spracovaná na základe podkladov Útvaru hlavného architekta mesta Banská Bystrica a vyjadruje názor ÚHA na rozvoj funkčných plôch a dopravného systému mesta Banská Bystrica v návrhovom a výhľadovom období ÚPN.

Pre variant 2 - alternatívu s rovnakým návrhovým obdobím ako v prípade variantu 2, t.j. do r. 2025/2050 počítal koncept ÚPN taktiež s maximom obyvateľov, ktorých je podľa limitných faktorov rozvoja schopné pojať administratívne územie mesta Banská Bystrica, t.j. 130.000 obyvateľov (podľa funkčných plôch bez zarátania možného rozptylu 126.330 obyvateľov).

Pre oba rozvojové systémy (variant 2 a variant 2 - alternatíva) bola zvolená vhodná alternatíva funkčno-priestorového usporiadania územia resp. formovania pôdorysu mesta, a to tak, aby rozvoj mesta podľa ideálneho (potenciálneho) variantu logicky nadväzoval na rozvoj podľa variantu reálneho, resp. aby predstavoval jeho ďalšiu rozvojovú etapu.

Prerokovanie Konceptu územného plánu mesta Banská Bystrica sa v súlade s ustanovením § 21 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „stavebný zákon“) uskutočnilo v dňoch 23. júla 2008 až 23. októbra 2008.

Po vyhodnotení pripomienkového konania schválilo Mestské zastupiteľstvo v Banskej Bystrici podľa § 21 odst. 7 stavebného zákona uznesením č. 598/2009 - MsZ zo dňa 22.septembra 2009 „Súborné stanovisko z prerokovania konceptu ÚPN mesta Banská Bystrica pre spracovanie návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica“ (ďalej len „súborné stanovisko“)[7].

Týmto uznesením odporučilo mesto Banská Bystrica návrh ÚPN mesta spracovať formou koncepcie, v ktorej budú aplikované pozitívne prvky riešenia funkčného využitia a priestorového usporiadania územia so schváleným zadaním z Variantov 1, 2 a 2 - alternatíva konceptu ÚPN nasledovne:

Variant 1

- veľkosť mesta uvažovať podľa tohto variantu s jeho principiálnym uplatnením demografického vývoja, doplneného predpokladanou migráciou obyvateľstva a špecifickou potrebou rozvoja bývania vyvolanou navrhovanou koncepciou rozvoja mesta,
- zapracovať prvky riešenia z konceptu funkčného využitia a priestorového usporiadania územia kladne vyhodnotené v procese verejného prerokovania a pripomienkového konania,
- návrh vyňatia perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov na iné účely v zásade spracovať podľa tohto variantu s doplnením riešenia o potreby vyplývajúce z verejného prerokovania a pripomienkového konania ku konceptu ÚPN mesta,

Variant 2

- premietnuť prvky z navrhovanej výhľadovej koncepcie tohto variantu do návrhu ÚPN mesta riešiace funkčné využitie a priestorové usporiadanie územia pozitívne vyhodnotené v procese verejného prerokovania a pripomienkového konania,
- z konceptu ÚPN mesta prevziať a zapracovať prvky riešenia záväznej koncepcie navrhnutej k roku 2025 v oblasti verejného dopravného vybavenia ako aj riešenia výhľadovej koncepcie uvažovanej k roku 2050 kladne vyhodnotené v procese verejného prerokovania a pripomienkového konania ku konceptu ÚPN mesta,

[7] *Týmto uznesením schválilo Mestské zastupiteľstvo v Banskej Bystrici zároveň požiadavky na doplnenie Zadania pre spracovanie návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica podľa § 21 odst. 7 stavebného zákona.*

- návrh ÚPN mesta v oblasti verejného technického vybavenia principiálne spracovať podľa tohto variantu so spresnením a doplnením riešenia podľa koncepcie funkčného využitia a priestorového usporiadania územia verejne prerokovanej a spripomienkovanej,

Variant 2 – alternatíva

- spracovať koncepciu návrhu ÚPN mesta v riešení funkčného využitia územia a priestorového usporiadania územia v zásade podľa konceptu riešenia k roku 2025 tohto variantu upraveného o čiastkové riešenia 1. a 2. variantu a v zmysle stanoviska Krajského pozemkového úradu v Banskej Bystrici k perspektívnemu použitiu poľnohospodárskej pôdy a stanoviska Lesného úradu v Banskej Bystrici k záberu lesných pozemkov na využitie pre rozvoj mesta a pripomienok z verejného prerokovania a pripomienkového konania,
- koncepciu verejného dopravného vybavenia spracovať v zásade podľa tohto variantu doplnenú a spresnenú o riešenie z variantov 1 a 2 a pripomienok z verejného prerokovania a pripomienkového konania.

Súčasťou súborného stanoviska boli aj pokyny pre spracovanie návrhu územného plánu mesta Banská Bystrica, ktoré sa týkali

- metodického spracovania návrhu ÚPN,
- koncepcie riešenia širších vzťahov a cieľov,
- koncepcie rozvoja mesta,
- záväznej časti ÚPN,
- zosúladenia grafického zobrazenia súčasného stavu v návrhu ÚPN so skutočným stavom na území mesta

Na základe súborného stanoviska bol v návrhu ÚPN, rovnako ako vo variantoch konceptu ÚPN

- navrhnutý dostatok rozvojových plôch pre rozšírenie a skvalitnenie mestských funkcií v súvislosti s predpokladaným nárastom obyvateľstva v návrhovom období, a to najmä plôch bývania, občianskeho vybavenia, rekreácie a športu, a výroby,
- pre tento rozvoj navrhnuté primerané zastúpenie plôch zelene a oddychu, dostatočné dopravné vybavenie, ako aj stanovená potreba technického vybavenia,

a to tak, aby takto navrhovaný rozvoj

- neohrozil
  - formovanie obrazu územia mesta v tradičnej mierke jestvujúcich štruktúr s dôrazom na jedinečnosť územia,
  - jednotlivé zložky životného prostredia,
  - kultúrno-historický fond mesta,
- pomohol zvýšiť celkovú kvalitu životného prostredia pre obyvateľov i návštevníkov mesta a vhodnou priestorovou organizáciou územia a vhodným využívaním funkčných plôch,
- zlepšil najmä dopravné podmienky v meste so zvláštnym zameraním na statickú dopravu.

A.2. Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu mesta

A.2.1. Vyhodnotenie urbanistickej koncepcie doterajšieho Územného plánu aglomerácie Banská Bystrica

Pôvodná koncepcia ÚPN bola schválená vládou SR uznesením č. 262/1976 zo dňa 15. septembra 1976. Schválené smernice pre realizáciu ÚPN obsahujúce funkciu sídelného útvaru, smernú veľkosť ako i celkovú koncepciu riešenia preukazujú, že boli skoncipované s časovým nadhľadom, nakoľko rozvoj mesta bol postavený na myšlienke vytvorenia jadra metropolitného mestského regiónu z Banskej Bystrice a okolitých sídel .

Smerná veľkosť mesta, v rámci ktorej sa stanovil nárast obyvateľstva pre rok 2000 na 114.000, vystihuje síce vtedajšiu aj súčasnú predstavu o postavení Banskej Bystrice v systéme osídlenia SR ako sídla Banskobystrického kraja, nezodpovedá však reálnym demografickým trendom (pozri Prieskumy a rozbory k ÚPN mesta Banská Bystrica, 04/2005). Stanovenie reálnej výhľadovej veľkosti mesta (s primeranou priestorovou rezervou) bolo prioritou aj pri návrhu nového ÚPN, nakoľko nepriamo ovplyvňuje kvalitu urbánnej štruktúry sídelného pólu ako motora hospodárskeho a sociálneho rozvoja celého regiónu.

Urbanistická problematika riešená v pôvodnej koncepcii ÚPN v kontexte mesta na urbanizačný priestor (aglomeračné zázemie) vyhovuje aj súčasným trendom, ktoré sa uplatňujú v priestorovom plánovaní EÚ. Pri riešení ÚPN mesta Banská Bystrica z hľadiska vzťahu samotného územia mesta k jeho aglomeračnému zázemiu (záujmovému územiu) však bolo potrebné rešpektovať názory jednotlivých obcí záujmového územia na svoj rozvoj, vyjadrený v schválených ÚPD obcí.

Z hľadiska urbanistickej koncepcie a funkčného členenia územia je v ÚPN aglomerácie (ÚPN-A) zohľadnená dlhodobá perspektíva tvorby súmestia Banská Bystrica – Zvolen, z čoho vyplynulo aj usmerňovanie výstavby a formovanie pôdorysu mesta. Navrhovaný rozvoj bytovej výstavby nadväzuje na pôvodné mestské osídlenie v smere západnom a južnom od obytného súboru Fončorda až po obec Badín a v smere východnom na obytný súbor Rudlová-Sásová. Táto koncepcia je v zásade dodržaná aj v novom ÚPN mesta.

Aktuálnym z hľadiska ÚPN mesta zostalo aj zadefinovanie rozvojových priestorov mestského centra a stanovenie jeho priestorovej, funkčnej a spoločenskej hierarchie, v ktorej dominantnú úlohu zohráva a bude zohrávať historické centrum, resp. územie mestskej pamiatkovej rezervácie.

Z tohto hľadiska využíva ÚPN mesta jednak schválené Zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie (pozri Tab. D.1-1 v časti D. Doplňujúce údaje), Zmeny a doplnky k ÚPN CMZ Banská Bystrica (pozri Tab. D.2-1 v časti D. Doplňujúce údaje), ÚPN Z vrátane zmien a doplnkov (pozri Tab. D.3-1 v časti D. Doplňujúce údaje), ako aj viaceré vypracované územnoplánovacie a iné podklady (pozri Tab. D.4-1 v časti D. Doplňujúce údaje).

Vo vyššie uvedených tabuľkách je zároveň uvedené, ako boli jednotlivé ÚPD a ÚPP využité pri spracovaní ÚPN mesta Banská Bystrica.

Obr. A.2.1-1 Územný plán aglomerácie Banská Bystrica (stav k 23.10.2001)

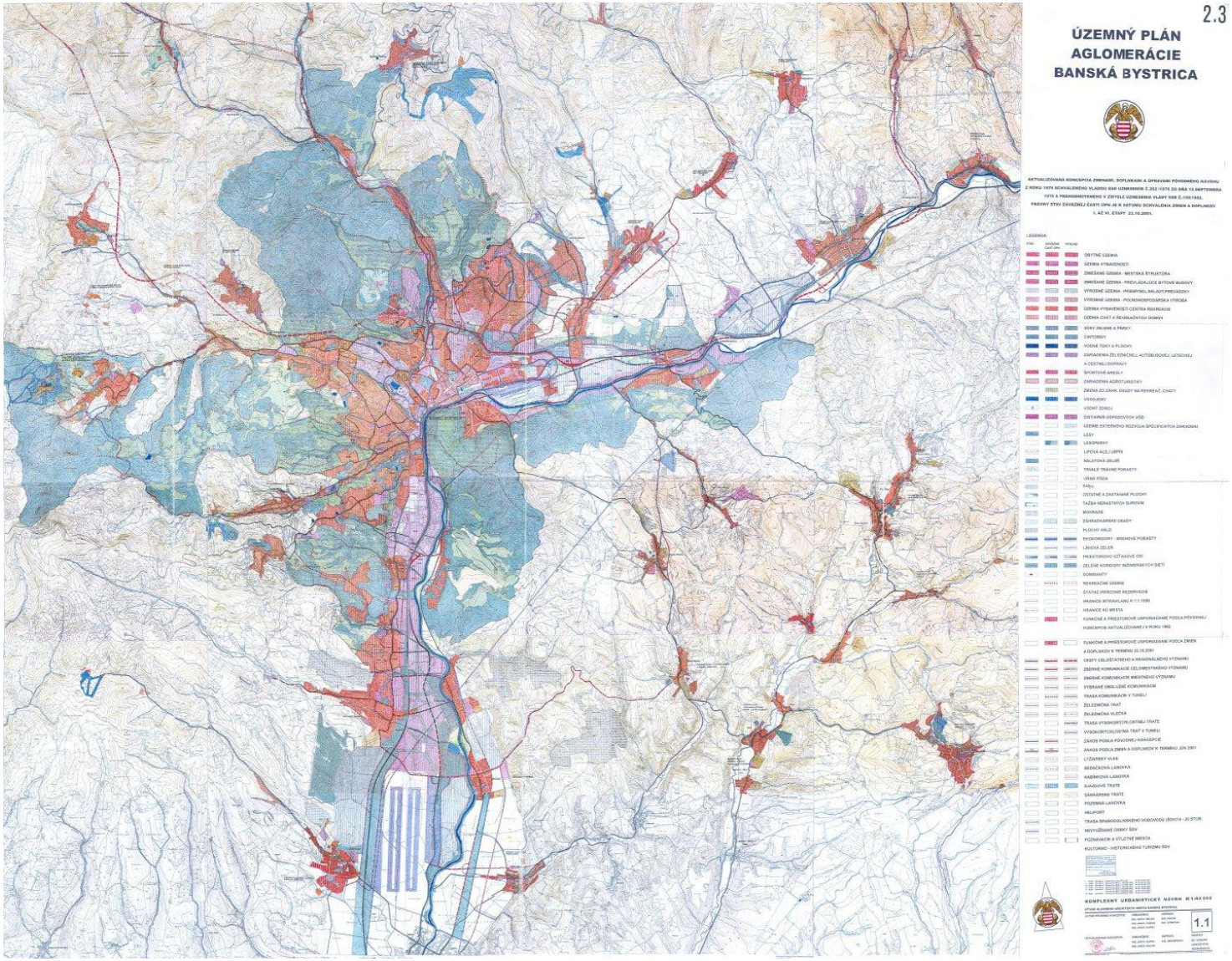

Zdroj: ÚHA mesta Banská Bystrica, október 2001

Navrhnutá koncepcia dopravnej infraštruktúry mesta a aglomeračného zázemia z hľadiska automobilovej dopravy obsahuje zámery, ktoré sú v ÚPN mesta buď zohľadnené v plnom rozsahu, alebo ďalej rozvíjané, spresňované a modifikované, prípadne alternované, a to ako v polohe nadradenej komunikačnej siete, tak i v polohe navrhnutého základného komunikačného systému mesta.

Riešenie technickej infraštruktúry v pôvodnej koncepcii ÚPN položilo základy pre rozvíjanie predchádzajúcich systémov, a to najmä z hľadiska kvantitatívnych priorít, ktoré boli vyvolané prudkým rastom Banskej Bystrice do roku 1989. Z hľadiska súčasných potrieb je žiaduce prehodnotiť pôvodné koncepcie a systémy, podobne ako je už v súčasnosti schválená zmena jednotnej kanalizačnej stokovej sústavy na kombinovanú s delenou stokovou sústavou (ZaD ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – VII. etapa).

Po spracovaní a následnom schválení v r. 1976 prešiel ÚPN aglomerácie Banská Bystrica viacerými etapami aktualizácie, ktoré ovplyvnili jeho metodiku spracovania i koncepčné riešenia (redukcia navrhovaných rozvojových plôch v južnej časti v záujme šetrenia poľnohospodárskou pôdou v 80-tych rokoch, prehodnotenie a aktualizácia ÚPN aglomerácie Banská Bystrica v 90-tych rokoch a následná tzv. permanentná aktualizácia formou zmien a doplnkov ÚPN-A).
Od roku 1997 do roku 2001 boli spracované a následne schválené zmeny a doplnky v 72 lokalitách mesta. Na základe § 17, ods. 3 vyhl. č. 55/2001 Z.z. o ÚPP a ÚPD bol v r. 2002 vyhotovený nový hlavný výkres (komplexný urbanistický návrh), ktorý obsahuje právny stav Zmien a doplnkov č. I až VI k poslednému dátumu ich schválenia (23. 10. 2001), záväznú časť pôvodnej koncepcie a výhľadové riešenia ÚPN.

Z hľadiska možnosti vyhodnotenia realizácie urbanistickej koncepcie mesta Banská Bystrica podľa doterajšieho ÚPN aglomerácie bolo už v Prieskumoch a rozboroch pre ÚPN konštatované, že precízne vyhodnotenie realizácie urbanistickej koncepcie súčasne platného ÚPN-A by si vyžadovalo úsilie neúmerné časovým a finančným možnostiam nového ÚPN mesta.

Základné zámery ÚPN-A je preto možné zhrnúť len nasledovne:

- principiálne vzťahové súvislosti uplatnené v urbanistickej koncepcii ÚPN-A:
  - hlavné smerovanie rozvoja mesta s orientáciou na južnú rozvojovú os a postupným prepojením pôdorysu mesta na založený sídelný systém medzipriestoru Banská Bystrica – Zvolen,
  - prepájanie mesta na aglomeračné zázemie (záujmové územie) na severovýchodnej rozvojovej osi, ako jednej z hlavných rozvojových osí sídelného systému Banskobystrického kraja s vytvorenými územnotechnickými predpokladmi pre synergický rozvoj priemyselných aktivít v založenej priemyselnej zóne Banskej Bystrice (priemyselná zóna Majer – Šalková) a v priemyselnom areáli Slovenská Ľupča,
- základ komunikačnej siete tvorí:
  - cesta I/66 ako súčasť medzinárodného cestného ťahu E 77 a rýchlostnej komunikácie R1 (je v J časti mesta vybudovaná v definitívnej trase ako 4-pruhová s rezervou na 6-pruhovú,
  - regionálna komunikácia ako nová urbanizačná os, vedená v centrálnej polohe údolného priestoru, ktorá prepája komunikačné systémy Banskej Bystrice, Sliača a Zvolena - tvorí ju cesta I/69 s potrebou minimálnych smerových úprav a šírkových úpravy na mestskú triedu v zmysle STN 736110,
  - zberná komunikácia vedená od cesty I/66, prepájajúca ČM Rakytovce a priľahlé obce Badín, Sielnica a Kováčová s napojením na jestvujúcu komunikačnú sieť pri Kováčovej
  - zberná komunikácia za riekou Hron, prepájajúca obce Vlkanová, Hronsek a Veľká Lúka s napojením na regionálnu zbernú komunikáciu v meste Sliač,
  - doplnkové zberné komunikácie priečne k hlavným dopravným osiam, ktoré navzájom prepájajú sídla po obidvoch stranách údolia (v strednej polohe je priečna os prepojená

východným smerom až na cestu II/591 v priestore Mičinej) - priečne komunikácie si vyžiadajú zásadnejšie zásahy do súčasného stavu,
- v priestore pod Badínom navrhuje ÚPN-A mimoúrovňovú križovatku so štátnou cestou I/66, pre napojenie uvažovanej priemyselnej plochy zbernou komunikáciou, ktorá sa napojí na jestvujúcu komunikačnú sieť v obci Badín a smerom južným k obci Sielnica s napojením na jestvujúcu mimoúrovňovú križovatku pri Sielnici,
- od križovatky pod Badínom uvažuje ÚPN-A s priečnym prepojením smerom na Hronsek a ďalej na Mičinú s mimoúrovňovým napojením na jestvujúcu regionálnu komunikáciu Banská Bystrica – Zvolen v priestore nad letiskom Sliač,
- ÚPN-A uvažuje aj so zmenou trasovania zbernej komunikácie od obce Hronsek cez Veľkú Lúku smerom na Sliač a s mimoúrovňovým riešením križovania železničnej trate Banská Bystrica – Zvolen,
- ÚPN-A uvažuje so zdvojkoľajnením a elektrifikáciou železničnej trate Banská Bystrica - Zvolen a s jej využitím pre vnútroregionálnu hromadnú dopravu s väzbami na navrhované funkcie v území cez stanice osobnej dopravy v intervale 2-3 km,
- ÚPN-A uvažuje aj s oddelením vojenskej a civilnej zložky letiska Sliač, vybudovaním novej pristávacej dráhy rovnobežne s jestvujúcou dráhou a vybudovaním samostatných obslužných zariadení pre každú zložku,

- pre zabezpečenie rozvoja sídiel v aglomeračnom zázemí (záujmovom území) mesta a ich napojenia na celomestský komunikačný systém rieši ÚPN-A hlavne priečne prepojenia a zokruhovania jednotlivých trás, a to:
  - západný rekreačný okruh v polohe: križovatka s cestou I/66 v Radvani - cesta na Pršany ponad Malachov – Suchý vrch s napojením na jestvujúcu komunikáciu v stredisku CR Králiky s pokračovaním cez Tajov a napojením na nadradený komunikačný systém v priestore mimoúrovňovej križovatky Tajovského ulice s cestou I/59,
  - v severovýchodnej časti mesta, v nadväznosti na základný komunikačný systém mesta, navrhuje ÚPN-A napojenie sídiel Selce, Priechod, ako pokračovanie tzv. Selčianskej radiály vo funkcii zbernej komunikácie, s obchvatom Kynceľovej zo západnej strany, v pokračovaní medzi Selcami a Senicou, obchvatom Seliec z východnej strany a s napojením na jestvujúcu komunikáciu za obcou Selce,
  - pre zabezpečenie prepojenia podhorských obcí navrhuje ÚPN-A pokračovanie do obce Moštenica a následne až po Hiadeľ,
  - ÚPN-A navrhuje v trase jestvujúcej účelovej komunikácie, vybudovať obslužnú komunikáciu, ktorá prepojí obec Priechod[1] s priemyselnou zónou Slovenskej Ľupče,
  - obce nachádzajúce sa juhovýchodne od mesta Banská Bystrica navrhuje ÚPN-A prepojiť obslužnou komunikáciou od Mičinej cez Môlču až po Poniky[2], kde sa napojí na jestvujúcu komunikáciu,
  - v južnej časti mesta v priestore Stredoslovenského regionálneho centra (k.ú. obcí Badín, Sliač, Hronsek, Veľká Lúka) navrhuje ÚPN-A rozvíjať dopravnú infraštruktúru v nadväznosti na základný komunikačný systém mesta ako ortogonálnu sieť hierarchických komunikácií s nadradenými severo-južnými zložkami,
- v oblasti rozvoja CR funkčno-priestorové prepojenie športových a rekreačných aktivít centra rekreácie a CR Banská Bystrica – Králiky a komplexného strediska CR Kremnica - Skalka s cieľom vytvorenia komplexu zjazdového lyžovania, porovnateľného so strediskami v zahraničí.

Základné priestory rozvoja všetkých funkcií v meste Banská Bystrica podľa ÚPN-A sú znázornené na predošlej schéme (Obr. A.2.1-1), základné priestory funkcie bývania

[1] *Obec Priechod nie je súčasťou záujmového územia ÚPN*
[2] *Obec Poniky nie je súčasťou záujmového územia ÚPN*

podľa Generelu rozvoja bývania mesta Banská Bystrica do roku 2013[3] na nasledujúcej schéme (Obr. A.2.1-2):,

Obr. A.2.1-2 Generel rozvoja bývania mesta Banská Bystrica do roku 2013

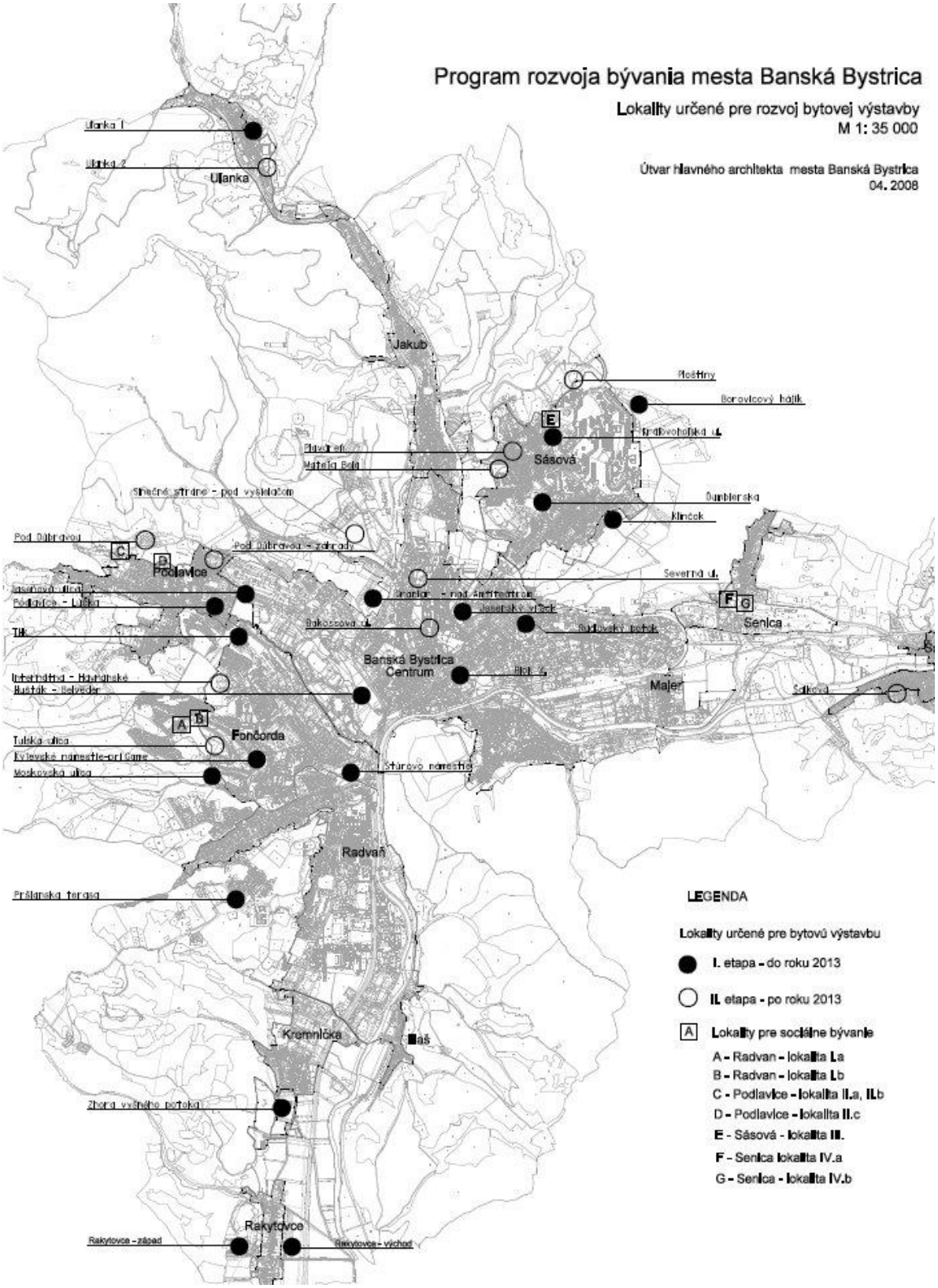

[3] *Útvar hlavného architekta mesta Banská Bystrica, apríl 2008*

A.2.2. Celková urbanistická koncepcia rozvoja mesta v koncepte ÚPN mesta Banská Bystrica

Urbanistická koncepcia rozvoja mesta Banská Bystrica vychádzala v oboch variantoch z niekoľkých základných predpokladov, ktorými boli najmä:

- postavenie mesta ako jedného z najvýznamnejších centier osídlenia SR – mesta medzinárodného a celoštátneho významu a krajského mesta,
- postavenie mesta ako centra banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia prvej úrovne zaradeného v rámci tejto úrovne do tretej skupiny,
- postavenie mesta Banská Bystrica ako mesta ležiaceho na križovatke 2 významných rozvojových osí, a to zvolensko-turčianskej rozvojovej osi 1. stupňa Zvolen – Banská Bystrica – Turčianske Teplice – Martin so vzťahom na MR, PR a ČR, a hornopohronskej rozvojovej osi 2. stupňa Banská Bystrica – Brezno – Telgárt,
- lokalizácia mesta na alternatívnej trase doplnkového koridoru TINA,
- potreba rozvoja mesta ako súčasti „rovnomerne rozloženého systému osídlenia miest“ v strednej časti SR (vzájomným prepojením žilinsko-martinského, banskobystricko-zvolenského a lučenecko-rimavskosobotského ťažiska osídlenia) s cieľom vytvoriť v tomto priestore rozvojové „homogénne a medzinárodne konkurenčné sídelné prostredie“,
- potreba rozvoja mesta ako súčasti „efektívne fungujúcej a funkčne komplexnej aglomerácie“ miest a obcí, ktorá by „mala plniť funkciu akýchsi akcelerátorov všeobecného rozvoja“ a rozvíjať sa „na základe partnerských vzťahov medzi jednotlivými mestami, ako aj medzi mestami a ich zázemím – vidieckym priestorom“,
- potreba výhľadového rozvoja mesta (a jeho záujmového územia) v kontinuite s rozvojom Stredoslovenského regionálneho centra ako jeho severného pólu, a v regióne aj rozvoja súmestia Banská Bystrica – Sliač – Zvolen,
- postavenie mesta v rámci súmestia ako centra predovšetkým terciárnych a kvartérnych aktivít regionálneho až celoštátneho významu (so súčasným predpokladom zabezpečenia doplnkových aktivít: priméru v záujmovom území a okrajovom území regionálneho centra, sekundéru a terciéru, čiastočne aj kvartéru najmä v aglomerácii Zvolen a špecializovaných terciérnych funkcií v priestore Sliača a Kováčovej),
- postavenie mesta ako centra turizmu stredného Slovenska,
- potreba zvyšovania kvality dopravných spojení v smere medzinárodných a celoštátnych urbanizačných osí s podporou hromadnej dopravy osôb a ekologicky vhodnej prepravy nákladov (najmä v severo-južnom smere),
- potreba dobudovania trás a zariadení systémov technickej infraštruktúry medzinárodného a celoštátneho významu,
- potreba rešpektovania Krajinno-ekologického plánu, najmä však jeho výsledkov vyjadrených v Schéme vymedzenia limitov pre rozvoj vybraných základných urbanistických funkcií,
- potreba rešpektovania stanovených zásad ochrany kultúrnych pamiatok na území mesta,
- potreba rešpektovania limitov ochrany prírody, ekológie a životného prostredia,
- potreba rešpektovania všeobecne platných limitov línií a zariadení dopravy a technickej infraštruktúry.

Variant 1 (tzv. reálny)

Návrh celkovej urbanistickej koncepcie rozvoja mesta podľa variantu 1 bol v koncepte ÚPN založený najmä na reálnych prognózach vývoja obyvateľstva, hospodárstva, dopravy a technickej infraštruktúry, sociálnej i kultúrnej sféry, ako aj reálnych predpokladoch ochrany a tvorby životného prostredia s ohľadom na predpokladanú náročnosť investícií v návrhovom období, tak ako to vyplýva zo schváleného zadania pre ÚPN mesta Banská Bystrica.

Variant 1 počítal v r. 2025 v meste Banská Bystrica s počtom 81.450 obyvateľov, pričom vo forme územnej rezervy vytváral predpoklady rozvoja územia až pre 100.000 obyvateľov[4].

Obr. A.2.2-1 ÚPN mesta Banská Bystrica, koncept riešenia – variant 1

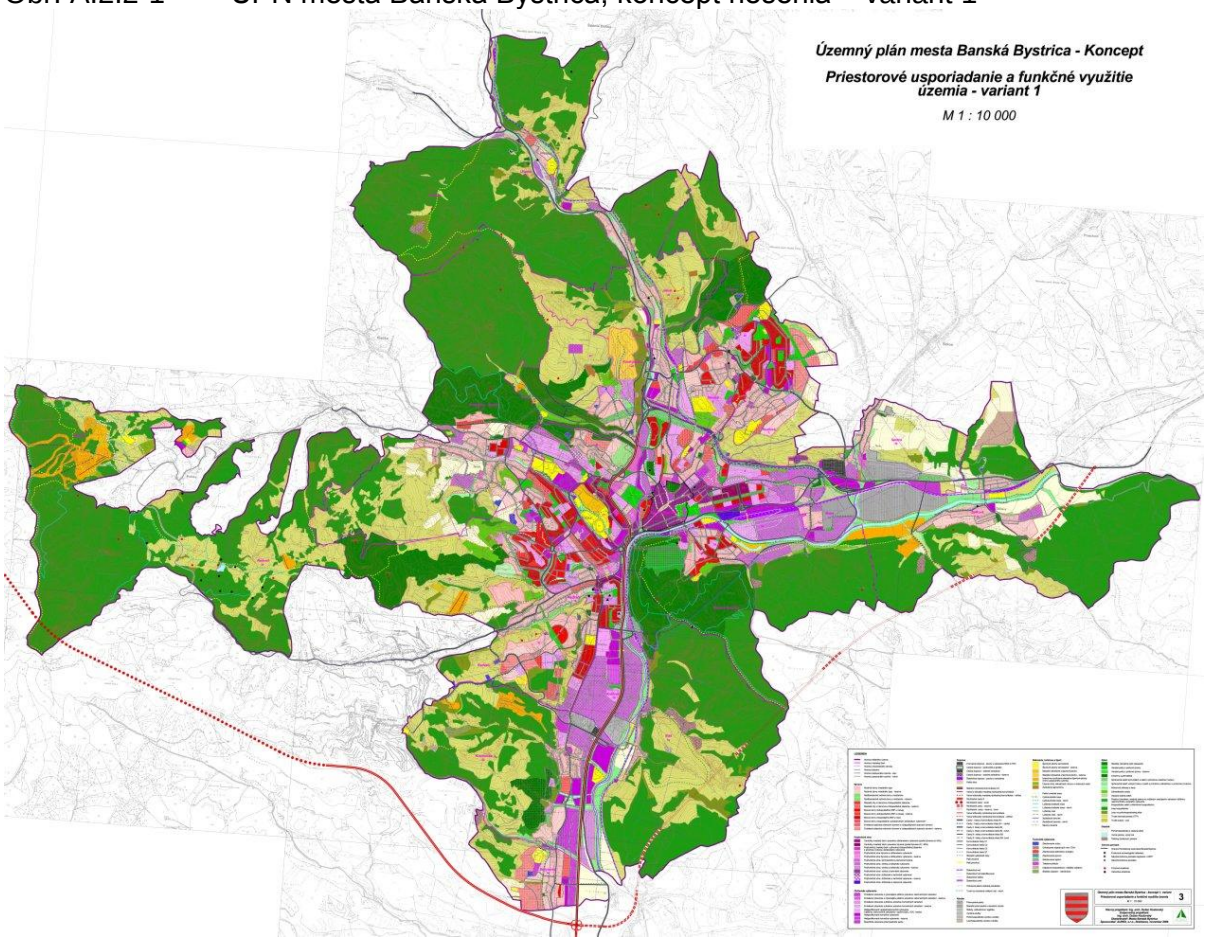

V súlade s týmito predpokladmi orientovala sa základná urbanistická koncepcia plošného rozvoja mesta na

- prednostné využitie príp. intenzifikáciu existujúcich voľných plôch v rámci zastavaného územia,
- absorbovanie všetkých doterajších rozvojových zámerov vyjadrených v platnom ÚPN-A Banská Bystrica, ktoré nie sú v rozpore s novou koncepciou rozvoja,
- primárny rozvoj nových plôch bývania[5]
  - pre 81.450 obyvateľov v časti väčších obytných súborov Hušták – Belveder a Pršianska terasa, kompletizáciou plôch OS Fončorda dostavbou menších lokalít na západnej strane, dostavbou voľných plôch v priestore CMZ, dostavbou voľných plôch v OS Sásová, sekundárny rozvoj výstavbou vo viacerých menších rozptýlených lokalitách (Slnečné stráne, Podlavice, Kremnička, Rakytovce, Majer...) a intenzifikáciou vhodných súčasných plôch HBV a IBV,
  - pre 100.000 obyvateľov pokračovaním výstavby v OS Hušták – Belveder a Pršianska terasa, výstavbou v OS Graniar, dostavbou ďalších menších lokalít na západnej strane OS Fončorda, kompletizáciou plôch OS Sásová a Rudlová po obvode súčasnej zástavby, sekundárny rozvoj v nových menších lokalitách v ČM V Kráľová, ČM VI

[4] *S urbanistickou rezervou počítal ÚPN mesta v zmysle Zadania vo všetkých variantoch konceptu aj v návrhu, zrušená bola až v čistopise na základe stanoviska Krajského stavebného úradu v Banskej Bystrici.*

[5] *Pri nápočtoch plôch potrebných pre funkciu bývania bol na základe súčasných i výhľadových trendov uvažovaný pomer výstavby formou bytových a polyfunkčných domov (HBV) a výstavby formou rodinných domov (IBV) 2:1.*

Kremnička, ČM X Rakytovce, ČM VII Majer, ako aj pokračujúcou intenzifikáciou vhodných súčasných plôch HBV a IBV,

- primárny rozvoj občianskeho vybavenia jeho kompletizáciou v centrálnej mestskej zóne, v rámci jestvujúcich veľkých obytných súborov (Rudlová, Sásová, Radvaň, Fončorda, Podlavice), pozdĺž hlavných rozvojových osí mesta (najmä južným smerom pozdĺž cesty I/66) a pozdĺž uvažovanej hlavnej mestskej triedy (Štefánikovo nábrežie – Stavebná ul.), vytvorením uceleného areálu vysokého školstva Jesenský vŕšok – Sásová, ako aj postupnou prestavbou západnej časti areálu Smrečiny (rozvoj celomestských funkcií a menší výstavný areál), sekundárny rozvoj občianskeho vybavenia vo vedľajších mestských centrách a na vedľajších rozvojových osiach mesta,
- primárny rozvoj plôch výroby východným smerom v priestore Priemyselného parku Majer – Šalková a intenzifikáciou využitia areálu bývalej Stredoslovenskej cementárne, sekundárny rozvoj výroby (formou polyfunkčných výrobno-obslužných plôch) južným smerom v páse pozdĺž cesty I/69,
- primárny rozvoj rekreácie a športu pozdĺž osi Štiavničky – Fakulta humanitných vied UMB – Podlavice, pozdĺž Hrona, v priestore bývalého lomu Kostiviarska a v priestore strediska CR Králiky, sekundárny rozvoj rekreácie a športu dostavbou plôch a zariadení v jednotlivých častiach mesta v súvislosti s potrebami jestvujúcej i navrhovanej bytovej výstavby,
- primárny rozvoj zelene vytváraním ucelených upravených častí mestského lesoparku – Urpín, Laskomer, Kejda-Jelšina (Sásovská dolina), Suchý vrch, Pršianska terasa - Kremnička, zachovaním a rozvojom veľkých mestských plôch verejnej zelene (Mestský park, park pod pamätníkom SNP, staré mestské cintoríny a ďalšie), ako aj rozvojom a úpravou sprievodnej zelene vodných tokov (Hron, Bystrica, Tajovský, Malachovský, Rakytovský a Nemčiansky potok...), sekundárny rozvoj zelene kompletizáciou a rekonštrukciou menších plôch verejnej mestskej zelene (najmä v rámci jestvujúcich obytných súborov).

Nakoľko v súčasnosti nie je možné presne stanoviť spoločenskú potrebu počtu bytov v jednotlivých druhoch bytovej výstavby počas návrhového obdobia ÚPN, orientoval sa koncept ÚPN mesta Banská Bystrica v tomto variante z hľadiska rozvoja bytovej výstavby na maximálnu ponuku plôch pokrývajúcu s rezervou vypočítanú potrebu do r. 2025.

Pri stanovovaní tejto ponuky vychádzal koncept ÚPN najmä

- zo schválenej ÚPD na území mesta (najmä schválených zmien a doplnkov k ÚPN-A Banská Bystrica a zmien a doplnkov k ÚPN CMZ Banská Bystrica),
- z ďalších vypracovaných ÚPD a ÚPP,
- z plôch uvažovaných pre bytovú výstavbu vo výhľade v ÚPN-A Banská Bystrica (redukovaných vzhľadom na nové poznatky o limitoch územia),
- vytipovaných možností intenzifikácie plôch jestvujúcej HBV (dostavba, nadstavby a pod.),
- požiadaviek občanov a organizácií na rozvoj bývania, ktoré však boli posudzované a z hľadiska vhodnosti vyhodnotené podľa nasledovných kritérií:
  1. prednostný návrh využitia plôch schválených na výstavbu zmenami a doplnkami k doterajšiemu ÚPN-A, ÚPN CMZ, resp. k iným schváleným ÚPD,
  2. snaha o kompaktnú zástavbu (aj u územne izolovaných častí mesta),
  3. prednostné využívanie plôch, na ktorých alebo v tesnej blízkosti ktorých je vybudovaná technická infraštruktúra,
  4. využitie drobných prieluk v jestvujúcej zástavbe ako prirodzenej územnej rezervy pre výstavbu,
  5. prednostné využívanie pozemkov v súčasne vymedzenom zastavanom území mesta,
  6. vhodnosť podľa Schémy vymedzenia limitov pre rozvoj vybraných základných urbanistických funkcií (KEP).

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia mesta spočívala základná koncepcia rozvoja vo vytvorení dostatočnej ponuky plôch pre

- základné zariadenia komunálneho vybavenia areálového charakteru nadregionálneho, regionálneho, resp. celomestského významu (plochy pre orgány štátnej a miestnej správy, plochy pre kultúrne a školské zariadenia, väčšie športovo-rekreačné areály, shopping-centrá, a pod.),
- niektoré zariadenia komunálneho vybavenia lokálneho charakteru, ktorých potreba vyplýva zo zabezpečenia základných nárokov obyvateľov v súvislosti s navrhovaným rozvojom bytovej výstavby, resp. nutnosťou saturácie doposiaľ neuspokojených nárokov bývajúceho obyvateľstva (najmä školské, zdravotnícke, sociálne a kultúrno-spoločenské zariadenia),
- rekreačno-športové činnosti a oddych obyvateľov mesta i jeho zázemia, ako aj účastníkov širšieho CR,
- nešpecifikované vybavenie komerčného charakteru (najmä obchody, služby, ubytovacie a stravovacie zariadenia),

ako aj v stanovení základných uzlov a línií rozvoja tejto vybavenosti pozdĺž vybraných mestských dopravných osí, s rešpektovaním duality mestského centra Staré centrum (PR) – Nové centrum (Trosky).

Z hľadiska rozvoja výroby na území mesta spočívala základná rozvojová koncepcia v

- prednostnom rozvoji plôch výroby intenzifikáciou využitia areálu bývalej Stredoslovenskej cementárne,
- výstavbe Priemyselného parku Majer – Šalková (s prvkami vedecko-technologického parku a orientáciou na sofistikovanú výrobu a high-tech bez nepriaznivých vplyvov na životné prostredie),
- pokračovaní zástavby v zmiešanej zóne výroby a vybavenia východne od cesty I/66 (ČM Kráľová, Kremnička, Rakytovce),
- postupnom obmedzovaní výrobných funkcií v niektorých súčasných areáloch s priamou nadväznosťou na obytné a vybavenostné funkcie (Smrečina, Fatra, Slovenka),
- v postupnej zmene funkcie niektorých súčasných alebo bývalých areálov poľnohospodárskych družstiev (využitie najmä na výrobu a výrobné služby lokálneho významu).

Z dopravného hľadiska spočívala základná rozvojová koncepcia v

- realizácii trasy rýchlostnej cesty R3 rozdielne od doterajších úvah zakotvených v KURS 2001 aj ÚPN VÚC Banskobystrický kraj, a to v trase cesta I/66 – Badín/Rakytovce - Turček...,
- rešpektovaní trasy schváleného severného obchvatu mesta (preložky cesty I/66) vrátane križovaní so súčasnou mestskou cestnou sieťou,
- rešpektovaní ostatnej založenej a odsúhlasenej nadradenej dopravnej infraštruktúry mesta, ktorá nie je v rozpore s novou koncepciou rozvoja,
- vytvorení základného nevyhnutného dopravného skeletu mesta tvoreného
  - vnútorným mestským okruhom v trase znázornenej na priloženej schéme,
  - vonkajším mestským okruhom v trase znázornenej na priloženej schéme,
  - základnými dopravnými osami prieťahov ciest R1, I/59, I/66 (severný obchvat) a I/14,
  - mestskými radiálami znázornenými na priloženej schéme,
- návrhu dostatočnej kapacity statickej dopravy v jednotlivých častiach mesta,
- rešpektovaní založenej a navrhovanej infraštruktúry železničnej dopravy (trate č. 170 a 172) vrátane jej elektrifikácie, zdvojkoľajnenia, prípadne s tým súvisiacich menších smerových úprav,
- návrhu zásad (usporiadania) integrovaného systému rýchlej regionálnej dopravy v rámci budúceho Stredoslovenského regionálneho centra s akcentom napojenia letiska Sliač,
- kompletizácii základných peších a cyklistických ťahov na území mesta,
- návrhu usporiadania dopravnej obsluhy MHD,
- návrhu dopravného napojenia novo navrhovaných funkčných plôch podľa variantu 1,

Rozvojová koncepcia technickej infraštruktúry spočívala v návrhu potrebných línií a zariadení prívodu pitnej vody a energií (elektrická energia, plyn a teplo), saturovaní potreby odvádzania odpadových vôd, ako aj stanovení spôsobu odstraňovania komunálneho odpadu, v závislosti na navrhovanom rozvoji základných mestotvorných funkčných plôch.

Variant 2 (tzv. ideálny)

Návrh celkovej urbanistickej koncepcie rozvoja mesta podľa variantu 2 zohľadňoval celý disponibilný územný potenciál mesta a bol zameraný na riešenie ideálneho fungovania mestského organizmu v rámci tohto potenciálu, prípadne zohľadňoval aj z dnešného pohľadu zdanlivo „nereálne“ zámery v území, vyžadujúce vyššie investície vo väčšom časovom rozpätí, tak ako to vyplýva zo schváleného zadania pre ÚPN mesta Banská Bystrica.

Variant 2 skúmal územie mesta Banská Bystrica z hľadiska možností a limitov maximálneho rozvoja aj po r. 2025 (výhľadovo do r. 2050).

Koncepcia rozvoja podľa variantu 2 v maximálnej možnej miere zohľadňovala návrh rozvoja podľa variantu 1, aby tak v prípade ďalších priestorových nárokov umožnila jeho kontinuálne pokračovanie bez nutnosti zásadných zmien vo funkčnom členení mesta.

Obr. A.2.2-2 ÚPN mesta Banská Bystrica, koncept riešenia – variant 2

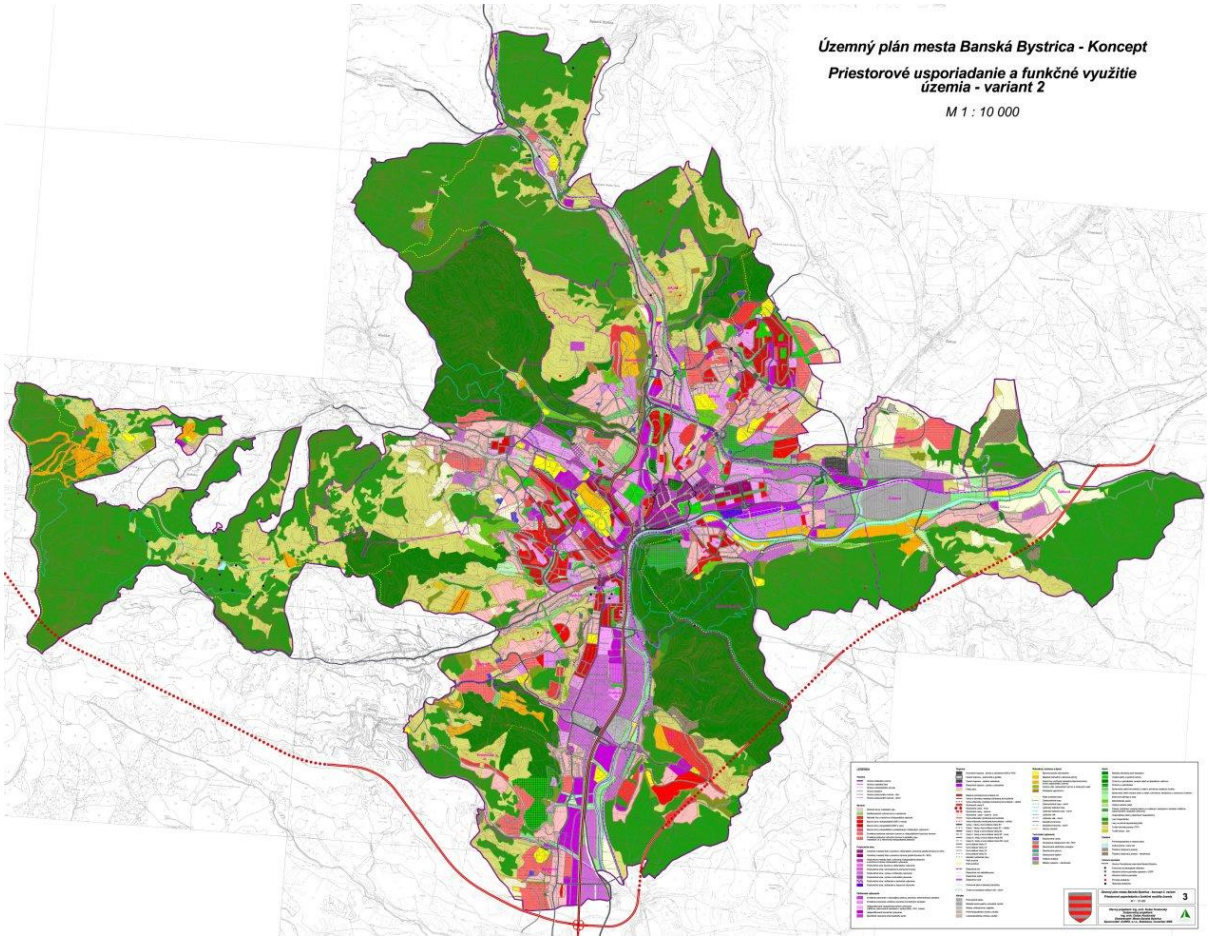

V súlade s týmito predpokladmi orientovala sa základná urbanistická koncepcia plošného rozvoja mesta (okrem zásad a plôch uvedených vo variante 1) najmä na

- primárny rozvoj zostávajúcich disponibilných plôch bývania pokračujúcou kompletizáciou plôch v západnej časti územia mesta (OS Skubín I a II, Pršianska terasa – západ I a II, Pod skalou I – VI), na juhu (OS Iliaš – juh, Iliaš – východ a Iliaš – terasy), čiastočne aj na východe (Šalková – Pod Kališťom II, Senica - východ), resp. využitím časti areálu

bývalého lomu Kostiviarska na exkluzívne bývanie, sekundárny rozvoj pokračujúcou intenzifikáciou zostávajúcich vhodných plôch HBV a IBV,

- primárny rozvoj občianskeho vybavenia predovšetkým úplným využitím dovtedajších výrobných areálov Smrečiny a Slovenky, pre rozvoj celomestských až nadregionálnych funkcií, ďalšou revitalizáciou centrálnej mestskej zóny, ale aj vytvorením východného mestského centra vybavenosti v dovtedajšom areáli Fatry a vo výrobno-obslužnej zóne severovýchodne od neho na predĺžení mestskej zelenej osi Pamätník SNP – Trieda SNP, po vyčerpaní disponibilných plôch pre občianske vybavenie na území mesta postupným prechodom ďalších vybavenostných funkcií do priestoru Stredoslovenského regionálneho centra, sekundárny rozvoj intenzifikáciou funkcií pozdĺž hlavných a vedľajších rozvojových osí mesta a pozdĺž uvažovanej hlavnej mestskej triedy (Štefánikovo nábrežie – Stavebná ul.), ako aj posilňovaním vybavenia vedľajších mestských centier,
- primárny rozvoj rekreácie a športu pozdĺž Hrona s využitím časti dnešného areálu Smrečiny, intenzifikáciou v 1.etape vybudovaných rekreačno-športových zariadení v bývalom lome Kostiviarska a ďalšou kompletizáciou strediska CR Králiky (vrátane vytvorenia spoločného strediska Skalka – Králiky), sekundárny rozvoj rekreácie a športu výstavbou nových plôch a zariadení v jednotlivých častiach mesta v súvislosti s potrebami navrhovanej bytovej výstavby,
- primárny rozvoj zelene postupným rozširovaním jednotlivých častí mestského lesoparku (Urpín – smerom na východ a juh, Laskomer – smerom na sever, Suchý vrch – smerom k OS na Fončorde, Sásovská dolina – smerom na sever), vytvorením novej ucelenej časti mestského lesoparku Lišná skala, založením nových verejných zelených plôch na Bánoši, prepojením jednotlivých častí lesoparku cez zastavané územie mesta pozdĺž menších vodných tokov (Bystrica, Tajovský, Malachovský a Rakytovský potok) a vytváraním nových mestských plôch verejnej zelene (najmä v súvislosti s rozvojom celomestského občianskeho vybavenia), sekundárny rozvoj zelene kompletizáciou menších plôch verejnej mestskej zelene (najmä v rámci navrhovaných obytných súborov),
- primárny rozvoj plôch výroby východným smerom ďalšou intenzifikáciou plôch výroby v priestore Priemyselného parku Majer – Šalková a jeho postupnou premenou na vedecko-technologický park, ako aj postupným prechodom výrobných funkcií do priestoru Stredoslovenského regionálneho centra.

Koncept ÚPN mesta Banská Bystrica sa v tomto variante z hľadiska rozvoja bytovej výstavby orientoval na maximálnu ponuku disponibilných plôch územia mesta (ktorá sa javí ako rozhodujúca pri úvahách o maximálnom počte obyvateľov Banskej Bystrice), pričom pri stanovovaní tejto ponuky vychádzal okrem dokumentácií a princípov uvedených vo variante 1 najmä z možností využitia ďalších plôch pre bytovú výstavbu, posudzovaných najmä z hľadiska nových poznatkov o limitoch územia vyjadrených v hodnotení KEP-u.

Pri využití všetkých rezerv územia vzhľadom na limity KEP-u (ďalších cca 8.860 b.j.) bolo podľa tohto variantu možné, aby obyvateľstvo Banskej Bystrice narástlo na cca 126.300 obyvateľov.

Koncept tiež stanovil, že intenzifikáciou súčasnej IBV nie je možné, vzhľadom na prevažujúcu hustú mestskú zástavbu, získať viac ako cca 3-5 % súčasnej kapacity (zo súčasných 4.336 b.j.), teda cca 130-220 nových b.j., reprezentujúcich cca 325-550 obyvateľov.

Stanovil aj to, že intenzifikáciou súčasnej HBV nie je možné, pri prevažujúcej hustej 8-podlažnej zástavbe v pomerne členitom teréne, získať viac ako cca 3 % súčasnej kapacity (zo súčasných 25.102 b.j.), teda cca 750 b.j., reprezentujúcich cca 1.875 obyv.

Koncept vo svojom 2.variante stanovil, že spolu môže Banská Bystrica v rámci svojho územia dosiahnuť pri rešpektovaní v súčasnosti známych limitov a bez podstatného narušenia svojho životného prostredia maximálne necelých 130.000 obyvateľov.

Ďalší rozvoj je už potrebné uvažovať jedine v súvislosti s rozvojom Stredoslovenského regionálneho centra, resp. súmestia Banská Bystrica – Sliač – Zvolen.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia mesta spočívala základná koncepcia rozvoja vo vytvorení dostatočnej ponuky plôch pre jednotlivé funkcie, podobne ako u variantu 1, s tým, že väčší dôraz bol kladený na rozvoj celomestských až nadregionálnych funkcií na predtým inak využívaných plochách v centrálnej časti mesta. Variant 2 tiež predpokladal postupné nadobúdanie prevahy obslužných funkcií v polyfunkčných zónach výroby a občianskeho vybavenia východne od cesty I/66 (ČM Kráľová, Kremnička, Rakytovce).

Z hľadiska rozvoja výroby na území mesta spočívala základná rozvojová koncepcia (okrem využitia plôch uvedených vo variante 1) v

- úplnom zrušení výrobných funkcií v niektorých súčasných areáloch s priamou nadväznosťou na obytné a vybavenostné funkcie (Smrečina, Fatra, Slovenka),
- postupnom obmedzovaní výrobných funkcií v polyfunkčných zónach výroby a občianskeho vybavenia východne od cesty I/66 (ČM Kráľová, Kremnička, Rakytovce),
- v postupnom odstránení funkcií výroby a výrobných služieb aj z areálov bývalých poľnohospodárskych družstiev mimo zastavaného územia, ktoré boli na tieto funkcie dočasne využívané (s ich premenou na agroturistické, resp. rekreačné zariadenia),
- vytváraní nových výrobných plôch výhradne vo vyčlenených priestoroch Stredoslovenského regionálneho centra.

Z dopravného hľadiska spočívala základná rozvojová koncepcia (okrem zásad uvedených vo variante 1) najmä v

- realizácii juhovýchodného obchvatu mesta rýchlostnou cestou (od križovatky cesty I/66 s cestou R3 medzi Badínom a Rakytovcami v smere na Slovenskú Ľupču) pre primárnu funkciu rekreačnej osobnej dopravy,
- zachovaní terajšej trasy ciest I/69 a I/59 v severojužnom prieťahu mestom len ako mestskej komunikácie, resp. v pokračovaní v smere na Donovaly len ako regionálnej komunikácie s primárnym rekreačným významom,
- návrhu dopravného napojenia novo navrhovaných funkčných plôch podľa variantu 2,
- návrhu zásad integrovaného systému rýchlej regionálnej dopravy v rámci budúceho Stredoslovenského regionálneho centra so začlenením výhľadového regionálneho dopravného centra (na križovaní trasy VRT a železničnej trate č.170) severne od mesta Sliač.

Rozvojová koncepcia technickej infraštruktúry bola založená na rovnakých princípoch ako vo variante 1 s tým, že 110 kV elektrické vedenie spájajúce transformovne Fončorda a Bánoš bolo v záujme získania rozvojových funkčných plôch nahradené káblovým 110 kV vedením.

Variant 2 - alternatíva (tzv. ideálny - alternatíva)

Návrh urbanistickej koncepcie rozvoja mesta podľa variantu 2 - alternatíva zohľadňoval v riešení tiež celý potenciál mesta.

Táto alternatíva predkladala modifikáciu vývoja funkčno-priestorového usporiadania mestského organizmu založenú na určitých principiálnych odlišnostiach. V koncepcii sa predovšetkým uplatňoval zámer výraznejšieho systémového formovania funkčnej a priestorovej štruktúry na princípoch radiálno-okružného systému, preferovalo sa uplatňovanie mestských štruktúr pred rozvoľnenou malopodlažnou zástavbou a osobitný dôraz bol kladený na doriešenie vzťahu mesta k záujmového územiu.

Variant 2 - alternatíva skúmal územie mesta Banská Bystrica z hľadiska možností a limitov maximálneho rozvoja, časove rozdeleného na roky 2025 (návrh záväzného riešenia) a 2050 (návrh ideového výhľadového riešenia).

Obr. A.2.2-3 ÚPN mesta Banská Bystrica, koncept riešenia – variant 2 - alternatíva

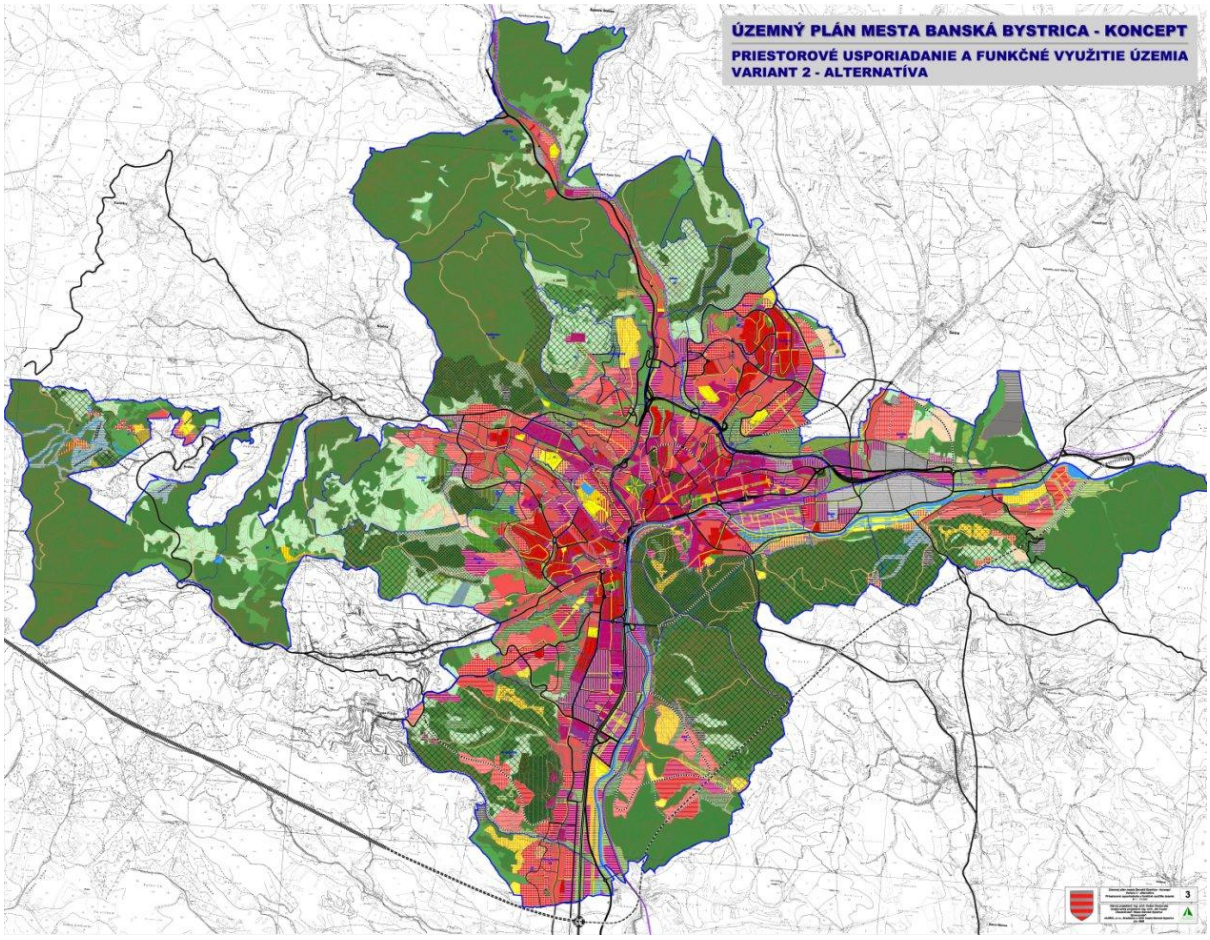

V súlade s uvedenými predpokladmi a zámermi bola základná urbanistická koncepcia plošného a priestorového rozvoja mesta orientovaná najmä na:

- prednostné využitie intenzifikácií voľných plôch v rámci zastavaného územia,
- akceptovanie všetkých doterajších rozvojových zámerov obsiahnutých v platnom ÚPN-A Banská Bystrica, ktoré sú v súlade s navrhovanou koncepciou rozvoja,
- cieľavedomé rozvíjanie priestorovej štruktúry mesta v symbióze s kultúrno-historickými hodnotami a prírodným potenciálom,
- do roku 2025 primárny rozvoj plôch bývania pre 100.000 obyvateľov návrhového obdobia pokračovaním výstavby v južnej rozvojovej osi mesta, v obytnom súbore Hušták – Belveder, dostavbou Štúrovho námestia a ďalších menších lokalít na západnej strane obytného súboru Fončorda, pokračovaním výstavby na Pršianskej terase, rozvojom v menších lokalitách v častiach mesta Kremnička a Rakytovce, rozširovaním obytnej zóny západným smerom v častiach mesta Skubín a Podlavice, pokračovaním výstavby v severnom sektore mesta v časti mesta Kostiviarska – UO Vysielač, kompletizáciou plôch obytných súborov Sásová, Rudlová a založením nového obytného súboru Na Bánoši, vo východnej časti mesta rozširovaním založených obytných zón v časti mesta Šalková, ako aj pokračujúcou intenzifikáciou vhodných súčasných plôch HBV a IBV,
- k roku 2050 primárny rozvoj zostávajúcich disponibilných plôch bývania pre výhľadovú veľkosť mesta pre 126.330 obyvateľov pokračujúcou kompletizáciou územia v južnej časti mesta výstavbou obytných súborov Kremnička - západ a Iliaš - východ, v severnom sektore mesta dostavbou obytného súboru Bánoš a rozširovaním obytných plôch obytného súboru Rudlová - Sásová II smerom východným, vo východnej časti mesta založením obytného súboru Sielnica v nadväznosti na danú miestnu časť,

dokompletovaním časti mesta Šalková obytným súborom vo východných priestoroch, sekundárny rozvoj pokračujúcou intenzifikáciou zostávajúcich vhodných plôch HBV a IBV,

- do roku 2025 primárny rozvoj občianskeho vybavenia v centrálnej mestskej zóne kompletizáciou územia, intenzifikovaním a expanziou (rozširovaním) plôch centrálneho vybavenia Na Troskách ako aj získaním plôch (priestorov) reanimáciou priemyselného areálu Slovenka na centrálne vybavenie, dostavbou a prestavbou pozdĺž hlavných rozvojových osí mesta, najmä rozširovaním plôch priestorovo rozložených okolo rozvojovej osi a skvalitňovaní založenej štruktúry prestavbou neefektívne využívaného územia s kumuláciou a koncentráciou zariadení v priestoroch okolo mimoúrovňovej križovatky Kremnička (južné mestské centrum), v priestore situovanom východne od Rakytoviec (regionálne centrum) a pozdĺž hlavnej mestskej triedy (Štefánikovo nábrežie – Stavebná ulica), podporovanej zónami vybavenosti: areálom Smrečiny s určením na perspektívnu prestavbu (obchodno-výstavné centrum) a priestormi okolo Fatry určenými na prestavbu pre obchodno-administratívne centrum doplnené ďalšími celomestskými funkciami (východné nadmestské centrum), rozširovaním a kompletizáciou založených areálov vysokého školstva (vytvorením komplexne vybaveného vysokoškolského areálu Jesenský vŕšok – Sásová, kompletizáciou založeného areálu na Tajovského ulici a vytvorením územných predpokladov pre dostavbu a kompletizáciu rozptýlených areálov vysokých škôl na Skuteckého, Tajovského a Sládkovičovej ulici), rozvojom komplementárnej vybavenosti v sekundárnych mestských centrách a na vedľajších rozvojových osiach mesta v rámci vytvárania polyfunkčných zón mestskej štruktúry,
- po roku 2025 (výhľad) primárny rozvoj občianskeho vybavenia ďalšou revitalizáciou mestskej zóny v priestoroch vykazujúcich potrebu funkčných zmien (predovšetkým využitím priestorov závodu Slovenka, a.s., Trosiek, Štúrovho námestia), pokračujúcim kompletizovaním východného a južného mestského centra postupným selektovaním vybraných vybavenostných funkcií do priestoru Stredoslovenského regionálneho centra, postupným kompletizovaním prestavbového územia areálu Smrečiny pre celomestské funkcie, intenzifikáciou funkcií v disponibilných priestoroch pozdĺž hlavných rozvojových osí mesta – pozdĺž založenej hlavnej mestskej triedy (Štefánikovo nábrežie – Stavebná ulica) a pozdĺž južnej rozvojovej osi mestského až regionálneho významu (centrálna mestská zóna – južné mestské centrum – Stredoslovenské regionálne centrum), ako aj posilňovaním vybavenia vo vedľajších mestských centrách (Rudlová-Sásová II, Bánoš, Fončorda, Pršianska terasa) a na vedľajších rozvojových osiach,
- do roku 2025 primárny rozvoj rekreácie a športu pozdĺž Tajovského potoka v ose: športový areál Štiavničky – plážové kúpalisko intenzifikovaním využitia priestorov celomestského športovo-rekreačného centra (Štiavničky, plážové kúpalisko), rozvojom nových plôch pozdĺž Hrona v priestoroch medzi Majerom a Šalkovou, reanimáciou rekultivovaného priestoru bývalého cementárenského lomu Kostiviarska a kompletizáciou centra rekreácie a cestovného ruchu Banská Bystrica – Králiky, sekundárny rozvoj rekreácie a športu dostavbou plôch a zariadení v jednotlivých častiach mesta v súvislosti s potrebami komplexného dotvorenia bytovej výstavby, dostavaním stávajúceho areálu UMB vo vysokoškolskom centre Sásová, ako aj rozvojom komplementárnej vybavenosti územia lesného mestského parku,
- primárny rozvoj rekreácie a športu po roku 2025 ďalším pokračovaním pozdĺž Hrona, intenzifikáciou športovo-rekreačného využitia priestorov vybudovaných v bývalom cementárenskom lome Kostiviarska, kompletizáciou a rozšírením funkčných plôch centra rekreácie a cestovného ruchu Banská Bystrica – Králiky v súvislosti s koordinovaným rozvojom integrovaného centra Skalka –Banská Bystrica – Králiky, prestavbou bývalého areálu technických služieb Pod kopou na areál športu, rekreácie, relaxácie, sekundárny rozvoj rekreácie a športu výstavbou nových plôch a zariadení v jednotlivých častiach mesta v spojitosti s potrebami navrhovanej bytovej výstavbe po roku 2025
- do roku 2025 primárny rozvoj plôch výroby koncentráciou zariadení s náročnejšími územnými, priestorovými a dopravnými požiadavkami východným smerom v priestore

priemyselného parku Majer – Šalková a prestavaním areálu bývalej Stredoslovenskej cementárne, sekundárny rozvoj výroby (formou polyfunkčných plôch) južným smerom v páse pozdĺž cesty I/69 ako aj v rozptyle v intraviláne mesta,

- po roku 2025 primárny rozvoj plôch výroby intenzifikáciou využitia územia priemyselného parku Majer – Šalková a jeho postupnou premenou na vedecko-technologický park, ako aj postupným prechodom výrobných funkcií do regionálneho priemyselného parku Badín – Sielnica,
- do roku 2025 primárny rozvoj zelene postupným rozširovaním jednotlivých sektorov mestského lesoparku navrhnutých v pôvodnom územnom pláne aglomerácie Banská Bystrica z roku 1976 (sektor Urpína – smerom na východ a juh, sektor Sásovskej doliny – smerom na severozápad, sektor Laskomer – smerom na sever, sektor Suchý vrch – smerom východným s prepojením na obytný súbor Fončorda), vytvorením nového južného sektoru mestského lesoparku Lišná skala, prepojením jednotlivých sektorov mestského lesoparku na organizmus mesta prostredníctvom zelených koridorov – koridor v južnej časti mesta pozdĺž Rakytovského potoka, priečny zelený koridor Krematórium – Peťovský háj, koridory prepájajúce obytné súbory Pršianskej terasy so sektorom Lišnej skaly, zelené koridory prepájajúce sektor Laskomer s osou Slnečné stráne, prepojením jednotlivých sektorov mestského lesoparku pozdĺž ďalších vodných tokov (Bystrica, Tajovský a Malachovský potok) a vytváraním nových plôch verejnej zelene (najmä v súvislosti s rozvojom celomestského občianskeho vybavenia) – verejné parkové priestory (južný park mesta prepájajúci mesto s regionálnym centrom, parkové priestory cintorína Kremnička a parkové priestory pozdĺž toku Hrona vo východnej časti mesta), sekundárny rozvoj zelene funkčnou kompletizáciou navrhovaných obytných súborov (najmä: obytný súbor Pršianska terasa, obytný súbor Slnečné stráne a obytný súbor Bánoš),
- po roku 2025 primárny rozvoj zelene kompletizáciou funkčného vybavenia obytných súborov realizovaných v navrhovanom výhľadovom období.

Vyššie uvedené principiálne odlišnosti vyvolávali tieto ďalšie potreby riešenia:

- potreba pretvorenia prevládajúcej organickej a rozvoľnenej zástavby pôdorysu mesta na urbánnu štruktúru koncepciou, v ktorej je kladený dôraz okrem funkčného usporiadania mesta na priestorový systém mestského organizmu,
- modelovanie urbanistického obrazu mesta tradičnými priestorotvornými prvkami – ulica, skvér, námestie s dôrazom uplatnenia prirodzených a založených kompozičných vzťahov a priestorových súvislostí v priestorovom systéme mesta,
- potreba uplatňovania typologických foriem budov vytvárajúcich svojím obsahom a formou mestské prostredie primeranej intenzity zástavby z hľadiska urbanistickej mierky a efektívneho využitia disponibilných priestorov,
- potreba revitalizácie rieky Hron ako prírodnej kompozičnej osi mesta a jeho včlenenia do organizmu mesta,
- potreba koncipovania mestského organizmu s ohľadom na založený sídelný systém aglomeračného priestoru (zázemia mesta) ako otvoreného funkčno-priestorového systému umožňujúceho rozvíjanie urbanistických vzťahov medzi mestom a okolitými sídlami,
- potreba koncepčného dotvorenia systému verejných priestorov a ich urbanistického postavenia v systéme mesta,
- potreba stanovenia urbanistického korpusu mesta, t. j. prevládajúcej výšky zástavby mestského organizmu (stanovenie urbanistickej mierky) s ohľadom na predpokladanú potenciálnu veľkosť mesta,
- potreba osobitného stvárnenia funkčno-priestorovej, kompozičnej a dopravnej štruktúry centrálnej mestskej zóny, jej vývoja funkčno-priestorovými premenami a expanziou (stanovenie limitov, regulatívov a zásad),
- potreba prioritného uplatňovania mestotvorných obytných štruktúr (bytových domov v blokových formách zástavby)

- potreba uplatňovania malopodlažnej zástavby rodinných domov len ako doplnkovej urbanistickej štruktúry mesta,
- potreba uplatňovania len ojedinelej intenzifikácie s ohľadom na prevládajúcu bytovú zástavbu v 8 a viac podlažných bytových domoch v rámci mesta,
- potreba maximálnej možnej aplikácie urbánnej formy bytových domov (polyfunkčné objekty) v rámci urbanistického riešenia navrhovaných obytných súborov.

Rozvoj bytovej výstavby bol v koncepte ÚPN mesta Banská Bystrica (variant 2 - alternatíva) orientovaný na maximálnu ponuku disponibilných plôch územia mesta, ktorá rozhodujúcim spôsobom ovplyvňuje úvahy o maximálnom (potenciálnom) počte obyvateľov Banskej Bystrice, pričom navrhovaná veľkosť mesta k roku 2025 – 100.000 obyvateľov (požiadavka zo Zadania ÚPN mesta Banská Bystrica) bola v plnom rozsahu akceptovaná návrhom riešenia (prírastok 11.662 b.j.). Potenciálna veľkosť mesta (orientačne k r. 2050) bola stanovená na základe využitia disponibilných rezerv územia posúdených predovšetkým z hľadiska limitov KEP-u (prírastok ďalších 9.047 b.j.), čo umožňuje nárast obyvateľstva k roku 2050 na 126.330 obyvateľov. Navrhovaný rozvoj bývania bol z urbanistického hľadiska usmernený celkovou urbánnou koncepciou, z ktorej vyplýval návrh rozvoja bývania.

V navrhovanej koncepcii rozvoja bývania sa teda uvažovalo s prevládajúcou formou zástavby viacpodlažnými bytovými domami v pomere 9.696 b.j. v bytových domoch k 1.966 b.j. v rodinných domoch (navrhované riešenie k roku 2025) a 6.914 b.j. v bytových domoch k 2.133 b.j. v rodinných domoch (výhľadový návrh k roku 2050). Tento návrh zohľadňoval urbanistickú situáciu sídelného systému aglomeračného priestoru Banskej Bystrice (okolité obce poskytujú dostatok priestoru pre rozvoj bývania v rodinných domoch). Mesto si touto koncepciou vytvára podmienky „ochrany“ potenciálnych priestorov rozvoja pre mestotvorné funkcie.

Celkove variant 2 - alternatíva stanovil, že Banská Bystrica môže v rozsahu svojho katastrálneho územia dosiahnuť pri rešpektovaní daných limitov a bez podstatného narušenia svojho životného prostredia maximálne 125.000 až 130.000 obyvateľov a že rozvoj nad túto hranicu je možné uvažovať len v širších územných súvislostiach v súvislosti s rozvojom aglomeračného územia (záujmového územia) resp. v súvislosti s rozvojom Stredoslovenského regionálneho centra Banská Bystrica – Sliač – Zvolen.

V navrhovanej koncepcii občianskeho vybavenia uvažoval variant 2 - alternatíva na jednej strane s kvalitatívnou premenou (prestavbou) nevhodne využívaného územia a na druhej strane s rozširovaním priestorov s aktivitami občianskeho vybavenia. Základ systémovej štruktúry občianskeho vybavenia tvorila centrálna mestská zóna s najvyššou koncentráciou celomestských až regionálnych funkcií (centrum a priľahlé priestory umožňujúce expanziu a prestavbu v prospech centrálneho občianskeho vybavenia), na ktorú radiálne nadväzujú zóny ďalšej celomestskej až regionálnej vybavenosti s určitým špecifickým zameraním a lineárne zoskupené priestory vybavenia okolo hlavných kompozično-funkčných osí mesta. Na vybraných osiach Centrum – Radvaň – Kremnička a Centrum – Bánoš – Sásová boli navrhnuté sekundárne centrá občianskeho vybavenia.

V systéme urbanizovania mesta bol dôraz kladený aj na rozvoj mestotvorných štruktúr (polyfunkčných domov) v obytných súboroch Pršianska terasa, Fončorda, Slnečné stráne, Bánoš a Iliaš – západ, ako aj pozdĺž niektorých sekundárnych rozvojových osí, s cieľom vkomponovania týchto mestotvorných štruktúr do obytného prostredia mestského organizmu.

Osobitný význam v rozvoji občianskeho vybavenia mesta mala v navrhovanej koncepcii ÚPN mesta podľa variantu 2 - alternatíva južná rozvojová os Centrum – Radvaň – Kremnička – Rakytovce, ktorá mala v priestore Rakytoviec urbanisticky gradovať v regionálnom centre Banská Bystrica – Sliač – Zvolen.

Sekundárny rozvoj ďalšieho občianskeho vybavenia bol viazaný na lokálne centrá navrhnuté v rámci nových obytných súborov mesta.

Koncepcia výroby na území mesta bola navrhnutá so zámermi:

- postupného presunu ťažiskových plôch z vnútorného územia mesta do východného sektoru (Majer – Šalková),
- urbanistického pretvorenia funkčného využívania južnej rozvojovej osi jej regeneráciou zo skladovo-výrobného územia na polyfunkčné priestory občianskeho vybavenia, služieb, skladov a výrobných prevádzok,
- prioritného využitia plôch areálu bývalej Stredoslovenskej cementárne na rozvoj priemyselnej výroby,
- výstavby priemyselného parku Majer – Šalková orientovaného na sofistikovanú výrobu a high-tech bez nepriaznivých vplyvov na životné prostredie, a jeho ďalšieho využitia aj ako vedecko-technologického parku,
- postupného obmedzovania výrobných funkcií v niektorých súčasných areáloch (Smrečina, Slovenka, Fatra) do roku 2025 a ich následného transformovania v prospech vybavenostných funkcií do roku 2050,
- postupných zmien funkčného využitia niektorých súčasných alebo bývalých areálov poľnohospodárskych družstiev na výrobné služby a výrobu lokálneho významu (areály v zastavanom území mesta),
- postupného odstraňovania funkcií výroby a výrobných služieb aj z areálov bývalých poľnohospodárskych družstiev mimo zastavaného územia a ich premeny na zariadenia agroturistiky, resp. rekreačné zariadenia,
- vytvárania ďalších nových výrobných plôch v disponibilných priestoroch priemyselnej zóny Slovenská Ľupča, resp. vo vyčlenených priestoroch priemyselného parku Badín - Sielnica.

Navrhnuté koncepčné zámery variantu 2 - alternatíva zohľadňovali nielen stavové ale aj uvažované rozvojové súvislosti v oblasti výrobných funkcií mesta a jeho zázemia, čím sa vytvárali priestorové predpoklady pre nárokované plochy vyplývajúce z uvažovaného nárastu pracovných príležitostí. V tomto prípade nárokované nové plochy predstavovali 100 - 130 ha. V zmysle celkového návrhu rozvoja funkčných plôch mesta predpokladala koncepcia nahrádzanie výrobných plôch vo vnútornom území mesta plochami občianskeho vybavenia. Z toho vyplývala potreba ich náhrady novými výrobnými plochami v rámci priemyselnej zóny obce Slovenská Ľupča, alebo v rámci Stredoslovenského regionálneho centra.

Z dopravného hľadiska spočívala základná rozvojová koncepcia

- vo výhľadovej trase rýchlostnej cesty R3 rozdielne od doterajších úvah zakotvených v KURS 2001 aj ÚPN VÚC Banskobystrický kraj, a to v trase cesty R1 – Badín/Rakytovce - smerom západným - Turček prepojenie na cestu I/65 podľa pôvodnej koncepcie,
- vo výhľadovom období v návrhu predĺženia rýchlostnej cesty smerom severo-východným od križovatky Badín/Rakytovce tunelom s vyústením pri Slovenskej Ľupči a následne trasovaním cez Hiadeľskú dolinu v smere na Ružomberok,
- v rešpektovaní trasy schváleného severného obchvatu mesta vo funkcii rýchlostnej komunikácie R1 vrátane križovaní so súčasnou mestskou cestnou sieťou,
- v rešpektovaní ostatnej založenej a odsúhlasenej nadradenej dopravnej infraštruktúry mesta, ktorá nie je v rozpore s novou koncepciou rozvoja,
- vo vytvorení základného nevyhnutného dopravného skeletu mesta tvoreného
  - vnútorným mestským okruhom v trase Ul. 29. augusta – Partizánska – Horná – Kukučínova – Rudlovská - tunel dl. 820 m – Lazovná – nové prepojenie na Tajovského ul. (dĺžka cca 530 m) – Tajovského – Švermova – Wolkerova – Kpt. Nálepku – Štúrova – Štadlerovo nábrežie – Štefánikovo nábrežie – Stavebná – Ul. 29. augusta,
  - vonkajším mestským okruhom v trase: Uhlisko – Majer – Kynceľová – Rudlová – Sásová – Kostiviarska – Podlavice – Fončorda – Pršianska terasa – Kremnička – Radvaň – tunel pod Urpínom,

- základnými dopravnými osami prieťahov ciest R1, I/59, I/14, I/66 a I/69 vo funkcii regiónovej zbernej komunikácie,
- mestskými radiálami,

- návrhu dostatočnej kapacity statickej dopravy v jednotlivých častiach mesta,
- rešpektovaní založenej a navrhovanej infraštruktúry železničnej dopravy (trate č. 170 a 172) vrátane elektrifikácie, zdvojkoľajnenia a menších smerových úprav trate č. 170 v úseku zastávka Radvaň – zastávka Banská Bystrica - mesto,
- návrhu usporiadania integrovaného systému rýchlej regionálnej dopravy v rámci budúceho Stredoslovenského regionálneho centra s akcentom napojenia letiska Sliač,
- kompletizácii základných peších a cyklistických ťahov na území mesta,
- návrhu usporiadania dopravnej obsluhy MHD,
- návrhu dopravného napojenia novo navrhovaných funkčných plôch podľa variantu 2 – alternatíva.

Rozvojová koncepcia technickej infraštruktúry bola založená na rovnakých princípoch ako vo variantoch 1 a 2 s tým, že 110 kV elektrické vedenie spájajúce transformovne Fončorda a Bánoš bolo ponechané väčšinou ako vzdušné vedenie s navrhovaným zdvojením.

*

Z uvedených variantov, resp. ich alternatív, odporučilo mesto Banská Bystrica návrh ÚPN mesta spracovať v riešení funkčného využitia a priestorového usporiadania územia, ako aj z hľadiska verejného dopravného vybavenia, v zásade podľa konceptu riešenia k roku 2025 tohto variantu, upraveného o čiastkové riešenia 1. a 2. variantu, a podľa pripomienok z verejného prerokovania a pripomienkového konania (bližšie v kapitole A.4.).

A.3. Údaje o súlade riešenia územia so zadaním a so súborným stanoviskom z prerokovania konceptu ÚPN

A.3.1. Údaje o súlade riešenia územia so zadaním

Územný plán mesta Banská Bystrica je spracovaný v súlade s platnou legislatívou na úseku územného plánovania[1], ako aj s ohľadom na Metodické usmernenie obstarania a spracovania územného plánu obce vydaného Ministerstvom životného prostredia SR v roku 2001.

Mesto Banská Bystrica ako obstarávateľ územného plánu mesta spracovalo na podklade prieskumov a rozborov pre ÚPN mesta Banská Bystrica Zadanie pre vypracovanie územného plánu mesta Banská Bystrica (ďalej len Zadanie).

Zadanie stanovilo hlavné ciele a požiadavky na spracovanie územného plánu a bolo spracované obsahom a rozsahom v súlade s Vyhláškou MŽP SR č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii a prerokované v súlade s § 20 zákona č.50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov.

Po skončení prerokovania a vyhodnotení pripomienok a stanovísk a ich zapracovaní do návrhu Zadania, požiadal obstarávateľ – mesto Banská Bystrica podľa § 20 ods. 5 písm. c) Krajský stavebný úrad v Banskej Bystrici ako orgán územného plánovania o posúdenie, či je obsah Zadania v súlade so záväznou časťou schválenej územnoplánovacej dokumentácie vyššieho stupňa a či je obsah Zadania a postup jeho obstarania a prerokovania v súlade s príslušnými právnymi predpismi. Krajský stavebný úrad v Banskej Bystrici, listom z 21.03.2006, číslo KSU BB-2006-495/974-1:OÚP, vydal toto stanovisko a následne bolo Zadanie pre Územný plán mesta Banská Bystrica, schválené uznesením MsZ mesta Banská Bystrica zo dňa 30. marca 2006 číslo 510/2006 - MsZ.

Koncept Územného plánu mesta Banská Bystrica bol vo všetkých variantoch spracovaný v súlade so Zadaním pre vypracovanie Územného plánu mesta Banská Bystrica.

V súlade so Zadaním pre vypracovanie Územného plánu mesta Banská Bystrica je vypracovaný aj invariantný návrh ÚPN mesta Banská Bystrica.

Vyhodnotenie plnenia jednotlivých požiadaviek Zadania v Návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica je spracované v dokladovej časti D, kapitola D.6. Vyhodnotenie súladu návrhu ÚPN mesta so Zadaním.

A.3.2. Údaje o súlade riešenia územia so súborným stanoviskom z prerokovania konceptu ÚPN

Návrh Územného plánu mesta Banská Bystrica je spracovaný v zmysle „Súborného stanoviska z prerokovania Konceptu ÚPN mesta Banská Bystrica pre spracovanie návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica a požiadavky na doplnenie Zadania pre spracovanie návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica“, schváleného uznesením Mestského zastupiteľstva v Banskej Bystrici číslo 598/2009-MsZ zo dňa 22.09.2009 a pokynu na spracovanie „Návrhu územného plánu mesta Banská Bystrica“.

Vyhodnotenie plnenia jednotlivých požiadaviek Súborného stanoviska z prerokovania konceptu ÚPN mesta je spracované v dokladovej časti D, kapitola D.7. Vyhodnotenie súladu návrhu ÚPN mesta so Súborným stanoviskom z prerokovania konceptu ÚPN mesta.

[1] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica Zákon č.50/76 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov a Vyhl. MŽP SR č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii*

B. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU

B.1. Vymedzenie riešeného územia

ÚPN mesta Banská Bystrica rieši v zmysle zadania podmienok súťaže na spracovanie ÚPN, uzavretej zmluvy o dielo, ako aj legislatívy platnej v oblasti územného plánovania, len územie administratívnej obce Banská Bystrica.

B.1.1. Riešené územie

Riešené územie je súhrnom:

a) katastrálnych území (základných územných a sídelných jednotiek – ZÚJ, ZSJ a ich dielov) podľa Štatistického lexikónu obcí Slovenskej republiky 2002[1]

Tab. B.1.1-1 Katastrálne územia na území mesta a ich vzťah k urbanistickým obvodom

Čís.	Katastrálne územia	Urbanistické obvody	Kód UO
01	Banská Bystrica	Banská Bystrica - historické jadro	20106 5 0
		Pri parku	20107 3 0
		Mesto – sever*	20108 1 1
		Rudlovský potok	20109 0 0
		Nemocnica	10113 8 0
		Mesto – východ*	20114 6 1
		Stará Kopa - Turička	20116 2 0
		Uhlisko	20117 1 0
		Smrečina	20118 9 0
		Sídlisko SNP	20119 7 0
		Urpín*	20120 1 1
		Stará Fončorda*	20125 1 2
		Štiavničky	20126 0 0
		Školský areál - nová nemocnica	20127 8 0
		Vysielač*	20129 4 2
		Graniar	28041 1 0
		Trieda Hradca Králové*	28042 9 2
		Majer	20115 4 0
02	Radvaň	Urpín*	20120 1 2
		Stará Radvaň	20122 7 0
		Radvaň	20124 3 0
		Stará Fončorda*	20125 1 1
		Fončorda - Internátna	20130 8 0
		Fončorda - Tulská	20131 6 0
		Pršany	20132 4 0
		Suchý vrch	20133 2 0
		Nemecký vrch	20135 9 0
		Mútno - Králiky	20136 7 0
		Trieda Hradca Králové*	28042 9 1
		Fončorda - Mládežnícka	28045 3 0
		Vartovka	20121 9 0
		Kráľová	20123 5 0
03	Kostiviarska	Mesto – sever*	20108 1 2
		Vysielač*	20129 4 1
		Kostiviarska	20145 6 0
		Jakub	20144 8 0

[1] *Štatistický úrad SR v spolupráci s Ministerstvom vnútra SR, 2003*

Čís.	Katastrálne územia	Urbanistické obvody	Kód UO
04	Sásová	Sásová I	20110 3 0
		Dolina Baranovo	20111 1 0
		Sásová II	28043 7 0
		Rudlová I	20112 0 0
		Rudlová II	28044 5 0
05	Podlavice	Podlavice-Skubín*	20128 6 1
		Podlavice – Skubín*	20128 6 2
		Pod Suchým vrchom	20134 1 0
06	Kremnička	Kremnička	20138 3 0
		Rakytovce	20139 1 0
07	Senica	Mesto – východ*	20114 6 2
		Senica	20141 3 0
08	Šalková	Šalková	20140 5 0
09	Uľanka	Uľanka	26642 6 0

* *takto označené UO spadajú do 2 alebo viac katastrálnych území*

b) urbanistických obvodov podľa vymedzenia pre posledné Sčítanie ľudu, domov a bytov k 26.5.2001 (pozri grafickú schému), a to:

Tab. B.1.1-2 Urbanistické obvody mesta Banská Bystrica

Por. číslo UO (podľa ŠÚ SR)[2]	Por. číslo UO (podľa PaR)[3]	Kód UO	Názov UO	Charakter UO
01	01	20106 5 0	Banská Bystrica - HJ	O
02	02	20107 3 0	Pri parku	V
03	03	20108 1 1	Mesto – sever[4]	O
		20108 1 2		
04	04	20109 0 0	Rudlovský potok	O
05	05	20110 3 0	Sásová I	O
06	06	20111 1 0	Dolina Baranovo	L
07	07	20112 0 0	Rudlová I	O
08	08	10113 8 0	Nemocnica	V
09	09	20114 6 1	Mesto – východ[5]	P
		20114 6 2		
10	10	20115 4 0	Majer	P
11	11	20116 2 0	Stará Kopa - Turička	L
12	12	20117 1 0	Uhlisko	O
13	13	20118 9 0	Smrečina	P
14	14	20119 7 0	Sídlisko SNP	O
15	15	20120 1 1	Urpín[6]	R
		20120 1 2		
16	16	20121 9 0	Vartovka	L
17	17	20122 7 0	Stará Radvaň	D
18	18	20123 5 0	Kráľová	P
19	19	20124 3 0	Radvaň	O

[2] *Číslovanie použité v návrhu ÚPN na základe požiadaviek Zadania*
[3] *Číslovanie použité v prieskumoch a rozboroch pre ÚPN*
[4] *UO Mesto – sever je v dôsledku nezrovnalostí medzi hranicou UO a k.ú. rozčlenený do dvoch k.ú., a to: 20108 1 1 – k.ú. Banská Bystrica, 20108 1 2 - k.ú. Kostiviarska,*
[5] *UO Mesto – východ je v dôsledku nezrovnalostí medzi hranicou UO a k.ú. rozčlenený do dvoch k.ú., a to: 20114 6 1– k.ú. Banská Bystrica, 20114 6 2 - k.ú. Senica,*
[6] *UO Urpín je v dôsledku nezrovnalostí medzi hranicou UO a k.ú. rozčlenený do dvoch k.ú., a to: 20120 1 1 – k.ú. Banská Bystrica, 20120 1 2 - k.ú. Radvaň,*

Por. číslo UO (podľa ŠÚ SR)[7]	Por. číslo UO (podľa PaR)[8]	Kód UO	Názov UO	Charakter UO
20	20	20125 1 1 20125 1 2	Stará Fončorda[9]	O
21	21	20126 0 0	Štiavničky	R
22	22	20127 8 0	Školský areál - nová nemocnica	V
23	23	20128 6 1 20128 6 2	Podlavice-Skubín[10]	O
24	24	20129 4 1 20129 4 2	Vysielač[11]	Z
25	25	20130 8 0	Fončorda - Internátna	O
26	26	20131 6 0	Fončorda - Tulská	O
27	27	20132 4 0	Pršany	X
28	28	20133 2 0	Suchý vrch	R
29	29	20134 1 0	Pod Suchým vrchom	Z
30	30	20135 9 0	Nemecký vrch	L
31	31	20136 7 0	Mútno - Králiky	R
33	32	20138 3 0	Kremnička	N
34	33	20139 1 0	Rakytovce	N
35	34	20140 5 0	Šalková	N
36	35	20141 3 0	Senica	P
39	36	20144 8 0	Jakub	N
40	37	20145 6 0	Kostiviarska	N
41	38	26642 6 0	Uľanka	N
46	39	28041 1 0	Graniar	O
47	40	28042 9 1 28042 9 2	Trieda Hradca Králové[12]	O
49	41	28044 5 0	Rudlová II	O
48	42	28043 7 0	Sásová II	O
50	43	28045 3 0	Fončorda - Mládežnícka	O

		označenie UO s rozdielmi v číslovaní

Charakter UO

O – obytný
N – obytný - odlúčený
V – vybavenostný
R - rekreačný
Z – poľnohospodársky
P – priemyselný
D – dopravný
L – lesný
X – rezerva

Pozn.: Pôvodné UO: 32 – Malachov (20137 1 N)[13], 37 – Kynceľová (20142 2 O)[14], 38 – Nemce (20143 2 N)[15], 42 – Vlkanová (26989 2 N)[16], 43 – Vlkanová-Priemysel (27690 2 P) a 44 – Hronsek (21974 2 N)[17] boli zrušené v dôsledku odčlenenia pôvodných miestnych častí od Banskej Bystrice.

[7] *Číslovanie použité v návrhu ÚPN na základe požiadaviek Zadania*
[8] *Číslovanie použité v prieskumoch a rozboroch pre ÚPN*
[9] *UO Stará Fončorda je v dôsledku nezrovnalostí medzi hranicou UO a k.ú. rozčlenený do dvoch k.ú., a to: 20125 1 2 - k.ú. Banská Bystrica, 20120 1 1 - k.ú. Radvaň,*
[10] *UO Podlavice-Skubín je v dôsledku nezrovnalostí medzi hranicou UO a k.ú. rozčlenený do dvoch k.ú., a to: 20128 6 1- k.ú. Podlavice, 20128 6 2 - k.ú. Skubín,*
[11] *UO Vysielač je v dôsledku nezrovnalostí medzi hranicou UO a k.ú. rozčlenený do dvoch k.ú., a to: 20129 4 2- k.ú. Banská Bystrica, 20129 4 1 - k.ú. Kostiviarska,*
[12] *UO Vysielač je v dôsledku nezrovnalostí medzi hranicou UO a k.ú. rozčlenený do dvoch k.ú., a to: 28042 9 2 - k.ú. Banská Bystrica, 28042 9 1 - k.ú. Radvaň,*
[13] *Pôvodná miestna časť Banskej Bystrice – Malachov bola odčlenená ku dňu 1.1.1993,*
[14] *Pôvodná miestna časť Banskej Bystrice – Kynceľová bola odčlenená ku dňu 23.11.1990),*
[15] *Pôvodná miestna časť Banskej Bystrice – Nemce bola odčlenená ku dňu 23.11.1990,*

B.1.2. Časti mesta a urbanistické obvody

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky podľa § 7 ods. 2 zákona SNR č. 517/1990 Zb. o územnom a správnom členení SR uverejnilo zoznam obcí a ich častí opatrením č. 28/1996 Ministerstva vnútra SR z 24. novembra 1995. V tomto zozname je uvedených 16 častí mesta, ktorých hranice nie sú graficky ani územne vymedzené.

Pre potreby spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica boli takto stanovené časti mesta upravené tak, aby pozostávali bezo zvyšku z jedného alebo viacerých presne územne vymedzených urbanistických obvodov ŠÚ SR[18] [19]. Už v rámci riešenia konceptu ÚPN mesta Banská Bystrica boli takéto hranice častí mesta (a v rámci nich aj urbanistických obvodov) čiastočne upravené tak, aby v súlade s navrhovanými funkčnými plochami a dopravnými líniami vytvárali logický celok.

Výnimky z tejto zásady tvoria:

- časti mesta Podlavice a Skubín, ktoré obe ležia na území jediného urbanistického obvodu Podlavice-Skubín,
- časti mesta Banská Bystrica a Senica, z ktorých do každej územne prináleží časť UO 09 Mesto-východ,
- časti mesta Banská Bystrica a Radvaň, z ktorých do každej územne prináleží časť UO 15 Urpín.

Vzájomný vzťah takto stanovených častí mesta a urbanistických obvodov je uvedený v nasledujúcej tabuľke a priloženej grafickej schéme.

Tab. B.1.2-1 Vzťah častí mesta a urbanistických obvodov

Časť mesta		Urbanistický obvod	
Číslo	Názov	Číslo	Názov
I	Banská Bystrica	01	Banská Bystrica – historické jadro
		02	Pri parku
		03	Mesto-sever
		04	Rudlovský potok
		08	Nemocnica
		09	Mesto-východ (časť)
		11	Stará Kopa - Turička
		12	Uhlisko
		13	Smrečina
		14	Sídlisko SNP
		15	Urpín (časť)
		21	Štiavničky
		22	Školský areál – nová nemocnica
		24	Vysielač (časť)
		46	Graniar
II	Iliaš	16	Vartovka
III	Jakub	39	Jakub
IV	Kostiviarska	40	Kostiviarska

[16] *Pôvodná miestna časť Banskej Bystrice – Vlkanová bola odčlenená ku dňu 23.11. 1990,*

[17] *Pôvodná miestna časť Banskej Bystrice – Hronsek bola odčlenená ku dňu 1.1.1993.*

[18] *Časti mesta vymedzené v ÚPN mesta Banská Bystrica výhradne pre účely ÚPN mesta, nekorešpondujú s mestskými časťami stanovenými v Štatúte Mesta Banská Bystrica, Prvá časť – Postavenie mesta, Čl.1 – Územie mesta, ods.2.*

[19] *Výnimku tvoria UO 9 Mesto-východ a UO 23 Podlavice-Skubín, ktoré takýmto spôsobom nebolo možné jednoznačne priradiť k niektorej z častí mesta. Časť UO 24 Vysielač s jestvujúcou zástavbou bola pre potreby ÚPN mesta pričlenená k UO 46 Graniar (ČM I Banská Bystrica)..*

		24	Vysielač (časť)
Časť mesta		Urbanistický obvod	
Číslo	Názov	Číslo	Názov
V	Kráľová	18	Kráľová
VI	Kremnička	33	Kremnička
VII	Majer	10	Majer
VIII*	Podlavice	23	Podlavice-Skubín (časť)
IX	Radvaň	15	Urpín (časť)
		17	Stará Radvaň
		19	Radvaň
		20	Stará Fončorda
		25	Fončorda-Internátna
		26	Fončorda-Tulská
		27	Pršany
		28	Suchý vrch
		30	Nemecký vrch
		31	Mútno-Králiky
		47	Trieda Hradca Králové
		50	Fončorda-Mládežnícka
X	Rakytovce	34	Rakytovce
XI	Rudlová	07	Rudlová I
		49	Rudlová II
XII	Sásová	05	Sásová I
		06	Dolina Baranovo
		48	Sásová II
XIII	Senica	09	Mesto-východ (časť)
		36	Senica
XIV*	Skubín	23	Podlavice-Skubín (časť)
		29	Pod Suchým vrchom
XV	Šalková	35	Šalková
XVI	Uľanka	41	Uľanka

* *Zo štatistických alebo technických dôvodov sú v niektorých tabuľkách ČM VIII Podlavice a ČM XIV Skubín zlúčené do ČM VIII/XIV Podlavice-Skubín.*

B.2. Väzby vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí územného plánu regiónu

B.2.1. Rozvoj mesta v rámci Banskobystrického kraja (ÚPN VÚC Banskobystrický kraj[1])

B.2.1.1. Postavenie mesta Banská Bystrica z hľadiska formovania nadregionálnych a interregionálnych vzťahov

Mesto Banská Bystrica je administratívno-správnym centrom kraja a okresu a predstavuje jedno z najvýznamnejších centier Slovenskej republiky. Ako také je aj rozhodujúcim prvkom pri formovaní nadregionálnych a interregionálnych vzťahov celého Banskobystrického kraja.

Banskobystrický kraj predstavuje v súčasnosti značne vnútorne diferencovaný hospodársky a sídelný systém. Táto diferenciácia vychádza predovšetkým z hospodárskych, ekonomických a demografických faktorov. V kraji možno sledovať výrazné severo-južné rozdiely v hospodárskej sile a demografickom vývoji. Napriek nepriaznivejšej dopravnej dostupnosti severnej časti kraja, a teda aj mesta Banská Bystrica, je táto časť rozvinutejšia a má aj väčšie predpoklady ďalšieho rastu. Je to podmienené najmä prítomnosťou mesta Banská Bystrica a banskobystricko-zvolenskej aglomerácie – ťažiska osídlenia, celoštátneho až medzinárodného významu, ktorého je mesto jadrovým územím.

Z pohľadu medzinárodného dopravného priameho napojenia mesto Banská Bystrica v severo-južnom smere leží na medzinárodnej cestnej trase E 77 (Varšava - Krakov - Budapešť), ktorú tvoria v sieti SR cesty I. triedy č. 59 a č. 66 v peáži s rýchlostnou cestou R1.

Južne od mesta prechádza Banskobystrickým krajom medzinárodná cestná trasa E 571 (Bratislava - Košice), ktorú tvoria v sieti SR cesty I. triedy č. 65 a 50 a E 572 (Trenčín - Žiar nad Hronom) v sieti SR cesta č. 50.

Základom železničnej kostry Banskobystrického kraja sú trate celoštátneho (až medzinárodného) významu, tzv. „južný ťah“ zaradený do doplnkovej siete TEN-T (Leopoldov / Nové Zámky - Kozárovce - Zvolen - Lučenec - Košice), na území kraja traťové úseky č. 150 a 160, trať Zvolen - Kremnica / Banská Bystrica - Vrútky (traťové úseky č. 171 a 172), trať Zvolen - Banská Bystrica - Margecany (traťový úsek č. 170) a trať Zvolen - Šahy - Štúrovo (traťový úsek č. 153).

Dopravný systém dopĺňa letisko Sliač, zaradené do kategórie medzinárodných letísk.

Pre Banskobystrický kraj bude významné rozvíjanie ťažísk osídlenia na spojniciach katovickej aglomerácie a krakovskej aglomerácie v Poľskej republike s budapeštianskou aglomeráciou v Maďarskej republike.

V celoslovenskom územnoplánovacom dokumente KURS 2001 sa v záujme vyváženého a optimálneho rozvoja Banskobystrického kraja v rámci celoslovenskej a medzinárodnej úrovne odporúča „Pre zvýšenie konkurencieschopnosti celého sídelného systému... v dlhodobejšej perspektíve orientovať vzájomné sídelné väzby v smere vytvorenia kompaktnej sieťovej sústavy a to napriek existujúcim prírodným prekážkam a morfologickým bariéram“, pričom „V strede Slovenska sa navrhuje vytvorenie sieťovej sústavy medzi ťažiskami osídlenia žilinsko-martinským, banskobystricko-zvolenským a lučenecko-rimavskosobotským.“

Tento rozvoj je žiaduce „Zabezpečovať rozvojovými osami pozdĺž komunikačných prepojení medzinárodného a celoštátneho významu sídelné prepojenia na medzinárodnú sídelnú sieť, ako aj konzistenciu a rovnocennosť rozvojových podmienok ostatného územia SR“ ako aj

[1] *Záväzná časť ÚPN VÚC Banskobystrický kraj bola vyhlásená nariadením vlády SR č.263/98 z 9.6.1998*

formovaním „sídelnej štruktúry na celoštátnej a nadregionálnej úrovni prostredníctvom regulácie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia jednotlivých hierarchických úrovní ťažísk osídlenia, centier osídlenia, rozvojových osí a vidieckych priestorov.“

Širšie nadregionálne vzťahy Banskobystrického kraja ovplyvňujú spolu s vnútornými rozvojovými faktormi i užšie interregionálne vzťahy. Tieto sa budú prejavovať predovšetkým v rozvoji a formovaní jednotlivých sídelných štruktúr – ťažísk osídlenia a rozvojových osí.

Vzhľadom k výhodnejším rozvojovým podmienkam banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia môže tento v dôsledku lokalizácie nových ekonomických aktivít ovplyvňovať pracovný trh nasávaním pracovných síl z regiónu Breznianskeho okresu a z južnejších častí kraja.

B.2.1.2. Postavenie mesta Banská Bystrica v sídelnom systéme

Za centrum osídlenia Banskobystrického kraja treba považovať sídla Banská Bystrica a Zvolen, ktoré so svojim zázemím, územno-priestorovými väzbami a funkciami prezentujú ťažisko osídlenia celoštátneho až medzinárodného významu. Mesto Banská Bystrica je administratívno-správnym centrom Banskobystrického kraja.

Priestor Banskej Bystrice a jej spádujúcich obcí je charakterizovaný v Koncepcii územného rozvoja Slovenska 2001 ako územie ekologickej a kultúrnej hodnoty celoeurópskeho významu, s predpokladom dynamického rozvoja terciérnych a kvartérnych aktivít s prioritami rozvoja v oblasti cestovného ruchu, turizmu a rekreácie. Urbanistická štruktúra mesta a jeho satelitných vidieckych obcí v symbióze s krajinným prostredím a prírodným prostredím, ktoré je súčasťou chránených území prírody, je územím s vysokou funkčnou a priestorovou disponibilitou. Intenzívne väzby mesta s takmer všetkými obcami okresu vyplývajú z historického vývoja sídelnej štruktúry priestoru a dopravných a funkčných vzťahov vzájomne sa dopĺňajúcich.

Spádový priestor mesta Banská Bystrica tvoria katastrálne územia obcí Badín, Dolný Harmanec, Dolná Mičiná, Donovaly, Harmanec, Horná Mičiná, Kordíky, Králiky, Kynceľová, Malachov, Motyčky, Môlča, Podkonice, Priechod, Riečka, Selce, Slovenská Ľupča, Staré Hory, Špania Dolina, Tajov, Turecká[2]. Mimoriadne postavenie medzi nimi má bývalé kráľovské mestečko Slovenská Ľupča, ktoré je už v súčasnosti, vzhľadom k možnostiam rozvoja hospodárskych aktivít, kultúrno-historickým hodnotám a bezprostrednej vzdialenosti k Banskej Bystrici, pridruženým centrom krajského mesta.

Podľa Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj v znení jeho zmien a doplnkov je „v oblasti stredného Slovenska možno odporučiť polycentrický systém s centrami medzinárodného významu v severo-južnom smere, mestami Žilina, Martin, Banská Bystrica a Zvolen so zapojením centier v južnej časti Banskobystrického kraja, miest Lučenec a Rimavská Sobota. Polycentrická sústava v tomto priestore by sa stala súčasťou medzinárodnej sídelnej osi Katovice – Žilina – Martin – Banská Bystrica – Zvolen – Lučenec – Šalgótarján – Budapešť“.

V meste Banská Bystrica žije viac ako 75 % obyvateľov bývalého okresu Banská Bystrica, čo poukazuje na vysokú mieru urbanizácie.

Banská Bystrica - sídlo kraja - patrí do kategórie centier celoštátneho až medzinárodného významu. Tvorí severný pól banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia s koncentráciou regionálnych, nadregionálnych aj celoštátnych aktivít. Samotné mesto predstavuje kompaktnú urbanistickú štruktúru, doplnenú pridruženými satelitnými útvarmi, ktoré sú administratívnymi súčasťami mesta alebo samostatnými obcami.

[2] *Podčiarknuté sú názvy obcí, ktoré tvoria v zmysle pokynu obstarávateľa záujmové územie mesta Banská Bystrica*

V meste Banská Bystrica je sústredená takmer celá vyššia vybavenosť okresu Banská Bystrica v oblastiach štátnej správy, bankovníctva, vedeckých pracovísk a školstva celoštátneho významu. Zdravotnícke zariadenia vyhovujú svojimi kapacitami a špecializáciou a plne pokrývajú potreby mesta a širšieho zázemia. Dobudovať je potrebné sieť špeciálnych zdravotníckych zariadení orientovaných na prevenciu, služby dlhodobo chorým a geriatrické centrá. V Banskej Bystrici sú lokalizované všetky stredné školy na území bývalého okresu. Vysoké školy sú reprezentované Univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici a Univerzitou Komenského - teologický inštitút v Badíne, ktoré majú celoštátnu pôsobnosť.

B.2.1.3. Požiadavky na rozvoj mesta vyplývajúce zo záväznej časti Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov[3]

Zo záväzných regulatívov funkčného a priestorového usporiadania územia ÚPN VÚC Banskobystrický kraj sa mesta Banská Bystrica alebo jeho záujmového územia z hľadiska územného rozvoja týkajú predovšetkým tieto regulatívy:

I. Záväzné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia

1. V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry

1.1. Podporovať v strednej časti Slovenskej republiky, v záujme vytvorenia celoštátne homogénneho a medzinárodne konkurenčného sídelného prostredia, rovnomerne rozložený systém osídlenia miest a vytvorenie vzájomného prepojenia žilinsko-martinského, banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia s tým, aby sa v južnej časti Slovenska podporilo vytvorenie lučenecko-rimavskosobotského ťažiska osídlenia.

1.2. Podporovať rozvoj sídelných centier, ktoré tvoria terciárne centrá osídlenia, rozvojové centrá hospodárskych, obslužných a sociálnych aktivít ako pre priliehajúce zázemia, tak pre príslušný regionálny celok hierarchickým systémom pozostávajúcim z nasledovných skupín centier:

1.2.1. Podporovať rozvoj centier prvej skupiny, ktoré tvoria jej prvú podskupinu: …Banská Bystrica,…

1.3. Podporovať rozvoj kvartérnych centier, predovšetkým v aglomeráciách s najväčším predpokladom zabezpečiť rozvoj kvartérnych aktivít – banskobystricko-zvolenská aglomerácia.

1.4. Podporovať rozvoj ťažísk osídlenia

1.4.1. Podporovať ako ťažiská osídlenia najvyššej - prvej úrovne:

- banskobystricko-zvolenské ťažisko osídlenia ako aglomeráciu najvyššieho celoštátneho a medzinárodného významu

1.5. Podporovať ťažiská osídlenia ako rozvojové sídelné priestory vytváraním ich funkčnej komplexnosti so zohľadnením ich regionálnych súvislostí.

1.6. Podporovať budovanie rozvojových osi v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry:

[3] *Záväzná časť ÚPN VÚC Banskobystrický kraj bola vyhlásená*
- nariadením vlády SR č. 263/98 Z.z.,
- všeobecne záväzným nariadením Banskobystrického samosprávneho kraja č. 4/2004 zo dňa 17. decembra 2004, ktorým sa vyhlasujú zmeny a doplnky záväznej časti Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj, vyhlásenej nariadením vlády SR č. 263/98 Z.z., ktorým sa vyhlasuje záväzná časť územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj,
- všeobecne záväzným nariadením Banskobystrického samosprávneho kraja č. 6/2007, ktorým sa vyhlasujú zmeny a doplnky záväznej časti Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj – Zmeny a doplnky č. 1/2007,
- všeobecne záväzným nariadením Banskobystrického samosprávneho kraja č. 14/2010 zo dňa 18. júna 2010, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj - Zmeny a doplnky 2009.

1.6.1 Podporovať ako rozvojové osi prvého stupňa:
- zvolensko-turčiansku rozvojovú os: Zvolen – Banská Bystrica – Turčianske Teplice – Martin (návrh v úseku Banská Bystrica – Martin),

1.6.2 Podporovať ako rozvojové osi druhého stupňa:
- hornopohronskú rozvojovú os: Banská Bystrica – Brezno – Heľpa,

1.7. V oblasti rozvoja vidieckeho priestoru a vzťahu medzi mestom a vidiekom

1.7.1. podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka a kultúrno-historických a urbanisticko-architektonických daností,

1.7.4. vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centrám... tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie s urbánnym prostredím a dosahovali skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života.

2. V oblasti hospodárstva

2.1. Vytvárať územno-technické predpoklady pre rozvoj hospodárskych aktivít v území vrátane zariadení na nakladanie s odpadmi a považovať ich za prioritný podnet pre jeho komplexný rozvoj

2.1.2. podporovať prednostné využívanie existujúcich priemyselných a poľnohospodárskych areálov formou ich rekonštrukcie, revitalizácie a zavádzaním nových technológií, šetriacich prírodné zdroje, ktoré znížia množstvo vznikajúcich odpadov a znečisťovanie životného prostredia, prípadne budú odpady zhodnocovať,

2.1.3.1. podporovať rozvoj priemyselných parkov a technologických parkov v mestách Banská Bystrica,...

2.2. Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo

2.2.1. rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond, podporovať jeho využívanie v celom jeho rozsahu a poľnohospodársku pôdu v kategóriách zodpovedajúcich pôdno-ekologickej rajonizácii a typologicko-produkčnej kategorizácii v súlade s platnou legislatívou,

2.2.2. v chránených územiach zavádzať osobitný režim hospodárenia (chránené územia podľa zákona o ochrane prírody a krajiny, ochranné pásma vodárenských zdrojov) v zmysle platnej legislatívy,

2.2.3. v národných parkoch a v ich ochrannom pásme a v chránených krajinných oblastiach uprednostňovať poľnohospodárstvo s výrazným ekologickým účinkom a s prioritným cieľom udržania biodiverzity a trvalo udržateľného rozvoja územia,

2.2.4. pri využívaní lesných pozemkov uplatňovať funkčnú diferenciáciu územia aj v závislosti od stupňa ochrany a kategórie chráneného územia v zmysle platnej legislatívy o ochrane prírody a krajiny, v národných parkoch vyhlasovať len lesy osobitného určenia a ochranné lesy, existujúce hospodárske lesy podľa možnosti prekategorizovať na lesy osobitného určenia,

2.2.5. v chránených územiach uplatňovať ekologické princípy hospodárenia,

2.2.10. stabilizovať výmeru najkvalitnejších pôd a ich ochranu uskutočňovať ako ochranu hospodársko-sociálneho potenciálu štátu aj ako súčasť ochrany prírodného a životného prostredia,

2.3. Priemysel, ťažba a stavebníctvo

2.3.1. pri rozvoji priemyslu podporovať a uprednostňovať princíp rekonštrukcie, sanácie a intenzifikácie využívania existujúcich priemyselných zón, areálov a plôch, prípadne aj objektov,

2.3.3. utvárať územnotechnické predpoklady na:
f. rekultivačné a ekostabilizačné opatrenia v územiach ovplyvnených povrchovou aj podpovrchovou ťažbou,

g. rekultivačné a ekostabilizačné opatrenia v územiach ovplyvnených exhalátmi priemyselnej výroby (staré ekologické záťaže),

2.3.4. ťažbu nerastov realizovať pri zohľadnení zdôvodnených potrieb v takom rozsahu, takým spôsobom a na takých miestach, aby nedochádzalo k negatívnym vplyvom na životné prostredie, režim podzemných vôd a aby tým neboli ohrozené záujmy ochrany prírody (predmet ochrany v danom území),

2.3.5. rešpektovať chránené ložiskové územia, ložiská nevyhradených nerastov a určené dobývacie priestory..., s možnosťou ich revízie ak boli spresnené ich bilančné zásoby.

2.4. Regionálny rozvoj

2.4.1.1. vytvárať územno-technické podmienky na budovanie priemyselných parkov, vedecko-technologických parkov a priemyselných zón,

2.4.1.2. priemyselné a technologické parky a priemyselné, výrobné a technologické zóny s predpokladanou výmerou nad 25 ha realizovať len v súlade s platnou územnoplánovacou dokumentáciou regiónu,

2.4.2. na budovanie priemyselných parkov prednostne využiť areály nefunkčných priemyselných zón a objektov,

2.4.3. revitalizovať územia existujúcich priemyselných areálov,

2.4.4. vytvárať územno-technické podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania,

2.4.6. rezervovať územie pre priemyselné parky, pre ktoré bolo spracované environmentálne hodnotenie.

3. V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky

3.1. Usmerňovať vytváranie funkčno-priestorového systému cestovného ruchu kraja v súlade s Regionalizáciou cestovného ruchu SR. Uplatňovať navrhnutú štruktúru druhov a foriem turizmu a jeho priestorových a funkčných jednotiek. Ako nový článok systému akceptovať turistické centrá, turistické aglomerácie a turistické parky,

3.1.3. rešpektovať navrhnuté územné členenie na regióny a subregióny cestovného ruchu,

3.1.6. pre dosiahnutie strategického cieľa a špecifických cieľov rozvoja cestovného ruchu v kraji je v plánovaní a regulácii územného rozvoja potrebné za prioritné považovať:

- turistické centrá – Banská Bystrica,...
- horské turistické aglomerácie a strediská:
  - ...Špania Dolina/Šachtička – Selce/Čachovo,
  - Staré Hory – Turecká – Krížna,
  - Banská Bystrica/Králiky – Kremnica/Skalka – Krahule,...
- vedomostno-poznávacie štruktúry:
  - GEOPARKY – ...Banskobystrický,...
  - areál dreveného artikulárneho kostola a drevenej zvonice v Hronseku
- mototuristické trasy:
  - tranzitná Sever – Juh (Krakov – Banská Bystrica – Budapešť),
  - Slovenská banská cesta (Malé Karpaty – Štiavnicko-bystrická oblasť – Rudohorie),
- pešie magistrály:
  - Turistická magistrála M.R.Štefánika – Cesta hrdinov SNP,
- cyklomagistrály:
  - Rodinná cestička Banská Bystrica – Sliač – Zvolen
- vodná turistická trasa: rieky Hron...

3.1.7. V horskom turizme plne využiť potenciál pre rozvoj zimných lyžiarskych športov v jestvujúcich turistických strediskách, podmienený dosiahnutím konsenzu

s orgánmi ochrany prírody a krajiny, umožňujúceho ich funkčné rozšírenie a prípadnú integráciu do aglomerácií. Rozvoj zamerať na dobudovanie rekreačnej vybavenosti a dopravnej a technickej infraštruktúry pre zabezpečenie celoročného využívania ich kapacít.

3.2. Udržiavať a skvalitňovať podmienky a vybavenosť pre krátkodobú vnútromestskú a prímestskú rekreáciu:

3.2.1. zabezpečiť ochranu plošného rozsahu existujúcej verejnej zelene a parkov v sídlach a budovaním nových plôch zelene zabezpečiť zvyšovanie jej podielu na jedného obyvateľa a kvality životného prostredia,

3.2.2. regulovať zmeny funkčného využívania záhradkárskych a chatových osád,

3.2.3. podporovať vytváranie pohybových, relaxačných a vedomostno-poznávacích aktivít v záujmových územiach miest.

3.3. Utvárať územno-technické predpoklady na rozvoj všetkých aktuálnych foriem domácej a medzinárodnej turistiky v sídlach a rekreačných útvaroch modernizáciou jestvujúcej a budovaním novej obslužnej, relaxačnej a športovej vybavenosti v zastavanom území a nadväzujúcich priestoroch, na významných medzinárodných a regionálnych cestných trasách kraja a na cykloturistických trasách všetkých kategórií.

3.4. Rozvíjať komplexnosť a kvalitu vybavenosti všetkých turisticky atraktívnych miest, obcí a stredísk cestovného ruchu

3.4.1. zariadenia a služby umiestňovať prednostne do ich zastavaného územia a jeho okolia,

3.4.2. nové zariadenia a služby v lokalitách rekreácie a cestovného ruchu mimo zastavaných území miest a obcí umiestňovať prednostne do už zastavaných lokalít,

3.4.3. priestor voľnej krajiny využívať predovšetkým na športové, relaxačné, poznávacie a iné pohybové aktivity,

3.5. Zvyšovať kvalitu vybavenosti jestvujúcich stredísk cestovného ruchu na území národných parkov a veľkoplošných chránených území prírody len v súlade s ekologickou únosnosťou dotknutých a nadväzujúcich lokalít

3.5.1. zariadenia a služby umiestňovať prednostne do ich zastavaného územia,

3.5.2. návštevnosť, kapacity vybavenosti a využitie voľnej krajiny v ich okolí zosúlaďovať s požiadavkami štátnej ochrany prírody.

3.6. ...Na územiach s 3. až 5. stupňom ochrany a v územiach európskeho významu podľa zákona o ochrane prírody a krajiny, nezakladať nové lokality a strediská rekreácie, športu a turizmu.

3.8. Viazať lokalizáciu služieb zabezpečujúcich proces rekreácie a turizmu prednostne do zastavaného územia sídiel s cieľom zamedziť neodôvodnené rozširovanie rekreačných útvarov vo voľnej krajine, pričom využiť aj obnovu a revitalizáciu historických mestských a vidieckych celkov a objektov kultúrnych pamiatok.

3.9. Vytvárať podmienky pre rozvoj špecifickej vybavenosti centier cestovného ruchu medzinárodného a národného významu:

3.9.2. mesta Banská Bystrica ako centra turizmu medzinárodného významu.

3.10. Vytvárať podmienky pre rozvoj špecifickej vybavenosti centier cestovného ruchu nadregionálneho a regionálneho významu:

3.10.3. Horehronský región CR (14) – Slovenská Ľupča,...

3.15. Vytvárať územno-technické podmienky pre realizáciu cykloturistických trás regionálneho, nadregionálneho a celoštátneho významu, pri súčasnom rešpektovaní zákona o ochrane prírody a krajiny.

3.16. Využiť bohatý kultúrno-poznávací potenciál územia na rozvoj poznávacieho a rekreačného turizmu.

3.18. Podporovať rozvoj všetkých druhov turizmu v súlade s ochranou prírody a krajiny.

3.19. Vo všetkých existujúcich a navrhovaných strediskách cestovného ruchu zabezpečiť dobudovanie a projektovú prípravu a realizáciu kompletnej technickej infraštruktúry s osobitným zreteľom na zabezpečenie zásobovania pitnou vodou v dostatočnom množstve a zodpovedajúcej kvalite.

3.20. V strediskách cestovného ruchu, nachádzajúcich sa v územiach chránených vodohospodárskych oblastí a v pásmach ochrany vodárenských zdrojov, považovať za prioritu legislatívne stanovenú ochranu vodohospodárskych oblastí a vodárenských zdrojov, ktorej sa musia ostatné funkcie v území prispôsobiť (... Králiky,...).

3.21. Podporovať rozvoj krátkodobej a prímestskej rekreácie obyvateľov mestských sídiel.

4. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a pôdneho fondu

4.1. Rešpektovať územné vymedzenie, podmienky ochrany a využívanie všetkých vyhlásených chránených území v kategóriách chránená krajinná oblasť, národný park, národná prírodná rezervácia, prírodná rezervácia, národná prírodná pamiatka, prírodná pamiatka, chránený areál, chránený krajinný prvok a ich ochranných pásiem, chránené vtáčie územie, územie európskeho významu, navrhované územia európskeho významu a národného významu, biotopy chránených rastlín a živočíchov,

4.2. Podporovať zabezpečenie primeranej právnej ochrany všetkých existujúcich a navrhovaných chránených území a území zaradených do sústavy NATURA 2000.

4.5. Rešpektovať platné územné systémy ekologickej stability.

4.7. Uplatňovať pri hospodárskom využívaní území začlenených medzi prvky územného systému ekologickej stability podmienky ustanovené platnou legislatívou:

4.7.6. vylúčiť budovanie MVE a ďalších priečnych prekážok na úsekoch tokov nachádzajúcich sa na územiach siete NATURA,

4.7.7. vylúčiť umiestňovanie veterných elektrární v chránených územiach (v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny) a na územiach sústavy NATURA.

4.8. Zosúlaďovať trasovanie dopravnej a technickej infraštruktúry s prvkami ekologickej siete tak, aby bola maximálne zabezpečená ich vodivosť a homogénnosť ich vhodným trasovaním, resp. budovaním funkčných ekoduktov.

4.9. Eliminovať systémovými opatreniami stresové faktory pôsobiace na prvky územného systému ekologickej stability (znečisťovanie prostredia, eutrofizáciu, fragmentáciu krajiny, šírenie inváznych druhov organizmov, bariérový efekt dopravných koridorov a priečnych prekážok v tokoch…).

4.10. Rešpektovať poľnohospodársku pôdu a lesné pozemky ako limitujúci faktor urbanistického rozvoja územia, osobitne chrániť poľnohospodársku pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným potenciálom, poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vybudované hydromelioračné zariadenia a osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti (produkčné sady a vinice).

4.11. Zabezpečovať nástrojmi územného plánovania ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovu funkčného územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni regionálnej a lokálnej.

4.12. Zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehy vrátane brehových porastov a lemov, zvýšiť rôznorodosť príbrežnej zóny (napojenie odstavených ramien, zachovanie sprievodných brehových porastov) s cieľom obnoviť integritu a zabezpečiť priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov s prioritou udržovania biodiverzity a vitality brehových porastov vodných tokov.

4.14. Podporovať ťažbu nerastov len v územiach kde sa pri realizácii ťažby nepredpokladajú jej negatívne dopady na životné prostredie, vznik environmentálnych záťaží, záujmy ochrany prírody a krajiny, terénny reliéf a súčasnú krajinnú štruktúru. Podporovať len takú ťažbu nerastov, ktorá nepoužíva technológiu kyanidového lúhovania.

4.15. Zabezpečiť ochranu všetkých vodných zdrojov v rozsahu ich vymedzených ochranných pásiem na území kraja využívaných na hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska kultúrneho dedičstva

5.1. Rešpektovať pamiatkový fond a kultúrne dedičstvo, vo všetkých okresoch Banskobystrického kraja predovšetkým chrániť najcennejšie objekty a súbory objektov zaradené, alebo navrhované na zaradenie do kategórie pamiatkových území pamiatkových rezervácií a pamiatkových zón, pamiatkových objektov a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok, vrátane ich vyhlásených ochranných pásiem, chrániť ich a využívať v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov.

5.2. Osobitnú pozornosť venovať najvýznamnejším kultúrnym pamiatkam v Banskobystrickom kraji zapísaným na Zoznam svetového kultúrneho dedičstva Organizácie Spojených národov pre výchovu, vedu a kultúru (UNESCO):

5.2.2. Areál dreveného artikulárneho kostola a drevenej zvonice v Hronseku.

5.4. Utvárať podmienky na ochranu pamiatkového fondu a spolupracovať s orgánmi štátnej správy na úseku ochrany pamiatkového fondu pri záchrane, obnove a využívaní nehnuteľných kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a ich ochranných pásiem v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov.

5.4.1. rešpektovať v plnom rozsahu existenciu pamiatkových území – pamiatkových rezervácií vedených v registri na Pamiatkovom úrade Bratislava SR: Banská Bystrica,... Špania Dolina,...

5.4.3. rešpektovať vyhlásené ochranné pásma pamiatkových území:

- Pamiatková rezervácia Banská Bystrica...

5.4.4. rešpektovať vyhlásené ochranné pásma nehnuteľných kultúrnych pamiatok:

- Banská Bystrica – Radvaň: Kaštieľ s areálom, ev. kostol, pomník,
- Horná Mičiná - Kostol s areálom,
- Hronsek - Areál dreveného kostola a zvonice,...

5.5. Zabezpečiť osobitnú pozornosť a zvýšenú ochranu evidovaným, známym a predpokladaným archeologickým náleziskám a lokalitám v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu.

5.6. Podporovať dodržiavanie zásad ochrany pamiatkových území na území historických jadier miest a obcí nepodliehajúcich ochrane pamiatkového fondu zo zákona, ako aj v častiach územia so zachovanou historickou urbanistickou štruktúrou a historickým stavebným fondom.

5.7. Podporovať ochranu vedeckých a technických hodnôt: banské a hutnícke diela – šachty, štôlne, tajchy, huty, hámre, valkovne a pod., vybraté typické remeselnícke a priemyselné objekty, zariadenia železničnej dopravy – pôvodné stanice, charakteristické a unikátne úseky tratí, ako sú... železničná trať Banská Bystrica – Diviaky.

5.8. Podporovať ochranu

- hodnotných objektov a zachovaných urbanistických štruktúr miest a obcí z obdobia 19. a 20. storočia.

5.9. Podporovať ochranu historických krajinných prvkov a komplexov (mestské parky, parky v areáloch kaštieľov a kúrií... a pod.),

5.10. Podporovať obnovu a zachovanie urbanisticky a architektonicky hodnotných areálov kalvárií, ako výrazného krajinno-urbanistického prvku územia v súčasnej krajinnej štruktúre.

5.11. ...Vytvárať podmienky pre obnovu pamätihodností miest a obcí vo voľnej krajine ako nenahraditeľných prvkov pre zachovanie cieľovej kvality krajiny a historických panorám v krajine v súlade s Európskym dohovorom o krajine.

5.13. Uplatňovať a rešpektovať typovú a funkčnú charakteristiku sídiel mestského... osídlenia... v súlade so súčasnou krajinnou štruktúrou... a s ustanoveniami Európskeho dohovoru o krajine.

5.14. Rešpektovať pri rozvoji územia význam a hodnoty jeho kultúrno-historických daností v nadväznosti na všetky zámery v sociálno-ekonomickom rozvoji.

5.16. V súlade s platnou legislatívou požadovať v podrobnejších dokumentáciách miest a obcí na území Banskobystrického kraja rešpektovanie zásad ochrany pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón a ochranných pásiem pamiatkových území a areálov národných kultúrnych pamiatok a ich ochranných pásiem, na zachovanie údržbu a regeneráciu:

- historického pôdorysu a parcelácie,
- objektovej skladby,
- výškového a priestorového usporiadania objektov,
- charakteristických pohľadov, siluety a panorámy,
- archeologických nálezísk a ďalších kultúrnych a prírodných hodnôt pamiatkového územia.

5.17. Nové trasy nadradenej dopravnej infraštruktúry (cesty R, cesty I. triedy) a nadradenej technickej infraštruktúry (celoštátneho a regionálneho významu) navrhovať a realizovať, pokiaľ je to priestorovo možné, mimo pamiatkového územia pamiatkových rezervácií a pamiatkových zón a ochranných pásiem pamiatkových území a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok.

5.18. ...Nové trasy ciest II. a III. triedy, pokiaľ je to priestorovo možné, realizovať mimo pamiatkových území a ochranných pásiem pamiatkových území a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok.

6. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry

6.1. V oblasti rozvoja cestnej infraštruktúry

6.1.1.4. rezervovať územie pre rýchlostnú cestu R1 v trase Banská Bystrica – Ružomberok (x D1),

6.1.1.5. rezervovať územie pre zmenu trasy cesty I/66, v úseku Banská Bystrica/Šalková – Slovenská Ľupča, mimo existujúceho aj navrhovaného zastavaného územia obce Slovenská Ľupča a s minimalizovaním negatívnych vplyvov dopravy na obyvateľov mesta Banská Bystrica (časť Šalková),

6.1.4.1. rekonštruovať cestu I/59 v úseku Banská Bystrica – Donovaly – hranica Žilinského kraja...,

6.1.6. rekonštruovať a vybudovať cestu I/69 v úseku Kováčová – Sliač – Banská Bystrica, ako súbežnú cestu s R1 s obchvatom mesta Sliač,

6.1.8. rekonštruovať a vybudovať cestu I/66 v úseku križovatka Slovenská Ľupča - Brezno...,

6.1.17. rekonštruovať cestu I/14 v úseku Banská Bystrica – Harmanec – hranica Žilinského kraja výhľadovo s tunelovým úsekom „Malý Šturec“,

6.1.20.6. rekonštruovať a vybudovať cestu II/578 v úseku Banská Bystrica – Tajov – Kordíky s obchvatom mesta Banská Bystrica (časť Podlavice) a smerovou

úpravou v centrálnej časti obce Tajov (ochrana Pamätného domu Jozefa Gregora Tajovského a Jozefa Murgaša),

6.1.20.10. rekonštruovať a vybudovať cestu II/591 v úsekoch Banská Bystrica (I/66) – Zvolenská Slatina..., s obchvatom mesta Banská Bystrica a rezervovať územie pre výhľadové obchvaty obcí,

6.1.23. preferovať vedenie cestných trás zaťažených intenzívnou dopravou mimo zastavaného územia obcí, územia evidovaných vodných zdrojov a ich ochranných pásiem, pripravovaných vodných diel a chránených území, vytvárať podmienky pre postupnú realizáciu tunelových úsekov navrhovaných dopravných trás v horských úsekoch,

6.1.30. zlepšovať nevyhovujúcu dopravnú dostupnosť územia VÚC dôsledným uplatňovaním územných a stavebno-technických parametrov (najmä normovej návrhovej kategórie); na plánovaných cestných ťahoch medzinárodných ciest... E 77... – zásadne nepoužívať výnimočné kategórie a neznižovať návrhové rýchlosti,

6.1.34. pri riešení trasovania a realizácii súbežných trás rýchlostných ciest (R1...), využívať predovšetkým formu rekonštrukcií a smerových úprav existujúcich trás ciest I., II. a III. triedy,

6.1.37. rešpektovať ochranné pásma rýchlostných ciest a ciest I. triedy v zmysle platnej legislatívy,

6.1.38. pri rekonštrukcii ciest II. a III. triedy rezervovať priestor pre realizáciu súbežných cyklistických trás,

6.2. V oblasti rozvoja železničnej infraštruktúry

6.2.3. na úseku železničnej trate Zvolen – Banská Bystrica rezervovať priestor pre výhľadové zdvojkoľajnenie po prekročení priepustnosti trate,

6.2.4. modernizovať hlavnú železničnú trať pre medzinárodnú turistickú dopravu ...Vrútky – Banská Bystrica – Zvolen... zlepšovaním územných a stavebnotechnických parametrov trate a s výhľadovou elektrifikáciou trate,

6.2.5. zlepšovať nevyhovujúcu dopravnú dostupnosť územia Pohronia a spojenia kraja s východným Slovenskom zlepšovaním územných a stavebno-technických parametrov trate nadregionálnej úrovne Banská Bystrica – Červená Skala – Margecany s výhľadovou elektrifikáciou trate...,

6.2.9. realizovať koľajové úpravy železničnej trate Banská Bystrica – odbočka Dolná Štubňa vyvolané umiestnením stavby cesty I/66 Banská Bystrica – severný obchvat,

6.2.10. pri stavebnej činnosti v ochrannom pásme dráhy dodržiavať ustanovenia vyplývajúce s platnej legislatívy,

6.2.11. pri rozvoji územia rešpektovať všetky súčasné zariadenia v správe Železníc Slovenskej republiky (ŽSR),

6.2.12. navrhované križovania dráhy s cestnými komunikáciami nadradenej cestnej siete (rýchlostné cesty, cesty I. triedy) riešiť mimoúrovňovo.

6.3. V oblasti rozvoja leteckej infraštruktúry

6.3.1. rezervovať priestory pre rozvojové územia medzinárodného Letiska Sliač...,

6.3.2. rešpektovať areály, zariadenia a ochranné pásma letísk, heliportov, letísk pre letecké práce a ich ochranných leteckých pozemných a zabezpečovacích zariadení...,

6.3.4. v strediskách rekreácie a cestovného ruchu riešiť sieť heliportov pre pohotovostné lety leteckej záchrannej služby, ostatných rýchlych zásahov a taxislužby,

6.5. Utvárať podmienky na ochranu územia v okolí dopravných trás s veľkou intenzitou dopravného zaťaženia pred negatívnymi dôsledkami dopravy...,

6.6. Prednostne pripravovať a realizovať nevyhnutné úpravy dopravných trás v najzaťaženejších a najnebezpečnejších úsekoch a v priestoroch s najvyšším zaťažením životného prostredia negatívnymi dôsledkami dopravy.

6.7. Pri investičných zámeroch v okolí rýchlostných ciest rešpektovať v zmysle platnej legislatívy ich stanovené ochranné pásma.

6.8. ...Návrh nových zariadení dopravnej infraštruktúry, pokiaľ je to priestorovo možné, realizovať mimo pamiatkových území a ochranných pásiem pamiatkových území a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok.

7. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry

7.1. Vodné hospodárstvo

7.1.1. rezervovať priestor pre výhľadový hlavný prívod pitnej vody a súvisiace stavby pre jednotlivé oblastné a skupinové vodovody Stredoslovenskej... vodárenskej sústavy,

7.1.6. rezervovať priestor na výhľadové vybudovanie skupinových kanalizačných systémov,

7.1.8. vytvárať územnotechnické predpoklady na úpravu a revitalizáciu vodných tokov v čiastkových povodiach Hrona,...,

7.1.9. rezervovať priestor pre výhľadové malé vodné nádrže, poldre a stavby súvisiace s ochranou pred povodňami a transformáciou povodňovej vlny podľa Plánov manažmentu povodí a schválených ÚPN obcí,

7.1.12. v súlade s Plánmi manažmentu povodí zabezpečiť ochranu pred povodňami realizáciou preventívnych technických a biotechnických opatrení v povodiach, ktoré spomalia odtok vôd z povodia do vodných tokov, výstavbu retenčných nádrží a poldrov, ochranných hrádzí, protipovodňových línií a zariadení na prečerpávanie vnútorných vôd, úpravu vodných tokov a ich nevyhnutnú opravu a údržbu,

7.1.13. v zmysle platnej legislatívy zabezpečiť stanovenie rozsahu inundačných území tokov a pri ich využívaní rešpektovať ustanovenia platnej legislatívy o ochrane pred povodňami,

7.1.14. akceptovať pásma ochrany verejných vodovodov a verejných kanalizácií v súlade s platnou legislatívou o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, pásma ochrany vodárenských zdrojov v súlade s vodným zákonom, pásma ochrany prírodných liečivých a prírodných minerálnych zdrojov v súlade so zákonom o prírodných liečivých vodách, prírodných liečivých kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o regulácii v sieťových odvetviach,

7.1.15. rešpektovať Plány manažmentu povodia, základných nástrojov na dosiahnutie cieľov vodného plánovania v správnych územiach povodí (čiastkových povodí Hron,...),

7.1.17. pri zabezpečovaní zásobovania obyvateľstva pitnou vodou uprednostniť zásobovanie pitnou vodou z podzemných zdrojov pred vodárenskými nádržami a povrchovými zdrojmi pitnej vody,

7.1.18. odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd v rekreačných oblastiach, kde to terénny reliéf neumožňuje inak, zabezpečiť budovaním tlakových kanalizačných systémov.

7.2. Zásobovanie elektrickou energiou

7.2.3. rezervovať priestor pre výhľadové 2 x 400 kV prenosové vedenia ZVN v trase Rz Horná Ždaňa – Rz Medzibrod – Rz Prečerpávacia vodná elektráreň Ipeľ (PVE Ipeľ) – Rz Rimavská Sobota,

7.2.12. v priestorovom usporiadaní rešpektovať určené ochranné pásma a bezpečnostné pásma jestvujúcich a navrhovaných elektrických vedení a transformačných staníc v zmysle platnej legislatívy,

7.3. Zásobovanie plynom a teplom

7.3.1. prednostne využívať zemný plyn na zásobovanie lokalít teplom, s cieľom znížiť miestnu záťaž znečistenia ovzdušia,

7.3.2. ekologizovať výrobu a spotrebu tepla a podľa možností využívať miestne zdroje energie,

7.3.3. v priestorovom usporiadaní územia rešpektovať určené ochranné pásma a bezpečnostné pásma jestvujúcich a navrhovaných plynovodov, teplovodov a produktovodov,

7.3.5. podporovať rozvoj využívania obnoviteľných zdrojov energie (biomasy, slnečnej, veternej a geotermálnej energie), ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike,...

7.3.7. presadzovať uplatnením energetickej politiky SR, regionálnej energetickej politiky a využitím kogeneračných zdrojov na výrobu elektriny a tepla a tam kde je to ekonomicky a environmentálne zdôvodniteľné, udržať a inovovať už vybudované systémy s centralizovaným zásobovaním obyvateľstva teplom.

7.4. Pošta a telekomunikácie

7.4.1. dokončiť výstavbu základnej siete informačného systému Slovenskej pošty Bratislava - Nitra - Košice a pripojenie okresných a poverených pôšt na túto sieť,

7.4.2. rezervovať priestor pre výhľadové trasy diaľkových optických káblov,

7.4.3. v priestorovom usporiadaní rešpektovať určené ochranné pásma a bezpečnostné pásma jestvujúcich a navrhovaných telekomunikačných vedení v zmysle platnej legislatívy.

7.5. Návrh nových zariadení technickej infraštruktúry pokiaľ je to priestorovo možné, realizovať mimo pamiatkových území a ochranných pásiem pamiatkových území a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok, v súlade so zásadami ich ochrany v zmysle zákona o ochrane pamiatkového fondu.

7.6. Odpadové hospodárstvo

7.6.1. ...vytvárať vhodné územno-technické predpoklady pre rozvoj a budovanie potrebnej kapacity zariadení na znehodnocovanie a zneškodňovanie odpadov,

7.6.2. v podrobnejších dokumentáciách, resp. v územných plánoch obcí, zabezpečiť lokality pre výstavbu zariadení súvisiacich s budovaním systému na triedenie, recykláciu, zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadov,

7.6.3. navrhnúť lokality pre výstavbu regionálnych zariadení na termické zhodnocovanie alebo zneškodňovanie nebezpečných odpadov a nie nebezpečných odpadov v rámci priemyselných zón alebo priemyselných parkov.

8. V oblasti sociálnej infraštruktúry

8.1. Školstvo

8.1.1. vytvárať územno-technické predpoklady na dostupnosť stredných škôl a ich zariadení, vysokých škôl so zreteľom na sociálne, hospodárske a geografické špecifiká kraja,

8.1.2. podporovať dobudovanie komplexov Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici,... Akadémie výtvarného umenia v Banskej Bystrici a Akadémie múzických umení v Banskej Bystrici,

8.1.3. pri lokalizácii zariadení stredného školstva zohľadniť charakter demografickej, sociálnej a ekonomickej štruktúry územia a vytvárať optimálnu štruktúru stredných škôl a študijných a učebných odborov korešpondujúcu s trhom práce s prihliadnutím aj na občanov zo sociálne slabých alebo znevýhodnených skupín,

8.1.4. vytvárať územno-technické predpoklady na vznik a posilnenie detašovaných pracovísk univerzít a vysokých škôl v ťažiskách osídlenia nadregionálneho a regionálneho významu,

8.2. Zdravotníctvo

8.2.1. vytvárať územno-technické predpoklady na rovnomerné pokrytie územia zariadeniami základnej zdravotnej starostlivosti...,

8.3. Sociálna pomoc

8.3.1. rozširovať sieť a štruktúru zariadení sociálnej starostlivosti a sociálnych služieb podľa potrieb okresov paralelne s narastaním podielu občanov odkázaných na sociálnu pomoc a občanov v dôchodkovom veku, ako aj občanov so zdravotným postihnutím, najmä občanov s ťažkým zdravotným postihnutím,

8.3.2. vytvárať územno-technické predpoklady na zriaďovanie resocializačných stredísk na poskytovanie starostlivosti občanom po skončení liečby v zdravotníckom zariadení na liečbu drogových závislostí v okresoch so zvýšeným výskytom drogových závislostí,

8.4. Kultúra

8.4.1. vytvárať územnotechnické podmienky na rovnomerné pokrytie územia zariadeniami kultúrnych služieb...,

8.4.2. rozširovať sieť a štruktúru kultúrnych zariadení..., ako neoddeliteľnej súčasti infraštruktúry a kultúrnych služieb obyvateľstvu,

9. V oblasti ochrany a tvorby životného prostredia

9.1. ...implementovať všetky environmentálne programy a ich následne ich premietnuť do dokumentácií na nižších úrovniach.

9.2. Plniť opatrenia vyplývajúce zo schválených programov na zlepšenie kvality ovzdušia a akčných plánov na zlepšenie kvality ovzdušia v oblastiach riadenia kvality ovzdušia Banskobystrického kraja a opatrenia vyplývajúce z Programu hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja 2007-2013.

9.3. Ochranu vôd realizovať v zmysle platnej legislatívy ako

9.3.1. ochranu v chránených vodohospodárskych oblastiach... Nízke Tatry – západná časť... podľa § 31 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) a NV SSR č.13/1987 Zb. o niektorých chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd,

9.3.2. ochranu vodárenských tokov a ich povodí podľa vyhlášky MP SR č. 525/2002 Z.z., ktorou sa ustanovujú vodárenské toky, ich povodia a vodohospodársky významné toky,

9.3.3. ochranu vodárenských zdrojov podľa § 32 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách,

9.3.4. ochranu prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd podľa § 65 zákona č. 277/1994 Z.z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov,

9.3.5. ochranu vôd v citlivých oblastiach,

9.3.6. ochranu vôd v zraniteľných oblastiach,

9.7. Zabezpečiť postupnú, k životnému prostrediu šetrnú sanáciu a rekultiváciu nevyhovujúcich skládok odpadu a sanáciu resp. minimalizáciu dopadov starých environmentálnych záťaží, s uprednostnením lokalít s významom z hľadiska udržania kvality a ekologickej stability územia.

9.10. V rámci spracovania nižších stupňov územnoplánovacej dokumentácie (ÚPN O, ÚPN Z) v jednotlivých oblastiach, podľa účelu ich využitia, určiť stupeň radónového rizika.

9.11. Pri spracovaní nižších stupňov územnoplánovacej dokumentácie rešpektovať ochranné pásma pohrebísk v súlade s platnou legislatívou.

11. V oblasti záujmov obrany štátu

11.2. Rešpektovať existujúce objekty a zariadenia vojenskej správy...

11.3. Rešpektovať schvaľovacie kompetencie Úradu vojenského letectva MO SR na ohraničených úsekoch území:

11.3.1. ochranné pásmo Letiska Sliač (por. č.2 leteckej mapy),

12. V oblasti civilnej ochrany

12.1. V záujme plnenia úloh a opatrení civilnej ochrany obyvateľstva v oblastiach sídelného rozvoja a priemyselných parkov rešpektovať povinnosť výstavby ochranných stavieb pre ukrytie obyvateľstva, zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti v súlade s platnou legislatívou.

Všetky vyššie uvedené regulatívy boli v zodpovedajúcej miere zohľadnené v ÚPN mesta Banská Bystrica.

II. Verejnopropešné stavby

Ako verejnoprospešné stavby[4] spojené s realizáciou uvedených záväzných regulatívov boli vo VZN Banskobystrického samosprávneho kraja č. 14/2010 zo dňa 18. 6. 2010, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť ÚPN VÚC Banskobystrický kraj - Zmeny a doplnky 2009, uvedené tieto stavby týkajúce sa mesta Banská Bystrica alebo jeho záujmového územia:

1. Cestná infraštruktúra

1.1.2. rýchlostná cesta v úseku Banská Bystrica / Kostiviarska – Šalková – križovatka Slovenská Ľupča, severný obchvat mesta Banská Bystrica,

1.4. Cesta I/59 v úseku Banská Bystrica – Donovaly – hranica Žilinského kraja, rekonštrukcia (kategória C 11,5/70,60), vylúčenie kamiónovej dopravy z dôvodu ochrany vodných zdrojov,

1.6. Cesta I/69 v úseku Kováčová – Sliač – Banská Bystrica, rekonštrukcia cesty s obchvatom mesta Sliač (kategória C 11,5/80,70),

1.8. Rekonštrukcia cesty I/66 v úseku Slovenská Ľupča – Brezno...,

1.17. cesta I/14 v úseku Banská Bystrica, Uľanka – Harmanec – hranica Žilinského kraja „Malý Šturec“, rekonštrukcia, výhľadovo s tunelovým úsekom „Malý Šturec“,

1.21.7. cesta II/578 v úseku Banská Bystrica – Tajov – Kordíky s obchvatom mesta Banská Bystrica (časť Podlavice), rekonštrukcia a vybudovanie nových úsekov, so smerovou úpravou v centrálnej časti obce Tajov,

1.21.11. cesta II/591 v úsekoch Banská Bystrica (I/66) – Zvolenská Slatina..., rekonštrukcia cesty a vybudovanie nových úsekov s obchvatom mesta Banská Bystrica, vo výhľade s obchvatmi obcí,

1.28. Cyklistická trasa „Rodinná cestička“ medzi mestami Banská Bystrica a Zvolen,

2. Železničná infraštruktúra

2.2. Elektrifikácia trate Zvolen – Banská Bystrica s rezervovaním priestoru pre zdvojkoľajnenie trate po prekročení priepustnosti trate.

2.3. Hlavná železničná trať pre medzinárodnú turistickú dopravu (Poľsko – Vrútky – Banská Bystrica – Zvolen – Šahy – Maďarsko), modernizácia a rekonštrukcia v celej dĺžke na území Banskobystrického kraja.

2.4. Železničná trať Banská Bystrica – Červená Skala – Margecany, modernizácia a rekonštrukcia...,

2.7. Železničná trať Banská Bystrica – odbočka Dolná Štubňa (súvis s výstavbou severného obchvatu mesta).

4. Letecká infraštruktúra

4.1. Modernizácia Letiska Slovenského národného povstania Sliač na parametre medzinárodného letiska, výstavba nových prevádzkových a obslužných objektov pre civilnú dopravu vo väzbe na cestu č. I/66,

[4] *Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa § 108 zákona č.50/76 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (Stavebný zákon) v znení zákona č. 103/1990 Zb., zákona č. 262/1992 Zb., zákona č.136/1995 Z.z., zákona č. 199/1995 Z.z., nálezu ústavného súdu SR č.286/1996 Z.z., zákona č. 229/1997 Z.z. (úplné znenie vyhlásené pod č. 109/1998 Z.z.), zákona č. 175/1999 Z.z. a zákona č. 237/2000 Z.z. pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám možno obmedziť rozhodnutím stavebného úradu.*

5.	Zásobovanie pitnou vodou
5.27.	Banská Bystrica úprava a rekonštrukcia vodovodu.
6.	Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd
6.5.	Banská Bystrica verejná kanalizácia - rekonštrukcia odľahčovacích objektov.
6.28.	Slovenská Ľupča kanalizácia a ČOV.
7.	Odtokové pomery
7.5.	Banská Bystrica ochrana intravilánu pred povodňami.
7.6.	Vlkanová – Radvaň, protipovodňové opatrenia na Hrone, rkm 167,465 – 173,800.
7.7.	Banská Bystrica – Šalková, rekonštrukcia OH Hrona.
7.9.	Banská Bystrica – Iliaš, protipovodňové opatrenia na Hrone.
7.22.	Sliač – Vlkanová, ochranné opatrenia na Hrone.
7.37	Veľká Lúka, ochranné opatrenia na toku Lukavica,
7.40	Sielnica, úprava Sielnického potoka, rkm 4,180 – 5,000.
7.42.	Banská Bystrica – Šalková, rekonštrukcia OH Hrona.
7.51.	Banská Bystrica, prevádzková budova SPhH.
7.53.	Banská Bystrica – Uľanka, úprava potoka Bystrica, pomiestne úpravy.
7.72.	Banská Bystrica, rekonštrukcia prevádzkového objektu SPhH.
7.78.	Banská Bystrica – Kostiviarska, úprava potoka Bystrica, rkm 1,250 – 1,290.
7.84.	Ostatné stavby súvisiace s ochranou pred povodňami a transformáciou povodňovej vlny a sprietočnením tokov pre zabezpečenie pozdĺžnej kontinuity.
8.	Zásobovanie elektrickou energiou
8.8.	Rezervovanie priestoru pre výhľadové dvojité 2 x 400 kV prenosové vedenia ZVN v trase Rz Horná Ždaňa - Rz Medzibrod - Rz PVE Ipeľ – Rz Rimavská Sobota.
9.	Zásobovanie plynom
9.13.	Plynofikácia obcí na území Banskobystrického samosprávneho kraja na základe rozhodnutia miestnej samosprávy,...
10.	Telekomunikácie
10.1.	Sieť digitálnych ústrední na všetkých úrovniach.
10.2.	Rezervovanie priestorov pre výhľadové trasy diaľkových optických káblov (DOK).
11.	Odpadové hospodárstvo
11.1.	Rozšírenie regionálnej skládky odpadov na odpad, ktorý nie je nebezpečný, v k.ú. Šalková, okres Banská Bystrica.
11.11.	Sanácia územia po Sovietskej armáde v lokalite Vlkanová, Sliač.
11.12.	Dobudovanie spaľovne odpadu zo zdravotníckych zariadení, resp. vybudovanie spaľovne odpadu zo zdravotníckych zariadení v lokalite územne zabezpečenej mestom Banská Bystrica.

Všetky vyššie uvedené verejnoprospešné stavby boli v zodpovedajúcej miere zohľadnené v ÚPN mesta Banská Bystrica.

B.2.2. Vplyv nadradenej ÚPD na návrh ÚPN mesta Banská Bystrica

Z pohľadu riešenia širších vzťahov na základe Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001 a ÚPN VÚC Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov možno konštatovať, že oba tieto dokumenty podčiarkujú význam mesta ako centra najvyššieho významu v Slovenskej republike (spolu s mestami Prešov, Žilina a Nitra). Tak isto je v oboch dokumentoch akcentovaný význam mesta ako jadra ťažiska osídlenia (aglomerácie) celoštátneho až medzinárodného významu. Z toho pre riešenie ÚPN mesta vyplýva nutnosť zohľadniť tieto aspekty pri dimenzovaní vybavenosti mesta.

Z významu mesta Banská Bystrica vyplýva aj dôležitosť jeho komunikačného napojenia na nadradenú sieť jednotlivých druhov dopráv celoštátneho a medzinárodného významu.

Návrh ÚPN VÚC Banskobystrický kraj – Zmeny a doplnky 2009 vo svojej smernej časti počíta s rezervou územia pre výhľadovú rýchlostnú cestu R1 v trase Banská Bystrica – Slovenská Ľupča – Korytnica – Ružomberok (x D1), s tunelom pod Hiadeľským sedlom, v úseku križovatka Slovenská Ľupča – Korytnica, a zároveň s rezervou územia pre zmenu trasy cesty I/66, s funkciou súbežnej trasy s rýchlostnou cestou R1 v úseku Banská Bystrica/Šalková – Slovenská Ľupča.

Sieť rýchlostných ciest je v súčasnosti podľa Uznesenia vlády SR č. 882/2008 definovaná v širšom priestore Banskej Bystrice nasledovnými ťahmi:

- R1: Trnava – Nitra – Žarnovica – Žiar nad Hronom – Zvolen – Banská Bystrica - Ružomberok,
- R2: križovatka s D1 Trenčín – Prievidza – Žiar nad Hronom – Zvolen – Lučenec – Rimavská Sobota – Rožňava – Košice,
- R3: štátna hranica MR/SR Šahy – Zvolen – Žiar nad Hronom – Turčianske Teplice – Martin – Kraľovany – Dolný Kubín – Trstená – štátna hranica SR/PR.

Na základe uvedeného počíta preto územný plán mesta Banská Bystrica len s výhľadovým zohľadnením oboch smerov možného prepojenia na Horné Považie – podľa doterajšieho KURS 2001 (kapacitná komunikácia s ťažiskovým významom v oblasti tranzitnej nákladnej dopravy) aj podľa ÚPN VÚC Banskobystrický kraj (kapacitná komunikácia s ťažiskovým významom v oblasti dopravy osobnej, najmä rekreačnej).

ÚPN mesta uvažuje vo výhľade po r. 2025 s vedením výhľadového obchvatového systému mimo súčasné i navrhované zastavané územie Banskej Bystrice smerom západným s napojením na cestu R3 nad Kremnicou a východným s napojením na trasu R1 na hranici mesta Banská Bystrica a obce Slovenská Ľupča.

Podrobnejšie zdôvodnenie a popis trasy sú uvedené v kapitolách B.4.3. Regionálne danosti a súvislosti a v kapitole B.13.1.2.1.1. Návrh dopravného riešenia – Širšie vzťahy – Cestná doprava.

B.3. Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady mesta

B.3.1. Demografické rozvojové predpoklady

B.3.1.1. Počet obyvateľov

Podľa počtu obyvateľov patrí Banská Bystrica medzi veľké mestá SR a v rebríčku slovenských miest podľa veľkosti zaujíma v súčasnosti 6. miesto. Mesto Banská Bystrica je centrom okresu, ako aj centrom Banskobystrického kraja.

V roku 2010 (stav k 31.12.) žilo v okrese Banská Bystrica 111.029 obyvateľov, čo predstavuje 17,0 % z počtu obyvateľov Banskobystrického kraja. Okres Banská Bystrica je, čo do počtu obyvateľov, najväčší z 13 okresov kraja. V roku 2010 žilo v meste Banská Bystrica 79.819 obyvateľov, čo je 71,9 % z počtu obyvateľov okresu.

B.3.1.1.1. Retrospektívny vývoj obyvateľstva

Počet obyvateľov mesta Banská Bystrica zaznamenáva od roku 1970 výrazný nárast do roku 1991, a to zo 44.749 na 83.698 obyvateľov, po roku 1991 už počet obyvateľov mesta klesá až na 79.819 osôb v roku 2010.

Tab. B.3.1.1.1-1 Vývoj počtu obyvateľov v okrese a meste Banská Bystrica v rokoch 1970-2010

územie	počet obyvateľov				
	SĽDB 1970 (1. 12.)	SĽDB 1980 (1. 11.)	SĽDB 1991 (3. 3.)	SODB 2001 (26. 5.)	2010 (31. 12.) (koncoročný stav)
okres Banská Bystrica	76 331	93 994	111 244	111 984	111 029
mesto Banská Bystrica	44 749	62 688	83 698	83 056	79 819*
ostatné obce okresu Banská Bystrica	31 582	31 306	27 546	28 928	31 210
% obyv. mesta BB z obyv. okresu BB	58,62	66,69	75,24	74,17	71,89

Zdroj: Historický lexikón obcí Slovenskej republiky 1970 - 2001, ŠÚ SR
Stav a pohyb obyvateľstva v Slovenskej republike 2008, ŠÚ SR

* *Podľa údajov MsÚ v Banskej Bystrici k 31.12.2010 malo mesto Banská Bystrica 78.724 obyvateľov, čo je o 1.095 osôb menej, ako uvádza Štatistický úrad Slovenskej republiky.*

Tab. B.3.1.1.1-2 Prírastky a úbytky počtu obyvateľov v okrese a meste Banská Bystrica v rokoch 1970 – 2010

územie	prírastky (úbytky)					index rastu				
	1970 - 1980	1981 - 1991	1992 - 2001	2002 - 2010	1970 - 2010	1980 / 1970	1991 / 1980	2001 / 1991	2010/ 2001	2010/ 1970
okres Banská Bystrica	17 663	17 250	740	-955	34 698	123,1	118,4	100,7	99,1	145,5
mesto Banská Bystrica	17 939	21 010	-642	-3 237	35 070	140,1	133,5	99,2	96,1	178,4
ostatné obce okresu Banská Bystrica	-276	-3 760	1 382	2 282	-372	99,1	88,0	105,0	107,9	98,8

Zdroj: Historický lexikón obcí Slovenskej republiky 1970 - 2001, ŠÚ SR
R. 2010 – ŠÚ SR

Počet obyvateľov mesta Banská Bystrica prudko narastal do roku 1991, od roku 1991 do roku 2001 sa však mierne znížil (o 642 osôb). Relatívne vysoký úbytok počtu obyvateľov nastal v rokoch 2001-2010 (o 3.237 osôb). Tento úbytok zapríčiňuje jednak záporný, resp. veľmi nízky prirodzený prírastok, jednak negatívne saldo migračného pohybu.

Od roku 1991 však narastá počet obyvateľov ostatných obcí okresu Banská Bystrica, čo je z hľadiska stabilizácie obyvateľstva v území priaznivý trend.

B.3.1.1.2. Bilancia pohybu obyvateľstva

B.3.1.1.2.1 Bilancia pohybu obyvateľstva v okrese Banská Bystrica v r. 1996-2010

V okrese Banská Bystrica mal prirodzený a migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 1996-2010 nasledujúci priebeh:

Tab. B.3.1.1.2.1-1 Bilancia pohybu obyvateľstva okresu Banská Bystrica v rokoch 1996-2010

rok	živo-narodení	zomretí	prirodzený prírastok (úbytok)	prisťahovaní	vysťahovaní	prírastok (úbytok) sťahovaním	celkový prírastok (úbytok)	počet obyvateľov k 31.12.
1996	1 028	992	36	980	831	149	185	112 995
1997	984	985	-1	854	873	-19	-20	112 975
1998	966	1 015	-49	920	1 086	-166	-215	112 760
1999	916	951	-35	804	793	11	-24	112 736
2000	879	1 031	-152	763	759	4	-148	112 588 (SODB)
2001	866	973	-107	818	751	67	-40	111 946
2002	829	1 014	-185	964	978	-14	-199	111 747
2003	844	978	-134	937	1 046	-109	-243	111 504
2004	897	981	-84	856	857	-1	-85	111 419
2005	930	1 091	-161	881	953	-72	-233	111 186
2006	868	1 046	-178	972	997	-25	-203	110 983
2007	1 008	1 010	-2	1 014	1 013	1	-1	110 982
2008	990	974	16	901	991	-90	-74	110 908
2009	1 106	982	124	814	867	-53	71	110 979
2010	1 095	1 018	77	927	954	-27	50	111 029

Zdroj: ŠÚ SR, 2011

Postavenie okresu Banská Bystrica v rámci celej SR ozrejmuje demografická charakteristika v prepočítaní na 1.000 obyvateľov.

Tab. B.3.1.1.2.1-2 Bilancia pohybu obyvateľstva okresu Banská Bystrica v rokoch 1996-2010 v porovnaní s pohybom obyvateľstva SR

prírastok (úbytok)	na 1.000 obyvateľov								
	prirodzený prírastok (úbytok)			migračný prírastok (úbytok)			celkový prírastok (úbytok)		
obdobie / územie	1996-2000	2001-2005	2006-2010	1996-2000	2001-2005	2006-2010	1996-2000	2001-2005	2006-2010
okres BB	-0,36	-1,20	0,07	-0,04	-0,23	-0,35	-0,39	-1,43	-0,28
SR	0,98	0,03	0,76	0,30	0,36	0,94	1,29	0,39	1,70

Zdroj: ŠÚ SR, 2011

Z uvedeného prehľadu je zrejmé, že okres Banská Bystrica vykazuje veľmi nepriaznivé trendy vývinu tak prirodzeného, ako aj migračného pohybu obyvateľstva. Údaje o tomto trende za okres Banská Bystrica sú hlboko pod celoslovenským priemerom.

B.3.1.1.2.2. Bilancia pohybu obyvateľstva v meste Banská Bystrica v r. 1996-2010

Prirodzený prírastok obyvateľstva ovplyvnil celkový počet obyvateľov mesta Banská Bystrica v rokoch 1996-2010 kladným saldom 490 obyvateľov. V rokoch 1996-2010 sa v Banskej Bystrici živo narodilo 10.301 obyvateľov a zomrelo 9.811 obyvateľov.

Saldo migračného pohybu obyvateľstva naproti tomu znížilo v rokoch 1996-2010 počet obyvateľov mesta Banská Bystrica o 4.742 osôb. V celom období sa prisťahovalo 13.258 osôb, a vysťahovalo sa ich 18.000.

Celkový pohyb obyvateľstva, ktorý je výsledkom prirodzeného a migračného pohybu, teda v sledovanom období 1996-2010 zaznamenal úbytok 4.252 osôb.

V nasledujúcom tabuľkovom prehľade uvádzame údaje o prirodzenom a migračnom pohybe obyvateľstva okresu a mesta Banská Bystrica v rokoch 1996-2010.

Tab. B.3.1.1.2.2-1 Bilancia pohybu obyvateľstva okresu a mesta Banská Bystrica v rokoch 1996-2010

	ukazovateľ	územie	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	1996-2010
prirodzený pohyb	počet živonarodených	okres BB	1 028	984	966	916	879	866	829	844	897	930	868	1 008	990	1 106	1 095	14 206
		mesto BB	764	676	708	670	623	625	594	617	648	673	622	736	726	814	805	10 301
	počet zomretých	okres BB	992	985	1 015	951	1 031	973	1 014	978	981	1 091	1 046	1 010	974	982	1 018	15 041
		mesto BB	616	640	653	625	665	621	678	629	639	727	702	674	648	629	665	9 811
	prírastok, úbytok (-)	*okres BB*	*36*	*-1*	*-49*	*-35*	*-152*	*-107*	*-185*	*-134*	*-84*	*-161*	*-178*	*-2*	*16*	*124*	*77*	*-835*
		mesto BB	*148*	*36*	*55*	*45*	*-42*	*4*	*-84*	*-12*	*9*	*-54*	*-80*	*62*	*78*	*185*	*140*	*490*
migračný pohyb	prisťahovalí	okres BB	980	854	920	804	763	818	964	937	856	881	972	1 014	901	814	927	13 405
		mesto BB	1 015	837	923	786	765	804	961	862	853	917	943	1 030	843	786	933	13 258
	vysťahovalí	okres BB	831	873	1 086	793	759	751	978	1 046	857	953	997	1 013	991	867	954	13 749
		mesto BB	1 030	1 109	1 329	1 024	995	999	1 345	1 382	1 119	1 286	1 414	1 356	1 281	1 087	1 244	18 000
	prírastok, úbytok (-)	*okres BB*	*149*	*-19*	*-166*	*11*	*4*	*67*	*-14*	*-109*	*-1*	*-72*	*-25*	*1*	*-90*	*-53*	*-27*	*-344*
		mesto BB	*-15*	*-272*	*-406*	*-238*	*-230*	*-195*	*-384*	*-520*	*-266*	*-369*	*-471*	*-326*	*-438*	*-301*	*-311*	*-4 742*
	celkový prírastok, úbytok (-)	***okres BB***	***185***	***-20***	***-215***	***-24***	***-148***	***-40***	***-199***	***-243***	***-85***	***-233***	***-203***	***-1***	***-74***	***71***	***50***	***-1 179***
		mesto BB	***133***	***-236***	***-351***	***-193***	***-272***	***-191***	***-468***	***-532***	***-257***	***-423***	***-551***	***-264***	***-360***	***-116***	***-171***	***-4 252***

Zdroj: ŠÚ SR,2011

B.3.1.1.3. Návrhový počet obyvateľov Banskej Bystrice

Pri stanovovaní návrhového počtu obyvateľov Banskej Bystrice bolo potrebné zohľadniť očakávané dlhodobé trendy demografického vývoja na Slovensku, ktoré boli spracované vo Výskumnom demografickom centre pri INFOSTAT-e v práci Prognóza vývoja obyvateľstva SR do roku 2050 (november 2002).

Hlavné závery tejto práce sú zhrnuté takto:

- v prvej polovici 21. storočia sa bude znižovať celkový prírastok obyvateľstva a obyvateľstvo bude starnúť,
- celkový prírastok obyvateľstva bude najprv stagnovať a v priebehu 15-20 rokov začne obdobie trvalejšieho úbytku obyvateľstva, ktoré sa zastaví najskôr ku koncu storočia,
- v roku 2050 sa predpokladá, že Slovensko bude mať 4,880.189 obyvateľov, k roku 2100 je reálny pokles počtu obyvateľov SR až na hranicu 4 miliónov.

Približne päť rokov po oficiálnom publikovaní prognózy vznikla upravená – aktualizovaná verzia stredného scenára prognózy, ktorý sa zvyčajne považuje za najviac pravdepodobný.

V závere práce sa konštatuje, že obdobie najbližších 20 rokov bude charakterizované kontinuálnym pokračovaním populačného starnutia pri zachovaní relatívne stabilného počtu obyvateľov. Za horizontom prognózy, teda po roku 2025, sa procesy úbytku ako aj starnutia obyvateľstva začnú výrazne zrýchľovať.

Počet obyvateľov SR, ktorý je primárnym výstupom prognózy, sa do roku 2025 zásadne nezmení – v porovnaní s rokom 2010 sa zvýši približne o 86.500 osôb, a to z 5,435.273 na

5,521.745. Približne od roku 2025 by sa však mal začať počet obyvateľov SR znižovať, pričom toto zníženie bude dlhodobé so zrýchľujúcou sa tendenciou.

V novembri 2004 vypracovalo Výskumné demografické centrum pri INFOSTAT-e Prognózu vývoja obyvateľstva v jednotlivých okresoch SR do roku 2025.

Podľa tejto prognózy sa predpokladá, že okres Banská Bystrica bude mať v rokoch 2015-2025 nasledujúci počet obyvateľov:

- r. 2015 112.188 obyvateľov,
- r. 2020 111.456 obyvateľov,
- r. 2025 109.826 obyvateľov.

V roku 2008 vypracoval Štatistický úrad SR v spolupráci s VDC pri INFOSTAT-e aktualizáciu prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025.

Podľa aktualizovanej prognózy sa predpokladá, že okres Banská Bystrica bude mať v rokoch 2015-2025 nasledujúci počet obyvateľov:

- r. 2015 111.183 obyvateľov,
- r. 2020 110.941 obyvateľov,
- r. 2025 109.943 obyvateľov.

V roku 2001 mala Banská Bystrica 83.056 obyvateľov, čo predstavovalo 74,16 % z počtu obyvateľov okresu (111.984 obyvateľov).

Pri stanovovaní veľkosti počtu obyvateľov mesta Banská Bystrica v návrhovom roku 2025 sme vychádzali z pôvodne prognózovanej veľkosti okresu Banská Bystrica k rokom 2015 a 2025. Aktualizovaná prognóza nemá na tento výpočet prakticky žiadny vplyv, ak predpokladáme, že percentuálne zastúpenie počtu obyvateľov mesta z počtu obyvateľov okresu bude stabilné, t.j. rovnaké ako v roku 2001 (74,16 %).

Predpokladáme, že počet obyvateľov Banskej Bystrice potom bude

- v r. 2015 83.210 obyvateľov,
- v r. 2025 81.450 obyvateľov.

B.3.1.1.4. Počet obyvateľov v záujmovom území Banskej Bystrice

Pre riešenie ÚPN mesta Banská Bystrica bolo stanovené záujmové územie, ktoré okrem mesta Banská Bystrica zahŕňa 21 obcí z okresu Banská Bystrica a 2 obce z okresu Zvolen. Z okresu Banská Bystrica sa v záujmovom území nachádzajú obce: Badín, Dolná Mičiná, Dolný Harmanec, Harmanec, Horná Mičiná, Horné Pršany, Hronsek, Kordíky, Králiky, Kynceľová, Malachov, Môlča, Nemce, Riečka, Selce, Slovenská Ľupča, Staré Hory, Špania Dolina, Tajov, Turecká, Vlkanová. Z okresu Zvolen sú to obce: Sielnica a Veľká Lúka.

Podľa údajov zo SODB žilo v roku 2001 v záujmovom území mesta 17.274 obyvateľov. V nasledujúcej tabuľke uvádzame počet obyvateľov jednotlivých obcí záujmového územia.

Tab. B.3.1.1.4-1 Počet obyvateľov záujmového územia v roku 2001

por. č.	územie, obec	trvalo bývajúce obyvateľstvo			podiel žien z trvalo bývajúceho obyvateľstva (%)
		spolu	muži	ženy	
	obce záujmového územia z okresu Banská Bystrica	*15 725*	*7 669*	*8 056*	*51,2*
1	**Banská Bystrica**	**83 056**	**39 323**	**43 733**	**52,7**
2	Badín	1 683	791	892	53,0
3	Dolná Mičiná	340	171	169	49,7
4	Dolný Harmanec	181	89	92	50,8
5	Harmanec	948	475	473	49,9
6	Horná Mičiná	488	229	259	53,1
7	Horné Pršany	372	184	188	50,5
8	Hronsek	596	286	310	52,0
9	Kordíky	250	126	124	49,6
10	Králiky	528	258	270	51,1
11	Kynceľová	334	169	165	49,4
12	Malachov	866	422	444	51,3
13	Môlča	360	172	188	52,2
14	Nemce	1 120	541	579	51,7
15	Riečka	567	261	306	54,0
16	Selce	2 010	996	1 014	50,4
17	Slovenská Ľupča	3 032	1 468	1 564	51,6
18	Staré Hory	459	233	226	49,2
19	Špania Dolina	169	82	87	51,5
20	Tajov	444	228	216	48,6
21	Turecká	127	66	61	48,0
22	Vlkanová	851	422	429	50,4
	obce záujmového územia z okresu Zvolen	*1 549*	*779*	*770*	*49,7*
23	Sielnica	1 156	585	571	49,4
24	Veľká Lúka	393	194	199	50,6
	záujmové územie spolu	***17 274***	***8 448***	***8 826***	***51,1***

Zdroj: SODB 2001, ŠÚ SR

K roku 2010 (stav k 31.12.) sa počet obyvateľov záujmového územia zmenil nasledovne:

Tab. B.3.1.1.4-2 Počet obyvateľov záujmového územia v roku 2010 (stav k 31.12.)

por. č.	územie, obec	trvale bývajúce obyvateľstvo			podiel žien z trvale bývajúceho obyvateľstva (%)
		spolu	muži	ženy	
	obce záujmového územia z okresu Banská Bystrica	*17 537*	*8 557*	*8 980*	*51,2*
1	**Banská Bystrica**	**79 819**	**37 557**	**42 262**	**52,9**
2	Badín	1 828	866	962	52,6
3	Dolná Mičiná	383	186	197	51,4
4	Dolný Harmanec	238	116	122	51,3
5	Harmanec	892	442	450	50,4
6	Horná Mičiná	523	237	286	54,7

por. č.	územie, obec	trvale bývajúce obyvateľstvo			podiel žien z trvale bývajúceho obyvateľstva (%)
		spolu	muži	ženy	
7	Horné Pršany	385	187	198	51,4
8	Hronsek	655	325	330	50,4
9	Kordíky	338	181	157	46,4
10	Králiky	635	305	330	52,0
11	Kynceľová	396	201	195	49,2
12	Malachov	1 041	510	531	51,0
13	Môlča	351	175	176	50,1
14	Nemce	1 151	568	583	50,7
15	Riečka	708	328	380	53,7
16	Selce	2 169	1 072	1 097	50,6
17	Slovenská Ľupča	3 241	1 571	1 670	51,5
18	Staré Hory	531	261	270	50,8
19	Špania Dolina	193	99	94	48,7
20	Tajov	570	295	275	48,2
21	Turecká	140	74	66	47,1
22	Vlkanová	1 169	558	611	52,3
	obce záujmového územia z okresu Zvolen	*1 793*	*877*	*916*	*51,1*
23	Sielnica	1 321	643	678	51,3
24	Veľká Lúka	472	234	238	50,4
	záujmové územie spolu	***19 330***	***9 434***	***9 896***	***51,2***

Zdroj: ŠÚ SR, 2011

B.3.1.2. Veková štruktúra obyvateľstva

B.3.1.2.1. Veková štruktúra obyvateľstva v roku 2001 a 2009

Vekovú štruktúru obyvateľstva mesta Banská Bystrica charakterizuje rozdelenie obyvateľstva do hlavných vekových skupín, ktoré sú:

- predproduktívny vek (0-14 rokov),
- produktívny vek (15-59 rokov muži, 15-54 rokov ženy),
- poproduktívny vek (60+ rokov muži, 55+ rokov ženy).

Údaje o počte obyvateľov podľa veku preberáme z podkladov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001. V nasledujúcej tabuľke uvádzame prehľad o skladbe vekovej štruktúry obyvateľov mesta Banskej Bystrice, ako aj okresu Banská Bystrica, Banskobystrického kraja a SR v roku 2001.

Tab. B.3.1.2.1-1 Veková štruktúra obyvateľstva mesta a okresu Banská Bystrica, Banskobystrického kraja a SR v roku 2001

územie		obyvateľstvo spolu	obyvateľstvo vo veku			index starnutia
			predproduk-tívnom	produktív-nom	poproduk-tívnom[/1]	
SR	(abs.)	5 379 455	1 015 493	3 349 231	1 014 731	99,9
Banskobystrický kraj		662 121	120 090	411 715	130 316	108,5
okres Banská Bystrica		111 984	18 435	72 211	21 338	115,7
mesto Banská Bystrica		83 056	13 583	54 300	15 173	111,7
ost. obce okresu BB		28 928	4 852	17 911	6 165	127,1
SR	(%)	100,0	18,9	62,2	18,9	
Banskobystrický kraj		100,0	18,1	62,2	19,7	
okres Banská Bystrica		100,0	16,5	64,5	19,0	
mesto Banská Bystrica		100,0	16,3	65,4	18,3	
ost. obce okresu BB		100,0	16,8	61,9	21,3	

Zdroj: SODB 2001, ŠÚ SR

Pozn.: predproduktívny vek - 0-14 rokov
produktívny vek - 15-59 rokov muži, 15-54 rokov ženy
poproduktívny vek - 60+ rokov muži, 55+ rokov ženy
*index starnutia = [(obyv. 60+ r. M, 55+ r. Ž) / (obyv. 0-14 r.)] * 100*
[/1] vrátane nezisteného veku

Mesto Banská Bystrica má relatívne dobrú skladbu vekovej štruktúry obyvateľstva. Podiel predproduktívnej zložky (16,3 %) je nižší ako krajský priemer (18,1 %), aj ako celoslovenský priemer (18,9 %). V meste má však vyššie zastúpenie obyvateľstvo v produktívnom veku (65,4 %), zatiaľ čo krajský ako aj celoslovenský priemer predstavuje 62,2 %. Obyvateľstvo Banskej Bystrice vykazuje nižší podiel najstaršej vekovej skupiny (18,3 %) v porovnaní s krajským priemerom (19,7 %) ako aj s celoslovenským priemerom (18,9 %).[12]

V najnovších štatistikách sa menia hranice hlavných vekových skupín v dôsledku toho, že sa zohľadňuje predĺžený produktívny vek a neskorší odchod do dôchodku.

Uvádzajú sa nasledujúce vekové skupiny:

- predproduktívny vek - 0 - 14 rokov (táto hranica sa nemení),
- produktívny vek - 15 - 64 rokov (pre mužov aj ženy je rovnaký),
- poproduktívny vek - 65 a viac rokov (pre mužov aj ženy je rovnaký).

K roku 2009 (stav k 31.12.) bola veková štruktúra obyvateľstva mesta Banská Bystrica podľa metodiky EÚ nasledujúca:

[1] *Porovnanie vekovej štruktúry obyvateľstva mesta Banská Bystrica v rokoch 2001 a 1991 je uvedené v analytickej časti Územného plánu mesta Banská Bystrica – Prieskumy a rozbory – kapitola C.1. Počet obyvateľov a ich zloženie (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica – marec 2005).*

[2] *Podrobný prehľad o skladbe vekovej štruktúry obyvateľov v urbanistických obvodoch mesta Banská Bystrica, ako ich zachytilo SĽDB v roku 1991 a SODB 2001, je uvedený v analytickej časti Územného plánu mesta Banská Bystrica – Prieskumy a rozbory – kapitola C.1. Počet obyvateľov a ich zloženie (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica – marec 2005).*

Tab. B.3.1.2.1-2 Veková štruktúra obyvateľstva mesta Banská Bystrica v roku 2009 (stav k 31.12., metodika EÚ)

obyvateľstvo vo veku	*abs.*	*%*
predproduktívnom (0-14 rokov)	9 646	12,1
produktívnom (15-64 rokov)	60 823	76,0
poproduktívnom (65+ rokov)	9 521	11,9
spolu	**79 990**	100,0

Zdroj: ŠÚ SR

B.3.1.2.2. Veková štruktúra obyvateľstva k r. 2015 a 2025

Vekovú štruktúru obyvateľstva, ako ju zisťovalo Sčítanie obyvateľov, domov a bytov v roku 2001 (viď predchádzajúcu podkapitolu), charakterizuje rozdelenie obyvateľstva do hlavných vekových skupín, ktorými sú:

- predproduktívny vek: 0 – 14 rokov,
- produktívny vek: 15 – 59 rokov muži, 15 – 54 rokov ženy,
- poproduktívny vek: 60+ rokov muži, 55+ rokov ženy.

V prognózach vývoja počtu obyvateľov do roku 2025 sa už zohľadňuje predĺžený produktívny vek a neskorší odchod ekonomicky aktívnych ľudí do dôchodku. Hranice hlavných vekových skupín obyvateľstva sa tak menia nasledovne:

- 0-14 rokov - predproduktívny vek (táto hranica sa nemení)
- 15-44 rokov
- 45-64 rokov

} - produktívny vek (pre mužov aj ženy rovnaký)

- 65 a viac - poproduktívny vek (pre mužov aj ženy rovnaký)

Podľa Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025 (INFOSTAT, VDC 2004) v okrese Banská Bystrica má byť nasledujúci počet obyvateľov a jeho veková štruktúra:

Tab. B.3.1.2.2-2 Veková štruktúra obyvateľov okresu Banská Bystrica v r. 2015 a 2025

rok	počet obyvateľov (*abs.*)				
	spolu	0 - 14	15 - 44	45 - 64	65+
2015	**112 188**	13 885	47 540	33 698	17 065
2025	**109 826**	12 619	38 486	33 777	24 944
rok	počet obyvateľov (%)				
	spolu	0 - 14	15 - 44	45 - 64	65+
2015	**100,0**	12,4	42,4	30,0	15,2
2025	**100,0**	11,5	35,0	30,8	22,7

Zdroj: Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025, INFOSTAT, VDC, 2004

Pozn.: V roku 2008 bola pôvodná prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR aktualizovaná (pozri kap. B.3.1.1.3.), čo však nemá na stanovenie počtu obyvateľov mesta Banská Bystrica pre rok 2025 zásadný vplyv.

Počet obyvateľov mesta Banská Bystrica v návrhovom roku 2025 (a v medzietape r.2015) bol stanovený

- pre rok 2015 na 83.210 obyvateľov,
- pre rok 2025 na 81.450 obyvateľov.

Skladbu vekovej štruktúry obyvateľov mesta Banská Bystrica období predpokladáme v tom istom zložení ako je predpokladaný okresný priemer k rokom 2015 a 2025. V meste Banská Bystrica by mal byť k rokom 2015 a 2025 nasledujúci počet obyvateľov v hlavných vekových skupinách:

Tab. B.3.1.2.2-3 Veková štruktúra obyvateľov mesta Banská Bystrica v r. 2015 a 2025

rok	počet obyvateľov (*abs.*)				
	spolu	0 - 14	15 - 44	45 - 64	65+
2015	83 210	10 318	35 281	24 964	12 647
2025	81 450	9 366	28 507	25 087	18 490
rok	počet obyvateľov (%)				
	spolu	0 - 14	15 - 44	45 - 64	65+
2015	100,0	12,4	42,4	30,0	15,2
2025	100,0	11,5	35,0	30,8	22,7

Zdroj: vlastné výpočty – AUREX, spol. s r.o., Bratislava

Veková štruktúra obyvateľstva k rokom 2015 a 2025 sa vyznačuje najmä výrazným znižovaním podielu najmladšieho obyvateľstva, t.j. 0-14 ročných osôb.

B.3.1.2.3. Veková štruktúra obyvateľstva v záujmovom území

Veková štruktúra obyvateľstva v záujmovom území má v priemere zhruba rovnakú skladbu vekovej štruktúry ako aj mesto Banská Bystrica. Obce v záujmovom území, ktoré sa vyznačujú vysokým podielom obyvateľov v poproduktívnom veku, sú nasledujúce: Dolný Harmanec, Kordíky, Špania Dolina a Turecká.[3]

K 31.12. 2009 bola veková štruktúra obyvateľstva záujmového územia mesta Banská Bystrica podľa metodiky EÚ nasledujúca:

[3] *Podrobná skladba vekovej štruktúry všetkých obcí záujmového územia mesta podľa údajov zo SODB v roku 2001 je uvedená v kapitole C.1.4. Doplňujúcich prieskumov a rozborov záujmového územia pre ÚPN mesta Banská Bystrica (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica, október 2006).*

Tab. B.3.1.2.3-1 Veková štruktúra obyvateľstva záujmového územia v roku 2009 (stav k 31.12., metodika EÚ)

por. č.	územie	obyvateľstvo vo veku						obyvateľstvo spolu
		predproduktívnom (0-14 rokov)		produktívnom (15-64 rokov)		poproduktívnom (65+ rokov)		
		(abs.)	(%)	(abs.)	(%)	(abs.)	(%)	*(abs.)*
	obce záujmového územia z okresu Banská Bystrica	2 427	*14,0*	12 853	*74,0*	2 083	*12,0*	17 363
1	**Banská Bystrica**	**9 646**	***12,1***	**60 823**	***76,0***	**9 521**	***11,9***	**79 990**
2	Badín	249	*13,9*	1 339	*74,6*	208	*11,6*	1 796
3	Dolná Mičiná	55	*14,4*	285	*74,6*	42	*11,0*	382
4	Dolný Harmanec	39	*17,0*	153	*66,8*	37	*16,2*	229
5	Harmanec	128	*14,2*	694	*77,1*	78	*8,7*	900
6	Horná Mičiná	70	*13,5*	400	*77,1*	49	*9,4*	519
7	Horné Pršany	49	*12,8*	278	*72,4*	57	*14,8*	384
8	Hronsek	90	*13,6*	486	*73,3*	87	*13,1*	663
9	Kordíky	40	*12,6*	237	*74,5*	41	*12,9*	318
10	Králiky	90	*14,4*	457	*73,2*	77	*12,3*	624
11	Kynceľová	52	*13,1*	297	*75,0*	47	*11,9*	396
12	Malachov	127	*12,5*	736	*72,4*	153	*15,1*	1 016
13	Môlča	65	*18,3*	246	*69,3*	44	*12,4*	355
14	Nemce	142	*12,2*	906	*78,1*	112	*9,7*	1 160
15	Riečka	99	*14,4*	505	*73,4*	84	*12,2*	688
16	Selce	310	*14,4*	1 545	*71,8*	298	*13,8*	2 153
17	Slovenská Ľupča	454	*14,2*	2 354	*73,4*	397	*12,4*	3 205
18	Staré Hory	67	*12,5*	403	*75,3*	65	*12,1*	535
19	Špania Dolina	35	*18,2*	123	*64,1*	34	*17,7*	192
20	Tajov	65	*11,9*	418	*76,4*	64	*11,7*	547
21	Turecká	18	*12,6*	97	*67,8*	28	*19,6*	143
22	Vlkanová	183	*15,8*	894	*77,2*	81	*7,0*	1 158
	obce záujmového územia z okresu Zvolen	303	*17,2*	1 267	*72,0*	189	*10,7*	1 759
23	Sielnica	223	*17,2*	950	*73,3*	123	*9,5*	1 296
24	Veľká Lúka	80	*17,3*	317	*68,5*	66	*14,3*	463
	záujmové územie spolu	**2 730**	***14,3***	**14 120**	***73,8***	**2 272**	***11,9***	**19 122**

Zdroj: ŠÚ SR, 2011

B.3.1.3. Ekonomická aktivita

B.3.1.3.1. Ekonomická aktivita v okrese a meste Banská Bystrica

V roku 2001 bolo v meste Banská Bystrica 44.363 ekonomicky aktívnych osôb (53,4 % z celkového počtu trvalo bývajúcich osôb), z toho bolo 22.617 žien. V meste Banská Bystrica sa koncentruje 74,9 % ekonomicky aktívnych osôb okresu.

V roku 2001 bolo v okrese Banská Bystrica 59.256 ekonomicky aktívnych osôb, z toho v meste Banská Bystrica sa koncentrovalo 74,9 % ekonomicky aktívnych osôb (EAO) a v ostatných obciach okresu 25,1 % EAO.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo sa v rámci okresu Banská Bystrica sústreďovalo podľa sektorov národného hospodárstva v roku 2001 takto:

Tab. B.3.1.3.1-1 Ekonomicky aktívne osoby v okrese, meste a ostatných obciach Banskobystrického okresu podľa sektorov národného hospodárstva v r. 2001[4]

územie	ekonomicky aktívne osoby v:						EAO bez udania odvetví		EAO spolu
	primárnom sektore		sekundárnom sektore		terciárnom sektore				
	(*abs.*)	(%)	(*abs.*)	(%)	(*abs.*)	(%)	(*abs.*)	(%)	(*abs.*)
okres Banská Bystrica	1 648	2,8	12 826	21,7	30 477	51,4	14 305	24,1	59 256
mesto Banská Bystrica	487	1,1	8 425	19,0	24 307	54,8	11 144	25,1	44 363
ostatné obce okresu Banská Bystrica	1 161	7,8	4 401	29,6	6 170	41,4	3 161	21,2	14 893

Zdroj: SODB 2001, ŠÚ SR

Pozn.: EAO - ekonomicky aktívne obyvateľstvo / obyvatelia / osoby
primárny sektor - hlavné kategórie OKEČ A – B
sekundárny sektor - hlavné kategórie OKEČ C – F
terciárny sektor - hlavné kategórie OKEČ G – Q

B.3.1.3.2. Dochádzka a odchádzka za prácou

B.3.1.3.2.1. Dochádzka do mesta Banská Bystrica

Do mesta Banská Bystrica dochádzalo v roku 2001 za prácou 12.192 ekonomicky aktívnych osôb, pričom viac ako 100 osôb dochádzalo do mesta Banská Bystrica z 29 miest a obcí SR. Z celkového počtu dochádzajúcich bolo 5.913 z okresu Banská Bystrica (48,5 %) a 6.279 (51,5 %) z iných okresov.

Okrem ekonomicky aktívnych dochádzalo do Banskej Bystrice aj 9.282 žiakov a študentov. Z toho bolo 1.996 (21,5 %) z okresu Banská Bystrica a 7.286 (78,5 %) z iných okresov.[5]

B.3.1.3.2.2. Odchádzka z mesta Banská Bystrica

Z celkového počtu 44.363 ekonomicky aktívnych osôb v meste Banská Bystrica odchádzalo v roku 2001 za prácou mimo obce bydliska 4.869 ekonomicky aktívnych osôb, čo je 11 % z celkového počtu ekonomicky aktívnych. Odchádzka za prácou smerovala najmä do obcí: Slovenská Ľupča, Bratislava hl. m. SR, Zvolen, Harmanec, Vlkanová, Sliač, Badín, Brezno, Tajov a Donovaly. Celkove do týchto obcí odchádzalo z Banskej Bystrice 3.376 ekonomicky aktívnych osôb, čo predstavuje 69,3 % z počtu odchádzajúcich za prácou z Banskej Bystrice.

Z celkového počtu odchádzajúcich z Banskej Bystrice smeruje do obcí vlastného okresu 2.352 osôb (48,3 %), do obcí iného okresu 2.200 ekonomicky aktívnych osôb (45,2 %) a do zahraničia odchádza 317 osôb (6,5 %).[6]

---

[4] *Podrobný prehľad o ekonomicky aktívnom obyvateľstve mesta Banská Bystrica v jednotlivých odvetviach národného hospodárstva v roku 2001 je uvedený v analytickej časti Územného plánu mesta Banská Bystrica – Prieskumy a rozbory – kapitola C.2. Ekonomická aktivita (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica – marec 2005).*

[5] *Prehľad o počte dochádzajúcich za prácou do Banskej Bystrice z vybraných obcí z podkladov SODB, ŠÚ SR z roku 2001 je uvedený v kapitole C.2.4.1. Doplňujúcich prieskumov a rozborov záujmového územia pre ÚPN mesta Banská Bystrica (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica, október 2006).*

B.3.1.3.3. Počet nezamestnaných

K decembru 2010 (stav k 31.12.) bolo v okrese Banská Bystrica 5.676 evidovaných nezamestnaných/uchádzačov o zamestnanie (UoZ) a 5.131 disponibilných UoZ. Miera evidovanej nezamestnanosti dosahovala hodnotu 8,95 %, čo je výrazne nižšia hodnota, ako v tej dobe dosahoval celoslovenský priemer (12,46 %).

V meste Banská Bystrica bolo ku koncu roku 2010 celkom 3.911 UoZ, z toho bolo 3.527 disponibilných UoZ.[7]

Tab. B.3.1.3.3-1 Nezamestnanosť v okrese a meste Banská Bystrica k decembru 2010 a júnu 2011

Ukazovateľ	December 2010		Jún 2011	
	okres BB	mesto BB	okres BB	mesto BB
počet uchádzačov o zamestnanie spolu	5 676	3 911	5 817	4 040
počet disponibilných UoZ	5.131	3 527	5 294	3 677
miera evidovanej nezamestnanosti (%)	8,95	- *	9,20	- *

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica

*Pozn.: * Údaj o miere evidovanej nezamestnanosti za mesto Banská Bystrica ÚPSVaR Banská Bystrica neposkytuje, nakoľko nemá k dispozícii presné údaje o počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva za mesto Banská Bystrica, z ktorého je možné mieru vypočítať.*

Podľa vzdelania tvorili v júni 2011 najvyššie percento nezamestnaní s úplným stredným vzdelaním s maturitou (43,64 %), vysokoškolsky a vedecky vzdelaní tvorili 16,21 % nezamestnaných. Podľa dĺžky evidencie bolo 63,61 % nezamestnaných do 12 mesiacov. Podľa veku najvyšší podiel nezamestnaných tvorili 20-29 ročné osoby (31,96 %), pričom išlo prevažne o mladých ľudí po skončení školy s malými pracovnými skúsenosťami, ako aj o osoby vo veku 50-59 rokov (25,00 %).

B.3.1.3.4. Počet ekonomicky aktívnych osôb v meste Banská Bystrica k r. 2015 a 2025

V roku 2001 bolo v Banskej Bystrici 44.363 ekonomicky aktívnych osôb, čo predstavuje 53,4 % z celkového počtu trvalo bývajúcich osôb a 81,7 % z počtu obyvateľov v produktívnom veku.

Pre návrhové obdobie do r. 2025, nakoľko sa predpokladá predlžovanie produktívneho veku, vychádzame pri výpočte počtu ekonomicky aktívnych osôb z predpokladaného počtu obyvateľov v produktívnom veku k rokom 2015 a 2025 a z percenta ekonomickej aktivity obyvateľov v produktívnom veku v roku 2001.

Počet obyvateľov v produktívnom veku v Banskej Bystrici k rokom 2015 a 2025 sa predpokladá takto:

[6] *Prehľad o počte odchádzajúcich ekonomicky aktívnych osôb do vybraných obcí SR v r. 2001 je uvedený v kapitole C.2.4.2. Doplňujúcich prieskumov a rozborov záujmového územia pre ÚPN mesta Banská Bystrica (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica, október 2006)..*

[7] *Miera evidovanej nezamestnanosti za jednotlivé obce sa neuvádza vzhľadom k tomu, že ekonomicky aktívne obyvateľstvo je vykazované len do úrovne okresu. Za jednotlivé obce sa uvádza len počet uchádzačov o zamestnanie.*

Tab. B.3.1.3.4-1 Počet obyvateľov Banskej Bystrice v produktívnom veku v r. 2015 a 2025

veková skupina	počet osôb	
	rok 2015	rok 2025
15 – 44	35 281	28 507
45 – 64	24 964	25 087
produktívny vek spolu	60 245	53 594

Zdroj: vlastné výpočty – AUREX, spol. s .r.o., Bratislava

Za predpokladu, že z počtu obyvateľov v produktívnom veku bude 81,7 % zapojených do ekonomicky aktívneho života, môžeme predpokladať nasledujúci počet ekonomicky aktívnych osôb v etapách návrhu:

- r. 2015 49.220 ekonomicky aktívnych osôb,
- r. 2025 43.786 ekonomicky aktívnych osôb.

Do roku 2025, v súlade so znižovaním celkového počtu obyvateľov Banskej Bystrice, ako aj so znižovaním počtu obyvateľov v produktívnom veku, sa počet ekonomicky aktívnych osôb (EAO) bude znižovať. V roku 2025 preto predpokladáme v Banskej Bystrici už len 43.786 EAO, čo je o 577 EAO menej v porovnaní s rokom 2001. Prakticky by teda mal v roku 2025 počet ekonomicky aktívnych osôb zostať na úrovni roku 2001.

B.3.1.3.5. Ekonomická aktivita obyvateľstva v záujmovom území

V obciach záujmového územia pôsobilo v roku 2001 (SODB) 8.973 ekonomicky aktívnych osôb. V primárnom sektore pracovalo 5,3 % ekonomicky aktívnych osôb, v sekundárnom sektore 29,1 %, v terciárnom sektore 42,8 % a bez udania odvetvia bolo až 22,8 %.[8]

B.3.1.4. Návrhový počet obyvateľov v častiach mesta Banská Bystrica

B.3.1.4.1. Počet obyvateľov

ÚPN mesta Banská Bystrica uvažuje do roku 2025 s možnosťou dosiahnutia počtu 100.000 obyvateľov mesta. Tento hypotetický počet obyvateľov nie je založený na prognostických demografických úvahách (predpokladaný počet obyvateľov Banskej Bystrice k roku 2025 odvodený z demografických úvah je cca 81.450 obyvateľov), ide len o víziu stotisícového mesta.

Predpokladom uskutočnenia tejto vízie nemôže byť iba realizácia intenzívnej bytovej výstavby – rozšírená musí byť aj hospodárska základňa mesta, tak aby svojou atraktivitou dokázala pritiahnuť nových obyvateľov na jeho územie. Takáto hospodárska základňa by mala prilákať nové obyvateľstvo z pomerne veľkého okruhu územia. Nestačí teda iba zabrániť emigrácii obyvateľstva z mesta Banská Bystrica a jej širokého územného zázemia. Svedčia o tom demografické prognózy za celé Slovensko, tak do roku 2025, ako aj do roku 2050 (pozri podkapitolu B.3.1.1.3. o výhľadovom počte obyvateľov Slovenska, okresu aj mesta Banská Bystrica k rokom 2015 a 2025).

[8] *Tabuľka s údajmi o počte ekonomicky aktívnych osôb v jednotlivých obciach záujmového územia a o ich začlenení do národohospodárskych sektorov v roku 2001 je uvedená v kapitole C.2.1. Doplňujúcich prieskumov a rozborov záujmového územia pre ÚPN mesta Banská Bystrica (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica, október 2006).*

B.3.1.4.2. Nevyhnutné predpoklady pre dosiahnutie počtu 100.000 obyvateľov

Hospodársku základňu mesta tvoria pracovné príležitosti, ktoré sa nachádzajú na jeho území a ktoré obsadzujú prevažne obyvatelia trvale bývajúci v Banskej Bystrici (cca 82 %).

V rámci návrhu sa spracovateľ ÚPN mesta pokúsil kvantifikovať nároky na počet nových pracovných príležitostí, ktoré by bolo potrebné lokalizovať na území mesta pre počet obyvateľov mesta do 100.000 osôb. Vychádzal z predpokladu, že intenzita pracovných príležitostí vyjadrená ukazovateľom počet pracovných príležitostí / 100 obyvateľov, by zostala aj do budúcnosti na súčasnej úrovni.

Podkladom pre úvahu sú údaje zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2001 (zdroj: Štatistický úrad SR), údaje o nezamestnaných z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Banskej Bystrici a údaje o zamestnanosti evidované ŠÚ SR v Bratislave.

Počet pracovných príležitostí

Počet pracovných príležitostí resp. počet zamestnaných za mesto alebo obce Štatistický úrad SR nezisťuje, sleduje sa iba počet zamestnaných za jednotlivé okresy, pričom ide o počet všetkých zamestnaných, teda aj za malé podniky.

K 31. 12. 2008 bolo v okrese Banská Bystrica 54.312 zamestnaných/pracujúcich v národnom hospodárstve – jedinom zamestnaní, čo sú vlastne pracovné príležitosti tvoriace hospodársku základňu okresu.

Počet pracovných príležitostí za mesto Banská Bystrica bol vypočítaný tak, že od počtu ekonomicky aktívnych osôb v Banskej Bystrici boli odpočítaní ekonomicky aktívni odchádzajúci z Banskej Bystrice a pripočítaní ekonomicky aktívni dochádzajúci do zamestnania do Banskej Bystrice.

Počet ekonomicky aktívnych, zistený pri sčítaní obyvateľov, bol znížený o počet nezamestnaných, ktorí sú podľa metodiky vedení taktiež ako ekonomicky aktívni.

Údaje, z ktorých vychádza ÚPN mesta Banská Bystrica, sú nasledovné:

• počet obyvateľov v roku 2001	83.056
• počet ekonomicky aktívnych spolu v roku 2001	44.363
• počet ekonomicky aktívnych odchádzajúcich do zamestnania v roku 2001	4.869
• počet ekonomicky aktívnych dochádzajúcich do zamestnania v roku 2001	12.192
• počet nezamestnaných v decembri 2008	3.445
• ekonomicky aktívni v roku 2001	44.363
- nezamestnaní v roku 2008 (stav k 31.12.)	- 1.957
= ekonomicky aktívni pracujúci	42.406

- $\Rightarrow$ 42.406 - 4.869 + 12.192 = <u>49.729 pracovných príležitostí</u>

V Banskej Bystrici je cca <u>49.729</u> pracovných príležitostí, čo predstavuje jej hospodársku základňu vo výške 91,6 % z počtu pracovných príležitostí okresu. Intenzita pracovných príležitostí je priaznivá – 59,9 pracovných príležitostí / 100 obyvateľov.

Za predpokladu, že počet obyvateľov Banskej Bystrice v roku 2025 by bol do 100.000 osôb, potom by hospodárska základňa mesta mala mať 59.900 pracovných príležitostí (pri zachovaní intenzity pracovných príležitostí na súčasnej úrovni).

Hospodárska základňa mesta Banská Bystrica by sa teda mala rozšíriť o ďalších cca 10 tisíc nových pracovných príležitostí. Z tohto počtu by malo byť cca 2-3 tisíc pracovných príležitostí vo výrobnej (sekundárnej) sfére, ďalších cca 7-8 tisíc by si mal vyžiadať nárast pracovných príležitostí v terciárnej sfére.

B.3.1.4.3. Veková štruktúra obyvateľstva (do 100.000 obyvateľov)

Veková štruktúra obyvateľstva mesta Banská Bystrica pre rok 2025 je stanovená podľa prognózovanej skladby vekovej štruktúry okresu Banská Bystrica k roku 2025.

V okrese Banská Bystrica uvažuje ÚPN mesta k roku 2025 s nasledujúcou skladbou vekovej štruktúry obyvateľstva:

• 0 – 14 rokov	11,5 %	12.619 obyvateľov
• 15 – 44 rokov	35,0 %	38.486 obyvateľov
• 45 – 64 rokov	30,8 %	33.777 obyvateľov
• 65 a viac rokov	22,7 %	24.944 obyvateľov
spolu	100,0 %	109.826 obyvateľov

Ak sa percentuálne zastúpenie hlavných vekových skupín v okrese Banská Bystrica pre rok 2025 premietne na hypotetický počet obyvateľov mesta Banská Bystrica v roku 2025, t.j. do 100.000 obyvateľov, potom je možné predpokladať nasledujúci počet obyvateľov mesta Banská Bystrica v hlavných vekových skupinách v roku 2025:

• 0 – 14 rokov	11,5 %	11.500 obyvateľov
• 15 – 44 rokov	35,0 %	35.000 obyvateľov
• 45 – 64 rokov	30,8 %	30.800 obyvateľov
• 65 a viac rokov	22,7 %	22.700 obyvateľov
spolu	100,0 %	100.000 obyvateľov

Podiel najmladšej vekovej skupiny 0-14 ročných sa znižuje zo 16,3 % v roku 2001 na 11,5 % v roku 2025. V absolútnom vyjadrení to je zníženie počtu 0-14 ročných o 2.083 detí.

Podiel obyvateľstva v produktívnom veku je stále priaznivý (65,8 %), aj keď sa už v tomto období ráta s predĺžením produktívneho veku. V roku 2025 by malo byť v Banskej Bystrici 65.800 osôb v produktívnom veku, čo je oproti roku 2001 o 11.500 osôb viac.

Podiel obyvateľov v poproduktívnom veku sa v roku 2025 zvýši na 22,7 % oproti 18,3 % v roku 2001. V absolútnom vyjadrení to znamená, že oproti roku 2001 (15.173 osôb v poproduktívnom veku) by sa počet najstarších obyvateľov v roku 2025 zvýšil o 12.473 osôb.

B.3.1.4.4. Ekonomická aktivita obyvateľstva (do 100.000 obyvateľov)

V roku 2001 bolo v meste Banská Bystrica 44.363 ekonomicky aktívnych osôb, čo bolo 53,4 % z celkového počtu trvale bývajúcich osôb a 81,7 % z počtu obyvateľov v produktívnom veku.

Do roku 2025 vychádza výpočet počtu ekonomicky aktívnych osôb z predpokladaného počtu obyvateľov v produktívnom veku v roku 2025 a percenta ekonomickej aktivity obyvateľov v produktívnom veku v roku 2001.

Z hypotetického počtu 100.000 obyvateľov Banskej Bystrice v roku 2025 by malo byť v produktívnom veku 65.800 osôb. Za predpokladu zachovania percenta ekonomickej aktivity z počtu obyvateľov v produktívnom veku z roku 2001, t. j. 81,7 %, by potom malo byť v roku 2025 v Banskej Bystrici cca 53.760 ekonomicky aktívnych osôb, čo je v porovnaní s rokom 2001 o 9.397 ekonomicky aktívnych osôb viac. Tento údaj korešponduje aj s predchádzajúcou úvahou o nevyhnutných predpokladoch zvýšiť počet pracovných príležitostí do roku 2025 o cca 10.000, ak by mala mať Banská Bystrica 100.000 obyvateľov.

B.3.1.4.5. Počet obyvateľov v častiach mesta Banská Bystrica v r. 2001 a 2025 (do 100.000 obyvateľov)

Návrhový počet do 100.000 obyvateľov v r. 2025) v častiach mesta Banská Bystrica vychádza z nápočtu potrieb novej bytovej výstavby pre tento počet obyvateľov a návrhu na jej rozmiestnenie v urbanistickom riešení. Rozmiestnenie obyvateľstva do častí mesta uvažuje ÚPN mesta na základe rozmiestnenia bytovej výstavby pri zastúpení bytových a polyfunkčných bytových domov (predtým HBV) a rodinných domov (predtým IBV) v pomere cca 3:1.

Takýto pomer znamená, že celková potreba novej bytovej výstavby 9.815 b. j. by sa mala realizovať formou bytových a polyfunkčných domov v rozsahu 7.496 bytov (76,4 %) a formou rodinných domov v rozsahu 2.319 bytov (23,6 %).

Podrobné zhodnotenie rozvoja bytovej výstavby do r. 2025 v častiach mesta Banská Bystrica je uvedené v kapitole B.7. Návrh riešenia bývania, občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou, výroby a rekreácie, podkapitola B.7.1.3. Bytový fond pre návrh do roku 2025.

Počet obyvateľov Banskej Bystrice bude v roku 2025 podľa reálnych rozvojových funkčných plôch bývania v jednotlivých častiach mesta nasledovný:

Tab. B.3.1.4.5-1 Počet obyvateľov v častiach mesta Banská Bystrica v r. 2001 a 2025

Časť mesta		Počet obyvateľov		Prírastok (úbytok) počtu obyv. 2001-2025
číslo	názov	r. 2001 (SODB)	r. 2025	
I	*Banská Bystrica*	15 798	20 170	4 372
II	*Iliaš*	240	246	6
III	*Jakub*	637	452	-185
IV	*Kostiviarska*	377	2 560	2 183
V	*Kráľová*	31	261	230
VI	*Kremnička*	466	2 775	2 309
VII	*Majer*	342	284	-58
VIII/XIV	*Podlavice - Skubín*	4 492	4 298	-194
IX	*Radvaň*	32 337	35 069	2 732
X	*Rakytovce*	537	2 016	1 479
XI	*Rudlová*	11 710	12 046	336
XII	*Sásová*	13 888	12 206	-1 682
XIII	*Senica*	680	977	297
XV	*Šalková*	1 094	872	-222
XVI	*Uľanka*	427	365	-62
BANSKÁ BYSTRICA spolu		83 056	94.597	11.541

Zdroj: r. 2001 – SODB 2001, ŠÚ SR; r. 2025 – vlastné výpočty AUREX, spol. s r.o.

B.4. Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy dokumentujúce začlenenie mesta Banská Bystrica do systému osídlenia

B.4.1. Medzinárodné danosti a súvislosti

Po ratifikácii prístupovej zmluvy sa Slovenská republika stala od 1. mája 2004 plnohodnotným členom Európskej únie.

Dôležitým prvkom celkovej integrácie je aj integrácia priestorová (územná), ktorá v podobe politiky územného rozvoja prispieva ku konkurencieschopnosti, produktivite a rastu v jednotlivých regiónoch, k ekonomickej a sociálnej kompaktnosti v jednotlivých krajinách i medzi nimi, zabezpečuje budovanie komunikačnej i ostatnej technickej infraštruktúry, ale v neposlednom rade aj ochranu prírodného a kultúrneho dedičstva, ochranu životného prostredia a celkovú trvalú udržateľnosť rozvoja územia EÚ.

Z koncepčných dokumentov EÚ, ktoré prostredníctvom národných a regionálnych územnoplánovacích dokumentov ovplyvňujú aj priestorový rozvoj mesta Banská Bystrica, je najdôležitejšia Európska perspektíva priestorového rozvoja (ESDP).

Návrh cieľov politiky priestorového rozvoja je potom vyjadrený v nasledovných 3 integrovaných zásadách známych už z Lipského dokumentu:

- rozvoj vyváženého polycentrického systému miest a nový vzťah mestských a vidieckych oblastí,
- zabezpečenie rovnakého prístupu k infraštruktúre a vedomostiam a
- (trvale) udržateľný rozvoj, rozumné riadenie a ochrana prírodného a kultúrneho dedičstva.

Vzhľadom na organizáciu územia a sídelného systému SR boli v politike územného rozvoja Slovenska prijaté najmä nasledovné vybrané politické ciele a zásady rozvoja územia EÚ:

- polycentrický a vyvážený priestorový rozvoj,
- dynamické, atraktívne a konkurencie schopné mestá a mestské regióny,
- rázovitý rozvoj – rozmanité a produktívne vidiecke oblasti,
- partnerstvo medzi mestom a vidiekom,
- integrovaný prístup k vylepšeniu dopravných spojení a prístup k vedomostiam – polycentrický rozvojový model ako základ lepšej prístupnosti,
- efektívne a (trvalo) udržateľné využitie infraštruktúry,
- rozširovanie inovácií a vedomostí,
- ochrana a rozvoj prírodného dedičstva,
- riadenie rozvoja vodných zdrojov: zvláštna úloha pre územný rozvoj,
- tvorivé riadenie rozvoja kultúrnej krajiny,
- tvorivá ochrana kultúrneho dedičstva,

z ktorých sú viaceré v podobe zásad rozvoja mesta Banská Bystrica a jeho záujmového územia integrované aj do ÚPN mesta.

Z prác spojených s prípravou ESDP vzišiel doteraz pomerne najucelenejší dynamický scenár priestorového rozvoja Európy na najbližších 50 rokov, tzv. Red Octopus (Červená chobotnica).

Podľa tohto scenára má byť európske centrálne urbánne jadrové územie (Central Urban Core Area, nazývané aj „Blue Banana“ – Modrý banán) v roku 2026 ešte stále „corpus major“. Má však už byť súčasťou väčšieho integrovaného systému pozostávajúceho z „tela“ a „ramien“ (urbanizačných koridorov) siahajúcich do severnej, východnej a južnej Európy. Jedno z najpreferovanejších rozvojových „ramien“ (Stuttgart – Ulm – Mníchov – Salzburg/Linz – Viedeň – Bratislava – Budapešť – Belehrad) sa priamo dotýka územia Slovenska. Tieto „ramená“ majú byť okrem radiálnych spojení s centrom prepojené aj tangenciálne (najmä severo-južné dopravné prepojenia), a to najmä TEN koridormi.

Ako ekologický systém podporujúci urbánny systém „Červenej chobotnice“ má vzniknúť tzv. Európska makroekologická štruktúra (EMES) v podobe vzájomne spojeného systému „vidieckych“ regiónov zabezpečujúcich prirodzené prostredie rastlinám, živočíchom a (plne alebo čiastočne) aj ľuďom. Dôležitou súčasťou EMES by mohli byť aj oblasti s rozsiahlymi chránenými územiami prírody stredného, severného a východného Slovenska.

Obr. B.4.1-1 Rozvojový scenár „Red Octopus“

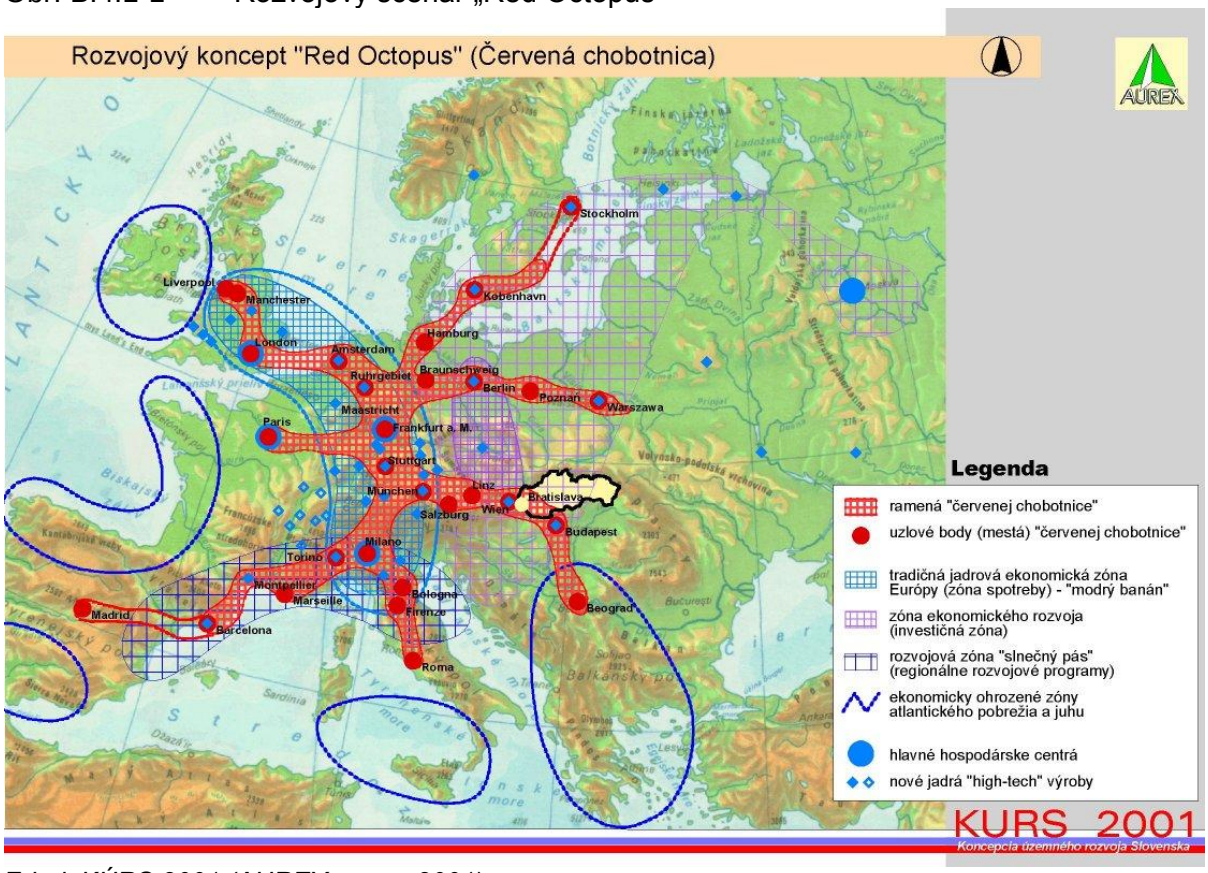

Zdroj: KÚRS 2001 (AUREX, s.r.o., 2001)

Zásady ESDP sú ďalej rozvíjané vo viacerých projektoch (napr. Štúdia podunajského priestoru – Regionálne a územné aspekty rozvoja podunajských krajín vo vzťahu k EÚ[1] alebo VISION PlaNet[2] a jeho priame pokračovanie PlaNet CenSE[3]).

Zatiaľ čo cieľom VISION PlaNet bolo najmä sformulovať spoločné stratégie, základné určujúce princípy a opatrenia pre územný rozvoj dvanástich štátov (medzi nimi aj Slovenska) a častí ďalších piatich európskych krajín, zaoberala sa už Štúdia podunajského priestoru detailnejšími aspektmi priestorového rozvoja v jednotlivých štátoch a kategorizovala ich mestá podľa významu v podunajskom priestore.

V rámci výsledného rozvojového scenára (tzv. „Pro Danube 2010“) bola Banská Bystrica (ako súčasť aglomerácie Banská Bystrica - Zvolen zaradená medzi tzv. primárne póly hospodárskeho a socio–ekonomického rozvoja podunajského priestoru a v rámci nich do kategórie tzv. ďalších miest (centier menších aglomerácií plniacich zvláštne funkcie ako dôležité intermodálne uzly – okrem aglomerácie Banská Bystrica - Zvolen boli v rámci SR do tejto kategórie zaradené mestá Komárno, Trnava a Trenčín).

V rámci projektu PlaNet CenSE sa (v nadväznosti na projekt ESPON[4]) ďalej spresňovalo a hodnotilo postavenie jednotlivých miest EÚ v hierarchii miest a mesto Banská Bystrica bolo

[1] *Danube Space Study – Regional and territorial aspects of development in the Danube Countries on the European Union, september 1999*

[2] *VISION PLANET – Strategies for Integrated Spatial Development of the Central European, Danubian and Adriatic Area, január – apríl 2000*

[3] *PlaNet CenSE – Planners Network for Central and South-Eastern Europe, november 2006*

v rámci tohto procesu zahrnuté medzi tzv. FUA (Functional Urban Areas - funkčné mestské územia) medzinárodného až národného významu, čím sa v kategorizácii dostalo (aj keď v najnižšej kategórii) medzi najvýznamnejšie európske mestá.

Obr. B.4.1-2 Hierarchia miest v priestore CADSES podľa PlaNet CenSE

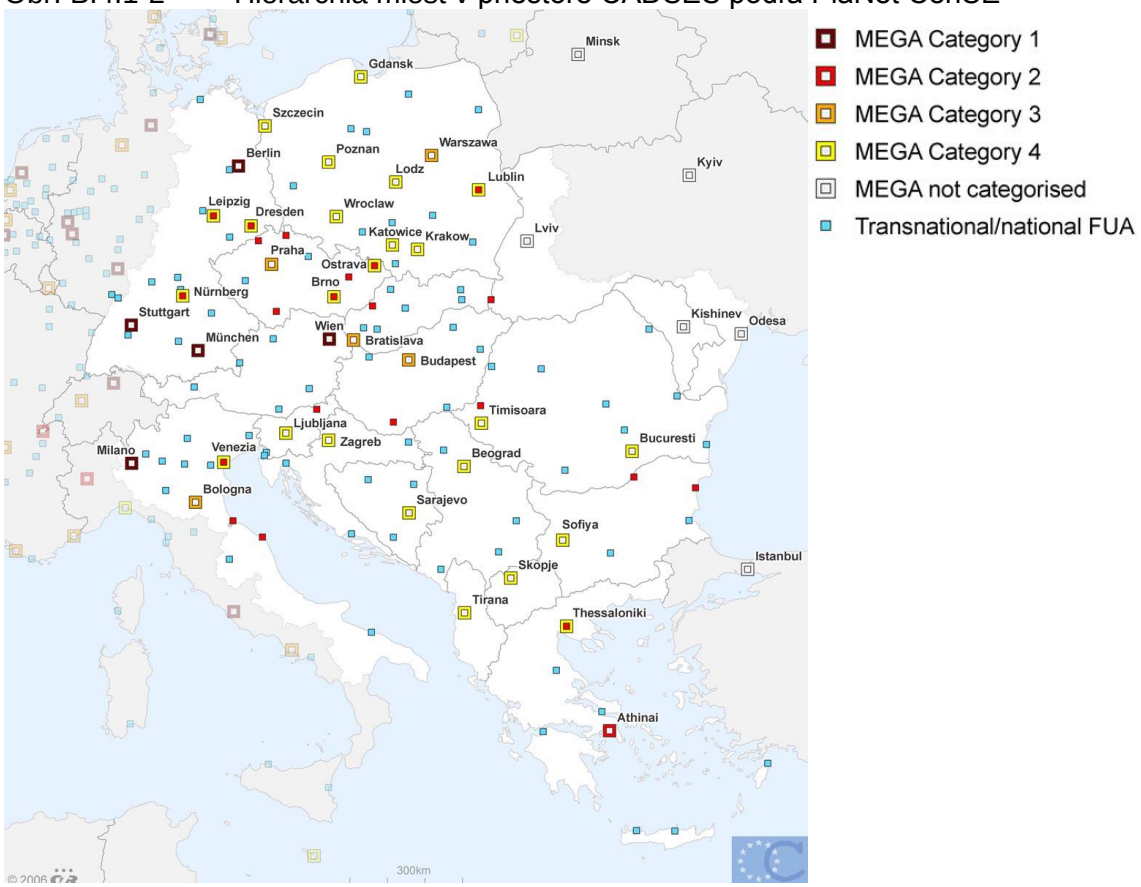

Zdroj: PlaNet CenSE (ÖIR, Viedeň, február 2006)

Vzhľadom na centrálnu polohu mesta Banská Bystrica v rámci Slovenska nie je teda možné jeho význam hľadať v dnes pre EÚ tak dôležitej cezhraničnej spolupráci, ale predovšetkým v rovnako dôležitých severo-južných dopravných prepojeniach zabezpečujúcich rozvoj polycentrizmu a vyvážený priestorový rozvoj.

[4] *ESPON – European Spatial Planning Observation Network, podprogram Iniciatívy spoločenstva INTERREG, 2001-2006*

Obr. B.4.1-3 Medzinárodné súvislosti ťažiska osídlenia Banská Bystrica – Zvolen podľa KÚRS 2001

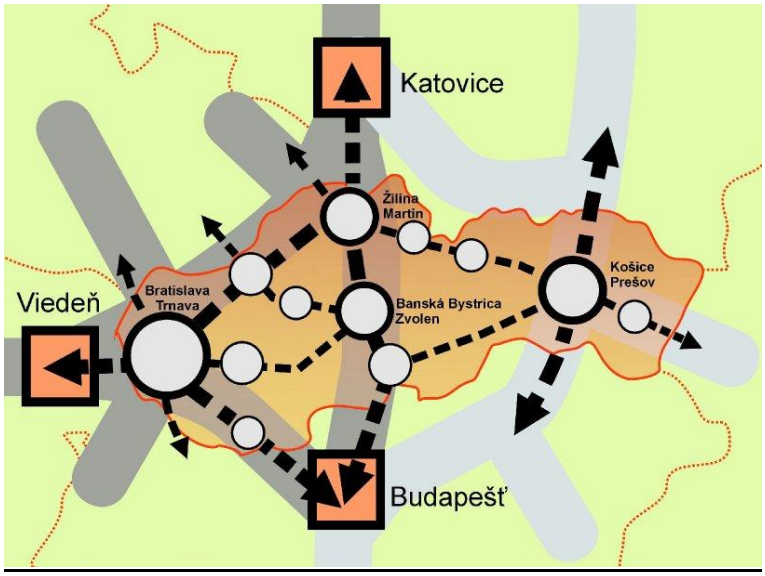

Zdroj: KÚRS 2001 (AUREX, s.r.o., 2001)

Obr. B.4.1-4 Medzinárodné súvislosti ťažiska osídlenia Banská Bystrica – Zvolen podľa ÚPN VÚC Banskobystrický kraj

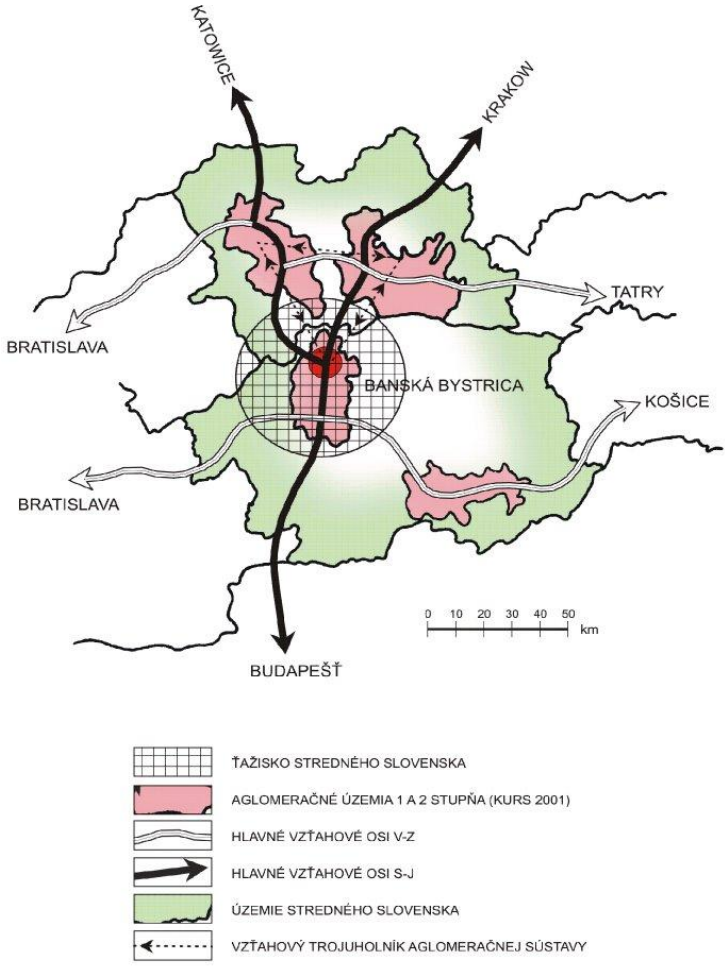

Zdroj: Zadanie pre ÚPN mesta Banská Bystrica (ÚHA mesta Banská Bystrica, 09/2005)

B.4.2. Celoštátne danosti a súvislosti

Základné postavenie mesta Banská Bystrica v rámci územia Slovenskej republiky určuje Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (AUREX, 2001) schválená uznesením vlády SR č. 1033 dňa 31. októbra 2001 ako územnoplánovací dokument celoštátneho stupňa (ďalej len KURS 2001), ktorý vytvára základné predpoklady pre usmerňovanie rozvoja všetkých aktivít s územno-priestorovými prejavmi relevantnými pre celoštátnu úroveň. Jej záväzná časť bola vyhlásená nariadením vlády SR č. 5282002 Z.z. zo dňa 14.8.2002.

KURS 2001 v súlade so stavebným zákonom ustanovil „usporiadanie a hierarchizáciu sídelnej štruktúry osídlenia a uzlov sídelných a hospodárskych aglomerácií v medzinárodných a celoštátnych súvislostiach, rozvoj hlavných urbanizačných osí na území Slovenskej republiky a zásady územného rozvoja s cieľom vytvárať rovnocenné životné podmienky na celom území Slovenskej republiky.“[5]
KURS 2001 v rámci koncepcie rozvoja sídelných štruktúr vyjadril hierarchiu a význam terciárnych centier, ťažísk osídlenia a rozvojové osi.
Mesto Banská Bystrica je podľa Sčítania ľudu z roku 2001 s počtom 83.056 obyvateľov šiestym najľudnatejším mestom a v sídelnom systéme Slovenskej republiky zastáva jedno z najvýznamnejších a popredných miest, čo bolo vyjadrené aj v KURS 2001 v hodnoteniach a postavení centier a ťažísk osídlenia.
Centrá osídlenia boli v KURS 2001 hodnotené ako terciárne centrá, t. j. ako centrá zabezpečujúce potrebnej obsluhy obyvateľov sociálnou infraštruktúrou, a to ako pre vlastné mesto, tak aj pre jeho zázemie. Hodnotené obce SR[6] boli podľa zastúpenia vybraných druhov zariadení sociálnej infraštruktúry rozdelené do piatich skupín[7], v rámci ktorých bolo mesto Banská Bystrica zaradené do prvej podskupiny prvej skupiny. V prvej podskupine prvej skupiny sa nachádzajú štyri najväčšie mestá, ktoré plnia funkciu krajských miest. Túto funkciu plnili aj v období do reorganizácie štátnej správy v šesťdesiatych rokoch. V tejto podskupine sú zaradené mestá medzinárodného a celoštátneho významu a spolu s Banskou Bystricou sú tu aj mestá Nitra, Prešov a Žilina.
Ťažiská osídlenia chápe KURS 2001 ako „efektívne fungujúce a funkčne komplexné aglomerácie“, ktoré by „mali plniť funkciu akýchsi akcelerátorov všeobecného rozvoja“ a rozvíjať sa „na základe partnerských vzťahov medzi jednotlivými mestami, ako aj medzi mestami a ich zázemím – vidieckym priestorom“. V tomto zmysle navrhuje podporovať vytváranie ťažísk osídlenia v sídelnej sieti Slovenska v niekoľkých úrovniach.
Mesto Banská Bystrica je centrom banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia prvej úrovne, ktoré je v rámci tejto úrovne zaradené do tretej skupiny spolu s žilinsko-martinským. Významovo sú pred touto skupinou iba dve najväčšie ťažiská osídlenia Slovenskej republiky, a to bratislavsko-trnavské a košicko-prešovské ťažiská osídlenia.
Rozvojové osi chápe KURS 2001 ako „súčasť tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry“, ktoré „podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka, vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí“.
Mesto Banská Bystrica leží podľa KURS 2001 na križovatke zvolensko-turčianskej rozvojovej osi Zvolen – Banská Bystrica – Turčianske Teplice – Martin (návrh v úseku Banská Bystrica – Martin), ktorá je rozvojovou osou prvého stupňa a hornopohronskej rozvojovej osi Banská Bystrica – Brezno – Telgárt, ktorá je rozvojovou osou druhého stupňa.

Rozvojová os prvého stupňa „prepája centrá osídlenia prvej skupiny a ťažiská osídlenia prvej úrovne v štáte a porovnateľné centrá mimo hraníc krajiny, pričom zahŕňa minimálne jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu rýchlostného typu“[8]. Rozvojová os druhého stupňa

[5] *§9 ods. (2) zákona č. 50/1976 o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov*
[6] *Všetky obce, ktoré na návrh vlády vyhlásila Národná rada SR podľa § 22 ods.1 zákona č.369/90 Zb. o obecnom zriadení ako mestá, ako aj 9 obcí, ktoré majú viac ako 5.000 obyvateľov a nie sú vyhlásené za mestá.*
[7] *Mimo dominantných sídiel nezaradených do skupín – Bratislava a Košice.*
[8] *KURS 2001, str. 47*

„prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne s centrami osídlenia prvej skupiny a ťažiskami osídlenia prvej úrovne, resp. prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne medzi sebou, pričom zahŕňa minimálne jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu nadregionálneho významu, alebo jednu rýchlostnú cestu“[9].

Vzhľadom na princípy KURS 2001 ÚPN mesta Banská Bystrica predovšetkým

- rešpektuje záväznú časť KURS 2001 týkajúcu sa mesta Banská Bystrica v podobe priemetu jednotlivých regulatívov do riešeného územia,
- rozvíja mesto Banská Bystrica v súlade s jeho postavením ako jedného z najvýznamnejších centier osídlenia SR – mesta medzinárodného a celoštátneho významu a krajského mesta,
- rozvíja mesto Banská Bystrica ako centrum banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia prvej úrovne zaradeného v rámci tejto úrovne do tretej skupiny,
- rozvíja mesto Banská Bystrica ako súčasť „efektívne fungujúcej a funkčne komplexnej aglomerácie“ miest a obcí, ktorá by „mala plniť funkciu akýchsi akcelerátorov všeobecného rozvoja“ a rozvíjať sa „na základe partnerských vzťahov medzi jednotlivými mestami, ako aj medzi mestami a ich zázemím – vidieckym priestorom“,
- rozvíja mesto Banská Bystrica ako súčasť „rovnomerne rozloženého systému osídlenia miest“ v strednej časti SR (vzájomným prepojením žilinsko-martinského, banskobystricko-zvolenského a lučenecko-rimavskosobotského ťažiska osídlenia) s cieľom vytvoriť v tomto priestore rozvojové „homogénne a medzinárodne konkurenčné sídelné prostredie“,
- rozvíja mesto Banská Bystrica ako mesto ležiace na križovatke 2 významných rozvojových osí, a to zvolensko-turčianskej rozvojovej osi 1. stupňa Zvolen – Banská Bystrica – Turčianske Teplice – Martin so vzťahom na MR, PR a ČR, a hornopohronskej rozvojovej osi 2. stupňa Banská Bystrica – Brezno – Telgárt,
- podporuje zvyšovanie kvality dopravných spojení v smere medzinárodných a celoštátnych urbanizačných osí s podporou hromadnej dopravy osôb a ekologicky vhodnej prepravy nákladov,
- podporuje v systémoch technickej infraštruktúry dobudovanie trás a zariadení medzinárodného a celoštátneho významu.

[9] *tamtiež*

Obr. B.4.2-1 Postavenie banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia v rámci systému ťažísk osídlenia SR

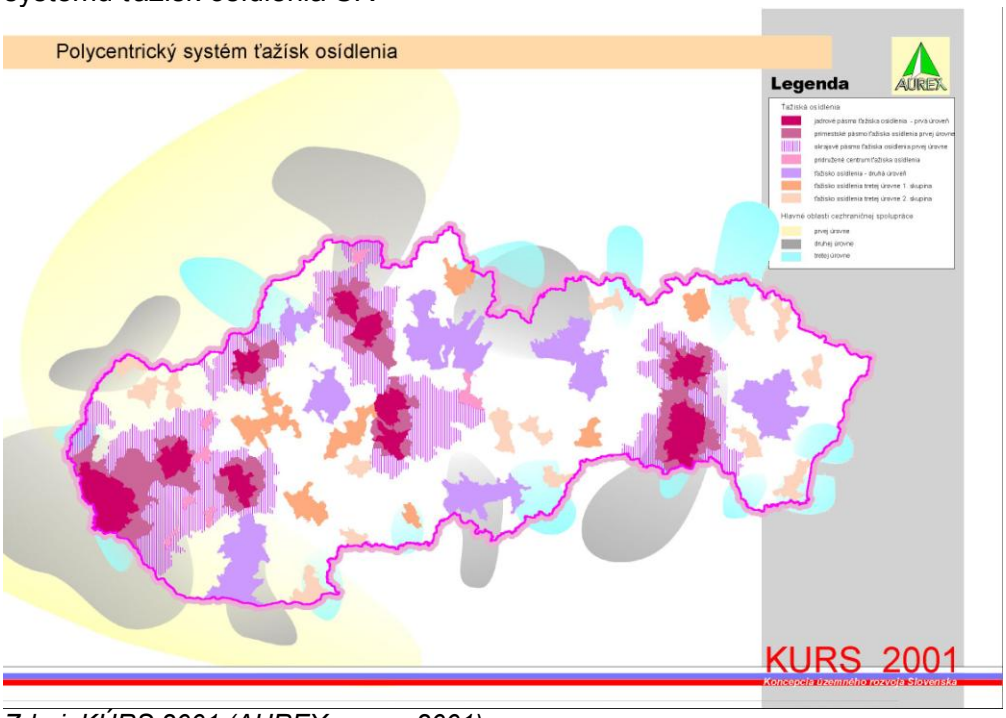

Zdroj: KÚRS 2001 (AUREX, s.r.o., 2001)

Obr. B.4.2-2 Postavenie mesta Banská Bystrica v sústave rozvojových osí SR

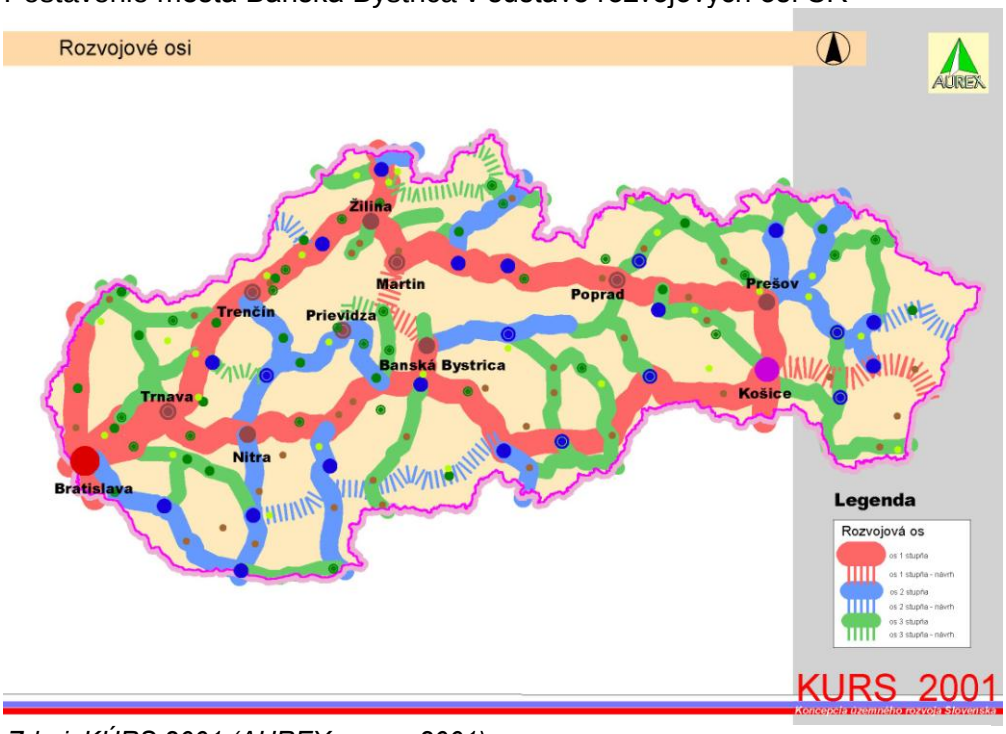

Zdroj: KÚRS 2001 (AUREX, s.r.o., 2001)

B.4.3. Regionálne danosti a súvislosti

B.4.3.1. ÚPN VÚC Banskobystrický kraj

Základné postavenie mesta Banská Bystrica v rámci územia Banskobystrického samosprávneho kraja určuje ÚPN VÚC Banskobystrický kraj, ktorého záväzná časť bola vyhlásená nariadením vlády SR č.263/98 Z.z. a všeobecne záväzným nariadením Banskobystrického samosprávneho kraja č. 4/2004 zo dňa 17. decembra 2004, ktorým sa vyhlasujú zmeny a doplnky záväznej časti Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrického kraja.

Mesto Banská Bystrica je administratívno-správnym centrom kraja a okresu a predstavuje jedno z najvýznamnejších centier Slovenskej republiky. Ako také je aj rozhodujúcim prvkom pri formovaní nadregionálnych a interregionálnych vzťahov celého Banskobystrického kraja.

Banskobystrický kraj predstavuje v súčasnosti značne vnútorne diferencovaný hospodársky a sídelný systém. Táto diferenciácia vychádza predovšetkým z hospodárskych, ekonomických a demografických faktorov. V kraji možno sledovať výrazné severo-južné rozdiely v hospodárskej sile a demografickom vývoji. Napriek nepriaznivejšej dopravnej dostupnosti severnej časti kraja, a teda aj mesta Banská Bystrica, je táto časť rozvinutejšia a má aj väčšie predpoklady ďalšieho rastu. Je to podmienené najmä prítomnosťou mesta Banská Bystrica a banskobystricko-zvolenskej aglomerácie – ťažiska osídlenia, celoštátneho až medzinárodného významu, ktorého je mesto jadrovým územím.

Z pohľadu medzinárodného dopravného priameho napojenia mesto Banská Bystrica v severo-južnom smere leží na medzinárodnej cestnej trase E 77 (Varšava - Krakov - Budapešť), ktorú tvoria v sieti SR cesty I. triedy č. 59 a č. 66. Južne od mesta prechádza Banskobystrickým krajom medzinárodná cestná trasa E 571 (Bratislava - Košice), ktorú tvoria v sieti SR cesty I. triedy č. 65 a 50 a E 572 (Trenčín - Žiar nad Hronom) v sieti SR cesta č. 50.

Základom železničnej kostry Banskobystrického kraja sú trate celoštátneho (až medzinárodného) významu, tzv. „južný ťah“ zaradený do doplnkovej siete TINA (Leopoldov / Nové Zámky - Kozárovce - Zvolen - Lučenec - Košice), na území kraja traťové úseky č. 150 a 160, trať Zvolen - Kremnica / Banská Bystrica - Vrútky (traťové úseky č. 171 a 170), trať Zvolen - Banská Bystrica - Margecany (traťový úsek č. 172) a trať Zvolen - Šahy - Štúrovo (traťový úsek č. 153).

Dopravný systém dopĺňa letisko Sliač, zaradené do kategórie medzinárodných letísk.

Podľa ÚPN VÚC je pre Banskobystrický kraj významné najmä rozvíjanie ťažísk osídlenia (vrátane Banskej Bystrice) na spojniciach katowickej aglomerácie a krakowskej aglomerácie v Poľskej republike s budapeštianskou aglomeráciou v Maďarskej republike.

Za centrum osídlenia Banskobystrického kraja považuje ÚPN VÚC sídla Banská Bystrica a Zvolen, ktoré so svojim zázemím, územno-priestorovými väzbami a funkciami prezentujú ťažisko osídlenia celoštátneho až medzinárodného významu.

Priestor Banskej Bystrice a jej spádujúcich obcí je charakterizovaný v Koncepcii územného rozvoja Slovenska 2001 ako územie ekologickej a kultúrnej hodnoty celoeurópskeho významu, s predpokladom dynamického rozvoja terciérnych a kvartérnych aktivít s prioritami rozvoja v oblasti cestovného ruchu, turizmu a rekreácie. Urbanistická štruktúra mesta a jeho satelitných vidieckych obcí v symbióze s krajinným prostredím a prírodným prostredím, ktoré je súčasťou chránených území prírody, je územím s vysokou funkčnou a priestorovou disponibilitou. Intenzívne väzby mesta s takmer všetkými obcami okresu vyplývajú z historického vývoja sídelnej štruktúry priestoru a dopravných a funkčných vzťahov vzájomne sa dopĺňajúcich.

Spádový priestor mesta Banská Bystrica tvoria katastrálne územia obcí Badín, Dolný Harmanec, Dolná Mičiná, Donovaly, Harmanec, Horná Mičiná, Kordíky, Králiky, Kynceľová,

Malachov, Motyčky, Môlča, Podkonice, Priechod, Riečka, Selce, Slovenská Ľupča, Staré Hory, Špania Dolina, Tajov a Turecká[10]. Mimoriadne postavenie medzi nimi má bývalé kráľovské mestečko Slovenská Ľupča, ktoré je už v súčasnosti, vzhľadom k možnostiam rozvoja hospodárskych aktivít, kultúrno-historickým hodnotám a bezprostrednej vzdialenosti k Banskej Bystrici, pridruženým centrom krajského mesta.

Podľa ÚPN VÚC Banskobystrický kraj v znení jeho zmien a doplnkov je „v oblasti stredného Slovenska možno odporučiť polycentrický systém s centrami medzinárodného významu v severo-južnom smere, mestami Žilina, Martin, Banská Bystrica a Zvolen so zapojením centier v južnej časti Banskobystrického kraja, miest Lučenec a Rimavská Sobota. Polycentrická sústava v tomto priestore by sa stala súčasťou medzinárodnej sídelnej osi Katovice – Žilina – Martin – Banská Bystrica – Zvolen – Lučenec – Šalgótarján – Budapešť".

Samotné mesto Banská Bystrica má ako sídlo kraja a centrum celoštátneho až medzinárodného významu podľa ÚPN VÚC Banskobystrický kraj tvoriť v rámci polycentrického systému stredného Slovenska severný pól banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia s koncentráciou regionálnych, nadregionálnych aj celoštátnych aktivít. Mesto predstavuje kompaktnú urbanistickú štruktúru, doplnenú pridruženými satelitnými útvarmi, ktoré sú administratívnymi súčasťami mesta alebo samostatnými obcami.

V zmysle Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Banská Bystrica na roky 2007-2013 (PHSR) a v ňom obsiahnutej stratégie rozvoja mesta má byť mesto formované „ako súčasť stredoslovenského metropolitného centra, ktoré bude využívať svoje ľudské, materiálne, prírodné a ekonomické zdroje na zvýšenie kvality života svojich občanov" a „pôsobiť ako nástupné centrum cestovného ruchu, centrum školstva, kultúry, administratívy, podnikania, investovania a hospodárskeho rozvoja".

Z hľadiska ekonomického rozvoja mesta počíta PHSR v horizonte cca 30 rokov s „diverzifikovanou ekonomikou, poskytujúcou dostatok pracovných príležitostí pre všetky vrstvy obyvateľov" a s Banskou Bystricou ako „administratívnym centrom, centrom služieb, cestovného ruchu a podnikania".

Ekonomika mesta by sa v zmysle PHSR mala opierať o tri piliere, a to:

- trvalé a udržateľné využitie prírodného, historického a kultúrneho bohatstva,
- informačné technológie a znalostnú ekonomiku,
- vhodnú infraštruktúru, dostupnosť a podnikateľské prostredie.

Všetky tieto princípy ÚPN mesta banská Bystrica zodpovedajúcim spôsobom zohľadňuje v návrhu rozvoja mesta do r. 2025, resp. vo výhľade.

[10] *Podčiarknuté sú názvy obcí, ktoré tvoria v zmysle zadania pre spracovanie ÚPN mesta záujmové územie Banskej Bystrice*

Obr. B.4.3.1-1 ÚPN VÚC Banskobystrický kraj – Zmeny a doplnky 2009 – sekcia Banská Bystrica (URBION, 06/2010)

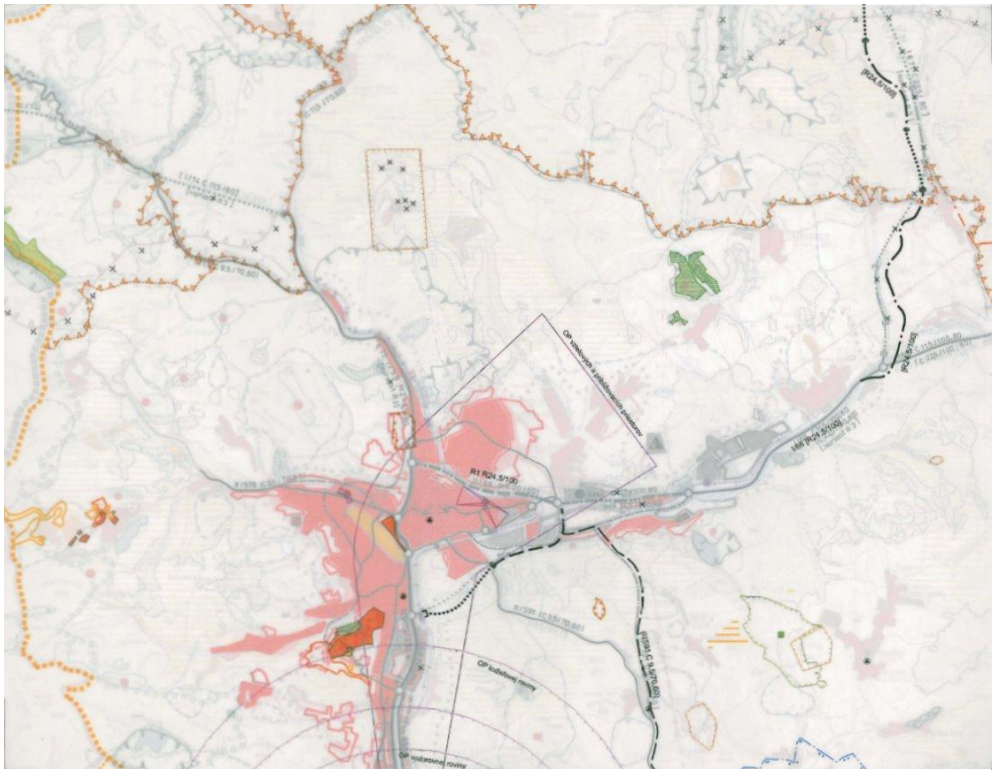

Obr. B.4.3.1-2 ÚPN VÚC Banskobystrický kraj – Zmeny a doplnky 2009 – sekcia Zvolen (URBION, 06/2010)

Vzhľadom na princípy ÚPN VÚC Banskobystrický kraj ÚPN mesta Banská Bystrica predovšetkým

- rešpektuje záväznú časť ÚPN VÚC Banskobystrický kraj v znení jeho zmien a doplnkov týkajúcu sa mesta Banská Bystrica v podobe priemetu jednotlivých regulatívov do riešeného územia,
- rozvíja mesto Banská Bystrica v súlade s jeho postavením ako jedného z najvýznamnejších centier osídlenia SR (zaradené do 1.podskupiny 1.skupiny miest SR) – mesta medzinárodného a celoštátneho významu, a krajského mesta,
- rozvíja mesto Banská Bystrica ako centrum banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia prvej úrovne zaradeného v rámci tejto úrovne do tretej skupiny,
- rozvíja mesto Banská Bystrica ako súčasť „polycentrického systému s centrami medzinárodného významu v severo-južnom smere, mestami Žilina, Martin, Banská Bystrica a Zvolen so zapojením centier v južnej časti Banskobystrického kraja, miest Lučenec a Rimavská Sobota. Polycentrická sústava v tomto priestore by sa stala súčasťou medzinárodnej sídelnej osi Katovice – Žilina – Martin – Banská Bystrica – Zvolen – Lučenec – Šalgótarján – Budapešť“,
- rozvíja mesto Banská Bystrica ako mesto ležiace na križovatke 2 významných rozvojových osí, a to zvolensko-turčianskej rozvojovej osi 1. stupňa Zvolen – Banská Bystrica – Turčianske Teplice – Martin so vzťahom na MR, PR a ČR, a hornopohronskej rozvojovej osi 2. stupňa Banská Bystrica – Brezno – Telgárt,
- rozvíja mesto Banská Bystrica ako rovnocenný binárny pól dvojice miest Banská Bystrica a Zvolen (s doplnkovým pólom mesta Sliač) v rámci Banskobystricko-Zvolenskej aglomerácie a celého banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia s partnerskou diferenciáciou funkcií medzi jednotlivými mestami, ako aj medzi mestami a ich zázemím (vidieckym priestorom) v záujme funkčnej komplexnosti a spoločného udržateľného rozvoja,
- perspektívny rozvoj mesta a jeho záujmového územia rieši v zmysle ÚPN VÚC Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov v kontinuite s rozvojom banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia,
- pri rozvoji severo-južných rýchlych dopravných spojení preferuje tesnejšiu a účinnejšiu spoluprácu, a teda aj väčšiu prepojenosť a spätosť dvoch najvýznamnejších centier a ich aglomerácií v strede Slovenska – Žiliny a Banskej Bystrice, pričom berie do úvahy aj vyšší medzinárodný význam tohto spojenia – aglomerácie Budapešť (MR) a Katowice (PR).

Riešenie nadradeného (nadmestského) dopravného systému Banskej Bystrice vychádza z týchto základných premís:

- vzhľadom na význam priestoru banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia v rámci SR (vyše 150.000 obyvateľov už v súčasnosti) a významu Banskej Bystrice v jeho rámci, nie je vhodné viesť severo-južné rýchlostné cestné prepojenie mimo tohto centra, resp. mimo Banskej Bystrice,
- súčasné severo-južné cestné prepojenie (Banská Bystrica – Donovaly – Ružomberok...) nevyhovuje z hľadiska dopravného, ani z hľadísk ochrany prírody a rozvoja rekreácie a CR,
- vybudovaná kapacitná cestná komunikácia (I/66 a I/59) na území mesta má navyše pri zachovaní v polohe severo-južného kapacitného cestného ťahu najmä v centrálnej časti mesta negatívne rozdeľujúce a ekologické účinky,
- doterajšie varianty vedenia rýchlostnej cestnej komunikácie územím mesta tento problém neriešia, ale naopak umocňujú (obidva „Harmanecké“ varianty, realizovaný variant napojenia na severný cestný obchvat).

Z vyššie uvedených premís vyplýva potreba:

- jednak vedenia rýchlostnej severo-južnej cestnej komunikácie mimo zastavaného územia mesta,

- jednak vedenia tejto cestnej komunikácie centrom budúceho banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia , a to čo najbližšie k samotnému mestu Banská Bystrica,
- prepojenia mesta Banská Bystrica a celého banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia v smere sever - juh prostredníctvom pokračovania rýchlostnej cesty R1 v smere na Ružomberok[11] a následne v trase rýchlostnej cesty R3 Zvolen – Šahy.

Obidve tieto podmienky spĺňa výhľadová trasa navrhovaná v ÚPN mesta, a to trasa využívajúca vybudovanú rýchlostnú komunikáciu Zvolen – Banská Bystrica až po hranicu mesta s obcou Badín, kde sa odpája severozápadným smerom v podobe výhľadového obchvatového systému.

Vytvorenie výhľadového obchvatového systému s napojením na R1 v priestore Badína umožní výhľadovo

- na túto cestnú komunikáciu priamo napojiť výhľadové plochy vybavenia medzi Badínom, Vlkanovou, Hronsekom a letiskom Sliač (podľa štúdie „Centrum mestského regiónu Banská Bystrica – Sliač – Zvolen“, ÚHA BB, 02/2001),
- vybudovaním výhľadovej trasy v smere na východ priamo napojiť v tom istom dokumente uvažované koncentrované plochy výroby v priestore Vlkanová – Hronsek na ľavom brehu Hrona,
- letisko Sliač priamo napojiť jednak na R1, jednak na túto výhľadovú trasu, čo by mohlo znamenať dostatočný stimul na vytvorenie silného regionálneho terminálu kombinovanej dopravy (letecká - železničná - cestná).

Ďalšie predĺženie vyššie uvedenej výhľadovej obchvatovej trasy v smere na severovýchod umožní vedenie dopravy v smere na Slovenskú Ľupču, Korytnicu a Ružomberok bez kolízie so zastavaným územím mesta Banská Bystrica.

B.4.3.2. Stredoslovenské regionálne centrum[12]

Historické súvislosti

Idea Stredoslovenského regionálneho centra logicky vyplýva z dlhodobej absencie silného regionálneho centra na strednom Slovensku, ktoré by mohlo byť protipólom jestvujúcim centrám na východe (Košice) a západe Slovenska (Bratislava).

Aj keď idea Stredoslovenského regionálneho centra, najprv v podobe kooperácie Banskej Bystrice a Zvolena pri rozvoji stredného Slovenska, vznikla už v 30-tych rokoch 20.storočia, priestorový rozmer dostala až po r. 1945 v podobe myšlienky vytvorenia súmestia Banská Bystrica – Zvolen, resp. mestského regiónu. V 50-tych rokoch aj boli na tému súmestia vypracované prvé územno-plánovacie štúdie.

Ďalšie oživenie záujmu o vytvorenie funkčného hospodárskeho, spoločenského a kultúrneho centra stredného Slovenska na báze súmestia Banská Bystrica – Zvolen nastalo koncom 60-tych[13] a v 70-tych rokoch[14], a to najmä v súvislosti so značným hospodárskym rozvojom oboch miest a so skutočnosťou, že ich funkcie sa začali postupne navzájom dopĺňať. Poukazovalo sa na to, že zatiaľ čo Banská Bystrica by súmestiu dodala historickú urbánnosť

[11] *V súlade so Zoznamom diaľnic a rýchlostných ciest, ktorý je uvedený v Prílohe č. 2 k zákonu č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) a podľa dokumentu SEA Nový projekt výstavby diaľnic a rýchlostných ciest Doplnok č.1, ktorý bol schválený uznesením vlády SR č. 406/2010.*

[12] *V starších dokumentáciách požívaný termín „Stredoslovenské regionálne centrum“ je v návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica nahradený termínom „banskobystricko-zvolenské ťažisko osídlenia“ korešpondujúcim s hierarchiou osídlenia SR podľa KURS 2001 a ÚPN VÚC Banskobystrický kraj. Pôvodný termín „Stredoslovenské regionálne centrum“ je rešpektovaný a uvádzaný len v tejto kapitole ÚPN mesta kvôli pochopeniu historického vývoja názorov na vytváranie ťažiska osídlenia v priestore stredného Slovenska.*

[13] *Napr. zborník „Výstavba hospodársko-kultúrneho centra Stredoslovenskej oblasti“ (1969)*

[14] *Napr. „Územná štúdia severo-južného sídelného pásu stredného Slovenska (SVŠT Bratislava, 1972)*

a výhodnejšiu nadväznosť na prírodné zložky územia, Zvolen by vzhľadom na svoju výhodnejšiu geografickú polohu mohol pre súmestie zabezpečiť dobré dopravné napojenie.[15]

Na základe štúdií 4 renomovaných urbanistických kolektívov k sympóziu v r. 1971 boli v roku 1974 vypracované 4 územné prognózy súmestia Banská Bystrica – Zvolen, ktoré riešili rozvoj súmestia alternatívne ako systém 2 centier, systém 3 centier a pásový systém. Podmienky pre riešenie udávali v dlhodobom výhľade počet obyvateľov metropolitného útvaru do 300.000 (resp. 170.000 v r. 2000). Rozvoj funkčných plôch bol navrhovaný ako západne, tak aj východne od priestoru letiska Sliač.

Koncom 70-tych rokov bola vypísaná verejná anonymná urbanisticko-architektonická súťaž regionálneho centra Banská Bystrica – Zvolen, ktorá mala riešiť polyfunkčné regionálne centrum Pohronského metropolitného regiónu pre cca 80.000 - 100.000 obyvateľov variantne ako

I. systém pásového osídlenia regiónu,
II. systém bicentrického rozvoja regiónu s dočasným samostatným rozvojom Banskej Bystrice a Zvolena (do r. 2000) a perspektívnou aktívnou urbanizáciou priestoru medzi nimi,
III. systém 3 centier so spolupôsobiacim rozvojom Banskej Bystrice a Zvolena a cieľovým vytvorením nového urbanizačného centra.

Súťaž pokračovala začiatkom 80-tych rokov užšou súťažou s tým, že už bol stanovený nasledovný rámec navrhovaného rozvoja:

- celkový počet obyvateľov súmestia 300.000, z toho na nových plochách 100.000 obyvateľov,
- rozvoj regionálnej štruktúry „v pásme Banská Bystrica – Malachov – Pršianska terasa – Rakytovce – Badín na západne orientovaných svahoch po pravej strane Hrona s pokračovaním na východné vyvýšené terasy v pásme Iliaš – Vlkanová – Hronsek – Veľká Lúka,
- ťažiskové zariadenia regionálneho centra medzi Rakytovcami – Badínom a Vlkanovou „s urbanizačnými tendenciami prechodu cez priečne údolné polohy na náhorné svahy k Iliašu a nad Vlkanovú
- zmiešaný rozvoj obytných, výrobných, dopravných, rekreačných a liečebných funkcií,
- dočasná koexistencia letiska Sliač „s regionálnymi a obytnými funkciami“,
- rozvoj výrobných plôch v nadväznosti na už založený južný priemyselný areál Banskej Bystrice,
- rozvoj rekreačnej zóny v nadväznosti na obytné zóny a v zodpovedajúcich priestoroch zelene v okolí toku Hrona,
- železničná doprava elektrifikovaná, zdvojkoľajnená s možnosťou smerového vylepšenia a rozvinutia vlečkového systému pre južný priemyselný areál Vlkanová,
- MHD s perspektívou progresívnej, rýchlej a vysokokapacitnej dopravy medzi Banskou Bystricou , regionálnym centrom Zvolenom.

Súčasné predstavy

Predošlé štúdie a prognózy doplnené teoretickou súvahou o princípoch formovania Stredoslovenského regionálneho centra zo začiatku 90-tych rokov (STU-FA, 1992) našli svoje vyjadrenie v zatiaľ poslednej urbanistickej štúdii „Ťažiskový priestor mestského regiónu Banská Bystrica – Sliač – Zvolen“, ktorú vypracoval ÚHA mesta Banská Bystrica vo februári 2001. V nej stanovené zásady rozvoja priestoru sa dajú zhrnúť nasledovne:

- v územnom rozvoji predpokladá pokračovať vo vyvinutých prirodzených rozvojových tendenciách priestoru, uvažuje s ďalším doplňovaním funkčných prvkov mestského

[15] *Bližšie o vývoji názorov na podobu súmestia v zborníku „Súmestie Banská Bystrica – Zvolen, budúce hospodársko-kultúrne centrum stredného Slovenska“ (ONV a MsNV v Banskej Bystrici a vo Zvolene, 1975)*

i regionálneho charakteru s diferencovanou lokalizáciou smerovanou k vytvoreniu polyfunkčného urbanizovaného prostredia,

- dopravná a technická infraštruktúra, ako aj všetky produkčné sektory (I - IV) ako ďalšie vel'koplošné zariadenia nachádzajú prirodzené lokalizačné podmienky v údolnej nive Hrona, plochy ďalších kompletizačných zariadení ako napr. rekreácia, špecializované športy, lesoparky ale i bývanie, zase optimálne podmienky v úbočiach a terasách Zvolenskej kotliny,
- typické funkčné zložky regionálneho charakteru by mali nájsť svoje umiestnenie v ťažiskovom priestore mestského regiónu.

Raster priestorotvornej štruktúry vytvára výrazne pôsobiace prvky v území orientované v severo-južnom smere ako východná a západná terénna hrana priestoru, rieka Hron s ekokoridorom, dopravné koridory - cesty I/66 a I/69, železnica a letisko Sliač. Na tento lineárny severojužný prvkový systém sú komponované, priečne osi v podobe cestných prepojení, ktoré prepájajú východné a západné sídelné lokality. Podporné zložky k priečnym kompozičným osiam tvoria biokoridory (biologické mosty) okolo potokov pretekajúcich cez ťažiskový priestor do Hrona.

Kľúčovú úlohu v priestorových vzťahoch majú zohrať polohy križovania pozdĺžnych a priečnych osí, ktoré tvoria potenciálne uzly formovania regionálneho priestoru. Určujúci význam by mal pritom mať uzol integrujúci dnešné vidiecke sídla Badín a Vlkanová s južnou rozvojovou osou mesta Banská Bystrica v priestore ČM Rakytovce. Druhý uzol urbanistického zoskupenia aktivizujúceho južnú časť ťažiskového priestoru predstavujú sídelné časti mesta Sliač - Rybáre a Hájniky - s integrujúcim dosahom na obce Kováčovú a Veľkú Lúku.

Badínsko-Vlkanovsko-Rakytovské zoskupenie má pritom predpoklady pre prioritné lokalizovanie obchodných, administratívnych a vedecko-technických služieb, zatiaľ čo Sliačsko-Kováčovské zoskupenie má prirodzené predpoklady rozvíjať liečebno-kúpeľné, kultúrno-spoločenské a rekreačno-športové aktivity doplnené službami a zariadeniami komerčného charakteru.

Okrem týchto uvedených zoskupení v rámci koncepcie funkčno-prevádzkovej štruktúry sa predpokladá aj výrazná urbanistická aktivácia ďalších dotknutých obcí lokalizovaných v ťažiskovom priestore mestského regiónu. Tieto obce majú s ohľadom na polohu a priestorovú disponibilitu predpoklady pre zakladanie špecifických resp. doplnkových zariadení regionálneho až metropolitného významu zoskupených v priečnych osiach ťažiskového priestoru. Ide o obce Sielnica, Veľká Lúka a Hronsek. Špecifická poloha týchto obcí na rozhraní vnútorného a vonkajšieho územia ťažiskového priestoru vytvára predpoklady aj pre rozvoj bývania.

Priestorová disponibilita vnútorného územia ťažiskového priestoru predstavuje pozemky na zastavanie v rozsahu cca 1.000 ha.

Nakoľko podľa UŠ „disponibilný priestor v intravilánových územiach v Banskej Bystrici, Sliači a Zvolene neumožňuje lokalizovať zariadenia areálového typu vyššieho rádu, čím dochádza k blokácii rozhodujúcich formotvorných zložiek spoločenskej infraštruktúry a výrobných aktivít“ navrhuje takéto areály umiestniť práve v ťažiskovom priestore mestského regiónu. Sú to napr.

- regionálny priemyselný park s rozlohou cca 215 ha, lokalizovaný západne od štátnej cesty I/66 medzi obce Badín a Sielnicu,
- areál Národného výstavného a kongresového centra s rozlohou cca 85 ha, lokalizovaný južne od prístupovej cestou do obce Vlkanová (lokalita je fixovaná do priestoru, v ktorom v zmysle koncepcie priestorovo-funkčného rozvoja územia dochádza ku kríženiu vzťahových osí a to priečnej Badínsko-Vlkanovskej a severojužnej lineárnej osi, na ktorú sa viaže vytvorenie medzimestskej triedy).

UŠ z hľadiska širších dopravných väzieb regiónu uvažuje

- s homogenizáciou cesty E 571 v úseku Nitra - Zvolen a jej začlenením do diaľničného systému Slovenska,
- so zdvojkoľajnením a elektrifikáciou úseku železničnej trate Zvolen - Banská Bystrica, čo má umožniť využitie tejto trate aj pre rýchle dopravné prepojenie miest (ako rýchlodráhu),
- s rozšírením a dotvorením letiska Sliač na požadované parametre medzinárodnej úrovne s vytvorením paralelnej štartovacej a pristávacej dráhy, ktorá má byť situovaná vo voľných priestoroch medzi súčasných letiskom a štátnou cestou I/66 (cieľom je dosiahnuť separáciu civilnej a vojenskej leteckej prevádzky v rámci spoločného letiska Sliač).

V rámci regionálnej dopravnej infraštruktúry uvažuje UŠ predovšetkým s

- cestou I/66 zaradenou do siete diaľnic SR ako súčasť medzinárodného cestného ťahu E 77 (v definitívnej trase ako štvorpruhová s rezervou stredného deliaceho pásu na prebudovanie na šesťpruhovú),
- regionálnou komunikáciou ako novou urbanizačnou osou, vedenou v centrálnej polohe údolného priestoru, ktorá prepája komunikačné systémy Banskej Bystrice, Sliača a Zvolena (komunikácia tvorená cestou I/69 má konečnú polohu),
- zbernou komunikáciou vedenou západne od cesty I/66, prepájajúcou Banskú Bystricu (cez ČM Rakytovce) s priľahlými obcami Badín, Sielnica a Kováčová s napojením na jestvujúcu komunikačnú sieť pri Kováčovej,
- zbernou komunikáciou východne od rieky Hron, prepájajúcou obce Vlkanová, Hronsek a Veľká Lúka s napojením na regionálnu zbernú komunikáciu v meste Sliač,
- doplnkovými zbernými komunikáciami vedenými priečne k hlavným dopravným osiam, ktoré navzájom prepájajú obce po obidvoch stranách údolia, pričom v strede priestoru je priečna os prepojená východným smerom až na cestu II/591 v priestore Mičinej (v súvislosti s tým uvažuje UŠ aj s budovaním nových mimoúrovňových križovatiek s cestou I/66 a I/69, ako aj s mimoúrovňovými kríženiami so železničnou traťou),
- systémom zokruhovaných obslužných komunikácií umožňujúcich priamu obsluhu regionálnej vybavenosti v jednotlivých riešených zónach,
- vnútroregionálnou hromadnou dopravou využívajúcou zdvojkoľajnenú a elektrifikovanú železničnú trať č. 170 s väzbami na navrhnutú lokalizáciu jednotlivých funkcií v území prostredníctvom staníc osobnej dopravy v intervale 2-3 km,
- vlečkovým systémom pre napojenie novo navrhnutého priemyselného parku na železničnú dopravu cez jestvujúcu vlečku vychádzajúcu zo stanice Vlkanová (s mimoúrovňovým križovaním jestvujúcej aj novo navrhovanej komunikačnej siete).

Obr. B.4.3.2-1 Širšie vzťahy centra mestského regiónu Banská Bystrica – Sliač – Zvolen

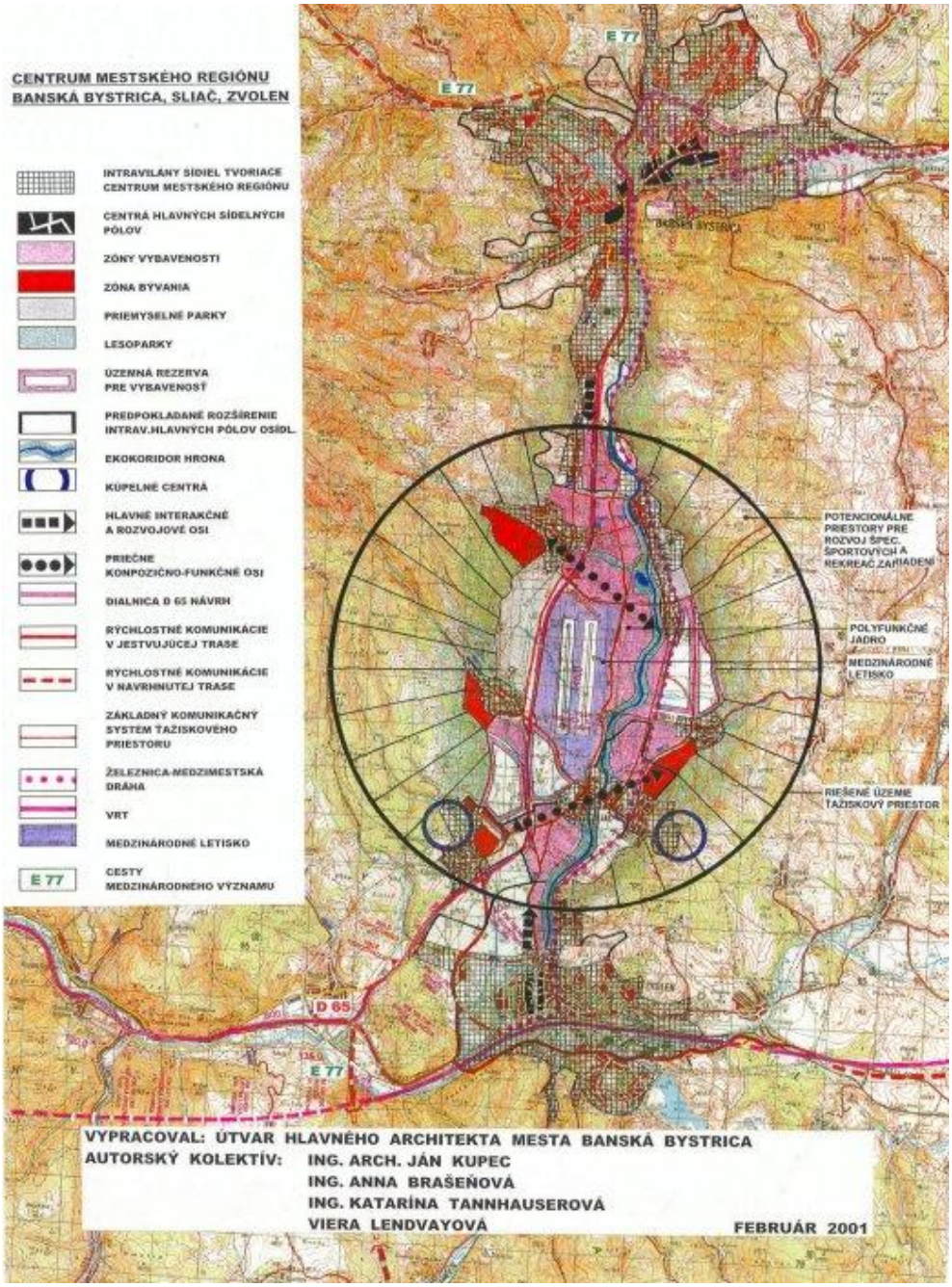

Zdroj: UŠ - Ťažiskový priestor mestského regiónu Banská Bystrica – Sliač – Zvolen (ÚHA mesta Banská Bystrica, február 2001)

Základné princípy formovania ťažiskového priestoru mestského regiónu Banská Bystrica – Sliač – Zvolen v rámci Stredoslovenského regionálneho centra rešpektuje aj ÚPN mesta Banská Bystrica (s výnimkou vyššie spomenutého návrhu rozdielneho trasovania rýchlostnej cesty R3 v úseku Badín – Turček – Turčianske Teplice, ktoré však zásadným spôsobom navrhované funkčno-priestorové utváranie ťažiskového priestoru neovplyvní).

Obr. B.4.3.2-2 Ťažiskový priestor mestského regiónu Banská Bystrica – Sliač – Zvolen

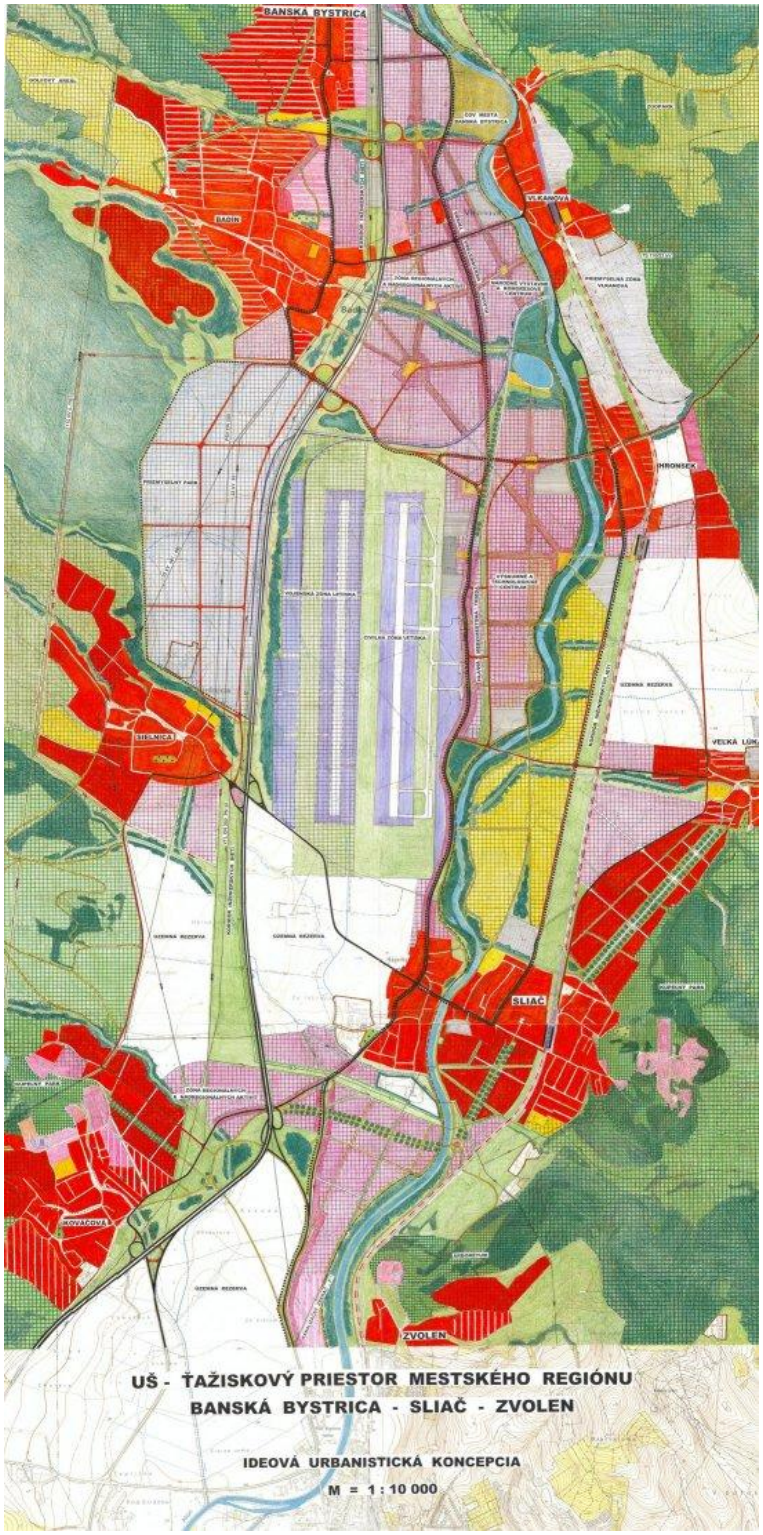

Zdroj: UŠ - Ťažiskový priestor mestského regiónu Banská Bystrica – Sliač – Zvolen (ÚHA mesta Banská Bystrica, február 2001)

Obr. B.4.3.2-3 Najnovšia predstava o riešení jadrového územia banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia (Ing. arch. Ján Kupec, ÚHA mesta Banská Bystrica, 2011)

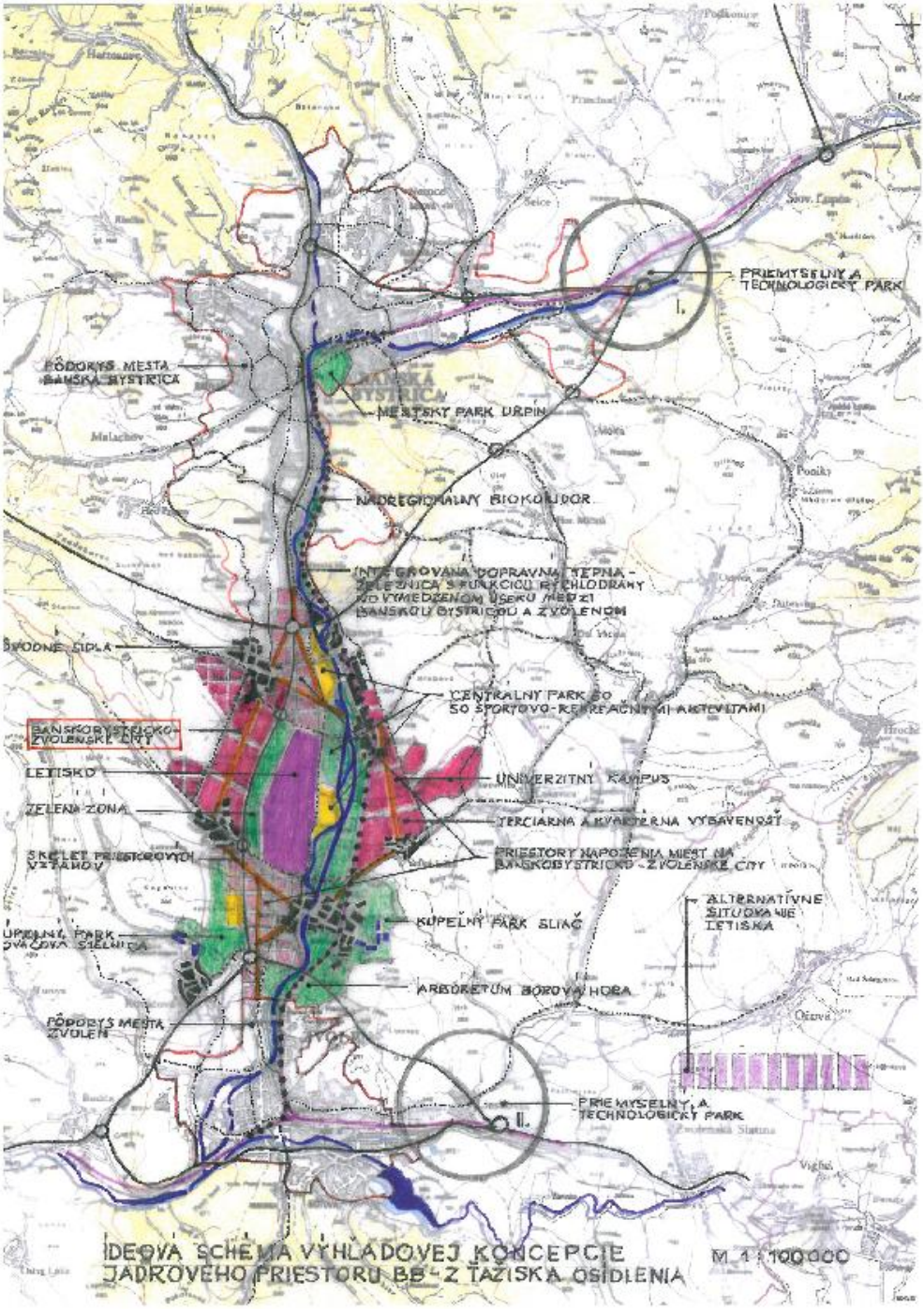

B.4.3.3. ÚPN mesta Zvolen

Kvôli úplnosti pohľadu na celý priestor uvažovaného súmestia Banská Bystrica – Sliač – Zvolen (Stredoslovenské regionálne centrum) sú v nasledujúcom texte stručne uvedené aj hlavné zásady rozvoja mesta Zvolen.

Mesto Zvolen, ako sídelné centrum nadregionálneho významu a okresné mesto, je zároveň južným pólom banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia s intenzívnymi aglomeračnými väzbami s mestom Sliač, kúpeľným mestom Kováčová a obcou Lieskovec. Menej výrazná je aglomeračná väzba vo vzťahu k obciam Sielnica a Veľká Lúka.

Základné princípy navrhovanej koncepcie rozvoja mesta Zvolen a jeho záujmového územia vychádzajú z myšlienky postupného formovania banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia ako ťažiska osídlenia najvyššej úrovne celoštátneho až medzinárodného významu s jadrami osídlenia – mestami Banská Bystrica a Zvolen.

V navrhovanej koncepcii sa predpokladá výraznejší priestorový rozvoj mesta Zvolen v severozápadnom smere približovaním k obytnému územiu kúpeľného miesta Kováčová a v severnom smere s možnosťou postupného formovania vzájomných priestorových väzieb s mestom Sliač, čím sa vytvorí prirodzené aglomerované prostredie.

Nové navrhované lokality pre rozvoj hospodárskej základne... sú situované na okraj obytných území sídiel do priestorov s priamou väzbou na nadradené dopravné siete:

- v priestore medzi obcami Sielnica (okres Zvolen) a Badín (okres BB),
- južne od intravilánu mesta Sliač...

ÚPN mesta Zvolen navrhuje

- E77 v úseku BB – Donovaly – hranica Žilinského kraja budovať ako 2-pruhovú cestu kategórie C11,5/80,70,
- urýchliť výstavbu odklonovej trasy E77 (variant trasy cesty R3),

ÚPN mesta Zvolen ďalej počíta s

- cestou I/66 sprístupňujúcou územie BB-ZV ťažiska osídlenia zo SV SR s Banskou Bystricou,
- cestou I/14 v úseku BB – Turčianske Teplice sprístupňujúcou územie BB-ZV ťažiska osídlenia zo SZ (regionálne centrum Žilina/Martin) – v kratšom smerovaní cez Malý Šturec (tunelový úsek BB – Harmanec – sedlo Malý Šturec ako variant trasy R3)
- elektrifikáciou všetkých tratí III. kategórie (traťových úsekov č. 170,...172...)
- vybudovaním terminálu kombinovanej dopravy medzinárodného významu v priestore medzi cestou I/50 a potokom Zolná za areálom Bučiny,
- rezervou pre tovarové centrum nákladnej dopravy v Budči v kontakte so železničnou traťou a križovatkou R1-R2-R3,
- modernizáciou letiska Sliač, a to:
  - modernizáciou svetelného zabezpečovacieho zariadenia
  - rozšírením existujúceho terminálu o verejnú odletovú časť a čakáreň pre cestujúcich,
  - rezervovaním plôch medzi areálom letiska a R1 pre vybudovanie obslužných objektov a zariadení pre cestujúcich na úrovni medzinárodných parametrov,
  - zvýšením objemu pravidelnej dopravy na medzinárodných linkách (menšími lietadlami do 20 sedadiel) – Praha, Budapešť, Krakow...

ÚPN mesta Zvolen nezohľadňuje v širších vzťahoch ani v podobe územnej rezervy nové plochy banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia (zásada rozvoja mesta Zvolen ako sídelného centra s významom južného pólu banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia je však zahrnutá v záväznej časti ÚPN), zohľadňuje len uvažovaný rozvoj obcí v tomto priestore, ako aj priemyselný park medzi Badínom a Sielnicou a jeho dopravné napojenie na cestu I/66. <u>ÚPN nie je v zásadnom rozpore s uvažovaným rozvojom mesta Banská Bystrica ani súmestia Banská Bystrica –Sliač – Zvolen.</u>

Obr. B.4.3.3-1 Širšie vzťahy ÚPN mesta Zvolen

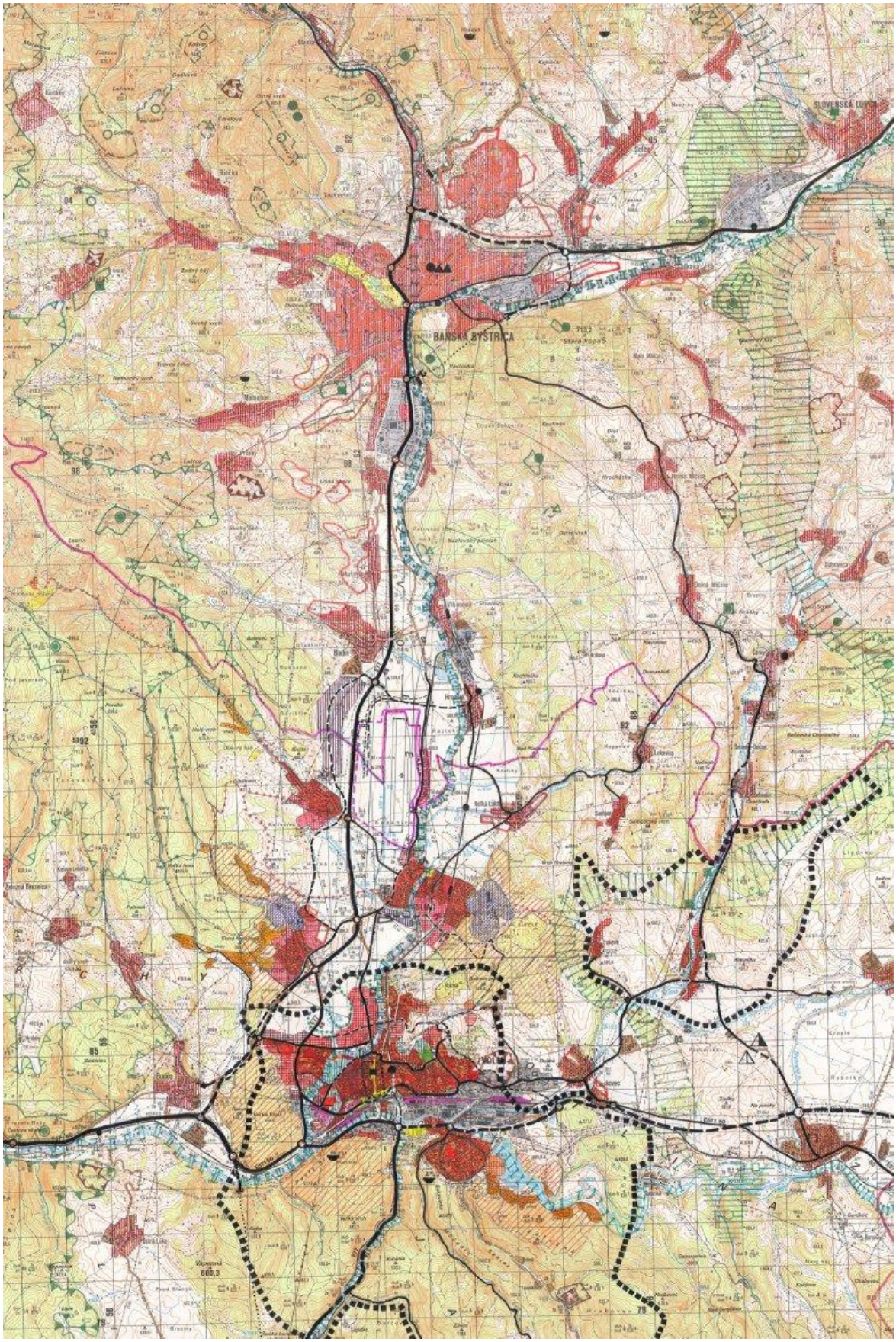

Zdroj: ÚPN mesta Zvolen (december, 2004)

B.4.4. Danosti a súvislosti záujmového územia mesta

B.4.4.1. Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy dokumentujúce začlenenie Banskej Bystrice do systému osídlenia

Súčasné mesto predstavuje v sídelnom systéme Slovenska urbanistický komplex tej najvyššej hodnoty, ktorá je dôsledkom historického formovania Banskej Bystrice vplyvom rozsiahleho hospodársko-kultúrneho rozvoja v stredoveku a následných storočí až po súčasnosť. S ohľadom na polohu v strede územia Slovenska je prirodzeným prevádzkovo-vzťahovým ťažiskom Stredoslovenského regiónu.

Banská Bystrica je ojedinelým príkladom formovania mesta v atraktívnom prírodnom prostredí, čo znásobuje jej hodnotový potenciál a tým aj jej pôsobenie vo funkčno-priestorovej štruktúre krajiny. Priestorová členitosť a tvarová bohatosť územia prostredia mesta a jeho okolia determinovali a determinujú tvorbu rozvojovej koncepcie, výsledkom ktorej je priestorová a funkčná rozmanitosť urbánnej štruktúry Banskej Bystrice a jej urbanizovaného zázemia.

Väzby Banskej Bystrice na záujmové územie boli formované už v stredoveku, kedy mesto spolu so satelitnými obcami vytváralo vyspelú sídelnú aglomeráciu s intenzívnymi hospodárskymi väzbami a prepojeniami. V priebehu ďalšej histórie sa tieto vzťahy zintenzívňovali a prehlbovali. Výsledkom tohto procesu spolu s priestorovou expanziou mesta je súčasná sídelná situácia, ktorá preukazuje, že pôvodne satelitné obce Vlkanová, Hronsek, Badín, Horné Pršany, Malachov, Králiky Tajov, Riečka, Kordíky, Harmanec, Špania Dolina, Kynceľová, Nemce, Selce a Slovenská Ľupča urbanizáciou mesta a záujmového územia priestorovo zrastajú a dostávajú sa do vzájomnej funkčnej, priestorovej a technickej závislosti.

Vymedzenie záujmového územia

Záujmové územie mesta tvoria v zmysle zadania pre spracovanie ÚPN administratívne územia 23 sídiel, a to: Badín, Dolná Mičiná, Dolný Harmanec, Harmanec, Horná Mičiná, Horné Pršany, Hronsek, Kordíky, Králiky, Kynceľová, Malachov, Môlča, Nemce, Riečka, Selce, Sielnica (okres Zvolen), Slovenská Ľupča, Staré Hory, Špania Dolina, Tajov, Turecká, Veľká Lúka (okres Zvolen) a Vlkanová.

Funkčné a priestorové usporiadanie širšieho územia

Model riešenia záujmového územia je založený na princípoch požiadaviek súborného stanoviska ku konceptu ÚPN obsiahnutých v pokynoch pre spracovanie návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica, schválených uznesením č. 598/2009-MsZ zo dňa 22. septembra 2009 Mestským zastupiteľstvom v Banskej Bystrici.

Navrhnutá koncepcia sleduje vytvorenie ideového modelu s možnosťou priestorového rozširovania mesta postupnou vzájomne koordinovanou urbanizáciou mestského jadra a záujmového územia pri zachovaní autonómnej správy územia obcí, ktoré sa doterajším i prirodzeným vývojom v sídelnom systéme dostali do kontaktnej zóny urbanistickej gravitácie mestského jadra. Zmyslom koncepcie je vytvoriť priestorovo-funkčné predpoklady pre dosiahnutie účelnej urbanistickej, technickej a administratívnej správy územia.

Ideový námet kooperatívneho rozvoja mestského jadra a záujmového územia vytvára aj predpoklady pre kvalitatívnejší a kultivovanejší rozvoj funkcie bývania daný možnosťami využívania širšej priestorovej škály na aplikáciu rôznych typologických foriem bývania. Koncepcia predpokladá rozvoj mestských foriem bývania najmä v mestskom jadre a aplikáciu vidieckych foriem v prevažnej miere v pôvodnom prostredí obcí. Z tohto dôvodu uvažuje v rámci celomestských funkčných regulatívov rodinné domy v rozsahu len do 20 % z celkového navrhovaného bytového fondu. Týmto celomestským regulatívom sú vytvorené také predpoklady pre základnú funkčno-priestorovú štruktúrovanosť mesta, aby na území

Banskej Bystrice prevládala koncentrovaná urbánna zástavba, históriou potvrdená ako najvhodnejšia forma rozvoja jadrového územia akéhokoľvek sídelného centra.

Vplyv riešenia na socio-ekonomický potenciál a územný rozvoja mesta

Navrhnutý model riešenia širších vzťahov potvrdzuje prirodzenú situáciu sídelnej štruktúry v stredovom priestore Stredoslovenského regiónu a súčasne poukazuje na nutnosť využitia tohto sídelného fenoménu na vytvorenie sídelného centra v strede Slovenska, čím sa vytvoria priaznivé činitele a predpoklady pre nárast socio-ekonomického potenciálu na území Banskej Bystrice, ako aj v jej záujmovom priestore.

Vyváženosť priaznivého ekonomického prostredia na území Slovenskej republiky si vyžaduje vytvoriť póly rozvoja v Stredoslovenskom regióne veľkostne a významovo konkurencie schopné so sídelnými pólmi západného a východného Slovenska. Najpriaznivejší model riešenia rozvoja pólov predstavuje navrhnuté ideové riešenie urbanistického rozvoja založeného na vzájomnej previazanosti vzťahov mesta a sídel záujmového územia, ktorou sa výhľadovo vytvorí v súlade fungujúce sídelné centrum s jednotnou koordinovanou administratívnou správou pri zachovaní samostatnosti, druhovosti a špecifík sídelných jednotiek v prostredí tohto centra. Pokračovanie v súčasných trendoch vývoja sídelnej štruktúry v Stredoslovenskom regióne pri zachovaní separatistickej politiky v správe územia by totiž viedlo k nadmernej polarizácii a roztrieštenosti socio-ekonomického potenciálu prostredia Stredného Slovenska.

Pri riešení záujmového územia uvažuje ÚPN mesta s pokračujúcou kooperáciou a zosúladením systémov rozvoja Banskej Bystrice a Zvolena s ohľadom na vytvorenie bipolárneho ťažiska osídlenia Banská Bystrica – Zvolen zakotveného v ÚPN VÚC Banskobystrický kraj ako nadradenej ÚPD k ÚPN mesta.

Väzby mesta na záujmové územie

V koncepcii riešenia väzieb mesta na záujmové územie uvažuje ÚPN mesta s tromi základnými vzťahovými osami danými geografiou, morfológiou a urbanistickou históriou územia: južnou rozvojovou osou, východnou sídelnou osou Banská Bystrica – Slovenská Ľupča a vzťahovou osou Banská Bystrica – Harmanec.

Prioritu vo vzťahoch mesta k záujmovému územiu predstavuje južná rozvojová os, ktorej význam je daný priestorovou situáciou – os prepája Banskú Bystricu na medzimestský rozvojový priestor ukončený v južnej časti mestským pólom Zvolena. Rozvojový priestor tejto osi tvorí v perspektívnej koncepcii budovania ťažiska osídlenia Banská Bystrica – Zvolen základnú funkčnú a priestorovú jednotku, v rámci ktorej bude situované vybavenie terciárnych a kvartérnych aktivít saturujúcich regionálne potreby stredného Slovenska. Produktom urbanizácie na tejto osi bude vytvorenie štruktúry urbánneho charakteru, ktorá bude prepájať Banskú Bystricu a Zvolen priestorovo, funkčne, dopravne a technicky.

Idea urbanistického formovania južnej rozvojovej osi na území mesta a jeho záujmového územia musí byť v rámci vymedzeného záujmového územia územne koordinovaná medzi Banskou Bystricou a obcami Badín, Vlkanová, Hronsek, Sielnica a Veľká Lúka.

Východná os Banská Bystrica – Slovenská Ľupča je v systéme väzieb mesta druhým dôležitým vzťahovým článkom medzi mestom a záujmovým územím. Je založená na funkčných väzbách medzi jestvujúcimi priemyselnými prevádzkami v ČM Majer a Senica, navrhovaným priemyselným a technologickým parkom v Šalkovej a jestvujúcimi priemyselnými aktivitami na území Slovenskej Ľupče. Navrhovaný rozvoj sekundárneho sektoru mesta vyplynul z koncepčnej idey riešenia ozdravenia (revitalizácie) funkčnej štruktúry mesta založenej na úplnom perspektívnom vymiestnení prevádzok priemyslu z priestorov Smrečiny, bývalej Fatry a priestorov bývalých Technických služieb. Koordináciou aktivít mesta Banská Bystrica a Slovenskej Ľupče je možné na tejto rozvojovej osi vytvoriť niekoľko sto hektárový komplex východného výrobno-technologického centra s dobrým dopravným napojením na cestnú a železničnú dopravu.

Ďalším dôležitým článkom väzieb mestskej štruktúry a záujmového územia je vzťah medzi mestom a mestskými lesmi situovanými v k.ú. Harmanec, Dolný Harmanec, Staré Hory a Kordíky, ktoré disponujú značným rekreačným potenciálom. V riešení návrhu širších vzťahov a záujmového územia uvažuje ÚPN mesta v týchto priestoroch s rozvojom rekreácie a turistiky ako komplementárneho / nadstavbového vybavenia mesta priestorovo priamo nadviazaného na územie Banskej Bystrice, bližšie špecifikovaného ako centrum cykloturistiky celomestského až nadmestského významu.

Priestorovú a funkčnú štruktúru v základných vzťahoch mesta a záujmového územia dopĺňajú vzťahové väzby súvisiace s kompletizáciou funkčno-priestorovej štruktúry banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia, resp. celého záujmového územia, funkciami súvisiacimi s rozvojom zimných športov.

Funkcie mesta saturované v záujmovom území

Návrhom vytvorenia banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia vo forme integrovanej sídelnej jednotky v priestoroch stredného Slovenska, obsahujúcej mestskú funkčno-priestorovú štruktúru a satelitný systém okolitých sídel, vznikajú predpoklady pre saturáciu mestských funkcií v rámci záujmového územia Banskej Bystrice nasledovne:

- V oblasti rozvoja bývania uvažuje ÚPN mesta situovať malopodlažné formy zástavby (zástavbu do 2 nadzemných podlaží) v prevažnej miere do urbanizovaného prostredia okolitých sídel s technickým a dopravným vybavením na úrovni mestských štandardov. Viacpodlažnú bytovú zástavbu, t.j. koncentrovanejšie urbanistické formy, navrhuje riešiť len na území mesta s cieľom zachovania pôvodného koloritu záujmového prostredia.
- V systéme rozvoja občianskeho vybavenia navrhuje ÚPN mesta kvôli perspektívnemu formovaniu ťažiska osídlenia Banská Bystrica – Zvolen postupné vysúvanie aktivít regionálneho občianskeho a technického vybavenia z priestorov mestského jadra Banskej Bystrice do medzimestského územia cez extravilánové priestory sídel záujmového územia Badín, Vlkanová, Hronsek, Sielnica a Veľká Lúka ako hlavného saturačného priestoru regionálneho a mestského vybavenia a Horná Mičiná ako možný potenciálny saturačný priestor výhľadového vybavenia s cieľom vytvorenia funkčno-priestorovej medziurbánnej štruktúry pozostávajúcej z aktivít administratívnych, kultúrno-spoločenských, a aktivít komerčného charakteru.
- V rozvoji sekundárneho sektoru uvažuje ÚPN mesta s možnosťou lokalizácie výrobných aktivít a výrobných služieb v založenom východnom výrobno-technologickom centre Slovenská Ľupča s podmienkou vzájomnej spolupráce a koordinácie Banskej Bystrice s obcou Slovenská Ľupča. Obdobná kooperácia mesta je možná aj s obcami Badín a Sielnica pri lokalizovaní výrobných aktivít v rámci južného výrobného centra uvažovaného v priestore medzi hore uvedenými obcami, čo koncepčne súvisí s perspektívnym formovaním a komplexným vybavením medzimestského priestoru Banská Bystrica – Zvolen.
- V koncepcii rozvoja športu a rekreácie zimných aktivít uvažuje ÚPN mesta saturovanie týchto funkcií v rámci založených športovo-rekreačných centier Malachov, Králiky, Turecká, Panský Diel a Selce. Predmetné centrá budú dotvárať funkčný kolorit rekreačno-športového zázemia Banskej Bystrice, ale predovšetkým budú slúžiť pre krátkodobé športovo-rekreačné využitie. Vzhľadom na bezprostrednú priestorovú nadväznosť na územie mesta Banská Bystrica budú priaznivo ovplyvňovať aj diverzifikáciu funkčnej skladby mestského organizmu. S rozvojom ostatných aktivít športu a rekreácie uvažuje ÚPN mesta okrem mestských športovo-rekreačných areálov aj v hlavnom saturačnom priestore regionálneho a mestského vybavenia.

B.4.4.2. Strety záujmov

Na rozdiel od predošlého územného plánu mesta, ktorý bol pôvodne koncipovaný v iných spoločenských i legislatívnych podmienkach a ako taký „predpisoval“ okrem samotného územia mesta Banská Bystrica aj spôsob funkčno-priestorového utvárania obcí stanovenej mestskej aglomerácie, sú v súčasnosti obce záujmového územia mesta samostatnými orgánmi územného plánovania s právom obstarávať a schvaľovať na svojom území územný plán obce a územné plány zón.

Napriek tomu, že niektoré obce vo vymedzenom záujmovom území Banskej Bystrice naďalej pri riadení svojho rozvoja využívajú ÚPN aglomerácie Banská Bystrica, viaceré z nich svoje právo využili a majú vypracované a schválené vlastné územné plány, ktoré sa od pôvodného „aglomeračného“ konceptu odchyľujú.

Strety záujmov medzi ÚPN aglomerácie Banská Bystrica a ÚPN jednotlivých obcí záujmového územia sú na základe stavu ÚPD v dobe spracovania Prieskumov a rozborov pre ÚPN mesta Banská Bystrica (AUREX, marec 2005) popísané v tomto dokumente.

Je jasné, že o strety záujmov môže v prípade ÚPN mesta Banská Bystrica z 23 obcí záujmového územia v podstate ísť len v prípade susediacich obcí, t. j. obcí Badín, Harmanec, Horná Mičiná, Horné Pršany, Králiky, Kynceľová, Malachov, Môlča, Nemce, Riečka, Tajov, Selce, Slovenská Ľupča, Staré Hory, Špania Dolina a Vlkanová.

Aj v týchto prípadoch však ide väčšinou o rozpory vo vedení trás nadradenej cestnej siete, resp. trás ciest III. triedy alebo miestnych spojovacích komunikácií. Väčšina hraníc mesta Banská Bystrica a susediacich obcí vedie územiami, kde sa ani na jednej strane podľa schváleného, resp. navrhovaného rozvoja nepočíta s lokalizáciou funkčných plôch charakteru zastavaného územia.

K závažnejším stretom záujmov, resp. koncepcií, dochádza len v nasledovných prípadoch:

Banská Bystrica - Badín

Podľa dopravného riešenia ÚPN mesta Banská Bystrica je v severnej časti územia obce Badín vedená výhľadová trasa obchvatového systému mesta z križovatky na R1 v smere na Turček a Hornú Štubňu. Navrhovaná trasa nie je ako výhľadová v rozpore s ÚPN-O Badín, nakoľko cestou samotnou ani ochranným pásmom nezasahuje súčasnú ani navrhovanú zástavbu. V rámci katastra obce však prechádza v bezprostrednej blízkosti areálu štadiónu FK Rakytovce a prechádza cez lokalitu Baňa pod Krásnym vŕškom, kde sa nachádza opustená baňa ako výletné miesto a potenciálne aj rekreačný útvar. Trasu komunikácie je potrebné v priebehu návrhového obdobia po dohode medzi obcami uviesť do súladu s ÚPN-O Badín.

Trasa predĺženia tejto rýchlostnej spojnice z križovatky na ceste I/61 v smere na Slovenskú Ľupču (v podobe výhľadovej trasy R1) prechádza vo východnej časti územia obce z južnej strany v bezprostrednej blízkosti areálu ČOV Banská Bystrica.

ÚPN mesta počíta tiež v súvislosti s postupným vytváraním banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia s plynulým pokračovaním rozvojových plôch mesta Banská Bystrica výhľadovými rozvojovými plochami na území obce Badín. Takto uvažovaný územný rozvoj bude potrebné v priebehu návrhového obdobia zladiť s navrhovaným územným rozvojom obce Badín.

V severovýchodnej časti územia obce prebieha po hranici s mestom Banská Bystrica trasa navrhovanej cesty funkčnej triedy B2 (s primárnou rekreačnou funkciou) z priestoru Repkovská (Pršianska cesta - cesta III/066026) v ČM Kremnička do priestoru obce Králiky. Táto cesta je v takmer rovnakej trase súčasťou ÚPN-A Banská Bystrica.

Banská Bystrica – Horné Pršany

Podľa dopravného riešenia ÚPN mesta Banská Bystrica je v južnej časti územia obce Horné Pršany vedená výhľadová trasa rýchlostnej spojnice R1 - R3 z križovatky na R1 v smere

na Turček a Hornú Štubňu. Uvažovaná trasa nie je v rozpore s ÚPN-O Horné Pršany, nakoľko cesta samotná ani jej ochranné pásmo sa nedotýka súčasnej ani navrhovanej zástavby obce. V rámci územia obce však pred vstupom do tunela prechádza v blízkosti prírodnej pamiatky Kremenie.

Banská Bystrica – Malachov

Podľa dopravného riešenia ÚPN mesta Banská Bystrica je vo východnej časti územia obce Malachov vedené vyústenie trasy zbernej komunikácie funkčnej triedy B2, spájajúcej ČM Kremnička s obytným súborom Pršianska terasa, na Malachovskú cestu. V tomto priestore počítal ÚPN-A Banská Bystrica s rozvojom občianskeho vybavenia, zelene ako aj s vodnou plochou. Nakoľko obec Malachov nový ÚPN-O vypracovaný nemá, k stretom záujmov nedochádza.

Územím obce Malachov tiež prebieha trasa navrhovanej cesty funkčnej triedy B2 (s primárnou rekreačnou funkciou) z priestoru Pršianska cesta - cesta III/066026 v ČM Kremnička do priestoru obce Králiky, s napojením sa na Malachovskú radiálu blízko hraníc obce s Banskou Bystricou. Táto cesta je v takmer rovnakej trase súčasťou platného ÚPN-A Banská Bystrica.

Banská Bystrica – Králiky

Urbanistické aj dopravné riešenie ÚPN mesta Banská Bystrica preberá v plnom rozsahu funkčno-priestorové utváranie aj dopravné napojenie centra rekreácie a cestovného ruchu Banská Bystrica – Králiky v zmysle schváleného ÚPN-A Banská Bystrica – Zmeny a doplnky XII. Etapa, ako aj Zmeny a doplnky ÚPN-A Banská Bystrica - XXIII.etapa, lokalita č.159 Banská Bystrica - Králiky "Pri ihrisku".

Do územia samotnej obce Králiky zasahuje trasa navrhovanej cesty funkčnej triedy B2 (s primárnou rekreačnou funkciou) z priestoru Pršianska cesta - cesta III/066026 v ČM Kremnička a s vyústením do miestnej komunikácie v juhozápadnej časti obce. Trasu komunikácie je potrebné v priebehu návrhového obdobia po dohode medzi obcami uviesť do súladu s ÚPN-O Králiky.

Banská Bystrica – Tajov

Podľa dopravného riešenia ÚPN mesta Banská Bystrica je vo východnej časti územia obce Tajov vedené vyústenie výhľadovej trasy obslužnej komunikácie triedy C2, napájajúcej novo navrhované a výhľadové lokality bytovej výstavby v ČM Skubín na cestu II/578 v trase Podlavická cesta – Tajov – Kordíky. V tomto priestore počítal ÚPN-A Banská Bystrica s rozvojom funkcie bývania, avšak Zmeny a doplnky k ÚPN-A, ktoré schválila obec Tajov, počítajú s plochami pre bytovú výstavbu východnejšie od navrhovaného cestného napojenia.

K stretu záujmov nedochádza, výhľadovú trasu spomínanej miestnej komunikácie však bude potrebné v priebehu návrhového obdobia zladiť s navrhovaným územným rozvojom obce Tajov.

Banská Bystrica – Nemce

V súvislosti s navrhovanou výstavbou OS Borovicový háj a Kratiny v ČM Rudlová počíta ÚPN mesta s vybudovaním novej komunikácie funkčnej triedy C2 východne od Tatranskej ul. vyúsťujúcej na súčasnú spojnicu Tatranskej ulice s cestou na Šachtičku, pričom táto komunikácia v krátkom úseku tanguje územie obce Nemce.

ÚPN mesta rovnako počíta na rozhraní OS Borovicový háj a Kratiny s vybudovaním novej komunikácie funkčnej triedy C3 od Tatranskej ulice až do obce Nemce s napojením na cestu III/066034 (pričom sa väčšia časť tejto komunikácie nachádza na území obce Nemce).

Trasy oboch komunikácií je potrebné v priebehu návrhového obdobia po dohode medzi obcami uviesť do súladu s ÚPN-O Nemce.

Banská Bystrica – Kynceľová

Podľa dopravného riešenia ÚPN mesta Banská Bystrica sú na území obce Kynceľová uvažované viaceré cestné komunikácie potrebné na kompletizáciu dopravného systému mesta. Ide o tieto cestné komunikácie:

- výhľadová miestna komunikácia funkčnej triedy B2 spájajúca severný obchvat rýchlostnej cesty R1 s cestou III/066034 (Nemčianska radiála) – dĺžka na území Kynceľovej cca 1.600 m,
- výhľadová miestna komunikácia funkčnej triedy C2 napájajúca OS Borovicový háj, Kratiny a Dolinky na zbernú komunikáciu (Kynceľovská cesta – Ďumbierska ul.) – dĺžka na území Kynceľovej cca 225 m,
- výhľadová miestna komunikácia funkčnej triedy C3 prepájajúca OS Bánoš s výhľadovou miestnou komunikáciou funkčnej triedy B2 (severný obchvat rýchlostnej cesty R1 – Kynceľová – Nemce/Selce).

Trasy uvedených komunikácií je potrebné v priebehu návrhového obdobia po dohode medzi obcami uviesť do súladu s ÚPN-O Kynceľová.

Banská Bystrica – Selce

Podľa dopravného riešenia ÚPN mesta Banská Bystrica je na území obce Selce navrhované vedenie kratšieho úseku trasy výhľadovej miestnej komunikácie funkčnej triedy B2 spájajúcej severný obchvat cesty I/66 s cestou III/066033 (Selčianska radiála) – dĺžka na území Seliec cca 230 m.

Trasu komunikácie je potrebné v priebehu návrhového obdobia po dohode medzi obcami uviesť do súladu s ÚPN-O Selce.

Banská Bystrica – Slovenská Ľupča

Podľa dopravného riešenia ÚPN mesta Banská Bystrica sú v juhozápadnej časti územia obce Slovenská Ľupča uvažované viaceré kapacitné cestné komunikácie potrebné na kompletizáciu dopravného systému mesta a regiónu. Ide o tieto cestné komunikácie:

- cesta R1 v úseku Banská Bystrica – Slovenská Ľupča, v podstate v trase súčasnej cesty I/66,
- nová trasa cesty I/66 z ČM Šalková s mimoúrovňovým napojením na R1 a s pokračovaním miestnou komunikáciou v Slovenskej Ľupči,
- výhľadová trasa obchvatového systému mesta z ČM Šalková s mimoúrovňovým napojením na navrhovanú trasu.

Trasy komunikácií je potrebné v priebehu návrhového obdobia po dohode medzi obcami uviesť do súladu s ÚPN-O Slovenská Ľupča.

Banská Bystrica – Môlča

Podľa dopravného riešenia ÚPN mesta Banská Bystrica prebieha severnou časťou územia obce Môlča výhľadová trasa obchvatového systému mesta v smere na Slovenskú Ľupču a Ružomberok. Na území obce Môlča je trasa väčšinou vedená v tuneli, jedine v krátkom, cca 300 m úseku je vedená povrchovo na moste ponad cestu III/66036 spájajúcu ČM Šalková s Môlčou.

Trasu komunikácie je potrebné v priebehu návrhového obdobia po dohode medzi obcami uviesť do súladu s ÚPN SÚ z r. 1990, resp. s novým ÚPN-O Môlča).

Banská Bystrica – Horná Mičiná

Podľa dopravného riešenia ÚPN mesta Banská Bystrica prebieha severnou časťou územia obce Horná Mičiná výhľadová trasa obchvatového systému mesta v smere na Slovenskú Ľupču a Ružomberok. Na území obce Horná Mičiná je väčšinou vedená v tuneli, jedine v krátkom, cca 400 m úseku je vedená povrchovo na moste ponad cestu II/591 spájajúcu ČM Centrum s Hornou Mičinou.

Trasu komunikácie je potrebné v priebehu návrhového obdobia po dohode medzi obcami uviesť do súladu s pôvodným ÚPN SÚ Dolná a Horná Mičiná v znení zmien a doplnkov, resp. s novým ÚPN-O Horná Mičiná.

Banská Bystrica – Vlkanová

Podľa dopravného riešenia ÚPN mesta Banská Bystrica prebieha severozápadnou časťou územia obce Vlkanová výhľadová trasa obchvatového systému mesta z križovatky na R1 v smere na Slovenskú Ľupču a Ružomberok. Ide o úsek s dĺžkou cca 1.300 m, z ktorého je väčšia časť vedená v tuneli. Zvyšok je vedený na mostnej konštrukcii ponad Hron a železničnú trať.

V záujme druhého cestného napojenia ČM Iliaš navrhuje ÚPN mesta na území obce Vlkanová výhľadové pokračovanie severo-južnej miestnej komunikácie vo Vlkanovej ďalej severným smerom pozdĺž železničnej trate až na územie ČM Iliaš.

Na hranici území obce Vlkanová a mesta Banská Bystrica uvažuje ÚPN mesta v súlade s vydaným územným rozhodnutím s umiestnením MVE.

Nakoľko obec Vlkanová nový ÚPN-O vypracovaný nemá, k známym stretom záujmov nedochádza. Trasy uvedených komunikácií je však potrebné v priebehu návrhového obdobia po dohode medzi obcami uviesť do súladu s prípadným ÚPN-O Vlkanová.

*

U ostatných susediacich obcí (Harmanec, Riečka, Staré Hory a Špania Dolina) nedochádza k žiadnym rozporom alebo stretom záujmov medzi ich ÚPN-O a ÚPN mesta Banská Bystrica.

Okrem vyššie uvedených nárokov nepočíta ÚPN mesta Banská Bystrica na území obcí záujmového územia s iným rozvojom funkčných plôch, dopravných línií alebo línií technického vybavenia, ktoré by boli vyvolané rozvojom mesta Banská Bystrica.

Na území týchto obcí však počíta s rozvojom prímestského bývania v rámci procesov postupného prerastania územia mesta Banská Bystrica s ich územiami. Ako najvhodnejšie z hľadiska historického vývoja, dopravného napojenia, geomorfológie územia a disponibilných plôch sa pre tento účel javia územia obcí Badín, Horné Pršany, Kynceľová, Nemce, Selce, Sielnica a Riečka, čiastočne aj Malachov, Tajov, Horná a Dolná Mičiná.

Na území obcí záujmového územia počíta ÚPN mesta aj so saturáciou nárokov obyvateľov Banskej Bystrice na rekreáciu a oddych (pozri kapitolu B.7.3. Návrh riešenia rekreácie).

B.5. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania

***Vízia mesta Banská Bystrica*[1]**
Banskú Bystricu formovať ako súčasť stredoslovenského metropolitného centra, ktoré bude využívať svoje ľudské, materiálne, prírodné a ekonomické zdroje na zvýšenie kvality života svojich občanov. Mesto bude pôsobiť ako nástupné centrum cestovného ruchu, centrum školstva, kultúry, administratívy, podnikania, investovania a hospodárskeho rozvoja.

B.5.1. Obecné princípy formovania mesta

B.5.1.1. Obecné princípy formovania mesta s ohľadom na demografický a časový vývoj

Formovanie urbanistického výrazu resp. charakteru mesta a jeho priestorového pôsobenia v krajine je dôsledne podriadené cieľom, ktoré sú zadefinované v časti A.3.

Základným formotvorným činiteľom, ktorý výrazne ovplyvňuje koncepciu návrhu ÚPN mesta, je zámer vytvorenia urbánnej jednotky optimálnej veľkosti zaručujúcej určitú kvalitu jej funkčnej štruktúry, jej priestorovú rozmanitosť a bohatosť. V riešení ÚPN mesta je tento zámer naplnený dimenzovaním mesta v návrhovej etape do roku 2025 na veľkosť do 100.000 obyvateľov, ktorá zohľadňuje jednak reálny nárast obyvateľstva, jednak primeranú plošnú rezervu v zmysle Zadania. Koncepciu rozvoja mesta dopĺňajú výhľadové možnosti urbanizácie k roku 2050.

Tento základný princíp navrhnutej koncepcie ÚPN je zdôvodniteľný tým, že zámery tvorby mesta musia zohľadňovať okrem reálneho vývoja k roku 2025, odvodeného z demografickej prognózy, výrazne ovplyvnenej transformáciou našej spoločnosti (zmenou ekonomického systému), aj ďalšie alternatívy rozvoja založené na možných zmenách demografického vývoja v prospech rastu obyvateľstva mesta, resp. na možnej imigrácii obyvateľstva širšieho územia do Banskej Bystrice.

Navrhovaná koncepcia dvoch urbanistických etáp obsahovo a priestorovo prepojiteľných do jedného systémového celku (návrh - rok 2025, výhľad - rok 2050) umožňuje koordináciu konkrétnych urbanistických a rozvojových zámerov posudzovať z hľadiska ich dlhodobých prínosov pre skvalitňovanie urbánneho prostredia Banskej Bystrice v úrovni urbanistickej, architektonickej i spoločenskej.

Regulácia formovania mesta z hľadiska obecných princípov rozvoja je nasledovná:

- záväznú časť ÚPN mesta predstavuje z koncepčne uvažovaných troch etáp navrhovaná koncepcia funkčno-priestorového a kompozičného usporiadania územia, jeho verejného dopravného a technického vybavenia obsiahnutá v návrhovej časti ÚPN mesta do roku 2025,
- výhľadová koncepcia rozvoja mesta do roku 2050 tvorí smernú časť riešenia, vyjadrenú v grafickej časti ÚPN mesta na osobitnom výkrese.

[1] *Prevzaté z Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Banská Bystrica na roky 2007-2013 (Mesto Banská Bystrica, 2007)*

B.5.1.2. Urbanistická koncepcia a formovanie obrazu mesta s ohľadom na rozvoj urbánnych funkcií

Základná koncepčná idea formovania obsahovej stránky mesta spočíva v zámere vytvoriť v sídelnom systéme stredného Slovenska z Banskej Bystrice urbánnu jednotku dominantnej veľkosti, ktorá by ľudským a vybavenostným potenciálom, ako aj kvalitou urbánneho prostredia, spĺňala kritériá hlavného pólu južnej časti stredného Slovenska.[2]

Z hľadiska základného priestorového formovania mesta uvažuje návrh ÚPN mesta systémovo formovať urbánnu priestorovú štruktúru na princípoch radiálno-okružného systému. Pre zachovanie jedinečnosti a originality koloritu mesta navrhuje v kompozičnej skladbe uplatniť princípy založené na aplikácii prvkov priestorovo nadviazaných na prírodnú kompozíciu extravilánového územia, t.j. využíva bohatosť priestorového členenia urbánneho územia pri stanovovaní kompozičných vzťahových osí primárneho i sekundárneho významu. V koncepcii perspektívneho dotvárania mesta ÚPN cieľavedome uvažuje s využitím mimoriadne krásneho krajinného prostredia a jeho kultúrneho napojenia na urbánnu štruktúru prostredníctvom vytvárania lesoparkového zázemia v okolitom potenciáli lesných priestorov. Pri koncepčnom rozvoji a formovaní mesta považuje za nutné rešpektovať ako všeobecne platný regulatív požiadavku uplatňovania korekcie jednotlivých rozvojových zámerov z hľadiska kultúrno-historického a krajinného.

V súlade s uvedenými ideovými predstavami a zámermi spočíva koncepcia urbánnej funkčno-priestorovej štruktúry ÚPN mesta najmä v nasledovných zásadách:

- Základný plošný a priestorový rozvoj mestských funkcií – prednostné využitie a intenzifikácia voľných plôch v rámci zastavaného územia, akceptovanie doterajších rozvojových zámerov obsiahnutých v platnom ÚPN A Banská Bystrica, ktoré sú v súlade s navrhovanou koncepciou rozvoja, a cieľavedomé rozvíjanie priestorovej štruktúry mesta v symbióze s kultúrno-historickými hodnotami a prírodným potenciálom.
- Rozvoj funkcie bývania do roku 2025 pre 81.450 obyvateľov - reálny rozvoj v okružnom pásme intenzívne urbanizovaného územia a v okrajových polohách urbánneho jadra v lokalitách: Pršianska terasa, Pod Suchým vrchom, Fončorda, Skubín, Podlavice, Graniar, Slnečné stráne, Jesenského vŕšok, Sásová, Rudlová a Bánoš, v Kremničke, Rakytovciach a Šalkovej v podobe podporných funkcií urbánneho prostredia hlavných rozvojových osí, a na území Pamiatkovej rezervácie a CMZ Banská Bystrica v podobe bývania v rozptyle.

---

[2] *V zmysle PHSR mesta Banská Bystrica na roky 2007-2013 a v ňom obsiahnutej stratégie rozvoja mesta má byť Banská Bystrica „zdravým mestom“, v ktorom budú „vytvorené lepšie podmienky na každodenný oddych občanov, zdravé pracovné prostredie, bývanie a športové aktivity“, ako aj „oddychové zóny s dôrazom na funkčné zelené zóny i oddychové vodné plochy“, pričom „výstavba v meste bude racionálna, s úctou k histórii mesta“ a „historické centrum bude najvýznamnejšou historickou, estetickou a krajinnou hodnotou v prepojení na okolité urbanizované aj prírodné prostredie“. V meste „budú vytvorené podmienky na ochranu a zachovanie charakteristických čŕt krajiny a krajinný obraz mesta v súlade s Európskym dohovorom o krajine, pamiatky budú rekonštruované a ochraňované“ a „mesto bude oživené drobnou architektúrou, so zachovaním a prezentovaním technických pamiatok“ – táto vízia je zodpovedajúcim spôsobom v ÚPN mesta zohľadnená, a to v celkovom urbanistickom návrhu rozvoja Banskej Bystrice.*
ÚPN mesta vytvára predpoklady pre plnenie realizačných cieľov a opatrení z PHSR v tejto oblasti, a to najmä:
- *Realizačný cieľ 4.1. Vytvárať urbanisticko-architektonické, dopravné, technické a stavebné podmienky pre zdravý, bezpečný a atraktívny život a pobyt v meste - Priorita 4.1.2: Vytvoriť urbanisticko-architektonické podmienky pre atraktívny život a pobyt v meste*
  - *Opatrenie 4.1.2.1: Vytvoriť podmienky na ochranu a zachovanie charakteristických čŕt krajiny a krajinného obrazu mesta v súlade s Európskym dohovorom o krajine,*
  - *Opatrenie 4.1.2.2: Revitalizovať obytné súbory vrátane dobudovania urbánnej štruktúry a občianskej vybavenosti,*
  - *Opatrenie 4.1.2.3: Rekonštrukcia a ochrana pamiatok a ich začlenenie do rozvojových aktivít mesta ako integrálnej súčasti,*
  - *Opatrenie 4.1.2.4: Budovanie, rekonštrukcia a údržba športovo-rekreačných areálov.*

- Výhľadový rozvoj funkcie bývania do roku 2050 – potenciálny rozvoj bývania koncepčne naviazaný na navrhovaný rozvoj do roku 2025 v lokalitách: Skubín, Podlavice, Graniar, Slnečné stráne, Rudlová, Bánoš, Kremnička a Rakytovce, ako aj možnosť perspektívneho dotvorenia funkčných štruktúr v hlavnom rozvojovom priestore mesta – časti mesta II Iliaš.
- Rozvoj funkcie občianskeho vybavenia do roku 2025 – zameranie sa na
  - uvažovanú dostavbu a prestavbu s cieľom funkčno-priestorovej kompletizácie predovšetkým centrálnych priestorov mesta (CMZ) v lokalitách: pozdĺž hlavnej mestskej triedy (Štadlerovo a Štefánikovo nábrežie – Stavebná ulica), Námestie Slobody, Vajanského námestie, Trosky, Námestie Ľ.Štúra a časť Tajovského ulice,
  - prestavbu súčasného priemyselného areálu Slovenky v prospech centrálneho vybavenia,
  - dostavbu a kompletizáciu vybavenostnej radiály Podlavice s prioritným rozvojom UMB v údolnej nive pozdĺž Tajovského potoka ako vytvorením hlavného centra univerzity v urbanistickej podobe univerzitného kampusu,
  - dotváranie a ďalší rozvoj radiály Jesenský vŕšok – Stráže, určenej pre rozvoj UMB už v pôvodnom ÚPN aglomerácie Banská Bystrica, ako ďalšia urbanistická možnosť univerzitného centra ,
  - formovanie a dotváranie urbanistického výrazu južnej a východnej rozvojovej osi,
    - → kompletizáciou územia týchto osí občianskym vybavením ako prioritnej funkcie v území častí mesta V Kráľová, VI Kremnička a X Rakytovce,
    - → rozvojom občianskej vybavenosti v rámci rozvojového systému východnej osi mesta,
  - ostatné kompozičné osi, verejné priestranstvá a promenádne priestory, ako aj na okružné pásmo intenzívne urbanizovaného územia mesta v podobe rozptylového systému občianskeho vybavenia ,
  - kompletizáciu potrieb funkcie bývania občianskym vybavením v existujúcich a navrhovaných zónach bývania.
- Výhľadový rozvoj občianskeho vybavenia do roku 2050 – zameranie sa na vytvorenie ďalších alternatívnych možností lokalizovania zariadení občianskeho vybavenia súvisiacich s kompletizáciou celkového funkčného systému mesta, predovšetkým v hlavných rozvojových priestoroch južnej a východnej osi – lokality v častiach mesta II Iliaš, V Kremnička, X Rakytovce a XV Šalková s kompletizáciou občianskeho vybavenia v obytných útvaroch uvažovaných v rámci návrhu v lokalitách: Slnečné stráne, Kratiny, Dolinky a Bánoš, ako aj možnosť ďalšej expanzie tejto funkcie so zameraním sa predovšetkým na perspektívnu prestavbu územia vykazujúceho funkčné a priestorové závady v prospech nových funkcií v týchto lokalitách:
  - areál bývalej Smrečiny a areál Technických služieb - prestavba v podobe podporných zón mestskej triedy (Štadlerovo a Štefánikovo nábrežie – Stavebná ulica) s funkciami obchodno-výstavného a spoločensko-zábavného centra,
  - bývalé priestory Fatry – prestavba na obchodno-administratívne centrum s cieľom urbánneho dotvorenia daného územia, resp. existujúcej kompozičnej osi (Trieda SNP),
  - alternatívna prestavba športového areálu Štiavničky v rámci ďalšieho rozvoja centra Trosiek v podobe najvyššej kategórie občianskeho vybavenia s prevažujúcimi kultúrno-spoločenskými funkciami,
  - lokalita pri mimoúrovňovej križovatke na hranici častí mesta V Kráľová a VI Kremnička – prestavba v súčasnosti neefektívne využitého územia na koncentrovaný útvar zariadení občianskeho vybavenia (južné centrum),
  - Centrálna mestská zóna – perspektívna revitalizácia v priestoroch vykazujúcich potrebu funkčných zmien,
  - kompletizácia občianskeho vybavenia vo výhľadovo uvažovanom obytnom útvare v časti mesta II Iliaš.

- Rozvoj funkcie športu a rekreácie do roku 2025
  - v lokalitách Stráže a Bánoš (v podobe kompletizácie športového vybavenia), Ploštiny, športové areály a športovo-rekreačné útvary v častiach mesta I Banská Bystrica, IX Radvaň (Pršianska terasa a časť Stupy), X Rakytovce (Lom) a XV Šalková (Záhumnie) v podobe nových plôch,
  - funkčná revitalizácia bývalého cementárenského lomu v Kostiviarskej na športové centrum so špecifickými športovými aktivitami regionálneho významu riešeného v koordinovanom vzťahu s navrhovaným športovo-rekreačným areálom Cmarovo (Vysielač)
  - v podobe priestorového rozptylu kompletizáciou a rozšírením funkčných plôch centra rekreácie a cestovného ruchu Banská Bystrica – Králiky v koordinácii s centrom Skalka (Kremnica) a v podobe ďalších športovo-rekreačných areálov tvoriacich doplnkovú vybavenosť lesoparku Urpín.
- Výhľadový rozvoj funkcie športu a rekreácie do roku 2050
  - lokalizácia ďalších športovo-rekreačných areálov v častiach mesta: III Jakub (Roveň), IV Kostiviarska (Cmarovo), VI Kremnička (Lišná skala), IX Radvaň (Mútno – golfový areál ako podpora vybavenia centra športu a rekreácie Banská Bystrica – Králiky), XV Šalková (Vlčinec), I Banská Bystrica – XV Šalková (prímestský areál zimných športov Stará kopa), XI Rudlová (rozšírenie a komplexné dotvorenie športového areálu Bánoš), IX Radvaň (Havranské), X Rakytovce (Západ) a XIV Skubín (Na úbočí),
  - kompletizácia funkčnej štruktúry uvažovaného obytného útvaru v časti mesta II Iliaš športovou a rekreačnou vybavenosťou,
  - lokalizácia nového športového centra Banskej Bystrice v časti mesta III Jakub (lokalita Roveň) ako alternatívna možnosť.
- Rozvoj funkcie zelene do roku 2025 - prednostné zameranie sa na:
  - zachovanie existujúcich verejne dostupných parkov a parkovo upravených priestorov a ich dovybavenie parkovou architektúrou a parkovými zariadeniami,
  - dobudovanie a dotvorenie Podlavickej vybavenostnej radiály verejne dostupnými parkovými priestormi okolo Tajovského potoka a Podlavickej cesty,
  - vytvorenie verejne dostupných parkových priestorov pozdĺž toku Hrona v lokalitách: Šalková, slepé rameno Hrona na Uhlisku, Iliaš, Kremnička a Rakytovce,
  - začlenenie priestoru Urpína a Kalvárie do systému verejne dostupných parkových plôch mesta a ich postupné dotváranie ako významných funkčných a kompozičných prvkov urbánnej štruktúry,
  - vybudovanie ďalších verejne dostupných parkovo upravených priestorov na sídliskách v RS II v lokalite pozdĺž Rudohorskej ulice a na Fončorde pozdĺž potoka Udurná, na Kyjevskom námestí a na Internátnej ulici,
  - vytvorenie verejne dostupných parkových priestorov v rozostavaných obytných súboroch na Pršianskej terase a Slnečných stráňach,
  - vytvorenie komplementárnej funkčnej zložky zelene ďalšieho uvažovaného hlavného univerzitného centra na radiále Jesenský vŕšok – Bánoš,
  - dotvorenie nástupných priestorov hlavného mestského cintorína v Kremničke verejne dostupnou parkovou zeleňou,
  - postupná kompletizácia funkčnej štruktúry mesta zeleňou lesoparkov, zeleňou okolo vodných tokov, ako aj izolačnou a ochrannou zeleňou.
- Rozvoj funkcie zelene vo výhľadovej urbanizácii do roku 2050 – sústredenie sa na priestor Bánoša, v ktorom je potrebné postupne pripravovať podmienky na komplexné dotvorenie urbanisticky exponovaných plôch kompozičnou a ostatnou zeleňou, ale aj zameranie sa na rozvoj zelene ako komplementárnej zložky navrhovanej funkčnej štruktúry:

- na území hlavného mestského cintorína, v rámci ktorého sa uvažuje aj s vybudovaním jeho verejne dostupného parkového zázemia,
- v priestoroch perspektívnej prestavby areálov Smrečiny a bývalého areálu Technických služieb (Srnková),
- v obytnom útvare časti mesta II Iliaš.

- Rozvoj funkcie výroby do roku 2025 – zameranie sa na vybudovanie priemyselného a technologického parku Majer - Šalková v kooperatívnom funkčnom vzťahu s priemyselnou zónou obce Slovenská Ľupča , ako aj rozvoj na polyfunkčných plochách výroby a občianskeho vybavenia lokalizovaných v časti mesta V Kráľová s predpokladom, že plochy výroby budú postupne zmenšované v prospech funkcií občianskeho vybavenia.
- Výhľadový rozvoj funkcie výroby do roku 2050 – perspektívny rozvoj priemyselného a technologického parku s postupnou premenou na vedecko-technologický park, ako aj postupný prechod výrobných funkcií do priemyselnej zóny obce Slovenská Ľupča, zároveň však aj pokračovanie ďalšieho rozvoja polyfunkčných výrobno-obslužných plôch v prospech občianskeho vybavenia v časti mesta V Kráľová.

B.5.2. Urbanistická koncepcia v základných urbanistických celkoch

Územie mesta Banská Bystrica je na základe morfológie urbánneho územia, územných, historických, kultúrnych, priestorových a funkčných charakteristík rozčlenené do týchto základných celkov:

- Urbánne jadro – časť mesta I,
- Okružný pás intenzívne urbanizovaného územia – časti mesta: IV, V, VIII, IX, XI, XII, XIV,
- Hlavné rozvojové priestory (osi) – časti mesta: II, VI, VII, X, XIII a XV,
- Severná radiála – časti mesta III, IV a XVI,
- Extravilánové územie – časti mesta I, II, III, IV, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV a XVI.

Urbánne jadro

Je tvorené pôvodným historickým územím mesta s najkoncentrovanejšou formou zástavby a s najhodnotnejším urbánnym potenciálom. Súčasťou urbánneho jadra sú: Pamiatková rezervácia Banská Bystrica s okolitou zástavbou historického jadra, Centrálna mestská zóna (CMZ) a zóny mestského vybavenia vyformované v tvare radiálnych urbánnych útvarov v priestoroch Trosiek, Tajovskej cesty, Jesenského vŕšku a Partizánskej cesty. Kolorit jadra dotvára športový a rekreačný areál Štiavničky a športový areál UMB, ktoré sú urbanisticky rozvinuté okolo Tajovského potoka ako ďalšia radiála športových a rekreačných aktivít mesta. V priestorovom a funkčnom systéme urbánneho jadra, ba i celého mesta, zaujíma pozíciu centrálneho prírodného kompozičného útvaru Banskej Bystrice priestor Urpína. Priestorovou a funkčnou závadou v urbánnom jadre je priemysel lokalizovaný na jeho východnom okraji (územie bývalej Smrečiny, bývalých Technických služieb a Fatry). V ÚPN aglomerácie Banská Bystrica z roku 1976 bola v ťažiskovom priestore urbánneho jadra územne vymedzená CMZ, a to pásmovým územím od železničnej stanice po Námestie Ľ.Štúra paralelne prebiehajúcim pozdĺž cesty I/66, resp. Hrona.

Základná urbanistická koncepcia a kompozícia urbánneho jadra je stanovená pre obdobie do roku 2025 až 2050 nasledovne:

- územie urbánneho jadra naďalej formovať ako heterogénny funkčný útvar s bohatou priestorovou artikuláciou,
- v rámci rozvoja bývania uplatňovať typologické formy domov, ktoré svojim urbanistickým riešením a architektonickou kvalitou zodpovedajú mestskému prostrediu,
- funkciu bývania rozvíjať v koexistencii s funkciou občianskeho vybavenia formou polyfunkčných domov, ktoré budú zárukou rozširovania mestského uličného parteru.

Nárast funkcie bývania je v koncepcii ÚPN mesta predpokladaný jednak intenzifikáciou zástavby v urbanizovaných územiach, jednak rozširovaním obytných zón na severnom okraji urbánneho jadra v priestoroch Graniara a Slnečných strání.

Prioritnou funkciou na území urbánneho jadra bude podľa koncepcie ÚPN mesta občianske vybavenie, ktoré svojim obsahom a významom zodpovedá centrálnemu prostrediu mesta.

Vo východnej časti urbánneho jadra (UO č.9, 13 a 14) predpokladá výhľadová urbanistická koncepcia ÚPN mesta po roku 2025 prestavbu územia v súčasnosti využívaného pre výrobu a výrobné služby na východné centrum vybavenia. Motiváciou tohto riešenia je odstránenie funkčných závad v území a vytvorenie priestorových možností pre priame napojenie urbánnej štruktúry na lesopark a prímestské lesy Turička – Kopa. Výhľadovo plánované východné centrum vybavenia spolu s navrhovaným priemyselno-technologickým parkom Šalková budú v budúcnosti tvoriť podporné rozvojové aktivity východnej rozvojovej osi mesta.

Dôležitým zámerom v koncepcii riešenia ÚPN mesta je aj revitalizácia rieky Hron a jej zapojenie do urbánneho prostredia Banskej Bystrice.

Prevažná časť územia urbánneho jadra má vyformovaný priestorovo-kompozičný systém, v ktorom zohrávajú prioritnú úlohu tri osi, a to:

- Dolná ulica – Námestie SNP – Horná ulica (hlavná os Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica),
- Trieda SNP a
- os Námestie Ľ.Štúra – Štadlerove nábrežie – Štefánikovo nábrežie – Stavebná ulica.

V navrhovanej a výhľadovej priestorovej koncepcii ÚPN mesta sú nakomponované priečne kompozičné osi vejárovito vyrastajúce z hlavných kompozičných osí, prostredníctvom ktorých sú riešené dôležité kompozično-funkčné prepojenia priestorov urbánneho jadra.

Prioritným vzťahovým a kompozičným fenoménom urbánneho jadra je vzťah „Mesto Banská Bystrica – Urpín“. V urbanistickej koncepcii ÚPN mesta je územie Urpína ponímané ako priestor, do ktorého

- vyúsťujú (smerujú) kompozično-funkčné osi urbánnej štruktúry Banskej Bystrice dané navrhovaným radiálno-okružným systémom,
- spáduje prevažná časť územia mesta.

Z tejto priestorovo-vzťahovej situácie je odvodený koncepčný názor na formovanie urbánneho jadra a jeho obsahové naplnenie ako stredového priestoru mesta, od ktorého sa odvíjala urbanistická história mesta ako aj samotné stvárnenie mestského pôdorysu.

Koncepcia návrhu ÚPN mesta uvažuje so zachovaním prírodného charakteru a výrazu Urpína. Navrhnutým funkčným a kompozičným elementom tohto priestoru je verejne dostupný park s komplementárnou parkovou vybavenosťou. Touto symbiózou parku a parkovej architektúry v spolupôsobení s jestvujúcimi objektmi sakrálnej architektúry sú vytvorené predpoklady pre vznik kultúrno-spoločenského a duchovného centra.

V priestorovej a kompozičnej regulácii územia urbánneho jadra predpokladá ÚPN mesta naďalej dotvárať výškovo diferencované urbánne prostredie s rozpätím zástavby od 1 do 25 podlaží pri uplatnení vertikálnych objektov ako kompozičných akcentov založených a navrhovaných urbanistických osí, verejných priestranstiev, námestí a urbanisticky exponovaných priestorov mimo územia Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica, jej ochranného pásma a historického jadra.

Urbánne jadro je tvorené z týchto urbanistických jednotiek s nasledovnými ideami funkčného a priestorového riešenia:

Pamiatková rezervácia Banská Bystrica

Návrh ÚPN mesta v rámci pamiatkovej rezervácie uvažuje so základnou ideou riešenia, ktorá zachováva autenticitu a integritu svojho stredovekého urbanistického rozvrhu zakomponovaného novšou urbanistickou zástavbou do celkového pôdorysu mesta. Z hľadiska jedinečnosti a identity tohto urbanisticko-architektonického skvostu mu prináleží najvyšší stupeň pamiatkovej ochrany. Ideové riešenie návrhu ÚPN mesta uvažuje, s ohľadom na preukázanú kompozičnú a priestorovú vyváženosť historického (pôvodného) prostredia mesta, len s riešením detailov súvisiacich s eliminácioU existujúcich lokálnych

priestorových a funkčných závad, ako aj s priestorovým dolaďovaním a dotváraním novšej a novej zástavby vo vzťahu k historicko-kultúrnemu dedičstvu Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica.

Dotváranie územia pamiatkovej rezervácie a jej ochranného pásma bude regulované a usmerňované podľa zásad ochrany, obnovy a prezentácie hodnôt pamiatkového územia a regulačných zásad pre územie navrhovaného ochranného pásma.

Historické jadro

Historické jadro územne nadväzuje na priestory Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica, a teda participuje na vytváraní urbánneho rámca pôvodnému historickému prostrediu mesta. Z toho vyplýva, že navrhovaná koncepcia dotvárania historického jadra je zameraná na riešenie detailov a dostavieb verejných priestorov, námestí a uličných koridorov tak, aby sa ich urbanisticko-architektonická kvalita približovala hodnotám priestorovej štruktúry Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica.

Funkčná regulácia uvažovaná v návrhu ÚPN mesta predpokladá dotváranie priestorov polyfunkčnými objektmi s cieľom skvalitňovania zástavby historického jadra, ktorej výsledkom bude rozširovanie a vytváranie parterov vo verejných priestranstvách, námestiach a uliciach.

V priestorovej regulácii (výška zástavby) je premietnutá základná idea dotvárania mesta sledujúca dosiahnutie ucelenosti a jednotnosti urbánnej štruktúry s primeranou mierkou priestorov historického jadra zastavaného 4- až 5-podlažnými blokovými objektmi. V komponovaní priestorov štruktúry je potrebné uplatňovať tradičné výtvarné jednotky (prvky) ako sú: námestie a ulica s naviazaním na pôvodnú rastrovú sieť ulíc a námestí Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica.

Časť územia historického jadra, ktorá spadá do ochranného pásma Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica, bude regulovaná podľa regulačných zásad pre územie ochranného pásma.

Centrálna mestská zóna

Súčasťou navrhovanej koncepcii ÚPN mesta k roku 2025 je uvažované rozšírenie hranice centrálnych priestorov mesta s nasledovným priebehom: zo Štúrovho námestia prebieha hranica v severozápadnom smere paralelne s Gorkého ulicou a ulicou Nové Kaliště v trase navrhovanej komunikácie vnútorného mestského okruhu, ďalej pokračuje navrhovaným mestským okruhom ulicami THK, Švermovou, Tajovského a novo navrhovanou komunikáciou mestského okruhu prepájajúcou Tajovského ul. s Lazovnou ul., hranica ďalej pokračuje po obvode priestorov evanjelického a katolíckeho cintorína s napojením na Kollárovu ul., ktorou prebieha až po Rudlovskú cestu, ďalej pokračuje vnútorným mestským okruhom, Rudlovskou cestou, Kukučínovou ul., Hornou ul., Partizánskou cestou, Ul. 29. augusta a predstaničným priestorom, odkiaľ pokračuje v juhozápadnom smere paralelne so železničnou traťou až do Radvane, kde sa znovu napája na Námestie Ľ.Štúra.

Vymedzené územie je prirodzeným ťažiskom priestoru mesta, v ktorom sú zoskupené najhodnotnejšie urbánne prvky funkčno-priestorového systému Banskej Bystrice. Urbanistická štruktúra daného územia obsahuje všetky dôležité etapy historicko-urbanistického vývoja mesta. Pamiatková rezervácia, historické jadro a urbanizované priestory 20. storočia tvoria jeden integrovaný celok s najvyššou kultúrno-historickou a úžitkovou hodnotou.

Vymedzené územie CMZ v podstate predstavuje centrum mesta s urbanistickou rezervou pre dlhodobé dotváranie, skvalitňovanie a expanziu centrálnych priestorov Banskej Bystrice. Koncepcia ÚPN mesta uvažuje v týchto priestoroch s prioritným rozvojom mestskej a nadmestskej vybavenosti a s komplementárnou funkciou bývania. S ohľadom na kolorit centra nie je v nej možné situovať veľkorozmerné objekty obchodných a iných zariadení urbanisticky a architektonicky riešených formou priemyselného urbanizmu a architektúry.

Dotváranie priestorov v Centrálnej mestskej zóne uvažuje ÚPN mesta najmä v týchto rozostavaných resp. nezastavaných lokalitách: Námestie Ľ.Štúra, Trosky, Vajanského

námestie, Štefánikovo nábrežie, Námestie Slobody, Predstaničné centrum, Partizánska ulica - administratívne centrum, a centrum športu a rekreácie Štiavničky.

Priestorová regulácia centra mesta je založená na zámere umožniť tvorbu priestorovo členeného urbánneho prostredia s ohľadom na obsahovú rozmanitosť lokalizovaných funkcií a ich významovú rozdielnosť. ÚPN mesta v ňom uvažuje so 4- až 5-podlažnou zástavbou ako prevládajúcou výškou hmoty centra, ktorú bude možné doplniť hladinou zástavby až do 8 nadzemných podlaží, uplatnenej pri akcentácii urbanisticky exponovaných objektov, vo verejných priestranstvách, námestiach, uliciach, kompozičných osiach a kompozičných uzloch lokálneho významu.

Hmotové akcenty kompozičných osí, kompozičných uzlov, verejných priestranstiev, námestí a pri dotváraní vertikálnych kompozičných prvkov v panoramatických pohľadoch, resp. vedút mesta, je podľa ÚPN mesta potrebné uvažovať len v navrhovaných zónach vertikálnej akcentácie, ktoré tvoria súčasť navrhnutých regulatívov v grafickej časti dokumentácie. Pre mesto Banská Bystrica je všeobecne stanovený regulatív na reguláciu výšky vertikálnych objektov 25 nadzemných podlaží. Regulatív je odvodený z predpokladaného vývoja urbanistickej mierky mesta a je závislý na uvažovanej veľkosti mesta ako aj na výške už realizovaných objektov.

Presnú lokalizáciu vertikálnej dominanty a jej výšku je žiaduce individuálne overiť v príslušnom ÚPN zóny, prípadne v urbanistickej štúdii.

Okružné pásmo mesta

Okružné pásmo tvoria tieto časti mesta: IV - Kostiviarska, V - Kráľová, VIII - Podlavice, IX - Radvaň, XI - Rudlová, XII - Sásová a XIV - Skubín.

Formovanie okružného pásma prebiehalo v 2. polovici 20. storočia, t.j. vo vývojovej etape, kedy prudký rast mesta zasiahol do sídelnej štruktúry okolitého územia. Pôvodné samostatné obce boli administratívne pričlenené k mestu, v dôsledku čoho na ich územiach došlo k prudkému rozvoju obytných zón mesta výstavbou panelových sídlisk s intenzívnou urbanizáciou a neprimeranou urbanistickou mierkou vo vzťahu k pôvodnému sídelnému prostrediu. Dôsledkom tohto vývoja je vytvorené monofunkčné prostredie mesta s výrazným zastúpením funkcie bývania, zatiaľ čo verejné občianske vybavenie je realizované v nedostatočnom objeme. Výstavba v sídliskách bola realizovaná s podlažnosťou od 5 do 13 nadzemných podlaží s prevládajúcou výškou zástavby 8 nadzemných podlaží. Touto výškovo preexponovanou zástavbou došlo k tomu, že územie je z hľadiska priestorového a kompozičného hmotovo preťažené a pôsobí dominantne, resp. agresívne nielen v urbanistickom výraze samotného okružného pásma, ale aj v panoramatických pohľadoch a vedute mesta.

Tento nie celkom vydarený funkčno-priestorový vývoj v území determinoval idey koncepcie tvorby nového ÚPN mesta, týkajúce sa predmetného územia. Hlavným zámerom riešenia je priestorovo a funkčne reanimovať okružné pásmo mesta navrhovanou urbanistickou zástavbou a dostavbou, hmotovo riešenou v primeranej urbanistickej mierke zodpovedajúcej výške zástavby od 2 do 5 nadzemných podlaží. Je to prevládajúca hladina zástavby mesta s možnosťou použitia aj vyššej zástavby kvôli kompozičným zámerom akcentácie funkčne a priestorovo nadradených urbánnych prvkov (verejné priestranstvá, námestia a pod.) Hladinu 2-podlažnej zástavby navrhuje ÚPN mesta pre uvažovanú výstavbu rodinných domov, územne orientovaných do okrajových priestorov okružného pásma mesta s ideovým zameraním vytvorenia okolo hmotovo výraznejšej zástavby mesta urbanistický rámec, ktorý bude súčasne plniť aj funkciu plynulejšieho resp. citlivejšieho článku funkčno-priestorového systému mesta medzi intravilánom a biotickou sférou.

Z hľadiska koncepčno-kompozičných zámerov uvažuje koncepcia ÚPN mesta využiť priestorovú exponovanosť území okružného pásma mesta, navrhnutých na urbanizáciu, pre vytvorenie interaktívnych kompozičných a priestorových vzťahov medzi urbánnym jadrom a okružným pásmom mesta. Na tomto princípe sú riešené obytné útvary: Bánoš, Slnečné stráne a časť územia Pršianskej terasy. Urbanistická koncepcia týchto obytných

útvarov sleduje vytvorenie urbánnej funkčno-priestorovej štruktúry v podobe enkláv mestského prostredia, v ktorých sa uplatnia kompozično-funkčné prepojenia s urbánnym jadrom prostredníctvom navrhovaných osí a štruktúr urbanistického usporiadania obytných útvarov s aplikáciou pôvodných výrazových prvkov urbanistického rukopisu historického prostredia Banskej Bystrice.

Hlavné rozvojové priestory

V navrhnutom radiálno-okružnom systéme mesta zaujímajú dôležitú priestorovú pozíciu v pôdoryse mesta údolné priestory Hrona orientované východne a južne od urbánneho jadra. Radiálno-okružný pôdorys mesta je prostredníctvom týchto priestorov geometricky vymedzený ako trojsektorový systém (východ - západ - juh), čo je dôsledkom morfológie územia mesta.

V symbióze s touto priestorovou realitou uvažuje ÚPN mesta v navrhovanej rozvojovej koncepcii s dvoma hlavnými rozvojovými priestormi, a to: južným a východným, ktoré sú prirodzeným dôsledkom širších územných vzťahov založeného sídelného systému.

Južný rozvojový priestor

Formovanie tohto priestoru je dané vyšším urbanistickým princípom sledujúcim zámer perspektívneho dotvárania sídelného systému južnej časti stredného Slovenska z hľadiska potrieb celého Slovenska, ako aj stredoslovenského regiónu. Dlhodobo formovaná koncepcia postavenia mesta v sídelnom systéme je zakotvená aj v nadradených územnoplánovacích dokumentáciách – KURS 2001 a ÚPN VÚC Banskobystrický kraj. Perspektívny vývoj mesta je zadefinovaný tým, že Banská Bystrica predstavuje hlavný sídelný pól uvažovaného banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia s významom celoslovenským až medzinárodným. V nadväznosti na vyššie uvedený zámer je v koncepcii ÚPN mesta riešený funkčno-priestorový systém usporiadania územia okolo hlavnej vzťahovej osi medzi Banskou Bystricou a Zvolenom, prostredníctvom ktorej dôjde k napojeniu Banskej Bystrice na medzimestský ťažiskový rozvojový priestor a mesto Zvolen.

Navrhnutou funkčno-priestorovou štruktúrou v polohe záväzného a ideového riešenia sleduje ÚPN mesta cieľ vytvorenia urbánneho územia s prevládajúcou funkciou mestského vybavenia, dotvoreného obytnými útvarmi na Pršianskej terase, v ČM X Rakytovce a v priestore Iliaš - Stráže v ČM II Iliaš (ďalšia rozvojová aktivita po roku 2025). Funkčný kolorit územia dokresľuje navrhovaný zámer verejne dostupných parkových úprav priestorov okolo Hrona od Radvanskej stanice až po ČM X Rakytovce. Touto ideou riešenia je umocnený význam Hrona ako hlavnej prírodnej kompozičnej osi mesta. Pri funkčnom dotváraní územia medzi ČM IX Radvaň a ČM VI Kremnička v súčasnosti využívaného pre funkcie občianskeho vybavenia a výroby, uvažuje návrh ÚPN mesta s postupným vymiestňovaním závadných priemyselných prevádzok v prospech výrobných služieb. Priestorové a kompozičné usporiadanie územia je založené na vytvorení roštového rastrového systému s možnosťou uplatňovania blokových urbánnych štruktúr v kombinácii s veľkopriestorovými obchodnými zariadeniami. V rámci regulácie zástavby v južnom rozvojovom priestore uvažuje ÚPN mesta s prevládajúcou hladinou zástavby od 2 do 5 nadzemných podlaží, s možnosťou použitia aj vyššej zástavby do 7 nadzemných podlaží pri priestorovej akcentácii významnejších urbanistických celkov, ako je napríklad navrhované regionálne vybavenie v ČM X Rakytovce.

S vertikálnymi kompozičnými prvkami uvažuje ÚPN mesta len v zónach, ktoré sú navrhnuté na uplatnenie dominánt v rámci kompozície priestorového usporiadania mesta, pričom presná lokalizácia vertikálnej dominanty a jej výška bude individuálne overená v príslušnom následnom ÚPN zóny, prípadne v urbanistickej štúdii. Návrh ÚPN mesta uvažuje najmä s vytvorením niekoľkých vertikálnych kompozičných uzlov.

Východný rozvojový priestor

Východný rozvojový priestor predstavuje v systéme mesta významnú radiálu, nakoľko prepája urbánne jadro s priemyselnou zónou v obci Slovenská Ľupča. Tento interaktívny

vzťah predurčil už v pôvodnom ÚPN aglomerácie Banská Bystrica funkčno-priestorové usporiadanie územia na priemyselný park ako prioritnú funkciu východnej rozvojovej osi mesta. Lokalizácia priemyselného parku v tejto oblasti s ideou jeho ďalšieho dotvárania v nadväzujúcich územiach komplementárnymi a samostatnými funkciami je prevzatá aj do koncepcie ÚPN mesta. Nosnou ideou takéhoto riešenia je vytvorenie produkčného územia mesta s technologickým parkom a výskumnou zložkou, do ktorého v budúcnosti by mohla byť zapojená aj priemyselná zóna obce Slovenská Ľupča. Súčasťou funkčnej štruktúry východného rozvojového priestoru sú aj pôvodné sídelné jadrá v ČM XIII Senica a ČM XV Šalková.

Do výhľadovej koncepcie funkčného dotvárania územia sú zaradené: prestavba areálu bývalej Smrečiny a areálu Technických služieb na funkcie vybavenia po roku 2025 a taktiež rozširovanie obytných plôch v ČM XV Šalková. Na kolorit funkcií v území bude priaznivo vplývať aj rekreačno-športové vybavenie lokalizované v kontaktných priestoroch prímestských lesov, riešené ako záväzne navrhované vybavenie, resp. ako výhľad do roku 2050.

Návrh priestorovej regulácie predpokladá usmerňovanie výšky zástavby v rozsahu od 1 do 5 nadzemných podlaží. Základ urbanistickej, priestorovej a kompozičnej schémy tvorí pešia os paralelne situovaná s Hronom, ktorá sa napája na založený a navrhovaný systém peších osí urbánneho jadra.

Severná radiála - časť pôvodnej sídelnej štruktúry

Pôvodnú sídelnú štruktúru vytvárajú ČM III Jakub a ČM XVI Uľanka. Z urbanistického hľadiska je ich zastavané územie vyformované ako líniový útvar s prevládajúcimi funkciami bývania v rodinných domoch s minimálnym rozsahom občianskeho vybavenia a výroby. Prevažná časť tejto pôvodnej zástavby je atakovaná hlukom a exhalátmi zo značného objemu dopravy cesty I/59. Najviac atakované územie je v priestore Nového Sveta, kde komunikácia prechádza stredom existujúcej zástavby. Tu dochádza už v súčasnosti k obmedzovaniu funkcie bývania v prospech občianskeho vybavenia a výrobných služieb. Funkčná premena tohto územia je zakotvená aj v koncepcii ÚPN mesta.

ÚPN mesta navrhuje, aby funkčná a priestorová regulácia tohto územia prebiehala v intenciách založených obytných a obytno-vybavenostných plôch s akceptáciou založenej urbanistickej mierky, t.j. s výškou zástavby 2 nadzemné podlažia.

Extravilánové územie

Je tvorené prírodným prostredím ČM I - III, VI, VII, IX, XII - XVI s minimálnym zastúpením produkčných poľnohospodárskych plôch. Skutočnosťou, že prírodné prostredie je nakontaktované takmer v plnom rozsahu na urbánne prostredie Banskej Bystrice, vzniká mimoriadne priaznivá vzťahová situácia medzi mestom a jeho prírodným zázemím. Tento priaznivý (ojedinelý) fenomén výrazne ovplyvnil navrhovanú koncepciu ÚPN mesta v tom, že funkčná štruktúra mesta nekončí na hranici intravilánu, ale pokračuje ďalej do prírodného prostredia formou rozvoja komplementárnych funkcií zameraných na tvorbu a rozvoj lesoparkov a prímestských lesov dotvorených rekreačno-športovými plochami a zariadeniami pre letnú aj zimnú prevádzku. Takýmto priaznivým riešením je organizmus mesta vsadený do prírodného rámca, z čoho vzniká prirodzená potreba kultúry regulovania zástavby celého mesta na úrovniach vonkajšej, vnútornej a okrajovej regulácie. Pre extravilánové územie stanovuje návrh ÚPN mesta výškovú reguláciu zástavby rekreačno-športových zariadení s 1 až 2 nadzemnými podlažiami.

B.5.3. Kompozičné zásady formovania mesta

Zásady urbanistickej kompozície, t.j. výtvarného formovania obrazu mesta, sú v návrhu ÚPN skoncipované v dvoch úrovniach riešenia, a to v úrovni pôdorysného usporiadania mesta a v úrovni vizuálnej, v ktorej je interpretovaná priestorová skladba ulíc, námestí a ostatných priestranstiev z pozície vnútorných pohľadov mesta ako aj z vonkajšieho vnímania urbanistickej skladby mestského organizmu.

V kompozícii pôdorysného usporiadania mesta je akceptovaný historický vývoj územia, t.j. založené kompozičné prvky urbánneho prostredia, ktoré vytvárajú základ priestorového systému mesta v podobe ortogonálnej štruktúry pásovo rozvinutej okolo Hrona. Ortogonálny systém pásovej štruktúry je rozvíjaný od centra mesta v dvoch hlavných smeroch, a to južnom a východnom. Kompozičná osnova Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica založená námestím a sieťou priľahlých ulíc prepája hlavné kompozičné smery mesta so smerom tretím, diagonálne situovaným, ktorý je daný založenou historickou kompozično-funkčnou osou prebiehajúcou Dolnou ulicou, Námestím SNP a Hornou ulicou. Tento diagonálny smer sa uplatňuje aj v širších kompozičných vzťahoch mesta aplikovaných v navrhovaných mestských priestoroch Bánoša a Pršianskej terasy v podobe kompozičných osí týchto urbanistických útvarov.

Do základného priestorového systému mesta sú vejárovite zakomponované tieto radiálne urbanistické útvary: Iliašský, Pršiansky, Fončordský, Trosky-Podlavice, Laskomerský, Sásovsko-Rudlovský a Senický. Uvedené radiálne útvary sú v pôdoryse mesta rozložené v okruhu tak, že vytvárajú okružný urbánny systém napojený na základný priestorový systém v ose Iliaš – Kremnička na juhu a v priestoroch Majer - Šalková na severe mesta.

V navrhovanej kompozícii základného priestorového systému južnej časti mesta uvažuje návrh ÚPN s viacosovou kompozičnou osnovou v smere sever - juh, na ktorú sú kolmo napojené priečne priestorové osi vytvárajúce ortogonálny systém. Obdobne je v severnej časti základného urbanistického systému mesta kompozične uplatnená viacosová osnova v smere západ - východ s priečnymi priestorovými osami. Smerové zlomy v ortogonálnom systéme akcentujú priestorové napojenie okružného urbánneho systému.

V navrhnutom formovaní kompozície mesta sú obsiahnuté tieto zásady:

- Pôdorysný systém urbanistického územia mestského pôdorysu odvíjať od stredovekej schémy historického súboru (historického jadra), v pôdorysnom rozvrhu s uplatnením námestí, uličnej siete a verejných priestranstiev s formou blokovej zástavby.
- Sieť ulíc a kompozičných osí rozvíjať v územiach, ktoré svojou konfiguráciou umožňujú priame interaktívne priestorové prepojenia, resp. umožňujú systémom nepriameho priestorového prepojenia prenesenie smerov osí z historického jadra do vzdialenejšieho urbánneho územia, ktoré svojou priestorovou pozíciou umožňuje vnímanie tohto kompozičného zámeru.
- V pôdorysnom formovaní urbánneho územia uplatňovať historické fragmenty pôvodných pôdorysných osnov, resp. ich abstrahovanú podobu, ktoré budú vyvolávať pri ich vnímaní asociácie a vzťahovosť k pôvodnému historickému prostrediu.
- V území, ktoré priestorovo resp. územne priamo nenadväzuje na urbánne jadro mesta, odvodzovať jeho základné pôdorysné usporiadanie od uvažovaného radiálno-okružného systému podľa návrhu ÚPN mesta, pričom v detailoch štruktúry pôdorysného rozsahu uplatňovať prvky: námestia, uličné siete, skvéry a verejné priestranstvá.
- Kompozíciu hmotovej skladby v nadväznom území na historické jadro odvodzovať od jeho urbanistickej mierky pri rešpektovaní jeho kompozície výškového zónovania a ochrany historických dominánt, t.j. v uličnej sieti vybiehajúcej z historického prostredia mesta rešpektovať založenú výšku zástavby.
- S ohľadom na výraznú rozdielnosť zástavby blokových zón v rozpätí od 1 do 8 nadzemných podlaží urbánneho územia je žiaduce výškovou reguláciou do 4 až 5 nadzemných podlaží vytvoriť základnú urbanistickú hmotu, ktorá by bola v zodpovedajúcom mierkovom vzťahu k uvažovanej perspektívnej veľkosti mesta.
- Dominanty v kompozícii mestského prostredia navrhovať tak, aby ich pôsobenie v priestorovom systéme mesta bolo v súlade s charakterovým výrazom lokality ako aj so širšími územno-priestorovými danosťami, t.j. s historickou panorámou resp. vedutou mesta, pri rešpektovaní chránených pohľadových uhlov na pamiatkové územie i krajinný obraz a zohľadňovaní pôsobenia dominánt z priestorových pozícií peších priestorov, promenád a námestí vymedzených v grafickej časti ÚPN mesta (Výkres č. 7b – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia - Priestorotvorné

regulatívy). V systémovom riešení kompozičných dominánt odvodených od stavového a navrhovaného hmotového zoskupenia urbánnej priestorovej štruktúry uvažuje ÚPN mesta so sústredenejšou formou ich komponovania v údolných územných enklávach smerom na juh a východ od Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica, ako aj s formou rozptýlenej kompozície v ostatných priestoroch mesta mimo územie pamiatkovej rezervácie a jej navrhovaného ochranného pásma.

- Koncepcia regulácie riešená v ÚPN tvorí rámcové zásady priestorového formovania mesta zodpovedajúce stupňu spracovania územnoplánovacej dokumentácie (ÚPN mesta), ktoré je žiaduce v následných územných plánoch zón detailnejšie rozvíjať s ohľadom na zmenu úrovne riešenia koncepcie priestorového usporiadania z roviny urbanistických (mestských) blokov do roviny objektovej sústavy.

B.5.4. Priestorová regulácia územia

B.5.4.1. Spôsob regulácie

Súčasťou navrhovanej urbanistickej koncepcie ÚPN mesta sú priestorotvorné princípy regulácie územia, bez ktorých je realizácia urbanistických zámerov neuskutočniteľná. Priestorotvorné regulačné princípy sú znázornené vo výkrese č. 7b – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia - Priestorotvorné regulatívy. Sú rozčlenené na základné priestorové charakteristiky územia podľa dosahovaného resp. navrhovaného stupňa urbánnosti jednotlivých priestorov mesta a na kompozičné a ostatné priestorotvorné prvky. Navrhované členenie takto stanovuje charakterový výraz urbanisticko-architektonického stvárnenia jednotlivých funkcií resp. území mesta.

V navrhovanej koncepcii ÚPN sú stanovené tri spôsoby priestorovej regulácie:

- Priama/generalizovaná regulácia je uplatnená v prevažnej časti zastavateľného územia mesta a je v zmysle navrhovanej koncepcie ÚPN mesta uplatňovaná formou
  - funkčným regulatívom v regulačných listoch,
  - regulatívom výšky zástavby v plochách, kde sa navrhuje ustálená výška zástavby, alebo
  - limitom výšky zástavby v územiach, kde je žiaduca resp. je navrhnutá akcentácia vyplývajúca z kulminácie priestorových vzťahov daného územia.

  Priama/generalizovaná regulácia je znázornená v grafickej časti ÚPN mesta (výkres č. 7a – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia – Funkčné a výškové regulatívy) indexami pre každý vymedzený mestský blok s podrobným vymedzením funkčných regulatívov v regulačných listoch záväznej časti (kapitola B.20.2.2. Regulatívy a limity funkčného využitia územia).
- Individuálna regulácia je navrhnutá pre zastavané územia, v ktorých je zložité navrhnúť v rámci podrobnosti riešenia ÚPN mesta jednoznačné zásady výškového usporiadania a zástavby. S ohľadom na vplyv značného množstva priestorových činiteľov v danom území je preto nutné overovanie výšky zástavby riešiť v nižších stupňoch ÚPD prípadne v urbanistickej štúdii individuálnym spôsobom na úrovni objektového riešenia. V záväznej časti ÚPN mesta je preto pre plochy s individuálnou reguláciou záväzne určený okrem funkčného regulatívu len výškový limit zástavby.

  Do individuálneho spôsobu regulácie sú zaradené plochy Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica a jej ochranného pásma, ako aj plochy s možnosťou uplatnenia dominánt v priestorovom systéme mesta.

  Individuálna regulácia je znázornená v grafickej časti ÚPN mesta (výkres č. 7b – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia – Priestorotvorné regulatívy) pre mestské bloky na území PR Banská Bystrica a jej ochranného pásma.
- Špecifická regulácia sa podľa návrhu ÚPN mesta vzťahuje na nezastavateľné plochy mestského územia. Regulácia je popísaná výhradne v kapitole záväznej časti B.20.1.1.8. Zásady systému regulácie (nie je znázornená v grafickej časti) a je špecificky navrhnutá

pre plochy verejne dostupných parkov a parkových úprav, pre plochy ostatnej zelene a pre priestory pešej priestorovo-funkčnej štruktúry mesta.

- Špeciálna/účelová regulácia je stanovená pre tie mestské bloky, pre ktoré priama/generalizovaná regulácia z rôznych špecifických dôvodov nepostačuje. Táto regulácia sa vzťahuje na konkrétne plochy s priamym vymedzením podľa parciel KN alebo ich častí. Stanovené špeciálne/účelové regulatívy bližšie určujú podmienky, ktorých splnenie je nevyhnutné pre zahájenie investičnej výstavby na danej ploche alebo pre plnenie podmienok stanovených vo funkčnom regulatíve – regulačnom liste.

  Špeciálna/účelová regulácia je znázornená v grafickej časti ÚPN mesta (výkres č. 7a – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia – Funkčné a výškové regulatívy) osobitným indexom U1 až U17 s podrobnou špecifikáciou regulatívov v kapitole B.20.2.3. Špeciálne/účelové regulatívy funkčného využitia územia.

Podľa základných priestorových charakteristík je zastavané a zastavateľné územie mesta ďalej rozčlenené na:

- mestskú štruktúru,
- mestské obytné prostredie,
- vidiecke obytné prostredie,
- zmiešané mestské obytné a vidiecke prostredie,
- areálové štruktúry,
- plochy športové, rekreačno-športové a agroturizmus.

Plochy zastavaného a zastavateľného územia dopĺňajú plochy so špecifickou reguláciou.

Z navrhnutého základného priestorového členenia územia mesta vyplýva, že jeden z hlavných cieľov regulácie je zvyšovanie stupňa urbánnosti už zastavaného prostredia mesta, pričom tvorba nového obytného priestoru formou viacpodlažnej a malopodlažnej zástavby má byť realizovaná výlučne zástavbou mestského charakteru.

Z tohto zámeru je odvodená aj minimálna výška malopodlažnej zástavby pre navrhované obytné zóny – 2 nadzemné podlažia, čím sú vytvorené predpoklady pre dosiahnutie mestského urbanistického výrazu a charakteru týchto malopodlažných obytných zón. Výška 1 nadzemného podlažia je v obytných zónach jednoznačne uplatňovaná len pri regulácii zástavby v sídelných jadrách pôvodného obytného prostredia (pôvodných samostatných obcí) s cieľom nenarušenia ich mierky a koloritu.

Ďalším cieľom priestorovej regulácie je korekcia súčasnej urbanistickej mierky mesta, ktorá sa vyznačuje neustálenosťou a neucelenosťou. Eliminácia týchto negatívnych javov je možná len cieľavedomou reguláciou prevládajúcej výšky zástavby v meste. S ohľadom na navrhovanú cieľovú veľkosť Banskej Bystrice – 100.000 obyvateľov je priestorovo vhodné urbanistickú hladinu postupne tvoriť 4- až 5-podlažnou zástavbou, ktorou sa vytvoria podmienky pre urbanistické scelenie územia mesta.

Pri regulácii kompozičných pomerov mesta uplatňuje ÚPN mesta trojúrovňový princíp regulácie:

- Prvú úroveň predstavuje regulácia stabilizovanej zástavby, a to horizontálneho charakteru bez uplatnenia akcentov a dominánt. Týmto stupňom regulácie sa vytvárajú predpoklady vzniku základného urbanistického korpusu mesta regulovaného výškou 4 až 5 nadzemných podlaží, a to určením jednej alebo oboch týchto výšok vo výkrese č. 7a – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia – Funkčné a výškové regulatívy. Ako doplnkové sú vo vzťahu k prvej úrovni regulácie navrhnuté zóny rodinných domov s mestským urbanistickým usporiadaním, typologicky a architektonicky riešené ako mestské rodinné domy. Tieto zóny tvoria okrajové územie malopodlažnej, príp. viacpodlažnej zástavby. Sú komponované ako urbanistické útvary prepájajúce mesto s krajinou.
- Do priestorovej regulácie druhej úrovne sú začlenené plochy akcentov, v ktorých je navrhnutá v rámci kompozície mesta kulminácia výtvarných vzťahov. Zaujímajú

exponovanú polohu pri kompozičných osiach, ako aj pri priestoroch námestí, peších koridorov, pri prepojeniach centier vybavenosti a pri radiálach. Plochy akcentov sú regulované rozsahom výšok, regulatívnym parametrom prvej úrovne.

- Tretia úroveň regulácie sa vzťahuje na plochy, v ktorých je možné lokalizovať dominanty, pamiatkovú rezerváciu Banská Bystrica a územie jej ochranného pásma a nezastavateľné plochy. Táto úroveň regulácie predstavuje najvyšší stupeň s ohľadom na hodnoty v regulovanom území.

B.5.4.2. Systém regulácie, limitov a kompozičných prvkov

Systémové riešenie urbanistickej regulácie územia mesta je odvodené od kompozičných zámerov formovania mestského organizmu a jeho priestorovej a funkčnej štruktúry, a sú v ňom uplatnené tieto princípy:

- Územie pôdorysu mesta je rozčlenené na plochy s individuálnou reguláciou, ktorá sa vzťahuje na Pamiatkovú rezerváciu Banská Bystrica a jej navrhované ochranné pásmo, ako aj ostatné plochy regulované limitmi, ktoré sú predmetom a obsahom záväzného riešenia ÚPN mesta.
- Základným materiálom, usmerňujúcim individuálnu reguláciu na území Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica sú „Zásady pamiatkovej starostlivosti pre MPR Banská Bystrica“ vypracované ŠÚPS Bratislava v roku 1989) aktualizovaných v súvislosti s novým pamiatkovým zákonom v roku 2005 „Zásadami ochrany, obnovy a prezentácie hodnôt pamiatkového územia Pamiatkovej rezervácie PR Banská Bystrica“, ktoré však neboli schválené. V súčasnosti KPÚ Banská Bystrica spracováva pre dané územie aktualizáciu predmetného metodického materiálu: „Pamiatková rezervácia Banská Bystrica - Urbanisticko-historický výskum a zásady ochrany obnovy a prezentácie hodnôt pamiatkového územia“, ktorého hlavné zásady sú súčasťou návrhu ÚPN mesta a jeho záväznej časti (pozri kapitolu B.11.4.1.2. PR Banská Bystrica – návrh ochrany, obnovy a prezentácie hodnôt územia).
- Individuálna regulácia priestorových pomerov a ochrany hodnôt pamiatkového územia z hľadiska širšieho kontextu Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica bude uskutočňovaná na základe zohľadňovania podmienok činnosti na území ochranného pásma pamiatkovej rezervácie a limitov zástavby pre jednotlivé okrsky ochranného pásma, ktoré obsahuje Rozhodnutie PÚ SR o vyhlásení OP PR Banská Bystrica zo dňa 7.7.2011 pozri kapitolu B.11.4.2.2. Vymedzenie podmienok ochrany na území OP PR Banská Bystrica.
- Priestorovo-funkčná regulácia ostatného územia je založená na princípe uplatňovania regulačných mestských blokov vymedzených v zastavanom území mesta na základe priestorovo-funkčných urbanistických charakteristík existujúcich aj navrhovaných, pre ktoré sú určené limitné hranice zástavby, resp. výškové regulatívy.
- Pre priestorovú reguláciu a formovanie stabilizácie a rozvoja základnej funkcie bývania uvažuje návrh ÚPN mesta s formou viacpodlažnej bytovej zástavby a formou malopodlažnej zástavby, ktoré výškovo regulujú bytovú zástavbu nad 4 podlažia a do 4 podlaží v intenciách aktualizovanej metodickej príručky pre obstarávateľov a spracovateľov ÚPD – Štandardy minimálnej vybavenosti obcí z roku 2010.
- Regulačné prvky – regulatívy a limity zástavby sú v ÚPN mesta uvažované jednak ako záväzné, t.j. tie, ktoré sa viažu na záväznú koncepciu riešenia (stav + návrh do r. 2025), jednak ako nezáväzné, t.j. tie, ktoré regulujú uvažovanú výhľadovú koncepciu k roku 2050.
- Funkčná regulácia územia mesta je daná rozsahom a obsahom legendy prvkov výkresu č.3 - Priestorové usporiadanie a funkčné využitie územia, v ktorej sú obsiahnuté prvky územno-obytné a vybavenostné, územno-rekreačné a športové, územno-krajinné, územno-produkčné, ako aj územné prvky dopravného a technického vybavenia.
- V priestorovej regulácii kompozičného systému mesta uvažuje ÚPN mesta predovšetkým s uplatňovaním týchto kompozičných prvkov: významné pohľadové uhly, výrazné

priestorové útvary mesta, vyhliadkové pešie priestory a promenády, formotvorná dopravná infraštruktúra, kompozičné osi, pešie radiály, verejné priestranstvá a pešie prepojenia, dominanty, akcenty a prírodná sieť vodných tokov.

- Pre dosiahnutie priestorovej ucelenosti a výrazovej urbanistickej kvality mestskej štruktúry a mestského obytného prostredia ako aj formovania urbanistickej mierky mesta uvažuje ÚPN mesta s výškovou reguláciou 4 až 5 nadzemných podlaží s cieľom vytvoriť urbanistický korpus zástavby zodpovedajúci perspektívnej veľkosti mesta.
- S celoplošnou reguláciou výšky zástavby 1 až 2 nadzemných podlaží uvažuje ÚPN mesta pri regulácii dostavieb a expanzie pôdorysu sídelných jadier obytného prostredia pôvodne samostatných obcí s cieľom zachovania pôvodného koloritu obytného vidieckeho prostredia.
- V rámci tvorby malopodlažného obytného prostredia mesta uvažuje ÚPN mesta na celom zastavateľnom území s uplatňovaním jednotného minimálneho výškového regulatívu 2 nadzemné podlažia, čím sa vytvárajú predpoklady pre vznik urbánnejších priestorov, v určitých prípadoch podporených aj malopodlažnou zástavbou bytových domov.
- Systém priestorovo-funkčných regulačných prvkov a limitov dopĺňajú nasledovné špecifické regulatívy:
  - v priestoroch verejne dostupných parkov a parkových úprav je uplatnený jednotný regulatív 1 nadzemné podlažie, ktorý sa vzťahuje len na parkovú architektúru a parkové zariadenia; v priestoroch verejne dostupných parkov uvažuje ÚPN mesta ďalej s pešími komunikáciami a technickým vybavením (inžinierske siete),
  - na území ostatnej zelene uvažuje ÚPN mesta najmä s vedením cestných, cyklistických a peších komunikácií, so zariadeniami zlepšujúcimi odtokové pomery (ochranné hrádze vodných tokov, hradenia strží, zasakovacie rigoly a pod.) a zariadeniami technického vybavenia,.
  - v priestoroch pešej štruktúry mesta (pešie plochy a komunikácie) uvažuje ÚPN mesta so zariadeniami pešieho mobiliáru – pešieho vybavenia a pod úrovňou pešieho terénu s využitím priestorov pre podzemný urbanizmus – mimoúrovňové komunikačné zariadenia a vedenia inžinierskych sietí.

B.6. Návrh funkčného využitia územia mesta – ubanistická koncepcia priestorového a funkčného usporiadania jednotlivých častí mesta

Už pre potreby spracovania prieskumov a rozborov ÚPN mesta Banská Bystrica boli jednotlivé urbanistické obvody zadelené do vyšších mestských celkov, ktoré boli pracovne nazvané „časti mesta“ a ktoré názvami korešpondujú so záväznými časťami obce podľa zoznamu obcí a ich častí uverejnených v opatrení Ministerstva vnútra SR č. 28/1996 z 24. novembra 1995.

Úprava častí mesta vo vzťahu k daným urbanistickým obvodom je popísaná v kapitole B.1.2. Časti mesta a urbanistické obvody.

Tab. B.6-1 Členenie územia Banskej Bystrice na časti mesta

Por.číslo ČM	Názov časti mesta	Por. číslo UO v PaR	Por. číslo UO v ÚPN mesta (podľa ŠÚ SR)	Kód UO	Názov UO	Charakter UO
I	Banská Bystrica	01	**01**	20106 5 0	Banská Bystrica – historické jadro	O
		02	**02**	20107 3 0	Pri parku	V
		03	**03**	20108 1 1 20108 1 2	Mesto-sever	O
		04	**04**	20109 0 0	Rudlovský potok	O
		08	**08**	10113 8 0	Nemocnica	V
		09	**09**	20114 6 1 20114 6 2	Mesto-východ (časť)	P
		11	**11**	20116 2 0	Stará Kopa - Turička	L
		12	**12**	20117 1 0	Uhlisko	O
		13	**13**	20118 9 0	Smrečina	P
		14	**14**	20119 7 0	Sídlisko SNP	O
		15	**15**	20120 1 1 20120 1 2	Urpín (časť)	R
		21	**21**	20126 0 0	Štiavničky	R
		22	**22**	20127 8 0	Školský areál – nová nemocnica	V
		24	**24**	20129 4 1 20129 4 2	Vysielač (časť)	Z
		39	**46**	28041 1 0	Graniar	O
II	Iliaš	16	**16**	20121 9 0	Vartovka	L
III	Jakub	36	**39**	20144 8 0	Jakub	N
IV	Kostiviarska	24	**24**	20129 4 1 20129 4 2	Vysielač (časť)	Z
		37	**40**	20145 6 0	Kostiviarska	N
V	Kráľová	18	**18**	20123 5 0	Kráľová	P
VI	Kremnička	32	**33**	20138 3 0	Kremnička	N
VII	Majer	10	**10**	20115 4 0	Majer	P
VIII		23	**23**	20128 6 1 20128 6 2	Podlavice-Skubín (časť)	O
IX	Radvaň	15	**15**	20120 1 1 20120 1 2	Urpín (časť)	R
		17	**17**	20122 7 0	Stará Radvaň	D
		19	**19**	20124 3 0	Radvaň	O
		20	**20**	20125 1 1 20125 1 2	Stará Fončorda	O
		25	**25**	20130 8 0	Fončorda-Internátna	O
		26	**26**	20131 6 0	Fončorda-Tulská	O

		27	**27**	20132 4 0	Pršany	X

Por.číslo ČM	Názov časti mesta	Por. číslo UO v PaR	Por. číslo UO v ÚPN mesta (podľa ŠÚ SR)	Kód UO	Názov UO	Charakter UO
IX	Radvaň	28	**28**	20133 2 0	Suchý vrch	R
		30	**30**	20135 9 0	Nemecký vrch	L
		31	**31**	20136 7 0	Mútno-Králiky	R
		40	**47**	28042 9 1 28042 9 2	Trieda Hradca Králové	O
		43	**50**	28045 3 0	Fončorda-Mládežnícka	O
X	Rakytovce	33	**34**	20139 1 0	Rakytovce	N
XI	Rudlová	07	**07**	20112 0 0	Rudlová I	O
		41	**48**	28044 5 0	Rudlová II	O
XII	Sásová	05	**05**	20110 3 0	Sásová I	O
		06	**06**	20111 1 0	Dolina Baranovo	L
		42	**49**	28043 7 0	Sásová II	O
XIII	Senica	09	**09**	20114 6 1 20114 6 2	Mesto-východ (časť)	P
		35	**36**	20141 3 0	Senica	P
XIV	Skubín	23	**23**	20128 6 1 20128 6 2	Podlavice-Skubín (časť)	O
		29	**29**	20134 1 0	Pod Suchým vrchom	Z
XV	Šalková	34	**35**	20140 5 0	Šalková	N
XVI	Uľanka	38	**41**	26642 6 0	Uľanka	N

Urbanistická koncepcia – zohľadnené dokumentácie celomestského rozsahu

Pri návrhu celkovej urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania mesta Banská Bystrica vzal ÚPN mesta do úvahy najmä nasledujúce dokumentácie celomestského rozsahu:

- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica, ZaD X. etapa – záhradkárske osady (schvál. uzn. MsZ č.351/2005-MsZ z 26.04.2005),
- Prehľad možností lokalizácie priemyselných aktivít v mestskej aglomerácii Banská Bystrica (ÚHA mesta B.Bystrica, 03/1999),
- Prehľad možností lokalizácie obchodných centier v mestskej aglomerácii Banská Bystrica (ÚHA mesta B.Bystrica, 07/1999),

B.6.1. Časť mesta I – Banská Bystrica

B.6.1.1. Súčasný stav[1]

B.6.1.1.1. Urbanistický obvod 01: Banská Bystrica - historické jadro

UO je tvorené podstatnou časťou najstaršej historickej stavebnej štruktúry Banskej Bystrice a je súčasťou centrálnej mestskej zóny s pamiatkovou rezerváciou.

Funkciu bývania reprezentuje na území UO jednak bývanie v historických mestských blokoch, kde však väčšinou predstavuje len minoritnú funkciu, jednak ojedinelé bývanie v rodinných domoch v okrajových polohách UO. Novšiu bytovú výstavbu predstavuje menší obytný súbor na Fortničke charakteru „sorely“ (4-5 podlaží) doplnený niekoľkými 9-podlažnými bodovými domami na ul. T. Vansovej.

[1] *Súčasný stav reprezentuje prevažne situáciu v období spracovania Prieskumov a rozborov pre ÚPN mesta Banská Bystrica – zásadná aktualizácia v nasledovných rokoch nebola z časových a finančných dôvodov možná.*

Občianske vybavenie je v tomto UO tvoriacom centrum mesta najkoncentrovanejšie, a to z hľadiska kvantity i kvality.

Z verejného vybavenia sa tu nachádzajú zariadenia regionálneho až nadregionálneho, celomestského i lokálneho významu. Zariadenia školstva prestavuje najmä rektorát a Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela, Obchodná akadémia, SPŠ stavebná, SOU obchodné a ZUŠ J. Cikkera, zariadenia zdravotníctva najmä budova polikliniky, kultúrne zariadenia predovšetkým Dom kultúry, Štátna opera, Štátna galéria, Stredoslovenské múzeum, Múzeum SNP, Dom Matice slovenskej, bábkové divadlo Na rázcestí, divadlo Z pasáže, kiná Urpín a Hviezda, ale aj RTVS – štúdio Banská Bystrica, cirkevné stavby najmä katedrálny kostol sv. F. Xaverského, kostol sv. Kríža, kostol Panny Márie a kostol sv. Alžbety, ako aj Rímsko-katolícky biskupský úrad, Štátna vedecká knižnica, štátnu a špeciálnu administratívu najmä Daňový úrad, Krajský súd, Vojenský obvodný súd a Úrad vojenskej správy, ale aj Kancelária prezidenta republiky.

Zvláštne postavenie v takto exponovanom UO zaujíma Ústav na výkon väzby pri Krajskom súde.

Vybavenie komerčného charakteru zastupujú najmä sídla bánk a poisťovní (Národná banka Slovenska a viacero expozitúr ďalších bánk a poisťovní), ubytovacie zariadenia (hotel Lux, hotel Národný dom), administratívne priestory viacerých súkromných firiem, ako aj početné maloobchodné a stravovacie zariadenia, cestovné kancelárie a zariadenia nevýrobných služieb, nachádzajúce sa vo väčšine parterov stavieb historického centra. Zástupcom siete hypermarketov je v centre OD PRIOR, TESCO a BILLA.

V UO sa nenachádzajú plochy výroby, ani plochy športových a rekreačných zariadení.

Verejná zeleň charakteru parkových úprav dominuje v UO najmä v priestore okolo a pod Pamätníkom SNP. Menšie plochy verejnej zelene sa ďalej nachádzajú najmä v priestore obytného súboru Fortnička, ako aj v okolí Domu kultúry a hotela Lux.

Vodné plochy a toky sú zastúpené regulovaným korytom rieky Hron a riečky Bystrica, ktorá je na území UO taktiež vedená v otvorenom regulovanom koryte.

Z dopravných plôch sú okrem ciest (najmä prieťah cesty I/66) a mestských komunikácií v UO vzhľadom na koncentráciu administratívy a maloobchodu značne zastúpené parkoviská (najmä v priestore Huštáku, pri mestskom trhovisku, pred Domom kultúry, pri hoteli Lux a pri Pamätníku SNP). Centrálny charakter UO podčiarkuje rozsiahla pešia zóna vybavená mestským mobiliárom, tvorená najmä Nám. SNP a Dolnou ulicou .

Plochy technickej infraštruktúry sa na území UO prakticky nenachádzajú.

B.6.1.1.2. Urbanistický obvod 02: Pri parku

UO zo západu priamo nadväzuje na územie s historickou stavebnou štruktúrou Banskej Bystrice a je takmer celý súčasťou centrálnej mestskej zóny Banská Bystrica.

Funkciu bývania reprezentuje na území UO takmer výlučne bývanie v rodinných domoch v jeho južnej a západnej časť a nové bytové domy pri Mestskom parku.

Z verejného vybavenia sa tu nachádzajú predovšetkým významné zariadenia školstva, a to Ekonomická fakulta a Fakulta financií Univerzity Mateja Bela, katolícke gymnázium Š. Moysesa a SPŠ J. Murgaša, ale aj Centrum voľného času Junior. Kultúrne zariadenia sú zastúpené mestským amfiteátrom.

Vybavenie komerčného charakteru zastupujú najmä sídla bánk v priestore Huštáku a menšie administratívne areály a budovy súkromných firiem. Maloobchodné a stravovacie zariadenia sa na území UO prakticky nenachádzajú.

Zo športových a rekreačných zariadení sa v UO nachádza areál tenisových dvorcov pri Mestskom parku a menšie športové plochy ako súčasť školských areálov.

V UO sa nenachádzajú plochy výroby.

Verejná zeleň je v UO zastúpená najmä rozsiahlym historickým mestským parkom. Súčasťou predovšetkým školských zariadení je vyhradená parková zeleň.

Vodné plochy a toky sú zastúpené len regulovaným korytom rieky Hron na južnom okraji UO.

Dopravné plochy sú v UO zastúpené cestami a mestskými komunikáciami, z ktorých najvýznamnejšou je cesta I/59 s výrazným oddeľovacím účinkom na riešené územie. V južnej časti UO sa nachádza aj časť útvarovej mimoúrovňovej križovatky prieťahov ciest I/59 a I/66 spolu s pripojením priľahlých miestnych komunikácií. Na juhovýchodnej hranici UO s UO 01 Historické jadro sa nachádza väčšia plocha sústredeného parkovania. Pešie komunikácie reprezentuje predovšetkým sieť cestičiek v mestskom parku.

Plochy technickej infraštruktúry reprezentuje na území UO prakticky len vodojem úžitkovej vody v priestore amfiteátra.

B.6.1.1.3. Urbanistický obvod 03: Mesto-sever

UO zo severu priamo nadväzuje na územie s historickou stavebnou štruktúrou Banskej Bystrice a je vo svojej južnej časti súčasťou centrálnej mestskej zóny Banská Bystrica.

Funkcia bývania je na území UO reprezentovaná veľmi rôznorodou zástavbou. Bytové domy variujú od solitérnych objektov cez staršiu 3-4 podlažnú zástavbu pozdĺž Bakossovej ulice až po OS bytových domov medzi Severnou a Komenského ul., ktorý je tvorený doskovými a bodovými budovami so 4,5 až 12 podlažiami. Individuálnu bytovú výstavbu zase predstavujú objekty od typicky mestskej vilovej zástavby v južnej časti UO cez novodobú zástavbu rodinnými domami pozdĺž Komenského ul. (značný podiel radových rodinných domov) a v lokalite Karlovo až po zvyšky pôvodných rodinných domov vidieckeho charakteru najmä pri riečke Bystrici a Ceste na amfiteáter

Z verejného vybavenia sa tu nachádzajú predovšetkým zariadenia školstva (Daňová škola, ZŠ na Bakossovej ul., Domov mládeže pri Konzervatóriu J. L. Bellu), kultúry (Literárne a hudobné múzeum, zdravotníctva (poliklinika) a štátnej administratívy (Úrad daňového preverovania).

Špeciálnou vybavenosťou je areál požiarnej stanice s KR a OR Hasičského a záchranného zboru na Komenského ul.

Vybavenie komerčného charakteru zastupujú najmä viaceré administratívne budovy a sídla firiem, menšie ubytovacie zariadenia (penzióny), maloobchodné a stravovacie zariadenia, nevýrobné služby zase areál autoservisu A.R.S.

Zo športových a rekreačných zariadení sa na území UO nachádza len 1 futbalové ihrisko.

Plochy výroby reprezentuje len bývalý areál Slovenky, a.s. nad Strieborným nám. a jeho severná, v súčasnosti nevyužívaná oddelená časť na križovaní Lazovnej a Laskomerskej ul.

Verejná zeleň je v UO zastúpená najmä historickým mestským rímskokatolíckym cintorínom a evanjelickým cintorínom. Súkromná zeleň je zastúpená predovšetkým zeleňou pri rodinných domoch a zeleňou pozdĺž zrealizovanej rýchlostnej komunikácie.

Vodné plochy a toky sú zastúpené len do značnej miery regulovaným korytom rieky Bystrica.

Dopravné plochy sú v UO zastúpené cestami (cesta I/59) a mestskými komunikáciami, pešie komunikácie reprezentuje predovšetkým sieť cestičiek v cintorínoch. V južnej časti UO sa nachádza 1 väčšia a 2 menšie plochy sústredeného parkovania.

Plochy technickej infraštruktúry sa na území UO prakticky nenachádzajú.

B.6.1.1.4. Urbanistický obvod 04: Rudlovský potok

Je to ďalší UO, ktorý tesne nadväzuje na centrálnu mestskú zónu Banskej Bystrice a jeho časť spadá do územia riešeného v rámci ÚPN CMZ.

Funkcia bývania je na území UO reprezentovaná veľmi rôznorodou zástavbou. Bytové domy variujú od solitérnych objektov v staršej mestskej uličnej zástavbe, cez malý OS „sorelového“ charakteru pri Ceste k nemocnici, až po novšie doskové objekty s 5 až 9 podlažiami zasadené do priestorov bývalých záhrad rodinných domov na vyústeniach ulíc Kollárova, Skuteckého a Horné záhrady. Individuálnu bytovú výstavbu zase predstavujú objekty od typicky mestskej vilovej zástavby na Kollárovej a Skuteckého ul. cez novú zástavbu RD na Petelenovej ul. a Ul. prof. Sáru, až po zvyšky pôvodnej vidieckej zástavby pozdĺž Rudlovskej cesty.

Z verejného vybavenia sa tu nachádzajú predovšetkým významné zariadenia školstva, (areály Právnickej fakulty UMB, Gymnázia A. Sládkoviča, SOU stavebného, Akadémie umení a Konzervatória J. L. Bellu, ale aj zariadenia MŠ a Detské integračné centrum na Kollárovej ul.), kultúry (STV – štúdio B. Bystrica, Slovenský rozhlas – Rádio Regina), zdravotníctva (Detský domov na Kollárovej ul.) a štátnej administratívy (Štátny oblastný a okresný archív, Obvodný pozemkový úrad, Obvodný lesný úrad, Obvodný úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie, Štátny veterinárny a potravinársky ústav a iné).

Špeciálnym druhom vybavenosti je Účelové zariadenie vlády SR „Bystrica“, ktoré však funguje aj na obchodnej báze.

Vybavenie komerčného charakteru zastupujú najmä sídla a expozitúry bánk (ČSOB) a poisťovní, početné administratívne budovy a sídla firiem (Slovenské telekomunikácie, a.s.), menšie ubytovacie zariadenia, maloobchodné a stravovacie zariadenia, ale aj nevýrobné služby využívajúce väčšinou starší domový fond pozdĺž Rudlovskej cesty.

Športové a rekreačné zariadenia (okrem zariadení tvoriacich súčasť školských areálov), rovnako ako plochy výroby sa na území UO nenachádzajú.

Väčšie plochy verejnej zelene sa na území UO nenachádzajú (starý židovský cintorín má charakter vyhradenej zelene), charakter verejnej zelene však má vyhradená zeleň tvoriaca súčasť areálov školstva pozdĺž Komenského ul. Súkromná zeleň je zastúpená predovšetkým zeleňou pri rodinných domoch.

Vodné plochy a toky sú zastúpené len Rudlovským potokom, ktorý má na otvorenom úseku v značnej miere prírodný charakter so sprievodnou zeleňou brehových porastov,

Dopravné plochy sú v UO zastúpené prakticky len cestami a mestskými komunikáciami, v severozápadnom cípe UO a v rámci OS pri Ceste k nemocnici sa nachádzajú väčšie areály individuálnych radových garáží.

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry sa na území UO nenachádzajú.

B.6.1.1.5. Urbanistický obvod 08: Nemocnica

Je to takmer monofunkčný UO s výraznou prevahou zdravotníckych zariadení v rámci areálu nemocnice s poliklinikou F. D. Roosevelta.

Funkcia bývania je v UO zastúpená len niekoľkými rodinnými domami na Partizánskej ceste a ubytovňou NsP.

Občianskym vybavením sú výhradne zdravotnícke zariadenia NsP, odbornú štátnu správu reprezentuje Regionálny úrad verejného zdravotníctva.

Väčšie plochy vyhradenej zelene sa nachádzajú na území areálu NsP, na sever od železničnej trate sa v cca 50-70 m širokom páse tiahne plocha bývalej záhradkárskej osady zrušenej kvôli výstavbe severného obchvatu cesty I/66.

Dopravnými plochami sú prakticky len prístupové a vnútroareálové komunikácie, pešie komunikácie reprezentuje predovšetkým sieť cestičiek v areáli NsP.

Významnejšou plochou technickej infraštruktúry na území UO je vodojem Hlinisko vo východnej časti UO.

Zvyšok územia UO tvorí poľnohospodárska pôda.

V UO sa nenachádzajú žiadne plochy a zariadenia vybavenia komerčného charakteru, športových a rekreačných zariadení, plochy výroby ani vodné plochy a toky.

B.6.1.1.6. Urbanistický obvod 09: Mesto-východ (časť)

Je to UO s výraznou prevahou funkcií výroby, výrobných služieb, skladov a dopravy.

Funkcia bývania je v UO zastúpená len niekoľkými rodinnými domami na Partizánskej ceste, skupinou rodinných domov v okolí pôvodnej Stavebnej ul. a skupinou RD obývanou prevažne rómskym etnikom pri Ul. Na Hrbe.

Verejné občianske vybavenie reprezentuje v podstate len verejná správa (napr. Slovenský vodárenský podnik, š.p. – OZ Povodie Hrona, Prezídium PZ SR – Úrad boja proti korupcii, SIŽP – Inšpektorát ŽP v B. Bystrici, MV SR – Register obyvateľstva SR),

Vybavenie komerčného charakteru tvorí okrem viacerých administratívnych budov a sídiel súkromných firiem len motorest pri ČSPL Slovnaft, resp. ubytovacie zariadenie ESI Slovakia, s.r.o.

V UO sa nenachádzajú žiadne športové a rekreačné plochy a zariadenia.

Väčšie plochy verejnej zelene sa na území UO vzhľadom na jeho charakter nenachádzajú (okrem upravených plôch starého cintorína pri mimoúrovňovej križovatke Stavebnej ul. s Partizánskou cestou). Súkromná zeleň je zastúpená predovšetkým zeleňou pri pri rodinných domoch. V severozápadnej časti UO sa pri železničnej trati sa v cca 30-50 m širokom páse tiahne záhradkárska osada. Ďalšie 2 malé ZO (južne od areálu Dunajškrob Fatra, a.s. a pri odvodňovacom kanáli pod Partizánskou cestou) boli kvôli rozvojovým zámerom dopravy zrušené.

Vodné plochy a toky sú vo východnej časti UO zastúpené Selčianskym potokom a bývalým elektrárenským náhonom pod Partizánskou cestou.

Dopravné plochy tvoria cesty a mestské komunikácie, ako aj prístupové a vnútroareálové komunikácie, vybudované pešie komunikácie sa na území UO prakticky nevyskytujú. Plochy dopravných zariadení sú tu zastúpené najmä areálom SAD Banskobystrická dopravná spoločnosť, a.s., areálom Regionálnej správy ciest B. Bystrica, ďalej ČSPL a autoservismi.

Výrobné a skladové plochy sú zastúpené najmä väčšími areálmi podnikov ako Dunajškrob Fatra, a.s., Slovenská zápalkáreň, a.s. a Tlačiarne BB, s.r.o., ako aj pestrou zmesou menších výrobných

a stavebných podnikov, skladových areálov, šrotovísk, areálov logistiky v kombinácii s predajňami stavebnín, podnikovými predajňami, firmami zaoberajúcimi sa zberom a spracovaním odpadu (KOVOD, a.s. a iné) a pod.

Významnejšou plochou technickej infraštruktúry na území UO je transformačná stanica SSE, a.s. 110/22 kV Bánoš.

Zvyšok územia UO tvorí poľnohospodárska (hlavne TTP) a iná pôda.

B.6.1.1.7. Urbanistický obvod 11: Stará Kopa - Turička

Takmer celú plochu UO tvoria lesy osobitného určenia s menším zastúpením ochranných a hospodárskych lesov. Výnimkou sú: areál Hvezdárne Banská Bystrica na Vartovke (na hranici s UO Vartovka), 2 menšie záhradkárske osady v pokračovaní Mičinskej cesty za areálom Lesov SR a menší dobývací priestor pri ceste II/591. Priestor Starej kopy je využívaný pre paragliding. Dopravné plochy sú okrem lesných ciest zastúpené najmä cestou II/591.

Pre územie UO (alebo jeho časť) neboli v priebehu platnosti doterajšieho ÚPN mesta spracované žiadne zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica, ani ďalšie územnoplánovacie a iné podklady.

Z hľadiska dopravy navrhuje ÚPN aglomerácie Banská Bystrica v UO vedenie južného obchvatu v smere cesty I/66, ktorý je však na území UO vedený podľa návrhu výhradne v tuneli.

B.6.1.1.8. Urbanistický obvod 12: Uhlisko

Je to UO, ktorého časť, napriek situovaniu na ľavom brehu Hrona, spadá do územia riešeného v rámci ÚPN centrálnej mestskej zóny Banská Bystrica.

Funkcia bývania je dominantná najmä v západnej časti UO. Tvorí ju staršia zástavba bytovými domami pri Zimnom štadióne, pozdĺž ukončenia Hviezdoslavovej, pozdĺž časti Ul. 9. mája a po celej dĺžke Viestovej ul., ale aj novšie bytové domy sústredené jednak pozdĺž Družstevnej ul. a časti ul. Na Uhlisku (3,5 až 5,5 podl.), jednak medzi Jesenského ul. a Ul. 9. mája (bodové domy s 6,5 až 10 podl.). Výstavba rodinných domov variuje od zvyšku historickej zástavby (Thurzov dom na ul. Pod Urpínom) cez zástavbu charakteru mestských víl (Bellušova ul.) až po novodobú zástavbu rodinných domov sústredenú najmä na uliciach: Pod Turičkou, Pod rybou a v hornej časti Ul. 9. mája. Vo východnej časti UO sa funkcia bývania nevyskytuje.

Z verejného vybavenia sa tu nachádzajú základné zariadenia školstva (ZŠ, 2 MŠ a mestské DJ), zdravotníctva (Regionálny úrad verejného zdravotníctva), sociálnej starostlivosti (Agentúra sociálnych služieb mesta Banská Bystrica, Klub dôchodcov) a štátnej administratívy (KR a OR Policajného zboru SR a iné).

Vybavenie komerčného charakteru zastupujú viaceré administratívne budovy a sídla firiem, menšie ubytovacie zariadenia (napr. penzión Uhlisko), maloobchodné a stravovacie zariadenia, ale aj niektoré nevýrobné služby situované v samostatných areáloch alebo v rodinných domoch.

Športové a rekreačné zariadenia sú okrem športovísk pri školských zariadeniach zastúpené najmä Zimným štadiónom a areálom skokanského mostíka s umelou hmotou, ktorý patrí 8-ročnému športovému gymnáziu, ako aj cvičným hipodromom fy Amax, resp. vyhradenou strelnicou MV SR.

Významnejšie plochy verejnej zelene sa na území UO nachádzajú len ako súčasť OS bytových domov, vyhradenú zeleň reprezentujú najmä areály školstva. Súkromná zeleň je zastúpená predovšetkým zeleňou pri rodinných domoch. Pomerne rozsiahlymi zelenými plochami sú záhradkárske osady nad Viestovou ul. a Ul. 9.mája, pri Mičinskej ceste (pri mŕtvom ramene Hrona) a pri Mičinskej ceste (pri Hrone pod výrobnými areálmi). Posledne menovaná ZO je navrhovaná na zrušenie z dôvodu nesúladu s ÚPN aglomerácie B. Bystrica, ako aj nesúladu s Návrhom Zmien a doplnkov aglomerácie Banská Bystrica – VIII. etapa: Viacúčelový odľahčovací tunel Srnková – Radvaň. Menšia nepodchytená ZO sa nachádza medzi mŕtvym ramenom Hrona a tokom rieky.

Nakoľko hranica UO prebieha po ľavom brehu Hrona, sú vodné plochy a toky zastúpené prakticky len mŕtvym ramenom Hrona (rybník Pod Rybou v správe Slovenského rybárskeho zväzu).

Plochy výroby sa nachádzajú výhradne vo východnej časti UO, kde sa nachádza najmä areál Automobilových opravovní MV SR, Areál lesov SR – OZ lesnej techniky B. Bystrica a areál fy PUFEKO, s.r.o. Okrem AO MV SR sú všetky areály využívané viacerými menšími firmami s rôznorodou výrobnou náplňou. Samostatný areál viacerých malovýrob, výrobných i nevýrobných služieb sa nachádza v cípe dvoch vetiev Mičinskej cesty, medzi Mičinskou cestou a ul. 9. mája je situovaný areál SsVaK a súkromná výrobňa betónu.

Dopravné plochy sú v UO okrem ciest a mestských komunikácií zastúpené najmä plochou obratiska MHD pri Mičinskej ceste a moste smerom k Smrečine, využívanom aj ako odstavná plocha pre nákladnú dopravu, plochami sústredeného parkovania medzi žel. zast. Banská Bystrica - mesto a pri zimnom štadióne, ako aj plochami provizórnych neupravených parkovísk medzi železničnou traťou a Bellušovou ul. Dopravné plochy dopĺňa areál žel. zast. Banská Bystrica – mesto a samotná železničná trať č.170, ďalej niekoľko autoservisov a viaceré plochy individuálnych garáží, najmä pri alebo v rámci OS bytových domov.

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry sa na území UO nenachádzajú.

B.6.1.1.9. Urbanistický obvod 13: Smrečina

Je to ďalší UO, do územia ktorého aspoň okrajovo (v priestore železničnej stanice Banská Bystrica) zasahuje centrálna mestská zóna. Okrem tohto územia majú v UO výraznú prevahu funkcie výroby, výrobných služieb, skladov a dopravy.

Funkcia bývania je v UO zastúpená len ubytovňou Smrečiny Holding I., a.s., ktorej dolné podlažia však využívajú ako administratívne priestory rôzne menšie firmy.

Verejné občianske vybavenie je v UO zastúpené len administratívnou budovou a ubytovňou Vojenských stavieb, š.p., vybavenie komerčného charakteru tvorí okrem sídiel súkromných firiem najmä OD Kaufland a objekt obchodov a služieb pri autobusovej stanici.

V UO sa nenachádzajú žiadne športové a rekreačné plochy a zariadenia.

Väčšie plochy verejnej zelene sa na území UO vzhľadom na jeho charakter nenachádzajú. Izolované pásy a ostrovčeky vysokej zelene sú lokalizované najmä v rámci areálu Smrečiny. Ruderálna vegetácia je zastúpená na voľných plochách dopravy a výroby.

Vodné plochy a toky sú zastúpené len príslušným úsekom rieky Hron.

Dopravné plochy tvoria cesty a mestské komunikácie, ako aj prístupové a značné vnútroareálové komunikácie, vybudované pešie komunikácie sa na území UO prakticky nevyskytujú. Plochy dopravných zariadení sú tu zastúpené najmä areálmi Železničnej stanice B. Bystrica, Autobusovej stanice B. Bystrica, Slovenskej správy ciest B. Bystrica, ďalej ČSPL Shell pri AS, autoservisom a rozsiahlou plochou individuálnych garáží medzi areálom Smrečiny a železničnej stanice (cca 190 garáží).

Výrobné a skladové plochy sú zastúpené najmä dominantným areálom Smrečiny Holding I., a.s., v rámci ktorého pôsobí aj firma Doka Drevo, s.r.o. Do východnej časti UO zasahuje areál Stavomontáží BB, a.s. a nachádza sa tu aj areál Technickej opravovne vozidiel ASR.

Významnejšie plochy technickej infraštruktúry sa okrem podnikových zariadení na území UO nevyskytujú.

B.6.1.1.10. Urbanistický obvod 14: Sídlisko SNP

Je to UO, ktorého väčšia časť spadá do územia riešeného v rámci ÚPN centrálnej mestskej zóny Banská Bystrica.

Funkcia bývania je na území UO zastúpená veľmi výrazne – je tu prevažujúcou funkciou. OS (sídlisko) SNP tvoria prevažne 4,5 až 5,5 podlažné bytové domy, ktoré v exponovaných polohách (pri Ul. 29. augusta) dosahujú až 7 podlaží. Menšia plocha rodinných domov je medzi Partizánskou cestou a Jegorovovou ul.

Súčasťou OS je najmä základné a vyššie verejné vybavenie, a to zariadenia školstva (8-ročné Športové gymnázium, ZŠ, viaceré MŠ a DJ, ale aj objekty Študentského domova UMB. Verejnú administratívu v UO reprezentujú najmä: Štátna a okresná prokuratúra, KÚ v B. Bystrici – Správa katastra, Colný úrad, Krajská správa ŠÚ SR, Sociálna poisťovňa, ako aj Mestský úrad v Banskej Bystrici.

Vybavenie komerčného charakteru zastupujú najmä sídla a expozitúry bánk (Slov. sporiteľňa, a.s.) a poisťovní (CHZP Apollo), početné administratívne budovy a sídla firiem (Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., Slovenská pošta, a.s., Orange, a.s.), FIT ARÉNA a viaceré maloobchodné a stravovacie zariadenia, ale aj nevýrobné služby situované väčšinou pozdĺž Triedy SNP, ako aj v parteroch bytových budov (najmä na Ul. 29. augusta a pozdĺž Partizánskej cesty).

Športové a rekreačné zariadenia sú v území zastúpené len ako súčasť školských areálov.

Plochy verejnej zelene s parkovou úpravou sa na území UO nachádzajú pozdĺž Triedy SNP a vo vnútroblokoch bytových domov. Pri Stavebnej ul. sa nachádza menšia záhradkárska osada navrhovaná na zrušenie. Plochy zelene dopĺňa súkromná zeleň pri rodinných domoch.

Vodné plochy a toky sa v UO nevyskytujú.

Rovnako sa v UO nevyskytujú plochy výroby, skladové plochy sú zastúpené len menším areálom skladov Štátnej opery, v rámci ktorého sú aj garáže a administratívne priestory .

Dopravné plochy sú v UO zastúpené cestami a mestskými komunikáciami (najmä prieťah cesty I/66 na južnom okraji UO), pešie komunikácie rozsiahlou pešou zónou (a ukľudnenou komunikáciou) s verejnou zeleňou pozdĺž Triedy SNP. Na území UO sa nachádzajú 3 väčšie sústredené parkoviská, rozsiahle plochy sústredených individuálnych garáží ležia východne od OS SNP.

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry (okrem domových TS) sa na území UO nenachádzajú.

B.6.1.1.11. Urbanistický obvod 15: Urpín (časť)

UO je urbanistickým obvodom tesne priliehajúcim k ľavobrežnej časti územia riešeného v rámci ÚPN centrálnej mestskej zóny Banská Bystrica.

Ako plocha s funkciou vybavenosti sa na území UO v súčasnosti nachádza len areál Kalvárie.

Cestné dopravné plochy sú tvorené takmer bez výnimky lesnými cestami, plochy železničnej dopravy reprezentuje železničná trať č.170 s prebiehajúcou elektrifikáciou.

Plochy technického vybavenia reprezentuje len vodojem Urpín pri východnej hranici UO.

Značnú plochu UO tvoria ochranné lesy (na západe až severe územia UO pozdĺž toku Hrona) a lesy osobitného určenia (v juhovýchodnej časti UO). Zvyšok územia zaberajú plochy poľnohospodárskej pôdy (trvalé trávne porasty).

B.6.1.1.12. Urbanistický obvod 21: Štiavničky

Je to UO, ktorého južná časť spadá do územia centrálnej mestskej zóny Banská Bystrica. Tvoria ho v juhozápadnej časti športovo-rekreačné plochy, v severovýchodnej časti rozvojové plochy lokality Trosky.

Funkcia bývania je na území UO zastúpená jednak rodinnými domami pozdĺž Cesty na štadión, jednak novou výstavbou bytových a rodinných domov v severnej časti zóny Trosky pozdĺž ulce Nad plážou.

Verejné vybavenie sa v UO nenachádza, vybavenie komerčného charakteru zastupujú najmä ubytovacie zariadenia (hotel Dixon, motel Turist) a supermarket Lidl.

Zo športových a rekreačných zariadení sú v ucelenom areáli zastúpené viaceré významné zariadenia športu a rekreácie, a to najmä Centrálny športový areál na Štiavničkách (atleticko-futbalový štadión s cvičnými ihriskami, športová hala, krytá plaváreň) a plážové kúpalisko.

Verejná zeleň je v UO zastúpená najmä zeleňou v rámci športovo-rekreačného areálu Štiavničky.

Vodné plochy a toky sú zastúpené už spomínaným plážovým kúpaliskom a Tajovským potokom pretekajúcim cez športovo-rekreačný areál.

V UO sa nenachádzajú plochy výroby.

Dopravné plochy sú v UO okrem ciest a mestských komunikácií (najmä útvarová mimoúrovňová križovatka prieťahov ciest I/59 a I/66 spolu s pripojením priľahlých miestnych komunikácií v južnej časti UO, pričom prieťah cesty I/59 od tejto križovatky smerom na sever má výrazný oddeľovací účinok v štruktúre usporiadania mesta) zastúpené najmä kapacitnými parkoviskami pri vstupoch do športovo-rekreačného areálu, pešie komunikácie zase reprezentuje predovšetkým sieť cestičiek v tomto areáli.

Plochy technickej infraštruktúry sa na území UO prakticky nenachádzajú.

V južnej, zatiaľ nezastavanej, časti UO sa ešte nachádzajú rozsiahlejšie plochy poľnohospodárskej pôdy (najmä orná pôda a zvyšky TTP).

B.6.1.1.13. Urbanistický obvod 22: Školský areál – nová nemocnica

UO je typickým predstaviteľom takmer monofunkčného územia v polohe širšieho centra mesta.

Funkciu bývania reprezentuje na území výlučne bývanie v niekoľkých rodinných domoch pozdĺž Tajovského ul. a Podlavickej cesty, resp. študentské domovy UMB.

Ťažisko funkcií UO spočíva vo verejnom vybavení, a to vybavení zdravotníctva (areál Nemocnice F. D. Roosevelta) a školstva (Fakulta humanitných vied a Fakulta prírodných vied UMB, Gymnázium J.G.Tajovského a Obchodná akadémia

Vybavenie komerčného charakteru zastupuje v podstate len ďalšia Obchodná akadémia (súkromná). Maloobchodné a stravovacie zariadenia sa na území UO prakticky nenachádzajú.

Športové a rekreačné zariadenia na území UO zastupuje rozsiahlejší športový areál Fakulty humanitných vied UMB.

Zeleň je v UO pomerne silne zastúpená najmä poloverejnou-polovyhradenou zeleňou v areáli nemocnice, rozsiahlym areálom „výrobnej zelene“ Záhradníctva a rekreačných služieb mesta Banská Bystrica a menšou záhradkárskou osadou pri Tajovského ul.

Vodné plochy a toky sú zastúpené len Tajovským potokom na hranici s UO 47 Trieda Hradca Králové.

V UO sa nenachádzajú plochy výroby.

Dopravné plochy sú v UO v podstate zastúpené prakticky len cestami a mestskými komunikáciami, parkoviskami a heliportom v nemocničnom areáli, pešie komunikácie reprezentuje predovšetkým sieť cestičiek areáli nemocnice.

Plochy technickej infraštruktúry sa na území UO prakticky nenachádzajú.

Časť územia v juhozápadnej časti UO je ešte využívaná ako poľnohospodárska pôda (orná pôda).

B.6.1.1.14. Urbanistický obvod 24: Vysielač (časť)

Je to síce okrajový UO s predovšetkým poľnohospodárskym využitím, jeho južná časť však netypicky zasahuje až do blízkosti centrálnej mestskej zóny.

Funkcia bývania je v UO zastúpená len individuálnou bytovou výstavbou v jeho juhovýchodnej časti pozdĺž dolnej časti Laskomerskej ul. a tiež novou výstavbou pri ceste smerom k Vysielaču SNP.

Verejné vybavenie sa na území UO nevyskytuje, vybavenie komerčného charakteru nosť zastupujú len nepočetné administratívne budovy, najmä v rámci výrobno-obslužného areálu Medený Hámor.

Športové a rekreačné zariadenia sa v UO taktiež nevyskytujú, rovnako ako plochy verejnej zelene. Ostatná mestská zeleň je v UO zastúpená len záhradami rodinných domov, resp. zeleňou časti ZO v pokračovaní Laskomerskej ul. a rozsiahlejšou ZO pri dobývacom priestore.

Vodné plochy a toky sú zastúpené Laskomerským potokom.

Plochy výroby reprezentuje výrobno-obslužný areál medzi cestou I/59, Ul. Medený Hámor a Laskomerskou ul. (stavebná výroba, dopravná obsluha, stavebniny a pod.).

Dopravné plochy sa v UO vyskytujú len v podobe ciest a mestských komunikácií, z významnejších plôch alebo zariadení technickej infraštruktúry sa tu nachádza areál technických zariadení vysielača a vodojemy Laskomer a Niklová.

Okrem menších plôch lesov osobitného určenia v juhozápadnej časti UO je väčšina územia tvorená PP (najmä TTP s malým zastúpením ornej pôdy).

B.6.1.1.15. Urbanistický obvod 46[2]: Graniar

UO má obytno-obslužný charakter a je ďalším z UO tesne priliehajúcim k centrálnej mestskej zóne.

Z verejného vybavenia sa tu nachádzajú predovšetkým významné zariadenia školstva, a to: Stredná zdravotná škola, Spojená stredná škola, Dievčenská odborná škola, SOU elektrotechnické, SOU obchodné, SOU strojárske a SOU pôšt a telekomunikácií, ale aj zariadenia verejnej správy (Slovenská agentúra životného prostredia a Oblastný telekomunikačný úrad pre Banskobystrický kraj).

Vybavenie komerčného charakteru zastupuje súkromná ZŠ, internát/ubytovňa MILVAR a niektoré administratívne budovy súkromných firiem (Slovak Telecom, a.s.). Maloobchodné a stravovacie zariadenia sa na území UO prakticky nenachádzajú.

Zo športových a rekreačných zariadení sa v UO nachádzajú len menšie športové plochy ako súčasť školských areálov. V rámci ZO Laskomer sa nachádza trávnaté futbalové ihrisko.

Verejná zeleň je v UO zastúpená minimálne, najmä pozdĺž Tajovského ul. Súčasťou školských zariadení je vyhradená parková zeleň. Plochy zelene dopĺňa ZO Laskomer.

Vodné plochy a toky sa na území UO nenachádzajú.

V UO sa nenachádzajú plochy výroby.

Dopravné plochy sú v UO v podstate zastúpené len cestami a mestskými komunikáciami, resp. prístupovými komunikáciami a poľnými cestami.

Z plôch a zariadení technického vybavenia je významný areál tepelného zdroja a spaľovne Nemocnice F. D. Roosevelta pod OS rodinných domov Graniar a vodojem Hrby pre III. tlakové pásmo západne od tohto OS.

Značnú časť územia UO zaberá poľnohospodárska pôda v podobe ornej pôdy a TTP.

[2] *V PaR pod číslom 39.*

B.6.1.2. Návrh[3]

B.6.1.2.1. Zohľadnená dokumentácia

Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta I – Banská Bystrica vzal ÚPN mesta do úvahy nasledujúce schválené ÚPD:

- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – VIII. etapa: Viacúčelový odľahčovací tunel Srnková – Radvaň (schvál. uzn. č.314/2005-MsZ z 22.02.2005),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – XXII.etapa: lok.č. 158 – areál ZARES-u Banská Bystrica (schvál. uzn. č. 69/2007-MsZ z 29.05.2007),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXVI. Etapa: Kapitulská ul. (schvál. uzn. č. 4/2008-MsZ z 27.03.2008),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXXIV. etapa: Slovenka (schvál. uzn. č. 596/2009-MsZ z 22.09.2009),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXV. etapa: lok.č. 187, 189 (schvál. uzn. č. 765/2010-MsZ z 30.03.2010),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXX. etapa: lok.č. 166, 174, 181 (schvál. uzn. č. 764/2010-MsZ z 30.03.2010),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXXIX. etapa: lok.č. 192 Rudlovský potok – rekonštrukcia, lok. č.193 Kotva – prístupová komunikácia (schvál. uzn. č. 207/2011-MsZ z 20.09.2011),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica (schvál. uzn. č. 119/1977-I rady SKNV Banská Bystrica z 26.10.1977),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Hurbanova ulica I (schvál. uzn. č. 279/2001-MsZ z 23.10.2001),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Trosky (schvál. uzn. č. 290/2004-MsZ z 21.09.2001),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Blok X. (schvál. uzn. č. 211/2004-MsZ z 24.08.2004),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Petelenova ulica (schvál.uzn. č.235/2004-MsZ z 21.9.2004),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Hurbanova II. (schvál. uzn. č. 290/2004-MsZ z 21.12.2004),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Bakossova ulica (schvál.uzn. č.315/2005-MsZ z 22.02.2005),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Hušták-Belveder (schvál.uzn. č. 402/2005-MsZ z 26.08.2005)
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Polyfunkčný dom Nám.Slobody (schvál.uzn.č.618/2006-MsZ z 31.10.2006),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Murgašova ul. (schvál. uzn. č.633/2006-MsZ z 30.11.2006),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Horná ul.-Prior (schvál.uzn. č.118/2007-MsZ zo 16.10.2007),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Námestie Slobody - I.časť (schvál.uzn.č.103/2007-MsZ z 21.08.2007),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Rudlovský potok (schvál. uzn. č.154/2007-MsZ zo 04.12.2007),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Hronské predmestie (schvál.uzn.č.186/2008-MsZ z 27.03.2008),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Nám.Š.Moysesa (schvál.uzn.č. 187/2008-MsZ 27.03.2008),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Kollárova ulica (schvál.uzn.č. 225/2008-MsZ z 24.06.2008),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Polyfunkčný areál Slovenka – I.etapa (schvál.uzn.č.957/2010-MsZ z 21.09.2010),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Areál Rozkvet Horná-Robotnícka (schvál.uzn.č.956/2010-MsZ z 21.09.2010),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica Zmeny časť Hušták – Belveder, ZaD časť funkčnej zóny H (schvál.uzn.č.211/2011-MsZ z 27.09.2011),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica, ZaD časť Murgašova ulica II. (schvál.uzn.č.211/2011-MsZ z 27.09.2011),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica, Zmeny a doplnky Námestie Ľudovíta Štúra (schvál.uzn.č. 378/2012-MsZ z 21.02.2012),

[3] *Návrh rozvoja časti mesta Banská Bystrica, rovnako ako ďalších mestských častí, je popísaný v rámci novo navrhovaných hraníc ČM logicky sledujúcich jestvujúce i navrhované väčšie funkčné celky a dopravné línie.*

- UPN CMZ Banská Bystrica, Zmeny - časť Hušták-Belveder, Zmeny a doplnky - časť funkčnej zóny D (schvál.uzn.č. 676/2012-MsZ zo 16.10.2012),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica, Zmeny - časť Hušták-Belveder, Zmeny a doplnky - časť funkčnej zóny A, polyfunkčný dom C (schvál.uzn.č. 815-2013-MsZ z 12.02.2013).

Ďalšie zohľadnené ÚPD, ÚPP a PD

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta I – Banská Bystrica vzal ÚPN mesta do úvahy najmä tieto ÚPD, ÚPP a PD:

- IBV Graniar IV. – Banská Bystrica (Stavoprojekt B.Bystrica, 08/1991),
- UŠ Banská Bystrica – Prednádražie (ÚHA mesta B. Bystrica, 06/1997),
- UŠ Banská Bystrica – Kostiviarska (prerok. v MsZ, uzn.č.339/98-MsZ z 19.02.1998),
- UŠ Jesenský vŕšok, Banská Bystrica (prerok. v MsZ, uzn.č.198/2000-MsZ dňa 24.08.2000),
- UŠ lokality bývania Graniar II, Banská Bystrica (ÚHA mesta B. Bystrica, 09/2000),
- Plán dopravného rozvoja CMZ Banská Bystrica (schvál. uzn. MsZ č. 270/1993 z 15.07.1993 úprava v zmysle Územného generelu dopravy Banská Bystrica (BONIT, spol. s r.o., 03/2010),
- DSP - Cesta I/66 Banská Bystrica – severný obchvat (Dopravoprojekt, a.s. Bratislava, 2006).

B.6.1.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta I – Banská Bystrica

Návrh koncepcie funkčného a priestorového dotvárania časti mesta Stred (urbánne jadro) predovšetkým rešpektuje primárne funkcie väčšiny jej územia vyformovaného urbanistickým vývojom ako prirodzeného centrálneho priestoru Banskej Bystrice s urbanistickými celkami Pamiatková rezervácia, Historické jadro a Centrálna mestská zóna, čo je okrem historického vývoja dané aj jej ťažiskovou polohou v organizme mesta. Prevažná časť územia predstavuje stabilizovanú funkčno-priestorovú štruktúru s vykryštalizovanými kompozičnými danosťami. Jeho ďalší urbanistický rozvoj by mal prebiehať predovšetkým:

- permanentným skvalitňovaním urbánnosti centrálneho priestoru a jeho radiálnych enkláv dostavbou, prestavbou a modernizáciou jestvujúcich objektov, resp. ich parteru, a revitalizáciou verejných priestranstiev, námestí a ulíc,
- prioritným uplatňovaním princípu polyfunkčnosti vo funkčnej štruktúre prostredia centra mesta a jeho rozvíjaním v založených smeroch (osiach) od centra mesta do hĺbky mestského pôdorysu,
- postupným rozvíjaním priestorov pešej zóny, najmä v územiach koncentrovaného občianskeho vybavenia,
- postupným rozširovaním priestorov centra mesta v smere Hušták – Trosky – Námestie Ľ. Štúra,
- budovaním zariadení a plôch statickej dopravy a priestorov obsluhy, najmä v blokoch historického jadra a v osi pred železničnou stanicou, ako aj v enklávach a lokalitách ostatných priestorov centrálneho vybavenia s preferovaním viacpodlažných podzemných zariadení statickej dopravy,
- urbanistickou revitalizáciou Hrona, potoka Bystrica, Tajovského potoka, a ich organickým začlenením do funkčno-priestorového systému centra ako významných prírodných kompozičných prvkov mesta,
- rozvíjaním urbánnosti a priestorovej kvality na založených vzťahových osiach
  - historické jadro – Hušták – Trosky – Námestie Ľ. Štúra – Pršianska terasa,
  - historické jadro – Uhlisko – Smrečina,
  - historické jadro – os pred železničnou stanicou,
  - historické jadro – Bánoš,
  - historické jadro – Laskomer,
  - historické jadro – Jesenský vŕšok.

S vyššie uvedenými koncepčnými zámermi rozvoja časti mesta I Banská Bystrica musí korešpondovať aj dotváranie územia Centrálnej mestskej zóny v zmysle pôvodného schváleného ÚPN CMZ a jeho následných Zmien a doplnkov.

Usporiadanie základných funkčných plôch CMZ určených ÚPN CMZ a jeho Zmenami a doplnkami v zásade rešpektuje aj ÚPN mesta, koncepčné odlišnosti a detaily hmotovo-priestorového dotvárania CMZ bude musieť riešiť následná aktualizácia ÚPN CMZ.

ÚPN mesta tiež v ostatnom území tejto časti mesta zohľadňuje schválené Zmeny a doplnky ÚPN A Banská Bystrica, ako aj zásady utvárania tohto územia v zmysle niektorých vypracovaných ÚPP a ÚTP.

Významnejšími koncepčnými zámermi, ktoré na území časti mesta navrhuje ÚPN mesta, sú najmä:

- rozvoj funkcie bývania prevažne v podobe polyfunkčných objektov a bytových domov,
- ďalšie dotváranie, revitalizácia a humanizácia s cieľom rozvoja heterogenity územia CMZ, a v rámci nej najmä historického jadra, resp. Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica,
- rozširovanie celomestského centra v zónach Trosky a Námestie Ľ. Štúra a ich priestorové a funkčné prepojenie s historickým centrom,
- postupné vytváranie nábrežnej zóny Hrona od Huštáku po Srnkovú ulicu (UO 12 Uhlisko) ako súčasti mestskej triedy s objektmi vybavenosti celomestského významu z urbanistického hľadiska podporujúcimi kompozíciu založenej mestskej osi Hušták – Štadlerovo nábrežie – Štefánikovo nábrežie (okrem úseku pri verejne dostupnom parku pod Pamätníkom SNP) – železničná stanica – Stavebná ulica,
- vytvorenie uceleného pásu (priestoru) koncentrovaného vybavenia so zameraním na kultúrno-spoločenské aktivity od Europa Shopping Center smerom na Belveder, výhľadovo až po Lúčky (Podlavice),
- výhľadové vytvorenie ďalšieho uceleného pásu (priestoru) koncentrovaného vybavenia so zameraním na kultúrno-spoločenské aktivity na ľavom brehu Hrona od zimného štadióna až po Srnkovú ul.,
- vytvorenie podmienok pre rozvoj UMB (vybudovanie hlavného centra), a to jednak v rámci Podlavickej vybavenostnej radiály v lokalite v okolí Tajovského ulice, jednak v priestore Jesenský vŕšok – Stráže s prepojením na existujúci areál na Ružovej ulici (ako rozvojovej fázy jednopólového univerzitného centra),
- výhľadová prestavba výrobných plôch lokalizovaných vo východných priestoroch tejto časti mesta (Fatra, Smrečina Hofatex) v prospech občianskeho vybavenia,
- postupné urbánne dotvorenie priestorov Stavebnej ulice na úroveň mestskej triedy,
- výhľadová prestavba bývalého areálu Technických služieb (Srnková) v prospech športovo- rekreačných, oddychových a zábavných aktivít,
- výhľadová prestavba športového areálu Štiavničky (futbalový štadión a tréningové ihriská) v prospech budúceho dotvorenia Europa shopping center (resp. mesta) celomestskými kultúrno-spoločenskými zariadeniami,
- využitie územia bývalého lomu Kostiviarska pre funkciu občianskeho vybavenia a športovo-rekreačných aktivít,
- revitalizácia lesoparku v časti Urpín a následne jeho rozšírenie smerom na východ (priestory Kopa),
- zakomponovanie Urpína a Kalvárie do funkčno-priestorového systému mesta ako verejne dostupných priestorov parkového centra so sakrálnymi, parkovými, zdravotnými a relaxačnými funkciami, vybavenými zodpovedajúcimi komplementárnymi zariadeniami vo funkčnej nadväznosti na okolité mestské lesoparkové prostredie,
- založenie verejne dostupných parkov v lokalite bývalého areálu ZAaRES-u a pri Mŕtvom ramene ľavého brehu Hrona,
- v rámci výhľadovej koncepcie rozširovania verejne dostupných parkov do roku 2050 založenie verejne dostupného parku ako kompozičného prvku uzatvárajúceho triedu SNP z východnej strany v priestoroch za bývalou budovou ŠÚ SR,

- vytvorenie vnútorného a vonkajšieho mestského dopravného okruhu,
- vybudovanie cestného a vodohospodárskeho tunela pod Urpínom,
- rozšírenie pešej zóny južným smerom,
- zdvojkoľajnenie železničnej trate a výhľadovo aj jej čiastočné podtunelovanie v priestore Hušták – Urpín,
- rozširovanie koľajového systému hlavnej železničnej stanice.

Z hľadiska funkcie bývania je v ÚPN mesta do roku 2025 uvažovaný rozvoj v týchto lokalitách:

Rozvoj bývania v ČM I do roku 2025 – návrh[4]

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné domy	Bytové domy	Rodinné domy
Hutná 1	21	60	0	0
Hutná 2	21	32	0	0
Cesta na štadión	21	0	7	0
Belveder 1 – Antea	21	240	0	0
Belveder 2	21	267	0	0
Belveder 3	21	35	0	0
Belveder 4	21	34	0	0
Belveder 5	21	0	0	8
THK/Švermova	21	96	0	0
Hurbanova 1	2	97	0	0
Hurbanova 2	2	24	0	0
Dituria City Park	3	0	26	0
Tajovského	2	39	0	0
J.Chalupku	2	0	0	2
Medený Hámor	24	4	0	0
Školská	46	0	0	1
Na Graniari	46	0	0	1
Graniar – Nad Amfiteátrom 1	46	0	61	39
Graniar – Nad Amfiteátrom 2	46	0	0	12
Graniar – Nad Amfiteátrom 3	46	85	0	0
Graniar – Nad Amfiteátrom 4	46	0	13	9
Graniar – Nad Amfiteátrom 5	46	5	0	0
Graniar 1	46	0	50	45
Graniar 3	46	0	0	60
Slnečné stráne 1	24	75	0	0
Slnečné stráne 2	24	0	30	15
Slnečné stráne 3	24	36	0	0
Slnečné stráne 4	24	0	0	33
Severná	3	0	80	0
Kačica 1	4	0	0	32
Kačica 2	4	0	80	0
Cesta k nemocnici 1	4	32	0	0
Cesta k nemocnici 2	4	0	12	0
Partizánska	12	16	0	0
Bellušova	12	60	0	0
Uhlisko – Viestova 1,2	12	0	16	0
Σ		1.237	375	257

[4] *Počet b.j. udávaný v tejto a nasledujúcich tabuľkách v jednotlivých častiach mesta je len smerný - spresnený bude v následných ÚPN-Z, ÚPP alebo PD..*

V navrhovanej štruktúre bytového fondu časti mesta Banská Bystrica pre 81.450 obyvateľov uvažovanej reálnej veľkosti Banskej Bystrice v roku 2025 prevládajú mestské typologické formy bývania v polyfunkčných a bytových domoch (celkove 1.612 b.j. – 86,2 %) a len 257 bytov (13,8 %) je uvažovaných v rámci výstavby rodinných domov, čo je logickým dôsledkom charakteru tejto časti mesta, ktorá tvorí základ urbánnej štruktúry Banskej Bystrice.

Navrhované lokality predstavujú harmonickú urbanistickú kompletizáciu (najmä dostavanie jestvujúcich priestorov) v rámci reálnych potrieb bývania pre počet do 100.000 obyvateľov.

Rozvoj bývania v ČM I do roku 2050 – výhľad

Rozvoj bývania v ČM I do roku 2050 – výhľad

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné domy	Bytové domy	Rodinné domy
Graniar 2	46	0	28	10
Slnečné stráne 5	24	67	0	0
Slnečné stráne 6	24	0	0	34
Σ		67	28	44

Ide najmä o kompletizáciu lokalít s výstavbou navrhovanou aj do roku 2025.

Navrhované počty bytov tvoria podkladové materiály k objektivizácii priestorových potrieb rozvoja bývania v meste.

S rozvojom občianskeho vybavenia do roku 2025 uvažuje ÚPN mesta na území časti mesta predovšetkým:

- permanentnou reštrukturalizáciou priestorovo-funkčnej štruktúry a skvalitňovaním vybavenia na území CMZ a v rámci nej s prioritným riešením Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica a kontaktných priestorov historickej zástavby stredu mesta (dostavby a nadstavby v blokoch pamiatkovej rezervácie pri rešpektovaní založenej urbanistickej mierky, dostavby nerealizovaných objektov vo vymedzených centrálnych mestských blokoch s prevahou občianskeho vybavenia a revitalizácia nevhodne využívaných objektov a priestorov) pri zachovávaní historickej pôdorysnej schémy, verejných priestranstiev, námestí a uličných priestorov, ich autenticitu a integritu, historickej parcelácie, historických dominánt a kompozície výškového zónovania sídla,
- postupnou realizáciou celomestského až nadmestského vybavenia – objektov kultúrno-spoločenského centra, hotela, výstavného areálu a ďalších kultúrno-spoločenských a obchodných zariadení v polyfunkčných domoch na Belvederi s nadväznosťou na vybudované centrum „Europa“,
- prepojením centra „Europa“ cez zónu Hušták výstavbou polyfunkčných objektov urbanisticky napojených na Dolnú ulicu (pamiatková rezervácia, resp. historické jadro),
- výstavbou polyfunkčných objektov občianskeho vybavenia pozdĺž mestskej triedy na Štadlerovom a Štefánikovom nábreží (okrem úseku pri verejne dostupnom parku pod Pamätníkom SNP), vrátane časti nábrežia na ľavom brehu Hrona, a v pokračovaní po oboch stranách Stavebnej ulice až po hranicu časti mesta I,
- prestavbou areálu autobusovej stanice na dopravno-obchodné centrum (autobusová stanica a nákupné centrum),
- rozvojom súladných funkcií zdravotného, revitalizačného, rekreačno-športového, sociálneho a voľnočasového charakteru v nadväznosti na verejne dostupný parkový priestor Urpína,
- postupnou prestavbou územia medzi Bellušovou ul., železničnou traťou a Hronom s pokračovaním dostavbou medzi Mičinskou cestou a Hronom až po uvažovaný verejne dostupný parkový priestor okolo slepého ramena Hrona na nábrežnú zónu občianskeho vybavenia (možnosť alternatívneho umiestnenia krytej tržnice, zimného štadióna a pod.) prepájajúcu centrum mesta s výhľadovo uvažovanými prestavbovými priestormi v areáloch Smrečiny a bývalých Technických služieb,

- postupnou prestavbou územia okolo Stavebnej ul., Jegorovovej ul. a záveru Triedy SNP na polyfunkčnú zónu občianskeho vybavenia (komercia, služby a administratíva) so zachovaním vhodných jestvujúcich objektov pre uvažované nové funkcie,
- v existujúcich areáloch UMB s rozširovaním rozvojových plôch a kapacít univerzitného vybavenia:
  - prednostne v priestoroch založenej Podlavickej vybavenostnej radiály v údolnej nive pri Tajovskom potoku s funkčným a priestorovým začlenením existujúcich univerzitných kapacít, resp. zmenou športového univerzitného areálu na funkčné využitie v prospech univerzitného kampusu, ako aj rozšírením na ďalšie voľné priestory,
  - na Jesenskom vŕšku a Strážach formou využitia disponibilných priestorov v území, ktorými sa prepoja existujúce fakulty na Jesenskom vŕšku a na Ružovej ulici do uceleného univerzitného komplexu,
- vytvorením múzea – skanzenu zameraného na tradičnú hutnícku výrobu v priestore Medeného Hámru v rámci uvažovanej komplexnej prestavby (resp. revitalizácie) bývalej priemyselno-skladovej zóny na areál občianskeho vybavenia,
- vytvorením centra dopravných služieb medzi mimoúrovňovými križovatkami severného obchvatu mesta (cesta I/66) a vonkajšieho mestského okruhu na ceste I/59 (Kostiviarska),
- postupnou premenou (resp. revitalizáciou) areálu závodu Slovenka, a.s. na koncentrovaný polyfunkčný priestor občianskeho vybavenia a bývania v podobe urbánneho „satelitného centra“ podporujúceho priečnu kompozičnú os Kalvária – Národná ul. – Nám. SNP – Horná Strieborná – ul. J. Bottu – Lazovná – Medený Hámor – Laskomer,
- postupnou revitalizáciou zóny občianskeho vybavenia na území dnešného areálu ZAaRES-u,
- prestavbou a dostavbou areálu FNsP F.D.Roosevelta a jej možným rozširovaním (doplňovaním) o rozvoj nadštandardných funkcií v priestoroch severne od námestia L.Svobodu,
- rekonštrukciou amfiteátra v UO 02 Pri parku, prípadne jeho prestavbou na kultúrno-spoločenský objekt typu mestskej haly,
- vytvorením plôch občianskeho vybavenia v rámci polyfunkčných plôch na Slnečných stráňach, potrebných pre saturáciu potrieb obyvateľov nových polyfunkčných, bytových a rodinných domov v rámci rozvoja a intenzifikácie obytných funkcií,
- vytvorením plôch občianskeho vybavenia na časti územia bývalého lomu Kostiviarska,
- vytvorením plôch občianskeho vybavenia potrebných pre saturáciu potrieb obyvateľov nových bytových a polyfunkčných objektov v rámci rozvoja a intenzifikácie obytných funkcií.

S rozvojom občianskeho vybavenia do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta na území časti mesta predovšetkým:

- postupným nahrádzaním všetkých ostatných pretrvávajúcich výrobných plôch v mestskej časti vybavenostnými funkciami,
- postupnou prestavbou areálu Smrečiny na zónu občianskeho vybavenia s hlavnou náplňou komplexného výstavného centra s celoslovenským až medzinárodným významom a ďalšími doplnkovými zariadeniami komerčného charakteru (alternatívne umiestnenie mestskej tržnice a pod.),
- dotvorením štruktúry športovo-rekreačných zariadení celomestského športového areálu Štiavničky o kultúrno-spoločenské funkcie v priestoroch okolo Hutnej a Švermovej ulice,
- prestavbou športového areálu Štiavničky v rámci ďalšieho rozvoja centra Trosiek v podobe najvyššej kategórie občianskeho vybavenia s prevažujúcimi kultúrno-spoločenskými funkciami,
- prepojením centra „Europa“ s Urpínom uvažovaným občianskym vybavením za Hronom (oproti Huštáku) za podmienky uvoľnenia priestoru po železničnej trati v dôsledku presunutia časti jej trasy do tunela,

- prestavbou bývalého areálu Technických služieb na centrum športu, oddychu, zábavy a komercie, ktoré v synergii s výhľadovým výstavným areálom v súčasnej Smrečine vytvoria atraktívne „satelitné centrum mesta“ kumulujúce nadštandardné vybavenie od komercie cez spoločenské aktivity až po šport, oddych a zábavu,
- prestavbou a transformáciou pôvodných výrobných funkcií bývalých areálov Fatry a Zápalkárne na východnú zónu občianskej vybavenosti dotvárajúcu východné priestory časti mesta urbánnymi zariadeniami,
- prestavbou územia medzi Stavebnou ulicou a Majerskou cestou na východnom okraji časti mesta v prospech vytvorenia centra občianskeho vybavenia komerčného charakteru prímestského typu (hypermarket a pod.).

S rozvojom rekreácie a športu do roku 2025 uvažuje ÚPN mesta na území časti mesta predovšetkým:

- kompletizáciou športovo-rekreačnej zóny Štiavničky dobudovaním plážového kúpaliska o aquapark a prekrytie plaveckých bazénov,
- dobudovaním areálu Žltý piesok ako nástupného priestoru do lesoparku - časť Urpín s využitím bývalého pieskového lomu pre sokoliarov, dokompletizovaním lyžiarskych mostíkov a rozšírením umelej lyžiarskej dráhy o časť súčasných plôch záhradok na vybudovanie sánkarskej a rekreačnej bobovej dráhy,
- využitím severnej časti územia bývalého lomu Kostiviarska pre športovo-rekreačné aktivity,
- kompletizáciou jestvujúceho lesoparku v lokalitách Urpín a Laskomer (na území ČM) športovo-rekreačnými aktivitami v zmysle stanovených regulatívov,
- dobudovaním krytých športových zariadení v časti telovýchovného areálu osemročného gymnázia na Triede SNP,
- prebudovaním bývalého areálu panelárne v ČM VII Majer na zariadenia športovo-relaxačné a oddychové (halové športovo-relaxačné činnosti),
- využitím bývalého lomu pri ceste do Hornej Mičinej pre športovú strelnicu,
- využitím relaxačnej vybavenosti v novom centre (zóna Trosky) aj pre aktivity turizmu viazané na kultúrno-spoločenské, obchodné a nákupné aktivity,
- využitím obmedzených kapacít menších zariadení komerčného charakteru na aktívny oddych v CMZ a v rozptýlených lokalitách občianskeho vybavenia (fitness centrá, squash, sauny a pod.),
- rekonštrukciou plôch športovísk v areáli ZŠ na Uhlisku a areáli Gymnázia A. Sládkoviča na Jesenskom vŕšku s cieľom ich využitia pre potreby obyvateľov časti mesta I Banská Bystrica.

S rozvojom rekreácie a športu do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta na území časti mesta predovšetkým:

- prestavbou bývalých areálov závodu Smrečina a Technických služieb, v rámci ktorých uvažuje okrem iného vybavenia aj s vytvorením športovo-relaxačných a oddychových aktivít s celoročným využitím v krytých priestoroch „spoločenského a zábavného centra mesta“,
- ďalším dobudovaním lúčnych priestorov lesoparku v lokalite Laskomer športovo-rekreačnými zariadeniami,
- vytvorením lokálneho centra zimných športov v lokalite Stará Kopa.

Z hľadiska funkcie zelene uvažuje ÚPN mesta do roku 2025 na území časti mesta najmä:

- so zachovaním vzácneho prírodného a kultúrneho priestoru Urpína, ktorý dominuje vo funkčných a priestorových vzťahoch mesta ako špecifický prírodný fenomén, v podobe mestského verejne dostupného parkového centra komplexne vybaveného parkovými zariadeniami pre saturáciu funkcií kultúrno-spoločenských, sakrálnych, zdravotných, relaxačných a náučných v symbiotickom vzťahu s podpornými funkciami lesoparku - časť Urpín,

- s čiastočným rozšírením plochy lesoparku v časti Urpín na rekreačno-športové plochy lokality Žltý piesok,
- s postupnou revitalizáciou prímestského lesa na území Starej Kopy, ako aj s jeho rozšírením východným smerom,
- so súčasnými väčšími verejne dostupnými parkovými plochami verejnej zelene
  - v Mestskom parku (rekonštrukcia),
  - v parku pod Pamätníkom SNP (rekonštrukcia a dotvorenie parkovou architektúrou a parkovými úpravami),
  - pozdĺž Triedy SNP (rekonštrukcia a dotvorenie),
- s úpravou a dotvorením verejnej zelene v rámci pešej zóny a v celom priestore CMZ,
- s verejnou zeleňou so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom v areáloch historických cintorínov, a to najmä:
  - na historickom katolíckom cintoríne (rekonštrukcia),
  - na evanjelickom cintoríne (rekonštrukcia),
- vytvorením nových verejne dostupných parkov
  - v lokalite bývalého dopravného strediska ZAaRES-u,
  - v priestoroch okolo Kalvárie na Urpíne (zeleň dotvárajúca súbor sakrálnych stavieb),
  - pri mŕtvom ramene Hrona ako súčasti rekreačného pásu pozdĺž ľavého brehu Hrona (rekonštrukcia zelene a celého prostredia),
- s vytvorením zeleného ľavobrežného bulváru pozdĺž Štadlerovho a Štefánikovho nábrežia s pokračovaním obojstranného bulváru okolo Hrona až do Majera
- s rekonštrukciou verejnej zelene v jestvujúcich obytných súboroch viacpodlažnej a malopodlažnej výstavby,
- s plochami jestvujúcich a navrhovaných detských ihrísk v zmysle Koncepcie budovania mestských detských ihrísk v Banskej Bystrici[5],
- s areálovou zeleňou v rámci športovo-rekreačných, obslužných a výrobno-obslužných zariadení,
- s verejne dostupným parkovým dotvorením existujúcej vybavenostnej Podlavickej radiály v jej priestorovom závere a rozptyle (pri SAŽP),
- s vytvorením pásov rekreačno-ochrannej zelene
  - pozdĺž revitalizovaného Tajovského potoka,
  - pozdĺž revitalizovaného toku Bystrice,
  - pozdĺž Rudlovského potoka (revitalizácia a dotvorenie rekreačno-oddychových priestorov vrátane parčíka pri Rudlovskom minerálnom prameni),
- s izolačnou zeleňou pozdĺž frekventovaných mestských komunikácií,
- so zeleňou dotvárajúcou mestský pôdorys medzi zastavaným územím a extravilánom,
- so súkromnou zeleňou v rámci jestvujúcich i novo navrhovaných zón rodinných domov,
- so zeleňou v zachovaných záhradkárskych osadách.

ÚPN mesta uvažuje na území časti mesta

- so zachovaním záhradkárskych osád
  - Bakossova (č.99)[6],
  - Rozvodňa (č.100),
  - Pod Kopou (č. 101),
  - Srnková (č.102B),
  - Pod Starou Kopou (č. 104),
  - Laskomer III. (č. 110) - ako súčasť plôch rekreačných chát a domov,
  - Udurná (č.111) - ako súčasť plôch rekreačných chát a domov,
  - Laskomerská dolina (č.112) - ako súčasť plôch rekreačných chát a domov,

[5] *ÚHA mesta Banská Bystrica, 03/ 2008*

[6] *Číslovanie podľa schválených Zmien a doplnkov ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – X. etapa: Záhradkárske osady*

- Pod Turičkou (časť),
- s likvidáciou záhradkárskych osád (a ich nahradením inými mestotvornými funkciami)
  - Srnková – časť C (č.98),
  - Srnková – časť A (č.102A),
  - Pod Novou nemocnicou (č.115),
  - Azalková (č. 121),
  - Bánoš – časti A,B,C,D, (č. 130),
  - Amfiteáter (č.133),
  - Za tlačiarňou (č. 134),
  - Fatra (č. 135),
  - Kačica (č.136),
  - Za nemocnicou (č. 138),
  - Bystrička (č. 137),
  - Bystrička (č.140).

S rozvojom funkcie zelene do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta najmä:

- pokračovaním úprav, rekonštrukcie a dotvorenia zelene v zmysle zásad koncepcie do roku 2025,
- dotvorením Mestského parku do pôvodného rozsahu bez športových zariadení,
- založením verejne dostupného parku ako kompozičného prvku uzatvárajúceho triedu SNP z východnej strany v priestoroch za bývalou budovou ŠÚ SR,
- vytvorením verejne dostupných parkových priestorov a pásov rekreačno-ochrannej zelene v rámci prestavby areálu Smrečiny na komplexné výstavné centrum a prestavby bývalého areálu Technických služieb na centrum športu, oddychu, zábavy a komercie,
- rekonštrukciou historických cintorínov (katolícky a evanjelický) na verejnú zeleň so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom s funkciou pamätného miesta.

Z hľadiska výrobných funkcií v tejto časti mesta uvažuje ÚPN mesta do roku 2025 (s ohľadom na centrálny charakter časti mesta) v prvej etape s ich obmedzovaním a postupnou premenou na polyfunkčné zóny s výrobno-vybavenostnými funkciami, v druhej etape s majoritným zastúpením zariadení občianskeho vybavenia, resp. výhľadovo s ich úplnou premenou na plochy občianskeho vybavenia a verejne dostupnej zelene. Ide najmä o bývalé areály Slovenky, Dunajškrobu Fatra, Slovenskej zápalkárne, resp. o areál Medený Hámor. ÚPN mesta naďalej uvažuje so zachovaním výroby v rámci polyfunkčných zón s výrobno-vybavenostnými funkciami vo východnej časti ČM (UO 09 Mesto-východ). V areáli Smrečiny majú byť súčasné výrobné funkcie do r. 2025 zachované s tým, že vo výhľade do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta aj v tomto priestore s prestavbou v prospech vybavenostných funkcií.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje na území ČM do r. 2025 z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

- rešpektovanie trasy rýchlostnej cesty R1 v polohe severného obchvatu mesta s riešením mimoúrovňových pripojenípripojení,
- doplnenie pripojenia miestnych komunikácií na trasu rýchlostnej cesty R1, a to mimoúrovňového pripojenia na Kačici,
- rešpektovanie trasy cesty I/66 vedenej ako peáž v úseku od hranice časti mesta V Kráľová po križovatku Hušták a následne v terajšej polohe pozdĺž Hrona (Štadlerovo nábrežie, Štefánikovo nábrežie a časť Stavebnej ulice) ako komunikácie regionálneho významu s ponechaním vo funkčnej triede B1,
- vytvorenie vnútorného mestského okruhu komunikáciami: Ulica 29. augusta – Partizánska – Horná – Kukučínova – Rudlovská po Kollárovu ulicu - tunel dĺžky 790 m – Lazovná – nové prepojenie na Tajovského (dĺžka cca 530 m) – Tajovského – Švermova ulica – s pokračovaním cez časť mesta IX Radvaň a následne cez Štadlerovo nábrežie - Štefánikovo nábrežie – Stavebná ul. – Ul. 29.augusta; vedenie druhej vetvy cez Nám.

Slobody a Kukučínovu ulicu s napojením na Hornú ulicu; zaradenie komunikácií, tvoriacich vnútorný mestský okruh do funkčnej triedy zberných komunikácií (B1-B3),

- vytvorenie vonkajšieho mestského okruhu v juhovýchodnej časti s vedením trasy tunelom popod Urpín a následne pokračovaním smerom východným po časť mesta VII Majer cez novonavrhnutú komunikáciu a mostný objekt ponad rieku Hron; do zrealizovania tunela pod Urpínom dočasné trasovanie vonkajšieho mestského okruhu od časti mesta IX Radvaň po uliciach Štadlerovo nábrežie - Štefánikovo nábrežie a následne Cesta ku Smrečine po existujúcej komunikácii medzi Hronom a Smrečinou po napojenie na trasu vonkajšieho okruhu v časti mesta VII Majer; v severozápadnej časti vedenie trasy vonkajšieho okruhu od časti mesta IV Kostiviarska v súbehu s vedením VN ponad Laskomerskú dolinu do priestoru za areál nemocnice F.D.Roosevelta - preložka cesty II/578; zaradenie komunikácií, tvoriacich vonkajší mestský okruh do funkčnej triedy zberných komunikácií (B1, resp. B2) s potrebnou úpravou šírkového usporiadania v existujúcich trasách, resp. v navrhovaných úsekoch ako nové komunikácie,
- prepojenie okružnej križovatky pri ESC obslužnou komunikáciou funkčnej triedy C2 s okružnou križovatkou Triedy Hradca Králové s Tajovského ulicou cez Belveder,
- upokojená komunikácia v zadných traktoch pamiatkovej rezervácie - prepojenie Kapitulskej ulice s Hornou ulicou,
- rekonštrukcia Strieborného námestia s napojením na Tajovského ulicu,
- komunikačné prepojenie Skuteckého a Petelenovej ulice vo funkcii zbernej komunikácie,
- komunikačné prepojenie obslužnej komunikácie na Fortničke so Strieborným námestím,
- komunikačné prepojenie ul. ČSA s komunikáciou vedúcou na parkovisko pod Pamätníkom SNP obslužnou komunikáciou pod terénom,
- obslužná komunikácia prepájajúca Školskú ulicu cez novobudovaný obytný súbor Graniar s prepojením na vonkajší mestský okruh,
- prepojenie Tajovského ulice s ul. J. Chalupku pozdĺž rýchlostnej cesty R1 obslužnou komunikáciou funkčnej triedy C3,
- prepojenie okružnej križovatky pri ESC s Kuzmányho ulicou obslužnou komunikáciou funkčnej triedy C3,
- rekonštrukcia prepojenia okružnej križovatky pri ESC ulicou Na Troskách s ul. J. Kráľa,
- vybudovanie napojenia cesty II/591 na vonkajší mestský okruh v priestore Mičinskej cesty,
- prepojenie ulice Hutná na obslužnú komunikáciu na Belvederi poza ESC obslužnou komunikáciou funkčnej triedy C3,
- prepojenie ulice Hurbanova s obslužnou komunikáciou na Belvederi obslužnou komunikáciou funkčnej triedy C3,
- prepojenie Švermovej ulice cez ulicu Na Štadión popri športovej hale Štiavničky s komunikáciou na Belvederi,
- vybudovanie obslužnej komunikácie funkčnej triedy C3 od existujúcej prístupovej komunikácie Pod Urpínom s pokračovaním na ulicu Žltý piesok pre zabezpečenie prístupu do lokality Nad kalváriou (Urpín),
- úprava trasovania radiály do Kostiviarskej vo funkcii zbernej komunikácie B2,
- priečne prepojenie obslužnej komunikácie na Graniari so zbernou komunikáciou (vonkajším mestským okruhom) vo funkčnej triede C2, resp. C3,
- napojenie športového areálu plážového kúpaliska a areálu ZAaRES zo Švermovej ulice formou okružnej križovatky,
- obslužná komunikácia spájajúca Astrovú ulicu s komunikáciou k FNsP F.D. Roosevelta,
- návrh a vybudovanie systému obslužných komunikácií pre zabezpečenie zásobovania v pešej zóne zo zadných traktov,
- vybudovanie hromadných viacpodlažných nadzemných alebo podzemných garáží, resp. podstavaných odstavných plôch, pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch v kapacitách v súlade s STN 73 61 10/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,

- dobudovanie chýbajúcich kapacít statickej dopravy pre existujúcu zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí, a plôch sústredeného parkovania na povrchu v kapacitách v súlade s STN 73 61 10/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- budovanie plôch statickej dopravy pre verejné inštitúcie v kapacitách v súlade s STN 73 61 10/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- vybudovanie hromadných nadzemných alebo podzemných parkovacích objektov formou záchytných parkovacích plôch s organizáciou navádzania vozidiel na parkovacie miesta vo vonkajšej časti centrálnej mestskej zóny (väčšinou na vnútornom mestskom okruhu alebo v jeho tesnej blízkosti) s primárnym určením pre návštevníkov CMZ v lokalitách
  - medzi Hronom a železničnou traťou pri železničnej zastávke Banská Bystrica - mesto
  - Komenského ulica ,
  - Ul. ČSA pri Mestskom úrade,
  - Autobusová stanica – Železničná stanica Banská Bystrica,
  - Mičinská cesta – Uhlisko,
  - bývalý areál Slovenka,
  - Hurbanova ulica pod rýchlostnou cestou R1,
  - parkovisko Štiavničky,
- budovanie hromadných nadzemných resp. podzemných garáží v rámci navrhovanej výstavby občianskeho vybavenia v časti mesta I Banská Bystrica v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 na vlastných pozemkoch investorov,
- budovanie parkovacích garáží vo vnútroblokoch sídliska SNP ako jednopodlažných polozapustených parkovacích objektov so zelenou strechou s využitím pre obyvateľov bloku,
- likvidácia zhlukov individuálnych garáží v lokalitách: pri Smrečine, medzi Jegorovovou a Stavebnou ul., resp. pri betonárni za železničnou traťou, a ich nahradenie hromadnými garážami v rámci novej investičnej výstavby v ČM I Banská Bystrica,
- postupné nahrádzanie zhlukov individuálnych garáží v rámci obytných súborov bytových a polyfunkčných domov menšími hromadnými nadzemnými garážami,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- rozšírenie pešej zóny južným smerom,
- vyhradenie hornej časti Národnej ulice pre chodcov ako rozšírenie pešej zóny Námestia SNP,

- vybudovanie, resp. dobudovanie hlavných peších ťahov na území ČM I Banská Bystrica vychádzajúcich z centrálnej pešej zóny na Nám. SNP, Hornej, Dolnej a Národnej ul. a prepájajúcich uzlové body CMZ s preferenciou trás:
  - Nám. SNP – Dolná ul. – Trosky – smer Krajský úrad v ČM IX Radvaň,
  - Nám. SNP – Dolná ul. – Trosky – športový areál Štiavničky,
  - Dolná ul. – pozdĺž toku Bystrice – mestský park – Tajovského ul. – NsP F.D. Roosevelta – športovo-rekreačný areál Laskomerská dolina – mestský rekreačný les / lesopark,
  - Nám. SNP – Horná Strieborná ul. – pozdĺž toku Bystrice – Medený Hámor s pokračovaním na území ČM IV Kostiviarska,
  - Nám. Š. Moysesa – mestský cintorín – školský areál pod Kačicou – smer do Sásovej,
  - Nám. Š. Moysesa – Horná ul.-vnútroblok – pozdĺž Rudlovského potoka - podchod pod železničnou traťou – smer Rudlová,

- Nám. Š. Moysesa – Horná ul. – Trieda SNP – nová polyfunkčná zóna občianskeho vybavenia a bývania medzi Jegorovovou a Stavebnou ul.; druhá vetva trasy od Nám. SNP – Zimný štadión – navrhovaný rekreačno-športový areál pri Hrone – po hrádzi pozdĺž toku Hrona – smer ČM XV Šalková (vrátane cyklistickej trasy),

- budovanie mimoúrovňových križovaní peších a cyklistických trás s dopravne významnými cestnými komunikáciami pre zabezpečenie bezpečnosti chodcov a cyklistov, a to:
  - križovanie peších trás so súčasnou trasou cesty I/66
    - → úprava pešieho a cyklistického prepojenia Národnej ulice s ulicou Pod Urpínom mimoúrovňovým prechodom
    - → vybudovanie lávky pre peších od verejne dostupného parku pod Pamätníkom SNP a Námestia Slobody smerom na Uhlisko,
    - → na Štefánikovom nábreží a Stavebnej ulici,
  - križovanie peších trás s rýchlostnou cestou R1,
  - križovanie peších trás so Švermovou ulicou,
  - podchody pod železničnou traťou,
  - podchod pod okružnou križovatkou v smere od centra pri ESC,

  vrátane rekonštrukcie existujúcich podchodov,
- dôsledné budovanie obojstranných alebo jednostranných chodníkov pre peších pozdĺž obslužných komunikácií podľa miestnych pomerov,
- úprava hrádze rieky Hron pre cyklistickú dopravu medzi riekou a cestou I/66, resp. rýchlostnou cestou R1,
- cyklistická trasa pozdĺž Sládkovičovej ulice so segregáciou cyklistickej dopravy od motorovej,
- mestské účelové cyklotrasy v súlade s celomestskou koncepciou,
- prepojenie mestských účelových trás na rekreačné cyklotrasy v dotyku s časťou mesta I Banská Bystrica,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách,
- rezervovanie koridoru pre zdvojkoľajnenie železničnej trate v úseku Zvolen – Banská Bystrica,
- vybudovanie novej železničnej stanice Banská Bystrica - mesto na severnej strane železničnej trate č. 170 vrátane jej dopravného vybavenia,
- redukcia časti plochy železničnej stanice Banská Bystrica (pozdĺž Stavebnej ul.),

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta navrhuje na území ČM vo výhľade do r. 2050 sú najmä tieto:

- doplnenie vonkajšieho mestského okruhu tunelom pod Pršianskou terasou,
- obslužná komunikácia vedená od Cesty k Smrečine súbežne so železničnou traťou s napojením na novú Majerskú cestu,
- výhľadová zmena trasovania železničnej trate s vedením časti trasy tunelom popod Urpín (dl. cca 850 m),
- redukcia vlečkového systému v časti areálu Smrečiny výhľadovo navrhovaného na rozvoj polyfunkčnej zóny.

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

ÚPN mesta počíta na území ČM I Banská Bystrica aj s likvidáciou spaľovne FNsP na prístupovej ceste k Fakultnej nemocnici F.D.Roosevelta s ponechaním zariadení tepelného hospodárstva FNsP.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počíta ÚPN mesta s vodohospodárskymi stavbami na Hrone (Banská Bystrica, ochrana intravilánu pred povodňami) vrátane územne príslušnej časti tunela pre odvedenie povodňových prietokov popod Urpín.

Z hľadiska významnejších zariadení technického vybavenia počíta ÚPN mesta v tejto ČM do roku 2025

- s vybudovaním vodojemu Slnečné stráne,
- so zachovaním súčasného tepelného zdroja na území areálu Smrečina Hofatex, a.s. so zásobovaním biomasou zo zdrojov v rámci výrobného areálu (v zmysle Koncepcie rozvoja mesta Banská Bystrica v oblasti tepelnej energetiky).

Vo výhľade do roku 2050 počíta ÚPN mesta v tejto ČM

- s vybudovaním vodojemu pre zásobovanie OS Slnečné stráne 7,
- s likvidáciou tepelného zdroja na území areálu Smrečina Hofatex, a.s. v súvislosti s uvažovanou zmenou funkcie celej lokality.

S budovaním ďalších nových zariadení (okrem budovania ostatných nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

B.6.2. Časť mesta II - Iliaš

B.6.2.1. Súčasný stav

B.6.2.1.1. Urbanistický obvod 16: Vartovka

Je to typický okrajový UO na ľavom brehu Hrona – pôvodne samostatná obec Iliaš.

Na severe hraničí - s UO 11 Stará Kopa - Turička, UO 15 Urpín a krátkym úsekom aj s UO 17 Stará Radvaň. Západnú hranicu tvorí rieka Hron, južnú a východnú hranicu administratívna hranica mesta Banská Bystrica.

Funkcia bývania je zastúpená vekovo rôznorodou individuálnou bytovou výstavbou.

Verejné vybavenie predstavujú len základné zariadenia maloobchodu, na hranici s UO Stará Kopa - Turička sa ešte nachádza areál Hvezdárne Banská Bystrica na Vartovke. Vybavenie komerčného charakteru sa v UO nevyskytuje. Športové a rekreačné zariadenia sú zastúpené len súkromným ihriskom pre paint-ball.

Plochy verejnej zelene sa na území UO nenachádzajú, ostatná zeleň je zastúpená najmä zeleňou v rámci rodinných domov a zeleňou záhrad.

Vodné plochy a toky sú prakticky zastúpené len riekou Hron.

Plochy výroby sa na území UO nenachádzajú, nevýrobné služby reprezentuje areál fy Auto Danubius na severnom okraji zastavaného územia UO. Východne od zastaveného územia sa nachádza ložisko stavebného kameňa (dolomity).

Dopravné plochy sú v UO okrem miestnych komunikácií obslužného charakteru zastúpené len plochami železničnej dopravy (žel. trať č.170).

Z významnejších plôch alebo zariadení technickej infraštruktúry sa na území UO nachádza len vodárenský zdroj – vrt Iliaš.

Takmer celú ostatnú plochu tvoria v severnej časti UO lesy osobitného určenia s menším zastúpením ochranných a hospodárskych lesov, v južnej časti výhradne lesy hospodárske. Poľnohospodárska pôda sa nachádza v strednej časti UO a tvoria ju takmer výhradne TTP až na menšie plochy ornej pôdy v nive Hrona.

B.6.2.2. Návrh

B.6.2.2.1. Zohľadnená dokumentácia

Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta II – Iliaš vzal ÚPN mesta do úvahy najmä nasledujúce schválené ÚPD:

- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – VIII. etapa: Viacúčelový odľahčovací tunel Srnková – Radvaň (schvál. uzn. MsZ č.314/2005-MsZ z 22.02.2005),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXXII. etapa: lokalita č.170 - Most Iliaš (schvál. uzn. MsZ č.228/2008-MsZ z 24.06.2008),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXIX.etapa – lokalita č.165: Cyklotrasa Banská Bystrica Radvaň-Vlkanová-Badín-Hronsek (schválené uzn. č. 806/2010-MsZ z 25.05.2010),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXX. etapa: lok.č. 178 (schvál. uzn. č. 764/2010-MsZ z 30.03.2010).

B.6.2.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta II – Iliaš

Koncepcia rozvoja časti mesta Iliaš je limitovaná jej reálnym stavom, ktorý preukazuje, že z hľadiska urbanistického tvorí v organizme mesta len komplementárnu funkčno-priestorovú jednotku výrazne oddelenú Hronom a železničnou traťou od priestoru južnej rozvojovej osi mesta.

Napriek týmto skutočnostiam disponuje časť mesta Iliaš dostatočným územným potenciálom pre perspektívny rozvoj bývania v priestoroch orientovaných východne od súčasného zastavaného územia, ktoré aj z hľadiska polohového a priestorového ležia na dôležitej vzťahovej a kompozičnej osi Pršianska terasa – Kremnička a Iliaš.

Na základe tejto reality uvažuje ÚPN mesta v urbanistickej koncepcii s perspektívnym rozvojom funkcie bývania po roku 2025 v tejto lokalite, s cieľom vytvorenia nového urbánneho útvaru mesta, funkčne i kompozične dotvárajúceho funkčno-priestorovú štruktúru územia južnej rozvojovej osi mesta. Tento útvar bude funkčnou a kompozičnou protiváhou obytným útvarom Pršianskej terasy a Rakytoviec ako aj vybavenostnej radiály situovanej v údolnej nive Zvolenskej kotliny. Pozitívny vzťah bude tento útvar zohrávať aj vo vzťahu k navrhovanému ideovému situovaniu regionálneho centra v priestore medzi Rakytovcami, Badínom a Vlkanovou.

ÚPN mesta chápe súčasné zastavané územie časti mesta ako urbanisticky stabilizované so zachovaním súčasnej funkcie bývania.

Ďalší urbanistický rozvoj by mal prebiehať predovšetkým:

- skvalitňovaním urbanistického prostredia bez výraznejšieho rozširovania súčasného rozsahu zástavby v založenej lokalite,
- kvantitatívnym rozvojom funkcií bývania orientovaných smerom východným od súčasnej zástavby ako satelitná os (kompozičný protipól obytného súboru Pršianska terasa) s komplexným usporiadaním funkcií,
- dôsledným kompozičným a funkčným nadviazaním výhľadového obytného súboru na funkčno- priestorový a dopravný systém južnej rozvojovej osi mesta,
- vytvorením dostatočných plôch občianskeho vybavenia, športovo-rekreačných plôch a verejne dostupných parkovo upravených plôch zelene pre tento nový obytný súbor,
- rozšírením plôch prímestského lesa až do priameho kontaktu s novým obytným súborom,
- vybudovaním východnej trasy výhľadového obchvatového systému mesta.

Z hľadiska funkcie bývania je v ÚPN mesta do roku 2025 uvažovaný rozvoj v týchto lokalitách:

Rozvoj bývania v ČM II do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Iliašská cesta	16	0	0	17

Uvažovaný obmedzený rozvoj bývania do r. 2030 je viazaný len na čiastočný rozvoj intravilánového územia v južnej časti Iliašskej cesty formou urbanistického dotvorenia ulice obojstrannou zástavbou.

Rozvoj bývania v ČM II do roku 2050 – výhľad

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Jazovec 1	16	0	0	40
Jazovec 2	16	0	81	0
Jazovec 3	16	0	45	0
Jazovec 4	16	444	0	0
Jazovec 5	16	0	84	0
Peťovský háj 1	16	81	0	0
Peťovský háj 2	16	45	0	0
Peťovský háj 3	16	0	0	42
Peťovský háj 4	16	0	0	21
Dedovec	16	0	0	82
Veselá 1	16	0	90	0
Veselá 2	16	0	60	0
Veselá 3	16	0	40	45
Veselá 4	16	0	0	45
Veselá 5	16	0	0	30
Veselá 6	16	0	0	30
Stráž	16	0	0	15
Σ		570	400	305

Navrhované počty bytov s harmonickým zastúpením bytov v polyfunkčných (cca 45 %), bytových (cca 30 %) aj rodinných domoch (cca 25 %) tvoria podkladové materiály k objektivizácii priestorových potrieb výhľadového rozvoja bývania v meste.

S rozvojom občianskeho vybavenia do roku 2025 ÚPN mesta na území tejto časti mesta neuvažuje.

S rozvojom rekreácie a športu do roku 2025 ÚPN mesta na území tejto časti mesta uvažuje len v podobe:

- menšieho zariadenia agroturizmu (ako zárodku výhľadového väčšieho agroturistického komplexu) transformáciou zariadení bývalého PD,
- areálu športovo-rekreačného vybavenia okolia lesoparku v okolí menšieho dobývacieho priestoru navrhovaného na rekultiváciu.

S rozvojom občianskeho vybavenia, rekreácie a športu do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta na území časti mesta predovšetkým:

- lokalizáciou mestského vybavenia medzi Hronom a železničnou traťou ako súčasti predstaničného priestoru navrhovanej železničnej stanice v rámci širšej urbanistickej koncepcie ÚPN – vytvorenia južného mestského centra,
- doplnkovým mestským vybavením – kultúrno-spoločenskými funkciami situovanými ľavobrežne pozdĺž Hrona v podobe komplementárnych aktivít uvažovaného verejne dostupného parkovo upraveného nadregionálneho biokoridoru Hrona,
- ďalším rozvojom agroturistickej funkcie severozápadným smerom,

- vytvorením plôch základného občianskeho vybavenia, rekreácie a športu pre saturáciu potrieb obyvateľov výhľadovo uvažovaného obytného útvaru (rozvojom športovo-rekreačného vybavenia okolia lesoparku realizovaného do r. 2025).

S rozvojom funkcie zelene uvažuje ÚPN mesta do roku 2025 na území časti mesta najmä:

- rozšírením prímestského lesa – časť Okrúhle južným smerom a jeho napojením na výhľadovo uvažovanú zástavbu obytného útvaru „Iliaš“,
- vytvorením pásu verejne dostupného parkovo upraveného prostredia pozdĺž ľavého brehu Hrona s funkciami kompozičnej, rekreačnej a izolačnej zelene ako biokoridoru nadregionálneho významu,
- na plochách jestvujúcich a navrhovaných detských ihrísk v zmysle Koncepcie budovania mestských detských ihrísk v Banskej Bystrici[7],
- vytvorením pásu izolačno-ochrannej zelene pozdĺž železničnej trate a cestných komunikácií, ako aj blokov zelene okolo križovatiek,
- ako s verejnou zeleňou so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom v areáli lokálneho cintorína.

S rozvojom funkcie zelene uvažuje ÚPN mesta do roku 2050 na území časti mesta najmä:

- vytvorením verejne dostupných parkovo upravených priestorov v rámci funkčno-priestorového usporiadania obytného útvaru „Iliaš“ saturujúcich relaxačno-oddychové aktivity a tvoriacich kompozičné prvky priestorového systému a dôležité funkčné prepojenia na prímestské lesy.

ÚPN mesta s výrobnými funkciami (plochami) v tejto časti mesta nepočíta ani do r. 2025, ani výhľadovo do r. 2050.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie do roku 2025, sú najmä tieto:

- rezervovanie koridoru pre výhľadový obchvatový systém mesta Banská Bystrica,
- rezervovanie koridoru pre výhľadové cestné prepojenie východným smerom do záujmového územia,
- dopravné napojenie ČM II Iliaš z križovatky rýchlostnej cesty R1 východným smerom ponad Hron vo funkcii obslužnej komunikácie,
- napojenie ČM II Iliaš obslužnou komunikáciou vo funkčnej triede C2 severne od zastavaného územia smerom k dobývaciemu priestoru Iliaš,
- riešenie statickej dopravy pre potreby plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách rodinných domov na vlastných pozemkoch,
- chodníky pozdĺž komunikácií a samostatné pešie trasy na území ČM II Iliaš,
- vedenie cyklistickej trasy (Rodinná cestička) súbežne s riekou Hron s čiastočným využitím existujúcich komunikácií,
- doplnenie trás cyklistickej dopravy pre obsluhu územia na sieti obslužných komunikácií, resp. samostatné cyklistické trasy,
- rezervovanie koridoru pre zdvojkoľajnenie železničnej trate č. 170 v úseku Zvolen – Banská Bystrica.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta navrhuje na území ČM vo výhľade do r. 2050 sú najmä tieto:

- obslužná komunikácia smerom južným od zastavaného územia pozdĺž železničnej trate vo funkčnej triede C2,
- výhľadová sieť obslužných komunikácií v rozvojových lokalitách po roku 2025,

[7] *ÚHA mesta Banská Bystrica, 03/ 2008*

- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v ďalších lokalitách rodinných domov na vlastných pozemkoch,
- vybudovanie kapacít statickej dopravy pre výhľadovú zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí, a plôch sústredeného parkovania na povrchu pre navrhnutý počet bytov v bytových a polyfunkčných domoch,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi,
- chodníky pozdĺž komunikácií a samostatné pešie trasy na území výhľadového OS Iliaš,
- doplnenie trás cyklistickej dopravy pre obsluhu novo navrhovaného územia na sieti obslužných komunikácií, resp. samostatné cyklistické trasy.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počíta ÚPN mesta v tejto ČM s vodohospodárskymi stavbami na Hrone (Banská Bystrica – Iliaš, protipovodňové opatrenia na Hrone a Banská Bystrica, Iliaš – Radvaň, protipovodňové opatrenia na Hrone rkm 172,000 – 173,564). Vo výhľade počíta aj s vybudovaním malej vodnej nádrže Stráž na drobnom toku č. 51.

Na Hrone v rkm 169,355 (na hranici s ČM VI Kremnička, ČM X Rakytovce a obcou Vlkanová uvažuje ÚPN mesta do roku 2025 s výstavbou malej vodnej elektrárne Vlkanová, v rkm 172,660[8] a s výstavbou malej vodnej elektrárne Iliaš (na hranici s ČM V Kráľová).

S budovaním významnejších zariadení technického vybavenia (okrem budovania ostatných nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

B.6.3. Časť mesta III - Jakub

B.6.3.1. Súčasný stav

B.6.3.1.1. Urbanistický obvod 39[9]: Jakub

Je to typický okrajový UO – pôvodne samostatná obec – charakteristický v podstate radovou zástavbou pozdĺž pôvodnej cesty, ktorá plynule nadväzuje na zástavbu UO 37 Kostiviarska.

Funkcia bývania je zastúpená vekovo rôznorodou individuálnou bytovou výstavbou od pôvodnej zástavby v okolí kostola sv. Jakuba až po novšiu zástavbu na južnom a severnom okraji.

Verejné vybavenie predstavuje len areál MŠ. Vybavenie komerčného charakteru je okrem základných zariadení maloobchodu a verejného stravovania zastúpené niekoľkými administratívnymi budovami firiem, autoservisom s predajňou H&M a menšími zariadeniami maloobchodu a nevýrobných služieb situovanými v rodinných domoch. Športové a rekreačné zariadenia sú zastúpené miestnym trávnatým futbalovým ihriskom a náučným chodníkom v extraviláne.

Plochy verejnej zelene sa na území UO nenachádzajú, ostatná zeleň je zastúpená najmä zeleňou v rámci rodinných domov a zeleňou záhrad, resp. zeleňou menšej neevidovanej ZO na hranici s UO 37 Kostiviarska.

Vodné plochy a toky sú zastúpené len riečkou Bystrica a jej menšími prítokmi.

Z plôch výroby sa na území UO nachádza len areál PD východne od zastavaného územia.

Dopravné plochy sú v UO okrem ciest (najmä prieťah cesty I/59) a mestských komunikácií zastúpené len plochami železničnej dopravy (žel. trať č.172).

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry sa na území UO nenachádzajú.

[8] *Podľa Zámeru v zmysle zákona NR SR č.24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení z 02/2013 (EKOSPOL DM, s.r.o., Banská Bystrica)*

[9] *V PaR pod číslom 36.*

Značnú časť územia UO zaberá poľnohospodárska pôda tvorená takmer výhradne TTP až na menšie plochy ornej pôdy v nive Bystrice. Ostatnú plochu tvoria v UO lesy s prevažujúcou hospodárskou funkciou v západnej a severnej časti, a s prevažujúcou funkciou ochranných lesov vo východnej časti. Minimálne sú na území UO zastúpené lesy osobitného určenia.

B.6.3.2. Návrh

B.6.3.2.1. Zohľadnená dokumentácia

Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta III – Jakub vzal ÚPN mesta do úvahy najmä nasledujúce schválené ÚPD:

- ZaD aglomerácie Banská Bystrica – IX. etapa: Lokalita č.96 – Prevádzka H&M autoopravy – predaj (schválené MsZ, uzn.č.236/2004 z 21.9.2004).

B.6.3.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta III – Jakub

Návrh rozvoja časti mesta Jakub zohľadňuje v ÚPN mesta jednak jej súčasné postavenie ako okrajovej časti mesta Banskej Bystrice, jednak geomorfologické podmienky jej územia, ktoré prakticky žiadny územný rozvoj nedovoľujú. Ide teda o územie funkčne i hmotovo-priestorovo stabilizované, ktorého ďalší rozvoj by sa mal odohrávať takmer výlučne v oblasti postupného vylepšovania celkovej kvality prostredia mesta, prestavby a modernizácie jestvujúcich objektov, rekonštrukcie verejnej a vyhradenej zelene, a pod.

S ohľadom na dopravnú situáciu v severnej časti územia (Nový Svet), kde stredom zastavaného územia prebieha dopravná komunikácia I/59, predpokladá ÚPN mesta podľa súčasných trendov úbytok obytných funkcií v prospech občianskeho vybavenia.

Návrh ÚPN neuvažuje na území časti mesta s významnejšími zmenami okrem zámeru vytvorenia nástupného centra v priestore Duliarovo do rekreačno-športových útvarov v priestoroch Vysielača a bývalého cementárenského lomu (ČM Kostiviarska) a využitia jestvujúceho poľnohospodárskeho zariadenia Agronemce, a.s. v lokalite Roveň pre agroturistiku, šport a rekreáciu. Výhľadovo môže najvýznamnejšiu zmenu v území predstavovať vybudovanie nového centrálneho športového areálu v lokalite Roveň.

Z hľadiska funkcie bývania neuvažuje ÚPN mesta do roku 2025 (ani vo výhľade do roku 2050) v tomto priestore s rozvojovými plochami.

Určité možnosti zvýšenia počtu bytov v časti mesta poskytuje len realizácia nadstavieb a dostavieb jestvujúcich rodinných domov v južnej časti ČM, resp. čiastočná intenzifikácia zástavby v zastavanom území Jakuba (napr. západne od ul. Nový svet). Konkrétne možnosti intenzifikácie musia byť vyhodnotené v špecializovanom dokumente – Územnom genereli bývania Banská Bystrica.

ÚPN mesta uvažuje na území časti mesta do roku 2025 len s čiastočným plošným rozvojom občianskeho vybavenia. Navrhnuté lokality bezprostredne priestorovo súvisia s cestným ťahom I/59, ktorý pri akejkoľvek koncepcii nadradených cestných ťahov Slovenska zostane turisticky významnou cestou.

S občianskym vybavením do roku 2050 ÚPN mesta v tejto časti mesta uvažuje:

- v podobe komplementárneho vybavenia k novému centrálnemu športovému areálu v lokalite Roveň,
- v podobe polyfunkčnej plochy občianskeho vybavenia a dopravných zariadení pri ceste I/59 (lokalita Duliarovo) ako nástupnej plochy k rekreačno-športovému areálu Cmarovo – Vysielač v ČM IV Kostiviarska.

ÚPN mesta uvažuje na území časti mesta do roku 2025 s týmito zariadeniami rekreácie a športu:

- zachovanie a mierne rozšírenie chatovej osady Šípové,
- zachovanie a rošírenie jestvujúceho športového areálu v južnom priestore časti mesta,
- vznik menších športových a relaxačných zariadení (sauna, posilovne, fitness) v rámci jestvujúcej zástavby rodinnými domami.

Do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta v tejto ČM z hľadiska rozvoja rekreácie a športu

- s využitím poľnohospodárskeho zariadenia Agronemce, a.s. v lokalite Roveň pre agroturistiku a následne jeho rozvoj na plnohodnotný areál jazdeckých športov s rekreačným a športovým využitím,
- s možnosťou vybudovania nového centrálneho športového areálu v lokalite Roveň.

S plochami zelene do roku 2025 uvažuje ÚPN mesta v rámci časti mesta najmä:

- v rámci časti lesoparku Kejda-Jelšina vo východnej časti ČM,
- vytvorením pásu rekreačno-ochrannej zelene pozdĺž revitalizovaného toku Bystrice,
- na plochách jestvujúcich a navrhovaných detských ihrísk v zmysle Koncepcie budovania mestských detských ihrísk v Banskej Bystrici[10],
- v podobe verejnej zelene so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom v areáli lokálneho cintorína,
- v podobe súkromnej zelene v rámci jestvujúcich plôch zástavby rodinnými domami.

S výhľadovými plochami zelene do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta v rámci časti mesta v podobe rozšírenia časti lesoparku Kejda-Jelšina v lokalite Roveň.

S plochami výroby uvažuje ÚPN mesta v tejto časti mesta len v nepatrnom rozsahu v rámci polyfunkčnej zóny občianskeho vybavenia, výroby a skladov lokalizovanej v severnej časti obytnej zóny Nový Svet.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje do roku 2025 na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

- dobudovanie zokruhovania obslužnej komunikácie vo funkčnej triede C3,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- vybudovanie hlavného severo-južného pešieho ťahu pozdĺž toku Bystrice,
- vybudovanie chodníkov pozdĺž obslužných komunikácií a samostatných peších trás s prepojením na rekreačné trasy v priľahlom území,
- budovanie cyklistických trás s priečnym prepojením smerom západným a severným do rekreačného zázemia,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta navrhuje z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie na území ČM vo výhľade do r. 2050, sú najmä tieto:

- vybudovanie územne príslušnej časti turistickej lanovky z lokality Duliarovo k rekreačno-športovému areálu Cmarovo - Vysielač v ČM IV Kostiviarska,
- vybudovanie plôch statickej dopravy pre potreby nového centrálneho športového areálu v lokalite Roveň,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby výhľadových plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 736110

[10] *ÚHA mesta Banská Bystrica, 03/ 2008*

Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi.

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

Z hľadiska technického vybavenia počíta ÚPN mesta na území ČM III Jakub najmä s vybudovaním vodojemu Kostiviarska pri VZ Grunty pre vodovod Kostiviarska - Jakub. S budovaním nových zariadení technického vybavenia (okrem budovania nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počíta ÚPN mesta v tejto ČM s úpravou potoka Bystrica a vo výhľade aj s vybudovaním ľavobrežného poldra Grunty na Sásovskom potoku.

B.6.4. Časť mesta IV - Kostiviarska

B.6.4.1. Súčasný stav

B.6.4.1.1. Urbanistický obvod 24: Vysielač (časť)

Je to síce okrajový UO s predovšetkým poľnohospodárskym využitím, jeho južná časť však netypicky zasahuje až do blízkosti centrálnej mestskej zóny.

Funkcia bývania je v UO zastúpená len individuálnou bytovou výstavbou v jeho juhovýchodnej časti pozdĺž dolnej časti Laskomerskej ul. a tiež novou výstavbou pri ceste smerom k Vysielaču SNP.

Verejné vybavenie sa na území UO nevyskytuje, vybavenie komerčného charakteru nosť zastupujú len nepočetné administratívne budovy, najmä v rámci výrobno-obslužného areálu Medený Hámor.

Športové a rekreačné zariadenia sa v UO taktiež nevyskytujú, rovnako ako plochy verejnej zelene. Ostatná mestská zeleň je v UO zastúpená len záhradami rodinných domov, resp. zeleňou časti ZO v pokračovaní Laskomerskej ul. a rozsiahlejšou ZO pri dobývacom priestore.

Vodné plochy a toky sú zastúpené Laskomerským potokom.

Plochy výroby reprezentuje výrobno-obslužný areál medzi cestou I/59, Ul. Medený Hámor a Laskomerskou ul. (stavebná výroba, dopravná obsluha, stavebniny a pod.).

Dopravné plochy sa v UO vyskytujú len v podobe ciest a mestských komunikácií, z významnejších plôch alebo zariadení technickej infraštruktúry sa tu nachádza areál technických zariadení vysielača a vodojemy Laskomer a Niklová.

Okrem menších plôch lesov osobitného určenia v juhozápadnej časti UO je väčšina územia tvorená PP (najmä TTP s malým zastúpením ornej pôdy).

B.6.4.1.2. Urbanistický obvod 40[11]: Kostiviarska

Základ UO tvorí pôvodne samostatná obec, v zastavanom území prevažujú plochy bývania.

Funkcia bývania je zastúpená vekovo rôznorodou individuálnou bytovou výstavbou, od historickej zástavby vidieckeho charakteru (najmä v južnej časti UO) až po najnovšiu (vo východnej a severnej časti).

Verejné vybavenie sa na území UO nevyskytuje, vybavenie komerčného charakteru zastupuje len administratívna budova STAF Automation, s.r.o., predajňa KTTI Motoshop, cestovná kancelária, v južnej časti pri ceste I/59 predajňou áut Športové a rekreačné zariadenia sú zastúpené len škvarovým cvičným ihriskom pod areálom skladov Pepsi Coly.

Plochy verejnej zelene sa na území UO prakticky nachádzajú (okrem starého cintorína pri prístupovej ceste ku kameňolomu), ostatná zeleň je zastúpená najmä zeleňou v rámci rodinných domov, zeleňou záhrad a 2 menšími záhradkárskymi osadami.

Vodné plochy a toky sú zastúpené najmä riečkou Bystrica (lovný potok - ryb. revír lososový a pstruhový), resp. Sásovským potokom

Plochy výroby sa na území UO nenachádzajú, východne od železničnej trate sa nachádza väčší skladový areál (Pepsi Cola SR, s.r.o., Bučina Zvolen, a.s.). Nevýrobné služby sú v rámci neho zastúpené tlačiarňou K-print. Menší areál Zberných surovín Žilina, a.s. sa nachádza medzi ul. Medený hámor a cestou I/59. Rozsiahle (cca 50 ha), v minulosti intenzívne využívané ložisko vápenca a cementárskych surovín v západnej časti UO, je t. č. v likvidácii a malo by v budúcnosti slúžiť zábavno-športovým účelom.

Dopravné plochy sú v UO okrem ciest (prieťah cesty I/59) a mestských komunikácií zastúpené len plochami železničnej dopravy (žel. trať č.172 a žel. st. Kostiviarska), ČSPL pri ceste I/59 a pneuservisom Astra Pneu, s.r.o.

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry sa na území UO nenachádzajú.

V severovýchodnej časti UO sa nachádza zvyšok hospodársky využívaných lesov, na ostatnom území menšie lokality s poľnohospodárskou pôdou (orná pôda a TTP).

B.6.4.2. Návrh

B.6.4.2.1. Zohľadnená dokumentácia

Zohľadnené ÚPD, ÚPP a PD

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta IV – Kostiviarska vzal ÚPN mesta do úvahy najmä tieto ÚPD, ÚPP a PD:

- Generel rozvoja bytovej výstavby v meste B. Bystrica – lokalita Slnečné stráne - Pod vysielačom (ÚHA mesta B. Bystrica, 02/2000),
- UŠ Banská Bystrica – Kostiviarska (prerok. na MsZ dňa 19.02.1998, uzn. č.339/98-MsZ),
- DSP - Cesta I/66 Banská Bystrica – severný obchvat (Dopravoprojekt, a.s. Bratislava, 2006),
- DÚR – Cesta III/06634 Kostiviarska – Sásová – Kynceľová, I.úsek (Geoconsult, s.r.o. Bratislava, 11/2003).

B.6.4.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta IV - Kostiviarska

Návrh rozvoja časti mesta Kostiviarska zohľadňuje urbanistickú situáciu územia, z ktorej vyplýva, že jej priestory sú nakontaktované na kompaktnejšie zastavanú časť mesta (základ pôdorysu mesta). Ide teda o územie funkčne a hmotovo-priestorovo stabilizované, ktorého ďalší rozvoj by mal prebiehať v oblasti postupného vylepšovania celkovej kvality prostredia časti mesta, prestavbou, modernizáciou a revitalizáciou jestvujúcich objektov a plôch,

[11] *V PaR pod číslom 37.*

čiastočným rozširovaním plôch bývania, rekonštrukciou a rozširovaním verejnej zelene a pod.

Celkovým urbanistickým zámerom koncepcie ÚPN mesta je vytvoriť v tejto ČM prostredníctvom navrhovanej zástavby v UO 24 Vysielač a UO 40 Kostiviarska urbánny útvar s výrazným kompozičným uplatnením na kompozičnej osi Laskomer – historické jadro – Urpín.

Významnejšími zmenami, ktoré do územia časti mesta vnáša ÚPN mesta sú:

- vytvorenie urbánnej štruktúry s výraznou priestorovou kompozíciou uplatňujúcou v území osové pokračovanie a ukončenie priestorového vzťahu Urpín – Národná ulica – Horná strieborná – ul. J.Bottu – Hámor a Slnečné stráne,
- dostavba priestoru nadväzujúceho na historickú časť Kostiviarskej,
- vkomponovanie areálu bývalého lomu Kostiviarska a jeho okolia do funkčno-priestorového systému mesta ako dôležitého kompozičného prvku vo vedute mesta s funkciou bývania, občianskeho vybavenia a športovo-rekreačnou funkciou,
- revitalizácia, dobudovanie a rozšírenie lesoparku v časti Laskomer,
- vybudovanie príslušnej časti vonkajšieho mestského okruhu,
- vytvorenie rekreačno-športového areálu v lokalite Cmarovo - Vysielač.

Z hľadiska funkcie bývania uvažuje ÚPN mesta v tejto ČM do roku 2025 s rozvojom. v týchto lokalitách:

Rozvoj bývania v ČM IV do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Lom Kostiviarska 1	40	800	0	0
Lom Kostiviarska 2	24	0	0	45
Lom Kostiviarska 3	24	0	0	35
Kostiviarska – Nad Lomom	40	0	0	10
Roháčovo – Nad traťou	40	0	0	22
Σ		800	0	112

Rozvoj bývania v ČM IV do roku 2050 – výhľad

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Slnečné stráne 7	24	0	0	32
Σ		0	0	32

Návrh prevládajúcich bytov v polyfunkčných domoch (takmer 88 %) odzrkadľuje zámer celkovej urbanistickej koncepcie zameranej na vytvorenie hodnotného urbánneho prostredia v tejto ČM do r. 2025.

Vzhľadom na súčasnú hustotu a charakter zástavby neposkytuje realizácia nadstavieb a dostavieb jestvujúcich domov zásadné možnosti zvýšenia počtu bytov, skôr len zvýšenie bytového štandardu v časti mesta.

Navrhované počty bytov tvoria podkladové materiály k objektivizácii priestorových potrieb rozvoja bývania v meste.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia do roku 2025 uvažuje ÚPN mesta na území časti mesta predovšetkým s:

- dostavbou územia lokality Na Karlove (priestoru okolo križovatky ul. Na Karlove s vonkajším mestským okruhom) občianskym vybavením lokálneho významu,

- dostavbou územia – lokalita Za viaduktom (s podjazdom pod železničnou traťou) občianskym vybavením komerčného charakteru typu prímestského obchodného centra,
- vytvorením plôch pre základné občianske vybavenie, rekreáciu a šport, potrebných pre saturáciu potrieb obyvateľov nových obytných súborov..

S výhľadovým občianskym vybavením do roku 2050 návrh ÚPN mesta neuvažuje, okrem možnosti alternatívneho umiestnenia Krajskej botanickej záhrady v priestore bývalého cementárenského lomu Kostiviarska.

S rozvojom rekreácie a športu do roku 2025 uvažuje ÚPN mesta na území časti mesta predovšetkým:

- využitím severnej časti areálu bývalého lomu Kostiviarska pre účely rekreačného, športového a poznávacieho turizmu dokompletovaného aktivitami občianskeho vybavenia vzhľadom na vhodnú polohu pri medzinárodnej turistickej trase Budapešť – Krakow,
- lokalizáciou zariadenia agroturizmu v súčasne nevyužívanom bývalom zariadení poľnohospodárskeho družstva Podlavice (lokalita Pod vysielačom),
- vybudovaním nástupu do lesoparku cez Laskomerskú dolinu s vybavením zodpovedajúcim prírodnému prostrediu.

S rozvojom rekreácie a športu do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta na území časti mesta len reanimáciou územia bývalého zariadenia vysielača a jeho okolia pre účely vytvorenia rekreačno-športového areálu ako komplementárnej vybavenosti lesoparku.

S plochami zelene uvažuje ÚPN mesta do roku 2025 na území časti mesta najmä:

- v časti lesoparku Laskomer (súčasná menšia enkláva v juhozápadnej časti ČM),
- v podobe verejne dostupnej parkovo upravenej zelene v rámci rozvoja obytného územia ČM,
- v podobe vyhradenej zelene v rámci rekreačno-športového areálu v bývalom lome Kostiviarska,
- v podobe verejnej zelene so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom v areáli lokálneho cintorína,
- v podobe súkromnej zelene v rámci jestvujúcich i navrhovaných plôch zástavby rodinnými domami,
- vytvorením pásu rekreačno-ochrannej zelene pozdĺž revitalizovaného toku Bystrice,
- vytvorením pásov izolačnej zelene medzi obytnými plochami a železničnou traťou.

S výhľadovými plochami zelene uvažuje do roku 2050 návrh ÚPN mesta najmä:

- rozšírením lesoparku Laskomer v lokalite pod Vysielačom, priamo nadviazanej na uvažované rekreačno-športové vybavenie, ako aj na obytný útvar Slnečné stráne,
- rozšírením časti lesoparku Kejda-Jelšina v severovýchodnej časti ČM,
- v podobe verejne dostupnej zelene parkových priestorov navrhovaných v koncepcii funkčno-priestorového usporiadania obytného útvaru Slnečné stráne,
- v podobe vyhradenej zelene v rámci rekreačno-športového areálu v lokalite Cmarovo - Vysielač,
- skvalitňovaním priestoru lesoparku technickým vybavením, mobiliárom a pod.,
- v podobe súkromnej zelene v rámci navrhovaných plôch zástavby rodinnými domami.

ÚPN mesta uvažuje na území časti mesta:

- so zachovaním záhradkárskej osady Sásovská dolina - ako súčasti plôch rekreačných chát a domov,
- s likvidáciou záhradkárskych osád
  - Cementáreň – časť A (č. 128A)[12],
  - Cementáreň – časť B (č. 145).

[12] *Číslovanie podľa schválených Zmien a doplnkov ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – X. etapa: Záhradkárske osady*

S plochami výroby uvažuje ÚPN mesta na území časti mesta v podobe zachovania výrobných aktivít v jestvujúcej polyfunkčnej zóne občianskeho vybavenia, výroby a skladov v bývalom areáli OSP.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta do roku 2025 rešpektuje alebo navrhuje na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

- v juhovýchodnej časti trasa vonkajšieho mestského okruhu vo funkcii zbernej komunikácie funkčnej triedy B2, s mimoúrovňovou križovatkou cesty I/59 a následným pokračovaním južným smerom v trase existujúcej účelovej komunikácie, ktorá bola súčasťou prístupu do bývalého lomu Kostiviarska,
- pripojenie ulice Na Karlove na vonkajší mestský okruh okružnou križovatkou,
- dobudovanie prepojenia mimoúrovňovej križovatky s ulicou Na Karlove ako súčasti vonkajšieho mestského okruhu,
- nové obslužné komunikácie alebo rekonštrukcia jestvujúcich vo funkčnej triede C3,
- vybudovanie odstavných a parkovacích plôch pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov resp. podstavaných plôch pod objektmi,
- dobudovanie chýbajúcich kapacít plôch statickej dopravy v súlade s požiadavkami STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov resp. podstavaných plôch pod objektmi,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- vybudovanie hlavného severo-južného pešieho ťahu v pokračovaní od priestoru Kačice cez navrhované areály občianskeho vybavenia a pozdĺž toku Bystrice až na hranicu s ČM III Jakub,
- vybudovanie pešieho ťahu Medený Hámor – Lom Kostiviarska s napojením na rekreačnú pešiu trasu v smere k vysielaču,
- vybudovanie chodníkov pozdĺž komunikácií a samostatných peších trás, ktoré tvoria prepojenie centra mesta do rekreačného zázemia v dotyku s časťou mesta IV Kostiviarska,
- cykloturistická trasa vedená súbežne s obslužnou komunikáciou s pokračovaním do rekreačného zázemia,
- budovanie samostatných cyklistických trás a vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie navrhuje na území ČM vo výhľade do roku 2050, sú najmä tieto:

- vybudovanie územne príslušnej časti turistickej lanovky z lokality Duliarovo v ČM III Jakub k rekreačno-športovému areálu Cmarovo - Vysielač,
- vybudovanie plôch statickej dopravy pre potreby rekreačno-športového areálu v lokalite Cmarovo - Vysielač,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách s výhľadovou zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch.

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

Z hľadiska významnejších zariadení technického vybavenia počíta ÚPN mesta v tejto ČM len s vybudovaním vodovodu pre zásobovanie OS Slnečné stráne – Lom Kostiviarska, s budovaním ďalších nových zariadení (okrem budovania ostatných nevyhnutných sietí

a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počíta ÚPN mesta v tejto ČM s úpravou potoka Bystrica.

B.6.5. Časť mesta V - Kráľová

B.6.5.1. Súčasný stav

B.6.5.1.1. Urbanistický obvod 18: Kráľová

Je to UO rozdelený rýchlostnou komunikáciou R1 (I/66) na 2 charakterove odlišné časti: východnú časť tvorí územie s takmer výlučnými funkciami výroby, výrobných služieb, skladov a dopravy, západná časť je zmiešaným územím výroby a vybavenosti.

Východná časť

Funkcia bývania nie je v tejto časti UO zastúpená, rovnako ako športové a rekreačné plochy a zariadenia.

Verejné vybavenie je zastúpené len sídlom Ústredia práce, soc.vecí a rodiny – prac. B. Bystrica a ÚPSVaR B. Bystrica, resp. kanceláriou Európskeho sociálneho fondu. Vybavenie komerčného charakteru predstavujú najmä viaceré sídla súkromných firiem, početné predajne áut, resp. z ubytovacích zariadení motel Madona.

Plochy verejnej zelene sa na území UO vzhľadom na jeho charakter nenachádzajú, vnútroareálová zeleň je zastúpená minimálne. Menšie plochy zelene sa tiahnu pozdĺž ochrannej hrádze Hrona. Vodné plochy a toky sú zastúpené len riekou Hron.

Dopravné plochy tvoria cesty (rýchlostná komunikácia R1 - I/66) a mestské komunikácie (najmä Zvolenská cesta), ako aj prístupové a vnútroareálové obslužné komunikácie; vybudované pešie komunikácie sa na území UO prakticky nevyskytujú. Plochy dopravných zariadení sú tu zastúpené najmä areálom STK Slovdekra, s.r.o. a nevýrobnými službami motoristom (autoservisy).

Dominujúce výrobné plochy sú zastúpené najmä areálmi veľkoskladov (napr. Europapier Slovakia, s.r.o., Technicolor, s.r.o.) a skladov, stavebnou výrobou (napr. Doprastav, a.s.) ako aj pestrou zmesou firiem s charakteristikou od komunálnej výroby (napr. Belamo, a.s.) a výrobných služieb až po predajne stavebnín a podnikové predajne.

Významnejšie plochy technickej infraštruktúry sa na území tejto časti UO (okrem areálových zariadení firiem) nenachádzajú.

Územie tejto časti UO je takmer kompletne zastavané, poľnohospodárska pôda ani lesy sa na nej nenachádzajú.

Západná časť

Funkcia bývania nie je zastúpená ani v tejto časti UO.

Verejné občianske vybavenie reprezentujú najmä zariadenia školstva (SOU elektrotechnické, SOU strojárske, Spojená stredná škola), z ostatných zariadení treba spomenúť Poštu 3, Výskumný ústav spojov a SVP, š.p., OZ Povodie horného Hrona B. Bystrica – Odbor ochrany akosti vôd.

Vybavenie komerčného charakteru je zastúpené najmä zariadeniami obchodu (areál hypermarketu TESCO, NAY elektrodom, OD BAUMAX), viacerými administratívnymi budovami a sídlami súkromných firiem, nevýrobnými službami (predajne automobilov) a ubytovňou bývalej Stavoindustrie pri Zvolenskej ceste.

Športové a rekreačné plochy a zariadenia sa v UO nachádzajú len v rámci školských zariadení.

Plochy verejnej, rovnako ako súkromnej zelene, sa na území UO vzhľadom na jeho charakter prakticky nenachádzajú. Súčasťou školských a výrobných areálov sú menšie plochy vyhradenej zelene. Vodné plochy a toky sú v západnej časti UO zastúpené len bezmenným prítokom Hrona.

Dopravné plochy tvoria cesty a mestské komunikácie (od hypermarketu TESCO súbežná obslužná komunikácia), ako aj prístupové a vnútroareálové komunikácie, vybudované pešie komunikácie sa na území UO vyskytujú len pozdĺž niektorých ciest. Pre obsluhu obchodných a výrobných zariadení sú v UO vytvorené sústredené parkoviská, z ktorých najväčšie je pri hypermarkete TESCO.

Plochy dopravných zariadení sú tu okrem niekoľkých autoservisov pri obslužnej komunikácii súbežnej s cestou R1 - I/66 zastúpené len ČSPL ESSO a JET.

Výrobné a skladové plochy sú zastúpené najmä areálom Pivovaru Urpín BB, s.r.o., areálom bývalého ZVT s viacerými menšími elektrotechnickými firmami, a areálom firmy LOBB, ako aj ďalšími menšími výrobnými podnikmi a výrobnými službami.

Významnejšie plochy technickej infraštruktúry sa na území tejto časti UO (okrem areálových zariadení firiem) nenachádzajú.

Doposiaľ nezastavaný zvyšok územia UO tvorí poľnohospodárska pôda (TTP), lesy sa na území tejto časti UO tiež nevyskytujú.

B.6.5.2. Návrh

B.6.5.2.1. Zohľadnená dokumentácia

Zohľadnené ÚPD, ÚPP a PD

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta V – Kráľová nezohľadnil ÚPN mesta žiadne schválené ÚPD, ani ďalšie ÚPD, ÚPP a PD (okrem ZaD ÚPN-A Banská Bystrica – VII. Etapa – odkanalizovanie pri návrhu technického vybavenia).

B.6.5.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta V – Kráľová

Návrh rozvoja časti mesta Kráľová zohľadňuje v ÚPN mesta jej špecifické postavenie ako takmer úplne zastavaného územia polyfunkčného charakteru s funkciami výroby, výrobných služieb, skladov a občianskeho vybavenia. Z hľadiska urbanistického významu ležia priestory časti mesta v okružnom pásme urbanizovaného územia. Ide o územie, ktoré je z hľadiska priestorového a z časti aj funkčného stabilizované a ktorého ďalší rozvoj by mal prebiehať v oblasti postupného pretvárania a nahrádzania výrobných funkcií funkciami obslužnými, obchodnými a ďalšími aktivitami občianskeho vybavenia, ako aj vylepšovaním urbánnej kvality prostredia časti mesta dostavbami, prestavbami a modernizáciou jestvujúcich objektov, rekonštrukciami verejnej a vyhradenej zelene a pod.

Významnými zmenami, s ktorými na území časti mesta uvažuje ÚPN mesta, sú najmä:

- rozvoj funkcie občianskeho vybavenia na voľných plochách medzi cestou I/66 a pivovarom Urpín s cieľom postupne realizovať urbanistický zámer vytvorenia južného mestského centra ako významného urbánneho akcentu južnej rozvojovej osi podporeného aj širšími priestorovými a kompozičnými, tvorenými obytnými súbormi nad Iliašom a nad Kremničkou,
- výhľadová prestavba časti územia medzi Hronom a Zvolenskou cestou (pri mimoúrovňovej križovatke Kremnička) v prospech vytvorenia polyfunkčného prostredia ďalšej etapy rozvoja južného mestského centra,
- zmena bývalých kasární ASR na funkciu občianskeho vybavenia,
- vybudovanie územne príslušnej časti vonkajšieho mestského okruhu,
- vylúčenie obslužnej dopravy v súčasnosti situovanej na východnom okraji zástavby a vytvorenie verejne dostupných parkovo upravených priestorov okolo pravého brehu Hrona ako súčasti biokoridoru nadregionálneho významu.

Z hľadiska funkcie bývania neuvažuje ÚPN mesta v tomto priestore s jej rozvojom ani pre návrh do r. 2025 ani vo výhľade do roku 2050 v podobe samostatných plôch bývania. Uvažuje však s čiastočným využitím objektov bývalých ubytovní na Zvolenskej ceste pre štartovacie bývanie.

Rozvoj bývania v ČM V do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Zvolenská cesta - Štart	18	80	0	0
Σ		80	0	0

Územie nemá žiadne ďalšie rezervy z hľadiska intenzifikácie bytovými funkciami, preto ÚPN mesta v tejto ČM neuvažuje s ďalším rovojom bývania ani vo forme intenzifikácie, ani vo výhľade do r. 2050.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia do roku 2025 uvažuje ÚPN mesta na území časti mesta predovšetkým s:

- dostavbou voľných plôch medzi cestou I/66 a pivovarom Urpín na centrum občianskeho vybavenia, služieb a administratívy mestského významu,
- postupnou dostavbou založenej zóny zariadení komerčného charakteru a služieb pozdĺž cesty I/66 ďalšími zariadeniami a službami,
- postupnou prestavbou a zmenou funkcií plôch s polyfunkčným zastúpením výroby a občianskeho vybavenia smerom k vyššiemu zastúpeniu vybavenostných funkcií,
- využitím bývalých kasární ASR na funkciu verejného vybavenia (školstvo a doplnkové funkcie spojené s rozvojom školstva).

S prevládajúcim rozvojom občianskeho vybavenia uvažuje návrh ÚPN vo výhľade do roku 2050 na prestavbových plochách vo východnej časti ČM ako s druhou etapou rozvoja južného centra.

So samostatnými plochami rekreácie a športu ÚPN mesta na území časti mesta neuvažuje, so saturáciou týchto potrieb je možné uvažovať len na doplnkových plochách v rámci výrobno-obslužných plôch, resp. plôch občianskeho vybavenia.

S plochami zelene uvažuje ÚPN mesta na území časti mesta do roku 2025 najmä:

- vytvorením pásu rekreačno-ochrannej zelene medzi polyfunkčnými plochami výroby, služieb a občianskeho vybavenia a tokom Hrona, a to formou verejne dostupných parkových úprav,
- v podobe areálovej zelene v rámci výrobných a obslužno-vybavenostných plôch.

S plochami zelene uvažuje ÚPN mesta do roku 2050 najmä:

- v podobe verejne dostupnej parkovej zelene doplňujúcej pešie priestory obslužno-vybavenostných plôch uvažovaného južného mestského centra – II. etapa,
- v podobe ďalšieho dotvárania areálovej zelene v rámci výrobných a obslužno-vybavenostných plôch.

ÚPN mesta rešpektuje na území časti mesta plochy a zariadenia výroby a výrobných služieb s tým, že uvažuje s ich postupným obmedzovaním v prospech plôch občianskeho vybavenia.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje do roku 2025 na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

- vonkajší mestský okruh v severojužnom smere na západnom okraji územia ČM V Kráľová po Sládkovičovej ulici vo funkčnej triede B1 s pokračovaním po severnom okraji časti mesta, napojením na mimoúrovňovú križovatku s rýchlostnou cestou a pokračovaním tunelom popod Urpín,
- trasa cesty I/66 vedená ako peáž v úseku od mimoúrovňovej križovatky s rýchlostnou cestou R1 v časti mesta VI Kremnička po križovatku pri železničnej zastávke Radvaň,
- v novo navrhovaných rozvojových plochách budovanie obslužných komunikácií, ktoré zabezpečia roštový systém obsluhy územia časti mesta V Kráľová vo funkcii obslužných komunikácií funkčnej triedy C2 resp. C3,

- v existujúcich plochách východne od rýchlostnej cesty R1 v rámci prestavby územia budovanie obslužných komunikácií, ktoré zabezpečia roštový systém obsluhy územia tejto časti mesta vo funkcii obslužných komunikácií funkčnej triedy C2 resp. C3,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- budovanie plôch statickej dopravy pre verejné inštitúcie v kapacitách v súlade s STN 736110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií
- dobudovanie chýbajúcich kapacít plôch statickej dopravy v súlade s požiadavkami STN 736110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- vybudovanie hlavného západo-východného pešieho ťahu v trase: ČM IX Radvaň – VŠ areál (bývalé kasárne ASR) – OD TESCO – mimoúrovňové križovanie s cestou R1) – hrádza Hrona a ďalej na juh až pod hranicu s ČM VI Kremnička,
- budovanie samostatných peších trás, ktoré prepoja územie časti mesta V Kráľová smerom na sever s centrom mesta a smerom na juh s časťami mesta VI Kremnička, X Rakytovce a II Iliaš,
- budovanie nadchodov nad dopravne významnými komunikáciami v záujme bezpečnosti chodcov a cyklistov,
- samostatná cyklistická trasa pozdĺž Hrona - súčasť tzv. Rodinnej cestičky Banská Bystrica – Zvolen,
- cyklistická trasa pozdĺž Sládkovičovej ulice so segregáciou cyklistickej dopravy od motorovej,
- cyklistické trasy v časti mesta v smere sever - juh,
- priečne prepojenia cyklistických trás,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách.

Vo výhľade do roku 2050 ÚPN mesta z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie s ďalšími zásadnými úpravami a zariadeniami na území ČM neuvažuje.

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počíta ÚPN mesta v tejto ČM s vodohospodárskymi stavbami na Hrone, Banská Bystrica, Iliaš – Radvaň, protipovodňové opatrenia na Hrone rkm 172,000 – 173,564 (protipovodňové opatrenia na pravom brehu Hrona) a na drobnom toku MK 054.

Na Hrone v rkm 172, 660[13] uvažuje ÚPN mesta do roku 2025 s výstavbou malej vodnej elektrárne Iliaš (na hranici s ČM II Iliaš).

S budovaním ďalších významnejších zariadení technického vybavenia (okrem budovania nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

[13] *Podľa Zámeru v zmysle zákona NR SR č.24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení z 02/2013 (EKOSPOL DM, s.r.o., Banská Bystrica)*

B.6.6. Časť mesta VI – Kremnička

B.6.6.1. Súčasný stav

B.6.6.1.1. Urbanistický obvod 33[14]: Kremnička

Je ďalším typickým príkladom UO tvoreného pôvodne samostatnou obcou, ktorá rozvojom blízkeho mesta stavebne zrástla s jeho organizmom. Namiesto pôvodnej čistej funkcie bývania v ňom už teraz významné miesto zastávajú funkcie dopravy, skladového hospodárstva, výrobných a nevýrobných služieb. Na severe UO priamo nadväzuje na zástavbu UO 18 Kráľová.

Funkcia bývania je zastúpená hlavne individuálnou bytovou v zastavanom území Kremničky, resp. izolovanými objektmi rodinných domov pri hranici s UO 33 Rakytovce a UO 18 Kráľová.

Verejné vybavenie predstavuje najmä areál SOU stavebného, MŠ, ako aj rozsiahly areál Centrálneho mestského cintorína (s Domom rozlúčky a pamätníkom SNP) a krematória s urnovým hájom. Vybavenie komerčného charakteru je okrem základných zariadení maloobchodu a verejného stravovania zastúpené najmä administratívnymi budovami a sídlami súkromných firiem.

Športové a rekreačné zariadenia sú okrem zariadení v rámci areálu SOU zastúpené futbalovým štadiónom ŠK Kremnička na východ od cesty I/66.

Plochy verejnej zelene sa na území UO prakticky nenachádzajú, ostatná zeleň je zastúpená najmä zeleňou v rámci rodinných domov a zeleňou záhrad. Vodné plochy a toky sú zastúpené len Rakytovským potokom a ďalšími menšími prítokmi Hrona.

Z plôch výroby, ktoré sa na území UO nachádzajú najmä v severnej časti, sú to najmä areály veľkoskladov (napr. DONIVO MKD, s.r.o.), menšie výrobné (napr. Glaverber TRENGLAV, s.r.o., ALFA BIO, s.r.o.) a skladové (napr. sklad Slovak Telecom, a.s.) areály rôznych podnikov. V západnej časti územia UO leží areál PD Horné Pršany.

Plochy dopravy sú v UO okrem ciest (úsek rýchlostnej komunikácie R1 – I/66) a mestských komunikácií (najmä súbežná Zvolenská cesta – I/69) zastúpené hlavne väčším areálom vozovne trolejbusov a riaditeľstva Banskobystrickej dopravnej spoločnosti, a.s. – OZ MHD.

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry sa na území UO nenachádzajú.

Majoritnú časť územia UO tvorí poľnohospodárska pôda (s prevažne ornou pôdou v priestore okolo cesty I/66 a TTP v západnej časti UO) a výlučne hospodárske lesy.

B.6.6.2. Návrh

B.6.6.2.1. Zohľadnená dokumentácia

Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta VI – Kremnička vzal ÚPN mesta do úvahy najmä nasledujúce schválené (resp. pripravené na schválenie) ÚPD:

- Návrh ZaD ÚPN-A Banská Bystrica –XIV. etapa: Lokalita č.150 – výrobno-obslužná zóna.
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXXII. etapa: lokalita č.170 - Most Iliaš (schvál. uzn. MsZ č.228/2008-MsZ z 24.06.2008),

Ďalšie zohľadnené ÚPD, ÚPP a PD

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta VI – Kremnička bral ÚPN mesta do úvahy najmä tieto ÚPD, ÚPP a PD:

- UŠ zóny rodinných domov Záhrady, Banská Bystrica – Kremnička (prerokované na 41.zasad. MsZ dňa 27.10.1998),
- UŠ lokality bývania „Zhora Vyšného potoka“, Banská Bystrica – Kremnička (schvál. uzn. MsZ č.320/2002 z 26.03.2002).

[14] *V PaR pod číslom 32.*

B.6.6.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta VI – Kremnička

V koncepcii rozvoja časti mesta Kremnička zohľadňuje v ÚPN mesta perspektívnu urbanistickú situáciu danú vývojom širších urbanistických vzťahov (koncepcia banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia, z ktorej vyplýva, že územie časti mesta Kremnička bude plniť funkciu prepojovacieho priestoru medzi mestom Banská Bystrica a regionálnym centrom, s ktorým nadradená dokumentácia (ÚPN VÚC) uvažuje v priestore Rakytoviec, Badína a Vlkanovej. Ide o územie južnej rozvojovej osi mesta, ktoré by sa malo vyformovať na kvalitné urbánne prostredie polyfunkčného charakteru s využitím disponibilných plôch medzi zástavbou pôvodného sídla Kremnička a hranicou časti mesta Rakytovce v prevažnej miere pre občianske vybavenie a bývanie formou polyfunkčných bytových domov. Rozvoj súčasne zastavaného územia by mal prebiehať najmä postupným vylepšovaním celkovej kvality prostredia časti mesta, prestavbou a modernizáciou jestvujúcich objektov, rekonštrukciou verejnej a vyhradenej zelene a pod.

Významnejšími zmenami, ktoré do územia ČM vnáša ÚPN mesta, sú najmä:

- rozvoj plôch občianskeho vybavenia po oboch stranách cesty I/66,
- rozvoj polyfunkčných plôch občianskeho vybavenia a bývania pozdĺž cesty do Rakytoviec na západnej strane,
- využitie bývalých výcvikových plôch ASR pre funkcie bývania (malopodlažná výstavba – OS Pesky 1 a 2),
- vytvorenie novej samostatnej časti mestského lesoparku (Lišná skala)
- vytvorenie parkovej zóny v pravobežných priestoroch Hrona v kombinácii s prerušovanou štruktúrou plôch občianskeho vybavenia zameraného na kultúrno-spoločenské aktivity ako súčasti biokoridoru Hrona nadregionálneho významu,
- vybudovanie verejne dostupného parku v predpolí Krematória a jeho prepojenie na priečny zelený koridor,
- vybudovanie prepojenia novo navrhovanej cesty III/066024 do Badína s cestou III/066026 vedúcou na Horné Pršany.

Z hľadiska funkcie bývania počíta ÚPN mesta s ďalším rozvojom v lokalitách:

Rozvoj bývania v ČM VI do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Piesky 1	33	0	0	115
Piesky 2	33	0	0	120
Repkovská	33	0	0	23
Pod remízou	33	0	0	15
Zhora Vyšného potoka 1	33	0	0	18
Zhora Vyšného potoka 2	33	0	32	16
Pod Mladinami 1	33	180	0	0
Pod Mladinami 2	33	197	0	0
Pod Mladinami 4	33	0	0	3
Pod Mladinami 5	33	0	112	9
Rakytovský potok 1,2	33	0	0	12
Σ		377	144	331

Zámerom ÚPN mesta je skvalitňovať urbánny charakter tejto časti mesta tak, aby v navrhovanej štruktúre bytového fondu prevládali mestské typologické formy bývania v polyfunkčných domoch, resp. bytových domoch – celkove 521 b.j. oproti 331 b.j. v rodinných domoch v pomere cca 3:2.

Rozvoj bývania v ČM VI do roku 2050 – výhľad

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Pod Lišnou Skalou 1	33	0	0	147
Pod Lišnou Skalou 2	33	0	0	15
Pod Lišnou Skalou 3	33	0	0	68
Σ		0	0	230

Územie výhľadových lokalít je z hľadiska morfológie terénu predurčené výhradne pre zástavbu rodinnými domami.

Navrhované počty bytov tvoria podkladové materiály k objektivizácii priestorových potrieb rozvoja bývania v meste.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta na území časti mesta do roku 2025 predovšetkým s:

- dostavbou občianskeho vybavenia na voľných plochách medzi cestou I/66 a severojužnou mestskou komunikáciou (ul. Kremnička),
- dostavbou občianskeho vybavenia na voľných plochách medzi cestou I/66 a tokom Hrona ako doplnkových (komplementárnych) aktivít dotvárajúcich verejne dostupné parkovo upravené prostredie pravobrežných priestorov Hrona,
- výstavbou doplnkových zariadení centrálneho cintorína s krematóriom (zariadenia cintorínskych služieb, reštauračné a stravovacie zariadenia, doplnkové služby) na ploche západne od súčasného verejného parkoviska a múzea v predpolí Pamätníka obetiam II. svetovej vojny v Kremničke,
- rozširovaním plôch centrálneho cintorína s krematóriom podľa narastajúcich spoločenských potrieb,
- postupným dotváraním miestneho centra časti mesta na križovaní ul. Kremnička a Čerešňovej ulice,
- budovaním zariadení občianskeho vybavenia v rámci polyfunkčných domov uvažovaných na voľných plochách západnej strany ul. Kremnička (pod krematóriom),
- dostavbou občianskeho vybavenia na voľných plochách medzi cestou I/66 a východnou hranicou zástavby časti mesta (pri mimoúrovňovej križovatke Kremnička),
- výstavbou občianskeho vybavenia na plochách severne od areálu ŠK Kremnička ako súčasťou uvažovaného južného mestského centra,
- vytvorením plôch pre základné občianske vybavenie, rekreáciu a šport, potrebných pre saturáciu potrieb obyvateľov nových obytných súborov, resp. s využitím jestvujúcich zariadení,
- vytvorením lokálneho centra občianskeho vybavenia.

Z hľadiska ďalšieho rozvoja občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta na území časti mesta do roku 2050 predovšetkým s ďalším skvalitňovaním a dotváraním vybavenostnej štruktúry južného mestského centra.

S rozvojom rekreácie a športu uvažuje ÚPN mesta v tejto ČM do roku 2025 predovšetkým prostredníctvom:

- rozširovania plochy a doplnenia sortimentu športových zariadení areálu ŠK Kremnička,
- vybudovania strediska agroturizmu v lokalite Repkovská,
- využitia biokoridoru Hrona a priestorov ohrádzovania na športové rekreačné aktivity.

Do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta v tejto ČM s rozvojom športu a rekreácie najmä vybudovaním športovo-rekreačného areálu pre špecifické formy oddychu, športu a rekreácie v lokalite Lišná Skala.

Z hľadiska plôch zelene počíta ÚPN mesta v tejto ČM do r. 2025 najmä:

- so založením a postupným vytváraním samostatnej časti lesoparku (lokalita Lišná skala) a jeho prepojením na obytné plochy Pršianskej terasy, obytné plochy OS Lišná skala a ostatné obytné plochy časti mesta Kremnička, ako aj s prepojením na areál cintorína s krematóriom a časť mesta Rakytovce,
- s postupným vytváraním lesoparkového prostredia s osobitným režimom jeho využívania v kontaktných priestoroch na plochy pochovávania, urnového hája a krematória a jeho vybavením špecifickými zariadeniami,
- so založením a postupnou tvorbou verejne dostupných parkovo upravených priestorov medzi cestou I/69 a Hronom ako súčasťou nadregionálneho biokoridoru Hrona a ich napojením prostredníctvom priečneho zeleného koridoru na verejne dostupný park pred krematóriom,
- s vytvorením pásov rekreačno-ochrannej zelene
  - pozdĺž pravostranného brehu Hrona,
  - pozdĺž pravostranných prítokov Hrona,
- s plochami jestvujúcich a navrhovaných detských ihrísk v zmysle Koncepcie budovania mestských detských ihrísk v Banskej Bystrici[15],
- s vytvorením pásov izolačno-ochrannej zelene pozdĺž oboch strán cesty I/66,
- s areálovou zeleňou v rámci vybavenostných, obslužných, prípadne aj výrobných plôch,
- so súkromnou zeleňou v rámci jestvujúcich a navrhovaných plôch zástavby rodinnými domami, resp. verejnou zeleňou v rámci rozvoja bytových zón.

Z hľadiska výhľadových plôch zelene počíta ÚPN mesta v tejto ČM do roku 2050 najmä s:

- s dotvorením lesoparkového prostredia s osobitným režimom jeho využívania na celom území lesov v priestore plôch pochovávania, urnového hája a krematória, a jeho dovybavením špecifickými zariadeniami,
- verejnou zeleňou navrhovaných obytných zón,
- súkromnou zeleňou v navrhovanej zástavbe rodinnými domami.

ÚPN mesta rešpektuje na území ČM jestvujúce plochy a zariadenia výroby a výrobných služieb.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje do roku 2025 na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

- dobudovanie mimoúrovňovej križovatky ciest rýchlostnej cesty R1 a cesty I/66 na úplnú križovatku v severnej časti ČM VI Kremnička s prepojením do časti mesta II Iliaš mostom ponad Hron,
- dobudovanie nového cestného prepojenia k lokalite Pršianska terasa v severnej časti ČM VI Kremnička ako súčasti vonkajšieho mestského okruhu**,** prepájajúceho cestu III/066024 a cestu vedúcu na Horné Pršany, vo funkčnej triede B2 s šírkovou úpravou na kategóriu zberných komunikácií,
- zmena trasy zbernej komunikácie funkčnej triedy B3 vo východnej časti ČM VI Kremnička mimo obytné územie Kremničky,
- vedenie cesty III/066024 mimo zastavané územie tejto časti mesta súbežne s cestou I/66 vo funkcii zbernej komunikácie funkčnej triedy B2,
- vybudovanie zbernej komunikácie prepájajúcej cestu III/066024 s cestou III/066026 vedúcou na Horné Pršany vo funkčnej triede B2,
- vybudovanie obslužnej komunikácie na hranici častí mesta VI Kremnička a X Rakytovce,
- vybudovanie obslužnej komunikácie od častí mesta VI Kremnička na Pršiansku terasu cez lokalitu Vlčia jama,
- vybudovanie súbežnej obslužnej komunikácie pozdĺž rýchlostnej cesty R1, na realizáciu ktorej je viazaná nová výstavba v tzv. 2. pláne,
- vybudovanie hromadných viacpodlažných nadzemných alebo podzemných garáží v rámci investičnej výstavby v lokalitách s viacpodlažnou zástavbou pre navrhnutý počet bytov

[15] *ÚHA mesta Banská Bystrica, 03/ 2008*

v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,

- dobudovanie chýbajúcich kapacít statickej dopravy pre existujúcu zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí a výnimočne plôch sústredeného parkovania na povrchu pre existujúci počet bytov v bytových a polyfunkčných domoch, v súlade s požiadavkami STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- budovanie plôch statickej dopravy pre verejné inštitúcie v kapacitách v súlade s STN 736110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- nadchody nad dopravne významnými komunikáciami v záujme bezpečnosti chodcov a cyklistov,
- samostatné pešie trasy, ktoré prepájajú územie časti mesta VI Kremnička smerom na sever s mestským centrom a smerom na juh a východ s časťami mesta X Rakytovce a II Iliaš,
- vybudovanie hlavného severo-južného pešieho ťah v trase: severná hranica ČM VI Kremnička – pozdĺž ulice Kremnička – centrum ČM VI Kremnička – pozdĺž ulice Kremnička – OS Zhora Vyšného potoka – centrálny mestský cintorín s krematóriom – OS Kremnička-juh – južná hranica ČM VI Kremnička,
- vybudovanie vedľajších peších ťahov, a to:
  - pokračovanie pešieho ťahu po hrádzi Hrona,
  - priečny peší ťah spájajúci centrum časti mesta VI Kremnička so športovo-rekreačným areálom východne od rýchlostnej cesty R1 (mimoúrovňové križovanie s rýchlostnou cestou R1),
- samostatná cyklistická trasa pozdĺž Hrona - súčasť tzv. Rodinnej cestičky Banská Bystrica – Zvolen,
- cyklistické trasy pozdĺž komunikácií so segregáciou od motorovej dopravy v súlade s celomestskou koncepciou,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách.

Vo výhľade do roku 2050 ÚPN mesta z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie s ďalšími zásadnými úpravami a zariadeniami na území ČM neuvažuje.

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počíta v tejto ČM v rámci návrhu do roku 2025 s vodohospodárskymi stavbami:

- na Hrone, B. Bystrica, Iliaš – Radvaň, protipovodňové opatrenia na Hrone rkm 172,000 – 173,564 (protipovodňové opatrenia na pravom brehu),
- na potoku Kremnička (protipovodňové opatrenia na ľavom brehu v úseku od zaústenia do Hrona po cestu R1),

ako aj s protipovodňovými opatreniami v povodí potoka Kremnička (malá vodná nádrž na potoku a rybníky na pravom brehu) a s úpravou bezmenného drobného toku od areálu krematória po zaústenie do Hrona.

Na Hrone v rkm 169,355 počíta ÚPN mesta do r. 2025 s vybudovaním MVE Vlkanová (spolu s ČM II Iliaš, ČM X Rakytovce a obcou Vlkanová).

S budovaním nových zariadení technického vybavenia (okrem budovania nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

B.6.7. Časť mesta VII – Majer

B.6.7.1. Súčasný stav

B.6.7.1.1. Urbanistický obvod 10: Majer

Je to typický príklad UO tvoreného pôvodne samostatnou obcou, ktorá rozvojom blízkeho mesta stavebne zrástla s jeho organizmom. Namiesto pôvodnej funkcie bývania (resp. poľnohospodárskej výroby) sa v ňom stále viac presadzujú funkcie výroby, výrobných a nevýrobných služieb, a skladov.

Funkcia bývania je zastúpená prevažne staršou individuálnou bytovou výstavbou vidieckeho charakteru, doplnenou o nepočetnú novšiu zástavbu. Na území UO sa nachádza aj jeden vežový bytový dom.

Verejné vybavenie je na území UO zastúpené len budovou Hraničnej polície PZ SR. Vybavenie komerčného charakteru predstavujú najmä administratívne budovy firiem, maloobchodné alebo stravovacie zariadenia sa na území UO prakticky nevyskytujú. V súčasnosti je nevyužívaným areál nevýrobných služieb bývalých Práčovní a čistiarní, m.p. Banská Bystrica.

Športové a rekreačné zariadenia sa na území UO nenachádzajú.

Plochy verejnej zelene sa na území UO nenachádzajú, ostatná zeleň je zastúpená najmä zeleňou v rámci rodinných domov a zeleňou záhrad. Vysoká zeleň sa vyskytuje len v úzkom páse pri Hrone.

Vodné plochy a toky sú zastúpené len riekou Hron.

Z plôch výroby sa na území UO nachádzajú najmä menšie areály nadmestského i komunálneho priemyslu, drobné výrobné prevádzky, výrobné služby, veľkoobchodné a skladové prevádzky, areály špecializovaných zariadení dopravy a stavebných firiem (Cestné stavby, a.s., Stavomontáže BB, a.s., Stavomontáže Kovo-Salo, s.r.o. Plynstav, s.r.o., Drevostav Zvolen, s.r.o.,), ale aj Zberne surovín Žilina, a.s. – prevádzka B. Bystrica a Zber surovín, s.r.o. B. Bystrica, doplnené administratívnymi priestormi

Plochy dopravy sú v UO okrem ciest a mestských komunikácií (Majerská cesta) zastúpené len autoservisom a plochami železničnej dopravy (trať č. 170).

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry sa na území UO nenachádzajú.

Podstatné zastúpenie má vo východnej časti územia UO poľnohospodárska pôda, výlučne v podobe ornej pôdy.

B.6.7.2. Návrh

B.6.7.2.1. Zohľadnená dokumentácia

Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta VII - Majer vzal ÚPN mesta do úvahy najmä nasledujúce schválené ÚPD:

- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – VIII. etapa: Viacúčelový odľahčovací tunel Srnková – Radvaň (schvál. uzn. MsZ č.314/2005-MsZ z 22.02.2005).

Ďalšie zohľadnené ÚPD, ÚPP a PD

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta VII – Majer vzal ÚPN mesta do úvahy najmä tieto ÚPD a ÚPP:

- Prehľad možností lokalizácie priemyselných aktivít v mestskej aglomerácii Banská Bystrica – UŠ Industriálnej zóny Majer - Šalková (ÚHA mesta B. Bystrica, 03/1999).

B.6.7.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta VII – Majer

Návrh rozvoja časti mesta Majer podľa ÚPN mesta zohľadňuje jej špecifické postavenie ako ČM s minimálnymi odlišnosťami rozvoja bývania a občianskeho vybavenia, ktorej hlavnou rozvojovou funkciou je výroba funkčne aj priestorovo nadväzujúca na pripravovaný priemyselný park Majer – Šalková.

V rámci koncepcie rozvoja predpokladá ÚPN mesta v tejto ČM predovšetkým prestavby a rekonštrukcie jestvujúcich objektov so zachovaním polyfunkčnosti prostredia časti mesta.

Významnejšími zmenami, ktoré do územia ČM vnáša ÚPN mesta, je predovšetkým:

- rozvoj výrobných plôch v nezastavanej severovýchodnej časti územia časti mesta ako súčasť priemyselného a technologického parku – jednej z hlavných aktivít východnej rozvojovej osi,
- rekonštrukcia bývalého areálu panelárne s uvažovanou zmenou jeho funkčného využitia z výroby na areál športu, rekreácie, oddychu a zábavy, a jeho začlenenie do kontextu celomestských športovo-rekreačných aktivít uvažovaných v rámci rehabilitácie Hrona v mestskom organizme
- zberná komunikácia od križovatky Majerskej cesty až po terajšiu cestu I/66 (ako súčasť navrhovaného vonkajšieho mestského okruhu) s mimoúrovňovým napojením na rýchlostnú cestu R1.

Z hľadiska funkcie bývania počíta ÚPN mesta do roku 2025 v zásade so zachovaním súčasného stavu bývania, nakoľko určité možnosti zvýšenia počtu bytov v časti mesta môže poskytnúť len realizácia nadstavieb a dostavieb jestvujúcich rodinných domov v zastavanom území Majera. Konkrétne možnosti môžu byť vyhodnotené len na základe špeciálneho dokumentu – Územného generelu bývania.

V súvislosti s vyššie uvedeným uvažuje ÚPN mesta s rozvojom bývania do roku 2025 len v rozsahu 20 b.j. v malopodlažných polyfunkčných domoch v centrálnej časti ČM (v rámci jej revitalizácie).

Rozvoj bývania v ČM VII do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Majer - stred	10	20	0	0
Σ		20	0	0

Vo výhľade k roku 2050 ÚPN mesta s ďalším rozvojom bývania v tejto ČM neuvažuje.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta do roku 2025 len s rozptylovými zariadeniami v rámci jestvujúcej zástavby časti mesta funkčnou premenou pôvodného využívania objektov.

Z hľadiska výhľadového rozvoja občianskeho vybavenia do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta s prestavbou dnešných poyfunkčných plôch výroby a občianskeho vybavenia v západnej časti územia ČM na plochy čistého občianskeho vybavenia.

Z hľadiska rozvoja rekreácie a športu uvažuje ÚPN mesta do roku 2025 s využitím bývalého areálu panelárne na športovo-rekreačné aktivity.

S rozvojom rekreácie a športu do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta len v podobe kompletizácie jestvujúcich zariadení.

S plochami zelene počíta ÚPN mesta v tejto ČM do roku 2025 najmä

- vytvorením pásov rekreačno-ochrannej zelene
  - medzi jestvujúcimi vybavenostno-obslužno-výrobnými plochami a tokom Hrona,
  - medzi jestvujúcimi výrobno-obslužnými a navrhovanými výrobnými plochami a Selčianskym potokom,
- ako so súkromnou zeleňou v rámci jestvujúcich plôch rodinných domov.

Vo výhľade do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta s rozvojom plôch zelene len v západnej časti ČM na plochách priliehajúcich k výhľadovému výstavnému areálu v ČM I a na plochách v okolí súčasného viacpodlažného bytového domu pri Majerskej ceste.

ÚPN mesta do roku 2025 na území časti mesta rešpektuje jestvujúce plochy a zariadenia výroby a výrobných služieb s tým, že je možná aj ich funkčná zmena. S novými plochami výroby uvažuje v severovýchodnej časti ČM v súčinnosti s rozvojom priemyselného a technologického parku Majer – Šalková.

Do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta z hľadiska funkcie výroby s postupným napĺňaním vyššie uvedených disponibilných plôch, resp. s intenzifikáciou výroby na ich území.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje do roku 2025 na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

- zberná komunikácia od križovatky Majerskej cesty popri južnej a východnej hranici ČM VII Majer s napojením mimoúrovňovou križovatkou na rýchlostnú cestu R1 a v pokračovaní smerom k terajšej ceste I/66 (trasa tvorí súčasť navrhovaného vonkajšieho mestského okruhu vo funkcii zbernej komunikácie funkčnej triedy B2),
- obslužná komunikácia vedúca súbežne so železničnou traťou v severnej časti ČM VII Majer s prepojením do priemyselného parku Šalková vo funkčnej triede C2 (od vonkajšieho mestského okruhu vo funkčnej triede B2),
- zo zberného vonkajšieho okruhu napojenie obslužných komunikácií vo funkčnej triede C2 resp. C3, ktoré zabezpečia dopravnú obsluhu tejto časti mesta,
- roštový systém obslužných komunikácií pre zabezpečenie obsluhy územia,
- vybudovanie súbežnej obslužnej komunikácie, na realizáciu ktorej je viazaná zástavba v tzv. 2. pláne,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- dobudovanie chýbajúcich kapacít plôch statickej dopravy v súlade s požiadavkami STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- budovanie plôch statickej dopravy pre verejné inštitúcie v kapacitách v súlade s STN 736110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách rodinných domov na vlastných pozemkoch,
- peší ťah od novo navrhovaného premostenia Hrona pozdĺž Majerskej cesty až po hranicu s ČM I Banská Bystrica,
- samostatné pešie trasy resp. jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž cestných komunikácií,
- cyklistické trasy formou samostatných cyklotrás pozdĺž rieky Hron, resp. vyznačovaním cyklistických trás na obslužných komunikáciách.

Vo výhľade do roku 2050 ÚPN mesta z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie s ďalšími zásadnými úpravami a zariadeniami na území ČM neuvažuje.

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počíta ÚPN mesta v tejto ČM s vodohospodárskymi stavbami na Hrone (Banská Bystrica, ochrana intravilánu pred povodňami).

S budovaním nových zariadení technického vybavenia (okrem budovania nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM VII Majer vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

B.6.8. Časť mesta VIII – Podlavice

B.6.8.1. Súčasný stav

B.6.8.1.1. Urbanistický obvod 23: Podlavice-Skubín (časť)

Ide o UO, ktorý bol vytvorený z územia bývalých 2 samostatných obcí, ktorých zastavané územie sa však dostalo v dôsledku rozvoja mesta Banská Bystrica do tesného kontaktu s jeho zastavaným územím, najmä v oblasti OS bytových domov Fončorda. Zastavané územie sa nachádza len v menšej južnej časti UO.

Funkcia bývania je na území UO zastúpená veľmi výrazne – je tu z mestotvorných funkcií prevažujúcou funkciou. Zatiaľ čo najstaršia časť Podlavíc bola do značnej miery asanovaná, aby uvoľnila miesto bytovej výstavbe, v Skubíne sa zachovala aj pôvodná zástavba, v súčasnosti už, samozrejme, podstatne modernizovaná. OS bytových domov Podlavice tvoria prevažne doskové (ale aj bodové) 8-podlažné bytové domy. Najnovšia zástavba rodinnými domami sa rozvíja najmä východným (ul. Jaseňová, Pestovateľská, Pod stráňou) a západným smerom (ul. Lipová, Višňová, Lúčičky).

Z verejného vybavenia je súčasťou OS bytových domov: ZŠ na Gaštanovej a 2 MŠ na Bukovej a Jaseňovej ul. Kultúrne zariadenia reprezentuje Kultúrne stredisko, zo zdravotníckych zariadení sa tu nachádza len lekáreň.

Vybavenie komerčného charakteru sa na území UO, okrem základných maloobchodných a stravovacích zariadení, nenachádza, športové a rekreačné zariadenia sú zastúpené len futbalovým ihriskom na Jaseňovej ul. a zariadeniami v rámci areálu ZŠ.

Plochy verejnej zelene s parkovou úpravou sa na území UO nachádzajú v rámci OS bytových domov, hojné je zastúpenie súkromnej zelene rodinných domov a záhrad. Plochy zelene dopĺňajú 3 záhradkárske osady.

Vodné plochy sú zastúpené Tajovským potokom a jeho prítokom - Skubínskym potokom.

Plochy výroby sú okrem 2 areálov Poľnohospodárskeho družstva Podlavice v západnej časti územia zastúpené len stavebnou firmou Bielostav Tajov. Severne od zastavaného územia Podlavíc sa nachádza dobývací priestor stavebného kameňa.

Dopravné plochy sú v UO zastúpené len cestami (Podlavická cesta ako prieťah cesty II/578), mestskými komunikáciami a parkoviskami v rámci OS bytových domov, mimo zastavaného územia doplnenými poľnými a lesnými cestami.

Z významnejších plôch alebo zariadení technického vybavenia (okrem domových TS) sa na území UO nachádzajú nasledujúce zariadenia vodného hospodárstva: v Laskomerskej doline 21 zachytených prameňov s ochranným pásmom, ktoré využíva verejný vodovod mesta Banská Bystrica, tamtiež čerpacia stanica a výtlačné potrubie pre areál vysielača, vodojem Skubín, distribučný vodojem Fončorda na hraniciach s UO 25 Fončorda-Internátna, ďalej odberný objekt úžitkovej vody pre Slovenku na ľavom brehu Tajovského potoka.

Južne od Skubína sa nachádzajú zvyšky lesa zaradené ako ochranné lesy a lesy osobitného určenia, rozsiahlejšie lesné masívy s prevahou hospodárskych lesov, ale s významným zastúpením aj ochranných lesov a o niečo menším podielom lesov osobitného určenia ležia v severnej časti UO. Poľnohospodárska pôda s miernou prevahou ornej pôdy sa nachádza najmä v okolí zastavaného územia.

B.6.8.2. Návrh

B.6.8.2.1. Zohľadnená dokumentácia

Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta VIII - Podlavice vzal ÚPN mesta do úvahy najmä nasledujúce schválené ÚPD:

- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XI. etapa: lokalita č.146 – IBV Podlavice - Jaseňová ulica (schvál. uzn. MsZ č.401/2005-MsZ z 26.05.2005),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXV. etapa: lok.č. 188 – cyklotrasa Krajský úrad – Dixon - Podlavice (schvál. uzn. č. 765/2010-MsZ z 30.03.2010),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXX. Etapa: lokalita č. 171 – Podlavice - Na stráni (schvál. uzn. MsZ č.334/2008-MsZ z 02.12.2008),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXX. etapa: lok.č. 175 – Podlavice – Nad cintorínom (schvál. uzn. č. 764/2010-MsZ z 30.03.2010),

Ďalšie zohľadnené ÚPD, ÚPP a PD

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta VIII - Podlavice vzal ÚPN mesta do úvahy najmä tieto ÚPD a ÚPP:

- UŠ zóny rodinných domov „Pod Dúbravou“, Banská Bystrica - Podlavice (prerokované na MsZ, uzn. č. 368/1998 zo 17.06.1998),
- UŠ rodinných domov Podlavice – Lúčka (schválené na 41. zasad. MsZ dňa 27.10.1998),
- UŠ COOP – Jednota, Podlavice (prerokované na MsZ, uzn. č. 320/2005-MsZ z 22.02.2005).

B.6.8.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta VIII – Podlavice

Návrh rozvoja časti mesta Podlavice vychádza v ÚPN mesta z postavenia ČM ako územia bývalej samostatnej obce, ktoré však v dôsledku urbanistickej expanzie mesta Banská Bystrica zrástlo s urbánnou štruktúrou časti mesta Banská Bystrica. Okrem uvažovanej novej výstavby by malo v obytnom území časti mesta dochádzať aj k postupnému pretváraniu kvality prostredia, k prestavbe a modernizácii jestvujúcich objektov pôvodného jadra obce pri zachovaní urbanistických hodnôt jeho prostredia, rekonštrukcii verejných priestranstiev, zelene a pod.

Významnejšími zmenami, ktoré do územia ČM vnáša ÚPN mesta, sú

- urbánne dotvorenie prostredia časti mesta rozvojom funkcie bývania progresívnymi urbanistickými formami zástavby – kombináciou viacpodlažnej zástavby bytovými a rodinnými domami na voľných plochách,
- prestavba bývalého areálu PD Banská Bystrica časť Podlavice na polyfunkčnú zónu občianskeho vybavenia a výrobných služieb,
- vybudovanie príslušnej časti vonkajšieho mestského okruhu,
- preložka cesty II/578 do severnejšej polohy mimo zastavané územie.

Z hľadiska funkcie bývania počíta ÚPN mesta v tomto priestore s ďalším rozvojom v lokalitách:

Rozvoj bývania v ČM VIII do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Pod Dúbravou - Záhrady	23	0	36	11
Nad cintorínom 1	23	0	0	11
Laskomerská dolina	23	0	0	5
Σ		0	36	27

Rozvoj bývania v ČM VIII do roku 2050 – výhľad

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Pod Dúbravou 1	23	0	98	32
Pod Dúbravou 2	23	0	0	4
Pod Dúbravou 3	23	0	0	7
Nad cintorínom 2	23	0	108	30
Podlavická cesta	23	0	46	15
Σ		0	252	~~88~~

S intenzifikáciou funkcie bývania ÚPN mesta v tejto časti mesta neuvažuje.

Pomerne vysoké zastúpenie rodinných domov v navrhovanej zástavbe tejto časti mesta (42 % v návrhu do r. 2025 a 26 % vo výhľade do r. 2050) je dané charakterom prostredia, v ktorom je žiaduce z priestorových a kompozičných dôvodov napojiť urbánnu štruktúru na krajinné prostredie malopodlažnou zástavbou primeranej urbanistickej mierky.

Navrhované počty bytov tvoria podkladové materiály k objektivizácii priestorových potrieb rozvoja bývania v meste.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta na území časti mesta do roku 2025 predovšetkým so

- zachovaním a skvalitňovaním jestvujúceho občianskeho vybavenia,
- postupným dobudovaním centra časti mesta pozdĺž Povstaleckej cesty (rekonštrukciou, dostavbou a prestavbou objektov),
- vytvorením plôch pre základné občianske vybavenie, rekreáciu a šport, nutných pre saturáciu potrieb obyvateľov nových obytných súborov, resp. využitím jestvujúcich zariadení v časti mesta,
- realizáciou zariadení vybavenia komerčného charakteru (obchody, služby) v polyfunkčnej zóne výroby a vybavenia (bývalý areál PD Banská Bystrica časť Podlavice).

S ďalšími rozvojovými plochami občianskeho vybavenia vo výhľade do roku 2050 ÚPN mesta v danej časti mesta neuvažuje.

S rozvojom športu a rekreácie do roku 2025 uvažuje ÚPN mesta v tejto časti mesta len využitím priestoru rekultivovaného lomu Pod Dúbravou na vytvorenie športovej strelnice. V rámci centra časti mesta uvažuje aj s určitými obmedzenými kapacitami zariadení komerčného charakteru slúžiacich na aktívny oddych (fitness centrá, squash, sauna a pod.). Ďalšie nároky obyvateľov ČM budú saturované v rámci susediacich športových plôch a zariadení v časti mesta I Banská Bystrica. Rovnako počíta s rekonštrukciou športovísk na Jaseňovej ul. a v areáli ZŠ na Gaštanovej ul. a ich využitím pre verejnosť.

ÚPN mesta neuvažuje v tejto časti mesta vo výhľade do roku 2050 s ďalšími priestormi rekreácie a športu.

S plochami zelene počíta ÚPN mesta do r. 2025 najmä

- v súčasnej časti lesoparku Laskomer priamo napojenej na rozvojové plochy bývania časti mesta, resp. jestvujúce obytné zóny,
- v rámci rekonštrukcie verejnej zelene v jestvujúcich obytných súboroch viacpodlažnej zástavby,
- v podobe verejnej zelene so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom v areáli lokálneho cintorína,
- vytvorením pásu rekreačno-ochrannej zelene pozdĺž Tajovského potoka,
- v podobe areálovej zelene v rámci obslužných plôch a plôch výrobných služieb,
- v podobe súkromnej zelene v rámci jestvujúcich i navrhovaných plôch zástavby rodinnými domami, resp. verejnej zelene v rámci navrhovanej zástavby rodinnými domami,

- na plochách jestvujúcich a navrhovaných detských ihrísk v zmysle Koncepcie budovania mestských detských ihrísk v Banskej Bystrici[16].

ÚPN mesta počíta na území ČM s likvidáciou záhradkárskej osady Pod Dúbravou (č. 143)[17] a jej nahradením inými mestotvornými funkciami.

S ďalšími plochami zelene vo výhľade do roku 2050 ÚPN mesta neuvažuje, do roku 2050 však uvažuje s kompletizáciou zariadení lesoparku v časti Laskomer a permanentnou rekonštrukciou verejnej zelene v obytných súboroch.

S plochami výroby počíta ÚPN mesta v tejto ČM výhradne v zónach výrobných služieb a občianskeho vybavenia (areál bývalého PD Banská Bystrica časť Podlavice).

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

- preložka cesty II/578 do polohy mimo zastavané územie v nadväznosti na vybudovanú trasu severne od FNsP F.D.Roosevelta vo funkcii zbernej komunikácie funkčnej triedy B2 s preradením súčasného prieťahu cesty II/578 do funkčnej triedy C2,
- vonkajší mestský okruh, ktorý zabezpečí obsluhu rozvojových území v trase: napojenie na existujúcu križovatku Jedľová ulica za nemocnicou – preložka cesty II/578 – prepojenie na terajšiu cestu II/578 – nová trasa cez súčasný areál PD Banská Bystrica časť Podlavice, s pokračovaním do časti mesta XIV Skubín,
- doplnenie existujúceho systému obslužných komunikácií v novoriešených lokalitách novými komunikáciami funkčnej triedy C2, resp. C3 s napojením na sieť zberných komunikácií,
- rekonštrukcia existujúceho systému obslužných komunikácií funkčnej triedy C2, resp. C3, na parametre v súlade s STN 736110,
- vybudovanie súbežnej komunikácie, na realizáciu ktorej je viazaná zástavba v tzv. 2. pláne,
- vybudovanie hromadných viacpodlažných nadzemných alebo podzemných garáží v rámci investičnej výstavby v lokalitách s viacpodlažnou zástavbou pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- dobudovanie chýbajúcich kapacít statickej dopravy pre existujúcu zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí a plôch sústredeného parkovania na povrchu, v súlade s požiadavkami STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- hlavný západo-východný peší ťah v trase: hranica s ČM I Banská Bystrica – pozdĺž Tajovského potoka – Povstalecká cesta – centrum ČM VIII Podlavice s pokračovaním do rekreačného územia,
- samostatné pešie trasy, resp. jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž cestných komunikácií,
- budovanie cyklistických trás na území ČM VIII Podlavice v súlade s navrhnutou koncepciou,
- zabezpečenie koridorov pre vedenie cyklistických trás pozdĺž Tajovského potoka, resp. v rámci obslužných komunikácií ich úpravou a následným vyznačením,

[16] *ÚHA mesta Banská Bystrica, 03/ 2008*
[17] *Číslovanie podľa schválených Zmien a doplnkov ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – X. etapa: Záhradkárske osady*

- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách.

Vo výhľade do roku 2050 ÚPN mesta z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie s ďalšími zásadnými úpravami a zariadeniami na území ČM neuvažuje (okrem obslužných komunikácií zabezpečujúcich napojenie výhľadových plôch bývania na komunikačnú sieť mesta).

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počíta ÚPN mesta v tejto ČM s realizáciou malej vodnej nádrže Laskomer na potoku Laskomer.

S budovaním nových zariadení technického vybavenia (okrem budovania nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM VIII Podlavice vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

B.6.9. Časť mesta IX – Radvaň

B.6.9.1. Súčasný stav

B.6.9.1.1. Urbanistický obvod 15: Urpín (časť)

UO je urbanistickým obvodom tesne priliehajúcim k ľavobrežnej časti územia riešeného v rámci ÚPN centrálnej mestskej zóny Banská Bystrica.

Ako plocha s funkciou vybavenosti sa na území UO v súčasnosti nachádza len areál Kalvárie.

Cestné dopravné plochy sú tvorené takmer bez výnimky lesnými cestami, plochy železničnej dopravy reprezentuje železničná trať č.170 s prebiehajúcou elektrifikáciou.

Plochy technického vybavenia reprezentuje len vodojem Urpín pri východnej hranici UO.

Značnú plochu UO tvoria ochranné lesy (na západe až severe územia UO pozdĺž toku Hrona) a lesy osobitného určenia (v juhovýchodnej časti UO). Zvyšok územia zaberajú plochy poľnohospodárskej pôdy (trvalé trávne porasty).

B.6.9.1.2. Urbanistický obvod 17: Stará Radvaň

UO je jediným územím ČM Radvaň rozprestierajúcim sa na ľavom brehu Hrona. Je to v podstate monofunkčný UO výroby a služieb.

Funkcie bývania, športových a rekreačných zariadení a zelene sa na území UO nevyskytujú, vodné plochy a toky sú zastúpené len tokom Hrona.

Vybavenie komerčného charakteru je reprezentované areálom predajne a skladu stavebnín Stavivo IIBV, nevýrobné služby areálom zberu a spracovania odpadov.

Plochy výroby sa v UO nachádzajú predovšetkým v rámci areálu tepelného zdroja (STEFE, a.s.). Plochy veľkoobchodu a skladov reprezentuje areál ALFEX-u, a.s., výrobné služby ARS, s.r.o.

Plochy dopravy predstavujú v UO okrem miestnych komunikácií a ciest aj prístupové a vnútroareálové komunikácie, ako aj plochy železničnej dopravy (trať č. 170 a žel. zast. Radvaň)

Plochy technickej infraštruktúry reprezentuje v UO najmä tepelný zdroj 1. banskobystrickej energetickej spoločnosti, a.s. Iné významnejšie plochy a zariadenia technickej infraštruktúry sa v UO nenachádzajú.

Do východnej časti UO zasahujú menšie plochy ochranných lesov a lesov osobitného určenia, poľnohospodárska pôda sa na území UO prakticky nenachádza.

B.6.9.1.3. Urbanistický obvod 19: Radvaň

Je to UO, ktorý tesne prilieha k západnej časti centrálnej mestskej zóny, resp. jeho malá časť (priestor okolo križovatky nám. Ľ. Štúra, Sládkovičovej a Poľnej ul.) priamo spadá do územia riešeného v rámci ÚPN CMZ Banská Bystrica.

Funkcia bývania je na území UO dominantná. Je zastúpená najmä

- *plochami bytových domov medzi Sládkovičovou ul., nám. Ľ. Štúra a Radvanskou ul. s doskovými i bodovými bytovými domami dosahujúcimi výšku až 12 nadz. podlaží,*
- *plochami bytových domov západne od Sládkovičovej ul., čiastočne aj na Poľnej ul., s rovnakou skladbou i výškou objektov,*
- *individuálnou bytovou výstavbou na zvyšku zastavaného územia UO.*

Súčasťou UO je najmä základné verejné vybavenie, a to predovšetkým zariadenia školstva (Gymnázium na Mládežníckej ul., ZŠ, MŠ), kultúry (Prírodovedecká expozícia Ssl. múzea v Tihanyiovskom kaštieli, ako aj cirkevné stavby (kostol Nar. P. Márie, evanjelický kostol).

Vybavenie komerčného charakteru zastupuje okrem maloobchodných a stravovacích zariadení najmä supermarket COOP, resp. penzión Bella reprezentujúci ubytovacie zariadenia.

Športové a rekreačné zariadenia sú v území zastúpené najmä areálom štadióna ŠK Radvaň na Sládkovičovej ul., inak len ako súčasť školských areálov.

Plochy verejnej zelene s parkovou úpravou sa na území UO nachádzajú najmä ako súčasť OS bytových domov, významnou zložkou sú krajinársky chránené parky kaštieľov (najmä kaštieľa na Radvanskej ul.). Plochy zelene dopĺňa rozsiahla súkromná zeleň pri rodinných domoch.

Vodné plochy a toky reprezentuje v UO najmä príslušný úsek toku Hrona.

V UO sa nevyskytujú žiadne plochy výroby, skladové plochy ani plochy výrobných služieb.

Dopravné plochy sú v UO okrem ciest (rýchlostná komunikácia R1 - I/66) a mestských komunikácií zastúpené najmä pomerne rozsiahlymi plochami individuálnych garáží v rámci bytových domov.

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry (okrem domových TS) sa na území UO nenachádzajú.

Na území UO sa vyskytujú už len zvyškové plochy ochranných lesov a poľnohospodárskej pôdy (najmä v západnej časti).

B.6.9.1.4. Urbanistický obvod 20: Stará Fončorda

Je to UO s dominantným zastúpením funkcií bývania a občianskej vybavenosti, ktorého väčšia časť priamo spadá do územia riešeného v rámci ÚPN CMZ Banská Bystrica.

Funkcia bývania je na území UO zastúpená veľmi výrazne, a to najmä staršími bytovými domami (3-5 podlažnými) doplnenými novšou výstavbou bytových domov (6-12 podlažnou) pozdĺž Švermovej ul. Rodinné domy sú zastúpené najmä pozdĺž ul. Nové Kalište a Wolkerovej ul.

Aj súčasťou tohto UO je najmä základné a vyššie komunálne vybavenie, reprezentované predovšetkým zariadeniami sociálnej vybavenosti (Domov dôchodcov a Domov sociálnych služieb na Jilemnického ul., Útulok pre občanov bez prístrešia na Wolkerovej ul.), ale aj verejnej administratívy (Krajský úrad, Úrad priemyselného vlastníctva SR) a školstva (MŠ).

Vybavenie komerčného charakteru zastupujú okrem maloobchodných a stravovacích zariadení (napr. objekt McDonald's) najmä supermarkety COOP, ESSEX a JOPA centrum resp. administratívne budovy súkromných spoločností (napr. Slovak Telecom, a.s.).

Športové a rekreačné zariadenia v území zastúpené nie sú.

Plochy verejnej zelene s parkovou úpravou sa na území UO nachádzajú najmä ako súčasť OS bytových domov, plochy zelene dopĺňa súkromná zeleň pri rodinných domoch.

Vodné plochy a toky reprezentuje v UO najmä príslušný úsek toku Hrona.

V UO sa nevyskytujú žiadne plochy výroby, skladové plochy ani plochy výrobných služieb.

Dopravné plochy sú v UO okrem ciest a mestských komunikácií zastúpené plochami sústredeného parkovania (napr. pri OD COOP), plochami individuálnych garáží pozdĺž Švermovej ul. a ČSPL OMV.

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry (okrem domových TS) sa na území UO nenachádzajú.

Na území UO sa nenachádzajú žiadne plochy lesov ani poľnohospodárskej pôdy.

B.6.9.1.5. Urbanistický obvod 25: Fončorda-Internátna

Je to ďalší UO s dominantným zastúpením funkcií bývania a občianskej vybavenosti v rámci OS bytových domov Fončorda.

Funkcia bývania je na území UO znovu zastúpená veľmi výrazne, a to najmä doskovými ale aj vežovými bytovými domami (prevažne 8-podlažnými) s menším zastúpením rodinných domov (najmä radových) na Zelenej a Tichej ul.

Aj súčasťou tohto UO je najmä základné a vyššie komunálne vybavenie, reprezentované predovšetkým zariadeniami zdravotníctva (Denné očné sanatórium a Denné rehabilitačné sanatórium a poliklinika na Slnečnej ul.), sociálnej vybavenosti (Domov dôchodcov, Penzión pre dôchodcov Jeseň, Klub dôchodcov, ako aj zariadenie chráneného bývania, niekoľko bytov osobitného určenia pre starých a zdravotne postihnutých občanov, Krajské stredisko Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska – všetko na Internátnej ul.) a školstva (Centrum voľného času na ul. Havranské, 2 Domovy mládeže na Internátnej ul., MŠ), ale aj zariadení vedy a výskumu (SHMÚ), resp. verejnej správy (Ústredné daňové riaditeľstvo SR).

Vybavenie komerčného charakteru zastupujú najmä 2 väčšie nákupné strediská a drobné zariadenia maloobchodu a verejného stravovania, resp. sídla súkromných firiem (napr. SOFTIP, a.s.)

Športové a rekreačné zariadenia na území UO zastúpené nie sú, rovnako ako vodné plochy a toky.

Plochy verejnej zelene s parkovou úpravou sa na území UO nachádzajú najmä ako súčasť OS bytových domov, plochy zelene dopĺňa súkromná zeleň pri rodinných domoch a menšia časť záhradkárskej osady na hranici s UO 23 Podlavice-Skubín

V UO sa nevyskytujú žiadne plochy výroby, skladové plochy ani plochy výrobných služieb.

Dopravné plochy sú v UO okrem mestských komunikácií (Internátna ul. ako hlavná komunikačná os) zastúpené len väčšími plochami individuálnych radových garáží na ul. Havranské, Slnečnej, Novej a Tulskej ul.

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry (okrem domových TS) reprezentujú na území UO 2 vodojemy (Fončorda II a Fončorda III), ako aj transformačná stanica SSE, a.s. 110/22 kV Fončorda.

Na území UO sa nenachádzajú žiadne plochy lesov, poľnohospodárska pôda (väčšinou ako orná pôda) sa vyskytuje v západnej časti UO.

B.6.9.1.6. Urbanistický obvod 26: Fončorda-Tulská

Je to ďalší UO s dominantným zastúpením funkcií bývania a občianskej vybavenosti v rámci OS bytových domov Fončorda.

Funkcia bývania je na území UO znovu zastúpená veľmi výrazne, a to výhradne doskovými bytovými domami (prevažne 8-podlažnými).

Aj súčasťou tohto UO je najmä základné a vyššie komunálne vybavenie, reprezentované predovšetkým zariadeniami zdravotníctva (zdravotné stredisko, lekáreň), sociálnej vybavenosti (Sociálno-charitatívne centrum SČK - Prístav) a školstva (ZŠ, MŠ), ale aj pošta a verejná správa.

Vybavenie komerčného charakteru je zastúpené len drobnými zariadeniami maloobchodu a verejného stravovania, resp. sídlami súkromných firiem (napr. GAMO, a.s., UPC Slovensko, s.r.o.).

Športové a rekreačné zariadenia sú na území UO zastúpené len zariadeniami v rámci školských areálov.

Plochy verejnej zelene s parkovou úpravou sa na území UO nachádzajú najmä ako súčasť OS bytových domov, plochy zelene dopĺňajú rozsiahle plochy záhradkárskej osady v západnej časti a časťami 2 menších ZO v južnom cípe UO.

V UO sa nevyskytujú žiadne plochy výroby, skladové plochy ani plochy výrobných služieb.

Dopravné plochy sú v UO okrem mestských komunikácií (Tulská ulica ako nosná komunikácia) zastúpené len pomerne značnými plochami individuálnych garáží v okolí Sociálno-charitatívneho centra nad Tulskou ul.

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry (okrem domových TS) sa na území UO nenachádzajú.

Minimálne plochy lesov osobitného určenia sa nachádzajú v západnej časti UO, rovnako ako poľnohospodárska pôda (väčšinou TTP s menším podielom ornej pôdy).

B.6.9.1.7. Urbanistický obvod 27: Pršany

Je to v rámci UO spadajúcich do časti mesta Radvaň netypický UO s veľmi rozdielnymi jednotlivými časťami varírujúcimi od hustej mestskej zástavby až po voľnú krajinu.

Funkcia bývania je na území UO zastúpená

- *zástavbou OS bytových domov pri Sládkovičovej ul. - doskovými bytovými domami (6-10 podlažnými), resp. bytovým domom v rámci rozostavaného OS Pršianska terasa,*
- *radovými rodinnými domami na ul. Podháj, resp. tiež časťou realizovaných rodinných domov rozostavaného OS Pršianska terasa.*

Verejné vybavenie sa na území UO nenachádza, rovnako ako športové a rekreačné zariadenia. Špeciálnou verejnou vybavenosťou je areál zariadenia Zboru nápravnej výchovy.

Vybavenie komerčného charakteru je zastúpené len drobnými zariadeniami maloobchodu a verejného stravovania, resp. sídlami súkromných firiem.

Plochy verejnej zelene s parkovou úpravou sa na území UO nachádzajú len ako súčasť OS bytových domov, plochy zelene dopĺňa zeleň rodinných domov a plochy niekoľkých menších záhradkárskych osád, z ktorých sú však viaceré ZaD k ÚPN aglomerácie navrhované na zrušenie (pri Malachovskom potoku).

V UO sa nachádzajú plochy menších výrobných podnikov (Rollin, s.r.o., Sklobetón, s.r.o., Technomol Weld), skladové plochy (napr. Starlift, s.r.o.) a plochy výrobných služieb.

Dopravné plochy sú v UO okrem ciest a mestských komunikácií (Pršianska cesta) zastúpené už len obslužnými komunikáciami, poľnými a lesnými cestami

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry (okrem domových TS) sú na území UO zastúpené vodohospodárskymi zariadeniami (niekoľko vodojemov: Radvaň I, Radvaň II, Pivovar I a Pršianska terasa IV, ako aj čerpacia stanica)

Väčšinu nezastavaného územia UO zaberá poľnohospodárska pôda (výlučne v podobe TTP). Menšie plochy hospodárskych lesov sa nachádzajú v západnej a juhovýchodnej časti UO, zvyšky ochranných lesov v severovýchodnom cípe.

B.6.9.1.8. Urbanistický obvod 28: Suchý vrch

Je to okrajový UO s prevahou prírodných prvkov, tvoriaci predovšetkým zázemie UO časti mesta Radvaň.

Funkcia bývania je v UO zatiaľ zastúpená len rozostavaným OS rodinných domov Suchý vrch, ostatné mestotvorné funkcie sa na území UO nenachádzajú. Športové a rekreačné plochy reprezentuje len menší lyžiarsky areál s vlekmi na svahu pod predĺžením ul. Pod Suchým vrchom.

Plochy zelene sú zastúpené len veľkou záhradkárskou osadou pri hranici s UO 26 Fončorda-Tulská a časťami 2 menších ZO na východnej hranici, vodné plochy a toky sieťou menších potokov.

Plochy dopravy sú v UO zatiaľ zastúpené len prístupovými, resp. poľnými a lesnými cestami.

Väčšiu časť nezastavaného územia UO tvorí poľnohospodárska pôda s úplnou prevahou TTP, väčšie plochy lesov sa nachádzajú najmä v západnej a strednej časti UO (najmä lesy osobitného určenia s menšou výmerou ochranných lesov).

B.6.9.1.9. Urbanistický obvod 30: Nemecký vrch

Je to okrajový UO s takmer úplnou absenciou mestotvorných a iných funkcií v prospech prírodných prvkov.

Rekreačné plochy na území UO majú len extenzívny charakter, vodné plochy a toky sú na území UO zastúpené len rybníkom Mútne, hraničným Mútňanským potokom a ďalšími menšími potokmi.

Plochy dopravy sú v UO zastúpené len lesnými a poľnými cestami.

Z plôch a zariadení technického vybavenia sa na území UO nachádza vodárenský zdroj Jabríková s ochranným pásmom, ktorý sa využíva pre vodovod Tajov.

Väčšinu územia UO zaberajú lesy osobitného určenia s malým zastúpením ochranných lesov. (najmä v západnej časti UO) a poľnohospodárska pôda (najmä vo východnej časti).

B.6.9.1.10. Urbanistický obvod 31: Mútno-Králiky

Je to ďalší okrajový UO s úplnou prevahou prírodných prvkov, tvoriaci zázemie UO 23 Podlavice-Skubín.

Mestotvorné funkcie sa na území UO nevyskytujú. Jedinú výnimku tvorí stredisko športu a rekreácie západne od obce Králiky, resp. na hranici s touto obcou (lyžiarske a všeobecné športové plochy – štart lyžiarskych bežeckých pretekov Biela stopa), plochy rekreačných útvarov a chatových osád, ale aj žrebčín.

Vodné plochy a toky sú tvorené len sieťou menších potokov.

Plochy dopravy sú v UO prakticky zastúpené len prístupovými, lesnými a poľnými cestami.

Z plôch a zariadení technickej vybavenosti sa na území UO nachádzajú vodárenské zdroje, a to pramene Stádlo, Stredný a Čutková (využívané pre vodovod Králiky), a vodojem Králiky III.

Prevažnú časť územia UO tvoria lesy, a to najmä hospodárske v západnej a lesy osobitného určenia vo východnej časti (s menším zastúpením roztrúsených ochranných lesov). Zvyšok územia tvorí poľnohospodárska pôda s takmer výlučným zastúpením TTP.

B.6.9.1.11. Urbanistický obvod 47[18]: Trieda Hradca Králové

Je to ďalší UO s dominantným zastúpením funkcií bývania a občianskej vybavenosti v rámci OS bytových domov Fončorda.

Funkcia bývania je na území UO veľmi výrazne zastúpená najmä bytovými domami, a to vo východnej časti bodovými (13-podlažnými), v západnej časti doskovými bytovými domami (prevažne 9-podlažnými). Väčšie plochy rodinných domov sa nachádzajú pozdĺž Jazmínovej ul. (novobudovaný OS rodinných domov Pod stráňou).

Súčasťou tohto UO je najmä základné verejné vybavenie, reprezentované predovšetkým zariadeniami školstva (ZŠ, MŠ), vybavenie komerčného charakteru je v podstate zastúpené len drobnými zariadeniami maloobchodu a verejného stravovania. Športové a rekreačné zariadenia sú na území UO zastúpené len zariadeniami v rámci areálu ZŠ.

Plochy verejnej zelene s parkovou úpravou sa na území UO nachádzajú najmä ako súčasť OS bytových domov, resp. ako súčasť športovo-rekreačného areálu Štiavničky. Plochy zelene dopĺňa súkromná zeleň pri rodinných domoch.

V UO sa nevyskytujú žiadne plochy výroby, skladové plochy ani plochy výrobných služieb.

Dopravné plochy sú v UO okrem mestských komunikácií (Trieda Hradca Králové ako základná obslužná komunikácia) zastúpené len pešími komunikáciami v rámci plôch verejnej zelene, resp. plochami individuálnych garáží v rámci OS bytových domov (pri Šalgotariánskej ul., Tr. Hradca Králové a Spojovej ul.).

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry (okrem domových TS) sa na území UO nenachádzajú.

Na území UO sa už nenachádzajú žiadne plochy lesov, ani poľnohospodárskej pôdy, aj keď niektoré parcely sú tak ešte v katastri nehnuteľností definované.

B.6.9.1.12. Urbanistický obvod 50[19]: Fončorda-Mládežnícka

Je to UO s dominantným zastúpením funkcií bývania a občianskej vybavenosti v rámci OS bytových domov Radvaň – Fončorda, ktorý priamo susedí so západnou časťou CMZ Banská Bystrica.

Funkcia bývania je na území UO znovu zastúpená veľmi výrazne, a to výhradne bytovými domami - doskovými (prevažne 8-podlažnými) a bodovými (12-podlažnými) bytovými domami

Základná ale najmä vyššie verejné vybavenie je v UO zastúpená veľmi výrazne, a to najmä zariadeniami školstva (2 domovy mládeže, ZŠ, časť ZUŠ J. Cikkera, MŠ), sociálnej vybavenosti (Detský domov - Centrum Srdiečko, Domov penzión pre dôchodcov a Domov dôchodcov so zariadením opatrovateľskej služby, Klub dôchodcov, Dom sv. Terézie - domov soc. služieb pre mentálne postihnutých občanov, byty osobitného určenia pre starých a zdravotne postihnutých občanov), vedy a výskumu (VÚ trávnych porastov a horského poľnohospodárstva, VÚ pôdoznalectva a ochrany pôdy – pracovisko Banská Bystrica), zdravotníctva (Krajská pedagogicko-psychologická poradňa), ale aj verejnou správou (Krajský úrad vyšetrovania PZ SR). Cirkevné zariadenia sú zastúpené novým kostolom sv. Michala – archanjela.

Vybavenie komerčného charakteru je zastúpené obchodným strediskom Mladosť a ďalej už len drobnými zariadeniami maloobchodu, verejného stravovania a nevýrobných služieb, resp. sídlami súkromných firiem.

---

[18] *V PaR pod číslom 40.*
[19] *V PaR pod číslom 43.*

Športové a rekreačné zariadenia sú na území UO zastúpené len zariadeniami v rámci školských areálov.

Plochy verejnej zelene s parkovou úpravou sa na území UO nachádzajú najmä ako súčasť OS bytových domov, plochy vyhradenej zelene sa nachádzajú v rámci areálov vybavenosti.

V UO sa nevyskytujú žiadne plochy výroby, skladové plochy ani plochy výrobných služieb.

Dopravné plochy sú v UO okrem mestských komunikácií (Mládežnícka ul. ako hlavná vnútorná komunikácia) zastúpené pešími komunikáciami v rámci plôch verejnej zelene, ale najmä značnými plochami individuálnych garáží na ul. Družby, Mládežníckej ul. a na okružnej komunikácii okolo OS Fončorda.

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry (okrem domových TS) sa na území UO nenachádzajú.

Na území UO sa už nenachádzajú žiadne plochy lesov, ani poľnohospodárskej pôdy.

B.6.9.2. Návrh

B.6.9.2.1. Zohľadnená dokumentácia

Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta IX - Radvaň vzal ÚPN mesta do úvahy najmä nasledujúce schválené ÚPD:

- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD VIII. Etapa - Viacúčelový odľahčovací tunel Srnková – Radvaň (schvál. uzn. MsZ č.314/2005-MsZ z 22.02.2005),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XII. etapa, lokalita č.147: Centrum rekreácie a CR Banská Bystrica - Králiky (schválené uzn. MsZ č.482/2006-MsZ z 31.01.2006),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica - ZaD XXIII. etapa. Králiky-Pri ihrisku (schválené uzn. MsZ č.121/2007-MsZ zo 16.10.2007),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXV. etapa: lok.č. 188 – cyklotrasa Krajský úrad – Dixon - Podlavice (schvál. uzn. č. 765/2010-MsZ z 30.03.2010),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXVII. etapa: Dixon – lok.č.164 (schválené uzn. MsZ č.184/2008-MsZ z 27.03.2008),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXIX.etapa – lokalita č.165: Cyklotrasa Banská Bystrica Radvaň-Vlkanová-Badín-Hronsek (schválené uzn. č. 806/2010-MsZ z 25.05.2010),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXX. etapa: lok.č. 177 Pod Suchým vrchom (schvál. uzn. č. 764/2010-MsZ z 30.03.2010),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXXI. etapa: Pršianska Terasa - Stupy, Sklady, Vlčia Jama, Piesky (schválené uzn. MsZ č.227/2008-MsZ z 24.06.2008),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXXVII.etapa: lok. č.184 - IBV Moskovská ulica (schválené uzn. č. 958/2010-MsZ z 21.09.2010),
- ZaD ÚPN CMZ Banská Bystrica – časť Hušták-Belveder (schvál. uzn. MsZ č.402/2005- MsZ z 26.08.2005),

Ďalšie zohľadnené ÚPD, ÚPP a PD

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta IX – Radvaň zohľadnil ÚPN mesta najmä ďalšie ÚPD a ÚPP:

- ÚPJ-Z IBV Internátna ulica - Banská Bystrica (schvál.R-MsNV v B. Bystrici, uzn.č.169/88 z 5.8.1988) a úprava detailu zástavby (ÚHA mesta B. Bystrica, 02/1997),
- Generel rozvoja bytovej výstavby v meste B. Bystrica – lokalita Motyčiny (ÚHA mesta B. Bystrica, 02/2000),
- Generel rozvoja bytovej výstavby v meste B. Bystrica – lokalita Pod stráňou – časť (ÚHA mesta B. Bystrica, 02/2000),
- ÚPN Z Centra rekreácie a CR Banská Bystrica – Králiky (schvál. uzn. MsZ č. 139/2000-MsZ zo 17.02.2000),

- UŠ zóny bývania Suchý vrch III. Banská Bystrica (+ ZaD) (schválené MsZ uzn.č.22/2003 z 25.2.2003),
- UŠ Supermarket Billa - Fončorda II (prerokované na MsZ, uzn. č.234/2004-MsZ z 21.9.2004.
- ÚPN Z Pršianska terasa Banská Bystrica – ZaD (schválené MsZ uzn. č. 353/2005-MsZ z 26.04.2005),
- UŠ Radvaň – Bernolákova ul. (prerokované na MsZ, uzn. č.370/2005-MsZ z 24.05.2005).
- ÚPN Z Pršianska Terasa Banská Bystrica, Zmeny a doplnky územných lokalít B2+B4+B5, C1+C2, D1+G, F (schvál. uzn. MsZ č. 255/2008-MsZ z 26.08.2008),
- ÚPN Z Pršianska Terasa Banská Bystrica, Zmeny a doplnky územných lokalít A2, A3 (schvál. uzn. MsZ č. 405/2009-MsZ z 28.04.2009),
- ÚPN Z Pršianska terasa Banská Bystrica, Zmena a doplnok územnej lokality B9 (schvál. uzn. MsZ č. 1029/2010-MsZ z 09.11.2010),
- ÚPN Z Pršianska terasa Banská Bystrica, Zmena a doplnok územnej lokality C5 (schvál. uzn. MsZ č. 39/2011-MsZ z 29.03.2011),
- ÚPN Z Pršianska terasa Banská Bystrica, Zmena a doplnok územnej lokality A1 (schvál. uzn. MsZ č. 317/2011-MsZ z 13.12.2011).

B.6.9.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta IX – Radvaň

V návrhu rozvoja časti mesta Radvaň je v ÚPN mesta zohľadnená pozícia časti mesta v organizme mesta, ktorá je dôsledkom prudkého urbanistického rastu v uplynulom období bezprostredne súvisiaceho s rozvojom bytovej výstavby. Územie časti mesta sa ako celok vyznačuje predovšetkým výraznou územnou a priestorovou rôznorodosťou. Z nej vyplýva aj samotná koncepcia rozvoja, ktorá uvažuje okrem novej výstavby s postupným vylepšovaním celkovej kvality prostredia – dostavbou, prestavbou a modernizáciou jestvujúcich objektov, rekonštrukciou verejných priestranstiev, námestí, zelene a pod.

Prioritným koncepčným zámerom je vytvorenie urbánneho prostredia v priestoroch Nám. Ľ. Štúra, ktoré svojou kompozíciou, priestorovým usporiadaním a funkčnou náplňou bude nástupom ale aj záverom Centrálnej mestskej zóny. Nemenej dôležitým zámerom je aj doformovanie rozostavaného obytného komplexu na Pršianskej terase, v ktorom je žiaduce vytvoriť, hlavne v kontaktných priestoroch nadväzujúcich na okolitú štruktúru mesta, priestorový systém podporujúci jednu z dôležitých kompozičných osí mesta Bánoš – historické jadro – Pršianska terasa.

Významnejšími zmenami, ktoré do územia ČM prináša ÚPN mesta, sú najmä:

- rozvoj bytovej výstavby s použitím typologických foriem rodinných a bytových domov, a to hlavne v západnej časti obytného sektoru Fončorda s cieľom organického napojenia jestvujúcich obytných štruktúr časti mesta na krajinné prostredie,
- urbanistické dotvorenie priestorov rozostavaného obytného súboru Pršianska terasa na úroveň urbánneho prostredia,
- dostavba a celkové dotvorenie polyfunkčného priestoru Nám. Ľ. Štúra a okolia Krajského úradu ako funkčnej a kompozičnej súčasti centrálnych priestorov mesta,
- dobudovanie miestnych centier na Kyjevskom námestí, Spojovej ulici, Sládkovičovej ulici a v rámci obytného súboru Pršianska terasa,
- dobudovanie strediska Králiky (UO 31 Mútno – Králiky) na úroveň centra športu, rekreácie a turizmu regionálneho až celoslovenského významu,
- postupné dobudovanie súčasného lesoparku v časti Suchý vrch vrátane vybudovania Krajskej botanickej záhrady,
- vybudovanie príslušných častí vonkajšieho a vnútorného mestského okruhu, radiálnych a ostatných prepojení.

Z hľadiska funkcie bývania počíta ÚPN mesta v tomto priestore s ďalším rozvojom v lokalitách:

Rozvoj bývania v ČM IX do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Námestie Ľ.Štúra 2	20	120	0	0
Námestie Ľ.Štúra 4	19	111	0	0
Námestie Ľ.Štúra 5	19	77	0	0
Sadová	20	0	3	0
Ul. Družby	50	36	0	0
Nešporova	20	0	81	0
Jilemnického	20	0	45	0
THK 2	47	64	0	0
THK 3	47	32	0	0
Dolinky 1	25	0	0	11
Havranské 1	25	0	0	30
Havranské 2	25	0	0	15
Prístav	26	0	72	0
Nad Tulskou 1	26	0	194	10
Nad Tulskou 2	26	0	0	10
Fončorda – Za Moskovskou	28	0	0	20
Moskovská – Pod vŕškami	28	0	0	48
Pod Suchým vrchom 1	19	0	0	34
Pod Suchým vrchom 2	19	0	0	18
Pod Suchým vrchom - Terasa	28	0	0	10
Stupy 1	27	0	0	5
Stupy 2	27	0	0	5
Stupy 3	27	0	0	5
Nad Stupami	27	0	0	5
Pršianska terasa - Hôrka 1	27	0	105	0
Pršianska terasa - Hôrka 2	27	0	130	0
Pršianska terasa - Hôrka 3	27	0	0	45
Pršianska terasa - Hôrka 4	27	0	0	55
Pršianska terasa – Pod Hôrkou 1	27	0	25	0
Pršianska terasa – Pod Hôrkou 2	27	0	0	12
Pršianska terasa – Pod Hôrkou 3	27	0	0	20
Pršianska cesta	27	0	0	42
Pršianska terasa - Bronzová	27	0	0	10
Pršianska terasa - Medená	27	89	0	0
Pršianska terasa – Železná 1	27	0	0	~~11~~ 20
Pršianska terasa – Železná 2	27	0	9	6
Pršianska terasa - Háj	27	0	0	51
Pršianska terasa - sever	27	0	0	69
Pršianska terasa - stred	27	0	0	34
Vlčia jama	27	0	0	140
Králiky – Pri ihrisku	31	0	0	6
Králiky - Farárova	31	0	0	8
Králiky - Stadlo	31	0	0	5
Σ		529	664	749

Zámerom ÚPN mesta je skvalitňovať urbánny charakter aj tejto časti mesta tak, aby v navrhovanej štruktúre bytového fondu prevládali mestské typologické formy bývania v polyfunkčných domoch, resp. bytových domoch – celkove 1.193 b.j. oproti 749 b.j. v rodinných domoch v pomere cca 3:2.

S intenzifikáciou funkcie bývania uvažuje ÚPN mesta v tejto ČM v lokalitách na Jilemnického a Nešporovej ulici.

Na základe schváleného ÚPN A Banská Bystrica, Zmeny a doplnky XII.etapa, lokalita č. 147 – lokalita g) individuálna chatová rekreácia a rekreačné bývanie na Stadle (schválené uzn. č.482/2006-MsZ zo dňa 31.1.2006, VZN č. 168/2006) počíta ÚPN mesta aj s obmedzenou možnosťou výstavby rodinných domov v tejto lokalite na základe individuálneho posúdenia stavebného úradu.

Rozvoj bývania v ČM IX do roku 2050 – výhľad

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Havranské 3	25	0	0	20
Σ		0	0	20

Navrhované počty bytov tvoria podkladové materiály k objektivizácii priestorových potrieb rozvoja bývania v meste.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta do roku 2025 na území časti mesta predovšetkým s

- postupnou dostavbou priestoru medzi novým centrom Europa a polyfunkčným priestorom Nám. Ľ. Štúra s cieľom dosiahnuť urbánne funkčno-priestorové dotvorenie juhozápadnej časti CMZ, a tým aj prepojenie centra mesta na Radvaň a Pršiansku terasu,
- postupnou dostavbou Nám. Ľ. Štúra na polyfunkčný mestský priestor s dopravným a technickým vybavením,
- dobudovaním vedľajších mestských centier (centier častí mesta)
  - na Kyjevskom námestí,
  - na časti Sládkovičovej ulice aktívnym zapojením Radvanského kaštieľa,
  - na Spojovej ulici (centrum Šalgotarián) s jeho prepojením na Daňové riaditeľstvo,
- založením a postupným vybudovaním ďalších vedľajších centier
  - na Pršianskej terase v lokalite vymedzenej schváleným ÚPN zóny,
  - v lokalite Dolinky na spojení dopravných trás vonkajšieho mestského okruhu a radiály Tajov – Fončorda,
- vytvorením plôch pre občianske vybavenie, rekreáciu a šport, potrebných pre saturáciu potrieb obyvateľov nových obytných súborov (najmä obytného súboru Pršianska terasa a obytných súborov lokalizovaných západne od zastavanej časti mesta – lokality Pod Suchým vrchom, Nad Tulskou, Havranské a Dolinky),
- dovybavením časti mesta chýbajúcim verejným občianskym vybavením, resp. modernizáciou a rozširovaním jestvujúceho občianskeho vybavenia tak, aby miestna časť ako súčasť krajského mesta spĺňala kritériá jeho obytného, pracovného a rekreačného prostredia,
- postupnou výstavbou zariadení vybavenia a služieb komerčného charakteru v rámci predstaničného priestoru železničnej stanice Radvaň (UO 17 Stará Radvaň),
- postupným rozširovaním občianskeho vybavenia v rámci uvažovanej Krajskej botanickej záhrady Pod Suchým vrchom (UO 28 Suchý vrch),
- využitím občianskeho vybavenia ostatných polyfunkčných objektov aj na Pršianskej terase.

S ďalším rozvojom občianskeho vybavenia vo výhľade do roku 2050 počíta ÚPN mesta formou kompletizácie zariadení občianskeho vybavenia v rámci založenej štruktúry vedľajších centier časti mesta a v jej ostatných lokalitách.

S plochami rekreácie a športu počíta ÚPN mesta do roku 2025 na území časti mesta predovšetkým

- dobudovaním strediska Králiky (UO 31 Mútno-Králiky) na úroveň komplexného centra športu, rekreácie a turizmu regionálneho až celoslovenského významu a jeho prepojením cez hrebeň Kremnických vrchov so strediskom Skalka, ako aj zabezpečením ďalšieho turistického vybavenia v obci Králiky mimo územia riešeného v ÚPN mesta,
- dobudovaním areálu zdravia v lokalite Flos s lyžiarskym terénom,
- obnovením a dobudovaním základne Pod Suchým vrchom s lyžiarskym terénom,
- na novonavrhovaných plochách v rámci obytného súboru Pršianska terasa podľa schváleného ÚPN zóny,
- na novonavrhovanej lokalite Pod Hôrkou,
- v rámci športového štadióna ŠK Radvaň na Sládkovičovej ulici,
- v rekonštruovaných športoviskách areálov ZŠ (Poľná ul., Tulská ul., Šalgotariánska ul.) s možnosťou ich využitia aj pre obyvateľov časti mesta, resp. celého mesta,
- vybudovaním časti tzv. rekreačného okruhu v úseku Pršany – Malachov – Králiky s odbočkou na Suchý vrch.

Rozvoj rekreácie a športu do roku 2050 je v ÚPN mesta zameraný predovšetkým na:

- dobudovanie rekreačno-športového vybavenia centra športu, rekreácie a turizmu Banská Bystrica – Králiky,
- dobudovanie zjazdových tratí v komplexnom centre športu, rekreácie a turizmu Banská Bystrica – Králiky,
- vytvorenie golfového areálu v lokalite Mútno ako podpornej športovej vybavenosti komplexného centra športu, rekreácie a turizmu Banská Bystrica – Králiky,
- dotvorenie lesoparku – časť Suchý vrch v lokalite Havranské rekreačno-športovými plochami a zariadeniami,
- skvalitňovanie rekreačno-športovej vybavenosti lesoparku v časti Suchý vrch.

S plochami zelene počíta ÚPN mesta do r. 2025 najmä

- v súčasnej časti lesoparku Suchý vrch - Fončorda, ktorá vytvára enklávu verejných zelených plôch priamo nadväzujúcich na navrhované plochy bývania orientovaných západným smerom od Moskovskej, Tulskej a Internátnej ul.,
- v navrhovaných plochách lesoparkov, a to
  - v časti lesoparku Suchý vrch - Fončorda – rozšírenie,
  - v časti lesoparku Králiky – rozšírenie,
- prostredníctvom rekonštrukcie parku pri Radvanskom kaštieli (s funkciou historického parku) v prostredí vedľajšieho mestského centra na Sládkovičovej ulici a obytného prostredia,
- prostredníctvom rekonštrukcie areálu parku pri neskoro-renesančnom Bárczyovskom kaštieli v Radvani (obnova zelene, vodnej plochy, stavidla atď.),
- zriadením a výstavbou Krajskej botanickej záhrady pod ZO Moselno a Pod Lipy I., II ako súčasti lesoparku,
- zachovaním, resp. znovuvytvorením pásov rekreačno-ochrannej zelene
  - pozdĺž toku Hrona v príslušnom úseku časti mesta
  - pozdĺž Malachovského potoka
  - pozdĺž potoka Udurná,
- v rámci rekonštrukcie sídliskovej zelene v jestvujúcich obytných súboroch viacpodlažnej a malopodlažnej zástavby,
- na plochách jestvujúcich a navrhovaných detských ihrísk v zmysle Koncepcie budovania mestských detských ihrísk v Banskej Bystrici[20],

[20] *ÚHA mesta Banská Bystrica, 03/ 2008*

- ako s verejnou zeleňou so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom v areáloch miestnych cintorínov,
- ako s verejnou zeleňou v navrhovaných obytných súboroch viacpodlažnej a malopodlažnej zástavby,
- ako so súkromnou zeleňou v rámci jestvujúcich a navrhovaných plôch zástavby rodinnými domami,
- ako s areálovou zeleňou v rámci vybavenostno-obslužných plôch,
- ako s izolačnou zeleňou pozdĺž frekventovaných mestských komunikácií,
- v zachovaných záhradkárskych osadách.

ÚPN mesta počíta na území ČM

- so zachovaním záhradkárskych osád
  - Rozkvet (č.105[21]),
  - Krivá (č.106),
  - Na skalách (č.107),
  - Suchá dolina I (č.108),
  - Hliny (č.113),
  - Moselno I (č.114),
  - Moselno I (č.116),
  - Pod lipy I (č.117),
  - Pod lipy II (č.120),
  - Pod terasami (č.122),
  - Stupy – časť a (č.123),
  - Jakušov (č.124),
  - Zelenina I,
  - Fončorda,
  - Suchá dolina II,
  - Zelenina II,
  - Tibina,
- s likvidáciou záhradkárskych osád Stupy časť b, c (č.144) a ich nahradením inými mestotvornými funkciami.

Vo výhľade do roku 2050 počíta ÚPN mesta s plochami zelene najmä

- ako s verejnou zeleňou v navrhovaných obytných súboroch malopodlažnej zástavby,
- ako so súkromnou zeleňou v rámci výhľadových plôch zástavby rodinnými domami,
- v podobe vyhradenej zelene v rámci výhľadových plôch rekreácie a športu.

S plochami výroby uvažuje ÚPN mesta v tejto ČM do roku 2025 výhradne v polyfunkčnej zóne výroby a občianskeho vybavenia v UO 17 Stará Radvaň.

S novými plochami výroby vo výhľade do roku 2050 ÚPN mesta neuvažuje, počíta však s postupným zvyšovaním zastúpenia zariadení občianskeho vybavenia v polyfunkčnej zóne výroby a občianskeho vybavenia v UO 17 Stará Radvaň.

Na území ČM navrhuje ÚPN mesta nasledovné lokality pre zber komunálneho odpadu:

- dobudovanie existujúceho zberného dvora pre vyseparované komodity z komunálneho odpadu v UO 25 Fončorda-Internátna – ul. Havranské,
- nový zberný dvor pre vyseparované komodity z komunálneho odpadu v lokalite severne od navrhovanej zbernej komunikácie z Kremničky na Pršiansku Terasu.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje do roku 2025 na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

[21] *Číslovanie podľa schválených Zmien a doplnkov ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – X. etapa: Záhradkárske osady*

- dobudovanie úsekov vonkajšieho mestského okruhu v trase: napojenie od Skubína – nová trasa – Zelená ulica – Internátna ulica – Kyjevské námestie – Poľná ulica – Malachovská cesta – Pršianska Terasa – prepojenie na vybudovaný úsek Sládkovičovej ulice vo funkcii zbernej komunikácie,
- dobudovanie trasy vonkajšieho mestského okruhu v úseku Sládkovičova ulica – Pršianska terasa ako nevyhnutná podmienka ďalšej výstavby v lokalite Pršianska terasa,
- dobudovanie mimoúrovňovej križovatky vonkajšieho mestského okruhu s rýchlostnou cestou R1 v dotyku s časťou mesta V Kráľová,
- komunikácia medzi Billou a ul. Nové Kalište – Okružná – križovatka Poľnej a Sládkovičovej ulice vo funkcii zbernej komunikácie ako súčasť vnútorného mestského okruhu,
- úprava križovatky Kyjevské námestie – Internátna ulica – Mládežnícka ulica do tvaru okružnej (predĺženej) križovatky ako súčasti vonkajšieho mestského okruhu,
- zberná komunikácia Pršianska Terasa – Malachov – Králiky na území ČM IX Radvaň ako súčasť rekreačného okruhu mesta,
- dobudovanie mestskej komunikácie v lokalite Stupy,
- v existujúcich lokalitách s prebiehajúcou výstavbou výstavba nových, resp. rekonštrukcia existujúcich komunikácií v súlade s normovými požiadavkami STN 736110 Projektovanie miestnych komunikácií,
- dobudovanie obslužných komunikácií v rekreačnom areáli Králiky,
- vybudovanie hromadných viacpodlažných nadzemných alebo podzemných garáží v rámci investičnej výstavby v lokalitách s viacpodlažnou zástavbou pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- dobudovanie chýbajúcich kapacít statickej dopravy pre existujúcu zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí a plôch sústredeného parkovania na povrchu, v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- budovanieť plôch statickej dopravy pre verejné inštitúcie v kapacitách v súlade s STN 736110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- samostatné pešie trasy, resp. jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž cestných komunikácií,
- náučný chodník banskej cesty pre peších a cyklistov v zelenom koridore pozdĺž Malachovského potoka v napojení na kataster obce Malachov,
- budovanie nadchodov nad dopravne významnými komunikáciami v záujme bezpečnosti chodcov a cyklistov,
- budovanie hlavného severo-južného pešieho ťahu v trase: Hušták – Krajský úrad – Nám. Ľ. Štúra – podchod pod cestou – Radvanský kaštieľ – Bernolákova ulica – Zvolenská cesta – smer OD TESCO,
- vybudovanie hlavného západo-východného pešieho ťahu v trase: Nám. Ľ. Štúra – pozdĺž potoka Udurná – Kyjevské námestie – Tulská ulica s napojením na turistickú pešiu trasu,
- vybudovanie bočných západo-východných peších ťahov v trasách:
  - Radvanský kaštieľ – podchod pod Sládkovičovou ul. a ďalej pozdĺž Malachovského potoka až po hranicu s obcou Malachov,
  - Okresné riaditeľstvo PZ SR – pozdĺž potoka Udurná – Okružná – botanická záhrada – mestský rekreačný les / lesopark,

- vybudovanie priečneho pešieho ťahu v trase: hranica s ČM VI Kráľová – VŠ areál – obytný súbor Pršianska terasa – Malachovský potok – Malachovská cesta s napojením na turistickú pešiu trasu,
- samostatná cyklistická trasa pozdĺž Hrona ako súčasť regionálnej cyklotrasy,
- cyklistická trasa pozdĺž Sládkovičovej ulice so segregáciou cyklistickej dopravy od motorovej,
- ďalšie novoriešené cyklistické trasy so segregáciou cyklistickej dopravy od motorovej,
- priečne prepojenia cyklistických trás.
- budovanie cyklistických účelových a rekreačných trás v súlade s navrhnutou koncepciou,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách**,**
- vybudovanie novej železničnej stanice Radvaň na západ od železničnej trate s dopravným sprístupnením obslužnou komunikáciou funkčnej triedy C3,
- rezervovanie koridoru pre zdvojkoľajnenie železničnej trate č. 170 v úseku Zvolen – Banská Bystrica.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta navrhuje z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie na území ČM vo výhľade do r. 2050, sú najmä tieto:

- obslužné komunikácie zabezpečujúce napojenie výhľadových plôch bývania na komunikačnú sieť mesta,
- vybudovanie kapacít statickej dopravy pre výhľadovú zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí, a plôch sústredeného parkovania na povrchu pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách s výhľadovou zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby výhľadových plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 736110 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi.

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počíta ÚPN mesta v tejto ČM s vodohospodárskymi stavbami na Hrone (Banská Bystrica, ochrana intravilánu pred povodňami) vrátane časti tunela pre odvedenie povodňových prietokov popod Urpín, ako aj s vybudovaním malej vodnej nádrže Havranské (akumulácia vôd z povrchového odtoku z územia mimo povodia verejnej kanalizácie mesta), 3 malých vodných nádrží na potoku Udurná a poldra Orenburská (protipovodňová ochrana a úprava odtokových pomerov).

Z hľadiska významnejších zariadení technického vybavenia počíta ÚPN mesta v tejto ČM najmä s rozšírením vodojemu Pivovar a s budovaním zdvojeného 110 kV elektrického vedenia z Rz Fončorda do Rz Bánoš.

Na území súčasného areálu Teplárne Radvaň počíta v zmysle Koncepcie rozvoja mesta Banská Bystrica v oblasti tepelnej energetiky s vybudovaním nového tepelného energetického zdroja určeného na výrobu tepla s palivovou základňou na báze obnoviteľných energetických zdrojov (lesná štiepka).

S budovaním ďalších nových zariadení (okrem budovania ostatných nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM IX Radvaň vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

B.6.10. Časť mesta X – Rakytovce

B.6.10.1. Súčasný stav

B.6.10.1.1. Urbanistický obvod 34[22]: Rakytovce

Je to ďalší typický okrajový UO – pôvodne samostatná obec – charakteristický v podstate radovou zástavbou pozdĺž pôvodnej cesty. Zastavané územie UO zostalo však dodnes od ostatného územia mesta oddelené.

Funkcia bývania je zastúpená najmä vekovo rôznorodou (ale hlavne novšou) individuálnou bytovou výstavbou, ale aj niekoľkými 4-podl. bytovými domami vo východnej časti zastavaného územia.

Verejné vybavenie je na území UO zastúpené len požiarnou zbrojnicou, vybavenie komerčného charakteru len základnými zariadeniami maloobchodu a verejného stravovania.

Športové a rekreačné zariadenia reprezentuje trávnaté futbalové ihrisko FK Rakytovce, ktoré však leží už mimo územia mesta Banská Bystrica na území obce Badín.

Plochy verejnej zelene sa na území UO nenachádzajú, ostatná zeleň je zastúpená najmä zeleňou v rámci rodinných domov a zeleňou záhrad, resp. neevidovanou záhradkárskou osadou pri bytových domoch.

Vodné plochy a toky sú v podstate zastúpené len hraničným Rakytovským potokom.

Z plôch výroby sa na území UO nachádza len zvyšok areálu PD. V severozápadnom cípe UO sa nachádza neevidovaný dobývací priestor stavebného kameňa využívaný Doprastavom, a.s., v blízkosti zastavaného územia ďalší neevidovaný dobývací priestor.

Plochy dopravy sú v UO zastúpené len cestami (rýchlostná komunikácia R1 - I/66, cesta prieťah cesty III/066024 ako os zastavaného územia, cesta III/066021) a miestnymi obslužnými komunikáciami, ako aj lesnými a poľnými cestami.

Z významnejších plôch alebo zariadení technického vybavenia sa na území UO nachádza len vodojem obecného vodovodu Rakytovce.

Menšie plochy hospodárskych lesov sa nachádzajú v západnej časti UO, zvyšok územia poľnohospodárska pôda (vo východnej časti najmä orná pôda, v západnej časti TTP).

B.6.10.2. Návrh

B.6.10.2.1. Zohľadnená dokumentácia

Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta X - Rakytovce vzal ÚPN mesta do úvahy najmä nasledujúce schválené ÚPD:

- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXX. etapa: lok.č. 176 Rakytovce – Čierne blato (schvál. uzn. č. 764/2010-MsZ z 30.03.2010).

Ďalšie zohľadnené ÚPD, ÚPP a PD

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta X - Rakytovce vzal ÚPN mesta do úvahy najmä ďalšie ÚPD a ÚPP:

- UŠ Rakytovce východ Dolné Lúky,
- UŠ Rakytovce Horné Lúky,
- UŠ Rakytovce – Západ, Banská Bystrica (ÚHA mesta B. Bystrica, 05/2006).

[22] *V PaR pod číslom 33.*

B.6.10.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta X – Rakytovce

Návrh rozvoja časti mesta Rakytovce zohľadňuje v ÚPN mesta jej strategickú polohu danú južnou rozvojovou osou mesta, na ktorej sa nachádza aj výhľadové územie uvažovaného centra banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia zakotveného vo vyššej ÚPD, ako aj v koncepcii súmestia Banská Bystrica – Sliač – Zvolen.

V koncepcii rozvoja časti mesta sú okrem uvedených širších urbanistických súvislostí zohľadnené aj doterajšie rozvojové zámery v oblasti bývania a občianskeho vybavenia dané lokálnymi rozvojovými potrebami. Rozvojová predstava týkajúca sa územia časti mesta obsiahnutá v ÚPN mesta sleduje predovšetkým stanovenie základných predpokladov (regulatívov) formovania perspektívneho regionálneho centra prostredníctvom uvažovaných funkčno-priestorových prvkov. Koncepcia uvažuje s tým, že v rámci územia časti mesta by mali byť novou výstavbou položené základy pre postupné formovanie regionálneho centra aj na územiach susediacich obcí Badín a Vlkanová. Okrem novej výstavby by v obytnom území časti mesta malo dochádzať aj k postupnému vylepšovaniu celkovej kvality prostredia, k prestavbe a modernizácii jestvujúcich objektov, rekonštrukcií verejných priestranstiev, zelene a pod.

Významnými zmenami, ktoré do územia ČM vnáša ÚPN mesta, sú najmä

- rozvoj funkcie občianskeho vybavenia formovanej ako základ pre postupné budovanie funkčno-priestorovej štruktúry perspektívneho regionálneho centra, a to najmä vo východnej časti územia (územie východne od cesty I/66) napojenej na verejne dostupný parkovo upravený biokoridor Hrona,
- výstavba zariadení občianskeho vybavenia v páse medzi dnešným zastavaným územím časti mesta a cestou I/66 v podobe zóny doplnkových aktivít regionálneho centra,
- rozvoj funkcie bývania v podobe bytových a rodinných domov, a to najmä v západnej časti územia,
- založenie športového areálu na mieste bývalého lomu stavebného kameňa a v nadväznosti na tento areál v západne orientovanej lokalite výhľadové vytvorenie väčšieho rekreačno-športového areálu,
- vybudovanie nového dopravného prepojenia časti mesta s obcou Badín,
- spresnenie trasovania cesty I/69 s ohľadom na navrhované funkčno-priestorové usporiadanie územia.

Z hľadiska funkcie bývania počíta ÚPN mesta v tomto priestore s ďalším rozvojom v lokalitách:

Rozvoj bývania v ČM X do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Rakytovce – západ 1	34	0	82	63
Rakytovce – západ 3	34	0	27	21
Rakytovce – západ 4	34	0	112	78
Rakytovce – východ	34	0	0	17
Dolné lúky 1	34	0	0	30
Dolné lúky 2	34	0	73	0
Σ		0	294	209

Rozvoj bývania v ČM X do roku 2050 – výhľad

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Rakytovce – západ 2	34	0	190	144
Rakytovce – západ 5	34	0	158	119
Σ		0	348	263

Navrhovaný rozvoj bývania do roku 2025 je celkom 503 b.j., z čoho zástavba v rodinných domoch predstavuje nadpolovičnú väčšinu (vyše 52 %).

Vo výhľade do r. 2050 sa už tento pomer výraznejšie mení v prospech bytových domov (takmer 57 %).

Navrhované počty bytov tvoria podkladové materiály k objektivizácii priestorových potrieb rozvoja bývania v meste.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta na území časti mesta do roku 2025 predovšetkým s

- postupnou výstavbou aktivít občianskeho vybavenia regionálneho významu s cieľom založiť urbanistický útvar saturujúci potreby obyvateľstva banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia (zmena rozvoja z jednoosovej lineárnej kompozície na dvojosový systém v súlade so založenou sídelnou štruktúrou medzipriestoru Banská Bystrica – Zvolen),
- výstavbou doplnkových zariadení občianskeho vybavenia v páse medzi cestou I/66 a rýchlostnou cestou R1,
- vytvorením vedľajšieho mestského centra (centra časti mesta) v rámci výstavby obytného súboru Rakytovce - Západ,
- vytvorením plôch pre občianske vybavenie, rekreáciu a šport, potrebných pre saturáciu potrieb obyvateľov nových obytných súborov (najmä obytného súboru Rakytovce - Západ).

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia do roku 2050 počíta ÚPN mesta na území časti mesta najmä s dostavbou a formovaním vedľajšieho mestského centra obytného súboru Rakytovce - Západ a s jeho prepojením na pôvodnú obec Rakytovce.

S plochami rekreácie a športu počíta ÚPN mesta na území časti mesta do roku 2025 najmä

- v športovom areáli nadmiestneho významu v lokalite bývalého lomu v rámci výstavby obytného súboru Rakytovce – Západ 1,
- na súčasnom športovom štadióne FK Rakytovce (na území obce Badín).

S výhľadovým rozvojom rekreácie a športu do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta na území tejto ČM

- v športovom areáli miestneho významu v lokalite na hranici s obcou Badín v rámci výstavby obytného súboru Rakytovce – Západ 5,
- v rekreačno-športovom areáli Kečka situovanom v západných priestoroch časti mesta.

S plochami zelene počíta ÚPN mesta na území ČM do roku 2025 najmä

- ako s verejnou zeleňou v rámci plôch obytných súborov Rakytovce – Západ 1, 3 a 4,
- na plochách jestvujúcich a navrhovaných detských ihrísk v zmysle Koncepcie budovania mestských detských ihrísk v Banskej Bystrici[23],
- ako so súkromnou zeleňou v rámci novo navrhovaných plôch zástavby rodinnými domami,
- vytvorením pásu rekreačno-ochrannej zelene pozdĺž Rakytovského potoka,
- ako s izolačnou zeleňou pozdĺž cesty I/66 a rýchlostnej cesty R1.

[23] *ÚHA mesta Banská Bystrica, 03/ 2008*

S rozširovaním plôch zelene vo výhľade do roku 2050 ÚPN mesta na území ČM uvažuje najmä

- ako s verejnou zeleňou v rámci plôch obytných súborov Rakytovce – Západ 2 a 5,
- ako so súkromnou zeleňou v rámci novo navrhovaných plôch zástavby rodinnými domami.

S plochami výroby ÚPN mesta do roku 2025 ani vo výhľade do roku 2050 v tejto ČM neuvažuje.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje do roku 2025 na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

- smerové a šírkové úpravy cesty I/66 na parametre regiónovej zbernej komunikácie vo funkčnej triede B1 a vybudovanie križovatiek s navrhnutými obslužnými komunikáciami,
- vedenie cesty III/066024 mimo zastavané územie tejto časti mesta súbežne s rýchlostnou cestou R1 vo funkcii zbernej komunikácie funkčnej triedy B2,
- rekonštrukcia existujúcej trasy cesty III/066024 vo funkcii obslužnej komunikácie funkčnej triedy C2,
- vybudovanie systému obslužných komunikácií funkčnej triedy C2 a C3, zabezpečujúcich dopravnú obsluhu rozvojových lokalít,
- vybudovanie obslužnej komunikácie funkčnej triedy C3 zabezpečujúcej dopravnú obsluhu územia medzi rýchlostnou cestou a regiónovou komunikáciou,
- vybudovanie priečnych obslužných komunikácií vo funkčnej triede C2, resp. C3,
- vybudovanie súbežnej komunikácie, na realizáciu ktorej je viazaná nová výstavba v tzv. 2. pláne,
- vybudovanie hromadných garáží, resp. podstavaných stání, výnimočne plôch sústredeného parkovania na povrchu, pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- budovanie mimoúrovňových križovaní peších a cyklistických trás s dopravne významnými komunikáciami v záujme bezpečnosti chodcov a cyklistov,
- samostatné pešie trasy, resp. jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž cestných komunikácií,
- napojenie OS Rakytovce - Západ v priestore navrhovaného športovo-rekreačného areálu na severo-južný hlavný peší ťah v smere na Kremničku,
- samostatná cyklistická trasa pozdĺž Hrona - súčasť Rodinnej cestičky Banská Bystrica – Zvolen,
- vybudovanie cyklistických trás pri zberných komunikáciách funkčnej triedy B3 (prieťahoch ciest III/066024 a III/066021) so segregáciou podľa intenzity zaťaženia týchto komunikácií,
- cyklistické trasy pozdĺž obslužných komunikácií so segregáciou cyklistickej dopravy od motorovej,
- priečne prepojenia cyklistických trás.
- ďalšie cyklistické účelové a rekreačné trasy v súlade s navrhnutou koncepciou.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta navrhuje z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie na území ČM vo výhľade do r. 2050, sú najmä tieto:

- obslužné komunikácie zabezpečujúce napojenie výhľadových plôch bývania na komunikačnú sieť mesta,
- vybudovanie kapacít statickej dopravy pre výhľadovú zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí, a plôch sústredeného parkovania na povrchu pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách s výhľadovou zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch.

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

Z hľadiska významnejších zariadení technického vybavenia počíta ÚPN mesta v tejto ČM v návrhu do roku 2025 aj vo výhľade do roku 2050 s vybudovaním nových vodojemov pre jednotlivé tlakové pásma novo navrhovaného OS Rakytovce - západ, s budovaním ďalších nových zariadení (okrem budovania ostatných nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počíta ÚPN mesta v tejto ČM s úpravou Rakytovského potoka a realizáciou protipovodňových opatrení v povodí drobného toku č. 048 (hradenie v pramennej časti a rekonštrukcia krytého úseku v intraviláne).

Na Hrone v rkm 169,355 počíta ÚPN mesta do r. 2025 s vybudovaním MVE Vlkanová (spolu s ČM II Iliaš, ČM VI Kremnička a obcou Vlkanová).

B.6.11. Časť mesta XI – Rudlová

B.6.11.1. Súčasný stav

B.6.11.1. Urbanistický obvod 07: Rudlová I

Je to UO s dominantným zastúpením funkcií bývania a občianskej vybavenosti, ktorého základ tvorí bývalá samostatná obec Rudlová.

Funkcia bývania je na území UO zastúpená výhradne rodinnými domami, to od najstaršej historickej zástavby v centre bývalej obce až po najnovšiu zástavbu na Ul. M. Čulena a ul. Pod Bánošom.

Verejné vybavenie je na území reprezentované predovšetkým zariadeniami školstva (Stredná odborná škola, knižnica Katedry ETM UMB), ale aj verejnej správy (Plemenárska inšpekcia SR - stredisko B. Bystrica).

Vybavenie komerčného charakteru zastupujú len drobné zariadenia maloobchodu, verejného stravovania a nevýrobných služieb resp. sídla súkromných firiem.

Športové a rekreačné zariadenia sú na území UO zastúpené väčším športovým areálom s futbalovým ihriskom a telocvičňou na Ul. M.Čulena (nájomca KOBA, v.o.s.).

Plochy verejnej zelene sa na území UO nenachádzajú, väčšinu plôch zelene tvorí súkromná zeleň pri rodinných domoch. V južnej časti UO sa pri železničnej trati nachádza časť záhradkárskej osady, navrhovanej kvôli severnému obchvatu cesty I/66 na zrušenie.

V UO sa nevyskytujú žiadne plochy výroby, skladové plochy ani plochy výrobných služieb.

Dopravné plochy sú v UO okrem mestských (najmä nová komunikácia, spájajúca Ďumbiersku ulicu s Kynceľovskou cestou, Rudlovská cesta) a miestnych komunikácií (vo veľkej miere dláždených) zastúpené len ČSPL pri Rudlovskej ceste.

Z významnejších plôch alebo zariadení technickej infraštruktúry sa na území UO nachádza len vodojem Banoš I.

Na území UO sa nenachádzajú žiadne plochy lesov, väčšiu časť územia zaberá poľnohospodárska pôda (na juhu a juhovýchode TTP, východne od zastavaného územia orná pôda).

B.6.11.2. Urbanistický obvod 49[24]: Rudlová II

Je to ďalší UO s dominantným zastúpením funkcií bývania a občianskej vybavenosti, tentoraz však v rámci nového OS bytových domov Rudlová.

Funkcia bývania je na území UO zastúpená veľmi výrazne, a to výhradne bytovými domami - najmä doskovými (prevažne 8-podlažnými) ale aj bodovými (13-podlažnými) bytovými domami.

Základné a vyššie verejné vybavenie je reprezentované predovšetkým zariadeniami školstva (2 ZŠ, 2 MŠ – 1 t. č. mimo prevádzky) a zdravotníctva (lekáreň, veter. ambulancia). Cirkevnú a sociálnu vybavenosť v sebe kombinuje Saleziánske centrum sv. Don Bosca s kostolom p.Márie.

Vybavenie komerčného charakteru zastupuje najmä supermarket BILLA, ako aj drobné zariadenia maloobchodu, verejného stravovania a nevýrobných služieb.

Športové a rekreačné zariadenia sú na území UO zastúpené len zariadeniami v rámci školských areálov, plochy verejnej zelene s parkovou úpravou sa na území UO nachádzajú najmä ako súčasť OS bytových domov.

V UO sa nevyskytujú žiadne plochy výroby, skladové plochy ani plochy výrobných služieb.

Dopravné plochy sú v UO okrem mestských komunikácií (najmä nové prepojenie Ďumbierskej ulice s ulicou Na Karlove, Rudohorská a Karpatská ul. zastúpené len plochami sústredeného parkovania.

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry (okrem domových TS) sa na území UO nenachádzajú.

Na území UO sa nenachádzajú žiadne plochy lesov, východne od zastavaného územia leží poľnohospodárska pôda (väčšinou ako orná pôda, v severnej časti aj TTP).

B.6.11.2. Návrh

B.6.11.2.1. Zohľadnená dokumentácia

Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XI - Rudlová vzal ÚPN mesta do úvahy najmä nasledujúce schválené ÚPD:

- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – XIII. etapa: Lokalita č.149 – Rudlova - zóna vybavenosti Dedinská – Lidl (schvál. uzn. MsZ č.233/2004-MsZ z 21.09.2004),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXX. etapa: lok.č. 180 Sásová – sídlisko RS II (schvál. uzn. č. 764/2010-MsZ z 30.03.2010),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXXIX. etapa: lok.č. 192 Rudlovský potok – rekonštrukcia (schvál. uzn. č. 207/2011-MsZ z 20.09.2011).

Ďalšie zohľadnené ÚPD, ÚPP a PD

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XI - Rudlová zohľadnil ÚPN mesta najmä tieto ÚPD, ÚPP a PD:

- DSP - Cesta I/66 Banská Bystrica – severný obchvat (Dopravoprojekt, a.s. Bratislava, 2006).

B.6.11.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XI - Rudlová

Návrh rozvoja časti mesta Rudlová vychádza v ÚPN mesta z jej urbanistického vývoja, na základe ktorého bola v minulom storočí súčasťou hlavných rozvojových území v oblasti bývania. ÚPN mesta túto skutočnosť premieta do rozvojových zámerov časti mesta a naďalej predpokladá pokračovať v minulých rozvojových trendoch územia, t.j. rozvíjať najmä funkciu bývania. Okrem novej výstavby v obytnom území časti mesta uvažuje aj s postupným vylepšovaním celkovej kvality prostredia modernizáciou jestvujúcich objektov, dostavbou urbanisticky neukončených priestorov, rekonštrukciou verejných priestranstiev, zelene a pod.

[24] *V PaR pod číslom 41.*

Osobitný dôraz v rámci ideového priestorového dotvárania Rudlovej kladie ÚPN mesta na urbanistickú kompozíciu, v ktorej sa premietajú územné vzťahové súvislosti medzi útvarom Bánoša a urbánnym jadrom mesta vytvárajúce priestorovú situáciu v podobe existujúcej kompozičnej osi dominujúcej vzťahu historické jadro – Bánoš.

Významnejšími zmenami, ktoré do územia ČM vnáša ÚPN mesta, sú najmä

- rozvoj funkcie bývania v priestore Bánoša v podobe urbánneho obytného súboru v priamej nadväznosti na zástavbu pôvodnej obce Rudlová, s mestským prostredím kompozične sa uplatňujúcim v diaľkových pohľadoch z centra a ďalších území mesta, z ktorých je možné diaľkové vnímanie,
- rozvoj funkcie bývania a občianskeho vybavenia vo východných priestoroch od jestvujúceho obytného súboru RS II ako obytného a polyfunkčného útvaru dotvárajúceho stávajúce monofunkčné prostredie funkčnou a priestorovou rozmanitosťou,
- dobudovávanie vedľajšieho mestského centra (východné mestské centrum) v priestoroch Rudohorskej ulice a Dedinskej ulice s postavením centra severovýchodného sektoru mesta,
- postupné dobudovávanie občianskeho vybavenia na Tatranskej ulici,
- vybudovanie vedľajšieho prímestského centra v nadväznosti na výstavbu obytného súboru Bánoš,
- dokompletovanie športového areálu na ul. Marka Čulena,
- založenie lokálnych verejne dostupných parkovo upravených priestorov v nezastaviteľnom území Bánoša (južné a západné svahy),
- založenie nového cintorína pre východný sektor mesta v navrhovanom bloku zelene situovanom pri vonkajšom mestskom okruhu,
- vybudovanie príslušnej časti vonkajšieho mestského okruhu,
- rozšírenie siete komunikácií v ČM XI Rudlová v súvislosti s výstavbou nových obytných súborov.

Z hľadiska funkcie bývania počíta ÚPN mesta do roku 2025 v tomto priestore s ďalším rozvojom v lokalitách:

Rozvoj bývania v ČM XI do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Rudlovská cesta	7	58	0	0
Klinčok 1	7	0	0	12
Klinčok 2	7	0	100	0
Borovicový háj 1	49	0	0	30
Borovicový háj 2	49	0	250	0
Borovicový háj 3	49	0	50	0
Borovicový háj 4	49	100	0	0
Borovicový háj 5	49	0	220	0
Borovicový háj 6	49	160	0	0
Kratiny 1	49	30	0	0
Kratiny 2	49	0	50	0
∑		348	670	42

Rozvoj bývania v ČM XI do roku 2050 – výhľad

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Bánoš 1	7	230	0	0
Bánoš 2	7	230	0	0
Bánoš 3	7	100	0	0
Bánoš 4	7	0	140	0
Bánoš 5	7	0	180	0
Kratiny 3	49	70	0	0
Kratiny 4	49	0	100	22
Dolinky	49	0	30	5
Σ		630	450	27

Navrhovaný rozvoj bývania do roku 2025 je 1.018 b.j. v polyfunkčných a bytových domoch (viac ako 95 %), ale len 42 b.j. v rodinných domoch (necelých 5 %).

Podobne vo výhľade do r. 2050 je to 1.080 b.j. v polyfunkčných a bytových domoch (97,5 %), ale len 27 b.j. v rodinných domoch (2,5 %).

V rámci rozvoja bývania ÚPN mesta neuvažuje s intenzifikáciou stávajúcej bytovej zástavby.

Navrhované počty bytov tvoria podkladové materiály k objektivizácii priestorových potrieb rozvoja bývania v meste.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta na území časti mesta do roku 2025 predovšetkým s:

- postupným dotvorením stávajúceho mestského centra polyfunkčného charakteru v priestoroch Rudohorskej a Dedinskej ulice ako centra východného sektoru mesta (obytný súbor Sásová),
- dotvorením vybavenostnej štruktúry na Tatranskej ulici, ktoré budú saturovať aj potreby obyvateľov obytného súboru v lokalitách Borovicový háj 1-6 a Kratiny 1-2,
- vytvorením plôch pre základné občianske vybavenie, rekreáciu a šport, potrebných pre saturáciu potrieb obyvateľov nových obytných súborov,
- dovybavením mestskej časti chýbajúcim verejným občianskym vybavením, resp. modernizáciou a rozšírením jestvujúceho občianskeho vybavenia (prestavba objektov), a to najmä na Rudlovskej ceste.

Z hľadiska výhľadového rozvoja občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta na území časti mesta do roku 2050 najmä s:

- ďalším dotváraním vedľajšieho mestského centra na Rudohorskej a Dedinskej ulici,
- dotvorením vybavenostnej štruktúry na Tatranskej ulici, ktoré budú saturovať potreby obyvateľov obytných súborov v lokalitách Kratiny a Dolinky,
- kompletizáciou východnej zóny prímestského vybavenia v lokalitách Kratiny a Dolinky,
- vybudovanie lokálneho mestského centra v obytnom súbore na Bánoši formou polyfunkčných domov,
- vytvorením plôch pre základné občianske vybavenie, rekreáciu a šport potrebných pre saturáciu potrieb obyvateľov nových obytných útvarov realizovaných v rámci návrhu,
- ďalším dovybavovaním časti mesta chýbajúcim verejným občianskym vybavením, modernizáciou a prestavbou.

Z hľadiska rozvoja rekreácie a športu počíta ÚPN mesta do roku 2025 na území časti mesta predovšetkým s

- dostavbou súčasného športového areálu na ul. Marka Čulena,
- rekonštrukciou športovísk ZŠ na Tatranskej a Sitnianskej ulici s možnosťou ich využitia aj pre obyvateľov časti mesta, resp. celého mesta,

- využitím areálu Seleziánskeho centra sv. Don Bosca na Tatranskej ulici,
- určitými obmedzenými kapacitami menších zariadení komerčného charakteru slúžiacich na aktívny oddych (fitness centrá, squash, sauna a pod.) v rámci dostavby vybavenia na území časti mesta.

Z hľadiska výhľadového rozvoja rekreácie a športu uvažuje ÚPN mesta do roku 2050 na území časti mesta s ďalším podstatným rozšírením športového areálu na ulici Marka Čulena.

S plochami zelene počíta ÚPN mesta do roku 2025 v časti mesta najmä
- v súčasných plochách časti lesoparku Kejda-Jelšina,
- v podobe väčšej plochy verejnej zelene v priestoroch centra na svahu východne od Rudohorskej ulice,
- v rámci verejnej zelene v navrhovaných obytných súboroch Borovicový háj 1-6, Kratiny 1-2 a Klinčok 1-2,
- založením nového cintorína v lokalite Bánoš,
- v podobe súkromnej zelene v rámci jestvujúcich i novonavrhovaných plôch zástavby rodinnými domami,
- v podobe areálovej zelene v rámci športovo-rekreačných, vybavenostných, obslužných a výrobno-obslužných plôch,
- na plochách jestvujúcich a navrhovaných detských ihrísk v zmysle Koncepcie budovania mestských detských ihrísk v Banskej Bystrici[25],
- v podobe izolačnej zelene pozdĺž frekventovaných mestských komunikácií (najmä severného obchvatu rýchlostnej cesty R1).

S výhľadovými plochami zelene uvažuje ÚPN mesta do roku 2050 v tejto časti mesta najmä:
- založením verejne dostupných parkovo upravených priestorov v lokalite Bánoš ako kompozičnej a ochrannej zelene,
- v rámci verejnej zelene v navrhovaných obytných súboroch Kratiny, Dolinky a Bánoš,
- budovaním plôch verejnej zelene v rámci ostatných navrhovaných funkčných plôch,
- budovaním plôch s primárnou izolačnou zeleňou pozdĺž kapacitných komunikácií a v koridoroch zariadení technického vybavenia.

ÚPN mesta počíta na území ČM XI Rudlová s likvidáciou týchto záhradkárskych osád a ich nahradením inými mestotvornými funkciami
- Vodojem (č.131)[26],
- Nemocnica (č.141).

S plochami výroby ÚPN mesta v tejto ČM neuvažuje ani v návrhu do roku 2025, ani vo výhľade do roku 2050.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje do roku 2025 na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:
- vybudovaná mimoúrovňová križovatka na južnom okraji ČM XI Rudlová so severným obchvatom rýchlostnej cesty R1 a novým pripojením na Rudlovskú cestu,
- rezervovanie koridoru pre výhľadové prepojenie Rudlovskej cesty s cestou III/066075 vo funkcii zbernej komunikácie funkčnej triedy B2 – Rudlovská radiála,
- zberné komunikácie v navrhnutých rozvojových lokalitách vo funkčnej triede B2 s napojením na existujúci systém zberných komunikácií,
- doplnenie siete komunikácií o obslužné komunikácie funkčnej triedy C2, resp. C3 pre zabezpečenie priamej dopravnej obsluhy rozvojových území,

[25] *ÚHA mesta Banská Bystrica, 03/ 2008*
[26] *Číslovanie podľa schválených Zmien a doplnkov ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – X. etapa: Záhradkárske osady*

- vybudovanie súbežných komunikácií, na realizáciu ktorých je viazaná nová výstavba v tzv. 2. pláne,
- vybudovanie hromadných garáží (samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných) a plôch sústredeného parkovania na povrchu pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- dobudovanie chýbajúcich kapacít statickej dopravy pre existujúcu zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí a výnimočne plôch sústredeného parkovania na povrchu, v súlade s požiadavkami STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- budovanie plôch statickej dopravy pre verejné inštitúcie v kapacitách v súlade s STN 736110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- mimoúrovňové križovanie pešej trasy s rýchlostnou cestou R1 v priestore pri Aurise,
- mimoúrovňové križovania peších trás s vonkajším mestským okruhom,
- vybudovanie hlavného severo-južného pešieho ťahu v trase: Rudlovská cesta – centrum starej Rudlovej – úsek poza Tatranskú ulicu – OS Kratiny / Borovicový háj – úsek v páse verejnej zelene – Tatranská ulica – Pieninská ulica – športovo-rekreačný areál Ploštiny,
- vybudovanie priečnych prepojení peších ťahov Rudohorská ul. – Tatranská ul. a ďalej východným smerom na obec Nemce,
- samostatné pešie trasy, resp. jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž komunikácií,
- vybudovanie trás cyklistickej dopravy súbežných s komunikáciami funkčnej triedy B1 a B2 a segregovaných od motorovej dopravy (Ďumbierska ulica s predĺžením na Partizánsku cestu),
- vybudovanie samostatných cyklistických trás na zbernej komunikácii funkčnej triedy B2 pozdĺž Rudohorskej ulice,
- vybudovanie samostatných cyklistických trás
  - súbežne s Tatranskou ulicou vo vnútri obytného súboru s napojením na turistickú trasu pozdĺž cesty na Šachtičky,
  - súbežne s Krivánskou ulicou v dotyku s Brezovým hájikom,
- budovanie ďalších cyklistických účelových a rekreačných trás v súlade s navrhnutou koncepciou,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách**.**

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta navrhuje z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie na území ČM vo výhľade do r. 2050, sú najmä tieto:

- prepojenie Rudlovskej cesty s cestou III/066075 vo funkcii zbernej komunikácie funkčnej triedy B2 – Rudlovská radiála,
- obslužné komunikácie zabezpečujúce napojenie výhľadových plôch bývania na komunikačnú sieť mesta,
- vybudovanie kapacít statickej dopravy pre výhľadovú zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí, a plôch sústredeného parkovania na povrchu pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách s výhľadovou zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch.

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počíta ÚPN mesta v tejto ČM s úpravou Rudlovského potoka a vybudovaním suchého poldra na zachytávanie vôd na Bánoši nad obchvatom rýchlostnej cesty R1.

Z hľadiska významnejších zariadení technického vybavenia počíta ÚPN mesta v tejto ČM najmä

- s prekládkou časti trasy súčasného 110 kV vzdušného vedenia v podobe káblového vedenia a s jeho perspektívnym zdvojením,
- s prekládkami súčasných 110 kV a 22 kV elektrických vedení súvisiacimi s vybudovaním novej transformovne 100/22 kV Bánoš v ČM XIII Senica,
- s viacerými novobudovanými káblovými 22 kV vedeniami,
- s realizáciou prepojenia distribučného VDJ Sásová s VDJ Bánoš (prívodné potrubie, prerušovací VDJ Východ, zásobné potrubie ukončené vo VDJ Bánoš),
- s vybudovaním tepelného napájača pre obytný súbor Rudlová-Sásová v súvislosti s realizáciou nového tepelného zdroja v priestore bývalej cementárne v ČM XIII Senica.

S budovaním ďalších nových zariadení (okrem budovania ostatných nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

B.6.12. Časť mesta XII – Sásová

B.6.12.1. Súčasný stav

B.6.12.1.1. Urbanistický obvod 05: Sásová I

Je to ďalší UO s dominantným zastúpením funkcií bývania a občianskej vybavenosti, ktorého základ tvorí bývalá samostatná obec Sásová v kombinácii s OS bytových domov Sásová a rozsiahlou novou zástavbou rodinnými domami.

Funkcia bývania je na území UO zastúpená veľmi výrazne, a to najmä staršou zástavbou bytových domov východne a južne od Ďumbierskej ulice (prevažne doskové ale aj bodové bytové domy 8-13 podlažné), novšími bytovými domami na Ul. M. Bela, historickou štruktúrou rodinných domov najmä pozdĺž severnej časti Sásovskej cesty a novšími rodinnými domami, najmä vo východnej, južnej a západnej časti UO.

Aj súčasťou tohto UO je najmä základné a vyššie komunálne vybavenie, reprezentované predovšetkým zariadeniami školstva (areál Univerzity Mateja Bela s Filologickou a Pedagogickou fakultou, ZŠ, špeciálna ZŠ internátna s pedagogickou poradňou, Praktická škola internátna, 2 MŠ), zdravotníctva (zdravotné stredisko, lekáreň), ale aj poštovým úradom. Cirkevnú vybavenosť reprezentuje starší kostol pustovníkov - sv. Antona a Pavla v historickej zástavbe Sásovej.

Vybavenie komerčného charakteru zastupujú okrem 1 väčšieho obchodného strediska v rámci OS bytových domov najmä drobné zariadenia maloobchodu, verejného stravovania a nevýrobných služieb, resp. sídla súkromných firiem.

Športové a rekreačné zariadenia sú na území UO zastúpené len zariadeniami v rámci areálu UMB a základných škôl.

Plochy verejnej zelene s parkovou úpravou sa na území UO nachádzajú najmä ako súčasť OS bytových domov, plochy zelene dopĺňa súkromná zeleň pri rodinných domoch a záhradkárske osady v južnej časti UO, ktoré sú čiastočne navrhované na zrušenie kvôli výstavbe severného obchvatu cesty I/66, čiastočne je potrebné ich ďalšiu existenciu posúdiť.

Vodné plochy a toky sú tvorené len sieťou menších potokov.

V UO sa nevyskytujú žiadne plochy výroby, skladové plochy ani plochy výrobných služieb.

Dopravné plochy sú v UO okrem mestských komunikácií (najmä nové prepojenie Ďumbierskej ul. s ul. Na Karlove, samotná Ďumbierska ul. a Rudlovská cesta) zastúpené len sústredeným parkovaním

pri Ďumbierskej a Gerlachovskej ul. a niekoľkými plochami individuálnych garáží pri bytových domoch (Ružová, Haškova ul., ul. M.Bela).

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry (okrem domových TS) reprezentuje na území UO len vodojem Stráž II v južnej časti.

Na území UO sa nenachádzajú žiadne plochy lesov, poľnohospodárska pôda (väčšinou ako orná pôda) sa vyskytuje v západnej časti UO pri železničnej trati.

B.6.12.1.2. Urbanistický obvod 06: Dolina Baranovo

Je to okrajový UO s takmer úplnou absenciou mestotvorných a iných funkcií v prospech prírodných prvkov.

Funkčné plochy sú na území UO zastúpené len plochami vodohospodárskych zariadení (distribučný vodojem Sásová, ktorého kapacita má byť perspektívne zdvojnásobená, a 2 vodojemy RUSA V pre OS Rudlová-Sásová) a poľnohospodárskej výroby, plochy dopravy (okrem spomínanej zbernej komunikácie) len účelovými, lesnými a poľnými cestami.

Väčšinu územia UO zaberajú lesy so zastúpením hospodárskych lesov, lesov osobitného určenia i ochranných lesov. Poľnohospodárska pôda je tvorená výhradne TTP.

B.6.12.1.3. Urbanistický obvod 48[27]: Sásová II

Je to ďalší UO s dominantným zastúpením funkcií bývania a občianskej vybavenosti, tentoraz však väčšinou v rámci nového OS bytových domov Rudlová.

Funkcia bývania je na území UO zastúpená veľmi výrazne, a to najmä bytovými domami vo východnej časti (prevažne 8-podlažné doskové ale aj 12 podlažné bodové bytové domy), ale aj menšou skupinou radových rodinných domov na Inoveckej ul. a rodinnými domami v oblasti ulíc Pod skalou, Na Skalici a Agátová. najmä vo východnej, južnej a západnej časti UO.

Súčasťou tohto UO je najmä základné verejné vybavenie, reprezentované predovšetkým zariadeniami školstva (3 ZŠ, 2 MŠ), ale aj poštovým úradom.

Vybavenie komerčného charakteru zastupujú okrem supermarketu COOP najmä drobné zariadenia maloobchodu, verejného stravovania a nevýrobných služieb.

Športové a rekreačné zariadenia sú na území UO zastúpené 2 areálmi verejných ihrísk na Rudohorskej ul. a zariadeniami v rámci areálov základných škôl.

Plochy verejnej zelene s parkovou úpravou sa na území UO nachádzajú najmä ako súčasť OS bytových domov, plochy zelene dopĺňa súkromná zeleň pri rodinných domoch.

Vodné plochy a toky sa na území UO nenachádzajú.

Menšie plochy výroby a skladové plochy sa nachádzajú v priestore bývalého PD v západnej časti UO.

Dopravné plochy sú v UO okrem mestských komunikácií (najmä nové prepojenie Ďumbierskej cesty s ulicou Na Karlove, Rudohorská a Karpatská ul.) zastúpené len parkoviskami.

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry (okrem domových TS) reprezentujú na území UO len vodohospodárske zariadenia (vodojemy 2 x RUSA III a RUSA IV tlakového pásma nad ulicou Na Skalici).

Dve menšie plochy ochranných lesov sa nachádzajú v západnej časti územia, poľnohospodárska pôda (väčšinou ako TTP) sa vyskytuje predovšetkým v západnej a severozápadnej časti UO.

B.6.12.2. Návrh

B.6.12.2.1. Zohľadnená dokumentácia

Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XII - Sásová vzal ÚPN mesta do úvahy najmä nasledujúce schválené ÚPD:

[27] *V PaR pod číslom 42.*

- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXX. etapa: lok.č. 180 Sásová – sídlisko RS II (schvál. uzn. č. 764/2010-MsZ z 30.03.2010).

Ďalšie zohľadnené ÚPD, ÚPP a PD

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XII - Sásová vzal ÚPN mesta do úvahy najmä tieto ÚPD, ÚPP a PD:

- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XV. Etapa: Hájik/Sásová (schvál. uzn. MsZ č.316/2005-MsZ z 22.02.2005),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXVII. etapa: Borovicový hájik – lok.č.163 (schválené uzn. MsZ č.184/2008-MsZ z 27.03.2008),
- ÚPN-Z IBV Sídlisko osloboditeľov - Banská Bystrica (schvál.R-MsNV v B. Bystrici, uzn.č.245/89 z 29.9.1989),
- DSP - Cesta I/66 Banská Bystrica – severný obchvat (Dopravoprojekt, a.s. Bratislava, 2006).

B.6.12.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XII - Sásová

Návrh rozvoja časti mesta Sásová vychádza v ÚPN mesta z postavenia časti mesta, ktoré v uplynulom období získala spolu s časťou mesta Rudlová ako súčasť hlavných rozvojových území mesta Banská Bystrica, najmä v oblasti bývania. ÚPN mesta v nej naďalej uvažuje s rozvojom funkcie bývania spojenej s rozvojom občianskeho vybavenia základného a vyššieho štandardu. Okrem novej výstavby uvažuje ÚPN mesta v obytnom území časti mesta s postupným vylepšovaním celkovej kvality prostredia modernizáciou jestvujúcich objektov, dostavbou a rekonštrukciou verejných priestranstiev a zelene, a pod.

Prioritný význam má v rozvojovom systéme mesta do roku 2025 (resp. 2050) územie Stráže, s ktorým ÚPN mesta uvažuje ako s ďalším rozvojovým priestorom UMB v podobe rozvojovej fázy jednopólového univerzitného centra.

Významnejšími zmenami, ktoré do územia ČM vnáša ÚPN mesta, sú najmä

- rozvoj funkcie bývania v podobe prevládajúcej bytovej zástavby a zástavby rodinnými domami v severnej časti územia časti mesta s dôrazom na zvyšovanie urbánnosti prostredia,
- dotvorenie vedľajších mestských centier v Starej Sásovej na Sásovskej ceste, v obytnom súbore RS II na Pieninskej ul. a centra na Gerlachovskej ul. v obytnom súbore RS I,
- dotvorenie časti centra na Rudohorskej ul. v urbanistickej súčinnosti s celkovou koncepciou v susediacej časti mesta Rudlová,
- vybudovanie vedľajšieho mestského centra pozdĺž zbernej komunikácie Kostiviarska – Sásová na vonkajšom mestskom okruhu a jeho napojenie na univerzitné centrum UMB,
- dobudovanie univerzitného centra UMB v priestoroch Jesenský vŕšok – Stráže s prepojením na existujúci areál na Ružovej ulici (ako rozvojovej fázy jednopólového univerzitného centra),
- vybudovanie verejného športovo-rekreačného areálu v lokalite Ploštiny (nad Pieninskou ul.),
- vybudovanie lesoparku v časti Sásovská dolina,
- vybudovanie príslušnej časti vonkajšieho mestského okruhu,
- vybudovanie nových dopravných prepojení s časťou mesta I – Banská Bystrica.

Z hľadiska funkcie bývania počíta ÚPN mesta do roku 2025 v tomto priestore s ďalším rozvojom v lokalitách:

Rozvoj bývania v ČM XII do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Tatranská 1	48	0	70	0
Tatranská 2	48	0	0	60
Ploštiny	48	0	0	18
Osada	48	0	0	22
Hájik	48	0	0	1
Pieskovňa 1	48	0	120	0
Pieskovňa 2	48	0	0	4
Roháčovo 1	48	71	0	0
Roháčovo 2	48	58	0	0
Roháčovo 3	48	0	28	5
Roháčovo 4	48	0	7	1
Na Plaváreň 1	5	30	0	0
Na Plaváreň 2	5	0	30	4
Na Plaváreň 3	5	0	0	23
Haškova	5	0	0	7
Ďumbierska	5	0	0	2
∑		159	255	147

S rozvojom bývania vo výhľade do roku 2050 ÚPN mesta v tejto ČM neuvažuje. ÚPN mesta neuvažuje v tejto ČM ani s intenzifikáciou bývania.

Celkový navrhovaný rozvoj v mestskej časti je 414 b.j. v polyfunkčných a bytových domoch (73,8 %) a 147 b.j. v rodinných domoch (26,2 %), spolu 561 b.j.

Navrhované počty bytov tvoria podkladové materiály k objektivizácii priestorových potrieb rozvoja bývania v meste.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta na území časti mesta do roku 2025 predovšetkým s:

- dobudovaním a dotvorením vedľajších mestských centier (centier častí mesta)
  - v Starej Sásovej na Sásovskej ceste,
  - v obytnom súbore RS II na Pieninskej ul.,
  - v obytnom súbore RS I. na Gerlachovskej ulici,
  - v obytnom súbore RS II (časti) na Rudohorskej ulici,
- vybudovaním vedľajšieho mestského centra s pásovou koncepciou pozdĺž vonkajšieho mestského okruhu v nadväznosti na obytné súbory Roháčovo, Na Plaváreň a Pieskovňa,
- postupným dobudovaním ďalšieho univerzitného centra UMB v priestoroch Jesenský vŕšok – Stráže s prepojením na existujúci areál na Ružovej ulici (ako rozvojovej fázy jednopólového univerzitného centra),[28]
- vytvorením plôch pre základné občianske vybavenie, rekreáciu a šport potrebných pre saturáciu potrieb obyvateľov nových obytných súborov, resp. využitím jestvujúcich zariadení v starších obytných súboroch,
- dokompletovaním časti mesta chýbajúcim verejným občianskym vybavením (najmä spoločenskými zariadeniami a zariadeniami kultúry), resp. modernizáciou a rozšírením jestvujúceho vybavenia tak, aby časť mesta ako súčasť krajského mesta spĺňala kritériá obytného, pracovného a rekreačného prostredia,

[28] *Navrhovaná koncepcia funkčného využitia územia pre rozvoj UMB sleduje zamedzenie zástavby územia inými funkciami, t.j. zachovanie celého územia Stráží pre alternatívny rozvoj vysokého školstva v Banskej Bystrici.*

- postupnou prestavbou zariadení lokality Pieskovňa v prospech výrobných služieb a občianskeho vybavenia.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta vo výhľade do roku 2050 na území časti mesta predovšetkým s ďalšou kompletizáciou vedľajších mestských centier, najmä však s postupným dobudovaním ďalšieho univerzitného centra UMB v priestoroch Jesenský vŕšok – Stráže s prepojením na existujúci areál na Ružovej ulici (ako rozvojovej fázy jednopólového univerzitného centra).

Z hľadiska rozvoja rekreácie a športu počíta ÚPN mesta do roku 2025 na území časti mesta predovšetkým s

- vybudovaním verejného športového areálu v lokalite Ploštiny (futbalový štadión, viacúčelová hala, telocvičňa, krytá plaváreň, ihriská pre loptové hry, tenisové ihriská a pod.),
- rekonštrukciou športovo-rekreačného areálu miestneho významu na Rudohorskej ul.,
- rekonštrukciou športovísk areálov ZŠ na Ďumbierskej, Magurskej a Pieninskej ul. s možnosťou ich využitia aj pre obyvateľov časti mesta, resp. celého mesta,
- dobudovaním športového areálu UMB Stráže a jeho využitím aj pre obyvateľov časti mesta, resp. celého mesta,
- určitými menšími zariadeniami komerčného charakteru slúžiacimi na aktívny oddych (fitness centrá, squash a pod.) v rámci dostavby vybavenia na území časti mesta.

Z hľadiska rozvoja rekreácie a športu nepočíta ÚPN mesta vo výhľade do roku 2050 na území časti mesta s ďalším rozvojom okrem ďalšej kompletizácie vybudovaných areálov.

S plochami zelene počíta ÚPN mesta do roku 2025 v časti mesta najmä

- v časti lesoparku Kejda-Jelšina napojenej na obytné územie časti mesta,
- v podobe väčších plôch verejnej zelene
  - vo verejne dostupnom parku pri Rudohorskej ulici (Jelšový hájik),
  - v priestore centra obytného súboru RS II (časti) na Rudohorskej ulici,
  - v rámci verejného športového areálu v lokalite Ploštiny ako verejne dostupného parkového priestoru,
  - medzi Karpatskou a Ďumbierskou ulicou,
  - v rámci komplexného dotvorenia súčasného areálu UMB (resp. ďalšieho univerzitného centra UMB) verejnou zeleňou v lokalite Stráže,
- v rámci revitalizácie verejnej zelene v jestvujúcich obytných súboroch viacpodlažnej bytovej zástavby,
- v podobe verejnej zelene v rámci navrhovaných plôch viacpodlažnej bytovej zástavby v obytnom súbore podľa koncepcie ÚPN mesta,
- na plochách jestvujúcich a navrhovaných detských ihrísk v zmysle Koncepcie budovania mestských detských ihrísk v Banskej Bystrici[29],
- v podobe súkromnej zelene v rámci jestvujúcich i novonavrhovaných plôch malopodlažnej zástavby rodinnými domami,
- v podobe verejnej zelene so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom v areáloch lokálnych cintorínov,
- v podobe izolačnej zelene pozdĺž frekventovaných mestských komunikácií (najmä pozdĺž severného obchvatu rýchlostnej cesty R1, železničnej trate Banská Bystrica – Diviaky a pozdĺž územne príslušnej časti vonkajšieho mestského okruhu – Kynceľová, Sásová a Kostiviarska),
- vytvorením pásu rekreačno-ochrannej zelene okolo Rudlovského potoka.

ÚPN mesta počíta na území ČM s likvidáciou záhradkárskej osady Nad Tunelom (č. 139 A a 139)[30] a jej nahradením inými mestotvornými funkciami.

[29] *ÚHA mesta Banská Bystrica, 03/ 2008*

S plochami výroby ÚPN mesta počíta v tejto ČM do roku 2025 len v polyfunkčných plochách občianskeho vybavenia a výroby v lokalite Pieskovňa, pričom v tejto lokalite uvažuje s postupným vyšším zastúpením výrobných služieb a občianskeho vybavenia.

S rozširovaním plôch výroby do roku 2050 ÚPN mesta v tejto ČM neuvažuje.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje do roku 2025 na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

- nová mimoúrovňová križovatka na severnom obchvate (rýchlostná cesta R1) s novou zbernou komunikáciou funkčnej triedy B2 v priestore Kačica,
- mimoúrovňová križovatka ciest III/066075 a III/066034 (zberné komunikácie funkčnej triedy B2),
- trasa vonkajšieho mestského okruhu – cesta III/066075 s jej predĺžením do časti mesta IV Kostiviarska a východným smerom na trasu cesty I/66 v priestore ulice Na Hrbe,
- prepojenie Pieninskej ulice na tzv. rekreačný okruh vo funkcii zbernej komunikácie B2,
- doplnenie siete komunikácií o obslužné komunikácie funkčnej triedy C2, resp. C3, pre zabezpečenie priamej dopravnej obsluhy rozvojových území,
- vybudovanie hromadných podzemných a nadzemných garáží, resp. podstavaných garáží a výnimočne plôch sústredeného parkovania na povrchu pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- dobudovanie chýbajúcich kapacít statickej dopravy pre existujúcu zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí a výnimočne plôch sústredeného parkovania na povrchu, v súlade s požiadavkami STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- budovanie plôch statickej dopravy pre verejné inštitúcie v kapacitách v súlade s STN 736110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- mimoúrovňové križovania peších trás s rýchlostnou cestou R1 v priestore Kačica,
- mimoúrovňové križovania peších trás s vonkajším mestským okruhom,
- vybudovanie hlavného severo-južného pešieho ťahu v trase: Rudlovská cesta – Univerzita Matej Bela – centrum starej Sásovej – Ulica Pod skalkou – centrum Pieninská ulica – športovo-rekreačný areál Ploštiny (s napojením na rekreačno-turistickú trasu na Panský diel v priestore centra Pieninská ul.),
- vybudovanie vedľajších severo-južných peších ťahov v trasách:
  - Rudlovská cesta – Rudlovský potok – pozdĺž hranice ČM Sásová – Javornická ulica – Karpatská ulica – verejne dostupný park pri Rudohorskej ulici – športovo-rekreačný areál Ploštiny,
  - Kačica – areál UMB – ulica M.Bela – Karlovo – Za viaduktom – Pieskovňa,
- samostatné pešie trasy, resp. jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž cestných komunikácií,
- vybudovanie samostatnej cyklistickej trasy od Kačice cez starú Sásovú Sásovskou cestou s napojením na trasu súbežnú s vonkajším mestským okruhom,
- vybudovanie trás cyklistickej dopravy súbežných s komunikáciou funkčnej triedy B1 (Rudohorská ul.),

[30] *Číslovanie podľa schválených Zmien a doplnkov ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – X. etapa: Záhradkárske osady*

- budovanie ďalších cyklistických účelových a rekreačných trás v súlade s navrhnutou koncepciou,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách.

Vo výhľade do roku 2050 ÚPN mesta z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie s ďalšími zásadnými úpravami a zariadeniami na území ČM neuvažuje (okrem obslužných komunikácií zabezpečujúcich napojenie výhľadových plôch občianskeho vybavenia na komunikačnú sieť mesta).

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

Z hľadiska významnejších zariadení technického vybavenia počíta ÚPN mesta v tejto ČM

- s prekládkou časti trasy súčasného 110 kV vzdušného vedenia v podobe káblového vedenia a s jeho perspektívnym zdvojením,
- s prekládkami súčasných 22 kV elektrických vedení v podobe káblových vedení v súvislosti s navrhovaným vybudovaním novej transformovne 110/22 kV Bánoš v ČM XIII Senica, resp. s novými káblovými 22 kV vedeniami,
- s realizáciou vodárenského prepojenia distribučného VDJ Sásová s VDJ Bánoš (viď ČM XI Rudlová),
- s vybudovaním tepelného napájača pre obytný súbor Rudlová-Sásová v súvislosti s realizáciou nového tepelného zdroja v priestore bývalej cementárne v ČM XIII Senica.

S budovaním ďalších nových zariadení (okrem budovania ostatných nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

B.6.13. Časť mesta XIII – Senica

B.6.13.1. Súčasný stav

B.6.13.1.1. Urbanistický obvod 09: Mesto-východ (časť)

Je to UO s výraznou prevahou funkcií výroby, výrobných služieb, skladov a dopravy.

Funkcia bývania je v UO zastúpená len niekoľkými rodinnými domami na Partizánskej ceste, skupinou rodinných domov v okolí pôvodnej Stavebnej ul. a skupinou RD obývanou prevažne rómskym etnikom pri Ul. Na Hrbe.

Verejné občianske vybavenie reprezentuje v podstate len verejná správa (napr. Slovenský vodárenský podnik, š.p. – OZ Povodie Hrona, Prezídium PZ SR – Úrad boja proti korupcii, SIŽP – Inšpektorát ŽP v B. Bystrici, MV SR – Register obyvateľstva SR),

Vybavenie komerčného charakteru tvorí okrem viacerých administratívnych budov a sídiel súkromných firiem len motorest pri ČSPL Slovnaft, resp. ubytovacie zariadenie ESI Slovakia, s.r.o.

V UO sa nenachádzajú žiadne športové a rekreačné plochy a zariadenia.

Väčšie plochy verejnej zelene sa na území UO vzhľadom na jeho charakter nenachádzajú (okrem upravených plôch starého cintorína pri mimoúrovňovej križovatke Stavebnej ul. s Partizánskou cestou). Súkromná zeleň je zastúpená predovšetkým zeleňou pri rodinných domoch. V severozápadnej časti UO sa pri železničnej trati sa v cca 30-50 m širokom páse tiahne záhradkárska osada. Ďalšie 2 malé ZO (južne od areálu Dunajškrob Fatra, a.s. a pri odvodňovacom kanáli pod Partizánskou cestou) sú kvôli rozvojovým zámerom dopravy navrhované na zrušenie.

Vodné plochy a toky sú vo východnej časti UO zastúpené Selčianskym potokom a bývalým elektrárenským náhonom pod Partizánskou cestou.

Dopravné plochy tvoria cesty a mestské komunikácie, ako aj prístupové a vnútroareálové komunikácie, vybudované pešie komunikácie sa na území UO prakticky nevyskytujú. Plochy dopravných zariadení sú tu zastúpené najmä areálom SAD Banskobystrická dopravná spoločnosť, a.s., areálom Regionálnej správy ciest B. Bystrica, ďalej ČSPL a autoservismi.

Výrobné a skladové plochy sú zastúpené najmä väčšími areálmi podnikov ako Dunajškrob Fatra, a.s., Slovenská zápalkáreň, a.s. a Tlačiarne BB, s.r.o., ako aj pestrou zmesou menších výrobných a stavebných podnikov, skladových areálov, šrotovísk, areálov logistiky v kombinácii s predajňami stavebnín, podnikovými predajňami, firmami zaoberajúcimi sa zberom a spracovaním odpadu (KOVOD, a.s. a iné) a pod.

Významnejšou plochou technickej infraštruktúry na území UO je transformačná stanica SSE, a.s. 110/22 kV Bánoš.

Zvyšok územia UO tvorí poľnohospodárska (hlavne TTP) a iná pôda.

B.6.13.1.2. Urbanistický obvod 36[31]: Senica

Je ďalším typickým príkladom UO tvoreného pôvodne samostatnou obcou, ktorá rozvojom blízkeho mesta stavebne zrástla s jeho organizmom. Namiesto pôvodnej funkcie bývania sa v ňom významné miesto zastávajú funkcie výroby, výrobných a nevýrobných služieb, veľkoobchodných skladov a pod.

Funkcia bývania je zastúpená výhradne vekovo rôznorodou individuálnou bytovou výstavbou. V priestore pri Cementárenskej ceste je niekoľko objektov rómskeho bývania.

Verejné vybavenie predstavuje len požiarna zbrojnica, vybavenie komerčného charakteru je okrem základných zariadení maloobchodu a verejného stravovania zastúpené len nevýrobnými službami (predajne stavebnín a autobatérií).

Športové a rekreačné zariadenia sa na území UO nevyskytujú.

Plochy verejnej zelene sa na území nenachádzajú, ostatná zeleň je zastúpená miestnym cintorínom, ale najmä zeleňou v rámci rodinných domov a zeleňou záhrad. Súčasné záhradkárske osady južne od cesty I/66 sú ZaD ÚPN aglomerácie B. Bystrica navrhované na zrušenie.

Vodné plochy a toky sú zastúpené najmä Nemčianskym potokom.

Plochy výroby reprezentuje v UO najmä územne rozsiahly areál HOLCIM-u, a.s., ktorý je po zastavení výroby cementu v rekonštrukcii a v súčasnosti ho využíva viacero menších firiem, rovnako ako druhý najväčší areál fy Varia, s.r.o. (najmä sklady veľkoobchodu). Tretím väčším areálom je priestor bývalého PD východne od severného konca územia zastavaného rodinnými domami, ktorý vlastní RONDOM Z a Z, s.r.o. (veľkosklad kanaliz. a vodovod. výrobkov). Ostatné menšie firmy na území UO sú hlavne z oblasti stavebnej výroby.

Plochy dopravy predstavujú v UO okrem ciest (cesta I/66) miestnych komunikácií a ciest najmä vnútroareálové komunikácie, resp. vnútroareálový železničný vlečkový systém

Plochy a zariadenia technického vybavenia reprezentuje v UO najmä podniková ČOV HOLCIM-u a vodojem Senica.

Menšie plochy lesov osobitného určenia sa nachádzajú vo východnej časti UO, zvyšok územia tvorí poľnohospodárska pôda s výrazným zastúpením ornej pôdy a len menšou časťou TTP.

B.6.13.2. Návrh

B.6.13.2.1. Zohľadnená dokumentácia

Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XIII - Senica vzal ÚPN mesta do úvahy najmä nasledujúce schválené ÚPD:

- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXV.etapa: lok.č. 190 – komunikácia I/66 Banská Bystrica – Slovenská Ľupča R1 (schvál. uzn. č. 765/2010-MsZ z 30.03.2010).

Ďalšie zohľadnené ÚPD, ÚPP a PD

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XIII - Senica vzal ÚPN mesta do úvahy najmä tieto ÚPD, ÚPP a PD:

- DSP - Cesta I/66 Banská Bystrica – severný obchvat (Dopravoprojekt, a.s. Bratislava, 2006).

[31] *V PaR pod číslom 35.*

B.6.13.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XIII - Senica

Návrh rozvoja časti mesta Senica zohľadňuje v ÚPN mesta súčasnú urbanistickú situáciu časti mesta, z ktorej vyplýva, že územie bývalej menšej samostatnej obce v dôsledku urbanistického rozvoja zrástlo s organizmom Banskej Bystrice. Význam časti mesta ovplyvňuje strategická poloha na východnej rozvojovej osi mesta s priamou nadväznosťou na navrhnutý priemyselný park a technologický Majer – Šalková.

Významnejšími zmenami, ktoré do územia ČM vnáša ÚPN mesta, sú najmä

- vytvorenie vedľajšieho mestského centra medzi Partizánskou cestou a severným obchvatom cesty I/66,
- výstavba areálu občianskeho vybavenia priemyselného parku Majer – Šalková (typu predmestského centra) v priestore medzi železničnou traťou, cestou I/66 a železničnou vlečkou do bývalého areálu cementárne,
- vybudovanie tepelného zdroja pre zásobovanie východného sektoru mesta teplom v nadväznosti na plochy bývalej cementárne,
- lokalizácia areálu zariadení poľnohospodárskej výroby situovaného v nadväznosti na bývalé poľnohospodárske družstvo v ČM,
- vybudovanie územne príslušnej časti vonkajšieho mestského okruhu.

Rozvoj bývania v ČM XIII do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Na Hrbe	9	0	48	0
Pri cementárni	36	0	128	0
∑		0	176	0

Z hľadiska funkcie bývania nepočíta ÚPN mesta v tomto priestore s rozvojom funkcie bývania vo výhľade do roku 2050. Je možná len prípadná intenzifikácia v rámci využitia jestvujúcich pozemkov rodinných domov.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta na území časti mesta do roku 2025 predovšetkým s:

- vytvorením plôch pre rozvoj zariadení komerčného charakteru v priestore medzi Partizánskou cestou a severným obchvatom cesty I/66,
- s výstavbou areálu občianskeho vybavenia priemyselného parku Majer – Šalková typu predmestského centra (východná vstupná brána do mesta).

S rozvojom občianskeho vybavenia v tejto ČM vo výhľade do roku 2050 ÚPN mesta neuvažuje.

Z hľadiska rozvoja rekreácie a športu nepočíta ÚPN do roku 2025, ani vo výhľade do roku 2050 na území časti mesta s novými zariadeniami rekreácie a športu. V tomto období pre obyvateľov časti mesta počíta s využitím zariadení v obci Kynceľová.

S plochami zelene počíta ÚPN mesta do roku 2025 v časti mesta najmä

- ako so súkromnou zeleňou v rámci jestvujúcich plôch rodinných domov,
- ako s areálovou zeleňou v rámci výrobných plôch,
- ako s verejnou zeleňou so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom v areáli lokálneho cintorína,
- ako s verejnou zeleňou so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom v areáli navrhovaného cintorína pre zvieratá,
- ako s izolačnou zeleňou pozdĺž Partizánskej cesty a cesty I/66,
- ako s areálovou zeleňou v rámci plôch občianskeho vybavenia.

- na plochách jestvujúcich a navrhovaných detských ihrísk v zmysle Koncepcie budovania mestských detských ihrísk v Banskej Bystrici[32],
- vytvorením pásu rekreačno-ochrannej zelene pozdĺž Selčianskeho potoka.

ÚPN mesta uvažuje na území ČM so zachovaním záhradkárskej osady Pod Dubom (č. 125).

ÚPN mesta uvažuje na území ČM s likvidáciou týchto záhradkárskych osád a ich nahradením inými mestotvornými funkciami

- Pod cementárňou (č.103[33]),
- Za dubom (č.126),
- Na kanáli (č.132).

Z hľadiska plôch výroby uvažuje ÚPN mesta do r.2025 v tejto ČM s

- prestavbou areálu bývalej Stredoslovenskej cementárne (Holcim, a.s.),
- rozširovaním plôch výroby severným smerom od areálu bývalej cementárne,
- využitím mestského areálu logistiky a skladov v rámci polyfunkčnej zóny vybavenia, výroby a skladov situovanej južne od zastavaného územia časti mesta.

S ďalšími plochami výroby ÚPN mesta do r. 2050 v tejto ČM neuvažuje, počíta len s intenzifikáciou založených plôch.

Na území ČM, východne od súčasného výrobno-obslužného areálu a severne od areálu bývalej Stredoslovenskej cementárne (Holcim, a.s.) navrhuje ÚPN mesta vybudovanie zberného dvora pre vyseparované komodity z komunálneho odpadu.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta navrhuje alebo rešpektuje na území ČM do roku 2025 z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

- vybudovaný severný obchvat rýchlostnej cesty R1 a jeho pripojenie na súčasnú cestu I/66,
- vybudovaná mimoúrovňová križovatka severného obchvatu a navrhovaného vonkajšieho mestského okruhu s napojením severným smerom na cestu pri SAD a južným smerom s mimoúrovňovým riešením križovania železničnej trate,
- trasa rýchlostnej cesty R1 s následným pokračovaním do časti mesta XV Šalková,
- cesta I/66 od *rýchlostnej* cesty R1 po terajšej trase okolo bývalej cementárne s podjazdom popod *rýchlostnú* cestu R1 a následným pokračovaním do časti mesta XV Šalková,
- čiastočná úprava smerového vedenia zbernej komunikácie funkčnej triedy B3 Cementárenskou cestou (nová trasa cesty III/066033),
- úprava napojenia komunikácie vedúcej na regionálnu skládku tuhého komunálneho odpadu Škradno,
- doplnenie siete komunikácií o obslužné komunikácie funkčnej triedy C2, resp. C3, pre zabezpečenie priamej dopravnej obsluhy rozvojových území,
- vybudovanie súbežných komunikácií, na realizáciu ktorých je viazaná nová výstavba v tzv. 2. pláne,
- vybudovanie podstavaných garáží a plôch sústredeného parkovania na povrchu pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch v kapacitách v súlade s STN 736110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- budovanie plôch statickej dopravy pre verejné inštitúcie v kapacitách v súlade s STN 736110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami plôch na vlastných pozemkoch,

[32] *ÚHA mesta Banská Bystrica, 03/ 2008*

[33] *Číslovanie podľa schválených Zmien a doplnkov ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – X. etapa: Záhradkárske osady*

- jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž cestných komunikácií,
- cyklistické účelové a rekreačné trasy v súlade s navrhnutou koncepciou,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách.

Vo výhľade do roku 2050 ÚPN mesta z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie s ďalšími zásadnými úpravami a zariadeniami na území ČM neuvažuje.

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počíta ÚPN mesta v tejto ČM s úpravou Selčianskeho potoka.

ÚPN mesta navrhuje v tejto ČM rozšírenie vodojemu Senica a vybudovanie novej transformovne 100/22 kV Bánoš v priestore bývalej betonárne BETTOM nad severným obchvatom cesty R1, pričom počíta aj so súvisiacimi prekládkami súčasných 110 kV a 22 kV elektrických vedení v podobe káblových vedení, resp. s novými 22 kV káblovými vedeniami.

Na území areálu bývalej cementárne počíta v zmysle Koncepcie rozvoja mesta Banská Bystrica v oblasti tepelnej energetiky s vybudovaním tepelného zdroja s kombinovanou výrobou elektriny a tepla na báze obnoviteľných energetických zdrojov (lesná štiepka) so stabilizáciou zemným plynom s možnosťou rozšírenia na zneškodňovanie nebezpečných odpadov zo zdravotníctba pre mesto Banská Bystrica. Zariadenie na zneškodňovanie nebezpečných odpadov zo zdravotníctva realizovať len s podmienkou vylúčenia negatívneho vplyvu zariadenia na životné prostredie a zdravie obyvateľstva a len v prípade nevybudovania regionálneho zariadenia na zneškodňovanie nebezpečných odpadov zo zdravotníckych zariadení mimo územia mesta Banská Bystrica. V súvislosti s realizáciou tohto tepelného zdroja počíta ÚPN mesta v tejto ČM najmä s vybudovaním tepelného napájača pre obytný súbor Rudlová-Sásová.

S budovaním ďalších nových zariadení technického vybavenia (okrem budovania nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM XIII Senica vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

B.6.14. Časť mesta XIV – Skubín

B.6.14.1. Súčasný stav

B.6.14.1.1. Urbanistický obvod 23: Podlavice-Skubín (časť)

Ide o UO, ktorý bol vytvorený z územia bývalých 2 samostatných obcí, ktorých zastavané územie sa však dostalo v dôsledku rozvoja mesta Banská Bystrica do tesného kontaktu s jeho zastavaným územím, najmä v oblasti OS bytových domov Fončorda. Zastavané územie sa nachádza len v menšej južnej časti UO.

Funkcia bývania je na území UO zastúpená veľmi výrazne – je tu z mestotvorných funkcií prevažujúcou funkciou. Zatiaľ čo najstaršia časť Podlavíc bola do značnej miery asanovaná, aby uvoľnila miesto bytovým domom, v Skubíne sa zachovala aj pôvodná zástavba, v súčasnosti už, samozrejme, podstatne modernizovaná. OS bytových domov Podlavice tvoria prevažne doskové (ale aj bodové) 8-podlažné bytové domy. Najnovšia zástavba rodinnými domami sa rozvíja najmä východným (ul. Jaseňová, Pestovateľská, Pod stráňou) a západným smerom (ul. Lipová, Višňová, Lúčičky).

Z verejného vybavenia sú účasťou OS bytových domov ZŠ na Gaštanovej a 2 MŠ na Bukovej a Jaseňovej ul. Kultúrne zariadenia reprezentuje Kultúrne stredisko, zo zdravotníckych zariadení sa tu nachádza len lekáreň.

Vybavenie komerčného charakteru sa na území UO, okrem základných maloobchodných a stravovacích zariadení, nenachádza, športové a rekreačné zariadenia sú zastúpené len futbalovým ihriskom na Jaseňovej ul. a zariadeniami v rámci areálu ZŠ.

Plochy verejnej zelene s parkovou úpravou sa na území UO nachádzajú v rámci OS bytových domov, hojné je zastúpenie súkromnej zelene rodinných domov a záhrad. Plochy zelene dopĺňajú 3 záhradkárske osady.

Vodné plochy sú zastúpené Tajovským potokom a jeho prítokom - Skubínskym potokom.

Plochy výroby sú okrem 2 areálov Poľnohospodárskeho družstva Podlavice v západnej časti územia zastúpené len stavebnou firmou Bielostav Tajov. Severne od zastavaného územia Podlavíc sa nachádza dobývací priestor stavebného kameňa.

Dopravné plochy sú v UO zastúpené len cestami (Podlavická cesta ako prieťah cesty II/578), mestskými komunikáciami a parkoviskami v rámci OS bytových domov, mimo zastavaného územia doplnenými poľnými a lesnými cestami.

Z významnejších plôch alebo zariadení technického vybavenia (okrem domových TS) sa na území UO nachádzajú nasledujúce zariadenia vodného hospodárstva: v Laskomerskej doline 21 zachytených prameňov s ochranným pásmom, ktoré využíva verejný vodovod mesta Banská Bystrica, tamtiež čerpacia stanica a výtlačné potrubie pre areál vysielača, vodojem Skubín, distribučný vodojem Fončorda na hraniciach s UO 25 Fončorda-Internátna, ďalej odberný objekt úžitkovej vody pre Slovenku na ľavom brehu Tajovského potoka.

Južne od Skubína sa nachádzajú zvyšky lesa zaradené ako ochranné lesy a lesy osobitného určenia, rozsiahlejšie lesné masívy s prevahou hospodárskych lesov, ale s významným zastúpením aj ochranných lesov a o niečo menším podielom lesov osobitného určenia ležia v severnej časti UO. Poľnohospodárska pôda s miernou prevahou ornej pôdy sa nachádza najmä v okolí zastavaného územia.

B.6.14.1.2. Urbanistický obvod 29: Pod Suchým vrchom

Je to okrajový UO s úplnou prevahou prírodných prvkov, tvoriaci zázemie UO 23 Podlavice-Skubín.

Funkcia bývania je v UO zastúpená len rodinnými domami v časti ul. Na Čiertoli zasahujúcej sem nelogicky z UO 23 Podlavice-Skubín, ostatné mestotvorné funkcie sa na území UO nenachádzajú.

Plochy zelene sú zastúpené len zeleňou rodinných domov a menšou záhradkárskou osadou, vodné plochy a toky sa na území UO nenachádzajú.

Plochy dopravy sú v UO okrem spomínanej mestskej komunikácie zastúpené len lesnými a poľnými cestami.

Z plôch a zariadení technického vybavenia sa na území UO nachádza vodárenský zdroj Skubín (pramene č.1 a2) s ochranným pásmom, ktorý sa využíva pre vodovod Skubín.

Prakticky celé územie UO tvoria lesy (najmä v západnej časti UO) a poľnohospodárska pôda (najmä vo východnej časti). Lesy sú zastúpené najmä lesmi osobitného určenia s menším podielom ochranných lesov. Z poľnohospodárskej pôdy dominuje vo východnej časti UO orná pôda, v západnej časti TTP.

B.6.14.2. Návrh

B.6.14.2.1. Zohľadnená dokumentácia

Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XIV - Skubín vzal ÚPN mesta do úvahy najmä nasledujúce schválené ÚPD:

- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXV.etapa: lok.č. 188 – cyklotrasa Krajský úrad – Dixon - Podlavice (schvál. uzn. č. 765/2010-MsZ z 30.03.2010).

Ďalšie zohľadnené ÚPD, ÚPP a PD

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XIV - Skubín vzal ÚPN mesta do úvahy najmä tieto ÚPD a ÚPP:

- UŠ lokality bývania Podlavice – Pri mlyne (prerokované na MsZ, uzn. č. 352/2005-MsZ z 26.04.2005).

B.6.14.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XIV – Skubín

Návrh rozvoja časti mesta Skubín zohľadňuje v ÚPN mesta súčasnú urbanistickú situáciu, keď už pôvodne samostatná obec tvorí jeden urbanistický celok s časťou mesta Podlavice, pričom je od Podlavíc priestorovo oddelená len potokom Tajovka. Do zastavaného územia tejto časti mesta nezasiahla tak negatívne urbanizácia ako v časti mesta Podlavice, preto má územie časti mesta ustálený urbanistický charakter malo *rodinných domov* podlažnej zástavby s relatívne vhodnými priestorovými predpokladmi možnej expanzie. Koncepcia rozvoja teda uvažuje okrem rozširovania zastavaného územia časti mesta najmä s postupným pretváraním kvality obytného prostredia, prestavbou a modernizáciou jestvujúcich objektov pôvodného jadra obce pri zachovaní jeho pôvodných výrazových prvkov prostredia.

Významnejšími zmenami, ktoré do územia ČM vnáša ÚPN mesta, sú

- dotvorenie prostredia časti mesta rozvojom funkcie bývania formami zástavby, urbanisticky vhodne nadviazanými z hľadiska mierky stavieb ako aj výrazových foriem navrhovaných objektov, s použitím kombinovanej malopodlažnej zástavby rodinnými domami dotvorenej primeraným rozsahom viacpodlažnej zástavby,
- výhľadová prestavba areálu PD Banská Bystrica časť Podlavice (Skubín) na polyfunkčnú zónu občianskeho vybavenia a výrobných služieb,
- vybudovanie územne príslušnej časti vonkajšieho mestského okruhu.

Z hľadiska funkcie bývania počíta ÚPN mesta v tomto priestore s ďalším rozvojom v lokalitách:

Rozvoj bývania v ČM XIV do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Na Stráni	23	0	0	40
Podskalky 1A	23	0	0	3
Podskalky 1B	29	0	0	5
Podskalky 4	29	0	0	6
Záhumnie 1A	23	0	150	0
Záhumnie 1B	23	0	70	0
Záhumnie 1C	23	0	40	0
Σ		0	260	54

Rozvoj bývania v ČM XIV do roku 2050 – výhľad

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Podskalky 2	29	0	0	35
Podskalky 3	29	0	0	15
Podskalky 5	29	0	0	10
Záhumnie 2	23	0	75	0
Na úbočí 2	29	0	0	45
Na úbočí 3	29	0	0	15
Dolinky 2	29	0	0	5
Σ		0	75	125

S intenzifikáciou bývania ÚPN mesta v tejto ČM neuvažuje.

Celkový navrhovaný rozvoj bývania do roku 2025 je 260 b.j. v bytových a 54 b.j. v rodinných domoch (len niečo vyše 17 %), spolu 314 b.j., vo výhľade do r. 2050 je tu však už výrazný

nárast počtu bytov v rodinných domoch - 125 b .j. (62,5 %) oproti bytovým domom – len 75 b.j. (37,5 %), spolu 200 b.j.

Navrhované počty bytov tvoria podkladové materiály k objektivizácii priestorových potrieb rozvoja bývania v meste.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta na území časti mesta do roku 2025 predovšetkým

- so zachovaním a skvalitňovaním jestvujúceho občianskeho vybavenia,
- s postupným dobudovaním centra časti mesta na ul. Skubínska cesta a s priamym pokračovaním centra na Povstaleckej ulici (rekonštrukciou, dostavbou a prestavbou),
- s polyfunkčnou zónou výroby a vybavenia vo východnej časti súčasného areálu PD Banská Bystrica časť Podlavice (Skubín),
- s vytvorením plôch pre základné občianske vybavenie, rekreáciu a šport, nutných pre saturáciu potrieb obyvateľov nových obytných súborov, resp. s využitím jestvujúcich zariadení v časti mesta.

Vo výhľade do roku 2050 počíta ÚPN mesta len s realizáciou zariadení vybavenia komerčného charakteru (obchody, služby) v polyfunkčnej zóne výroby a vybavenia v zostávajúcej časti súčasného areálu PD Banská Bystrica časť Podlavice (Skubín).

ÚPN mesta uvažuje z hľadiska rekreácie a športu do roku 2025 v tejto časti mesta len s využívaním spoločných zariadení v časti mesta VIII Podlavice, resp. so saturovaním ďalších nárokov obyvateľov aj v rámci susediacich športových plôch a zariadení v časti mesta I Banská Bystrica. Vo výhľade do roku 2050 však počíta s rozvojom rekreácie a športu v lokalite na Úbočí.

S plochami zelene počíta ÚPN mesta na území ČM do roku 2025 najmä

- v lesoparku, a to v založených priestoroch časti lesoparku Suchý vrch - Fončorda – v juhovýchodnej časti ČM,
- v podobe verejnej zelene so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom v areáli lokálneho cintorína,
- vytvorením pásu rekreačno-ochrannej zelene pozdĺž Tajovského potoka,
- v podobe areálovej zelene v rámci obslužných a výrobných plôch,
- v podobe súkromnej zelene v rámci jestvujúcich i navrhovaných plôch zástavby rodinnými domami, resp. verejnej zelene v rámci navrhovanej viacpodlažnej bytovej zástavby.

ÚPN mesta počíta na území ČM

- so zachovaním záhradkárskych osád
  - Stráňa - Skubín (č.109[34]),
  - Čiertolie (č.118),
- s likvidáciou záhradkárskych osád Dolinky (č. 119) a Mlynská ulica (č. 142) a ich nahradením inými mestotvornými funkciami.

S ďalšími plochami zelene uvažuje ÚPN mesta do roku 2050 len v športovo-rekreačnej lokalite na Úbočí. Okrem toho uvažuje aj s pokračujúcou kompletizáciou zariadení lesoparku.

ÚPN mesta počíta v tejto ČM do roku 2025 so zachovaním plôch poľnohospodárskej výroby v západnej časti súčasného areálu PD Banská Bystrica časť Podlavice (Skubín), zatiaľčo východná časť by mala byť transformovaná na polyfunkčný areál výroby a občianskeho vybavenia.

Vo výhľade do roku 2050 počíta ÚPN mesta s transformáciou aj zvyšku súčasného areálu PD na polyfunkčnú zónu výroby a občianskeho vybavenia.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje do roku 2025 na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

[34] *Číslovanie podľa schválených Zmien a doplnkov ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – X. etapa: Záhradkárske osady*

- vonkajší mestský okruh, ktorý zabezpečí obsluhu rozvojových území, v trase: nová trasa cez areál PD Skubín – poza obytnú zónu Skubín – napojenie na Tichú ulicu v ČM IX Radvaň,
- doplnenie existujúceho systému obslužných komunikácií novými komunikáciami C2, resp. C3, s napojením na súčasnú sieť zberných komunikácií,
- vybudovanie súbežných komunikácií, na realizáciu ktore je viazaná nová výstavba v tzv. 2. pláne,
- vybudovanie hromadných viacpodlažných nadzemných alebo podzemných garáží v rámci investičnej výstavby v lokalitách s viacpodlažnou zástavbou pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovanie a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- budovanie plôch statickej dopravy pre verejné inštitúcie v kapacitách v súlade s STN 736110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- samostatné pešie trasy, resp. jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž cestných komunikácií,
- vybudovanie ďalších cyklistických trás v súlade s navrhnutou koncepciou,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta navrhuje z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie na území ČM vo výhľade do r. 2050, sú najmä tieto:

- obslužné komunikácie zabezpečujúce napojenie výhľadových plôch bývania na komunikačnú sieť mesta,
- vybudovanie kapacít statickej dopravy pre výhľadovú zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí, a plôch sústredeného parkovania na povrchu pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách s výhľadovou zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch.

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

Z hľadiska významnejších zariadení technického vybavenia počíta ÚPN mesta v tejto ČM s vybudovaním vodojemu Skubín, s budovaním ďalších nových zariadení (okrem budovania ostatných nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM XIV Skubín vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

B.6.15. Časť mesta XV – Šalková

B.6.15.1. Súčasný stav

B.6.15.1.1. Urbanistický obvod 35[35]: Šalková

Je to ďalší z okrajových UO – pôvodne aj administratívne samostatná obec, dnes už len samostatná časť mesta.

Funkcia bývania je zastúpená takmer výhradne vekovo rôznorodou individuálnou bytovou výstavbou, a to od najstaršej zástavby v historickom centre obce až po novodobú zástavbu v priestore medzi cestou I/66 a železničnou traťou č. 172, ďalej pozdĺž Hronskej ul., na Jiráskovej ul., Ul. mieru a na Poľovníckej ul.

Verejné vybavenie predstavuje len požiarna zbrojnica, MŠ a administratívna budova Lesov SR, š.p., OZ Slov.Ľupča – LS Lučatín. Vybavenie komerčného charakteru je okrem základných zariadení maloobchodu a verejného stravovania zastúpené len nevýrobnými službami (AGROMEPA servis).

Športové a rekreačné zariadenia reprezentuje miestne trávnaté futbalové ihrisko.

Plochy verejnej zelene sa na území UO prakticky nenachádzajú, ostatná zeleň je zastúpená najmä zeleňou v rámci rodinných domov a zeleňou záhrad, doplnenou malou záhradkárskou osadou na konci Hronskej ul.

Vodné plochy a toky sú zastúpené najmä tokom Hrona a jeho menšími prítokmi.

Z plôch výroby sa na území UO nachádza len väčší areál stavebnej výroby CB-mont, s.r.o. V priestore PD, ktoré ešte časť plochy využíva, sa nachádza stolárstvo špecializované na výrobu eurookien. V severnej časti UO sa nachádza na ploche cca 30 ha Regionálna skládka TKO, u ktorej sa počíta s ďalším rozširovaním. Južne od zastavaného územia obce sa nachádzajú 2 menšie dobývacie priestory stavebného kameňa

Plochy dopravy sú v UO okrem ciest (cesta I/66, cesty III/066035 a III/066036) a miestnych komunikácií zastúpené len plochami železničnej dopravy (žel. trať č.170 a žel. stanica).

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry sa na území UO nenachádzajú.

Majoritnú časť územia (najmä vo východnej časti UO) tvoria lesy s takmer výlučnou funkciou lesov osobitného určenia s minimom ochranných lesov. Značné je aj zastúpenie poľnohospodárskej pôdy, ktorá pozostáva z ornej pôdy najmä v nive Hrona a TTP na ostatnom území.

B.6.15.2. Návrh

B.6.15.2.1. Zohľadnená dokumentácia

Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XV - Šalková vzal ÚPN mesta do úvahy najmä nasledujúce schválené ÚPD:

- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXV.etapa: lok.č. 190 – komunikácia I/66 Banská Bystrica – Slovenská Ľupča R1 (schvál. uzn. č. 765/2010-MsZ z 30.03.2010).

Ďalšie zohľadnené ÚPD, ÚPP a PD

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XV - Šalková vzal ÚPN mesta do úvahy najmä ďalšie ÚPD a ÚPP:

- Prehľad možností lokalizácie priemyselných aktivít v mestskej aglomerácii Banská Bystrica – UŠ Industriálnej zóny Majer - Šalková (ÚHA mesta B. Bystrica, 03/1999),
- DSP - Cesta I/66 Banská Bystrica – severný obchvat (Dopravoprojekt, a.s. Bratislava, 2006).
- TŠ – I/66 Banská Bystrica – Slovenská Ľupča (Dopravoprojekt, a.s. Bratislava, 2009).

[35] *V PaR pod číslom 34.*

B.6.15.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XV - Šalková

Návrh rozvoja časti mesta Šalková zohľadňuje v ÚPN mesta jej súčasnú pozíciu zóny bývania a akceptuje zámer realizácie predošlých schválených koncepcií – založenia a vybudovania hlavného rozvojového územia výroby mesta Banská Bystrica na území časti mesta. Postavenie časti mesta je ovplyvnené strategickou polohou na východnej rozvojovej osi mesta ako aj širšími podpornými väzbami medzi časťou mesta a výrobným areálom v obci Slovenská Ľupča.

Významnejšími zmenami, ktoré do územia ČM vnáša ÚPN mesta, sú najmä

- rozvoj funkcie bývania formou rodinných domov v priestoroch južne od súčasného intravilánu časti mesta (Záhumnie),
- vytvorenie vedľajšieho mestského centra v priestore križovania Šalkovskej cesty a Hronskej ulice,
- rozširovanie plôch prímestského lesa smerom východným (Stará Kopa – Vlčinec) v etape návrhového riešenia ÚPN a vo výhľade,
- výhľadové dobudovanie strediska rekreačno-športového lyžovania (Stará Kopa, Hnilište),
- výstavba priemyselného parku Majer - Šalková ako priemyselno-technologického parku regionálneho významu (s rozvojom výroby podliehajúcej prísnym regulatívom, aby nedošlo k ohrozeniu života obyvateľov a negatívnym dopadom na ich životné prostredie) v kooperácii so založeným priemyselným a skladovým areálom v Slovenskej Ľupči,
- trasa rýchlostnej cesty R1 severne od Šalkovej v trase cesty I/66 smerom do Slovenskej Ľupče - Príboja,
- úprava trasovania cesty I/66 od rýchlostnej cesty R1 s podjazdom popod rýchlostnú cestu R1,
- preložka cesty II/ 591 vedená od navrhnutej trasy vonkajšieho mestského okruhu južným smerom na Môlču.

Z hľadiska funkcie bývania počíta ÚPN mesta do roku 2025 v tomto priestore s ďalším rozvojom v lokalitách:

Rozvoj bývania v ČM 15 do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Hronská	35	0	0	2
Pri Šalkovskom mlyne	35	0	0	3
Šalková – Záhumnie 1	35	0	0	8
Šalková – Záhumnie 2	35	0	0	9
Šalková – Záhumnie 3	35	0	0	9
Šalková – centrum	35	0	0	12
Σ		0	0	43

S výhľadovým rozvojom bývania do roku 2050, rovnako ako s intenzifikáciou funkcie bývania ÚPN mesta v tejto ČM neuvažuje.

Celkový uvažovaný rozvoj bývania do r. 2025 je len 43 b.j., všetko zástavba rodinnými domami.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta na území časti mesta do roku 2025 predovšetkým s postupným vytváraním vedľajšieho centra v priestore križovania Šalkovskej cesty a Hronskej ulice.

Z hľadiska výhľadového rozvoja občianskeho vybavenia do roku 2050 počíta ÚPN mesta na území časti mesta predovšetkým s:

- postupným rozvojom vedľajšieho mestského centra na Poľovníckej ulici,
- rozvojom ďalších zariadení občianskeho vybavenia vo výrobno-obslužnom areáli na Poľovníckej ulici (uvažovanou prestavbou).

Z hľadiska rozvoja rekreácie a športu počíta ÚPN mesta do roku 2025 na území časti mesta len s rozšírením plôch športu na pravom brehu Hrona pri založenom športovom areáli.

Z hľadiska výhľadového rozvoja rekreácie a športu do roku 2050 počíta ÚPN mesta na území časti mesta predovšetkým s

- rozvojom plôch rekreačno-športového lyžovania v lokalite Hnilište – Stará Kopa v rámci dobudovania založeného strediska,
- ďalším dobudovávaním založených rekreačno-oddychových a športových plôch v rámci skvalitňovania občianskeho vybavenia prímestského lesa.

S plochami zelene počíta ÚPN mesta do roku 2025 v časti mesta najmä

- rozšírením prímestského lesa v lokalite Vlčinec,
- v podobe verejnej zelene so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom v areáli lokálneho cintorína,
- v podobe súkromnej zelene v rámci jestvujúcich i novonavrhovaných plôch rodinných domov,
- na plochách jestvujúcich a navrhovaných detských ihrísk v zmysle Koncepcie budovania mestských detských ihrísk v Banskej Bystrici[36],
- v podobe areálovej zelene v rámci výrobných, obslužných a športovo-rekreačných plôch,
- vytvorením pásu rekreačno-ochrannej zelene pozdĺž toku Hrona doplnenej verejne dostupnými parkovo upravenými priestormi,
- v podobe izolačnej a ochrannej zelene medzi železničnou traťou a obytným územím,
- v podobe izolačnej a ochrannej zelene pozdĺž frekventovaných mestských komunikácií.

S plochami zelene počíta ÚPN mesta vo výhľade do roku 2050 v časti mesta najmä v podobe areálovej zelene na plochách získaných prestavbou výrobno-obslužného areálu na Poľovníckej ulici.

ÚPN mesta počíta na území ČM so zachovaním záhradkárskej osady Pri Mlyne (č. 127)[37].

Z hľadiska rozvoja plôch výroby počíta ÚPN do roku 2025 na území časti mesta predovšetkým s:

- postupnou výstavbou priemyselného a technologického parku s reguláciou podľa funkčného regulatívu PV 01 – Výroba a sklady - územie zastavané objektmi a zariadeniami priemyselného a technologického parku,
- zachovaním výrobno-obslužného areálu na Poľovníckej ulici s reguláciou podľa funkčného regulatívu PO 01 – Vybavenie - územie občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry,
- postupným rozširovaním regionálnej skládky TKO Škradno.

Z hľadiska výhľadového rozvoja plôch výroby do roku 2050 počíta ÚPN mesta na území mestskej časti predovšetkým s:

- postupným dotváraním priemyselného parku na priemyselno-technologické centrum,
- postupným obmedzovaním plôch výroby vo výrobno-obslužnom areáli na Poľovníckej ulici v prospech plôch občianskeho vybavenia,
- postupnou rekultiváciou zaskládkovaných plôch a ďalším rozširovaním regionálnej skládky TKO Škradno v zmysle pôvodnej koncepcie, tak aby skládka ukončila svoju životnosť po roku 2025.

[36] *ÚHA mesta Banská Bystrica, 03/ 2008*
[37] *Číslovanie podľa schválených Zmien a doplnkov ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – X. etapa: Záhradkárske osady*

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje do roku 2025 na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

- trasa rýchlostnej cesty R1 severne od Šalkovej v trase cesty I/66 smerom do Slovenskej Ľupče – Príboja, kde je riešená mimoúrovňová križovatka s preložkou cesty I/66,
- úprava trasovania cesty I/66 od rýchlostnej cesty R1 s podjazdom popod rýchlostnú cestu R1 a následným pokračovaním do časti mesta XV Šalková medzi železničnou traťou a existujúcou zástavbou, mimo obytné územie časti mesta XV Šalková,
- trasa vonkajšieho mestského okruhu na hranici s časťou mesta VII Majer,
- preložka cesty II/591 vedená od navrhnutej trasy vonkajšieho mestského okruhu južným smerom na Môlču v trase navrhnutej zbernej komunikácie so zaradením do funkčnej triedy B2,
- zberná komunikácia pozdĺž železničnej trate vo funkčnej triede B2 tvoriaca základ dopravnej obsluhy priemyselnej zóny s pokračovaním východným smerom a s napojením križovatkou na cestu I/66,
- zmena napojenia obslužnej komunikácie na regionálnu skládku TKO Škradno zo zbernej komunikácie za vlečkou do areálu bývalej cementárne,
- doplnenie siete komunikácií o obslužné komunikácie funkčnej triedy C2, resp. C3, pre zabezpečenie priamej dopravnej obsluhy rozvojových území,
- vybudovanie súbežných komunikácií, na realizáciu ktorých je viazaná nová výstavba v tzv. 2. pláne,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- vybudovanie hlavného západo-východného pešieho ťahu pozdĺž ľavého brehu Hrona z priestoru Uhliska až do centra Šalkovej,
- samostatné pešie trasy, resp. jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž cestných komunikácií,
- vybudovanie cyklistických trás, segregovaných od motorovej dopravy, pozdĺž rieky Hron,
- vybudovanie novej cyklistickej trasy od Majerskej cesty smerom k cyklistickej trase pozdĺž preložky cesty II/591 v mieste pripojenia cesty III/066036,
- vyznačenie cyklistickej trasy na ceste III/066036 vo funkcii zbernej komunikácie funkčnej triedy B3 (Hronská ulica) podľa zaťaženia tejto komunikácie,
- koridory pre vedenie cyklistických trás v súlade s navrhnutou koncepciou,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách,
- zriadenie železničnej zastávky na trati Banská Bystrica – Brezno v dotyku s lokalitou priemyselného parku.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta navrhuje z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie na území ČM vo výhľade do r. 2050, sú najmä tieto:

- obslužné komunikácie zabezpečujúce napojenie výhľadových plôch občianskeho vybavenia, rekreácie a športu na komunikačnú sieť mesta,
- územne príslušná časť výhľadovej trasy obchvatového systému mesta.

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počíta ÚPN mesta v tejto ČM s vodohospodárskymi stavbami na Hrone, najmä však s ľavobrežnou ochrannou hrádzou. Pre dotáciu vody do rybníka na Hrone počíta aj s vybudovaním malej vodnej nádrže na potoku Malé Plavno.

Na Hrone v rkm 180,680 počíta ÚPN mesta s vybudovaním MVE Šalková.

Z významnejších zariadení technického vybavenia počíta ÚPN mesta v tejto ČM s vybudovaním nového vodojemu Šalková pre zásobovanie ČM a novo navrhovaných OS rodinných domov, ako aj so splaškovou kanalizáciou v ČM na pravom brehu Hrona.

S budovaním ďalších nových zariadení (okrem budovania ostatných nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

B.6.16. Časť mesta XVI – Uľanka

B.6.16.1. Súčasný stav

B.6.16.1.1. Urbanistický obvod 41[38]: Uľanka

Je to ďalší typický okrajový UO – pôvodne samostatná obec – charakteristický v podstate radovou zástavbou pozdĺž pôvodnej cesty, ktorá v južnej časti takmer nadväzuje na zástavbu UO 39 Jakub.

Funkcia bývania je znovu zastúpená najmä vekovo rôznorodou individuálnou bytovou výstavbou, ale aj 3 bytovými domami v severnej časti zastavaného územia.

Verejné vybavenie predstavuje len požiarna zbrojnica a objekt Strediska služieb škole pre mesto Banská Bystrica. Vybavenie komerčného charakteru je okrem základných zariadení maloobchodu a verejného stravovania zastúpené len reštauráciou Koliba určenou najmä pre saturáciu potrieb tranzitnej dopravy a administratívnou budovou firmy T&T Staving, a.s. Ubytovanie je zastúpené areálom motela Vesel, v súčasnosti po požiari hlavného objektu len čiastočne funkčnom.

Športové a rekreačné zariadenia reprezentuje miestne trávnaté futbalové ihrisko.

Plochy verejnej zelene sa na území UO nenachádzajú, ostatná zeleň je zastúpená najmä zeleňou v rámci rodinných domov a zeleňou záhrad.

Vodné plochy a toky sú zastúpené len riečkou Bystrica, Starohorským potokom a ich menšími prítokmi.

Z plôch výroby sa na území UO nachádza rozsiahlejší areál Píly Muránsky (v rámci nej SILVA, s.r.o.) a areál firmy T&T Staving, a.s. V juhozápadnom cípe územia UO sa nachádza ťažobný priestor stavebného kameňa Uľanka – Harmančok.

Plochy dopravy sú v UO okrem ciest (cesta I/59) a miestnych komunikácií (súbežná Uľanská cesta) zastúpené len ČSPL Slovnaft a plochami železničnej dopravy (žel. trať č.172 a žel.stanica), resp. areálom bývalého autoservisu na hranici s UO 39 Jakub, v súčasnosti nevyužívaným.

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry sa na území UO nenachádzajú.

Majoritnú časť územia UO tvoria lesy s prevažujúcou hospodárskou funkciou, s menším zastúpením ochranných lesov a minimom lesov osobitného určenia. Menšie plochy poľnohospodárskej pôdy pozostávajú takmer výlučne z TTP v nive a v okolí nivy riečky Bystrice.

[38] *V PaR pod číslom 38.*

B.6.16.2. Návrh

B.6.16.2.1. Zohľadnená dokumentácia

Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XVI - Uľanka nezohľadnil ÚPN mesta žiadne schválené ÚPD, ani ďalšie ÚPD, ÚPP a PD (okrem ZaD ÚPN-A Banská Bystrica – VII. Etapa – odkanalizovanie pri návrhu technického vybavenia).

B.6.16.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XVI – Uľanka

Návrh rozvoja časti mesta Uľanka zohľadňuje v ÚPN mesta jej okrajové postavenie v rámci organizmu mesta ako aj geomorfologické podmienky, ktoré limitujú jej územný rozvoj. Územie je funkčne i hmotovo-priestorovo stabilizované, jeho rozvoj bude prebiehať v oblasti postupného vylepšovania celkovej kvality prostredia časti mesta, prestavby, dostavby a modernizácie jestvujúcich objektov, rekonštrukcie verejnej a vyhradenej zelene, a pod.

ÚPN mesta nevnáša do územia ČM žiadne významnejšie zmeny.

Z hľadiska funkcie bývania počíta ÚPN mesta v tomto priestore s ďalším rozvojom v lokalitách:

Rozvoj bývania v ČM 16 do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Pri ihrisku	41	0	0	30
Chemika	41	0	12	0
Σ		0	12	30

S výhľadovým rozvojom bývania do roku 2050, rovnako ako s intenzifikáciou funkcie bývania ÚPN mesta v tejto ČM neuvažuje.

Navrhované počty bytov tvoria podkladové materiály k objektivizácii priestorových potrieb rozvoja bývania v meste.

Z hľadiska občianskeho vybavenia neuvažuje ÚPN mesta na území časti mesta do roku 2025 s jej plošným rozvojom. Rešpektuje však súčasné plochy, a to najmä areál Motela Uľanka v južnej časti a areál Koliby v severnej časti územia ČM. S určitým zvýšením zastúpenia tejto funkcie uvažuje v rámci možných prestavieb a rekonštrukcií rodinných domov okolo miestnej komunikácie.

Z hľadiska rozvoja rekreácie a športu nepočíta ÚPN mesta do roku 2025 na území časti mesta s výrazným plošným rozvojom rekreácie a športu, počíta len so zachovaním jestvujúceho športového ihriska a jeho rozšírením južným smerom o doplnkové zariadenia (sauna, posilňovne, fitness), prípadne s funkčnou zmenou futbalového ihriska na športový areál s inou náplňou.

S plochami zelene počíta ÚPN mesta do roku 2025 v časti mesta najmä

- v podobe súkromnej zelene v rámci jestvujúcich navrhovaných plôch rodinných domov,
- na plochách jestvujúcich a navrhovaných detských ihrísk v zmysle Koncepcie budovania mestských detských ihrísk v Banskej Bystrici[39],

[39] *ÚHA mesta Banská Bystrica, 03/ 2008*

- v podobe areálovej zelene v rámci výrobno-obslužných, výrobných a športovo-rekreačných plôch,
- v podobe verejnej zelene so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom v areáli lokálneho cintorína,
- vytvorením pásu rekreačno-ochrannej zelene pozdĺž revitalizovaného toku Bystrice,
- v podobe izolačno-ochrannej zelene medzi železničnou traťou a obytným územím, resp. medzi cestou I/59 a obytným územím časti mesta.

S výhľadovými plochami zelene ÚPN mesta do roku 2050 v tejto časti mesta nepočíta.

S funkciou výroby počíta ÚPN mesta v tejto ČM do r. 2025 len v niekoľkých súčasných menších areáloch výroby, z ktorých len v lokalite Nový svet na hranici s ČM III Jakub perspektívne predpokladá postupné nahradzovanie funkcie výroby funkciami občianskeho vybavenia a v lokalite Chemiky navrhuje nahradenie časti dnešných výrobných plôch špecifickým bývaním.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje do roku 2025 na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

- šírková úprava cesty I/59 a cesty I/14 mimo zastavané územie,
- úprava napojenia cesty III/059003 na cestu I/59,
- rekonštrukcia Uľanskej cesty na funkčnú triedu C3,
- vybudovanie súbežnej komunikácie, na realizáciu ktorej je viazaná nová výstavba v tzv. 2. pláne,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž cestných komunikácií,
- cyklistické rekreačné trasy v súlade s navrhnutou koncepciou,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách.

Vo výhľade do roku 2050 ÚPN mesta z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie s ďalšími zásadnými úpravami a zariadeniami na území ČM neuvažuje.

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počíta ÚPN mesta v tejto ČM do roku 2025 s úpravou potoka Bystrica.

V rámci významnejších zariadení technického vybavenia navrhuje ÚPN v tejto ČM do roku 2025 splaškovú kanalizáciu, ČOV Uľanka a odvodnenie intravilánu.

S budovaním ďalších nových zariadení technického vybavenia (okrem budovania nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

B.7. Návrh riešenia bývania, občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou, výroby a rekreácie

B.7.1. Návrh riešenia bývania

B.7.1.1. Súčasný stav a doterajší vývoj

B.7.1.1.1. Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov a bytov v Banskej Bystrici

V Banskej Bystrici sa počet obyvateľov a trvale obývaných bytov od roku 1970 vyvíjal nasledovne:

Tab. B.7.1.1.1-1 Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov, bytov a obložnosti v meste Banská Bystrica v rokoch 1970-2001

rok	počet obyvateľov	počet trvale obývaných bytov	počet obyv. / byt (*obložnosť*)
SĽDB 1970 (1. 12.)	44 749	12 670	3,53
SĽDB 1980 (1. 11.)	62 688	19 570	3,20
SĽDB 1991 (3. 3.)	83 698	28 598	2,93
SODB 2001 (26. 5.)	83 056	29 438	2,82

Zdroj: Historický lexikón obcí Slovenskej republiky 1970 - 2001, ŠÚ SR

Pri Sčítaní ľudu, domov a bytov v roku 1991 bolo v meste Banská Bystrica 5.283 trvale obývaných domov, v ktorých bolo 28.598 trvale obývaných bytov. 3.816 trvale obývaných bytov (13,3 %) sa nachádzalo v rodinných domoch.

Pri Sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2001 bolo v Banskej Bystrici 5.456 trvale obývaných domov, z toho 3.711 domov (68,0 %) tvorili rodinné domy. Trvale obývaných bytov bolo 29.438, z toho sa v rodinných domoch nachádzalo 4.336 trvale obývaných bytov (14,7 %). Neobývaných domov bolo 599 a neobývaných bytov 1.890.

V roku 2001 bolo v Banskej Bystrici 33.124 cenzových domácností (CD). Na 100 trvale obývaných bytov (TOB) pripadalo 112,5 cenzových domácností. 112,5 CD / 100 TOB predstavuje 12,5 %-né spolunažívanie cenzových domácností.

B.7.1.1.2. Veková štruktúra bytov

Veková štruktúra bytového fondu v Banskej Bystrici bola v r. 2001 dobrá. 18.264 bytov TOB, t. j. 62,1 % pochádzalo z obdobia výstavby v rokoch 1971-1990. V ďalšom desaťročí 1991-2001 bolo postavených iba 1.143 bytov, čo v roku 2001 predstavovalo 3,9 % z celkového počtu TOB. Z toho v rokoch 1996-2001 bolo postavených 629 bytov (2,1 % z celkového počtu bytov v Banskej Bystrici v r. 2001).[1]

[1] *Podrobnejšie údaje o vekovej štruktúre bytového fondu v meste Banská Bystrica v roku 2001 sú uvedené v analytickej časti ÚPN mesta Banská Bystrica – Prieskumy a rozbory – kapitola D.1.2. Veková štruktúra bytového fondu (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica – marec 2005).*

B.7.1.1.3. Kategorizácia bytov

Kvalitu bytového fondu charakterizuje aj jeho zatriedenie do 4 kategórií, ako ich charakterizuje a zisťuje ŠÚ SR pri Sčítaní obyvateľov, domov a bytov.

V r. 2001 bolo v Banskej Bystrici celkove 26.917 (t.j. 91,4 %) trvale obývaných bytov (TOB) v I. kategórii. Z celkového počtu TOB v rodinných domoch patrilo do I. kategórie 3.425 TOB (79 %), z celkového počtu TOB v bytových domoch patrilo do I. kategórie 23.210 TOB (93,9 %). Naproti tomu, v IV. kategórii sa nachádzalo 591 bytov, ktoré tvorili len 2,0 % z celkového počtu TOB v r. 2001.[2]

B.7.1.1.4. Veľkosť bytov

Z trvale obývaných bytov bola v r. 2001 z hľadiska veľkosti najpočetnejšie zastúpená kategória 3-izbových bytov (52,0 %), najmenej početná bola kategória 5 a viacizbových bytov (5,6 %).[3]

B.7.1.1.5. Bilancia bytového fondu

V roku 1991 bolo v Banskej Bystrici 28.598 trvale obývaných bytov, v roku 2001 to už bolo 29.438 TOB, čo znamená, že v období rokov 1991-2001 sa postavilo 1.143 nových bytov.

Čistý prírastok bytov v rokoch 1991-2001 však tvoril len 840 bytov. Rozdiel medzi hrubým a čistým prírastkom bytov (303 bytov) predstavuje objem odpadu bytového fondu v intercenzálnom období 1991-2001.

B.7.1.1.6. Bytový fond v častiach mesta Banská Bystrica

B.7.1.1.6.1. Charakteristika obyvateľstva a bytového fondu podľa častí mesta a urbanistických obvodov v roku 2001

Územie mesta Banská Bystrica je rozdelené do 16 častí mesta, v ktorých bol v roku 2001 nasledujúci počet obyvateľov, bytov a domov:

Tab. B.7.1.1.6.1-1 Počet obyvateľov, bytov a domov v častiach mesta Banská Bystrica v roku 2001

Obec, *časť obce*, základná sídelná jednotka (diel ZSJ)	Počet obyvateľov	Trvale obývané byty		Počet domov	Počet obyv./byt (*obložnosť*)
		spolu	v rodinných domoch		
Banská Bystrica	83 056	29 438	4 336	5456	2,82
I Banská Bystrica	15 798	6 435	1 177	153	2,46
II Iliaš	240	67	67	53	3,58
III Jakub	637	209	205	179	3,05
IV Kostiviarska	377	122	119	108	3,09
V Kráľová	31	8	2	4	3,88
VI Kremnička	466	150	147	137	3,11
VII Majer	342	100	35	33	3,42
VIII Podlavice*	3 652	1 057	276	301	3,46

[2] *Podrobnejšie údaje o kategorizácii bytov v meste Banská Bystrica v roku 2001 sú uvedené v analytickej časti ÚPN mesta Banská Bystrica – Prieskumy a rozbory – kapitola D.1.3. Veľkosť a kategória bytov (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica – marec 2005).*

[3] *Podrobnejšie údaje o veľkosti bytov v meste Banská Bystrica v roku 2001 sú uvedené v analytickej časti ÚPN mesta Banská Bystrica – Prieskumy a rozbory – kapitola D.1.3. Veľkosť a kategória bytov (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica – marec 2005).*

Obec, *časť obce*, základná sídelná jednotka (diel ZSJ)	Počet obyvateľov	Trvale obývané byty		Počet domov	Počet obyv./byt (*obložnosť*)
		spolu	v rodinných domoch		
IX Radvaň	32 337	11	784	133	2,70
X Rakytovce	537	148	100	97	3,63
XI Rudlová	11 710	3 787	211	378	3,09
XII Sásová	13 888	4 444	408	578	3,13
XIII Senica	680	161	123	116	4,22
*XIV Skubín**	840	245	227	211	3,43
XV Šalková	1 094	381	345	290	2,87
XVI Uľanka	427	141	110	96	3,03
*VIII/XIV Podlavice-Skubín**	4 492	1 302	503	512	3,45

Zdroj: Štatistický lexikón obcí Slovenskej republiky 2002, ŠÚ SR
*Pozn.: * Časti mesta VIII Podlavice a XIV Skubín spájame zo štatistických dôvodov v jeden celok*

Najväčšie časti mesta podľa počtu obyvateľov sú: I Banská Bystrica, IX Radvaň, XI Rudlová a XII Sásová. V roku 2001 v nich žilo v 73.733 obyvateľov, t. j. 88,8 % obyvateľov mesta, a koncentrovalo sa v nich 26.649 trvale obývaných bytov, t. j. 90,5 % z celkového počtu TOB mesta Banská Bystrica.[4]

B.7.1.1.6.2. Dynamika vývoja bytového fondu v častiach mesta a urbanistických obvodoch Banskej Bystrice

V roku 1991 bolo v Banskej Bystrici 28.598 trvale obývaných bytov, v roku 2001 už 29.438 TOB. V období rokov 1991-2001 sa zvýšil počet bytov o 840 b. j., z toho v rodinných domoch o 520 b. j.

V jednotlivých častiach mesta mala dynamika vývoja bytového fondu diferencovaný priebeh. Najväčšie prírastky trvale obývaných bytov zaznamenali časti mesta: IX Radvaň (340 b. j.), XII Sásová (157 b. j.), XI Rudlová (76 b. j.), VIII/XIV Podlavice-Skubín[5] (61 b. j.), XV Šalková (54 b. j.), XIII Senica (36 b. j.) a I Banská Bystrica (30 b. j.). Menej ako 30 bytov pribudlo v častiach mesta III Jakub (28 b. j.), IV Kostiviarska (25 b. j.), XVI Uľanka (17 b. j.), X Rakytovce (14 b. j.) a VI Kremnička (12 b. j.).

Počet bytov sa v roku 2001 oproti roku 1991 znížil v častiach mesta II Iliaš (-5 b. j.), V Kráľová (-3 b. j.) a VII Majer (-2 b. j.).[6]

B.7.1.1.7. Domový a bytový fond v záujmovom území Banskej Bystrice

Vo vymedzenom záujmovom území Banskej Bystrice sa v r. 2001 nachádzalo 4.005 trvale obývaných domov, z toho 3.834 rodinných domov (95,7 %). Okrem toho bolo v záujmovom území aj 831 neobývaných domov.

[4] *Podrobná demografická charakteristika a prehľad bytového fondu Banskej Bystrice podľa urbanistických obvodov mesta za rok 1991 a 2001 (stav k 3.3. 1991, SĽDB a stav k 26.5. 2001, SODB) sú uvedené v analytickej časti Územného plánu mesta Banská Bystrica – Prieskumy a rozbory – kapitola D.1.10. Bytový fond podľa urbanistických obvodov Banskej Bystrice (AUREX, spol. s r.o. Bratislava – ARCH.EKO, spol. s r.o. B. Bystrica, marec 2005).*

[5] *Časti mesta VIII Podlavice a XIV Skubín spájame v jeden celok.*

[6] *Podrobný prehľad o dynamike vývoja bytového fondu podľa urbanistických obvodov mesta Banská Bystrica v r. 1991 a 2001 (stav k 3.3. 1991, SĽDB a stav k 26.5. 2001, SODB) sú uvedené v analytickej časti Územného plánu mesta Banská Bystrica – Prieskumy a rozbory – kapitola D.1.10. Bytový fond podľa urbanistických obvodov Banskej Bystrice (AUREX, spol. s r.o. Bratislava – ARCH.EKO, spol. s r.o. B. Bystrica, marec 2005).*

V domovom fonde záujmového územia bolo 5.663 trvale obývaných bytov, z toho 4.513 (79,7 %) v rodinných domoch. V záujmovom území sa nachádzalo aj 986 neobývaných bytov.

Veková štruktúra trvale obývaných bytov v obciach záujmového územia mala horšiu skladbu v porovnaní s mestom Banská Bystrica, nakoľko byty postavené do roku 1945 tvorili 17,9 % (v Banskej Bystrici 5,2 %), byty z obdobia výstavby rokov 1946-1970 tvorili 39,0 % (v Banskej Bystrici 28,9 %) a byty z obdobia výstavby 1971-2001 tvorili 43,1 % (v Banskej Bystrici 66,0 %).

Vybavenosť bytov v obciach záujmového územia z hľadiska plošného štandardu bola v r. 2011 dobrá, v priemere dokonca lepšia ako v samotnom meste Banská Bystrica. Byty v obciach záujmového územia mali v priemere väčšiu výmeru obytnej plochy a viac obytných miestností v porovnaní s mestom Banská Bystrica, obývanosť bytov však bola lepšia v Banskej Bystrici, kde pripadalo 2,82 obyv./byt, zatiaľ čo v obciach záujmového územia až 3,05 obyv./byt.[7]

B.7.1.2. Bytový fond k r. 2015 a 2025 v meste Banská Bystrica pre 81.450 obyvateľov v r. 2025

Počet bytov a úbytok bytového fondu v Banskej Bystrici do r. 2025

Bilancia bytového fondu k roku 2015 a 2025 sumárne uvažuje potrebný počet bytov k výhľadovým obdobiam, predpokladaný úbytok bytového fondu a potrebný objem novej bytovej výstavby vo výhľadových obdobiach.

Počet bytov k rokom 2015 a 2025 vychádza z predpokladaného počtu obyvateľov k výhľadovým obdobiam a predpokladanej obložnosti bytov (počet obyv./byt).

Výhľadový počet obyvateľov Banskej Bystrice odvodený z demografických úvah bol stanovený

- pre rok 2015 83.210 obyvateľov,
- pre rok 2025 81.450 obyvateľov.

V roku 2001 obložnosť bytov v Banskej Bystrici vykazovala hodnotu 2,82 obyv./byt. Obložnosť bytov je závislá jednak od priemernej veľkosti cenzových domácností, jednak od percenta spolunažívania cenzových domácností. V roku 2001 pripadalo 112,5 CD / 100 TOB. Celkové tendencie sledujú trend tak znižovania priemernej veľkosti cenzových domácností, ako aj znižovania percenta ich spolunažívania. V rámci týchto trendov je možné predpokladať, že obložnosť bytov v Banskej Bystrici bude

- v roku 2015 2,70 obyv./byt,
- v roku 2025 2,50 obyv./byt.

Na základe uvedených predpokladov o uvažovanom počte obyvateľov Banskej Bystrice k rokom 2015 a 2025, ako aj na základe uvažovanej obložnosti bytov k týmto časovým etapám, by mal byť v Banskej Bystrici nasledujúci počet bytov:

- rok 2015 30.820 bytov,
- rok 2025 32.600 bytov.

Úbytok bytového fondu je stanovený na základe vekovej štruktúry bytov a ich kategorizácie. Vekovú štruktúru bytov (byty podľa obdobia výstavby) a kategóriu bytov (I.-IV. kategória) zisťovalo v roku 2001 Sčítanie obyvateľov, domov a bytov. Pre účely ÚPN mesta sa uvažuje s úbytkom bytov v Banskej Bystrici do roku 2025 v rozsahu 1.360 bytov.

[7] *Podrobná charakteristika bytového fondu v obciach záujmového územia podľa údajov SODB v roku 2001 je uvedená v kapitole D.1.9. Doplňujúcich prieskumov a rozborov záujmového územia pre ÚPN mesta Banská Bystrica (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica, október 2006).*

B.7.1.3. Bytový fond pre návrh do roku 2025

B.7.1.3.1. Potreba novej bytovej výstavby v Banskej Bystrici do roku 2025

Pôvodne na základe schváleného zadania uvažoval ÚPN mesta Banská Bystrica s rozvojom do roku 2025 pre cca 100.000 obyvateľov. V dôsledku viacerých obmedzení (ochrana poľnohospodárskej a lesnej pôdy, limity dopravy a technickej infraštruktúry a pod.) bolo možné na území mesta na reálne disponibilných plochách umiestniť len 8.454 nových bytov, čo predstavuje byty pre cca 21.135 obyvateľov.

Pri výpočte potreby bytov do roku 2025 vychádza ÚPN mesta z uvažovanej obložnosti bytov k roku 2025 zhodne s reálnym nápočtom, t.j. 2,50 obyv./byt. Zhodne s reálnym nápočtom predpokladá taktiež úbytok bytového fondu v rokoch 2001-2025 v rozsahu 1.360 bytov.

Nároky na novú bytovú výstavbu v rokoch 2001-2025 vyplývajú z nasledujúceho prehľadu:

- uvažovaný počet obyvateľov v roku 2025 — 94.597 obyvateľov
- obložnosť bytov v roku 2025 — 2,50 obyv. / byt
- počet bytov v roku 2025 — 37.893 bytov
- počet bytov v roku 2001 — 29.438 bytov
- odpad bytového fondu v rokoch 2001-2025 — 1.360 bytov
- potreba novej bytovej výstavby — 9.815 bytov

  v tom:
- náhrada za odpad bytov — 1.360 bytov
- dokončená výstavba v r. 2001-2009 — 1.361 bytov
- navrhovaná nová bytová výstavba po r. 2009 — 8.454 bytov

Ak by malo byť v roku 2025 v Banskej Bystrici do 100.000 obyvateľov, vyžaduje si to postaviť do cieľového roku 9.815 bytov, čo by znamenalo výstavbu priemerne 409 bytov ročne od roku 2001 po dobu 24 rokov (priemerne ročne 4,15 bytov na 1.000 obyvateľov).

B.7.1.3.2. Bilancia bytového fondu v častiach mesta Banská Bystrica k roku 2025

Bilancia bytového fondu v častiach mesta Banská Bystrica vychádza zo stanoveného hypotetického počtu obyvateľov mesta do 100.000 k roku 2025.

Odpad bytového fondu v rokoch 2001-2025 uvažujeme zhodne s nápočtom pre 81.450 obyvateľov v rozsahu 1.360 bytov a obložnosť bytov k roku 2025 taktiež zhodne v počte 2,50 obyv./byt.

Urbanistické riešenie predpokladá, že celkový objem novej bytovej výstavby po roku 2009 (8.454 bytov) sa uskutoční v rozsahu: formou bytových a polyfunkčných bytových domov 6.436 b.j. (76,1 %) a formou rodinných domov 2.018 bytov (23,9 %).

Nová bytová výstavba by sa do roku 2025 mala sústreďovať najmä v častiach mesta: IX Radvaň (23,0 %), I Banská Bystrica (22,1 %), XI Rudlová (12,5 %), resp. IV Kostiviarska (10,8 %) a VI Kremnička (10,1 %). S novou bytovou výstavbou ÚPN mesta neuvažuje v časti mesta III Jakub.

Formou bytových a polyfunkčných bytových domov by sa nová bytová výstavba mala realizovať najmä v častiach mesta I Banská Bystrica (1.612 b. j.), IX Radvaň (1.193 b. j.) a XI Rudlová (1.018 b. j.). V ďalších častiach mesta by sa bytová výstavba formou bytových a polyfunkčných domov mala realizovať takto: ČM IV Kostiviarska (800 b. j.), ČM VI Kremnička (521 b. j.), ČM XII Sásová (414 b. j.), ČM X Rakytovce (294 b. j.), ČM XIV Skubín (260 b. j.) a ČM XIII Senica (176 b.j.), v ostatných častiach mesta už len v obmedzenom rozsahu: ČM V Kráľová (80 b.j.), ČM VIII Podlavice (36 b.j.) a ČM VII Majer (20 b.j.). S výstavbou formou bytových a polyfunkčných bytových domov nepočíta ÚPN mesta do r. 2025 v ČM II Iliaš, ČM III Jakub a ČM XV Šalková.

Formou rodinných domov by sa bytová výstavba mala realizovať najmä v časti mesta IX Radvaň (739 b. j. – až 37,1 %). Významnejšie lokality pre rodinné domy uvažuje ďalej ÚPN mesta v častiach mesta VI Kremnička (331 b. j.), I Banská Bystrica (257 b. j.), X Rakytovce (209 b. j.), XII Sásová (147 b.j.) a Kostiviarska (112 b.j.). V ostatných častiach mesta uvažuje ÚPN mesta už len s obmedzenou výstavbou rodinných domov v rozsahu: XIV Skubín (54 b. j.), XV Šalková (43 b. j.), XI Rudlová (42 b. j.), XVI Uľanka (30 b. j.), VIII Podlavice (27 b.j.), a II Iliaš (17 b.j.). S výstavbou formou rodinných domov nepočíta ÚPN mesta do r. 2025 v ČM III Jakub, ČM V Kráľová, ČM VII Majer a ČM XIII Senica.

Celkový prehľad o dynamike pohybu bytového fondu v častiach mesta Banská Bystrica v rokoch 2001-2025 uvádzame v nasledujúcich tabuľkových prehľadoch:

Tab. B.7.1.3.2-1 Bilancia bytového fondu v častiach mesta Banská Bystrica do roku 2025

Časť mesta		počet obyvateľov	počet TOB v r. 2001		počet obyvateľov / byt		počet obyvateľov	počet bytov
číslo	názov	r. 2001	spolu	v RD	r. 2001	r. 2025	r. 2025	r. 2025
I	*Banská Bystrica*	15 798	6 435	1 177	2,46	2,35	20 170	8 586
II	*Iliaš*	240	67	67	3,58	3,19	246	77
III	*Jakub*	637	209	205	3,05	2,50	452	181
IV	*Kostiviarska*	377	122	119	3,09	2,50	2 560	1 023
V	*Kráľová*	31	8	2	3,88	3,00	261	87
VI	*Kremnička*	466	150	147	3,11	2,70	2 775	1 027
VII	*Majer*	342	100	35	3,42	2,70	284	105
VIII/XIV	*Podlavice - Skubín*	4 492	1 302	503	3,45	2,70	4 298	1 589
IX	*Radvaň*	32 337	11 983	784	2,70	2,50	35 069	14 039
X	*Rakytovce*	537	148	100	3,63	3,00	2 016	672
XI	*Rudlová*	11 710	3 787	211	3,09	2,50	12 046	4 818
XII	*Sásová*	13 888	4 444	408	3,13	2,50	12 206	4 885
XIII	*Senica*	680	161	123	4,22	3,50	977	279
XV	*Šalková*	1 094	381	345	2,87	2,30	872	379
XVI	*Uľanka*	427	141	110	3,03	2,50	365	146
BANSKÁ BYSTRICA spolu		83 056	29 438	4 336	2,82	2,50	94 597	37 893

Zdroj: r. 2001 - SODB 2001, ŠÚ SR; r. 2025 – vlastné výpočty AUREX, spol. s .r.o.
Pozn.: TOB - trvale obývané byty, RD - rodinné domy, počet obyvateľov / byt = obložnosť

Tab. B.7.1.3.2-1 Bilancia bytového fondu v častiach mesta Banská Bystrica do roku 2025 (pokračovanie)

Časť mesta		Odpad bytového fondu	Dokončená výstavba v r. 2001-2009			Navrhovaná nová bytová výstavba v r. 2009-2025			Nová bytová výstavba 2001 - 2025 celkom		
číslo	názov	r.2001 - 2025	BD/PD	RD	spolu	BD/PD	RD	spolu	BD/PD	RD	spolu
01	Banská Bystrica	525	787	20	807	1 612	257	1 869	2 399	277	2 676
02	Iliaš	7	0	0	0	0	17	17	0	17	17
03	Jakub	28	0	0	0	0	0	0	0	0	0
04	Kostiviarska	21	0	10	10	800	112	912	800	122	922
05	Kráľová	1	0	0	0	80	0	80	80	0	80
06	Kremnička	21	16	30	46	521	331	852	537	361	898
07	Majer	15	0	0	0	20	0	20	20	0	20
08/14	Podlavice-Skubín	110	0	20	20	296	81	377	296	101	397
09	Radvaň	263	227	150	377	1 193	749	1 942	1 420	899	2 319
10	Rakytovce	21	0	42	42	294	209	503	294	251	545
11	Rudlová	74	30	15	45	1 018	42	1 060	1 048	57	1 105
12	Sásová	125	0	5	5	414	147	561	414	152	566

Časť mesta		Odpad bytového fondu	Dokončená výstavba v r. 2001-2009			Navrhovaná nová bytová výstavba v r. 2009-2025			Nová bytová výstavba 2001 - 2025 celkom		
číslo	názov	r.2001 - 2025	BD/PD	RD	spolu	BD/PD	RD	spolu	BD/PD	RD	spolu
13	Senica	58	0	0	0	176	0	176	176	0	176
15	Šalková	45	0	0	0	0	43	43	0	43	43
16	Uľanka	46	0	9	9	12	30	42	12	39	51
BANSKÁ BYSTRICA spolu		1 360	1 060	301	1 361	6 436	2 018	8 454	7 496	2 319	9 815

Zdroj: dokončená výstavba v r. 2001-2009 – evidencia MsÚ v Banskej Bystrici, referát matriky a evidencie, aktualizácia podľa údajov MsÚ – OvaŽP – stavebného úradu k 11.1. 2010; ostatné – vlastné výpočty AUREX spol. s r.o.

Pozn.: BD/PD – bytové a polyfunkčné bytové domy, RD – rodinné domy

V častiach mesta Banská Bystrica by sa následne počet obyvateľov a bytov vyvíjal takto:

Tab. B.7.1.3.2-2 Prírastky (úbytky) počtu obyvateľov a bytov v častiach mesta Banská Bystrica v r. 2001-2025

Časť mesta		počet obyvateľov		prírastok (úbytok) 2001 - 2025	počet bytov		prírastok (úbytok) 2001 - 2025
číslo	názov	r. 2001	r. 2025		r. 2001	r. 2025	
01	*Banská Bystrica*	15 798	20 170	4 372	6 435	8 586	2 151
02	*Iliaš*	240	246	6	67	77	10
03	*Jakub*	637	452	-185	209	181	-28
04	*Kostiviarska*	377	2 560	2 183	122	1 023	901
05	*Kráľová*	31	261	230	8	87	79
06	*Kremnička*	466	2 775	2 309	150	1 027	877
07	*Majer*	342	284	-58	100	105	5
08/14	*Podlavice - Skubín*	4 492	4 298	-194	1 302	1 589	287
09	*Radvaň*	32 337	35 069	2 732	11 983	14 039	2 056
10	*Rakytovce*	537	2 016	1 479	148	672	524
11	*Rudlová*	11 710	12 046	336	3 787	4 818	1 031
12	*Sásová*	13 888	12 206	-1 682	4 444	4 885	441
13	*Senica*	680	977	297	161	279	118
15	*Šalková*	1 094	872	-222	381	379	-2
16	*Uľanka*	427	365	-62	141	146	5
BANSKÁ BYSTRICA spolu		83 056	94 597	11 541	29 438	37 893	8 455

Zdroj: r. 2001 – SODB 2001, ŠÚ SR; r. 2025 – vlastné výpočty AUREX spol. s r.o.

B.7.2. Návrh riešenia občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou

B.7.2.1. Sociálne vybavenie (verejný sektor)

Sociálne vybavenie predstavuje tie aktivity, ktoré zabezpečujú sociálne potreby obyvateľov Banskej Bystrice ako aj obyvateľov jej širšieho zázemia. Mesto plní významnú funkciu pri zabezpečovaní potrieb v oblasti výchovy a vzdelávania, zdravotnej starostlivosti, sociálnej starostlivosti, ako i podmienok kultúrno-spoločenskej činnosti a podmienok telesnej kultúry.

Rozvoj jednotlivých systémov sociálneho vybavenia navrhuje ÚPN mesta Banská Bystrica nasledovne:

B.7.2.1.1. Školstvo a výchova

V meste Banská Bystrica sú vytvorené podmienky pre vzdelávanie detí a mládeže od systému predškolskej výchovy až po vysokoškolské vzdelanie, s doplnkovými zariadeniami mimoškolskej výchovnej činnosti.

Z územného hľadiska vytvárajú viaceré školské zariadenia rozsiahlejšie plošné areály ako aj funkčno-priestorové zoskupenia, ktoré sa v ÚPN mesta prejavujú ako samostatné funkčné plochy školstva, resp. ako súčasť polyfunkčných zón občianskeho vybavenia, a to najmä:

- rozsiahlejšia sústava areálov škôl (vysokej - UMB, stredných škôl) po oboch stranách Tajovského ul. v ČM I Banská Bystrica,
- areál UMB a stredných škôl nad Komenského ul. s návrhom na doplnenie,
- areál UMB a priľahlej základnej školy na Ďumbierskej ulici v ČM XII Sásová s návrhom na rozšírenie,
- areál materskej a základnej školy na Magurskej ul. v ČM XII Sásová,
- bývalý areál ASR v ČM V Kráľová uvažovaný pre potreby vysokého, prípadne aj stredného školstva,
- prípadne školské zariadenia v rámci polyfunkčného areálu Kostiviarska - lom (ČM IV Kostiviarska) a areálu výstaviska na území bývalej Smrečiny (ČM I Banská Bystrica).

B.7.2.1.1.1. Materské školy

Predškolskú starostlivosť v meste Banská Bystrica v školskom roku 2010/2011 zabezpečovalo 29 zariadení, ktoré navštevovalo 2.072 detí (stav k 15.9. 2010), pričom oproti predchádzajúcemu šk.r. 2009/2010 došlo k miernemu nárastu počtu detí v MŠ (nárast o 81 detí).

Mesto Banská Bystrica doposiaľ neuvažovalo s rušením, resp. zlučovaním materských škôl, najmä vzhľadom na ich plnú vyťaženosť, niektoré predtým zrušené zariadenia však prenajíma. Od šk. roku 2005/2006 vychádza mesto pri rozhodovaní o materských školách z aktuálnych demografických prognóz, finančných možností a ich racionálneho využívania, ako aj z požiadaviek obyvateľov.

ÚPN mesta počíta pri základnom (reálnom) počte 81.450 obyvateľov v návrhovom roku 2025 skôr s úbytkom počtu miest v MŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, počíta však s ich nahrádzaním menšími súkromnými materskými školami zriaďovanými v miestach zvýšeného záujmu. Pri zriaďovaní súkromných materských škôl je potrebné prednostne využívať účelovo a dispozične vyhovujúce priestory bývalých štátnych predškolských zariadení.

Vzhľadom na navrhovanú výstavbu formou bytových a polyfunkčných bytových domov uvažuje ÚPN mesta so vznikom ďalších nových zariadení najmä v ČM IX Radvaň, ČM I Banská Bystrica, ČM XI Rudlová, vo výhľade aj v ČM II Iliaš.

Nároky z ostatných rozvojových lokalít bývania navrhuje ÚPN mesta saturovať v jestvujúcich zariadeniach.[8]

B.7.2.1.1.2. Základné školy

Základné vzdelanie v meste Banská Bystrica v školskom roku 2010/2011 poskytovalo 19 zariadení základných škôl (ZŠ) a 3 základné umelecké školy (ZUŠ), z toho v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Banská Bystrica bolo 14 ZŠ a 1 ZUŠ.

Mesto Banská Bystrica doposiaľ neuvažovalo (ani v najbližších rokoch neuvažuje) s rušením ZŠ napriek pokračujúcemu znižovaniu počtu žiakov. Pre najbližšie obdobie uvažuje v rámci mesta so stagnujúcim počtom do cca 7.500 žiakov v ZŠ (k 15.9. 2010 navštevovalo ZŠ 5.924 žiakov, z toho bolo 11 žiakov v nultom ročníku, 2.638 v 1.-4. ročníku a 3.275 v 5.-9. ročníku ZŠ).

[8] *V súčasnosti neexistujú štandardy určujúce počet miest v MŠ na 1.000 obyvateľov, preto ÚPN mesta ani nestanovuje počet zariadení a počet miest v MŠ v jednotlivých lokalitách.*

ÚPN mesta počíta pri základnom (reálnom) počte 81.450 obyvateľov v návrhovom roku 2025 skôr s úbytkom počtu miest v ZŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, počíta však s možnosťou vzniku ďalších súkromných škôl (cirkevné, športové, a pod.).

Do r. 2025 uvažuje s možnosťou vzniku ZŠ najmä v ČM IX Radvaň, ČM I Banská Bystrica, ČM XI Rudlová, vo výhľade aj v ČM II Iliaš, pokiaľ sa nepreukáže ako rentabilnejšie využitie jestvujúcich zariadení v iných častiach mesta.[9]

Pri väčších OS rodinných domov počíta s využitím jestvujúcich zariadení, resp. zariadení v blízkych OS s bytovými a polyfunkčnými bytovými domami, a to aj pri zvýšených dochádzkových vzdialenostiach.

K 15.9.2010 študovalo na troch ZUŠ v meste Banská Bystrica 2.397 žiakov, z čoho bolo do štúdia pre dospelých zapojených 168 osôb. So zariadeniami ZUŠ počíta ÚPN mesta v rámci jestvujúcich ZŠ, centier voľného času alebo samostatne v rámci plôch bývania, polyfunkčných zón bývania a OV, ako aj plôch občianskeho vybavenia s prednostným využitím jestvujúcich zariadení vo vyhovujúcej dochádzkovej vzdialenosti.

S lokalizáciou špecializovanej športovej školy ako s jednou z možností jej umiestnenia uvažuje ÚPN mesta v rámci navrhovaného využitia územia priliehajúceho k bývalému lomu Kostiviarska s nadväznosťou na výhľadový športovo-rekreačný areál.

B.7.2.1.1.3. Stredné školy

Stredné školstvo v školskom roku 2010/2011 reprezentovalo v meste Banská Bystrica celkom 18 zariadení, a to v nasledovných 3 hlavných formách:

- gymnáziá – celkove 7 (z toho 4 všeobecné, 2 cirkevné, 1 športové),
- SOŠ – celkove 9 (z toho 2 obchodné akadémie - OA, 1 stredná priemyselná škola - SPŠ, 3 stredné odborné školy – SOŠ, 1 stredná zdravotnícka škola - SZŠ) a 2 spojené školy - SOŠ,
- 1 konzervatórium.

Z hľadiska väzby na obytné územie je možné v ČM XII Sásová uvažovať s funkčnou zmenou niektorej základnej školy na gymnázium. V súvislosti so zmenou funkcie bývalých kasární ASR v ČM V Kráľová ráta ÚPN mesta s ich čiastočným využitím aj pre stredné školstvo.

Pre konzervatórium (so súčasným nedostatkom priestorov) navrhuje ÚPN mesta zabezpečiť objekt v rámci centrálnych polyfunkčných mestských blokov, resp. v novo navrhovaných polyfunkčných zónach. Jednou z možností je aj využitie bývalých výrobných objektov v centrálnej časti mesta v súvislosti s ich postupnou likvidáciou.

ÚPN mesta počíta v súlade s navrhovaným rozvojom výroby do r. 2025 aj s novou väčšou SOŠ technického charakteru v navrhovanom priemyselnom parku Majer - Šalková, výhľadovo aj s novou SOŠ hotelovou v rámci rozvoja turistických služieb v bývalom areáli Smrečiny (väzba na navrhované výstavisko - významný cieľ turizmu) resp. s ďalšími SOŠ podľa aktuálnych potrieb v rámci vymedzených funkčných plôch a podľa platných funkčných regulatívov.

B.7.2.1.1.4. Špeciálne školy

Zo špeciálneho školstva sa v Banskej Bystrici v súčasnosti nachádzajú 3 špeciálne MŠ, 2 špeciálne ZŠ, 1 praktická škola a 1 odborné učilište internátne.

ÚPN mesta so zachovaním týchto zariadení v návrhovom období počíta s tým, že ich počet alebo skladba budú modifikované podľa aktuálnych potrieb.

[9] *V súčasnosti neexistujú štandardy určujúce počet miest v ZŠ na 1.000 obyvateľov, preto ÚPN mesta ani nestanovuje počet zariadení a počet miest v ZŠ v jednotlivých lokalitách.*

B.7.2.1.1.5. Doplnkové vzdelávacie zariadenia

Na území mesta Banská Bystrica zabezpečuje doplnkové vzdelávanie detí a mládeže 8 centier voľného času, 3 školské strediská záujmovej činnosti, 21 školských klubov detí, 3 jazykové školy a 2 centrá špeciálnopedagogického poradenstva.

ÚPN mesta so zachovaním týchto zariadení v návrhovom období počíta s tým, že ich kapacity alebo skladba budú modifikované podľa aktuálnych potrieb mesta a koncepcií rezortu školstva.

B.7.2.1.1.6. Vysoké školy

V meste Banská Bystrica sa zo zariadení vysokého školstva nachádzajú 2 vysoké školy (univerzita Mateja Bela so 6 fakultami a Akadémia umení s 3 fakultami). Okrem nich má v Banskej Bystrici detašované pracovisko aj Slovenská zdravotnícka univerzita (SZU) v Bratislave – Fakulta zdravotníctva Banská Bystrica SZU, Ústav rómskych európskych štúdií (ÚREŠ) Sv. Sáry de Marseille Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety (VŠZaSP) a Bankovní institut vysoká škola, zahraničná vysoká škola Banská Bystrica (BIVŠ). Problémom takmer všetkých univerzít a vysokých škôl je ich priestorová roztrieštenosť do viacerých areálov, resp. objektov.

S ohľadom na existujúcu situáciu urbanisticko-technického a priestorového usporiadania UMB v podobe bipolárneho systému, ktorý sa v minulosti vyvinul, kladie koncepcia ÚPN mesta osobitný dôraz na perspektívny vývoj v súčasných póloch lokalizovaných na Podlavickej ceste a Jesenskom vŕšku - Ružová ulica. Vzhľadom na to, že oba súčasné póly vykazujú kladné aj záporné hodnoty priestorových dispozícií, uvažuje koncepcia ÚPN mesta s umiestnením hlavného centra UMB v lokalite v okolí Tajovského ulice v rámci Podlavickej vybavenostnej radiály a zároveň ako v priestoroch Jesenský vŕšok – Stráže s prepojením na existujúci areál na Ružovej ulici (ako rozvojovej fázy jednopólového univerzitného centra).

ÚPN mesta navrhuje predovšetkým

- vybudovanie hlavného centra Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici v lokalite v okolí Tajovského ulice v ČM I Banská Bystrica formou prestavby športového areálu UMB na zariadenia súvisiace s potrebami hlavného centra ako aj využitím okolitých disponibilných priestorov, prípadne zmenou využitia existujúcich zastavaných plôch s ohľadom na limitujúce priestorové pomery tejto lokality,
- vytvorenie uceleného vysokoškolského komplexu na Jesenskom vŕšku, Strážach a Ružovej ulici v ČM I Banská Bystrica a ĆM XII – Sásová (ako rozvojovej fázy jednopólového univerzitného centra), a to prepojením areálu na Jesenskom vŕšku ponad severný cestný obchvat s lokalitou Stráže medzi železničnou traťou a súčasnou zástavbou ČM XII Sásová, ako aj s existujúcim areálom UMB na Ružovej ulici, ktorého koncepcia umožňuje perspektívne rozširovanie a budovanie centra,
- dobudovanie areálu Akadémie umení v rámci vlastného areálu na Kollárovej ul.,
- využitie bývalého areálu ASR v ČM V Kráľová pre potreby detašovaných pracovísk SZU v Bratislave, resp. iných vysokých škôl / univerzít podľa aktuálnej potreby.

B.7.2.1.1.7. Ostatné zariadenia školstva

Ostatné zariadenia školstva sú v meste Banská Bystrica reprezentované 9 domovmi mládeže pre potreby stredného školstva a 6 vysokoškolskými internátmi. Podľa analýz mesta nie sú tieto zariadenia v súčasnosti dostatočne využité.

Vzhľadom na vyššie uvedené nepočíta ÚPN mesta s novými plochami pre tento druh školských výchovno-vzdelávacích zariadení. Navrhuje však, aby sa počet domov mládeže a vysokoškolských internátov v návrhovom období ÚPN neznižoval a aby sa počítalo s ich rekonštrukciou tak, aby z hľadiska ochrany zdravia poskytovali vyhovujúce podmienky pre ubytovanie študentov v meste Banská Bystrica, avšak v súlade s konkrétnou situáciou a podľa možností a koncepcie zriaďovateľov.

B.7.2.1.2. Zdravotníctvo

Trendy zdravotníctva smerujú k podpore prevencie, udržiavaniu a obnove zdravia, edukácii, a tiež k rozvoju všeobecnej ambulantnej starostlivosti, ktorá má charakter jednotlivých všeobecných ambulancií pre dospelých, pre deti a dorast, ako aj k rozvoju komplexných zdravotných stredísk, zdravotníckych centier a verejných lekární.

Zdravotnú a ošetrovateľskú starostlivosť obyvateľom mesta a spádovej oblasti zabezpečujú predovšetkým samostatné ambulancie všeobecnej (pre dospelých, pre deti a dorast) a špecializovanej ambulantnej starostlivosti (gynekologickej a zubno-lekárskej starostlivosti) rovnomerne rozložené na území mesta buď ako samostatné objekty, alebo ako vostaviteľné zariadenia v objektoch rodinných/bytových domov alebo v polyfunkčných objektoch/centrách, 2 polikliniky (Poliklinika na Hornej ul. 60 a Poliklinika NovaMed spol. s r.o.), medicínske centrum ZDRAVOMED, 2 všeobecné nemocnice (Fakultná NsP F. D. Roosevelta a Detská fakultná nemocnica s poliklinikou), 3 špecializované nemocnice (Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb, a.s., Centrum pre liečbu drogových závislostí, Mammacentrum sv. Agáty ProCare[10], a.s.), 3 agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti, verejné lekárne, pobočky verejných lekární, výdajne zdravotníckych pomôcok, výdajne audioprotetických a ortopedicko-protetických zdravotníckych pomôcok, 1 hospic a mobilný hospic (Dom Božieho milosrdenstva, n.o.), zariadenia spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek a viaceré špecializované zdravotnícke zariadenia.

V územnom priemete je potrebné počítať so zabezpečením ambulantnej zdravotnej starostlivosti v podobe zdravotných stredísk/centier rozložených rovnomerne na celom území mesta, predovšetkým v území so sústredeným obyvateľstvom, pričom je potrebné brať ohľad aj na obyvateľstvo bývajúce v územiach s inými primárnymi funkciami a v okrajových častiach mesta. Ide najmä o zabezpečenie komplexnej zdravotníckej starostlivosti v ČM I Banská Bystrica - centre mesta (2 strediská), v ČM IX Radvaň (2 strediská – Fončorda, Radvaň-juh), v ČM XI Rudlová a ČM XII Sásová, výhľadovo aj v ČM II Iliaš. Viaceré ambulancie neštátneho a súkromného charakteru budú však rozptýlené podľa princípu ponuky/dopytu na území celého mesta. Pôjde najmä o ambulancie všeobecných, prípadne aj odborných lekárov. Počet ambulancií sa podľa súčasného stavu javí byť dostatočný, a to aj pre výhľad. Potreba zvýšenia počtu je u pediatrov, resp. v súlade s celkovým trendom u psychológov a psychiatrov. [11]

Väčšie monofunkčné plochy zdravotníctva reprezentujú na území mesta najmä:

- areál Fakultnej nemocnice s poliklinikou F. D. Roosevelta (ČM I Banská Bystrica), ktorého súčasná lôžková kapacita (1.204 lôžok podľa PaR z r. 2005) je postačujúca aj pre výhľad (ŠMVO uvažujú so štandardom 1,5 lôžok/1.000 obyv., čo pre okruh 0,5 až 1 milión obyvateľov predstavuje kapacitu 750 - 1.500 lôžok),
- starý nemocničný areál na ul. Cesta k nemocnici (ČM I Banská Bystrica), v ktorom je situovaný aj Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb, a.s.,
- poliklinika na Hornej ul. (ČM I Banská Bystrica).

So zachovaním týchto areálov ÚPN mesta v návrhovom období počíta. S umiestnením niektorých súčasných izolovaných zariadení (napr. denné očné a rehabilitačné sanatórium) počíta ÚPN mesta prednostne vo vyššie uvedených monofunkčných areáloch z dôvodu efektívneho využitia ich plochy, pričom v týchto areáloch počíta podľa možnosti aj s umiestňovaním novovytvorených zariadení. S niektorými špecializovanými zariadeniami počíta ÚPN mesta v rámci iných funkčných plôch (zdravotné strediská Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody, ambulancie ASR a pod.).

[10] *Zdravotnícke zariadenie Mammacentrum sv. Agáty ProCare, a.s. v novootvorenom Polyfunkčnom dome Moyses pri Dom-e Božieho Milosrdenstva v lokalite Belveder je prvou špecializovanou nemocnicou na diagnostiku a liečbu nádorových ochorení prsníka na Slovensku. Súčasťou komplexu je aj súbor ďalších ambulancií, lekáreň a kaplnka.*

[11] *Pozn.: plochy zdravotníckej starostlivosti sú v grafickej časti zahrnuté do plôch občianskeho vybavenia (okrem veľkých monofunkčných areálov zdravotníctva) a plôch obytnej zástavby (v prípade rozptylu).*

B.7.2.1.3. Sociálna starostlivosť

B.7.2.1.3.1. Zariadenia sociálnych služieb

Na základe princípu solidarity sú verejnoprospešné sociálne (a zdravotnícke) služby orientované na človeka a zabezpečujú, že občania môžu efektívne využívať svoje základné práva a vysokú úroveň sociálnej ochrany, a posilňujú aj sociálnu a územnú jednotu. Ich poskytovanie, vývoj a modernizácia je v plnom súlade s dosahovaním cieľov stanovených lisabonským zasadaním Rady Európy v marci 2000.

V zmysle platného zákona o sociálnych službách[12] sociálne služby podľa druhu sú :

a) sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb v zariadeniach (nocľaháreň, útulok, domov na pol ceste, nízkoprahové denné centrum, zariadenie núdzového bývania),
b) sociálne služby na podporu rodiny s deťmi (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúlaďovania rodinného života a pracovného života, poskytovanie sociálnej služby v zariadení dočasnej starostlivosti o deti, poskytovanie sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu),
c) sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku (poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská služba a predčitateľská služba, tlmočnícka služba, sprostredkovanie tlmočníckej služby, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok),
d) sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií),
e) podporné služby (odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, poskytovanie sociálnej služby v dennom centre, poskytovanie sociálnej služby v integračnom centre, poskytovanie sociálnej služby v jedálni, poskytovanie sociálnej služby v práčovni, poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny).

Podľa ŠMVO – Metodická príručka pre obstarávateľov a spracovateľov územnoplánovacej dokumentácie – aktualizácia (Bratislava 2009) sa pre mesto veľkosti Banskej Bystrice do 100.000 obyvateľov) odporúča zastúpenie nasledujúcich zariadení sociálnych služieb: zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, denný stacionár, opatrovateľská služba, nocľaháreň, útulok, domov na polceste, nízkoprahové denné centrum, zariadenie núdzového bývania, denné centrum, integračné centrum, jedáleň, práčovňa a stredisko osobnej hygieny.

V súčasnosti zriaďujú a prevádzkujú zariadenia sociálnych služieb orgány miestnej a regionálnej samosprávy[13] a neverejní poskytovatelia. Neštátne subjekty tak dopĺňajú sieť

---

[12] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.*

[13] *Podľa § 80 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách obec, okrem iného, poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie 1. sociálnej služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb v nocľahárni, v nízkoprahovom dennom centre, 2. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu, v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári, 3. opatrovateľskej služby, 4. prepravnej služby, 5. odľahčovacej služby, 6. pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa. Obec zároveň zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár. Obec môže zriaďovať, zakladať a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona.*

Podľa § 81 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách vyšší územný celok, okrem iného, zabezpečuje poskytovanie: 1. sociálnej služby v útulku, v domove na pol ceste, v zariadení núdzového bývania, v zariadení dočasnej starostlivosti o deti, v zariadení podporného bývania, v rehabilitačnom stredisku, v domove sociálnych služieb, v špecializovanom zariadení a v integračnom centre, 2. tlmočnícke služby. Vyšší územný celok zároveň zriaďuje, zakladá a kontroluje útulok, domov na pol ceste, zariadenie núdzového bývania,

štátnych a obecných poskytovateľov sociálnych služieb na základe slobody výberu druhu poskytovanej sociálnej služby, resp. sociálnych aktivít.

Mesto Banská Bystrica poskytuje služby:

- krízovej intervencie t.j. sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb,
- dlhodobej starostlivosti t.j. sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku.

V zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Banská Bystrica sú nasledovné zariadenia sociálnych služieb:[14]

1. Zariadenia sociálnych služieb dlhodobej starostlivosti:
   - Zariadenie pre seniorov a občanov so zdravotným postihnutím Jeseň, Internátna 10, kapacita zariadenia: 81 miest,
   - KOMUCE – Zariadenie pre seniorov a občanov so zdravotným postihnutím v objekte Komunitného multifunkčného centra (KOMUCE) na Krivánskej ul. č. 16-26, kapacita zariadenia: 48-96 b.j.,
   - KOMUCE – Koordinačné centrum, opatrovateľská sužba, Robotnícka ul. 12,
   - Zariadenie podporovaného bývania – mesto Banská Bystrica, kapacita ZPB: 10 bytov na Internátnej č. 10 a 48 bytov na Krivánskej č. 16-26 v objekte Komunitného multifunkčného centra,
   - Zariadenie opatrovateľskej služby:
     - ZOS na ul. Družby 25, celková kapacita: 11 miest (ZOS je rozdelené na dva nebytové priestory, a to: nebytové priestory s kapacitou 8 klientov a nebytové priestory pre klientov s gerontopsychiatrickým ochorením s kapacitou 3 miesta),
     - ZOS na Krivánskej ul. č. 16-26, celková kapacita 13 miest (z toho ZOS na Krivánskej ul. č. 16 – 6 miest a ZOS na Krivánskej ul. č. 26 – 7 miest),
   - Stredisko sociálnych služieb v ČM I Banská Bystrica, UO Uhlisko spája v 2 prevádzkach dva druhy zariadení, a to Zariadenie opatrovateľskej služby a Denný stacionár:
     - prevádzka na ulici Na Uhlisku 1, kapacita: 4 klienti v Dennom stacionári a 6 klientov v ZOS – týždennom pobyte,
     - prevádzka na Ul. 9. mája 74, kapacita: 5 klientov v bezbariérových priestoroch Denného stacionára a 14 klientov v ZOS – týždennom pobyte (vrátane chráneného pracoviska s terapeuticko-relaxačnou miestnosťou,
   - Rehabilitačné služby mesta v dvoch prevádzkach, a to:
     - Zariadenie pre seniorov Jeseň, Internátna 10 (ČM IX Radvaň),
     - Zariadenie pre seniorov KOMUCE, Krivánska 20 (ČM XII Sásová),
   - Denné centrá v počte 11 (v ČM I Banská Bystrica, ČM VI Kremnička, ČM VIII Podlavice, ČM IX. Radvaň a ČM XII Sásová),
   - Mestské detské jasle v ČM I Banská Bystrica, kapacita zariadenia: 75 detí.
2. Zariadenia sociálnych služieb krízovej intervencie:
   - Domov na polceste TYMIÁN, Majerská cesta 63, kapacita zariadenia – 6 miest,
   - Zariadenie núdzového bývania pre rodiny s deťmi KOTVA, Mičinská cesta č. 19, kapacita zariadenia – 28 miest,[15]

zariadenie dočasnej starostlivosti o deti, zariadenie podporovaného bývania, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie a integračné centrum. Vyšší územný celok môže zriaďovať, zakladať a kontrolovať aj iné zariadenia podľa zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách

[14] *Zdroj údajov: internetová stránka Mesta Banská Bystrica, www.banskabystrica.sk; Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR*

[15] *Pozn.: Od roku 2010 je objekt KOTVA v nájme mesta Banská Bystrica a mesto sa snaží nevyhovujúci technický stav objektov riešiť prostredníctvom viaczdrojového financovania, za pomoci výziev ROP a pod.*

- Nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu – Komunitné centrum KOMPaS, Internátna 12,
- Nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu – Komunitné centrum KOTVIČKA, Mičinska cesta 19,
- Zariadenie dočasného bývania KOTVA II, Mičinska cesta 19, Banská Bystrica, 4 malé ubytovacie bunky a 18 veľkých buniek, t.j. cca 80 ubytovacích miest pre rodiny s deťmi.

V zriaďovateľskej pôsobnosti Banskobystrického samosprávneho kraja sú nasledovné zariadenia sociálnych služieb:

- Zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb Senium, Jilemnického 48 (ČM IX Radvaň), kapacita: 20 prijímateľov sociálnej služby v ZpS a 145 prijímateľov sociálnej služby v DSS,
- Stredisko DSS KOMPA, Ul. 29. augusta 13 (ČM I Banská Bystrica), kapacita: 20 miest,
- Stredisko DSS PRAMEŇ, Dolná Strieborná 5 (ČM I Banská Bystrica), kapacita: DSS s ambulantnou formou – 28 miest, DSS s týždenným pobytom – 17 miest, rehabilitačné stredisko – 5 miest.[16]

Okrem orgánov miestnej a regionálnej samosprávy poskytujú sociálne služby v meste Banská Bystrica aj viaceré fyzické a právnické osoby, ktoré v súlade s platným zákonom o sociálnych službách sú oprávnené poskytovať sociálne služby, sociálne poradenstvo a sociálnu prevenciu.

[16] *Zdroj údajov: internetová stránka Banskobystrického samosprávneho kraja, www.vucbb.sk/portal; Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR.*

Tab. B.7.2.1.3.1-1 Zoznam neverejných poskytovateľov sociálnych služieb v meste Banská Bystrica*

Obchodné meno alebo názov, sídlo a identifikačné číslo právnickej osoby, ktorá je poskytovateľom sociálnej služby alebo meno a priezvisko fyzickej osoby, ktorá je poskytovateľom sociálnej služby	Adresa miesta poskytovania sociálnej služby	Druh poskytovanej sociálnej služby	Kapacita**	Cieľová skupina
Poskytovatelia sociálnej služby v nocľahárni				
Územný spolok Slovenského Červeného kríža, Pod Urpínom 6, 974 00 Banská Bystrica	Nocľaháreň Večierka, Pod Urpínom 6, 974 01 Banská Bystrica	nocľaháreň	12 miest	občania bez prístrešia
Poskytovatelia sociálnej služby v útulku				
Diecézna charita, Tibora Andrašovana 44, 974 01 Banská Bystrica	Dom pre núdznych, Tajovského 1, 974 01 Banská Bystrica	útulok, stredisko osobnej hygieny, základné sociálne poradenstvo,	10 miest	občania bez prístrešia
Slovenské misijné hnutie, Skuteckého 4, 974 00 Banská Bystrica	Dom sv. Vincenta, Kollárova č. 14, 974 01 Banská Bystrica	útulok	30 miest	občania bez prístrešia (ženy)
Územný spolok Slovenského Červeného kríža, Pod Urpínom 6, 974 00 Banská Bystrica	Sociálne stredisko SČK Nádej - Šanca, Pod Urpínom 6, 974 01 Banská Bystrica	útulok	14 miest	občania bez prístrešia
Územný spolok Slovenského Červeného kríža, Pod Urpínom 6, 974 00 Banská Bystrica	Sociálno-charitatívne centrum Prístav, Tulská 38, 974 04 Banská Bystrica	útulok	44 miest	občania bez prístrešia
Poskytovatelia sociálnej služby v zariadení núdzového bývania				
Dom svätej Alžbety, krízové stredisko pre deti a osamelých rodičov, n.o., ul. 9.mája 74, 974 01 Banská Bystrica	Dom sv. Alžbety, ul.9.mája č. 74, 974 01 Banská Bystrica	zariadenie núdzového bývania	23 miest	občania, ktorí nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie zákl.životných potrieb
Poskytovatelia sociálnej služby v zariadení dočasnej starostlivosti o deti				
Dom svätej Alžbety, krízové stredisko pre deti a osamelých rodičov, n.o., ul. 9.mája 74, 974 01 Banská Bystrica	Dom sv. Alžbety, ul.9.mája č. 74, 974 01 Banská Bystrica	zariadenie dočasnej starostlivosti o deti	6 miest	deti, ktorým rodič nemôže z vážnych dôvodov zabezpečiť osobnú starostlivosť a deti v krízovej situácii
Poskytovatelia sociálnej služby v zariadení podporovaného bývania				
DOM, n.o., Lazovná 21, 974 00 Banská Bystrica	DOM, n.o., Sládkovičova 46, 974 00 Banská Bystrica	zariadenie podporovaného bývania	4 miesta	občania so zdravotným postihnutím
Poskytovatelia sociálnej služby v zariadení pre seniorov				
DOM Božieho milosrdenstva, n.o., Ul.Tibora Andrašovana č. 44, 974 01 Banská Bystrica	DOM Božieho milosrdenstva, Tibora Andrašovana č. 44, 974 01 Banská Bystrica	domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov	DSS – 42 miest ZPS - 11 miest	seniori a občania so zdravotným postihnutím
Centrum zborovej diakonie KANAÁN, Lazovná 23, 974 01 Banská Bystrica	KANAÁN, Lazovná 23, 974 01 Banská Bystrica	zariadenie pre seniorov, domov sociálnych služieb	21 miest	seniori a občania so zdravotným postihnutím

Poskytovatelia sociálnej služby v domove sociálnych služieb				
Dom matky Terezy n.o., Družby č. 7, 974 04 Banská Bystrica	Dom matky Terezy, Družby č. 7, 974 04 Banská Bystrica	domov sociálnych služieb	43 miest, z toho 35 miest celoročný pobyt, 2 miesta týždenný a 6 miest ambulantná forma	občania so zdravotným postihnutím
DOM Božieho milosrdenstva, n.o., Ul.Tibora Andrašovana č. 44, 974 01 Banská Bystrica	DOM Božieho milosrdenstva, Tibora Andrašovana č. 44, 974 01 Banská Bystrica	domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov	DSS - 42 miest ZPS - 11 miest	FO odkázané na pomoc inej FO a FO v dôchodkovom veku
STADETORE, n.o., Ul. Slnečná č. 34, 974 04 Banská Bystrica	Slniečko, Slnečná č. 34, 974 04 Banská Bystrica	domov sociálnych služieb s ambulantnou formou	20 miest	deti so zdravotným postihnutím
Denné centrum Divadla z Pasáže, n.o., Lazovná č. 21, 974 00 Banská Bystrica	Denné centrum Divadla z Pasáže, Lazovná 21, 974 00 Babská Bystrica	domov sociálnych služieb s ambulantnou formou	15 miest	občania so zdravotným postihnutím

Zdroj: Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, internetová stránka Banskobystrického samosprávneho kraja, www.vucbb.sk/portal, údaje Mesta Banská Bystrica

Poznámky:

* *Uvádzaný zoznam je len orientačný, nakoľko poskytovatelia služieb sa menia a aj ich rozsah a zameranie je v rôznych zdrojoch udávaný rozdielne. V zozname sú uvedené len služby s konkrétnou lokalizáciou a kapacitou zariadenia (nie opatrovateľské služby a pod.).*

** *Uvádzané kapacity sú len orientačné, nakoľko sa menia podľa aktuálnych potrieb a možností.*

(Zoznam neuvádza služby, ktoré svojim charakterom nie sú viazané na stabilnú lokalitu (napr. miestami v zariadeniach) a majú skôr charakter poradenstva.)

Do sociálnej oblasti možno zahrnúť aj Saleziánov Don Bosca v areáli v ČM XII Sásová, ktorých činnosť má, okrem cirkevného a výchovného, aj výrazne sociálny charakter.

Vzhľadom na nerovnomerné rozmiestnenie, nedostatočnú kapacitu a neúplnú druhovú skladbu zariadení sociálnych služieb na území mesta odporúča ÚPN mesta uvažovať so

- zabezpečením rovnomernejšieho rozmiestnenia zariadení sociálnych služieb s dennou dochádzkou (tzv. základná sociálna vybavenosť - denné centrá, jedálne, strediská osobnej hygieny, práčovne) na území mesta, a tým aj znižovaním dochádzkových vzdialeností do týchto zariadení,
- zvyšovaním počtu zariadení sociálnych služieb podľa aktuálnych potrieb a možností zriaďovateľov,
- dobudovaním zatiaľ chýbajúcich zariadení (nízkoprahové denné centrum, denné centrum, integračné centrum)[1].,

Vychádzajúc z aktualizovanej metodickej príručky[19] na základe prepočtu odporučených štandardov pre obec s počtom do 100.000 obyvateľov odporúča ÚPN mesta, aby k návrhovému obdobiu bolo v meste Banská Bystrica minimálne: 1 zariadenie podporovaného bývania, 3-4 zariadenia opatrovateľskej služby, 1 rehabilitačné stredisko, 1 denný stacionár, 2 nocľaháme, 2 útulky, 1 zariadenie núdzového bývania, 3 integračné centrá, 4 jedálne, 2 práčovne, 2 strediská osobnej hygieny a orientačne 70 miest v zariadeniach pre seniorov a 300 miest v domovoch sociálnych služieb.

V územnom priemete počíta ÚPN mesta s rozmiestnením zariadení sociálnych služieb tzv. základnej sociálnej vybavenosti, denné centrá, jedálne, strediská osobnej hygieny, práčovne, zariadenia pre seniorov) rovnomerne na území jednotlivých častí mesta, resp. v miestach zvýšenej koncentrácie obyvateľstva.[2]

B.7.2.1.3.2. Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela

Zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov upravuje sociálnoprávnu ochranu detí a sociálnu kuratelu na zabezpečenie predchádzania vzniku krízových situácií v rodine, ochrany práv a právom chránených záujmov detí, predchádzania prehlbovaniu a opakovaniu porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu detí a plnoletých fyzických osôb a na zamedzenie nárastu sociálnopatologických javov.

Opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sa vykonávajú v zariadeniach, ktorými sú detský domov, detský domov pre maloletých bez sprievodu, krízové stredisko, resocializačné stredisko pre drogovo závislých a inak závislých a v iných zariadeniach zriadených na vykonávanie opatrení podľa tohto zákona.

Opatrenia podľa tohto zákona, ak tento zákon neustanovuje inak, sa vykonávajú v zariadeniach, ktoré zriadili určený orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, obec, vyšší územný celok alebo akreditovaný subjekt.

Zariadenia pôsobiace v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na území mesta Banská Bystrica sú nasledovné:

- štátny detský domov – Detský domov Svetluška (v zriaďovateľskej pôsobnosti ÚPSVaR Banská Bystrica), Kollárova 29, kapacita: 58 miest,
- neštátny detský domov – SED Banská Bystrica Domov detí (v zriaďovateľskej pôsobnosti Evanjelickej diakonie ECAV na Slovensku) – Profesionálna rodinná starostlivosť, Horná ul. č. 21, stav k 31.12. 2010: 26 detí a mladých dospelých vo veku od 9 mesiacov do 24 rokov umiestnených v 11 profesionálnych rodinách,

[1] *Pre mesto veľkosti Banskej Bystrice (s počtom obyvateľov do 100.000 osôb sú odporúčané v Metodickej príručke pre obstarávateľov a spracovateľov územnoplánovacej dokumentácie (ŠMVO – aktualizácia, r. 2009).*

[2] *Pozn.: v grafickej časti ÚPN mesta sa lokalizácia jednotlivých zariadení neprejaví – sú zahrnuté do plôch občianskeho vybavenia.*

- Centrum Srdiečko, Wolkerova 26 – detský domov pre deti a mládež v náhradnej ústavnej starostlivosti (v zriaďovateľskej pôsobnosti o.z. Signál ohrozenia, Banská Bystrica), kapacita: 18 miest,
- Dom sv. Alžbety, n.o. – krízové stredisko pre deti a osamelých rodičov, Ul. 9. mája 74 (v zriaďovateľskej pôsobnosti Dom sv. Alžbety, n.o. v Banskej Bystrici), kapacita – 5 miest,
- resocializačné stredisko po liečbe drogových závislostí – COR Centrum n.o. (v zriaďovateľskej pôsobnosti COR Centrum, n.o.), Tulská 38, kapacita: 16-18 osôb,
- Zariadenie pestúnskej starostlivosti (v zriaďovateľskej pôsobnosti BBSK), Chalupkova 5, kapacita: 4 deti.[3]

B.7.2.1.4. Kultúra

Zariadenia kultúry sú v meste Banská Bystrica reprezentované viacerými zariadeniami celomestského až regionálneho významu s kapacitou zodpovedajúcou postaveniu krajského mesta. Sú to viaceré múzeá (Múzeum SNP, Literárne a hudobné múzeum, Poštové múzeum Slovenskej pošty, a.s. s celoslovenským významom, Stredoslovenské múzeum so samostatnými expozíciami v Thurzovom dome a Tihányiovskom kaštieli v Radvani), galérie (Stredoslovenská galéria s 3 výstavnými priestormi, z toho 1 stála expozícia), knižničné inštitúcie (Verejná knižnica Mikuláša Kováča so 6-timi pobočkami, Štátna vedecká knižnica, Univerzitná knižnica UMB), profesionálne i amatérske divadelné scény, kiná a iné kultúrne zariadenia (Štátna opera, Bábkové divadlo na Rázcestí, Divadlo Štúdio tanca, Mestské divadlo – Divadlo z Pasáže, Divadlo Akadémie umení, Divadlo Ivana Palúcha, multikino Europa Cinemas, Dom Matice slovenskej, Stredoslovenské osvetové stredisko, hvezdáreň, PKO, centrá voľného času atď.)

V návrhu vybavenosti kultúry a osvety sa začínajú výrazne prejavovať nové trendy, súvisiace predovšetkým s prekonaním budovania klasických, často jednoúčelových zariadení, v prospech polyfunkčných zariadení až celkov, a to v rámci:

- vlastného odvetvia kultúry,
- previazania s ďalšími voľnočasovými aktivitami (spoločenskými, zábavnými, gastronomickými, relaxačnými, športovými), prípadne aj nákupnými, združenými do polyfunkčných centier.

Tieto trendy sledujú aj snahu zefektívnenia prevádzok z hľadísk ekonomických, prevádzkových aj funkčnej nadväznosti.

Zaužívané členenie zariadení kultúry je na: knižnice, osvetové zariadenia, múzeá a galérie, výstavné priestory, divadlá/kiná/amfiteátre, hvezdárne/planetáriá, zariadenia spoločensko-stravovacie s rôznou kultúrnou náplňou a pod. Rastie však dopyt po rôznych predtým netradičných zariadeniach ako diskotéky, internetové kaviarne, multimediálne centrá, multikiná, viacúčelové haly (pre masové podujatia kultúrne, spoločenské až športové) a ďalšie zariadenia, často spojené s viacfunkčným obsahom. Tieto zariadenia sú lokalizované samostatne, alebo do väčších celkov.

Väčšie objekty, ktoré sa v obraze mesta prejavujú, sú: pamätník SNP, Dom kultúry, mestský amfiteáter P.Bielika (všetky v ČM I Banská Bystrica). ÚPN mesta odporúča pre potreby kultúrno-spoločensko-zábavných podujatí vo väčšej miere využívať aj väčšie športové zariadenia – viacúčelové športové haly, prípadne aj veľkoplošné ihriská (napr. rozptylový priestor na Štiavničkách už tradične pre Radvanský jarmok).

V Banskej Bystrici má silnú tradíciu organizácia Parku kultúry a oddychu, vnímaná skôr organizačne než priestorovo, lebo je lokalizačne rozptýlená. ÚPN preto navrhuje zdôrazniť túto tradíciu aj vytvorením jedného ťažiskového viacfunkčného priestoru so silným zastúpením kultúrnej zložky pri Hrone na Mičinskej ceste na ploche súčasného parkoviska

[3] *Zdroj údajov: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Banskobystrický samosprávny kraj a web stránky príslušných zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.*

vo väzbe na areál verejnej zelene a vodnú plochu Pod rybou, výhľadovo aj v areáli bývalej Smrečiny spolu s lunaparkom vo väzbe na uvažovaný výstavný areál.

Nové zariadenia kultúry navrhuje ÚPN mesta lokalizovať najmä

- na základnom až obvodovom stupni v obytnom území so sústredenou súčasnou alebo navrhovanou obytnou zástavbou (vo východnej časti ČM I Banská Bystrica, v ČM VIII Podlavice, v ČM IX Radvaň (na Fončorde a v pôvodnej Radvani), v ČM X Rakytovce, v ČM XI Rudlová, v ČM XII Sásová, vo výhľade aj v ČM II Iliaš), a to v štruktúre a rozsahu zodpovedajúcom počtu obyvateľov a polohe k mestskému centru,
- na celomestskom stupni ako samostatné jedno- až viacúčelové objekty (napr. ako Národný dom, ktorý zostáva stále aktuálnym prototypom združujúcim viacero funkcií), alebo v rámci veľkoplošných celkov – Europa Shopping Center, ako aj areálu pamätníka SNP s pokračovaním navrhovanými polyfunkčnými objektmi pozdĺž Štefánikovho nábrežia, resp. areálu Kostiviarska – lom a vo výhľade areálu bývalej Smrečiny.

Pre kultúrne účely navrhuje ÚPN mesta vhodne využívať aj pamiatkové objekty, ktoré tým získajú mestotvornú náplň a tým aj zvýšenú možnosť zachovania. Pre kultúrne účely je potrebné zvážiť aj možnosť využitia areálu Medený hámor (ČM I Banská Bystrica) ako historicko-technického areálu.

Cirkevné zariadenia

Cirkevné zariadenia na území mesta reprezentujú najmä stavby kostolov, a to 11 rímsko-katolíckych kostolov a 6 kaplniek (často umiestňovaných ako súčasť ostatných zariadení občianskeho vybavenia, nielen cirkevných) a 3 evanjelické kostoly.

Minoritné cirkvi sú z hľadiska územného reprezentované napr. obnoveným Židovským domom – Rabinátom na ulici Janka Kráľa pri Huštáku (židovská cirkev), modlitebňami Bratskej jednoty baptistov (Horná Strieborná ul.), Cirkvi adventistov (Rudlovská cesta) a Svedkov Jehovových.

V časti mesta XI Rudlová sa nachádza Saleziánske mládežnícke stredisko s ihriskom, ktoré mládeži ponúka veľké množstvo aktivít z rôznych oblastí.

V r. 2008 bola dokončená stavba Domu Božieho milosrdenstva v zóne Belveder, v ktorom sa okrem zariadení sociálnych služieb nachádza aj Farský úrad Belveder s kostolom a Diecézna charita Banská Bystrica.

Rímsko-katolícka cirkev uvažuje v návrhovom období na území mesta Banská Bystrica s výstavbou nasledovných zariadení:

- ďalšie doplnkové zariadenia k hospicu Božieho milosrdenstva[4],
- kostol s kapacitou cca 200 veriacich v lokalite OS Zábava (severná časť ČM I Banská Bystrica),
- fara pri kostole v starej Sásovej.

Evanjelická cirkev zatiaľ v návrhovom období na území mesta Banská Bystrica s výstavbou nových zariadení neuvažuje.

Všetky vyššie uvedené zariadenia zohľadňuje aj ÚPN mesta s tým, že prípadné ďalšie nároky cirkví na výstavbu zariadení (napr. v súvislosti s ekumenickými snahami o vytváranie centier a celkov s náboženským aj civilným/vybavenostným obsahom) budú musieť byť v návrhovom období saturované na navrhovaných plochách občianskeho vybavenia, prípadne na plochách polyfunkčných zón.

B.7.2.1.5. Športové a telovýchovné zariadenia

Športové a telovýchovné zariadenia sú podrobne spracované v rámci kapitoly B.7.3. Návrh riešenia rekreácie, v časti B.7.3.3.4. Návrh rozšírenia resp. založenia ďalších zariadení/ areálov pre rekreáciu a šport na území mesta.

[4] *R.k. cirkev už nepočíta s pôvodne uvažovanou výstavbou kostola v zóne Hušták – Belveder.*

B.7.2.1.6. Verejná administratíva a správa

Zariadenia verejnej administratívy a správy reprezentujú na území mesta viaceré zariadenia štátnej správy a samosprávy. Ich počet a kapacita je závislá na aktuálnej organizácii verejnej správy v SR. Okrem nich sa tu nachádzajú aj špecializované organizácie a subjekty súvisiace s výkonom verejnej správy a služieb (Daňové riaditeľstvo SR Banská Bystrica, Daňový úrad, Štátny archív, zariadenia PZ SR a Mestskej polície, zariadenia HaZZ, ÚPSVaR, Regionálny úrad verejného zdravotníctva, notárske úrady, poštové úrady a ďalšie).

ÚPN mesta predpokladá v návrhovom období situovanie týchto zariadení v súčasných lokalitách, v prípade potreby umiestňovania nových zariadení (napr. v súvislosti s reorganizáciou verejnej správy alebo vznikom nárokov na nový typ zariadení) počíta s ich lokalizáciou v rámci navrhovaných nešpecifikovaných plôch občianskeho vybavenia.

B.7.2.2. Vybavenie komerčného charakteru

Vybavenie komerčného charakteru (administratíva komerčného charakteru, finančníctvo a poisťovníctvo, maloobchod, verejné stravovanie, verejné ubytovanie a služby) reprezentujú zariadenia, ktorých kapacitný rozsah a druhovú štruktúru by mal regulovať trh ponukou a dopytom.

Na území mesta Banská Bystrica je dobre rozvinutá sieť obchodov a ostatných služieb (1.403 zariadení obchodu a pohostinstiev podľa prieskumu vybavenosti ŠÚ SR z r. 2001). V oblasti potravinárskych predajní je najväčšou sieťou Prima Zdroj holding, a. s., najväčšou predajňou supermarket BILLA, s.r.o. s 2 predajňami (v centrálnej časti mesta v OD PRIOR, v OS Sásová a v OS Fončorda). Najväčšie obchodné domy a špecializované obchodné domy sú lokalizované na Zvolenskej ceste (OD TESCO - Hypermarket, NAY elektrodom a BAUMAX, ako aj viaceré veľkopredajne: Koberce Trend, KORATEX, Merkury Market, Mountfield, atď. OD PRIOR je však situovaný v centre mesta a OD Kaufland pri železničnej stanici (druhý OD je vo výstavbe v ČM IX Radvaň). V poslednom období k nim pribudlo najväčšie nákupno-zábavné centrum v banskobystrickom kraji - Europa Shopping Centre s celkovou rozlohou 37.500 m^2.

ÚPN mesta počíta v návrhovom období so sústreďovaním vybavenia komerčného charakteru (podobne ako v súčasnosti) najmä do polyfunkčných mestských blokov v priestore mestského centra (centrálnej mestskej zóny), resp. do priestorov sekundárnych a nižších mestských centier. Okrem centier vznikajúcich v súvislosti s novou (alebo novšou) výstavbou počíta ÚPN mesta aj s vytváraním menších vybavenostných centier v centrách pôvodne samostatných obcí – prirodzených historických centrách častí mesta.

Hierarchia všetkých uvažovaných centier (vrátane smerovania rozvojových osí občianskeho vybavenia) je znázornená v schéme v kapitole D.2.5.2. Celková urbanistická koncepcia rozvoja mesta.

So základnou obchodnou vybavenosťou uvažuje ÚPN mesta okrem spomínaných centier najmä vo väzbe na jednotlivé obytné súbory, a to v rozptyle alebo združovaním so zariadeniami ďalších druhov občianskeho vybavenia (združovanie však už bude typické viac pre centrá obytných území s polomerom primeranej dostupnosti). Združovanie do centier sa bude týkať najmä častí mesta s prevládajúcou obytnou funkciou charakteru bytových a polyfunkčných domov – ČM IX Radvaň (centrá na Fončorde, Radvani – juh, prípadne na Pršianskej terase), ČM XI Rudlová, ČM XII Sásová, ČM X Rakytovce, vo výhľade aj v ČM II Iliaš.

S vyšším obchodným vybavením uvažuje ÚPN mesta prevažne v centrálnych častiach mesta, a to v samostatných prevádzkach v parteroch objektov alebo vo veľkých mono- až polyfunkčných objektoch. V centre mesta sa v súčasnosti „ustaľuje“ vybavenostný pás so silnou obchodnou sieťou začínajúci v obchodno-zábavnom centre na Troskách (Europa Shopping Center, perspektívne aj Europa Business Center), pokračujúci v tradičnom páse cez Dolnú ulicu a námestie SNP na Hornú/Skuteckého ulicu.

V okrajových polohách uvažuje ÚPN mesta s vyšším obchodným vybavením najmä pozdĺž tranzitných trás: na juhu s rozšírením obchodno-nákupného areálu v ČM V Kráľová a na východe v smere na Brezno v rámci obchodného centra v mieste križovania budovaného severného obchvatu s vonkajším mestským okruhom (pri súčasnom areáli SAD). Polohu na tranzitnej trase a zároveň v centre mesta výhodne spĺňa lokalizácia vybudovaného Europa Shopping Center na Troskách.

S problematikou odvetvia maloobchodu úzko funkčne aj priestorovo súvisí problematika služieb obyvateľstvu.

Návrh rozvoja zariadení verejného ubytovania je podrobne popísaný v kapitole B.7.3. Návrh riešenia rekreácie, podkapitola B.7.3.3.6. Návrh ubytovacieho vybavenia.

Plochy pre navrhovaný rozvoj občianskeho vybavenia komerčného charakteru sú znázornené v grafickej časti ÚPN mesta v M 1:10.000 s funkčnou náplňou podľa regulačných listov funkčného využitia územia v kapitole B.20.2.2. Záväznej časti ÚPN mesta.

Výstavníctvo

Súčasné potreby výstavníctva na mestskej až regionálnej úrovni sa saturujú v centre mesta v príležitostnom výstavnom areáli na Námestí slobody.

ÚPN mesta navrhuje vo výhľade lokalizovať výstavný areál nadregionálneho až celoštátneho / medzinárodného významu (napr. so špecializáciou na zariadenia výrobky drevárskeho a papierenského priemyslu) v časti areálu bývalej Smrečiny (výhodou je možnosť zavlečkovania), alternatívne v priestore pri rýchlostnej komunikácii R1 mimo územia mesta Banská Bystrica ako súčasť občianskeho vybavenia jadrového priestoru uvažovaného centra banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia (s výhodami: veľký priestorový potenciál, blízkosť nadradenej cestnej siete, letiska.

Špecifické služby

Špecifickými službami pre obyvateľstvo sú cintoríny a pohrebné služby. Z väčších cintorínov je voľná kapacita len v Urnovom háji pri krematóriu, resp. v Centrálnom cintoríne v Kremničke, ktorý sa rozširuje podľa potreby.

Na území mesta sú aj ďalšie menšie aktívne cintoríny, ktoré však budú podľa dostupných údajov do 5-10 rokov kapacitne úplne vyťažené a pochovávanie v nich, už teraz obmedzené, bude potrebné úplne zastaviť. Už v r. 2011 budú kapacitne vyčerpané cintoríny v ČM XI a XII (Rudlová a Sásová).

ÚPN mesta počíta v návrhovom období s pochovávaním takmer výhradne v priestoroch komplexu Urnového hája a Centrálneho cintorína v ČM VI Kremnička, kde navrhuje priestory na rozširovanie hrobových miest s väzbou na verejnú zeleň a lesopark. Pri ostatných cintorínoch počíta so zachovaním ich pietneho charakteru s vedľajšou funkciou verejnej zelene so špeciálnym režimom, ako aj s ich permanentnou údržbou a rekonštrukciou.

V súvislosti s dlhodobejšou víziou predpokladá ÚPN mesta postupnú premenu všetkých historických cintorínov na areály špeciálnej verejnej zelene pietneho charakteru so zvláštnym štatútom a s časovo obmedzeným prístupom, ako aj vytvorenie parkového priestoru s príslušnými zariadeniami v mestskom cintoríne Kremnička. Zvláštnu pozornosť odporúča venovať ochrane historického cintorína v ČM XVI Uľanka a cintorína na hranici ČM VII Majer a ČM I Banská Bystrica, ktorého súčasťou je aj vojenské pohrebisko z I.svetovej vojny s nadregionálnym významom.

B.7.2.3. Funkčno-priestorový subsystém občianskeho vybavenia

Návrh subsystému občianskeho vybavenia vychádza zo skutočnosti, že zariadenia jej odvetví sú viazané na urbanizované prostredie a preto platia pre ich lokalizáciu približne rovnaké podmienky. Výnimkou sú zariadenia športových aktivít viazaných na prírodné danosti – lyžovanie, horská pešia a cykloturistika, celoročný pobyt v horách a pri vode, ktoré sa uskutočňujú prevažne v extraviláne mesta a v jeho záujmovom území. Budované športové zariadenia sú lokalizované takmer výlučne v intraviláne mesta a vzťahujú sa na ne tie isté kritériá ako na zariadenia ostatného vybavenia.[5]

Pre všetky odvetvia vybavenia je charakteristické členenie na vybavenie:

- nižšie, viazané prevažne na obytné prostredie, najmä na väčšie súbory bytových a polyfunkčných domov, ale aj na územia pôvodne samostatných obcí so zachovanou zástavbou vidieckeho charakteru,
- vyššie, viazané prevažne na centrálnu polohu v jadrovom meste, avšak v prípade vyšších nárokov na plochy a zoskupenia do polyfunkčných aj monofunkčných areálov (školské, zdravotnícke, športové, nákupné a iné) aj na okrajové polohy mesta podľa výskytu disponibilných voľných plôch väčšieho rozsahu.

V prípade výrazného prevládania funkcie občianskeho vybavenia na určitom území získava príslušný priestor charakter tejto funkcie (resp. obytno-vybavenostný), čo je vyjadrené aj v grafickej časti ÚPN mesta. Plochy športu sú vyznačené osobitne. Zariadenia základného vybavenia sú zvyčajne zahrnuté do plôch bývania, resp. do plôch inej dominantnej funkcie (výrobná, športová, rekreačná, dopravná).

Pri tvorbe funkčno-priestorového systému je pre zariadenia vybavenia obvyklé ich sústreďovanie sa do skupín zariadení až centier rôzneho významu (lokálne, obvodové, celomestské, regionálne), v paralelnom vyjadrení aj do kategórií (1 – najvyššie, regionálne až 6 – najnižšie, lokálne). Takáto sieť centier je základom funkčno-priestorového systému vybavenia, ktorého základnými prvkami (uzlami) sú práve tieto centrá, areály vybaveností resp. jednotlivé veľkorozmerné objekty. Táto sieť sa výrazne prejavuje aj v urbanistickej kompozícii mesta.[6]

Z vyššieho územného pohľadu (v zmysle širších územných vzťahov) predpokladá ÚPN mesta vznik centra banskobytricko-zvolenského ťažiska osídlenia v priestore medzi Banskou Bystricou a Zvolenom s absorbovaním území oboch týchto miest, mesta Sliač a medzi nimi ležiacich obcí.

---

[5] *V zmysle PHSR mesta Banská Bystrica na roky 2007-2013 a v ňom obsiahnutej stratégie rozvoja mesta má byť mesto „lídrom regiónu stredné Pohronie v oblasti vzdelávania, kultúry, športu a zdravotníctva,... mestom, ktoré sa bude opierať o svoje tradície v týchto oblastiach a bude ďalej podporovať ich rozvoj“, ako aj mestom „s dostupnými službami pre všetky skupiny obyvateľov, sociálne vyváženým, s infraštruktúrou pre duševnú, telesnú i sociálnu pohodu svojich občanov“ – táto vízia je zodpovedajúcim spôsobom zohľadnená v ÚPN mesta Banská Bystrica - v návrhu občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou.*
ÚPN mesta návrhom rozvoja občianskeho vybavenia vytvára predpoklady pre plnenie realizačných cieľov a opatrení z PHSR, a to najmä:

- *Realizačný cieľ 2.2: Zlepšiť podmienky pre aktívny oddych občanov a atraktívne trávenie pobytu pre návštevníkov - Priorita 2.2.1: Zvýšiť atraktivitu a dostupnosť služieb voľného času pre rôzne skupiny občanov*
  - *Opatrenie 2.2.1.2: Zlepšiť dostupnosť, materiálno-technickú vybavenosť, fyzický stav a počet zariadení pre voľnočasové aktivity, informácie a poradenstvo pre občanov*
- *Realizačný cieľ 2.3: Vytvárať a realizovať lepšie riešenia verejných problémov a rozvoja mesta (tvorivé, akceptované, synergicky pôsobiace, zosúlaďujúce potreby a možnosti) - Priorita 2.3.1: Zapájať inštitúcie a občanov do hľadania a realizácie individuálnych i verejných, spoločných riešení*
  - *Opatrenie 2.3.1.2: Budovať komunitné centrá (v spolupráci s obyvateľmi)*
- *Realizačný cieľ 3.1: Poskytovať kvalitné a flexibilné sociálne a zdravotnícke služby v meste - Priorita 3.1.1. Budovanie materiálno-fyzických podmienok na poskytovanie sociálnych služieb a služieb vedúcich k podpore zdravia*
  - *Opatrenie 3.1.1.1: Budovanie komunitných centier pre rôzne skupiny alebo multifunkčné, v rôznych častiach mesta,*
  - *Opatrenie 3.1.1.3: Podpora sociálneho bývania.*

[6] *Schéma hierarchie centier občianskeho vybavenia za str. 228.*

V Banskej Bystrici celomestským centrom vybavenia bol a zostáva historický priestor Námestia SNP s výbežkami na Dolnú a Hornú ulicu. Toto centrum sa v minulom storočí predĺžilo aj smerom k Hronu cez Národnú a Kapitulskú ulicu a v súčasnosti prakticky pokrýva v celom rozsahu UO 01 – Historické jadro s pamiatkovou rezerváciou. ÚPN mesta tento centrálny priestor posúva smerom na západ k Huštáku a na Trosky, kde sa vytvára sekundárne centrum s polyfunkčným občianskym vybavením (administratívne, obchodno-nákupné, kongresovo-konferenčné, spoločensko-zábavné) vyjadreným objektmi Europa Shopping Center, v pokračovaní až na Námestie Ľ. Štúra. Budúci význam tohto sekundárneho centra zvyšuje aj výborná poloha pri rýchlostnej komunikácií I/66. Výsledkom takejto koncepcie je vznik veľkorysého vybavenostného pásu prebiehajúci takmer cez celé rozšírené centrum mesta s rozdielnym charakterom vybavenia a prostredia:

- kultúrno-spoločenským v historickom centre,
- administratívno-obchodným v modernom centre na Troskách.

Západne od centra Trosky sa naň napája centrum Štiavničky so špecifickou športovo-rekreačnou náplňou, s doplnkovým využitím aj pre veľkoplošné podujatia, napr. pre tradičný Radvanský jarmok.

Z ťažiskového centra na námestí SNP lúčovite vychádzajú ďalšie navrhované vybavenostné pásy, a to:

- na severovýchod k ČM XII Sásová a ČM XI Rudlová s univerzálnym centrom obytného súboru Rudlová-Sásová, špecifickým centrom – športovým areálom UMB, a ďalšími menšími miestnymi centrami,
- na sever k ČM IV Kostiviarska s menším centrom na Zábave a špecifickým polyfunkčným centrom v bývalom lome Kostiviarska,
- na východ k centru na námestí Slobody a odtiaľ k budúcim centrám
  - v priestore križovania cesty I/66 s vonkajším okruhom (s pokračovaním do centra špecifického vybavenia priemyselného parku,
  - na ľavom brehu Hrona (ako centrum rekreácie a športu),
  - vo výhľade aj na mieste bývalej Smrečiny s predpokladanou špecifickou náplňou – výstavníctvo,
- na juh cez Národnú ul. na ľavý breh Hrona a do priestoru Urpín – Uhlisko,
- na juh za Námestím Ľ. Štúra k obchodno-nákupnému centru (OD TESCO) a ďalej cez reťazec menších centier pozdĺž cesty I/66 až do ČM X Rakytovce (vo výhľade až s napojením na regionálne centrum, resp. sieť jeho centier),
- na juhozápad za Námestím Ľ. Štúra do OS Pršianska terasa (resp. až k rekreačno-športovým centrám v ČM VI Kremnička a ČM X Rakytovce),
- na severozápad za Štiavničkami k menšiemu vybavenostnému centru (na mieste súčasného ZAaRES-u) a za nim k špecifickému areálu UMB ako hlavnému vysokoškolskému centru,
- paralelne cez menšie centrum Tajovská ul. až k FNsP F.D.Roosevelta.

Na centrá vyššieho významu sa napájajú ďalšie, prevažne už lokálne centrá obytných súborov v rámci obytných plôch častí mesta v Rudlovej, Sásovej, Podlaviciach, Radvani – Fončorde, Pršianskej terase, Rakytovciach – Kremničke, vo výhľade aj v OS Iliaš a Šalková.

V extraviláne vznikne špecifické centrum turistického vybavenia slúžiace stredisku turizmu Králiky (ČM IX Radvaň), avšak lokalizované najmä v samostatnej obci Králiky, t. j. mimo územie mesta Banskej Bystrice. V extraviláne až blízkom záujmovom okolí sa nachádzajú v rozptyle aj jednotlivé lokality budúceho Geomontánneho parku s jeho historicko-kultúrnou a turistickou funkciou.

B.7.3. Návrh riešenia rekreácie

B.7.3.1. Prírodné a civilizačné danosti

B.7.3.1.1. Prírodné pôvodné a nadobudnuté danosti

Prírodné podmienky dávajú predpoklady predovšetkým pre uplatnenie rekreačných a športových činností viazaných na horské prostredie a to.

- pre prechádzky, pešiu a horskú turistiku s výbornými podmienkami, čo je zdôraznené bohatou sieťou peších turistických trás začínajúcich už na okraji mesta do všetkých okolitých pohorí; výborné podmienky dávajú predpoklad aj pre tvorbu lesoparku, ktorý sa rozprestiera na troch lokalitách,
- pre zimné športy, ktorým slúžia viaceré lyžiarske terény v bezprostrednom okolí a v bližšom záujmovom území mesta najmä na východných svahoch Kremnických vrchov a Starohorských vrchov,
- pre cykloturistiku údolnú aj horskú, pre ktorú sa začína budovať sieť cyklistických trás,
- pre špecifické činnosti (poľovníctvo, jazdectvo, golf a pod.).

Slabšie podmienky sú pre vodné športy, z ktorých sa uskutočňuje vodná turistika po Hrone a športové rybárstvo. Vodné plochy sa v okolí nenachádzajú. Možnosť kúpania je len v budovaných zariadeniach – prírodné kúpalisko Štiavnička v meste.

V okolí je bohatý výskyt minerálnych prameňov, vo vlastnom meste minerálny prameň v Rudlovej.

B.7.3.1.2. Civilizačné danosti

Bohatý historický vývoj ako aj súčasný rozvoj mesta Banská Bystrica a jej okolia vytvára podmienky aj pre uplatnenie viacerých foriem tzv. poznávacieho turizmu (kultúrny, spoločenský, vzdelávací, „kongresový“, nákupný, služobný, obchodný, zábavný, športový a pod.).

V meste a jeho bližšom záujmovom okolí sa nachádza množstvo pamätihodností a pozoruhodností, pamiatok a atraktivít príťažlivých pre širší až medzinárodný turizmus. Ide najmä o:

- významné urbanistické celky: historický stred mesta ako mestská pamiatková rezervácia s areálom mestského hradu, v okolí pamiatková rezervácia ľudovej architektúry obec Špania Dolina,
- architektonické pamiatky (významné pre turizmus): v meste NKP mestský hrad s hradbami - baštami, zo sakrálnych stavieb 4 kostoly, kalvária, zo svetských stavieb meštiacke domy (Thurzov, Benického, Bethlenov), NKP pamätník SNP, cintorín s hrobmi významných osobností, v okolí mesta viaceré kostoly (Jakub, Hronsek – drevený kostol, Špania Dolina), kaštiele a kúrie (Radvaň, Vlkanová, Hronsek, Dolná Mičiná), sprístupnený stredoveký hrad a archeologický park s odkrytým kláštorom v Slovenskej Ľupči, NKP Kalište, pamätník v Kremničke,
- technické pamiatky v okolí najmä z obdobia baníctva a hutníctva: Špania Dolina (baňa, klopačka, halda, špaňodolinský vodovod), opustené bane v Malachovskej a Tajovskej doline, výroba paličkovania čipiek v Španej Doline,
- múzeá: v Banskej Bystrici (Stredoslovenské, Literárne a hudobné, múzeum SNP, Štátna galéria, galéria D. Skuteckého), pamätné izby v Tajove (Murgaša, J.G.Tajovského),
- kultúrno-spoločenské inštitúcie: Štátna opera, Univerzita Mateja Bela, Akadémia umení, Biskupský úrad rímsko-katolíckej cirkvi, centrum bankovníctva, PKO,
- podujatia: FOR ARCH Slovakia, FOR HABITAT, Akademická Banská Bystrica, Eurofolklór, Radvanský jarmok, Bábkarská Bystrica, Tajovského divadelné dni, Špaňodolinský banícky jarmok a ďalšie,
- religiózne podujatia: púte v Starých Horách,
- športové podujatia v záujmovom území: Biela stopa SNP, medzinárodné preteky Slovenský pohár psích záprahov na Donovaloch, majstrovstvá v zimnom triatlone, krňačkové preteky a ďalšie,

Dôležitým predpokladom rozvoja turizmu je aj významná dopravná poloha mesta a to najmä pre tranzitný turizmus a poloha letiska v Sliači.

Z územného hľadiska sa proces rekreácie a cestovného ruchu uskutočňuje na viacerých územných úrovniach:

- v hraniciach mesta Banskej Bystrice (jadrové mesto + územia pridružených, pôvodne samostatných obcí, v prípade Rudlovej, Sásovej, Radvane a Podlavíc s prevahou novodobej zástavby formou bytových a polyfunkčných domov),

- v záujmovom území mesta (najmä obce – Dolný Harmanec, Králiky, Kordíky, Tajov, Riečka, Špania Dolina, Staré Hory, Turecká, Nemce, Selce, do istej miery aj Horná a Dolná Mičiná, Badín, Sielnica a Hronsek),
- na širšom území – zahrňujúcim prevažne územie bývalého okresu Banskej Bystrice, v prípade sústredenejšej návštevnosti z mesta aj za jeho hranicami v bývalých okresoch Brezno (rekreačný územný celok Bystrianska dolina) a Zvolen (kúpele Sliač a Kováčová, Môťovská vodná nádrž).

B.7.3.2. Širšie územné vzťahy

Z hľadiska rekreácie, športu a turizmu je potrebné za záujmové územie mesta Banská Bystrica v návrhovom období ÚPN mesta pokladať aj územie okresov Zvolen a Brezno. Na území okresu Banská Bystrica, ktorý sa postupne stane bezprostredným zázemím mesta, bude treba rozvoj tohto odvetvia cieľavedome koordinovať a systémovo podporovať.

Funkčné vzťahy Banskej Bystrice s priestorom Zvolena budú veľmi významné hlavne v doprave, kúpeľníctve a v poznávacom turizme. Pomerne významné budú aj z hľadiska možností rekreácie pri vode a vidieckeho turizmu. Vzťahy s priestorom Brezna sa ďalej posilnia hlavne v oblasti horského turizmu (osobitne pri rozvoji zimných športov) a poznávacieho turizmu. Pre Banskú Bystricu s významom budúceho turistického centra stredného Slovenska bude narastať význam jeho vonkajšej návštevnosti, závislej na dopravnej prístupnosti. Z hľadiska cieľovej aj tranzitnej dopravy má v regióne rozhodujúce postavenie Zvolen ako uzol železničnej, cestnej aj leteckej dopravy. Rozvoj medzinárodného turizmu podmieni hlavne skutočnosť, či sa podarí cez Zvolen obnoviť historické severojužné prepojenie v smere Krakov – Budapešť, a tiež to, či Banská Bystrica a Zvolen budú vzájomne koordinovať využitie svojho územného potenciálu, vrátane turistického, v záujme integrácie do sídelnej aglomerácie.

Z hľadiska nosných odvetví turizmu ponúka širšie záujmové územie Banskej Bystrice hlavne tieto aktuálne a potenciálne danosti:

Kúpeľníctvo

Kúpeľníctvo v súčasnom ponímaní tu má veľmi dobré podmienky nielen ako liečba, ale hlavne ako liečebná prevencia, revitalizácia a rekondícia, pretože je ho možné spájať s inými atraktívnymi športovými, poznávacími a kultúrnymi danosťami. Vysoko štandardné a verejnosti známe balneologické kúpele Sliač, Kováčová, Turčianske Teplice a Dudince môžu v budúcnosti doplniť aj kúpele Brusno a Sklené Teplice. Stagnujúce kúpele Korytnica sa môžu oživiť funkčnou integráciou s Donovalmi ako unikátne klimatické kúpele. Perspektívu majú aj nové klimatické kúpele, ktorých štatút môžu získať niektoré horské strediská, napr. Donovaly alebo Tále.

Horský turizmus

Horský turizmus predstavuje široké spektrum aktivít spájajúcich pobyt a pohyb v horskej krajine. Ťažiskovou aktivitou sú a budú zimné lyžiarske športy. Podmieňujúcim faktorom je však zachovanie atraktívneho prírodného prostredia, kvalitná vybavenosť a široká ponuka turistických produktov, športových aktivít a spoločenských podujatí.

Významné strediská horského turizmu a zimných športov má Banská Bystrica priamo na svojom území aj v najbližšom okolí. Sú to strediská Dolný Harmanec, Králiky, Špania Dolina – Šachtičky a Selce – Čachovo. Tieto je potrebné dopravne a prevádzkovo integrovať s priľahlými prímestskými rekreačnými územiami, resp. s priľahlým obcami záujmového územia, a zapojiť ich do systému ponuky mesta. Podporu oživenia a kvalitatívnej obnovy si vyžaduje horské stredisko Turecká.

V záujmovom území mesta sa nachádzajú aj horské strediská cestovného ruchu dosahujúce až medzinárodný význam. Sú to hlavne neďaleké Donovaly a vzdialenejší komplex Mýto pod Ďumbierom – Bystrá, Tále – Krpáčovo a Chopok – juh. Hlavne zimné využitie južných svahov Chopka dáva výhľad na podstatné zvýšenie lyžiarskeho potenciálu v okolí Banskej

Bystrice. Vybudovanie nového horského strediska s doménou zimných športov sa pripravuje v priestore Ráztoka - Ráztocké lazy - Bukovec pri Nemeckej.

Poznávací turizmus

Veľký a pomerne rozmanitý potenciál Banskej Bystrice a jej okolia pre rozvoj poznávacieho turizmu, osobitne kultúrno-historického a montánneho, ponúka ďalšie doteraz nevyužité možnosti. Pasívne prehliadky mestskej rezervácie, múzeí a galérií, ale aj niektorých prírodných atraktivít, hlavne jaskýň v okolí, nárast návštevnosti, hlavne zahraničnej, podstatnejšie nepodporia. Vo všeobecnosti chýba ponuka príťažlivých produktov, aktivít a podujatí, ktoré sa nedajú vytvárať bez vybudovanej základne a funkčného systému.

Zo známych stavebných kultúrnych pamiatok je možné efektívnejšie využívať množstvo stredovekých sakrálnych stavieb, ktoré sú priamo v Banskej Bystrici alebo v jej blízkom okolí. Sú to napr. kostoly v častiach mesta Radvaň, Sásová a Jakub, v záujmovom území najmä v obciach Špania Dolina, Hronsek a Selce, v širšom území v obciach Poniky, Čerín a ďalších. Turisticky zaujímavý môže byť archeologický odkryv kláštora v Slovenskej Ľupči, ale aj kostnice so špitálom na námestí vo Zvolene. Väčší turistický záujem môže získať tiež známe pútnické miesto Staré Hory.

Príťažlivosť zázemia Banskej Bystrice nepochybne zvýši zreštaurovaný zámok v Slovenskej Ľupči a renesančný kaštieľ v Hronseku. Na obnovu a vhodné využitie čakajú aj chátrajúce kaštiele v Radvani a zámok v Dolnej Mičinej. Návštevnícky veľmi príťažlivou pamiatkou sa stáva Pustý hrad nad mestom Zvolen. Archeologicky sa tu odkrýva a prezentuje dávno zaniknuté sídlo stredovekého komitátu, ktoré opevnenou plochou patrilo medzi najväčšie v Európe. Turistické využitie ponúka aj hrad vo Vígľaši a zrúcaniny hradov Podzámčok, Šášov a Revište.

Nové možnosti pre rozvoj poznávacích aktivít ponúka tiež prehistória regiónu. V okolí Banskej Bystrice sa nachádza niekoľko starovekých hrádkov a hradísk známych bohatými nálezmi zbraní, šperkov, mincí a iných vzácnych artefaktov. Tieto objekty doteraz nie sú preskúmané a návštevnícky sprístupnené. Sú to zväčša turisticky veľmi atraktívne lokality so skvelou vyhliadkou na úchvatnú horskú krajinu a jej osídlenie. V bezprostrednej blízkosti mesta sú to hlavne hradiská pri Badíne, hrádok pri Malachove, hrádok s jaskyňami pri Sásovej (na území obce Nemce), hrádok pri Selciach a výšinné sídliská na Hornom diele (na území obce Špania dolina), v širšom zázemí mesta lokality nad Hrochoťou, pri Hiadeli, Jasení, Hornej Lehote, na Kopci nad Priechodom a ďalšie, ešte nepreskúmané lokality.

Najbohatšia a pre cestovný ruch doteraz najmenej využitá je montánna a industriálna história regiónu. Banská Bystrica vznikla v 13. storočí ako banské mesto a až do 18. storočia patrila medzi najväčších producentov medi v Európe, ale meď, striebro a zlato sa v jej okolí ťažilo už od eneolitu. Táto činnosť trvale poznačila celé kultúrne dedičstvo Horehronia. Nachádza sa tu veľké množstvo stôp prehistorickej ťažby, ale aj ranoindustriálnych a novodobých technických pamiatok založených na významnom rudonosnom ložisku, ktoré spolu so špecifickým osadníckym osídlením vytvárajú jedinečnú geomontánnu krajinu. Niektoré danosti patria medzi svetové unikáty, napr. cez dvesto kamenných nástrojov na spracovanie rúd zo Španej Doliny alebo viac ako 50 km dlhá sústava banských vodovodov v Starohorských vrchoch, ale aj pozostatky strojovní starých šácht, stúp a hámrov, dômyselný systém splavovania dreva z Horehronia pre centrálnu výrobu hutníckeho uhlia a mnohé ďalšie.

Toto nezvyčajné sústredenie montánnych pamiatok v krajine, ktorá je už sama turisticky a športovo atraktívna, umožňuje vytvoriť integrované systémy ponuky a marketingu turizmu. Ich ťažiskom bude samotné mesto Banská Bystrica. Takéto riešenie ponúka pripravovaný projekt Banskobystrického geomontánneho parku, ktorý má predpoklady stať sa členom európskej sústavy geoparkov. V počiatočnej fáze bude zahrňovať okres Banská Bystrica, následne Brezno a neskôr sa predpokladá jeho spojenie s Banskoštiavnickým geoparkom a vytvorenie veľkého Stredoslovenského geoparku. Banskobystrický geomontánny park budú tvoriť: historické banské mesto Banská Bystrica a päť priľahlých geomontánnych

oblastí. Z nich ťažisková bude Starohorská-špaňodolinská, v ktorej je najvyššia koncentrácia banských diel a na ne nadväzujúcich spracovateľských zariadení a logistických systémov. Na rozlohe asi 20 km^2 sa tu dá len z obdobia po r. 1500 návštevníkom ukázať deväť hlbinných šácht, okolo štyridsať štôlní, päť drviacich stúp, sedem miest, kde boli huty, jeden medený a jeden železný hámor, štyri banské vodovody, dve desiatky drevárskych a uhliarskych osád, niekoľko špeciálnych banských ciest a veľa ďalších špecifických ranoindustriálnych daností. Práve okolie Španej Doliny s 3.500-4.000 rokov trvajúcou sporadickou exploatáciou tunajších ložísk metalických rúd, ktorá bola v 12. až 20.stor. zavŕšená už trvalou ťažbou striebra a medi, má najlepšie predpoklady stať sa miestom prírodného banského múzea so skanzenom a tým aj ťažiskovým návštevným a prevádzkovým centrom celého geomontánneho parku. Je tu už vyhlásená rezervácia baníckej ľudovej architektúry. Je možné, že sa podarí zachovať aj monument industriálnej architektúry – novodobú úpravňu rúd, spojenú prekopom s už zaniknutou banskou osadou Piesky. Tu v bizarnej krajine za staročia navŕšených a v novoveku znova prekopaných banských háld je možno návštevníkom názorne priblížiť všetky vývojové formy rudného baníctva a ponúknuť im aj osobné zážitky pri objavovaní montánnej krajiny a hľadaní rudných minerálov.

Z múzea a skanzenu bude vychádzať sústava poznávacích a náučných okruhov do blízkeho okolia a tiež vonkajších trás pre peších, cyklistov, motorizovaných návštevníkov a pre hromadné zájazdy a exkurzie. Ich cieľom budú lokálne, tematicky diferencované expozície v jednotlivých historických sídlach na území geoparku a samozrejme tiež priamo v Banskej Bystrici[7]. Z tematických expozícií najzaujímavejšia môže byť uhliarska na Donovaloch, drevorubačská v Harmanci, folklórna v Podkoniciach, ale aj expozícia SNP v NKP Kalište, archeologický odkryv kláštora v Slovenskej Ľupči a ďalšie. Do tvorby geomontánneho parku sú zapojené aj okolité mikroregióny (Kremnické vrchy-východ, Pod Pánskym dielom, Starohorská dolina, Pozdola, Severné Podpoľanie, Rentar). Ťažiskom parku však bude mesto Banská Bystrica a najvýznamnejšou lokalitou obec Špania Dolina.

Turistický tranzit

Geomontánny park s jeho expozíciami a náučno-poznávacími trasami bude pre časť návštevníkov regiónu Banskej Bystrice cieľovou destináciou. Prevažne však bude doplnkovou ponukou aktivít pre všetkých turistov a účastníkov cestovného ruchu, cieľových aj tranzitných.

Mesto Banská Bystrica sa musí energicky angažovať za severojužné dopravné prepojenie, ktoré na jeho území umožní smerovať väčší podiel medzinárodného turistického tranzitu medzi Budapešťou a Krakovom. Vybavenosť a služby v meste a v jeho okolí musia byť schopné zachytiť časť prechádzajúcich turistov na krátkodobú zastávku a v rámci nej aj na návštevu okolitých pozoruhodností, prípadne aj na kratší pobyt. Za takéto záchytné zóny tranzitu je treba považovať hlavne priestory Sliač – Badín – Vlkanová a Uľanka – Staré Hory – Donovaly, ďalej aj priestor Slovenská Ľupča – Lučatín – Moštenica (najmä v prípade vedenia rýchlostnej komunikácie R3 popod Hiadeľské sedlo). V samotnom meste, najlepšie v Radvani by malo vzniknúť špecifické turistické centrum s komplexným servisom informácií a služieb a podobne aj na R3 v úseku Hiadeľská až Korytnická dolina.

Vidiecky turizmus

Morfológia terénu, krajinné prostredie aj historický vývoj osídlenia v okolí Banskej Bystrice má odlišné znaky a danosti severne a južne od toku Hrona.

V severnej časti prevládajú horské podmienky s prevažne industriálnym osídlením. Tu je doménou cestovného ruchu horský a poznávací montánny turizmus. Domáce naturálne hospodárstvo zaniklo a sídelný potenciál využívajú chalupári, chatári, ale aj obyvatelia pôsobiaci v meste. Krajinný potenciál slúži pre relax, turistiku a športy, hlavne zimné. Horské

[7] *Zaujímavé môžu byť napr. pozostatky pridruženej výroby k ťažbe medi v meste v Radvani (časť Stupy) s prezentáciou banskej histórie mesta a prepojením pešej rekreačnej a poznávacej turistiky smerom do Malachova.*

obce ako Donovaly, Králiky, Špania Dolina a Turecká sa stali významnými strediskami cestovného ruchu celoštátneho až medzinárodného významu.

V južnej časti sú viac zastúpené miernejšie pahorkatiny s poľnohospodárskym osídlením. Ale aj toto je v priestore Ľubietovej a Poník poznačené ešte staršou montánnou históriou – pôvodne tu boli tiež významné rudné bane. Staré gazdovské hospodárenie aj tu upadlo, nahradila ho poľnohospodárska veľkovýroba. Potenciál osídlenia je využívaný pre trvalé ale aj prechodné bývanie majiteľov. Udržuje sa aj drobné doplnkové poľnohospodárstvo a remeselná výroba. Možnosti pre nájomné prázdninové bývanie vo vidieckom prostredí sú zatiaľ prakticky nevyužité. Pritom práve toto krajinné prostredie severného Podpoľania s jedinečným folklórom je ideálnym miestom pre vidiecky turizmus v širokej škále foriem a produktov. Na jeho rozvoji môže mesto Banská Bystrica významne profitovať a v budúcnosti by ho malo systémovo podporovať. Dôležitou úlohou je udržanie kvality a zlepšenie priepustnosti prístupových ciest a zapojenie celého priestoru do informačného systému mesta.

Iné významné športové a turistické aktivity

Medzi športové a rekreačné aktivity náročné na priestor a prírodné podmienky patria: letný pobyt pri vode a vodné športy, jazdectvo, motoristické podujatia a preteky, golf, športové lietanie a rad ďalších, vrátane takých špecifických záľub ako je poľovníctvo, rybolov a iné. S výnimkou aktivít viazaných na väčšie vodné plochy sú všetky potenciálne pokryté v bližšom alebo širšom zázemí mesta a zväčša už aj tvoria jestvujúce produkty cestovného ruchu v okolitých sídlach a turistických strediskách. Najširšie spektrum ponuky na realizáciu špecifických športov, záľub a foriem využívania voľného času v blízkom okolí mesta môžu vytvoriť prímestské strediská Králiky a Špania Dolina – Šachtičky, v širšom zázemí hlavne stredisko Donovaly, ako aj rekreačno-turistické využitie blízkych obcí: Tajov, Kordíky, Dolný Harmanec, Staré Hory, Selce, Slovenská Ľupča, Horná a Dolná Mičiná, Vlkanová, Hronsek. Pre obyvateľov a návštevníkov Banskej Bystrice sú dobre dostupné aj všetky stredoslovenské rekreačno-turistické centrá a aglomerácie v priestore Brezna, Kremnice, Banskej Štiavnice, Ružomberka, Liptovského Mikuláša, ale aj na Orave, vo Vysokých Tatrách, na Spiši, v Gemeri, na Poiplí a dolnom Pohroní, na Ponitrí a v Turci.

Rozvojové zámery a projekty

Mesto Banská Bystrica by malo v návrhovom období ÚPN podporovať rozvoj rekreácie, športu a turizmu vo svojom záujmovom území, a to hlavne v rámci nasledovných zámerov:

- vybudovanie prírodného banského múzea so skanzenom na báze bývalej úpravne rúd v Španej Doline,
- prepojenie severného okraja Nemiec a tým aj časti mesta Sásová s prímestským strediskom turizmu Šachtičky,
- vybudovanie viacúčelových vodných plôch na severnom okraji Seliec a rozšírenie prímestského strediska turizmu Čachovo,
- prepojenie prímestského strediska turizmu Králiky so strediskom turizmu Skalka v Kremnických vrchoch,
- prepojenie turistických, náučných, cyklistických a iných pohybových trás medzi prímestskými zónami a zázemím mesta,
- sprístupnenie a prezentácia trasy historického Špaňodolinského banského vodovodu v Starohorských vrchoch,
- dobudovanie ďalších vodáckych základní na rieke Hron v Slovenskej Ľupči, Šalkovej a v Hronseku.

Mesto Banská Bystrica je významným partnerom pre vytváranie a budovanie spoločného produktu kultúrneho a poznávacieho turizmu v regióne Banská Bystrica s názvom „Banskobystrický geopark“ a pre jeho integráciu s okolitými stredoslovenskými parkami a začlenenie do európskeho spoločenstva geoparkov. Cieľom projektu „Banskobystrický geopark“ je vytváranie nového produktu v turizme (tzv. geoturizmus), ktorý je zameraný na

spájanie pobytového s poznávacím a zážitkovým turizmom na území mesta v úzkom spojení s jeho okolím.

Spracovanie „Integrovanej stratégie rozvoja územia Banskobystrický geopark“, realizovalo občianske združenie Banskobystrický geomontánny park, v rámci projektu "Rozvoj vidieckeho územia Banskobystrického geomontánneho parku prístupom LEADER", financovaného z Programu rozvoja vidieka SR 2007 - 2013.

Spracovanie stratégie bolo ukončené v decembri 2009 a v januári 2010 bola zaslaná na PPA v rámci 2. výzvy na predkladanie Integrovaných stratégií rozvoja územia. Jej strategickým cieľom je „zlepšenie ekonomických a životných podmienok vidieckeho obyvateľstva a zvýšenie príťažlivosti obcí pre dosiahnutie vyššej konkurencieschopnosti územia environmentálne citlivého prostredia geoparku.

Na území geoparku sú vymedzené nasledovné geomontánne oblasti:

- Starohorsko-špaňodolinská geomontánna oblasť (zo záujmového územia Banskej Bystrice obce: Dolný Harmanec, Harmanec, Kynceľová, Nemce, Selce, Slovenská Ľupča, Staré Hory, Špania Dolina, Turecká),
- Ponicko-ľubietovská geomontánna oblasť (zo záujmového územia Banskej Bystrice žiadne obce),
- Bukovecko-brusnianska geomontánna oblasť (zo záujmového územia Banskej Bystrice žiadne obce),
- Badínsko-tajovská geomontánna oblasť (zo záujmového územia Banskej Bystrice obce: Kordíky, Králiky, Riečka, Tajov).

Obr. B.7.3.2-1 Banskobystrický geomontánny park (schéma podľa Integrovanej stratégie rozvoja územia Banskobystrický geopark)

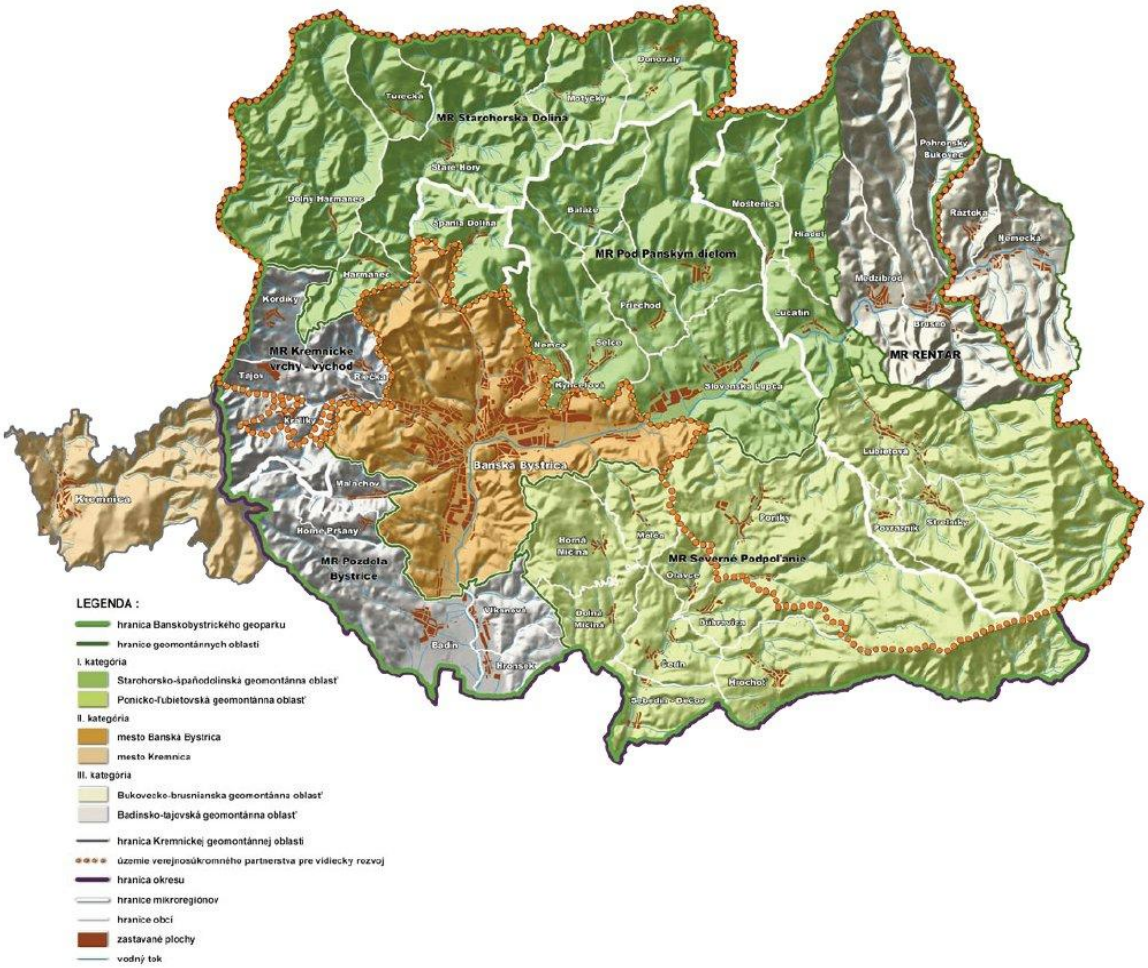

Zdroj: http://www.geoparkbb.sk/sk/Article/154/Category/129/Informačno%20-%20propagačné%20materiály.proxia

B.7.3.3. Súčasný stav procesu turizmu a návrh jeho ďalšieho rozvoja

Nosnou ideou ÚPN mesta je dosiahnuť postavenie mesta ako centra turizmu celého stredného Slovenska, k čomu ho predurčujú výnimočné prírodné a civilizačné danosti, ako aj výhodná geografická poloha v strede Slovenska – na medzinárodnej turistickej trase prepájajúcej Budapešť s Krakovom a v ťažisku banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia. Banská Bystrica je nielen cieľom širšieho turizmu ako návštevné miesto, ale súčasne aj východiskom do turistických destinácií v okolitých horách. Súčasne je potrebné na území mesta a jeho záujmového územia zabezpečiť požiadavky na rekreáciu stotisícového mesta.

B.7.3.3.1. Nároky obyvateľov mesta na rekreáciu a šport

Prírodné danosti v okolí mesta, t. j. v jeho užšom a širšom území dávajú výborné možnosti pre uspokojenie nárokov obyvateľov mesta najmä pre celoročný pobyt v horskom prostredí, dokonca aj s prebytkom a tým aj ponukou pre širší cestovný ruch. Nedostatočné podmienky sú pre letný pobyt pri vode, pre uspokojenie ktorého je potrebné vybudovať prostredie.

Základom stanovenia nárokov sú požiadavky miestnych obyvateľov na rekreáciu koncom týždňa.

Z uvažovaného počtu do 100.000 obyvateľov k roku 2025 možno rátať s cca 35 %-nou účasťou, t. j. s cca 28.500 (35.000) záujemcami. Vzhľadom na pomerne dobré podmienky v intraviláne a blízkom extraviláne (západný cíp lesoparku Urpín) mesta, možno usudzovať, že 1/3 z nich, t. j. cca 9.500 (12.000) záujemcov, zostane na území mesta (športové zariadenia, mestská zeleň, bezprostredná časť lesoparku).

Ďalšie 2/3 záujemcov, t. j. cca 19.000 (23.000), budú odchádzať

- do extravilánu mesta: stredisko Králiky, Suchý vrch, Areál zdravia, lesopark – časti Urpín, Laskomer, Kejda-Jelšina vrátane navrhovaného rozšírenia lesoparku a rekreačných útvarov s kapacitou cca 8.000 až 10.000 návštevníkov,
- do užšieho záujmového územia (aglomerácie): Malachov – Medvedica, Kordíky, Tajov, Riečka v Kremnických vrchoch, Staré Hory – Turecká, Špania dolina – Panský diel, Selce – Čachovo v Starohorských vrchoch, Slovenská Ľupča, obce v Bystrickej vrchovine a rozptyl, s kapacitou cca 12.000 – 14.000 návštevníkov,
- širšieho záujmového územia (zvyšku okresu Banská Bystrica): Donovaly, Brusno, horstvo a doliny Nízkych Tatier a Slovenského Rudohoria a mimo okres najmä do oblasti Chopok – juh a v lete do Kováčovej, na Sliač),
- ďalej už v rámci širšieho cestovného ruchu (Horehronie, Liptov, Turiec, Štiavnické vrchy a pod.).

Prírodné a vytvorené danosti pre celoročný pobyt v horskom prostredí spĺňajú, resp. v širšom záujmovom území aj prekračujú, požiadavky záujemcov z radov obyvateľov mesta a predstavujú významnú ponuku pre širší rekreačný cestovný ruch za predpokladu dosiahnutia vyššieho stupňa vybavenosti až na medzinárodnej úrovni (Králiky, Šachtičky).

Podmienky pre letný pobyt pri vode zostanú neuspokojivé aj po dobudovaní požadovaných zariadení a záujemcovia z radov obyvateľov budú musieť za ním dochádzať do širšieho záujmového územia (termálne kúpalisko Kováčová, kúpele Sliač, vodná nádrž Môťová), ale aj ďalej (Liptovská Mara, Štiavnické tajchy, Ružiná), čo pri súčasnom stupni automobilizmu je možné zabezpečiť aj v rámci jednodňového pobytu.

B.7.3.3.2. Súčasný stav prostredia pre rekreáciu a šport[8]

Jestvujúce zariadenia najmä vyššej vybavenosti sa sledujú v prvom rade podľa skupín:

- zariadenia pre športy pozemné (otvorené a kryté):
  - futbalový a ľahkoatletický štadión SNP + 5 cvičných ihrísk – Štiavničky, športové areály v rámci škôl (UMB – Lúčka na Tajovského ul. a na Sásovej, 8-ročné športové gymnázium, futbalové ihriská (ŠK Radvaň, Uľanka - bývalé, Jakub, Rudlová, Podlavice, za evanjelickým cintorínom, Šalková, Kremnička, Rakytovce - tesne za hranicami mesta) + školské telovýchovné areály,
  - telocvične – 4 mimoškolské (Rudlová, Sásová, na Hviezdoslavovej a Komenského ul.) + 20 telocviční základného a 15 stredného školstva,
  - športové haly - na Štiavničkách (2), 8-ročné športové gymnázium,
  - tenisový areál Dixon na Štiavničkách, tenisové dvorce v rámci školských areálov, 3 ihriská volejbalové (nevhodne lokalizované v mestskom parku),
  - iné: kolkáreň v Sásovej, 2 hokejbalové ihriská v Sásovej, štadión pre pozemný hokej na Golianovej ulici, jazdecké areály v extraviláne (Pony farma, pri štarte Bielej stopy) a v záujmovom území v Hornej Mičinej, strelnice v areáli UMB v ČM XII Sásová a na území obce Horná Mičiná, motokrosový areál v Môlči,
- zariadenia pre vodné športy:
  - plážové kúpalisko a krytá plaváreň, obe na Štiavničkách,
- zimné športy na ľade
  - 2 kryté haly v Uhlisku (potrebná rekonštrukcia),
- zimné športy na snehu:
  - lyžiarske areály – v extraviláne mesta (Areál zdravia – 2 vleky, Suchý vrch - 2 vleky, stredisko Králiky –vlek, sedačka, štart a cieľ bežeckej Bielej stopy), lyžiarske bežecké dráhy),
  - skokanské lyžiarske mostíky – Uhlisko (neperspektívne), Králiky.

V záujmovom území sa nachádzajú:

- lyžiarske terény (stredisko Šachtičky – Panský diel: 3 zjazdovky so 4 vlekmi, stredisko Čachovo: zjazdovka s 3 vlekmi, základňa Medvedica v Malachovskej doline: zjazdovka s 3 vlekmi, stredisko Turecká – Salašky: 2 zjazdovky s 5 vlekmi, menšie lyžiarske svahy sa nachádzajú v Kordíkoch, Dolnom Harmanci s 1-2 vlekmi, v Starých Horách,
- lyžiarske bežecké trate a trasy lyžiarskej turistiky: areál Bielej stopy so štartom na Králikoch s trasami: Králiky – Skalka cez horský hrebeň, Šachtičky – Čachovo – Selce, okruh Riečka – Laskomer,
- turistické trasy:
  - diaľkové a regionálne pešie turistické trasy vychádzajúce z riešeného a záujmového územia cez Kremnické a Starohorské vrchy až do Veľkej Fatry a Nízkych Tatier ako: Králiky – Kordíky – Harmanecká jaskyňa, Dolný Harmanec – Bystrická dolina – Šachtičky – Donovaly, Kordíky – Harmanec – Uľanka – Riečka, Staré Hory – Krížna, pamätná trasa Staré Hory – Richtárová – Dolný Šturec – Staré Hory, Staré Hory – Piesky – Horný Šturec – Baláže,
  - cykloturistické trasy, pre ktoré sa zväčša využívajú účelové horské cesty, s miestnymi trasami: Staré Hory – Piesky – Špania Dolina, Selce – Čachovo – Šachtičky, okolo Španej Doliny, Králiky – chata Tajov, Rodinná cestička Zvolen - Banská Bystrica (dĺžka 21 km) so zámerom vybudovania novej trasy a cyklistický úsek Zelenej stuhy Pohronia z Kováčovej do Dolnej Mičinej, (dĺžka 15 km),
  - náučné chodníky: Jakub – okruh, okruh nad Sásovou, Jakub – Špania Dolina – Dolný Šturec, Sásová – Hrádok – Šachtičky – Donovaly a ďalšie.

[8] *Podrobnejší prehľad súčasného stavu zariadení je uvedený v Prieskumoch a rozboroch pre ÚPN mesta, kapitola F. 4. (AUREX, 03/2005).*

Ďalší rozvoj turistických trás (peších, cyklistických) by mal prebiehať v súčinnosti s rozpracovaným projektom Geomontánneho parku, v ktorom budú zohľadnené prírodné zaujímavosti, pamiatky na banskú a hutnícku činnosť v minulosti, ako aj ďalšie stavby v záujmovom území mesta.

B.7.3.3.3. Východiská pre návrh prostredia pre rekreáciu a šport

Mesto Banská Bystrica so svojim okolím má pre rozvoj rekreácie a turizmu k dispozícii tri základné typy fyzického prostredia:

- zastavané a silno urbanizované historické aj novodobé prostredie,
- hospodárskou činnosťou a urbanizáciou vytvorenú kultúrnu krajinu,
- v značnej miere zachovanú pôvodnú prírodnú, prevažne horskú krajinu.

Východiskom pre návrh ďalšieho rozvoja sú:

- dosiahnutý stav hmotného prostredia (zariadenia, areály...) v plošnom rozsahu a štruktúre,
- kvantitatívne a kvalitatívne nároky obyvateľov mesta na rekreáciu a šport, najmä z hľadiska rozsahu plôch, počtov zariadení, ich štruktúry a úrovní,
- nároky návštevníkov mesta,
- disponibilnosť plôch z hľadiska celkového rozsahu voľných plôch, charakteru (veľkosť, tvar, členitosť), druhu vlastníctva, dostupnosti, lokalizácie...,
- materiály poskytnuté obstarávateľom (urbanistické štúdie a pod.), ďalšie dostupné materiály, údaje z prieskumov a rozborov pre ÚPN mesta, odborná literatúra, odporúčané štandardy a pod.

Základným princípom riešenia je sústrediť sa na požiadavky obyvateľov mesta (verejnosti, športovcov, žiakov a študentov) na zabezpečenie činností masovo rozšírených a odborne odporúčaných, u návštevníkov na činnosti doplňujúce pobyt (približne totožných s požiadavkami obyvateľov) a na činnosti, ktoré ponúkajú prírodné danosti územia.

Z komplexnej rekreologickej hodnoty dosiahli na základe zohľadnenia rozhodujúcich faktorov, najvyššie hodnoty činnosti (v poradí prvých 10): plávanie, pešia turistika, lyžiarska turistika, prechádzky, kúpanie, lyžovanie, volejbal, člnkovanie, tenis, cykloturistika[9]. Zohľadniť treba aj obľúbenosť a masové rozšírenie podľa skupín činností: z pozemných športov rôzne loptové športy a hry ako futbal, gymnastiku, z vodných športov plávanie, kúpanie a rekreačné člnkovanie, zo zimných športov a hier korčuľovanie, sánkovanie, z turistických prechádzky turistiku pešiu a cyklistickú, táborenie a všeobecne pobyt v prírodnom prostredí. U športovcov výber športov závisí od miestnych podmienok, tradícií pre určitý šport a pod. Ďalšími kritériami pre návrh sú aj efektívnosť využitia zariadenia, finančné náklady na výstavbu a prevádzku zariadení, schopnosť investorov a klientov zabezpečiť finančne náročné prevádzky, zväčša výberového charakteru napr. golf, jazdectvo, pôsobiace skôr na úrovni klubov.

Z týchto nárokov vyplýva aj skladba požadovaných zariadení:

- z pozemných športov najmä na ihriská veľko- aj maloplošné, mono- aj viacúčelové, zvlášť tenisové dvorce, športové štadióny rôznych druhov, rôzne druhy detských ihrísk, z krytých zariadení posilňovne, fitness a wellness centrá, telocvične, športové haly, bowling haly, kolkárne,
- z vodných na letné kúpaliská, kryté plavárne, vodné plochy (pri vhodných podmienkach), vodácke základne,
- zo zimných na klziská, pri vhodných podmienkach svahy pre lyžovanie (cvičné lúky až zjazdovky) a sánkovanie,
- z turistických na sieť trás prechádzkových, peších a cykloturistických, výletné oddychové miesta (pikniky, táboriská).

[9] *Prameň: J. Miazdra – Hodnotenie podmienok a vlastností rekreačných priestorov, CUA, 1977*

Z priestorového hľadiska sú dôležité nároky na veľkosť, či už jedného zariadenia, alebo ich združovania do areálov. Ide teda o rôzne športové areály (mono- až polyfunkčné), osobitne školské telovýchovné areály, ihriská golfové, jazdecké, letné prírodné a budované kúpaliská, lyžiarske areály, z objektov o rôzne štadióny, haly. V ostatnom čase sa začínajú uplatňovať tzv. polyfunkčné centrá s viacerými funkciami – nákupná, obchodná, spoločenská, kultúrna, relaxačná, športová.

Pri stanovaní kvantitatívnych a kvalitatívnych (v tom aj štrukturálnych) nárokov vychádza ÚPN mesta z viacerých materiálov uvádzajúcich odporúčané štandardy a ukazovatele.[10]

Materiál ŠMVO (pozri poznámku nižšie) uvádza pre mesto veľkosti Banskej Bystrice (50.000 – 100.000 obyvateľov) základnú skladbu zariadení, ktoré možno zabezpečiť univerzálne:

- pre pozemné športy – ihriská veľko- a maloplošné, tenisové, športový štadión s ľahkoatletickou dráhou, telocvične, športové haly,
- pre vodné športy - otvorený a krytý bazén,
- pre zimné športy – otvorená ľadová plocha, zimný štadión krytý.

Tieto zariadenia ŠMVO uvádza síce v odporúčanom počte, ale bez plošných nárokov. V ŠMVO uvádzanú základnú skladbu dopĺňa ÚPN mesta o kolkáreň (bowling halu), rozšírenie bazénov pre letné kúpalisko (s nárokmi aj na rekreačné plochy), krytú plaváreň a rôzne druhy detských ihrísk (najmä na celomestskej a obvodovej úrovni).

Z hrubého prieskumu športových plôch v Banskej Bystrici (bez zariadení v nižšom obytnom území vrátane škôl) vychádza celková rozloha športových plôch na úrovni areálov cca 70 ha, čo predstavuje cca 8,7 m^2/obyv. Z hľadiska štruktúry však výrazne prevažujú plochy futbalových ihrísk s počtom 24 na území mesta. Z iných druhov areálov alebo väčších zariadení ide len o viaceré telocvične, 2 športové haly, tenisovo-squashový areál Dixon, 1 krytú plaváreň, 1 plážové kúpalisko a 2 lyžiarske skokanské mostíky.

V týchto plochách nie sú zahrnuté lyžiarske areály závislé od prírodných daností (Areál zdravia, Suchý vrch, Králiky aj s lyžiarskym mostíkom). Tiež v nich nie sú zahrnuté plochy v užšom záujmovom území, ktoré tvoria takmer výlučne areály futbalových ihrísk (11) a lyžiarskych terénov. Celková plošná výmera (vrátane terénov v Králikoch) tvorí v odhade cca 80 ha (bez motokrosového areálu v Môlči).

Nároky na šport pre mesto veľkosti Banskej Bystrice sú získané na základe viacerých materiálov. Potreba športových plôch v meste nezávislých od prírodných daností vychádza v intervale 8-12 m^2 plochy pozemku/obyvateľa. V tejto hodnote nie sú zahrnuté rekreačné plochy ako oddychové plochy na kúpalisku, v mestskej verejnej zeleni a ďalšie. Otázkou však zostáva spoluúčasť školských telovýchovných zariadení pre verejnosť resp. športové kluby a problematické je aj zohľadnenie nárokov návštevníkov mesta a účastníkov širšieho cestovného ruchu/turizmu. Úzkou súčinnosťou mesta so svojím užším aj širším záujmovým územím (najmä Donovaly), ako aj s rozšírením športových plôch v jadrovom meste, je však možné v návrhovom období odporúčaný štandard dosiahnuť.

K naplneniu požiadaviek na rekreáciu významne napomáhajú aj plochy rekreačnej zelene, a to v samotnom meste ako aj v častí lesoparku v bezprostrednej blízkosti intravilánu mesta (klin Urpína privrátený k centru mesta, lesné enklávy nad obytnými súbormi Fončorda a Rudlová-Sásová, okrajový pás lesoparku v Laskomeri – problematika je podrobnejšie spomenutá v kapitole B.14.5. Sídelná zeleň).

B.7.3.3.4. Návrh rozšírenia resp. založenia ďalších zariadení / areálov pre rekreáciu a šport na území mesta a v blízkom okolí

Z viacerých materiálov[11] je možné za predpokladu zachovania jestvujúcich zariadení vyjadriť potrebu nárokov na ďalšie nové, a to:

[10] *Štandardy minimálnej vybavenosti obcí - ŠMVO (MŽP SR, 2002, aktualizácia 2010), Zásady a pravidla územního plánování (VÚVA - URBION, 1983) a ďalšie.*

- ihriská veľkoplošné – súčasný počet je vyhovujúci,
- ihriská stredno- a maloplošné – treba uprednostniť výstavbu viacúčelových ihrísk (volejbal, basketbal, nohejbal, hádzaná), ihrísk pre hokejbal, squatch, a to podľa možností združených do 2-3 športových areálov, pri nedostatku priestorových možností aj samostatne lokalizovaných a v kombinácii so školskými ihriskami[12],
- tenisové ihriská – 1 štadión s tribúnou, 3-4 areály s dvorcami,
- telocvične – 2-3 prednostne pre verejnosť s predpokladom vyššie spomenutého intenzívneho využívania školských telocviční verejnosťou,
- športové haly – 1 pre závodné športy s tribúnami, 1 miestna (pre športujúcu verejnosť), bowling hala, 1 kolkárenská závodná hala, 2-3 menšie kolkárne (obytné súbory, extravilán),
- 1 otvorené kúpalisko budované, prípadne prírodné (za predpokladu vybudovania vodnej nádrže nad obcou Selce),
- aquapark v rámci športovo-rekreačnej zóny Štiavničky,
- kryté plavárne – 1-2 nové,
- navrhované menšie vodohospodárske plochy s prípadnou možnosťou rekreačného využitia,
- vodácke základne v záujmovom území mesta – vo Vlkanovej a Hronseku,
- otvorené ľadové plochy – 1 centrálna, viaceré menšie vo väčších obytných súboroch,
- zimné štadióny – rekonštrukcia jestvujúceho hokejového, výstavba 1 nového centrálneho s tribúnami,
- dopravné detské ihrisko,
- športové strelnice – obnova strelnice pri ceste do Hornej Mičinej (mimo územie mesta), návrh na zrušenie strelnice v lokalite lomu v Podlaviciach a nahradenie strelnicou v priestore rekultivovaného lomu Pod Dúbravou (v prípade splnenia požiadaviek RÚVZ),
- golfové ihrisko – navrhované na území ČM IX Radvaň (lokalita Mútnô) a mimo územia mesta na území obce Sielnica v blízkosti letiska a mesta Sliač,
- paragliding – v priestore Starej kopy (s vybavenosťou),
- lyžiarske terény – dobudovanie jestvujúcich: Areál zdravia, Pod Suchým vrchom, Králiky (rozšírenie a na Hliništi pri Šalkovej,
- lyžiarsky skokanský mostík – Králiky (rekonštrukcia).
- cykloturistické a pešie turistické trasy – vybudovanie siete trás vychádzajúcich z okrajov intravilánu - z cykloturistických ide o trasy: mesto – Kynceľová – Podhorice – Slovenská Ľupča - Šalková (30 km), okolo Urpína, cez Moštenickú dolinu, pod Hrubým vrchom cez Šachtičku na Donovaly, Nemčiansko-Selčiansky okruh).

Poznámka: so základnou športovou vybavenosťou (ihriská pre deti, mládež a dospelých) v obytnom území na úrovni okrsku počíta ÚPN mesta v rámci obytného územia v rozsahu 2 m^2/obyv., pričom navrhuje vyššie spomínanú spoluúčasť mesta pri rekonštrukcii a využívaní školských telovýchovných zariadení verejnosťou (najmä základných a stredných škôl).

V ÚPN mesta je uplatnená tendencia združovať zariadenia jedného aj viacerých druhov do polyfunkčných športových a rekreačných objektov (napr. aj v rámci polyfunkčných centier, areálov až zón aj so zastúpením ďalšej doplnkovej vybavenosti a zelene.

[11] *ŠMVO, Zásady a pravidlá ÚP, Tělovýchovní zařízení jako občanské vybavení sídlišť a ďalších, Zadanie pre ÚPN mesta Banská Bystrica, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta atď.*

[12] *Mesto Banská Bystrica by malo v návrhovom období ÚPN aktívne napomáhať pri rekonštrukcii športových areálov základných a stredných škôl (spolufinancovanie) s možnosťou ich následného využitia širokou verejnosťou.*

B.7.3.3.4.1. Návrh väčších športovo-rekreačných území v intraviláne mesta

Športová rekreačná zóna

Hlavným športovo-rekreačným územím v intraviláne mesta je športovo-rekreačná zóna Štiavničky, skladajúca sa z dvoch častí – areálov:

- športový areál tvoria: centrálny futbalovo-atletický štadión s cvičnými ihriskami, objekty krytej plavárne a športovej haly a nadväzujúci tenis-squatch areál Dixon aj s hotelom,
- rekreačno-športový areál tvorí plážové kúpalisko s aquaparkom Aqualandia.

V zóne Štiavničky uvažuje ÚPN mesta do roku 2025 so stabilizáciou oboch areálov (športového so štadiónom aj športovo-rekreačného s plážovým kúpaliskom). Na základe požiadavky rektorátu Univerzity Mateja Bela[13], ako aj vývoja urbanistických vzťahov v osi Europa Shopping Centre – Podlavice, však koncepcia ÚPN mesta rieši výhľadové dotváranie predmetného územia do roku 2050 ponechaním len rekreačno-športového areálu, krytej plavárne, športovej haly a nadväzujúceho tenisovo-sqatchového centra v areáli hotela Dixon, zatiaľ čo futbalovo-atletický štadión s cvičnými ihriskami navrhuje na prestavbu v podobe komplexného dotvorenia vybavenostného centra Europa. Z týchto dôvodov uvažuje výhľadová koncepcia mesta s dvoma lokalitami nového centrálneho športového areálu, a to:

- v lokalite Roveň v ČM IV Kostiviarska, alebo
- v lokalite mimo územia mesta, na území obce Badín.

Športovo-rekreačné areály

ÚPN mesta počíta na území Banská Bystrica s nasledovnými športovo-rekreačnými areálmi:

- navrhovaný športový areál Kostiviarska-lom (pre účely rekreačného, športového a poznávacieho turizmu, vzhľadom na vhodnú polohu pri medzinárodnej turistickej trase Budapešť – Krakow),
- menší areál v Uľanke, v súčasnosti futbalové ihrisko, s návrhom na mierne rozšírenie,
- športový areál UMB v Sásovej - lokalita Stráže, slúžiaci prevažne školstvu, aj so športovou strelnicou,
- športový areál v Rudlovej (na Bánoši) s náplňou zariadení pozemných športov, s navrhovaným rozšírením južným smerom
- športovo-rekreačný areál navrhovaný v severnej časti Sásovej nad Pieninskou ulicou, prednostne pre verejnosť s návrhom krytej plavárne s výbehovou plochou na slnenie a loptové pohybové hry,
- súčasný areál zimného štadióna pri Hrone – Uhlisko s možnosťou prebudovania na viacúčelovú športovú halu,
- navrhovaný rekreačný areál v lokalite Pod rybou, prevažne s funkciou verejnej zelene – mestského parku,
- športový areál Žltý piesok vyžadujúci obnovu a funkčnú zmenu (napr. výstavba bobovej dráhy namiesto lyžiarskeho mostíka) a slúžiaci aj ako nástup do lesoparku Urpín s väzbou na spoločenskú funkciu (religiózne centrum – Kalvária),
- dva navrhované rekreačno-športové areály na Pršianskej terase (v rámci nového OS),
- prebudovanie bývalého areálu panelárne v ČM VII Majer na zariadenia športovo-relaxačné a oddychové (halové športovo-relaxačné činnosti),
- navrhované menšie športovo-rekreačné areály aj so širšou voľnočasovou náplňou vo väzbe na OS v ČM I Banská Bystrica, ČM VIII Podlavice, ČM IX Radvaň, ČM XI Rudlová, ČM XII Sásová, a ďalšie,
- zariadenia školskej telovýchovy (ihriská, telocvične) zahrnuté do plôch školských areálov,
- polyfunkčné centrum Europa shopping center na Troskách s informačným centrom pre cestovný ruch a menšími športovými, príp. relaxačnými zariadeniami.

[13] *Zámer vybudovania univerzitného kampusu UMB Banská Bystrica zo dňa 4.3.2011*

V polohe zámeru v dlhšom časovom výhľade po r. 2025 zostáva možnosť vybudovania viacerých športových krytých zariadení na časti územia bývalého závodu Smrečina v napojení na uvažované výstavisko ako významný areál pre širší cestovný ruch až medzinárodného významu.

B.7.3.3.4.2. Návrh väčších športovo-rekreačných území v extraviláne mesta

V záujmovom území mesta navrhuje ÚPN areál ďalšieho letného kúpaliska ako prírodného kúpaliska na vodnej nádrži nad obcou Selce.

V bližšom extraviláne navrhuje ÚPN mesta len otvorené zariadenia s prírodným povrchom pre loptové hry, detské ihriská s náradiami prírodného charakteru, výletné kolkárne, a to v rámci:

- rozšírenia jestvujúceho lyžiarskeho Areálu zdravia,
- rozšírenia jestvujúceho športovo-rekreačného areálu Pod Suchým vrchom na úroveň základne/strediska turizmu (lyžiarsky terén, križovatka turistických trás, ponyfarma),
- výhľadového dobudovania strediska rekreačno-športového lyžovania (Stará Kopa – Hlinište),
- lesoparku Urpín – na jeho lúčnatom temene v napojení na areál Žltý piesok.

Sieť turistických trás peších, cyklistických, lyžiarskych, bežeckých a trás náučných chodníkov je podrobne popísaná v Prieskumoch a rozboroch pre ÚPN mesta (časť F.4.3. a F.4.5.)[14]. Bude však potrebné ich spresniť, a to vzhľadom na výskyt pozoruhodností vyplývajúcich z rozpracovaného projektu Geomontánneho parku. V mestskom intraviláne navrhuje ÚPN mesta promenádnu trasu pozdĺž pravého a čiastočne aj ľavého brehu Hrona. Ďalšia nová požiadavka je na vytvorenie rekreačného okruhu, resp. v tvare slučky v trase Malachov – Suchý vrch – Králiky – Kordíky – Harmanec.

V intraviláne mesta umožňujú pobyt v zeleni verejne dostupné objekty zelene, najmä parky, parčíky, líniová zeleň – aleje, promenády.

Návrh rozvoja zelene na území mesta je podrobnejšie popísaný v kapitole B.14.5. Sídelná zeleň.

Komplexné stredisko cestovného ruchu Králiky

Králiky sú najvýznamnejším športovo-rekreačným priestorom mesta v extraviláne a keďže majú predpoklady stať sa v budúcnosti komplexným strediskom cestovného ruchu zaoberá sa nimi ÚPN mesta podrobnejšie. Pritom vychádza zo schválenej ÚPD „ÚPN-A Banská Bystrica – Návrh zmien a doplnkov, XII. etapa, lokalita č. 147 – Centrum rekreácie a cestovného ruchu Banská Bystrica – Králiky“.

Zmeny a doplnky boli vypracované najmä z nasledovných dôvodov:

- požiadavky prepojenia cez hrebeň Kremnických vrchov so strediskom Skalka ležiacim na ich západnej strane,
- potreby dopravne doriešiť napojenie strediska Králiky na mesto Banská Bystrica,
- potreby dotvoriť a skoordinovať ÚPN s urbanistickou štúdiou zjazdových tratí a OHDZ.

Tvorba komplexného strediska sa týka extravilánu územia časti mesta Radvaň a územia obce Králiky s lokalizáciou občianskeho vybavenia (čo môže do značnej miery komplikovať realizáciu zámerov), navyše nadväzuje aj na extravilán mesta Kremnice so strediskom Skalka.[15] Navrhované riešenie v ÚPN mesta umožňuje aj alternatívnu lokalizáciu občianskeho vybavenia výhradne na území mesta Banská Bystrica v k.ú Radvaň.

Budúce komplexné stredisko turizmu sa bude skladať z dvoch častí, a to:

- časť nachádzajúca sa zväčša v k.ú. Radvaň, v ktorej sa športový proces uskutočňuje a ktorú tvoria: areál skokanských mostíkov a areál bežeckých lyžiarskych disciplín – štart

[14] *AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica – marec 2005*

[15] *Navrhované riešenie v ÚPN mesta umožňuje aj alternatívnu lokalizáciu občianskej vybavenosti, avšak len na území mesta Banská Bystrica.*

Bielej stopy, ale aj pretekov orientačných, psích záprahov, ďalej jazdecký areál, menšia časť lesoparku, areál Králickej chaty a chatovej lokality pod ňou,

- časť, v ktorej sa proces turizmu zabezpečuje, t.j. na území obce Králiky (v záujmovom území mesta) ako centra turistického vybavenia s nadväznými lokalitami Panská a Jergánka, ako aj lokalitami s funkciou ubytovania – Stádlo a Dolina (individuálne chaty, rekreačné bývanie).

V budúcnosti sa počíta s vytvorením aglomerácie stredísk Králiky – Skalka s prepojením cez hrebeň Kremnických vrchov zo strany Králikov lanovkou.

Lesopark

Lesopark (mestský rekreačný les) sa v súčasnosti skladá z piatich častí, a to:

- časť Urpín (na území ČM I Banská Bystrica a ČM IX Radvaň), v ktorej je potrebné osobitnú pozornosť venovať časti privrátenej k ohybu Hrona a k mestu; v tejto vytvoriť nástup do lesoparku so zapojením Kalvárie s krížovou cestou, na temene vybudovať kondičné dráhy rôznych dĺžok, v lúčnatom teréne vytvoriť plochy pre oddych a pohybové aktivity, vybaviť lesopark pešími chodníkmi, besiedkami a pod.,
- časť Laskomer (na území ČM I Banská Bystrica, ČM VIII Podlavice a ČM IV Kostiviarska) s možnosťou prepojenia s Laskomerskouj dolinou ako nástupnou časťou; v návrhovom období počíta ÚPN mesta s jeho rozšírením severným smerom až na územie ČM III Jakub,
- časť Kejda – Jelšina (na území ČM XII Sásová a ČM IV Kostiviarska), na ktorú sa napája už v súčasnosti živelne vznikajúce výletné miesto Búčie a ktorú ÚPN mesta navrhuje výhľadovo rozšíriť západným až severozápadným smerom.
- časť Suchý vrch – Fončorda (na území ČM IX Radvaň a ČM XIV Skubín): táto časť pozostáva zo v súčasnosti nescelených lesných enkláv na severovýchodných svahoch pod Suchým vrchom, ktoré zatiaľ nie sú do rekreačného procesu dostatočne zapojené, hoci ležia vo výhodnej polohe k mestským obytným súborom; najmä nadväznosť na OS Fončorda umožňuje založiť aj menšie areály prírodného charakteru (vychádzky, pikniky), botanickú záhradu a rekreačné lokality na Suchom vrchu,
- časť Králiky (na území ČM IX Radvaň) ako súčasť budúceho komplexného strediska cestovného ruchu – ÚPN mesta počíta s jeho rozšírením severným smerom až k hraniciam mesta.

Novú časť lesoparku navrhuje ÚPN mesta v lokalite Pršianska terasa – Kremnička s prepojením až k centrálnemu cintorínu s krematóriom.

Lesopark, t.j. porasty s intenzívnou rekreačnou vybavenosťou, kde produkcia dreva ustupuje do pozadia, dopĺňa na území mesta prímestský les, kde je produkcia dreva rekreačným využitím obmedzená iba čiastočne.

Prímestský les je v zmysle Generelu lesoparku v súčasnosti lokalizovaný v ČM I Banská Bystrica, ČM II Iliaš, ČM III Jakub, ČM XII Sásová a ČM XV Šalková. S jeho rozšírením počíta ÚPN mesta v návrhovom období v ČM II Iliaš a ČM XV Šalková, výhľadovo v ČM XV Šalková (ďalšie rozšírenie).

ÚPN mesta počíta aj s vybudovaním nástupného centra do lesoparku v lokalite Vlčinec a navrhuje lesopark aj prímestský les výhľadovo ďalej rozširovať.

B.7.3.3.5. Návrh individuálnej rekreácie

Hlavné formy a lokality individuálnej rekreácie, uplatňujúce sa na území mesta a v jeho bližšom záujmovom území, uvedené v Prieskumoch a rozboroch k ÚPN mesta, sú takmer v plnom rozsahu prevzaté do riešenia ÚPN mesta.

Záhradkárstvo je rozšírené najmä v okrajovom území intravilánu mesta vo väzbe na obytné územia. Do záhradkárskych osád začínajú prenikať tendencie zväčšovať objem záhradkárskych domčekov a tým aj postupnej zmeny ich charakteru a funkcie

(z pestovateľskej na rekreačnú až čiastočne obytnú) a tým aj postupnej premeny na zástavbu rodinných domov.

Možnosti ďalšieho rozvoja záhradkárstva sú v ÚPN mesta takmer úplne zosúladené so schválenými ZaD ÚPN-A Banská Bystrica - X. etapa – Záhradkárske osady. Neperspektívne osady kategórie II. a IV. navrhuje ÚPN mesta na likvidáciu a nahradenie inými funkciami, resp. na postupné dožitie. Podrobný zoznam zachovávaných a rušených ZO je uvedený v kapitole D.3. Urbanistická koncepcia priestorového a funkčného usporiadania jednotlivých častí mesta.

V oblasti chatárenia nepočíta ÚPN mesta s jej ďalším väčším rozvojom. Tendencie smerujú skôr k výstavbe objektov využívaných na sezónne alebo aj celoročné bývanie, a tým aj na výstavbu väčších objektov, tzv. rekreačných domčekov, víl a pod. Ich výstavbu treba teda skôr lokalizovať v priamom dotyku so zástavbou obcí, než do voľnej prírody a jestvujúcich chatových osád.

Chalupníctvo sa viaže priamo na obce a ich osady v záujmovom území, a to využívaním jestvujúceho stavebného fondu obytných a hospodárskych objektov.

U obidvoch foriem, chatárenia aj chalupárenia, smerujú tendencie čoraz viac od využívania pre rodinnú rekreáciu majiteľom k prenajímaniu, u väčších objektov aj k agroturizmu, čím sa dostávajú aj do oblasti voľného cestovného ruchu.

Obe formy, chatárenie a chalupárenie, sa vyskytujú zväčša v záujmovom území mesta, t.j. mimo riešené územie.

B.7.3.3.6. Návrh ubytovacieho vybavenia

V materiáli ŠMVO (pozri poznámku vyššie) sa uvádza odporúčaný štandard pre mesto veľkosti Banskej Bystrice (50-100.000 obyv.) v hodnote počtu lôžok 18 /1.000 obyvateľov, a to v štruktúre:

- hotely ++++ až +++++	3 lôžka/1.000 obyv.	240 lôžok
- hotely +až +++	10 lôžok/1.000 obyv.	800 lôžok
- penzióny	3 lôžka/1.000 obyv.	240 lôžok
- turistické ubytovne/študentské hostely	3 lôžka/1.000 obyv.	240 lôžok
- ubytovanie na súkromí	0	0
s p o l u		1.520 lôžok

Vzhľadom na medzinárodný význam mesta a jeho okolia pre rekreačný aj poznávací turizmus je potrebné siahnuť k hornej hranici štandardu, resp. ho aj vo výhľade prekročiť, čiže v cieľovom roku ÚPN mesta (r.2025) dosiahnuť 1.500 až 1.800 stálych lôžok.

V súčasnosti sa podľa štrukturálneho členenia vykazuje nasledovný počet lôžok: hotely (330), turistické ubytovne (360), penzióny (250) - spoločne 940 lôžok, čo spolu s lôžkami v časovo obmedzených prevádzkach (študentské domovy, internáty) tvorí spolu 2.300 lôžok.

ÚPN mesta navrhuje doplniť počet lôžok zo súčasných 940 na min. 1.500, t. j. zvýšiť počet o 560 lôžok. Z hľadiska cestovného ruchu majú dominovať zariadenia strednej kategórie, a to hotely^{+++}, príp. hotely^{++}, penzióny stredných kategórií a hostely. V rámci centra mesta je potrebné zabezpečiť 1 hotel^{++++} a v zastavanom území ďalší hotel^{+++} a hostel. Ďalej je v rámci mesta potrebné uvažovať s Domom turistov nahrádzajúcim ubytovne a poskytujúcim všestranné turistické služby, pri tranzitných komunikáciách s 2 motelmi (1 existujúci v Uľanke s možným doplnením o autokemping a 1 nový v smere na Horehronie (najmä v prípade vybudovania novej rýchlostnej komunikácie cez Hiadeľské sedlo), ako aj s menšími hotelmi/penziónmi v obci a stredisku CR Králiky.

ÚPN mesta počíta aj s rozšírením ubytovania v súkromí. Pri jeho lokalizácii je potrebné spolupracovať s okolitými obcami, v ktorých sa umiestni časť požadovaných kapacít. Týka sa to najmä obcí: Králiky, Tajov, Kordíky, Harmanec, Turecká, Staré Hory, Špania Dolina a stredisko Šachtičky, Selce, Slovenská Ľupča, Vlkanová, Hronsek, obce v Bystrickej

vrchovine, v ktorých je možné zvýšiť kapacitu lôžok zo súčasných cca 800 na cca 1.200 (časť lôžok vyjadrených v rámci mesta).

Pri návrhu ubytovacích zariadení, ich skladby a kapacít v meste a jeho záujmovom území je potrebná súčinnosť aj so vzdialenejšími významnými turistickými útvarmi, najmä s obcami ako komplexnými strediskami turizmu – najmä Donovalmi s okolitými lokalitami a liečebnými kúpeľmi Brusno.

B.7.3.3.7. Tranzitný turizmus

Tranzitný turizmus sa bude rozvíjať v závislosti od vedenia rýchlostnej komunikácie R1, ktorú ÚPN mesta uvažuje ako záväznú v trase Zvolen – Banská Bystrica – Slovenská Ľupča – Korytnica – Ružomberok (dotýka sa juhovýchodnej časti mesta).

Súčasná hlavná severojužná trasa Zvolen – Banská Bystrica – Donovaly – Ružomberok by tak získala funkciu regionálnej komunikácie s primárnym rekreačným významom, oslobodenú od ťažkej dopravy.

Z vedenia týchto trás vyplývajú aj zástavky s turistickou vybavenosťou pozdĺž nich. Do úvahy pripadajú zástavky:

- na území ČM IX Radvaň, prípadne južne od územia mesta,
- na území ČM XV Šalková (pri realizácii trasy R1 v smere na Hiadeľské sedlo aj väčšia s motelom, inak menšia),
- severne od mesta v ČM XVI Uľanka (motel a autokemping).

B.7.3.3.8. Vidiecky turizmus

Významným predpokladom rozvoja vidieckeho turizmu je vytvorenie mikroregiónov okresu Banská Bystrica, združujúcich obce (smerom od mesta):

- západne: mikroregión Kremnické vrchy - východ s obcami Králiky, Tajov, Kordíky, Riečka,
- severne: mikroregión Starohorskej doliny s obcami Harmanec, Dolný Harmanec, (Sokolská chata nad Tajovom), Turecká, Staré hory, Motyčky, Donovaly, Špania Dolina,
- severovýchodne: mikroregión obcí Pod Pánskym dielom s obcami Kynceľová, Nemce, Baláže, Selce, Podkonice, Prieloh, Slovenská Ľupča,
- východne: mikroregión RENTAR s obcami Lučatín, Moštenica, Hiadeľ, Medzibrod, Brusno, Pohronský Bukovec, Ľubietová, Strelníky, Povrazník,
- juhovýchodne: mikroregión Severné Podpoľanie s obcami Môlča, Horná Mičiná, Dolná Mičiná, Čerín, Dúbravica, Oravce, Poniky, Hrochoť a Sebedín – Bečov.

Vzájomná kooperácia obcí je predpokladom rozvoja vidieckeho turizmu, pričom z daností obcí vyplýva aj určitá funkčná diferenciácia jednotlivých regiónov:

- mikroregión Kremnické vrchy – východ: na rekreačný horský širší turizmus v celoročnom zábere (Králiky – najmä zimné športy) a na prímestskú rekreáciu obyvateľov Banskej Bystrice,
- mikroregión Starohorská dolina: na širší turizmus až medzinárodného významu (Donovaly, Turecká) s vidieckym turizmom v osadách, na rekreačno-poznávací turizmus (Špania Dolina),
- mikroregión Pod Panským dielom: na celoročný širší aj miestny turizmus s uplatnením vidieckeho turizmu,
- mikroregión RENTAR: na celoročný pobyt s prevahou letného turizmu, v Brusne kúpeľný turizmus a liečba,
- mikroregión Severné Podpoľanie: perspektívny pre viaceré formy vidieckeho turizmu krátko- aj dlhodobého (dovolenkového), vhodný pre rodinnú rekreáciu.

Na území mesta (v jeho extraviláne) navrhuje ÚPN mesta stredisko agroturizmu v ČM IV Kostiviarska pod vysielačom (s väzbou na budúci športovo-rekreačný areál v bývalom lome Kostiviarska). Ďalšie možnosti pre vidiecky turizmus sú: v ČM III Jakub so zariadením agroturizmu v lokalite Roveň (v súčasnosti zariadenie podniku Agronemce,

a.s.), v ČM IX Radvaň v lokalitách Pod Suchým vrchom (Ponyfarma v rámci väčšej rekreačno-športovej plochy), pri navrhovanej botanickej záhrade, v lokalite Mútnô a v rámci strediska CR Králiky (hipoturistika) v ČM VI Kremnička lokalita Repkovská.

B.7.3.3.9. Tvorba funkčno-priestorového systému rekreácie, športu a turizmu[16]

Tvorba funkčno-priestorového systému vychádza:

- z prírodných a civilizačných daností prostredia,
- zo súčasného stavu výskytu a územného rozloženia zariadení/areálov športu a rekreácie,
- zo súčasného urbanistického stavu a z návrhu územného plánu mesta, akceptujúceho a koordinujúceho požiadavky všetkých komponentov na územie,
- z možností výskytu a lokalizácie disponibilných veľkorozmerných plôch v meste, potrebných pre veľkoplošné zariadenia a areály – závislé aj nezávislé od prírodných daností,
- z požiadavky na súčinnosť so zeleňou. najmä verejnou a to z dôvodu príbuzných nárokov na územie (voľné nezastavané plochy) a funkčného – rekreačného využitia,
- z požiadavky na združovanie zariadení do areálov podľa územných možností.

Pri rozmiestnení zariadení sleduje ÚPN mesta aj častosť ich využívania a významu, čo vplýva na lokalizáciu v prostredí od čisto obytného cez celý intravilán mesta a jeho extravilán až do záujmového územia.

Na obytné územie sa viažu zariadenia základného vybavenia (ihriská, posilňovne, telocvične a pod.) lokalizované vo vnútroblokovej/medziblokovej výstavbe a v areáloch základných škôl. V rámci väčších obytných štvrtí, najmä sídlisk/obytných súborov, lokalizuje ÚPN mesta aj zariadenia vyššieho vybavenia v závislosti od plošných podmienok ako samostatné alebo združené. Väčšinou nie sú v grafickej časti znázornené, ale sú zahrnuté do plochy dominantnej funkcie daného územia (obytná, občianskeho vybavenia,).

Zariadenia, samostatné aj združené do areálov vyššej vybavenosti, lokalizuje ÚPN mesta na celom území mesta v závislosti od výskytu voľných plôch väčšej rozlohy, podľa možností aj vo väzbe na väčšie obytné súbory. Sieť týchto veľkoplošných území sa prejavuje aj v urbanistickej priestorovej kompozícii mesta.

Z celomestského urbanistického hľadiska sa v zastavanom území mesta vytvorili výrazné pásy približne pozdĺž tokov, ktoré sa významne podieľajú aj v územnom priemete turizmu. Sú to nasledovné pásy: od východu až severovýchodu pozdĺž Hrona, Nemčianskeho a Selčianskeho potoka, od severu pozdĺž potoka Bystrica, od západu pozdĺž Tajovského potoka a od juhu pozdĺž Hrona.

Pôvodne uvažované veľké športovo-rekreačné územie, ktoré malo vzniknúť v širšom centre mesta napojením sa na jestvujúce Štiavničky, a to v tvare pásu vedenom čiastočne pozdĺž Tajovského potoka smerom na severozápad, je v návrhu ÚPN mesta čiastočne negované jednak navrhovaným rozvojom hlavného areálu UMB v lokalite Lúčky, jednak výhľadovým využitím časti súčasného areálu Štiavničiek pre potreby celomestského a nadmestského občianskeho vybavenia.

V centrálnej a východnej časti mesta sa tvorí ďalší významný „voľnočasový“ pás vychádzajúci z námestia SNP, pokračujúci cez pamätník a park SNP krížom cez nábrežnú komunikáciu a Hron k areálu zimného štadióna a odtiaľ až k budúcemu areálu voľného času pri vodnej ploche Pod rybou a ďalej popri Hrone až do Šalkovej. Dva na seba nadväzujúce

[16] *PHSR mesta Banská Bystrica roky 2007-2013 stanovuje v rámci Realizačného cieľa 1.2: Zvyšovanie počtu návštevníkov a dĺžky ich pobytu v meste nasledovné opatrenia zohľadnené v ÚPN mesta Banská Bystrica:*

- *Opatrenie 1.2.1.1: Rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu,*
- *Opatrenie 1.2.1.2: Rozvoj produktov územia pre cestovný ruch v štyroch oblastiach: kultúrno-poznávací cestovný ruch, športovo-rekreačný cestovný ruch, kongresový a výstavnícky cestovný ruch, obchodný cestovný ruch.*

areály sa navrhujú za Uhliskom – Žltý piesok (obnova) a areál na temene Urpína v prírodnom prostredí.

Významnými monofunkčnými rekreačnými areálmi sú aj verejné parky, predovšetkým Mestský park a Park pri pamätníku SNP, ako aj ďalšie menšie jestvujúce a navrhované parky, rozložené po celom území mesta.

V častiach mesta Sásová a Rudlová navrhuje ÚPN mesta rozšíriť dva jestvujúce areály (areál UMB v Sásovej a areál Bánoš v Rudlovej) a založiť nový areál v severnej časti OS Sásová nad Pieninskou cestou.

V zastavanom území vedie východný pás od Trosiek cez historické jadro až k Triede SNP. Z hľadiska turizmu v tomto páse prevládajú kultúrno-historické a obchodno-spoločenské danosti. Severný pás, silne tranzitného charakteru, prebieha pozdĺž potoka Bystrica vedľa mestského parku až k Uľanke. Pásy sa zbiehajú v ohybe Hrona pod Urpínom, odkiaľ pokračuje južný pás už len pozdĺž Hronu cez Radvaň s pripájajúcim sa pásom od západu pozdĺž Malachovského potoka.

Priestor v ohybe Urpína až ku Troskám sa stáva kľúčovým v zmysle vytvárania turisticko-rekreačného priestorového systému, pričom nedávno vybudované Europa Shopping Center získava funkciu centra poznávacieho turizmu (obchodného, nákupného, informačného, kultúrno-spoločenského) a svahy Urpína a Hrona zase rekreačného turizmu.[17] Týmto priestorom prechádza aj hlavná turistická trasa medzinárodného významu v smere juh – sever, z tohto miesta aj s odbočkou na Horehronie. Celý tento priestor je potrebné z turistického hľadiska podrobnejšie riešiť územným plánom zóny. Pozitívom všetkých pásov, aj kľúčového priestoru, je, že ich oživujú vodné toky.

Centrálny priestor Urpína si vyžaduje osobitnú pozornosť nielen z dôvodov rekreačnej, ale aj environmentálnej kvality, u oboch ako súčasť lesoparku s viacerými funkciami (rekreačná, športová, ekologická, religiózno-spoločenská – historická Kalvária, v súčasnosti novo zrekonštruovaná, vrátane vrcholového Kostola Povýšenia Svätého kríža, a doplnená novostavbou Kláštora sv. Terézie Benedikty od Kríža pre Rád bosých karmelitánov.

Z urbanisticko-kompozičného hľadiska je hlavnou rekreačno-športovou a súčasne aj zelenou osou v meste, v diagonálnom smere od juhovýchodu k severozápadu, pás vedený od Urpína cez ohyb Hrona na Štiavničky a pozdĺž Tajovského potoka s rozvetvením na dva smery - k lesoparku Laskomer s rekreačnou Laskomerskou dolinou a smerom k Suchému vrchu a na Králiky.

Územie prímestskej rekreácie sa vytvára v extraviláne a bližšom záujmovom území mesta v nadväznosti na pásy vychádzajúce lúčovite z ohybu Hrona pod Urpínom, kde do kultúrnej urbanizovanej krajiny vstupujú silné enklávy okolitých lesov. V tomto území sa vyprofilovali prímestské rekreačné územia pokračujúce ďalej do horských masívov a vrchovín.

Severné a severovýchodné prímestské rekreačné územie postupuje údolím Bystrice a Selčianskeho potoka, medzi ktorými leží prímestský les aj s rekreačnou funkciou v masíve Panského dielu s koncovými útvarmi – historickou obcou Špania Dolina a strediskom Šachtičky s vedľajším strediskom Čachovo. V blízkosti Sásovej, v okrajových častiach lesoparku, živelne vznikajú oddychové a piknikové miesta, ktoré treba organizovane zapojiť do rekreačného systému.

Západné prímestské rekreačné územie tvoria východné svahy Kremnických vrchov, v území susediacim s mestom s prevahou foriem individuálnej rekreácie. V širšom území sa budúce centrá rekreácie môžu vytvárať z horských obcí. Pozornosť si zasluhuje priestor Suchého vrchu, kedysi vyhľadávaný cieľ prímestskej rekreácie, v súčasnosti stagnujúci a vyžadujúci rozvojový impulz (až ku budúcemu rekreačnému priestoru Mútnô). Už v súčasnosti pokračujúca obytná zástavba na Pršianskej terase začína zvyšovať návštevnosť okolia Pršian a Malachovskej doliny.

[17] *Prepojenie týchto 2 centier môže zabezpečiť kabínková lanovka navrhovaná v rámci schválených ZaD ÚPN CMZ Banská Bystrica Hušták – Belveder.*

Juhovýchodné prímestské rekreačné územie zahŕňa segment Bystrickej vrchoviny medzi Vlkanovou a Ponikami. Jej ťažiskom sú lesolúčne výšiny Stráž, Kozlinec, Stará Kopa ako pokračovanie prímestského lesa, v kotlinách južne od Bystrickej vrchoviny sa zase nachádzajú obce, vhodné pre vidiecky turizmus.

Aktivity závislé od prírodných daností sa budú realizovať v extraviláne mesta na severných svahoch Suchého vrchu (jestvujúci Areál zdravia, navrhovaný areál Pod Suchým vrchom – oba vo väzbe na navrhovaný lesopark) s výhľadovým prepojením na vzdialenejšie stredisko cestovného ruchu Králiky spolu s rekreačnou obcou Králiky. V prímestskej polohe sa nachádza aj Laskomerská dolina, uvažovaná ako výletné miesto. Cez jednotlivé časti lesoparku a prímestského lesa budú sprístupnené lesy v Kremnických vrchoch, Starohorských vrchoch, v Bystrickej vrchovine a cez ne vzdialenejšie pohoria Veľká Fatra, Nízke Tatry, Slovenské Rudohorie a Poľana.

V členení podľa častí mesta počíta ÚPN

- na území ČM I Banská Bystrica
  - so stabilizáciou súčasnej športovo-rekreačnej zóny Štiavničky (futbalový štadión, športová hala, krytá plaváreň, plážové kúpalisko), pričom vo výhľade navrhuje časť zóny na prestavbu v podobe komplexného dotvorenia vybavenostného centra Europa,
  - s dobudovaním areálu Žltý piesok ako nástupného priestoru do lesoparku (časť Urpín) s využitím bývalého lomu piesku pre sokoliarov, dokompletizovaním lyžiarskych mostíkov a rozšírením areálu na časti plôch záhradok o dráhu na sánkovanie a rekreačnú bobovú dráhu,
  - s využitím väčšej časti územia bývalého lomu Kostiviarska pre športovo-rekreačné aktivity,
  - s využitím lúčnych priestorov časti lesoparku (časť Urpín) pre rekreačné plochy, pohybové hry, detské ihriská (napr. robinsonovské, dobrodružné, a pod.), letnú bobovú dráhu, kabínkovú lanovku Europa center – Urpín, vyhliadkovú vežu a ďalšiu vybavenosť vhodnú do tohto prírodného prostredia,
  - s úpravou jestvujúceho lesoparku – časti Urpín a Laskomer (na území ČM) v zmysle stanovených regulatívov,
  - s dobudovaním krytých športových zariadení v časti telovýchovného areálu osemročného gymnázia na Triede SNP,
  - s vytvorením lokálneho centra zimných športov v lokalite Stará Kopa,
  - v Europa Shopping Centre aj s aktivitami turizmu viazanými na kultúrno-spoločenské, obchodné, nákupné a relaxačné (napr. wellness) aktivity,
  - s využitím obmedzených kapacít menších zariadení komerčného charakteru na aktívny oddych v CMZ a v rozptýlených lokalitách občianskeho vybavenia (fitness centrá, squash, sauny a pod.),
  - s rekonštrukciou plôch športovísk v areáli ZŠ na Uhlisku a areáli Gymnázia A. Sládkoviča na Jesenskom vŕšku a ich využitím pre potreby obyvateľov časti mesta,
  - s postupnou prestavbou areálu bývalého závodu Smrečina a v rámci nej okrem iného vybavenia aj s vytvorením športovo-relaxačných a voľnočasových aktivít s celoročným využitím v krytých priestoroch „zábavného satelitného centra mesta“,
- na území ČM II Iliaš
  - s vytvorením menšieho zariadenia agroturizmu (výhľadovo aj väčšieho agroturistického komplexu) transformáciou zariadení bývalého PD,
  - s vytvorením areálu športovo-rekreačného vybavenia okolia lesoparku v okolí menšieho dobývacieho priestoru navrhovaného na rekultiváciu,
  - s vytvorením dostatočných plôch občianskeho vybavenia a športovo-rekreačných plôch pre výhľadový nový obytný súbor (rozvojom športovo-rekreačného vybavenia okolia lesoparku realizovaného do r. 2025).
  - s rozšírením plôch prímestského lesa - časť Urpín až do priameho kontaktu s výhľadovými obytnými súbormi,

- na území ČM III Jakub
  - so zachovaním lokality rekreačných chát a domov Šípové,
  - s rozšírením jestvujúceho športového areálu v južnom priestore časti mesta,
  - s výhľadovým využitím poľnohospodárskeho zariadenia Agronemce, a.s. v lokalite Roveň pre agroturistiku a následne s jeho rozvojom na plnohodnotný areál jazdeckých športov s rekreačným a športovým využitím,
  - s výhľadovým alternatívnym vybudovaním nového centrálneho športového areálu v lokalite Roveň,
  - so vznikom menších športových a relaxačných zariadení (sauna, posilovne, fitness) v rámci jestvujúcich lokalít rodinných domov,
  - s úpravou jestvujúceho lesoparku (časť Kejda – Jelšina) na území ČM v zmysle regulatívov stanovených v ÚPN mesta, ako aj s jeho výhľadovým rozšírením západným a severozápadným smerom,
  - s rozšírením lesoparku – časť Laskomer aj na územie tejto časti mesta,
- na území ČM IV Kostiviarska
  - s využitím časti areálu bývalého lomu Kostiviarska pre účely rekreačného, športového a poznávacieho turizmu,
  - s vytvorením zariadenia agroturizmu v súčasne nevyužívanom bývalom zariadení poľnohospodárskeho družstva Podlavice (lokalita Pod vysielačom),
  - s úpravou jestvujúceho lesoparku (časť Laskomer) na území ČM v zmysle regulatívov stanovených v ÚPN mesta, ako aj s jeho rozšírením severným smerom,
  - s výhľadovým rozšírením lesoparku (časť Kejda – Jelšina) až na severovýchod územia tejto časti mesta,
  - s výhľadovým vytvorením rekreačného areálu reanimáciou územia bývalého zariadenia vysielača a jeho okolia v prostredí lesoparku (lokalita Cmarovo-Vysielač),
- na území ČM V Kráľová nepočíta so samostatnými plochami rekreácie a športu, s rozvojom tejto funkcie uvažuje len na doplnkových plochách v rámci výrobno-obslužných plôch, resp. plôch občianskeho vybavenia,
- na území ČM VI Kremnička
  - s rozširovaním plochy a doplnením sortimentu športových zariadení areálu ŠK Kremnička,
  - s využitím biokoridoru Hrona a medzihrádzových priestorov na športovo-rekreačné aktivity,
  - s výhľadovým vybudovaním športovo-rekreačného areálu v lokalite Lišná skala,
  - s vybudovaním strediska agroturizmu v lokalite Repkovská,
  - s vytvorením novej časti lesoparku v priestore Pršianska terasa – centrálny mestský cintorín s krematóriom,
- na území ČM VII Majer
  - s využitím bývalého areálu panelárne na športovo-rekreačné aktivity,
- na území ČM VIII Podlavice
  - s využitím priestoru rekultivovaného lomu Pod Dúbravou na športovo-rekreačné účely,
  - s rekonštrukciou športovísk na Jaseňovej ul. a v areáli ZŠ na Gaštanovej ul. a s ich využitím pre verejnosť,
  - v rámci centra tejto časti mesta s určitými obmedzenými kapacitami zariadení komerčného charakteru slúžiacich na aktívny oddych (fitness centrá, squash, sauna a pod.),
  - s úpravou jestvujúceho lesoparku (časť Laskomer) na území ČM v zmysle regulatívov stanovených v ÚPN mesta, ako aj s jeho rozšírením severným smerom,
- na území ČM IX Radvaň
  - s dobudovaním strediska Králiky (UO 31) na úroveň komplexného centra športu, rekreácie a turizmu regionálneho až celoslovenského významu a s jeho prepojením

cez hrebeň Kremnických vrchov so strediskom Skalka, ako aj so zabezpečením ďalšieho turistického vybavenia v obci Králiky mimo územia riešeného v ÚPN mesta,
- s dobudovaním areálu zdravia v lokalite Flos s lyžiarskym terénom,
- s obnovením a s dobudovaním základne Pod Suchým vrchom s lyžiarskym terénom,
- s výhľadovým vybudovaním športovo-rekreačného areálu v priestore Mútnô (s náplňou golfového ihriska a doplnkových aktivít) s väzbou na jestvujúce lokality Suchý vrch a Králiky (až Skalka) za účelom vytvorenia perspektívneho integrovaného športovo-rekreačného centra až zóny za predpokladu vybudovania prístupovej komunikácie,
- s vybudovaním stredísk agroturizmu v lokalitách Pod Suchým vrchom (Ponyfarma v rámci väčšej rekreačno-športovej plochy), pri navrhovanej botanickej záhrade, v lokalite Mútnô a v rámci strediska CR Králiky (hipoturistika),
- s menšími športovo-rekreačnými plochami
  → v rámci športového štadióna ŠK Radvaň na Sládkovičovej ulici,
  → v rekonštruovaných športoviskách areálov ZŠ (Poľná ul., Tulská ul. Šalgotarjánska ul.) s možnosťou ich využitia aj pre obyvateľov tejto časti mesta, resp. celého mesta,
  → na 2 novo navrhovaných plochách v rámci obytného súboru Pršianska terasa podľa schváleného ÚPN zóny (v lokalite Pod hôrkou a v lokalite bývalej skládky TKO),
- s dostavbou mestských centier s určitými obmedzenými kapacitami menších zariadení komerčného charakteru slúžiacich na aktívny oddych,
- s úpravou jestvujúceho lesoparku (časť Urpín a časť Suchý vrch) na území ČM v zmysle regulatívov stanovených v ÚPN mesta, ako aj s rozšírením časti Suchý vrch západným smerom a jeho dotvorením v lokalite Havranské rekreačno-športovými plochami a zariadeniami,
- vybudovaním časti tzv. rekreačného okruhu v úseku Pršany – Malachovská dolina – Králiky s odbočkou na Suchý vrch, s napojením pešej trasy na náučný banský chodník v Malachove,

- na území ČM X Rakytovce
  - s vybudovaním športového areálu nadmiestneho významu v lokalite bývalého lomu v rámci výstavby obytného súboru Rakytovce – Západ 1,
  - s využitím súčasného športového štadióna FK Rakytovce (na území obce Badín),
  - s výhľadovým vybudovaním športového areálu miestneho významu v lokalite na hranici s obcou Badín v rámci výstavby obytného súboru Rakytovce – Západ 5,
  - s výhľadovým vybudovaním rekreačno-športového areálu v lokalite Kečka,
- na území ČM XI Rudlová
  - s dostavbou (výhľadoco aj rozšírením a kompletizáciou) súčasného športového areálu na ul. Marka Čulena (pod Bánošom),
  - s rekonštrukciou športovísk ZŠ na Tatranskej a Sitnianskej ulici s možnosťou ich využitia aj pre obyvateľov tejto časti mesta, resp. celého mesta,
  - s využitím areálu Saleziánskeho centra sv. Don Bosca na Tatranskej ulici,
  - s určitými obmedzenými kapacitami menších zariadení komerčného charakteru slúžiacich na aktívny oddych (fitness centrá, squash, sauna a pod.) v rámci dostavby občianskeho vybavenia na území tejto časti mesta,
- na území ČM XII Sásová
  - s vybudovaním verejného športového areálu v lokalite Ploštiny (futbalový štadión, viacúčelová hala, telocvičňa, krytá plaváreň, ihriská pre loptové hry, tenisové ihriská a pod.)
  - s rekonštrukciou športovo-rekreačného areálu miestneho významu na Rudohorskej ul.,
  - s rekonštrukciou športovísk areálov ZŠ na Ďumbierskej, Magurskej a Pieninskej ul. s možnosťou ich využitia aj pre obyvateľov tejto časti mesta, resp. celého mesta,
  - s dobudovaním športového areálu UMB Stráže (v rámci celkovej koncepcie dobudovania areálu UMB v tejto lokalite) a jeho využitím aj pre obyvateľov tejto časti mesta, resp. celého mesta,

- s určitými menšími zariadeniami komerčného charakteru slúžiacimi na aktívny oddych (fitness centrá, squash a pod.) v rámci dostavby vybavenia na území tejto časti mesta,
- s úpravou jestvujúceho lesoparku (časť Kejda – Jelšina) v zmysle regulatívov stanovených v ÚPN mesta,

- na území ČM XIII Senica
  - s využitím zariadení v obci Kynceľová,
- na území ČM XIV Skubín
  - s využitím spoločných zariadení v časti mesta VIII Podlavice, resp. saturovaním potrieb obyvateľov ČM v rámci susediacich športových plôch a zariadení v časti mesta I Banská Bystrica,
  - s úpravou jestvujúceho lesoparku (časť Suchý vrch) na území tejto ČM v zmysle regulatívov stanovených v ÚPN mesta,
  - s výhľadovým rozvojom rekreácie a športu v lokalite na Úbočí,
- na území ČM XV Šalková
  - s postupnou realizáciou rekreačno-oddychových a športových plôch ako súčasti vybavenia prímestského lesa na úrovni nástupného centra v lokalite Vlčinec,
  - s výhľadovým rozvojom plôch rekreačno-športového lyžovania v lokalite Hnilište – Stará Kopa v rámci dobudovania založeného strediska,
- na území ČM XVI Uľanka len
  - so zachovaním jestvujúceho športového ihriska a jeho rozšírením južným smerom o doplnkové športové a relaxačné zariadenia (sauna, posilňovne, fitness), prípadne s funkčnou zmenou futbalového ihriska na športový areál s inou náplňou.

Na celomestskej úrovni počíta ÚPN mesta so zabezpečením úsekov budúceho rekreačného okruhu za účelom prepojenia rekreačných zón a areálov, a to:
- Pršianska radiála – k.ú. Malachov – Suchý vrch – Králiky – Tajov/Kordíky,
- VnMO – Sásová – Šachtička – Nemce – VnMO,

a s ich napojením na mestský dopravný systém.

*

Prehľadná schéma funkčno-priestorového systému turizmu, rekreácie, športu a zelene tvorí prílohu kapitoly B.7.3.

B.7.4. Návrh riešenia výroby

B.7.4.1. Priemyselná výroba, skladové hospodárstvo, výrobné služby a stavebníctvo

B.7.4.1.1. Prehľad hospodárskej štruktúry mesta a okresu Banská Bystrica

Pri analýze hospodárskej štruktúry vychádzal ÚPN mesta Banská Bystrica z dostupných údajov získaných zo Štatistického úradu SR, ako aj z databázy ELIS a z internetu.

Celkovo bolo v okrese Banská Bystrica k 25.7.2006 analyzovaných 3.050 podnikateľských subjektov, z toho bolo 2.716 v meste Banská Bystrica. Pre ilustráciu východiskovej situácie uvádzame počet a štruktúru podnikateľských subjektov podľa ekonomickej činnosti v meste v roku 2006 a okrese Banská Bystrica v rokoch 2006 a 2008:

Tab. B.7.4.1.1-1 Počet podnikov v meste a okrese Banská Bystrica podľa hospodárskej štruktúry

		k 25.7.2006		k 25.7.2006		k 31.12.2008	
Kat. OKEČ	Odvetvie ekonomickej činnosti	Mesto B. Bystrica		Okres B. Bystrica		Okres B. Bystrica	
		spolu	%	spolu	%	spolu	%
	Spolu	2 716	100,0	3 050	100,0	4 002	100,0
A,B	Poľnoh.,lesníctvo,rybolov	20	0,7	35	1,2	94	2,3
C,D,E	Priemysel	289	10,6	319	10,5	378	9,4
F	Stavebníctvo	242	8,9	257	8,4	374	9,3
G	Obchod	1 028	37,8	1 221	40,0	1 310	32,7
H	Hotely a reštaurácie	102	3,8	113	3,7	192	4,8
I	Doprava, skladov.,spoje	72	2,7	79	2,6	155	3,9
J	Peňažníctvo, poisťovníctvo	19	0,7	21	0,7	23	0,6
K	Nehnuteľn., prenájom, obchodné činnosti	386	14,3	414	13,6	1 256	31,4
L	Verejná správa,obrana,soc. zabezpečenie	145	5,3	157	5,1		
M	Školstvo	21	0,7	24	0,8	41	1,0
N	Zdravotníctvo,sociálna starostlivosť	48	1,8	55	1,8	68	1,7
O	Ost. verejné, sociálne, osobné služby	344	12,7	355	11,6	111	2,8
A,B	Primárny sektor	20	0,7	35	1,2	94	2,3
C - F	Sekundárny sektor	531	19,6	576	18,9	752	18,8
G - K	Trhové služby	1 607	59,2	1 848	60,1	2 936	73,4
L - O	Netrhové služby	558	20,5	591	19,3	220	5,5
G - O	Terciálny sektor	2 165	79,7	2 439	80,0	3 156	78,9

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat

Mesto Banská Bystrica

Z celkového počtu 2.716 podnikateľských subjektov v meste Banská Bystrica podnikalo až 79,7 % spoločností v terciárnom sektore (až 59,2 % v trhových službách). V primárnom sektore pracovalo len 0,7 % subjektov. Sekundárny sektor mal zastúpenie v 531 podnikoch (t.j. 19,6 %). Najväčšie zastúpenie v meste malo odvetvie obchodu (37,8 %), dôležité postavenie malo taktiež odvetvie služieb nehnuteľností, výskumu, vývoja a iných obchodných služieb. Naopak najmenej subjektov pôsobilo v odvetviach školstvo, peňažníctvo, poisťovníctvo a poľnohospodárstvo, lesníctvo, rybolov.

Najviac zamestnancov je sústredených v 2 štátnych podnikoch so sídlom v Banskej Bystrici s celoslovenskou pôsobnosťou – Slovenská pošta, a.s. a Lesy SR, š.p. (spolu vyše 26.000 zamestnancov). Tieto vykazujú aj najvyššie tržby. Z hľadiska skutočného počtu zamestnancov pracujúcich na území mesta Banská Bystrica dominoval ku koncu roku 2008 potravinársky priemysel, vydavateľstvo a tlač a drevospracujúci priemysel. Medzi popredných zamestnávateľov v odvetviach priemyslu patria spoločnosti ako ROCO Slovakia, spol. s r.o., Tlačiarne BB, s.r.o., DOKA DREVO, s.r.o. a PM ZBROJNÍKY, a.s. (nad 250 zamestnancov).

Z hľadiska právnej formy v meste jednoznačne dominujú spoločnosti s ručením obmedzeným (90 %). Za nimi nasledujú akciové spoločnosti (4,6 %).

Tab. B.7.4.1.1-2 Počet podnikov v meste Banská Bystrica podľa právnej formy k 25.7.2006

Právna forma	Kód	Počet podnikov
Podnikateľ - fyzická osoba zapísaný v OR SR	102	72
Podnikateľ - fyzická osoba nezapísaný v OR SR	110	1
Verejná obchodná spoločnosť	111	30
Spoločnosť s ručením obmedzeným	112	2.435
Komanditná spoločnosť	113	4

Právna forma	Kód	Počet podnikov
Akciová spoločnosť	121	124
Družstvo	205	22
Štátny podnik	301	2
Zahraničná právnická osoba	421	21
Zahraničná fyzická osoba	422	5
Spolu		2.716

Okres Banská Bystrica

Jednotlivé ekonomické charakteristiky za okres sú veľmi podobné charakteristikám za mesto Banská Bystrica. Ku koncu roku 2008 z celkového počtu 4.002 podnikateľských subjektov podnikalo až 78,9 % spoločností v terciárnom sektore (až 73,4 % v trhových službách). V primárnom sektore pôsobilo len 2,3 % subjektov. Sekundárny sektor mal zastúpenie v 752 podnikoch (t.j. 18,8 %). Najväčšie zastúpenie v okrese Banská Bystrica malo odvetvie obchodu (32,7 %), dôležité postavenie malo taktiež odvetvie služieb nehnuteľností, výskumu, vývoja a iných obchodných služieb. Naopak najmenej subjektov pôsobilo v odvetviach školstva, peňažníctva, poisťovníctva a poľnohospodárstva, lesníctva, rybolovu.

Najväčší zamestnávatelia v okrese sú, okrem 2 vyššie spomenutých štátnych podnikov s celoslovenskou pôsobnosťou, lokalizovaní mimo mesta Banská Bystrica. Ide najmä o menšie sídla v jeho okolí – Slovenskú Ľupču, Harmanec a Vlkanovú – s orientáciou na chemický, papierenský a strojársky priemysel.

Z hľadiska právnej formy v okrese až 67,82 % z právnických osôb predstavovali ku koncu roku 2008 obchodné spoločnosti. Právne formy ako družstvá, štátne podniky, rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie sa v okrese vyskytovali iba v malom počte (menej ako 4 % z celkového počtu právnických osôb v okrese).

Tab. B.7.4.1.1-3 Právnické osoby podľa vybraných právnych foriem v okrese Banská Bystrica k 31.12.2008

Právna forma	Počet subjektov	Podiel
Právnické osoby spolu	5 600	100,00%
Obchodné spoločnosti	3 798	67,82%
Družstvá	44	0,79%
Štátne podniky	2	0,04%
Rozpočtové organizácie	133	2,38%
Príspevkové organizácie	24	0,43%
Ostatné organizácie	1 599	28,55%

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat

Z hľadiska právnej formy v okrese až 93,89 % z fyzických osôb - podnikateľov predstavovali ku koncu roku 2008 živnostníci. Z ostatných subjektov ako slobodné povolania a samostatne hospodáriaci roľníci pôsobilo v okrese iba niečo cez 6 % z celkového počtu fyzických osôb podnikateľov.

Tab. B.7.4.1.1-4 Fyzické osoby - podnikatelia podľa právnych foriem v okrese Banská Bystrica k 31.12.2008

Právna forma	Počet subjektov	Podiel (%)
Fyzické osoby - podnikatelia (osoby)	9 888	100,00
Živnostníci	9 284	93,89
Slobodné povolania	472	4,77
Samostatne hospodáriaci roľníci	132	1,33

B.7.4.1.2. Analýza hospodárskej štruktúry okresu Banská Bystrica

Z údajov zamestnanosti v jednotlivých odvetviach hospodárstva vyplýva, že rozhodujúce postavenie v hospodárskej štruktúre okresu Banská Bystrica má päť sektorov:

- priemyselná výroba (OKEČ D)
- verejná správa, obrana (OKEČ L)
- školstvo (OKEČ M)
- zdravotníctvo, soc. pomoc (OKEČ N)
- obchod (OKEČ G).

V uvedených sektoroch pôsobilo ku koncu roku 2008 až 68,3 % podnikateľských subjektov pôsobiacich v okrese Banská Bystrica.

Tab. B.7.4.1.2-1 Evidenčný počet zamestnancov v okrese Banská Bystrica k 31.12.2008

Odvetvia podľa OKEČ	Evidenčný počet zamestnancov	Podiel na celkovej zamestnanosti (%)
Spolu odvetvia ek. činnosti	35 141	100,00
A+B Poľnohospod., poľovn., lesníctvo, rybolov, chov rýb	1 032	2,94
Priemysel spolu (C+D+E)	7 198	20,48
D Priemyselná výroba	6 480	18,44
E Výroba, rozvod elektr., plynu, vody	x	x
F Stavebníctvo	1 510	4,30
G VO, MO, opr.mot.voz., motoc., spotr.tov.	3 319	9,44
H Hotely a reštaurácie	401	1,14
I Doprava, skladov., pošty a telekom.	2 948	8,39
J Finančné sprostredkovanie	847	2,41
K Nehnut., prenáj. obchod. činnosti	2 271	6,46
L Ver.správa, obrana, pov.soc.zabezp.	5 817	16,55
M Školstvo	4 594	13,07
N Zdravotníctvo, sociálna pomoc	3 576	10,18
O Ost.spoloč., sociálne, osobné služby	1 628	4,63

Zdroj: ŠÚ SR

Pozn.: x - údaj nie je k dispozícií

Ku koncu roku 2008 pri porovnaní zamestnanosti v jednotlivých odvetviach hospodárstva v okrese Banská Bystrica bola nasledovná situácia: najväčší evidenčný počet zamestnancov pracoval v odvetví priemyselnej výroby (6 480) a v odvetví verejnej správy a obrany (OKEČ L – 5.817 zamestnancov), čo spolu predstavovalo takmer 35 % všetkých evidovaných zamestnancov v okrese Banská Bystrica ku koncu roku 2008.

B.7.4.1.2.1. Priemysel (OKEČ C, D, E)

V meste a ani v okrese Banská Bystrica nepôsobí žiadny podnikateľský subjekt, ktorého hlavnou ekonomickou činnosťou by bola ťažba nerastných surovín (OKEČ C). V odvetviach priemyselnej výroby a výroby a rozvodu elektriny, plynu a vody (OKEČ D a E) pracovalo v roku 2008 spolu 7.198 zamestnancov, čo predstavovalo 20,48 % zo všetkých evidovaných zamestnancov v okrese. Z tohto hľadiska mu patrí dominantné postavenie v odvetvovej štruktúre hospodárstva okresu.

V sekundárnom sektore pôsobia aj 2 najvýznamnejšie podnikateľské subjekty z hľadiska počtu zamestnancov v celom okrese: Biotika, a.s. Slovenská Ľupča a Kuster - automobilová technika, spol. s r.o. Vlkanová (kateg. 500-999 zamestnancov). Početne dobre zastúpená je najmä zamestnanecká kategória 24 (250-499). Patria sem napr.: SHP Harmanec, a.s., ROCO-SLOVAKIA, spol. s r.o., Tlačiarne BB, spol. s r.o. a PM ZBROJNÍKY, a.s. Z týchto údajov je zrejmé, že najväčšie podnikateľské priemyselné subjekty sú lokalizované

v záujmovom území mesta Banská Bystrica – mimo mesta, ale v jeho bezprostrednom okolí – Slovenská Ľupča, Harmanec, Vlkanová.

Z odvetví tu dominuje výroba celulózy a celulózového papiera, výroba kovov a kovových výrobkov, spracovanie dreva. Väčšina z vyššie uvedených podnikateľských subjektov pôsobila v regióne už pred rokom 2000.

Medzi podnikateľské subjekty s najstaršou tradíciou tu možno zaradiť: SLOVENKA, a.s., SHP Harmanec, a.s. a Biotika, a.s. Slovenská Ľupča. Naopak subjekty ako Kuster - automobilová technika, spol. s.r.o. Vlkanová a ROCO-SLOVAKIA, spol. s r.o., patria medzi najmladšie.

Tab. B.7.4.1.2.1-1 Podnikateľské subjekty v oblasti priemyslu v okrese Banská Bystrica k júnu 2009

Názov	Sídlo	HL OKEČ - hlavná činnosť	Kat. prac.
Biotika, a.s.	Slovenská Ľupča	24410- Výroba základných látok na výrobu farmaceutických prípravkov	500-999
Kuster - automobilová technika, spol. s.r.o.	Vlkanová	34300- Výroba dielov a príslušenstva pre motorové vozidlá a ich motory	500-999
SHP Harmanec, a.s.	Harmanec	21220- Výroba domácich potrieb, hygienických a toaletných výrobkov z papiera	250-499
PM ZBROJNÍKY, spol. s r.o.	Banská Bystrica	15110- Výroba a konzervovanie mäsa	250-499
Tlačiarne BB, spol. s r.o.	Banská Bystrica	22220- Tlač i. n.	250-499
ROCO-SLOVAKIA, spol. s r.o.	Banská Bystrica	36500- Výroba hier a hračiek	250-499
DOKA DREVO, s.r.o.	Banská Bystrica	-	250-499

B.7.4.1.2.2. Stavebníctvo (OKEČ F)

V tomto sektore pracovalo v roku 2008 spolu v okrese Banská Bystrica iba 1.510 zamestnancov, čo predstavuje 4,3 % zo všetkých evidovaných zamestnancov v okrese. Väčšina dominantných zamestnávateľov v okrese pôsobí v oblasti stavby budov, mostov a inžinierskych sietí.

Tab. B.7.4.1.2.2-1 Podnikateľské subjekty v oblasti stavebníctva v okrese Banská Bystrica k júnu 2009

Názov	Sídlo
M I J A S, spol. s r.o.	Banská Bystrica
I.K.M. REALITY – STAVING, a.s.	Banská Bystrica
VaV Invest, s.r.o.	Banská Bystrica
SLOVEKO, a.s.	Banská Bystrica

B.7.4.1.2.3. Obchod (OKEČ G)

V tomto sektore pracovalo v roku 2008 spolu 3.319 zamestnancov, čo predstavovalo 9,44 % zo všetkých evidovaných zamestnancov v okrese. Najvýznamnejším zamestnávateľom pôsobiacim v odvetví obchodu je spoločnosť FAnn-parfumérie, s.r.o., ktorá má sídlo v meste Banská Bystrica. Ďalšie významné subjekty podnikajúce v odvetví obchodu sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tab. B.7.4.1.2.3-1 Podnikateľské subjekty v oblasti obchodu v okrese Banská Bystrica k júnu 2009

Názov	Sídlo	Kat. prac.
FAnn-parfumérie, s.r.o.	Banská Bystrica	250-499
TOPPRES D.A., spol. s r.o.	Banská Bystrica	200-249
STAVIVÁ-Garaj, s.r.o.	Banská Bystrica	200-249
KOBA v.o.s.	Banská Bystrica	200-249

B.7.4.1.2.4. Nehnuteľnosti, prenajímanie a obchodné služby, výskum a vývoj (OKEČ K)

V tomto sektore pracovalo v roku 2008 spolu 2.271 zamestnancov, čo predstavovalo 6,46 % zo všetkých evidovaných zamestnancov v okrese. K najväčším zamestnávateľom v predmetnej kategórii patria spoločnosti uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tab. B.7.4.1.2.4-1 Podnikateľské subjekty v oblasti nehnuteľností, prenajímania a obchodných služieb, výskumu a vývoja v okrese Banská Bystrica k júnu 2009

Názov	Sídlo	HL OKEČ - hlavná činnosť	Kat.prac.
ARKO, spol. s r.o.	Banská Bystrica	74600- Pátracie a bezpečnostné služby	150-199
K.N.K., spol. s r.o.	Banská Bystrica	74500- Nábor a zabezpečovanie pracovných síl	150-199

B.7.4.1.2.5. Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby (OKEČ O)

V tomto sektore pracovalo v roku 2008 spolu 1.628 zamestnancov, čo predstavovalo 4,63 % zo všetkých evidovaných zamestnancov v okrese. Najväčším zamestnávateľom okresu je kultúrna ustanovizeň Štátna opera a Vojenské športové centrum DUKLA B. Bystrica (kategória 200-249 zamestnancov).

Tab. B.7.4.1.2.5-1 Podnikateľské subjekty v oblasti ostatných spoločenských, sociálnych a osobných služieb v okrese Banská Bystrica k júnu 2009

Názov	Sídlo	HL OKEČ - hlavná činnosť	Kat. prac.
Štátna opera	Banská Bystrica	92320- Činnosti kultúrnych a umeleckých zariadení	200-249
Vojenské športové centrum DUKLA B. Bystrica	Banská Bystrica	92620- Ostatné športové činnosti	200-249
Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky	Banská Bystrica	92530- Činnosti botanických a zoologických záhrad a prírodných rezervácií	50-99
Záhradnícke a rekreačné služby mesta	Banská Bystrica	92720- Ostatné rekreačné činnosti i. n.	50-99
ŠTÁTNA VEDECKÁ KNIŽNICA V B. BYSTRICI	Banská Bystrica	92510- Činnosti knižníc a archívov	50-99
Múzeum Slovenského národného povstania	Banská Bystrica	92520- Činnosti múzeí a pamiatková starostlivosť	25-49
DETOX s.r.o.	Banská Bystrica	90020- Zber a zneškodňovanie iných odpadov	25-49

Podrobná v tom čase aktuálna charakteristika jednotlivých sektorov a komponentov výroby, ako aj významnejších podnikov je uvedená v Prieskumoch a rozboroch pre ÚPN mesta Banská Bystrica (marec 2005).

B.7.4.1.3. Priestorové možnosti rozvoja hospodárskeho potenciálu v meste Banská Bystrica a jeho záujmovom území

V rámci záujmového územia možno podľa územných obvodov rozlíšiť nasledovné, viac či menej kompaktné priemyselné zóny:

1. Smrečina – ČM I Banská Bystrica, UO 13

Celá táto zóna bola tvorená najstarším, najväčším a najvýznamnejším podnikom v rámci mesta – Smrečina (cca 40 ha). Zóna je zavlečkovaná a dopravne dobre prístupná. Zo severu ju ohraničuje hlavná železničná stanica a z juhu rieka Hron.

V máji 2003 sa vlastníkom stala bratislavská spoločnosť SK INVEST, a.s., ktorá okrem drevospracujúceho priemyslu podniká aj vo farmaceutickom a stavebnom priemysle, zaoberá sa aj realitami, cestovným ruchom a poradenstvom. V súčasnosti v areáli Smrečiny

pôsobí aj úspešná proexportná firma Doka Drevo, spol. s r.o., zameraná na drevospracujúci priemysel. V budúcnosti ďalší priestorový rozvoj možný nie je, zmeny sa môžu realizovať len v rámci modernizácie a intenzifikácie súčasných plôch.

ÚPN mesta počíta v návrhovom období do roku 2025 so zachovaním tejto priemyselnej zóny, po tomto roku už ale navrhuje postupnú premenu celej zóny (vzhľadom na jej blízkosť k historickému centru mesta) na polyfunkčnú zónu občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry s predpokladom vytvorenia špecializovaného výstavného centra zameraného na drevársku výrobu.

2. Majer – ČM VII Majer, UO 10

Táto zóna sa bezprostredne napája na predchádzajúcu v jej východnom okraji. Na rozdiel od nej je však tvorená prevažne malými areálmi nadmestského i komunálneho priemyslu, drobnými výrobnými prevádzkami, často charakteru výrobných služieb, ďalej tu sú veľkoobchodné a skladové prevádzky, areály špecializovaných zariadení dopravy a stavebných firiem, doplnené administratívnymi priestormi. Spolu zaberajú výmeru okolo 35 ha. Ide tu o priemyselno-obslužnú zónu s doplnkovou obytnou funkciou.

Najvýznamnejšími podnikmi v tomto priestore sú Cestné stavby, a.s., Plynstav, spol. s r.o., Zberne surovín, a.s., Kohaflex, s.r.o., ALU KOVO-ŠPECIÁL, spol. s r.o., Stavomontáže BB, spol. s r.o., Tlačiareň Brummer & Brummer, spol. s r.o., KNK, spol. s r.o., IPS Partner, spol. s r.o., OTIS výťahy, spol. s r.o., UNMAT BB spol. s r.o. a iné. Zóna sa nachádza v okrajovej polohe mesta, na pravom brehu rieky Hron. Je napojená na všetky inžinierske siete a má dobrú dopravnú polohu.

Vo východnej časti zóny navrhuje ÚPN mesta v súlade s doterajšími koncepciami rozvoja mesta doplnenie územia novými polyfunkčnými plochami (výrobno-skladové a vybavenostné funkcie) v rámci priemyselného parku Majer – Šalková. U jestvujúcich plôch a zariadení výroby a výrobných služieb počíta s ich postupným obmedzovaním rovnako v prospech polyfunkčných plôch (výrobno-skladových a vybavenostných funkcií), aby sa tak v tomto priestore vytvorila kompaktná funkčne jednotná plocha. V južnej časti zóny navrhuje využitie časti jestvujúcich plôch výroby (pozdĺž toku Hrona) na rozšírenie plôch rekreácie a športu.

3. Uhlisko – ČM I Banská Bystrica, UO 12

Ide o plošne malú, ale zato kompaktnú zónu, ktorá tvorí východný cíp obdĺžnikového tvaru v časti Uhlisko, ktorá plní výlučne funkciu bývania. Rozkladá sa na ľavom brehu rieky Hron, zaberá rozlohu cca 14 ha. Dopravne je sprístupnená cez Srnkovú ulicu, železnične napojená nie je.

Nachádza sa tu niekoľko menších areálov mesto-obslužného, nevýrobného a dopravného charakteru, ako napr.: Lesy SR, š.p., PUFEKO, spol. s r.o., Iceko-Onyx, spol. s r.o., (odvoz odpadov), Milan Smädo – MIS - údržba ciest a komunikácií, Iceko, s.r.o., (požičovňa stav. strojov), PROGRES - HL, spol. s r.o., Autoopravovne MV SR.

Ďalší priestorový rozvoj zóny je vzhľadom na prírodné a v budúcnosti aj technické limity (navrhovaná trasa vonkajšieho dopravného okruhu) nemožný. ÚPN mesta, vzhľadom na vyššie uvedené, ako aj vzhľadom na pomernú priestorovú izolovanosť zóny počíta s jej zachovaním prevažne v podobe polyfunkčnej zóny občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry, len v jej západnej a východnej časti počíta aj s plochami dopravných zariadení.

4. Mesto – východ - ČM I Banská Bystrica, UO 09

Táto zóna sa rozprestiera v priemyselne využívanej východnej časti mesta o výmere do 50 ha. Celá sa nachádza v ostrom oblúku, ktorý vytvára železničná trať smerujúca zo severu do Banskej Bystrice. Ide o funkčne veľmi pestrú zónu na Stavebnej a Jegorovovej ulici, spolu s Partizánskou cestou.

Nachádza sa tu významný podnik – Tlačiarne BB, spol. s r.o. Odvetvie energetiky tu je zastúpená areálom SSE, a.s., vodohospodárstvo Ss. vodárenskou spoločnosťou, a.s., Rôzne služby automobilového priemyslu predstavuje Lion Car – Peugeot, spol. s r.o., B.I.S., spol. s r.o., Autosklo – Europ, spol. s r.o. a iné. Stavebná výroba tu je zastúpená firmou Stavomontáže, spol. s r.o. a ELBA BETÓN STAV, spol. s r.o. Z ďalších firiem spomenieme IVP Ivanič (elektroinštalácia), KLIMA KOMPLET, spol. s r.o. (chladiace zariadenia),

Interčerpadlo BB, spol. s r.o., P.K.H Company, spol. s r.o., Kovovýroba plus, spol. s r.o., ROTEKO, spol. s r.o., (zneškodňovanie nebezpečných odpadov), BB AQEX, spol. s r.o. (výroba a montáž plastických bazénov), KONE, spol. s r.o. (výťahy), VHML, spol. s r.o. (vysokozdvižné vozíky) a iné.

Aj v tomto prípade počíta ÚPN mesta s postupnou zásadnou premenou najmä západnej časti zóny (medzi Partizánskou cestou a Stavebnou ul.), kde dopĺňa jestvujúce enklávy plôch občianskeho vybavenia, resp. vytvára nové plochy. Zároveň tu výhľadovo uvažuje s novým verejne dostupným mestským parkom ako protipólom dnešného parku pri múzeu SNP a s Triedou SNP ako ich zelenou spojnicou / zelenou osou. Vo výhľade po r. 2025 ďalej uvažuje s premenou východnej časti zóny na nové celomestské centrum občianskeho vybavenia – centrum Východ. V polohe polyfunkčnej zóny občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry zostanú potom len tri lokality – východná, severovýchodná a severná, situované pri železničnej trati č. 172.

5. Senica – ČM XIII Senica, UO 36

UO Senica sa skladá z dvoch krajinársky úplne odlišných, plošne približne rovnakých častí. Severná polovica je prírodného charakteru, rozprestierajú sa tam lúky, lesy a pasienky. Druhá, južná polovica je husto zastavaná priemyselnými objektmi. Ide o objekty na Partizánskej a Cementárenskej ceste a Ulici Na Hrbe s celkovou výmerou viac ako 50 ha.

Rozprestiera sa tu druhý najrozsiahlejší priemyselný areál v meste – areál bývalej Stredoslovenskej cementárne. V roku 1999 došlo k odkúpeniu spoločnosťou Holcim (Slovensko), a.s., a výroba sa k 1.1.2002 zastavila. Lomy v Selciach aj v Kostiviarskej boli predané alebo prenajaté. V rámci predošlej funkcie dnes v areáli prebieha iba mletie a balenie dovezeného slinku v obmedzenom rozsahu. V súčasnosti je areál v rozsiahlej rekonštrukcii a jednotlivé budovy sú v prenájme (cca 15 firiem). Medzi ďalšie významnejšie podniky tejto zóny patrí SAD BBDS, a.s., Regionálna správa ciest, a.s., Kurta (predaj a servis hydraulických rúk), VARIA Banská Bystrica, spol. s r.o., Phoenix Zeppelin, spol. s r.o. (predaj stavebných strojov a generátorov), STAVTIP, spol. s r.o. a iné.

Výrobný potenciál zóny je značný, čo zohľadňuje aj ÚPN mesta keď počíta s intenzifikáciou, obsahovou reštrukturalizáciou a modernizáciou areálu bývalej Stredoslovenskej cementárne (HOLCIM, a.s.), ako aj severne ležiaceho menšieho areálu logistiky a skladov. Výrobné plochy tejto zóny dopĺňa návrhom menšieho samostatného areálu severovýchodne od priestoru bývalej Stredoslovenskej cementárne.

6. Šalková – ČM XV Šalková, UO 35

Priemyselná činnosť v tomto územnom obvode je v súčasnosti zastúpená Skládkou komunálneho odpadu v jeho severnej časti obkolesená lesmi.

ÚPN mesta v súlade s doterajšími schválenými koncepciami rozvoja mesta počíta v tomto priestore s významným rozvojom, a to výstavbou väčšieho priemyselného (prípadne technologického) parku Majer – Šalková.

7. Stará Radvaň – ČM IX Radvaň, UO 17

Ide o plošne najmenší územný obvod v Banskej Bystrici (okolo 8 ha). Jeho centrom prechádza hlavná železnica č.70, nachádza sa tu aj osobná železničná stanica Radvaň.

Najdominantnejším areálom tu je tepláreň spoločnosti EMG, spol. s r.o. (súčasť Energie Steiermark). Areály ďalších podnikov plnia skladovo – obchodnú funkciu. Sú to: IBM Stavivo, s.r.o., JUBA, spol. s r.o., SSL, š.p., ALFEX, a.s., a zberňa triedeného odpadu.

Vzhľadom na existujúce bariéry v jeho okolí (rieka Hron, prudký svah, les), zóna nemá žiadne možnosti ďalšieho priestorového rozvoja, a preto v nej ÚPN mesta počíta len so zachovaním súčasných funkcií a areálov.

8. Kráľová – ČM V Kráľová, UO 18

Ide o veľkú a koncentráciou priemyselných prevádzok najhustejšiu zónu v celom riešenom území. Jej okrajová poloha na juhu mesta ju predurčuje k ďalšiemu rozvoju a tvorí súčasť južnej rastovej osi mestskej aglomerácie. Európska cesta E77 na Zvolen ju rozdeľuje na dve časti. Jej pravá časť, ležiaca medzi spomínanou cestou a riekou Hron je súvisle zastavaná, bez voľných plôch. Nachádza sa tu čo do počtu väčšina priemyselných areálov, ktoré plnia prevažne službové, predajné a skladové funkcie. Ich celková výmera sa blíži k 50 ha. Dosť odlišnú štruktúru má druhá časť zóny, ležiaca medzi cestou E77 a Sládkovičovou ulicou, kde prevládajú plošne rozsiahle výrobné areály s dobrými možnosťami priestorového rozvoja vzhľadom na dostatok nezastavaných plôch. V značnej miere sa už tieto plochy začali využívať prevažne veľkými obchodnými spoločnosťami (TESCO, BAUMAX, NAY,...)

Medzi najvýznamnejšie výrobné priemyselné podniky tejto zóny patria najmä Banskobystrický pivovar, a.s., Radoma, spol. s r.o. a elektrotechnické nástupnícke firmy po bývalom ZVT. Z veľkého množstva ďalších podnikov je možné spomenúť Vojenský opravárenský podnik Trenčín, a.s. prevádzkareň Banská a SPAEZ, spol. s r.o. Najzastúpenejším odvetvím tu je automobilový priemysel. Nachádza sa tu veľké množstvo predajní a servisov, ako napr. AUTO–team, spol. s r.o., Autobazár Darex, Slov motor, spol. s r.o., Pro Auto, spol. s r.o., Euromotor, spol. s r.o., BB RENT, spol. s r.o., TEMPUS AWT Bawaria, spol. s r.o., Elit Slovakia, spol. s r.o., Autoservis Hron, spol. s r.o., Autonovo, a.s., Mercedes-Kia, Peugeot-Citroën, Pneuservis, STK a iné. Stavebné firmy tu zastupuje spoločnosť Betonáreň Banská Bystrica Holcim (Slovensko), a.s., Doprastav, a.s., Agrostav, a.s., Novstav – Ing. Pavol Hraško, Terranova, spol. s r.o., BEK BAUSTOFFE SLOVAKIA, spol. s r.o., Lorencic, spol. s r.o., Stavebniny Primax, spol. s r.o., STAVIVÁ-Garaj, spol. s r.o. a iné. Z množstva skladových areálov je možné spomenúť TERAPO - UHOĽNÉ SKLADY, spol. s r.o., RONY MD, spol. s r.o., Prima Zdroj, a.s., TWD – predajňa Banská Bystrica, Ján Volf – prevádzka Banská Bystrica, SSE, a.s., a iné. Areál tu má aj najväčší slovenský autodopravca STD Donivo, a.s. Z iných odvetví je možné spomenúť ALFA BIO, spol. s r.o., COLORLAK SK, spol. s r.o., KOVONA – BB, spol. s r.o. Kovotrade, spol. s r.o. Koberce Trend, spol. s r.o. Eurobal, spol. s r.o. - prevádzka Banská Bystrica, Roco Slovakia, spol. s r.o. ACCOM Slovakia, spol. s r.o. a iné.

Napriek skutočnosti, že zóna má značné vnútropriestorové možnosti rozvoja a má dobrú dopravnú prístupnosť, nepočíta ÚPN mesta s jej ďalším rozvojom v súčasnej podobe, ale navrhuje výrobnú funkciu v nej nerozširovať, jestvujúce plochy a zariadenia výroby a výrobných služieb postupne obmedzovať v prospech plôch občianskeho vybavenia a nezastavané plochy využiť výhradne na lokalizáciu nových zariadení občianskeho vybavenia.

9. Slovenka –ČM I Banská Bystrica, UO 03

Táto zóna pozostáva s 2 priestorovo izolovaných areálov. Jeden bol tvorený podnikmi Slovenka, a.s. (v konkurze od r. 2005) a SLOVENKA - Silver, spol. s r.o. (od r. 2007) s výmerou cca 5 ha, ktoré zanikli. Druhý areál, na ulici Medený Hámor s približne rovnakou výmerou, je zhlukom viacerých menších firiem.

V areáli na ul. Medený Hámor dominuje stavebná výroba, obslužno-dopravné prevádzky a obchodná činnosť, je obkolesený hustou sieťou cestných komunikácií. Najvýznamnejším podnikom tu je stavebná firma Mijas, spol. s r.o., ďalej tu sídlia dopravno-obslužné firmy A.R.S., spol. s r.o., Ing. Ivan Slezák - Autodoprava, ako aj KVEST, spol. s r.o. a GEODIS SLOVAKIA, spol. s r.o.

ÚPN mesta počíta v prípade tejto výrobnej zónys jej úplnou premenou na plochy občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry.

*

V rámci záujmového územia sa nachádzajú nasledovné výrobné zóny:

10. Harmanec

Zóna pretiahnutého tvaru v pomerne úzkej doline potoka Bystrica sa nachádza v katastrálnom území obce Harmanec. Nachádzajú sa v nej podniky nadregionálneho významu v oblasti papierenského

a polygrafického priemyslu. Cesta 1.triedy E77 ju rozdeľuje na 2 časti, pričom jej významnejšia južná časť je aj zavlečkovaná.

V južnej časti zóny sa rozprestiera významný papierenský podnik SHP Harmanec ,a.s., v severnej časti podnik VKÚ, a.s. Medzi nimi sa nachádza malý areál bývania a služieb. Podniky zaberajú plochu cca 14 ha, ďalší priestorový rozvoj limituje geomorfológia terénu v lokalite.

11. Slovenská Ľupča

Zóna leží v katastrálnom území obce Slovenská Ľupča, v blízkosti hraníc mesta Banská Bystrica. Má vhodnú polohu a aj vďaka zavlečkovaniu je dobre dopravne prístupná.

Tomuto priestoru dominujú najmä 2 podniky chemického a farmaceutického priemyslu: Biotika, a.s. a Evonik Fermas, spol. s r.o., ktoré vytvárajú jednu súvislú a rozsiahlu zónu. Na východ od nich sa nachádzajú areály týchto podnikov: Vimar, spol. s r.o., Raven, spol. s r.o., piliarska výroba, ako aj skladové priestory CO. Spolu zaberajú výmeru cca 110 ha. Mimo týchto areálov sa v izolovanej polohe v doline Ľupčice nachádza strojársky podnik Vyhys, spol. s r.o. (v súčasnosti v konkurze).

Zóna je po každej stránke veľmi perspektívna, a to najmä v súvislosti s perspektívnym spojením s navrhovaným priemyselným parkom Majer – Šalková na území Banskej Bystrice. Má plošné rezervy ako vo vnútri, tak aj v okolí. Nachádza sa v území uvažovanom v ÚPN VÚC BBSK, ako aj v ÚPN obce pre výstavbu ďalších výrobných prevádzok. V minulosti bol rozvoj územia otázny z hľadiska negatívneho vplyvu na okolité životné prostredie, v súčasnosti sa však situácia neustále zlepšuje.

12. Vlkanová

Táto zóna leží v katastrálnom území obce Vlkanová. Má vhodnú polohu, hlavne z hľadiska dopravnej prístupnosti (zavlečkovanie). Zaberá plochu okolo 40 ha.

Jadrom celého priestoru je areál bývalého ZŤS, na území ktorého sa po zmene výrobného programu etablovali viaceré firmy strojárskeho charakteru ako napr.: Küster - automobilová technika, spol. s r.o., Witzenmann Slovakia, spol. s r.o., SKK Group IZOPAN, spol. s r.o., ako aj Galvanokov, spol. s r.o. Rožňava (prevádzka Vlkanová) a Atak, spol. s r.o. Na druhej strane železničnej trate, ktorá zónu pretína, je veľký areál Thyssen-Krupp Ferostav, spol. s r.o., KK Company, spol. s r.o. a Coca Cola, a.s.

Zóna je perspektívna, má cestné aj železničné napojenie, v budúcnosti by sa mala plošne rozrastať juhovýchodným smerom. Zároveň však má aj veľké rezervy vo využívaní a modernizácií plošne rozsiahlych a v minulosti úspešných podnikov strojárskeho a stavebného priemyslu.

*

Ostatné podniky priemyselnej výroby, stavebníctva a skladového hospodárstva na území mesta majú areály navzájom priestorovo izolované. Menšia zóna s dopravnou a vybavenostnou funkciou je aj severne od časti mesta VI Kremnička. Nachádza sa tu Trolejbusové depo MHD, ako aj skladový areál Slovak Telecom, a.s. Ďalšie firmy, ktoré tu majú svoje prevádzky, sú firma na výrobu stavebnej chémie STACHEMA, Autocentrum T.B.P., spol. s r.o. a PREDOS-BB, spol. s r.o. – predaj a servis záhradnej a lesnej techniky.

Izolované areály sú aj v ČM XVI Uľanka – areál piliarskej výroby a 2 areály s dopravno-skladovou funkciou, ČM XII Sásová – skladový areál Roháčovo, ČM I Banská Bystrica - UO Uhlisko atď.

ÚPN mesta navrhuje postupnú premenu takmer všetkých týchto a ďalších menších území z výrobných funkcií na funkcie výrobno-obslužné, prípadne funkcie občianskeho vybavenia alebo aj bývania.

S novými výrobno-obslužnými plochami (okrem plôch uvažovaných v rámci väčších výrobných a výrobno-obslužných zón) počíta ÚPN mesta len v priestoroch súčasných nevyužívaných (alebo nedostatočne využívaných) areálov bývalých PD (Podlavice, Skubín).

Regionálna koncepcia priemyselných parkov

Koncepcia mala za úlohu navrhnúť vhodné lokality na založenie priemyselných parkov. Celkovo bolo vybratých 13 lokalít, ktoré majú územno-technické, socio-ekonomické a krajinno-ekologické predpoklady na založenie priemyselných parkov na skúmaných plochách.

Regionálna koncepcia priemyselných parkov je koncepčným ponukovým projektom pre potenciálnych zahraničných a domácich investorov, ktorí prejavia záujem investovať v regióne Pohronia. Koncepcia je základným územno-technickým podkladom na koordináciu prípravy a založenie konkrétneho priemyselného parku v rámci navrhovaných lokalít.

Nadväzný postup založenia priemyselných parkov v navrhovaných lokalitách bude v spolupráci so zainteresovanými mestami a konkrétnymi investormi, v súlade so zákonom č. 93/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov a o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov.

Uvedená koncepcia uvažuje na území mesta Banská Bystrica a v jeho záujmovom území s nasledovnými potenciálnymi lokalitami pre založenie priemyselného parku:

a) Majer – Šalková

Tento priestor je lokalizovaný v časti mesta XV Šalková a je súčasťou východnej rozvojovej osi mesta Banská Bystrica. Priestor je napojený na už existujúce výrobné zóny v ČM VII Majer a ČM XIII Senica. Celková výmera nového priemyselného parku predstavuje plochu do 90 ha.

V súčasnosti územne pripravovaná časť priemyselného parku má rozlohu cca 36 ha, podľa posledných údajov z konca roku 2009 má o pozemky v parku záujme 6 firiem, z toho 2 zahraničné, na celkovej ploche cca 7,7 ha. Územné rozhodnutie na 1. časť priemyselného parku je vydané a právoplatné.

b) Badín - Sielnica

Tento priestor je súčasťou navrhovanej južnej rozvojovej osi mesta, avšak už mimo jeho územia v katastroch obcí Badín a Sielnica. Na východe je ohraničený cestou I/66, na západe plochou lesov, na severe súčasným PD Badín a na juhu obcou Sielnica. Jeho celková potenciálna výmera je viac ako 200 ha. Strategický význam priestoru je znásobený bezprostrednou blízkosťou letiska Sliač, možnou nevýhodou je však komplikované napojenie na železničnú dopravu.

B.7.4.1.4. Trendy rozvoja hospodárskeho potenciálu v okrese Banská Bystrica

Udalosti v roku 1989 prispeli k celkovému útlmu priemyselnej výroby a mnohé podniky ešte aj dnes prechádzajú procesom transformácie. Snažia sa racionalizovať výrobný proces, znižovať počet zamestnancov alebo obmedzovať objem produkcie. Útlm je ešte stále badateľný predovšetkým v elektrotechnickom, drevárskom a textilnom priemysle, stavebná výroba je po predchádzajúcom silnom oživení znovu v útlme. V strojárskom priemysle dochádza k racionalizácii a podniky sa začínajú etablovať predovšetkým ako subdodávatelia na zahraničných trhoch. Papierenský priemysel úspešne zvládol proces transformácie, racionalizuje výrobu a modernizuje výrobné technológie.

Hlavné možnosti rozvoja spočívajú v nasledovných bodoch[18]:

- ekonomickej stabilizácii súčasných nosných podnikov hlavných priemyselných odvetví v území (nájdením nových výrobných programov a trhov ako aj oživením pôvodnej výroby),
- pokračovaní transformácii vlastníckych vzťahov,

[18] *Podľa PHSR mesta Banská Bystrica roky 2007-2013 by sa ekonomika mesta mala v budúcnosti opierať o tri piliere, a to:*
- *trvalé a udržateľné využitie prírodného, historického a kultúrneho bohatstva,*
- *informačné technológie a znalostnú ekonomiku,*
- *vhodnú infraštruktúru, dostupnosť a podnikateľské prostredie.*

- efektívnom využití existujúcich areálov,
- rozvoji výrobných a stavebných firiem s menším počtom pracovníkov, ktoré sú adaptabilnejšie v podmienkach trhového hospodárstva,
- rozvoji priemyselných odvetví nenáročných na energetické vstupy a suroviny (polygrafický priemysel a pod.),
- dostatku kvalifikovaných pracovných síl v meste Banská Bystrica ako aj v jeho spádovom území v tradičných priemyselných odvetviach (najmä drevospracujúci, chemický, papierenský),
- udržaní pomerne nízkej miery nezamestnanosti v meste ale i bližšom okolí,
- výhodnej dopravnej polohe mesta, ktoré sa nachádza v strategickej polohe v strede Slovenska,
- rozvoji nevýrobných činností, napr. obchodných, služieb a výstavníctva v spojení s rozvojom skladového hospodárstva.

Úrad Banskobystrického samosprávneho kraja má v súčasnom období rozpracované projekty pre šesť hlavných rozvojových oblastí, z ktorých viacero sa týka aj mesta Banská Bystrica a jeho záujmového územia. Ide o nasledovné odvetvia:

- rozvoj elektrotechnického priemyslu a informačných technológií,
- rozvoj strojárskej výroby s dôrazom na výrobky vyššej pridanej hodnoty,
- rozvoj drevospracujúceho priemyslu s cieľom zhodnocovania drevnej suroviny,
- rozvoj cestovného ruchu s dôrazom na dobudovanie kvalitných ubytovacích a reštauračných zariadení,
- podpora rozvoja poľnohospodárskej prvovýroby a spracovateľských kapacít potravinárskeho priemyslu (s dôrazom na trvalo-udržateľný rozvoj vidieka),
- podpora budovania zariadení pre využitie netradičných zdrojov energie.

Vo všeobecnosti platí zásada postupného vymiestňovania funkčne nevhodných a hygienicky škodlivých výrobných prevádzok od obytných zón a zón mestského vybavenia. Tak tomu je aj v prípade Banskej Bystrice.

V budúcnosti je naopak možné očakávať zmeny v lokalizácii výrobných podnikov vyvolané najmä vývojom nových technológií, automatizáciou výrobných procesov, zavádzaním hermetizovaných prevádzok a pod., čo umožní ich umiestňovanie priamo v územiach zdrojov pracovných síl – obytných územiach mesta.

Dlhodobý vývoj priemyselnej výroby a stavebníctva viedol k postupnému vytvoreniu značného potenciálu týchto odvetví v meste. Aj keď procesom transformácie hospodárstva došlo v nedávnej minulosti k určitému úpadku tak priemyselnej ako aj stavebnej činnosti, môžeme v budúcnosti predpokladať ich ďalší rozvoj.

Tak ako sa budú znovu zlepšovať makroekonomické ukazovatele, mala by sa postupne zlepšovať aj situácia v priemysle. Oživením môže byť príchod nových investorov do územia (aj v dôsledku zlepšenej dopravnej dostupnosti) , ktorí vytvoria nové pracovné miesta a veľa súčasných podnikov v nich nájde potenciálnych partnerov. Spolu tak budú mať väčšie šance presadiť sa v konkurenčnom boji ako na domácom, tak aj na zahraničnom trhu.

V najbližšom období však existujúce priemyselné subjekty na území mesta Banská Bystrica nepočítajú s výrazným zvyšovaním pracovných príležitostí napriek predpokladanému znovuoživeniu ekonomiky. Prípadné mierne zvyšovanie produkcie by malo byť pokryté lepšou organizáciou a produktivitou práce.

Bude potrebné efektívne využiť existujúce výrobné areály (a to aj na nevýrobné funkcie), ktoré je potrebné rekonštruovať, modernizovať, aby nedochádzalo ku chátraniu objektov.

Rekonštrukcie už prebiehajú v plošne rozsiahlych areáloch, ktoré zmenili alebo v dohľadnej dobe zmenia majiteľa aj funkcie (bývalá Stredoslovenská cementáreň, Doprastav na Zvolenskej ceste a pod.). Veľké priestorové rezervy po úpadku poľnohospodárstva predstavujú aj areály bývalých JRD či PD, ktoré bez rekonštrukcie predstavujú v krajine výrazne rušivý prvok. Väčšie priestorové možnosti rozvoja poskytujú aj plochy

nepoužívaných lomov stavebných materiálov, s ktorými ÚPN mesta počíta v návrhovom období najmä na športovo-rekreačné účely. Po r. 2025 (vo výhľade) počíta ÚPN mesta na rozvoj mestotovorných funkcií najmä s bývalým lomom v Kostiviarskej.

B.7.4.2. Poľnohospodárstvo

B.7.4.2.1. Poľnohospodárska pôda

V rámci druhovej diferenciácie poľnohospodárskej pôdy SR sa územie mesta Banská Bystrica radí najmä do typologicko-produkčnej podoblasti – kotliny stredne vysokého stupňa, menšia časť do podoblasti – kotliny vysoko položeného stupňa. Z hľadiska produkčného potenciálu pôd sa v celoslovenských podmienkach radí medzi málo produkčné územia.

Podľa zrnitosti a zloženia pôdy v k.ú. Banská Bystrica sú zastúpené najmä tieto pôdne jednotky: fluvizeme typické, typické karbonátové, kambizeme typické na minerálne bohatých zvetralinách flyša, kambizeme luvizemné, kambizeme pseudoglejové, kambizeme na flyši a na ostatných substrátoch. Okrem toho sú zastúpené rendziny typické a rendziny kambizemné na vápencoch a dolomitoch.

Druhy pozemkov a ich percentuálne zastúpenia na území mesta sú nasledovné:

Tab. B.7.4.2.1-1 Druhy pozemkov a ich percentuálne zastúpenie

Druh pozemku	Výmera v ha	% -ný podiel	
		z poľnoh. pôdy	z celkovej výmery
orná pôda	904,97	25,7	
záhrada	349,00	9,9	
ovocný sad	4,56	0,1	
trvalý trávny porast	2264,75	64,3	
poľnoh. pôda	3 523,28	100,00	34,1
lesný pozemok	4620,09		44,7
vodná plocha	136,78		1,3
zastavaná plocha	1333,51		12,9
ostatná plocha	723,17		7,0
celková výmera	10 336,83		100,00

Zdroj: Správa katastra nehnuteľností, Banská Bystrica

V rámci poľnohospodárskej pôdy je prevládajúcim druhom pozemku trvalý trávny porast, ktorý zaberá 2 264,75 ha, čo predstavuje 64,3 % z výmery PP. Orná pôda tvorí 904,97 ha, čo je podiel cca 25,7 %. Z ostatných druhov pozemkov záhrady tvoria takmer 350 ha výmery riešeného územia a ovocné sady viac ako 4,5 ha. Podiel poľnohospodárskej pôdy z celkovej výmery plôch riešeného územia Banská Bystrica je iba 34,1 %.

Podľa regionalizácie SR sa územie mesta Banská Bystrica z hľadiska využívania poľnohospodárskej krajiny radí do kategórie typu krajiny s prevahou trvalých trávnych porastov, s veľmi malou intenzitou poľnohospodárskej výroby, okrsku s malým podielom zemiakov a so stredne veľkým chovom hovädzieho dobytka.

Prioritou poľnohospodárskych subjektov v podhorskej oblasti záujmového územia je zameriavať sa na obhospodarovanie lúk a pasienkov a s nimi súvisiace činnosti.

Najvýznamnejšími subjektmi hospodáriacimi na poľnohospodárskych pôdach v riešenom a záujmovom území sú Agrodubník, a.s. Banská Bystrica, PD Podlavice v Banskej Bystrici, Agronemce, a. s. Nemce, Roľnícke družstvo Selce a PD Poniky, ktoré sa orientujú na klasický intenzívny chov hovädzieho dobytka a extenzívny chov oviec. Zameriavajú sa najmä na pestovanie silážnej kukurice, obilnín, v menšej miere viacročných krmovín a repky olejnej.

Podľa Agroregistra Ministerstva pôdohospodárstva SR, ktorý má obsahovať kompletný adresár rezortných organizácií, pôsobia v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby (a.s., s.r.o.) nasledujúce organizácie so sídlom v Banskej Bystrici:

- Agrodubník, a.s. (hovädzí dobytok a produkty z jeho chovu, obilniny)
- AR-PI, k.s.
- Bendík, spol. s r.o.
- Borioca, spol. s r.o. (veľkoobchod s ovocím a zeleninou)
- Forester, s.r.o. (najmä lesohospodárske práce)
- FREE LAND, spol. s r.o.
- KTW AGRO, spol. s r.o.
- Lanor, spol. s r.o.
- PM Zbrojníky, a.s.
- PONY spol. s r.o. (agroturistická farma Suchý vrch – jazda na koňoch)
- Sphere, spol. s r.o.
- Venus, spol. s r.o.
- Wolverine Slovakia, spol. s r.o.

V obciach záujmového územia Banskej Bystrice majú podľa agroregistra sídla tieto organizácie poľnohospodárskej prvovýroby:

- Badín: PD v Badíne
- Dolná a Horná Mičiná: Agrodružstvo Mičiná,
- Dolný Harmanec: SK FORESTRY, s.r.o.,
- Kynceľová: Ročiak, s.r.o.,
- Malachov: Ageso, s.r.o.,
- Nemce: Agronemce, a.s.,
- Selce: Roľnícke družstvo Selce, Barančia, s.r.o.
- Slovenská Ľupča: Roľnícke družstvo „Hron“
- Vlkanová: Pozemkové družstvo
- Agrokooperativa, spol. s r.o. (rastlinná a živočíšna výroba)
- J.D.V. spol. s r.o. Horné Pršany (poľnohospodárstvo a lesníctvo)

B.7.4.2.2. Poľnohospodárska výroba

B.7.4.2.2.1. Rastlinná produkcia

Severná časť riešeného územia je zaradené do lúčno-pasienkarskej oblasti s dvoma produkčnými podoblasťami: zemiakársko-pasienkársko-lúčnou a jačmenno-pšenično-lúčno-pasienkarskou. Oblasť je charakterizovaná takmer 30 %-ným zastúpením zemiakov a vyše 40 %-ami lúk s menším podielom obilnín.

Malá časť v juhovýchodnej časti riešeného územia, klimaticky miernejšia, patrí do pšeničnej oblasti, podoblasti jačmenno-lúčno-pasienkársko-pšeničnej. Je charakterizovaná cca 28 %-ným podielom pšenice a zhruba rovnakým zastúpením (17 %) pšenice a nešpecifikovaných lúčnych porastov.

Zo štruktúry osevných plôch tvorila r. 2003 najväčšie percento kukurica na siláž (316,6 ha). Obilniny sa pestovali na výmere 230,2 ha. Z nich boli najviac zastúpené pšenica, jačmeň a raž. Ide o stredne produkčné plodiny s výnosnosťou na hektár od 2,32 do 3,62 t.

Pre oblasť je typické intenzívne využívanie trvalých trávnych porastov, ktorých výmera je 4.082,2 ha s výnosom od 1 do 1,54 t/ha. Okrem toho sú v menšej miere zastúpené viacročné krmoviny a repka olejná. Paradoxné je, že v zemiakarskej oblasti nie sú zastúpené plochy s pestovaním zemiakov.

Výmery a celková intenzita poľnohospodárskej výroby je ťažko kvantifikovateľná v dôsledku neustáleho vznikania a zanikania právnických subjektov zaoberajúcich sa touto aktivitou v dôsledku odbytových ťažkostí a ekonomiky pestovania.

Ekologickým hospodárením sa nezaoberá žiadny subjekt.

Tab. B.7.4.2.2.1-1 Prehľad vybraných ukazovateľov rastlinnej výroby za rok 2009 (v ha ak nie je uvedené inak)

Názov subjektu	Užívaná výmera (ha)		Obilniny	Výnos (t/ha)	Silážna kukurica	Výnos (t/ha)	Viacročné krmoviny	Výnos (t/ha)	Repka olejná	Výnos (t/ha)	TTP	Výnos (t/ha)
	orná pôda	TTP										
PD Podlavice	173,0	1 289,0	68,0	2,3	65,0	34,0	40,0	4,3	-	-	1 289,0	1,2
Agronemce, a.s.	98,0	351,0	40,0	3,5	28,0	43,0	20,0	13,0	10,0	2,1	351,0	2,8
Roľnícke družstvo, Selce	345,4	482,5	118,8	3,3	96,0	20,0	87,5	1,0	33,6	1,7	482,5	0,2
PD Poniky	79,2	88,7	41,0	4,0	38,2	40,0	-	-	-	-	88,7	3,5
Agrodubník, a.s.	136,0	319,9	35,1	4,6	27,6	20,2	13,0	5,7	20,9	1,1	183,6	1,6
PD Podlavice	173,0	1 289,0	68,0	2,3	65,0	34,0	40,0	4,3	-	-	1 289,0	1,2
Spolu	831,6	2 531,1	302,9		254,8		160,5		64,5		2 394,8	

Zdroj: Jednotlivé poľnohospodárske podniky, 2010

B.7.4.2.2.2. Živočíšna produkcia

Riešené územie nepatrí medzi poľnohospodársky významné oblasti, no i napriek tomu, poľnohospodárstvo v ňom plní významnú ekonomickú funkciu. Geomorfologické členenie týchto území, štruktúra agrokultúr a hlavne rozsiahle plochy plochy lúčno-trávnych porastov predurčujú tieto územia pre chov hovädzieho dobytka a oviec.

Z hľadiska urbanistického je dôležitá lokalizácia účelových zariadení pre živočíšnu výrobu, v ktorých prebieha výrobný proces a ktoré priamo ovplyvňujú životné prostredie. Súčasná lokalizácia týchto areálov je výsledkom predchádzajúceho vývoja a mnohé svojou polohou, technickým stavom a zameraním nezodpovedá hygienickým a ekologickým potrebám.

Tab. B.7.4.2.2.2-1 Poľnohospodárske subjekty - údaje o živočíšnej výrobe

Názov subjektu	Počet HD v ks	z toho dojníc	Ročná dodávka mlieka v l	Ročná dojivosť na dojnicu v l	Odchované teľatá na 100 kráv	Počet oviec v ks	z toho bahníc	Odchované jahňatá na 100 bahníc
PD Podlavice	270	-	-	-	-	100	820	117
Agronemce, a.s.	300	140	-	-	106	-	-	-
Spolu	570	140	-			100	820	

Zdroj: Jednotlivé poľnohospodárske podniky, 2010

Ostatné poľnohospodárske subjekty podľa získaných informácií neprevádzkujú na území mesta strediská živočíšnej výroby. Chovy ošípaných tu boli zrušené v roku 2002.

B.7.4.2.2.3. Poľnohospodárske služby

Systém poradenských služieb v rezorte pôdohospodárstva je budovaný v súlade s aktualizovanou koncepciou schválenou Ministerstvom pôdohospodárstva v marci 1999. V rámci neho vzniká v SR 22 poradenských centier, z ktorých pre územie Banskej Bystrice poskytuje poradenské a konzultačné služby Výskumný ústav pôdnej úrodnosti Banská Bystrica.

Poradenské služby pre poľnohospodárov poskytuje aj Výskumný ústav trávnych porastov a horského poľnohospodárstva Banská Bystrica.

Podľa Agroregistra Ministerstva pôdohospodárstva SR, ktorý má obsahovať kompletný adresár rezortných organizácií, pôsobia v záujmovom území Banskej Bystrice v oblasti poľnohospodárskych služieb (a.s., s.r.o. a iné právnické osoby) nasledujúce organizácie:

Služby pre rastlinnú výrobu
- EKO-PLANT, s.r.o. Banská Bystrica
- PESTICO BB, spol. s r.o. Badín
- Profi Garden, spol. s r.o. Banská Bystrica
- RKM, s.r.o. Banská Bystrica
- Slovenské biologické služby, a.s. Banská Bystrica
- TATRAPENZAK, spol. s r.o. Banská Bystrica
- Zapletal, Beerservice, spol. s r.o.

Služby pre živočíšnu výrobu
- Biotika, a.s. Slovenská Ľupča

Výroba krmív
- Fermas, spol. s r.o. Slovenská Ľupča
- Aditiva, spol. s r.o.

Ďalšie firmy v záujmovom území poskytujúce predovšetkým poľnohospodárske služby
- AGBM, a.s. Banská Bystrica,
- Agro Priechod, spol. s r.o. Priechod
- Agrokooperatíva, spol. s r.o. Banská Bystrica
- J.D.V. spol. s r.o. Horné Pršany
- W & V, spol. s r.o. Banská Bystrica

B.7.4.2.2.4. Hydromelioračné zariadenia

Podľa údajov Hydromeliorácií, š.p. Bratislava sú v záujmovom území mesta Banská Bystrica vybudované nasledovné hydromelioračné zariadenia v správe podniku Hydromeliorácie, š.p.:
- odvodňovací kanál II C (dĺžka 1,960 km, rok výst. 1969, v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov Hronsek“),
- odvodňovací kanál (dĺžka 0,820 km, rok výst. 1959, v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov Rakytovce“),
- odvodňovací kanál (dĺžka 0,090 km, rok výst. 1961, v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov Iliaš“),
- odvodňovací kanál (dĺžka 0,978 km, rok výst. 1970, v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov Šalková“),
- hnojivová závlaha Sásová (výmera cca 60 ha, do užívania daná r.1963),
- závlaha pozemkov Badín (výmera cca 200 ha, do užívania daná r.1990).

V záujmovom území sú vybudované aj detailné odvodnenia poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom, ktoré sú vo vlastníctve subjektov hospodáriacich na poľnohospodárskej pôde. Odvodnenia na rozvojových plochách navrhovaných v ÚPN mesta[19] sú znázornené v grafickej časti ÚPN mesta Banská Bystrica (Výkres č. 7c – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia – Limity územia, Výkres č. 8 – Perspektívne použitie PP a LP na nepôdohospodárske účely).

B.7.4.2.2.5. Návrh rozvoja poľnohospodárskej výroby na území mesta

ÚPN mesta počíta (vzhľadom na význam a veľkosť mesta Banská Bystrica) v návrhovom období predovšetkým s postupným utlmovaním zostávajúcej poľnohospodárskej výroby

[19] *Podľa vyjadrenia Hydromeliorácie, š.p. ku konceptu ÚPN .mesta Banská Bystrica zo dňa 6.7.2009 (list č. 4421-3/110/2008, 2083-2/110/2009)*

na území mesta s tým, že v prvom rade dôjde k utlmeniu a zrušeniu živočíšnej výroby, okrem špecializovaných chovov (napr. kone).

Z hľadiska rastlinnej výroby počíta s obhospodarovaním pôdy zo stredísk v okrajových polohách mesta, resp. zo stredísk v záujmovom území.

S využitím súčasných areálov bývalých alebo jestvujúcich PD počíta na funkcie:

- výrobno-obslužné v rámci polyfunkčných zón
  - areál PD Podlavice,
  - areál PD Skubín (do roku 2025 čiastočne, po roku 2025 celý areál),
  - areál PD Šalková,
- občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry
  - stredisko v Kremničke,
- agroturizmu
  - areál v Iliaši (s ďalším rozšírením po roku 2025)
  - areál v lokalite Roveň v ČM III Jakub (vo výhľade po roku 2025),
  - areál Pod vysielačom v ČM IV Kostiviarska,
  - areál v lokalite Repkovská v ČM VI Kremnička,
  - areál v lokalite Pod vŕšky v ČM IX Radvaň,
  - areál v lokalite Mútno v ČM IX Radvaň.

B.7.4.3. Lesné hospodárstvo

B.7.4.3.1. Základné údaje o pozemkoch

Celková výmera plochy lesných porastov v riešenom území je 4.868 ha v lesnom hospodárskom celku (LHC) Banská Bystrica, Badín, Staré Hory, Slovenská Ľupča – časť Šalková.

Jednotlivé k.ú. sú zastúpené lesnými pozemkami nasledovne: k.ú. Banská Bystrica 9,1 % územia, Radvaň 35,8 %, Kostiviarska 3,9 %, Sásová 2,6 %, Uľanka 16,7 %, Kremnička 4,9 %, Podlavice 12,9 %, Horné Pršany 3 %, Senica 0,3 % a Šalková 10,8 %.

V systéme oblastného plánovania, ktorý slúži na vytýčenie cieľov a modelov hospodárenia a je východiskom pre podrobné plánovanie, je najviac zastúpená lesná oblasť (LO) Zvolenská kotlina (38 % územia), Veľká Fatra a Starohorské vrchy (30 %), Štiavnické a Kremnické vrchy (26 %) a Horehronské podolie (6 %).

Lesy vo vlastníctve mesta Banská Bystrica

Výmera lesov mesta Banská Bystrica v ploche lesných porastov predstavuje 7.181,19 ha. Katastrálna výmera plochy lesných pozemkov spolu aj s bezlesím a dočasne odlesnených pozemkov predstavuje 7.311,34 ha.

Zastúpenie jednotlivých katastrálnych území (k.ú.) je nasledovné: k.ú. Dolný Harmanec – plocha lesných porastov je 4.543,87 ha, k.ú. Harmanec – 330,12 ha, k.ú. Kordíky – 339,91 ha, k.ú. Banská Bystrica – 415,79 ha, k.ú. Podlavice – 498,43 ha, k.ú. Kostiviarska – 11,13 ha, k.ú. Riečka pri B. Bystrici – 142,24 ha, k.ú. Staré Hory – 349,57 ha a k.ú. Uľanka – 550,13 ha – spolu 7.181,19 ha.

B.7.4.3.2. Vlastnícke a užívacie vzťahy

Vlastnícke a užívacie vzťahy podľa druhu vlastníctva sú uvedené v nasledovnej tabuľke:

Tab. B.7.4.3.2-1 Vlastnícke a užívacie vzťahy k lesom v riešenom území

Údaj	Druh vlastníctva/užívania							
	Spolu	Neznáme	Štátne	Súkromné	Spoločné	Cirkev	PD	Obecné
Výmera	4 868	37,5	8,5	6,0	15,9	0,1	-	32,0

porastovej pôdy	4 868	-	51,7	1,8	11,6	-	1,7	33,2

Údaje sú k začiatku platnosti LHP. V prípade LHC Banská Bystrica a Badín je platnosť LHP na roky 1999-2008, v prípade LHC Slovenská Ľupča na roky 2000-2009 a v prípade LHC Staré Hory tiež na roky 1999-2008.

Lesy vo vlastníctve mesta Banská Bystrica

Lesy mesta B. Bystrica spravuje k tomuto účelu zriadená firma Mestské lesy Banská Bystrica, spol. s r.o.

B.7.4.3.3. Kategórie lesov[20]

Lesy hospodárske (H)

Ich prvoradou funkciou je produkcia kvalitnej drevnej suroviny pri zabezpečení plnenia ostatných všeužitočných funkcií lesa. Lesy H tvoria 47,7 % výmery riešeného územia (2.322 ha). Lesy hospodárske sú aj predmetom dane z pozemkov ako jediná kategória v zmysle zákona 582/2004 Z.z.).

Z výmery územia mestských lesov Banská Bystrica tvoria lesy hospodárske cca 65 % (4.667,45 ha).

Lesy ochranné (O)

Ich funkcia vyplýva z prírodných daností územia, pričom lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach ako sú sutiny, strže, hrebene s vystupujúcou materskou horninou, štrkové nánosy, resp. rašeliniská tvoria 7,4 % výmery. Ďalšou subkategóriou sú lesy ochranné – vysokohorské lesy pod hornou hranicou stromovej vegetácie, ktoré plnia funkciu ochrany nižšie položených lesov, tieto tvoria 0,57 % výmery a napokon sú to lesy potrebné na zabezpečenie ochrany pôdy, tieto predstavujú 4,78 % výmery. Celková výmera lesov ochranných predstavuje 12,79 % výmery (623 ha). Základným cieľom obhospodarovania ochranných lesov, je že ich cieľová výstavba má byť silne vertikálne aj horizontálne diferencovaná, vo všetkých ukazovateľoch blízka prírodnému lesu.

Z výmery územia mestských lesov Banská Bystrica tvoria lesy ochranné cca 25 % (1.809,61 ha).

Lesy osobitného určenia (U)

Ako už z názvu vyplýva tieto lesy plnia osobitné, špeciálne funkcie. Ich obhospodarovanie je podriadené plneniu špeciálnej funkcie a uskutočňuje sa prostredníctvom hospodárskych spôsobov a ich foriem. Sú to základné koncepcie lesnej výroby charakterizované osobitnými ťažbovo-obnovnými postupmi a výchovnými postupmi. Podľa zákona 100/1977 Zb. v znení neskorších predpisov je základným hospodárskym spôsobom (HS) podrastový HS, podľa prírodných a hospodárskych podmienok sa uplatňuje aj HS výberkový, v nevyhnutnej miere po zdôvodnení možno uplatniť aj holorubný HS. Môže sa uplatniť aj kombinácia uvedených HS. Formy HS sú maloplošné a veľkoplošné, pri výberkovom HS je to forma stromová a skupinová.

V riešenom území ÚPN Banská Bystrica je 29,83 % výmery lesov zaradených v subkategórií Uc – lesné parky a prímestské lesy. Je tu zaradený prímestský les Banská Bystrica (JPRL sú ostatné lesy osobitného určenia po vycitovaní lesov Ue a Uf). Čo sa týka uplatnenia špecifík obhospodarovania odporúča sa obohatiť druhovú skladbu drevín, podporiť výškovo diferencované menšie lesné porasty (enklávy lesa), odstrániť stromy tretej, poprípade aj druhej vrstvy. Pri posudzovaní kvality stromov sa z dôvodu estetických kompozičných a rekreačných za žiaduce považujú aj rozrastky, silne zavetvené porasty aj s netvárnymi kmeňmi.

[20] *Podľa vyhlášky MŽP SR č.5/95 Z.z. o hospodárskej úprave lesov v znení neskorších predpisov*

Z výmery územia mestských lesov Banská Bystrica tvoria lesy osobitného určenia cca 10 % (1.809,61 ha).

V subkategórii Ue – časti lesa národných parkov a ďalšie územia chránené podľa predpisov o ochrane prírody, ktoré si vyžadujú odlišný HS. Ich podiel predstavuje 1,31 % výmery. Porasty sú lokalizované v k. ú. Sásová, Kostiviarska v obvode LHC B. Bystrica porasty č. 6a,b,c,d, 8a,b, 26. Porasty tejto lokality sú aj v zozname lesných biotopov európskeho významu v sieti NATURA 2000 – SKUEV 0299 – Baranovo. V k.ú. Šalková v obvode LHC Slovenská Ľupča sú to porasty 5446, 5447. V lesoch tejto subkategórie je hospodárenie podľa zákona o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z. z. v zn. n. p. zakázané.

V subkategórii Ue – časti lesa národných parkov a ďalšie územia chránené podľa predpisov o ochrane prírody, ktoré si vyžadujú odlišný HS. Ich podiel predstavuje 1,31 % výmery. Porasty sú lokalizované v k. ú. Sásová, Kostiviarska v obvode LHC B. Bystrica porasty č. 6a,b,c,d, 8a,b, 26. Porasty tejto lokality sú aj v zozname lesných biotopov európskeho významu v sieti NATURA 2000 – SKUEV 0299 – Baranovo. V k.ú. Šalková v obvode LHC Slovenská Ľupča sú to porasty 5446, 5447. V lesoch tejto subkategórie je hospodárenie podľa zákona o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z. z. v zn. n. p. zakázané.

Napokon sú to lesy subkategórie Uf – lesy postihnuté exhalátmi, ktoré si vyžadujú odlišný spôsob hospodárenia. Tieto lesy tvoria 8,37 % výmery a lokalizované sú v obvode LHC Slovenská Ľupča k.ú. Šalková, Senica. Sú to všetky lesy mimo lesov ochranných a porastov 5446 a 5447 v riešenom území ÚPN B. Bystrica v okolí závodov Biotiky Slovenská Ľupča a mestskej aglomerácie B. Bystrica po smere prevládajúceho severozápadného vetra.

Výsledkom dlhodobého pôsobenia depozícií najmä SO_2 a NO_x a ich synergických účinkov s ostatnými škodlivinami dochádza k zmene zdravotného stavu lesov. Intenzita imisného zaťaženia v interakcii s ekologickými činiteľmi sa vyjadruje pásmami ohrozenia lesov A-D. Predmetné porasty sú zaradené v pásme C a orgánom štátnej správy LH v lesoch Uf. Hospodárenie v týchto lesoch je zamerané najmä na neustále odstraňovanie poškodených jedincov, aby sa zabránilo premnoženiu podkôrneho hmyzu u ihličnatých porastoch, listnatých porastoch preferovať geneticky pôvodné dreviny a zabezpečovať pokiaľ možno voľný zápoj.

V poslednom čase sa v súvislosti s globálnymi klimatickými zmenami a zmenami acidity lesného prostredia búrajú doterajšie predstavy o imisnom odumieraní lesov najmä v pásmach C a D. Do konca posledný koncept nového lesného zákona už so subkategóriou Uf neuvažuje.

Ochranné lesy vyhlasuje príslušný orgán štátnej správy LH (oblastný lesný úrad) na základe návrhu vyhotovovateľa lesného hospodárskeho plánu (LHP) pre príslušný lesný hospodársky celok (LHC) s platnosťou na dĺžku obdobia LHP. Spravidla je to 10 rokov.

Lesy osobitného určenia vyhlasuje taktiež orgán ŠS LH, ale z podnetu toho kto o to požiada, resp. z vlastného podnetu. V každom prípade sa tento akt musí konať so súhlasom vlastníka lesného pozemku. V prípade, že vyhlásením t. č. podľa platnej legislatívy do kategórii lesov Ue bude vlastníkovi spôsobená škoda vyplývajúca najmä zo zákazu, obmedzenia hospodárskej činnosti je ten kto škodu spôsobí povinný vlastníkovi vzniknutú skutočnú škodu a zmarený zisk. Upravuje to zákon 543 z roku 2002 v znení neskorších predpisov a NV vlády č. 184/2003 Z.z.

B.7.4.3.4. Funkčné zameranie lesov

Prevažujúcou funkciou je funkcia produkčná (47,7 %, ML 65 %), ďalej rekreačná (29,9 %, ML 6 %), protierózna (12,8 %, ML 25 %), protiimisná (9 %, ML 0 %) a funkcia ochrany prírody (0,6 %, ML 4 %) celkovej výmery. Toto sú tzv. prvoradé funkcie. Základnou zásadou funkčnej typizácie je však jej dvojfunkčnosť (viacfunkčnosť), kde prvoradou alebo prevažujúcou funkciou je produkcia kvalitnej drevnej suroviny pri zachovaní kritérií trvalo udržateľného obhospodarovania lesa (TUOL).

B.7.4.3.5. Zdravotný stav lesov

Na základe európskej stupnice poškodenia lesov spôsobených odlistením, je priemerný stupeň defoliácie (odlistenia) v riešenom a záujmovom území mesta cca 22 %, čo je prvý stupeň poškodenia lesných porastov. Žiadne iné druhy poškodenia nie sú v riešenom území výrazne zastúpené. V lesoch U_f je priemerný stupeň poškodenia drevín v porastoch od 1 po 3 s dynamikou znižovania ich poškodenia.

B.7.4.3.6. Prírodné a hospodárske pomery

B.7.4.3.6.1. Prírodné pomery

Zastúpenie lesných vegetačných stupňov (LVS) v predmetnom území, ako základného atribútu zásad hospodárenia v lesoch, je nasledovné:

- LVS 2 - 4,5 % územia,
- LVS 3 - 32,2 % územia,
- LVS 4 - 55,7 % územia,
- LVS 5 - 5,7 % územia,
- LVS 6 - 1,9 % územia.

Tomu zodpovedá aj zastúpenie hospodárskych súborov lesných typov (HSLT) ako aplikovaných prírodných jednotiek pre rámcové plánovanie.

V LVS 2 je najrozšírenejší HSLT 208 (sprašové bukové dúbravy - 32 % výmery LVS). V LVS 3 je to HSLT 302 (svieže vápencové dubové bučiny – 49 % výmery LVS), HSLT 305 (kyslé dubové bučiny – 15 %) a HSLT 310 (svieže dubové bučiny – 12 %). V LVS 4 je najviac zastúpený HSLT 402 (svieže vápencové bučiny – 45 % výmery LVS), HSLT 411 (živné bučiny – 32 %) a HSLT 410 (svieže bučiny – 6 %). V LVS 5 je to HSLT 511 (živné jedľové bučiny – 86 % výmery LVS). V LVS 6 je to HSLT 611 (živné jedľovo-bukové smrečiny – 68 % výmery LVS).

B.7.4.3.6.2. Produkčné ukazovatele

Celková zásoba územia predstavuje 1,265.680 m^3 dreva, z toho ihličnatého 501.624 m^3 (smrek 249.201 m^3, borovica – 138 316 m^3, zvyšok je Jd, Sc) a listnatého 764 056 m^3 (Bk – 601 162 m^3, Hb – 43 539 m^3, Jv – 42 285 m^3, Db – 35 306 m^3, zvyšok je ostatný listnatý les). Priemerná zásoba na 1 ha predstavuje 260 m^3 (priemer lesov SR je 223 m^3), z toho v ihličnatých lesoch – 317 m^3, v listnatých – 233 m^3. Hmotne najviac zastúpené sú vekové stupne 7 (61-70r.), 8 (71-80r.), 9 (81-90 r.) a 10 (91-100 r.).

Ťažbové možnosti: celková ročná plánovaná ťažba predstavuje 16.593 m^3 (z toho ihl. 6.914 m^3, list. 9 677 m^3) na celkovej ťažbovej ploche 30,17 ha. Výchovná ťažba sa bude realizovať na ploche 155,33 ha násobnej plochy.

Ďalšie produkčné ukazovatele: priemerné bonity drevín riešeného územia sú nasledovné: Sm 31,2, Jd 29,5, Bo 25, Sc 28, Bk 25,1, Db 24,1, Hb 14.2, Jv 25,1, ostatné listnaté od 17 do 25. Priemerný vek porastov riešeného územia spolu je 62,5 roka z toho ihličnaté dreviny 63,3, listnaté 62,5. Priemerné zakmenenie porastov (obsadenie plochy hospodárskymi drevinami pričom 100 % je 1,0) je spolu 0,84, v rubných porastoch je zakmenenie vysoké – priemer 0,85, čo zaručuje viac uplatňovať ekologicky a ekonomicky výhodné maloplošné clonné ruby v riešenom území.

Lesy vo vlastníctve mesta Banská Bystrica

Celková zásoba lesných porastov ML B. Bystrica predstavuje k začiatku platnosti lesného hospodárskeho plánu (LHP) 1,839.340 m3 dreva, z toho ihličnatá 35,87 %, listnatá 64,13 %. Priemerná zásoba na 1 ha prestavuje 256 m3 (priemer lesov SR je 223 m3/ha). Hmotne najviac zastúpené sú vekové stupne 6, 7, 8, 9 a 10 (t.j. od 51 do 100 rokov) a 12 (od 111 do 120 r.), ktoré tvoria spolu takmer 65 % zásob.

Ťažbové možnosti: celková ročná plánovaná ťažba predstavuje 26 935 m3, z toho ihličnatá 34,6 %, listnatá 65,4 %, obnovná (rubná) 22 160 m3 na ťažbovej ploche 49 ha a výchovná (predrubná) 4 775 m3 na prebierkovej ploche 191 ha. Priemerný vek porastov je 67,4 rokov. Priemerné zakmenenie (t.j. obsadenie plochy porastov hospodárskymi drevinami – pričom 100% = 1) predstavuje 0,86. V rubných porastoch je zakmenenie tiež vysoké – 0,88.

Produkčné a prírastkové pomery ML Banská Bystrica sú nad rámec priemeru lesov Slovenska, čo zaručuje trvalo udržateľné obhospodarovanie územia ML Banská Bystrica.

B.7.4.3.7. Sprístupnenie porastov

Celková koncepcia sprístupnenia je napojená na jestvujúcu štátnu cestnú sieť a musí rešpektovať gravitačné pomery územia, hydrologické a geologické danosti územia, a v neposlednom rade aj koncentráciu a cykličnosť navrhovanej a obnovnej ťažby. Navrhovaná cestná sieť musí zabezpečovať aj možnosť dopravy osôb a materiálu do lesa ako aj prístup požiarnej techniky do lesa v prípade vypuknutia požiaru. Každý návrh novej cesty musí schváliť príslušný orgán ochrany prírody a životného prostredia. Je to v súlade s platnou legislatívou na úseku ochrany prírody a krajiny[21].

Do LHP sa dostávajú lesné cesty prostredníctvom prieskumu lesnej cestnej siete (PLCS) a jeho predmetom sú odvozné cesty primárne (1 L) a sekundárne (2L, 3L – Z), v zmysle STN 736108. Z hľadiska využitia sa lesné cesty 1L používajú na celoročný odvoz dreva. Šírka vozovky je od 4-6 m s pozdĺžnym sklonom do 10 %, cesty sú spevnené a odvodnené. Lesné cesty II L sa používajú na sezónny odvoz dreva, sú spevnené ale nie živične, šírka vozovky je od 4-5 m. Lesné cesty kategórie 3L nazývané aj zvážnice (Z) slúžia na približovanie dreva na odvozné miesto, majú pozdĺžny sklon do 12 % a spájajú ostatné dočasné približovacie cesty s cestami odvoznými. Ostatné lesné cesty nižšej kategórie nie sú predmetom PLCS, do porastovej mapy sa však mapujú a slúžia najmä pre sústreďovanie dreva, hygienu porastov a rozdelenie lesných porastov.

B.7.4.3.8. Spracovanie dreva a lesohospodárske služby

Podľa Agroregistra Ministerstva pôdohospodárstva SR, ktorý obsahuje kompletný adresár rezortných organizácií, pôsobia v oblasti lesného hospodárstva (a.s., s.r.o.) nasledujúce organizácie so sídlom v Banskej Bystrici:

- Cambio-Bystrica, a.s. Banská Bystrica,
- DR Drevo, s.r.o. Banská Bystrica,
- ST Company, s.r.o. Banská Bystrica,
- Ťažobná spoločnosť, s.r.o. Banská Bystrica,
- Toro Slovakia, s.r.o. Banská Bystrica.

Službami pri ťažbe lesa sa podľa toho istého registra zaoberajú:

- Euro Holz, s.r.o. Banská Bystrica,
- Neosolium S.C.M., s.r.o. Banská Bystrica,
- JK Drev, s.r.o. Vlkanová

B.7.4.4. Rybné hospodárstvo

V polovici 80-tych rokov došlo v rieke Hron v úseku Dubová - Banská Bystrica k výraznému zlepšeniu chemických ukazovateľov kvality vody. Dobudovanie ČOV umožnilo začiatok riadeného rybárskeho obhospodarovania predtým neustále umŕtvovanej rieky, spočívajúceho v reštitúcii pôvodných druhov rýb.

Od r. 1990 vznikli na banskobystrickom úseku rieky Hron podmienky pre úspešný športový rybolov. Narastajúce úlovky lipňa a hlavátky svedčia o úspešnom oživení ichtyofauny, ktoré však bolo násilne prerušené čpavkovou haváriou Biotiky, a.s. Slovenská Ľupča v r. 1998.

[21] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.*

Tab. B.7.4.4-1 Prehľad revírov MsO SRZ Banská Bystrica

Číslo	Názov	Charakter	Účel	Plocha (ha)	Pritok	Popis
3-1100-4-2	Hron č. 8 a 9 - chovné potoky	Lososové vody pstruhové	chovný	0		Pravostranné prítoky Hrona - Badínsky p; Vlkanovský p; Rakytovský p; Kremnička I. + II., Udurná, Istebník a ľavostranné prítoky - Platina, Hronsecký p; Peťovský p; Môlčanský p; Malé Plavno, Plavno, Driekyňa od ústia po pramene.
3-1110-6-1	Hron č. 9	Lososové vody lipňové s výskytom hlavátky	lovný	0		Rieka Hron od cestného mosta v Banskej Bystrici - Radvaň po ústie potoka Hutná (Ľubietovka) pri obci Lučatín.
3-1200-4-1	Hutná	Lososové vody pstruhové	lovný	3,01		Potok Hutná (Ľubietovka) od ústia do rieky Hron po pramene a Vôdka od ústia po vodopád v Ľubietovej.
3-1210-4-2	Hutná - prítoky	Lososové vody pstruhové	chovný			Potoky Vôdka od vodopádu v Ľubietovej po pramene a Slobodný potok od sútoku s Hutnou po pramene.
3-0350-4-1	Bystrica (B.Bystrica)	Lososové vody pstruhové	lovný	7,125		Potok Bystrica od ústia do rieky Hron po pramene, vrátane pravostranného prítoku Harmanec od ústia po pramene.
3-0360-4-2	Bystrica (B. Bystrica) - prítoky	Lososové vody pstruhové	chovný			Pravostranné prítoky Bystrice - potoky Cenovo s Racvalovským; Košiarsky; Laskomer a ľavostranné prítoky Bystrice - potoky Banský; Sásovský od ústia po pramene.
3-1090-2-1	Hron č. 8	Kaprové vody s výskytom hlavátky	lovný	0		Čiastkové povodie rieky Hron od ústia potoka Lukavice po cestný most v Banskej Bystrici - Radvaň.
3-2100-4-1	Lukavica	Lososové vody pstruhové	lovný	2,31		Čiastkové povodie potoka Lukavica od ústia do rieky Hron po pramene s pravostranným prítokom Jasenica.
3-2120-4-1	Ľupčica	Lososové vody pstruhové	lovný	2,7		Čiastkové povodie Ľupčice od ústia do Hrona po pramene s ľavostrannými prítokmi - Bačúrovský potok; Podkonický potok; a pravostranným prítokom Banský potok.
3-2150-4-1	Malachovský potok	Lososové vody pstruhové	lovný	2,255		Malachovský potok od ústia do Hrona po pramene s prítokmi.
3-2320-4-1	Moštenický potok	Lososové vody pstruhové	lovný	2,4		Čiastkové povodie Moštenického potoka od ústia do Hrona po pramene vrátane Uhliarskeho potoka.
3-2600-1-1	OR Biotika	Kaprové vody	lovný	0,5		Vodná plocha odstaveného ramena Hrona pod cestným mostom za obcou Šalková smerom na Slovenskú Ľupču.
3-2670-1-1	OR Pod Rybou	Kaprové vody	lovný	1,5		Vodná plocha odstaveného ramena v meste Banská Bystrica - časť Uhlisko.
3-3680-4-1	Selčiansky potok	Lososové vody pstruhové	lovný	2,145		Selčiansky potok od ústia do rieky Hron po pramene s pravostrannými prítokmi - Lukačovský a Nemčiansky potok od ústia po pramene.
3-3880-4-1	Starohorský potok č. 1	Lososové vody pstruhové	lovný	1,35		Starohorský potok od sútoku s Bystrickým potokom po cestný most v obci Staré Hory.
3-4290-4-1	Tajovský potok	Lososové vody pstruhové	lovný	3,245		Tajovský potok od ústia do Hrona po pramene.

Čislo	Názov	Charakter	Účel	Plocha (ha)	Pritok	Popis
3-4300-4-2	Tajovský potok - prítoky	Lososové vody pstruhové	chovný			Pravostranné prítoky Tajovky - potoky Farebný; Mútňanský; a ľavostranné prítoky - potoky Kordický; Riečanka od ústia po pramene.
3-4890-1-1	VN Badín	Kaprové vody	lovný	5	Badín-sky p.	Vodná plocha nádrže pri obci Badín.
3-5570-1-1	Hronské rameno Plavno	Kaprové vody	lovný	3,7	Hron	Vodná plocha ramena Hrona pri obci Šalková.
3-5870-1-1	VN Tŕstie	Kaprové vody	lovný	1,25	potok Mutné	Vodná plocha nádrže na Mútňanskom potoku pod Suchým Vrchom pri osade Ortuty.

Zdroj: webová stránka Slovenského rybárskeho zväzu - MO Banská Bystrica (http://www.rybybb.sk)

Obhospodarovanie rybársky využiteľných tečúcich vôd v MsO SRZ Banská Bystrica sa riadi aj týmito zásadami:

- dominantnými produkčne rozhodujúcimi druhmi rýb sú pstruh potočný, lipeň a kapor, preto tvoria aj rozhodujúci podiel pri zarybňovaní a vlastnom odchove.
- rovnocenné zvýšenému zarybňovaniu je aj budovanie kaskád, bočných výhonov a brehových úkrytov (umelých podomletých brehov) na odchovných a lovných tokoch, nakoľko rybnatosť pstruhových vôd je priamo úmerná členitosti potokov,
- vlastné odchovné rybníčky sa udržiavajú, využívajú a zveľaďujú.

Zarybňovanie revírov sa uskutočňuje podľa zarybňovacieho plánu, ktorý podľa novej rybárskej legislatívy platí na 3 roky. Na rok 2005 sa počíta s intenzifikáciou odchovu kaprov a šťúk v melioračnej VN Badín a dokončením revitalizácie devastovaného úseku rieky Hron.

V záujmovom území mesta Banská Bystrica sa nenachádzajú žiadne prevádzkarne - farmy na produkciu živých rýb na priamy konzum.

B.7.4.5. Poľovníctvo

Podľa vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva SR č.91/1996 Z.z. o poľovných oblastiach a akostných triedach poľovných revírov spadá záujmové územie mesta Banská Bystrica pod tieto poľovné oblasti s príslušnými revírmi:

Jelenia zver

- J XI. Poľovná oblasť Kremnické pohorie, podoblasť Skalka (zaberá západnú časť záujmového územia – západne od cesty I/59),
- J XII. Poľovná oblasť Veľká Fatra (zaberá severovýchodnú časť záujmového územia – severne od cesty I/14),
- J XV. Poľovná oblasť Nízke Tatry – juh, podoblasť Staré Hory (zaberá severovýchodnú časť záujmového územia – severne od cesty I/66 a východne od cesty I/59)

Srnčia zver

- S VIII. Poľovná oblasť Zvolen (zaberá juhozápadnú časť záujmového územia – východne od cesty I/59 a južne od cesty I/66),

B.7.4.6. Odpadové hospodárstvo

B.7.4.6.1. Súčasný stav nakladania s odpadmi

Od 1.7.2001 platia nové legislatívne predpisy týkajúce sa odpadového hospodárstva. Ide o zákon o odpadoch a k nemu prislúchajúce legislatívne predpisy.

Súčasný Zákon o odpadoch na rozdiel od predchádzajúceho sa týka podstatne širšieho spektra subjektov: pôvodcov odpadov, sprostredkovateľov, zhodnocovateľov i tých, čo odpad zneškodňujú na skládkach či spaľovniach. Predtým zákon uvádzal za výlučného pôvodcu komunálneho odpadu obec, po jeho novelizácii bola priorita položená na občana ako pôvodcu odpadu. Obec dostala výraznejšie právomoci. Má právo vyberať miestny poplatok a sankcionovať pôvodcu odpadu, minimálne dvakrát ročne musí zabezpečiť zozbieranie a odvoz objemných odpadov a vytriedených odpadov z domácností, ktoré obsahujú škodliviny. Povinnosťou občana je zapojiť sa do separovaného zberu.

B.7.4.6.2. Množstvo a zloženie odpadov, ich zneškodňovanie, úprava a využívanie

B.7.4.6.2.1. Množstvo a zloženie odpadov

Na tvorbu odpadov vplýva predovšetkým sektor priemyselný a poľnohospodársky, či už v rastlinnej, alebo živočíšnej výrobe, a v neposlednom rade i produkcia odpadov z komunálnej sféry.

Územná lokalizácia priemyslu je v záujmovom území mesta Banská Bystrica sústredená v priemyselných centrách v Banskej Bystrici, Slovenskej Ľupči a vo Vlkanovej.
Zber údajov o vzniku a nakladaní so zvláštnym a nebezpečným odpadom sa celoplošne na území Slovenska vykonáva od roku 1995. Údaje sa spracovávajú do Regionálneho informačného systému o odpadoch (RISO). Podľa RISO sa na vzniku odpadov v okrese Banská Bystrica v rokoch 1995 - 2000 najviac podieľal priemysel (54,8 %), verejná správa a obrana (19,04 %) a poľnohospodárstvo (10,32 %).
Čo sa týka spôsobu nakladania s odpadmi v roku 2000 prevládala u nebezpečného odpadu jeho biologická úprava a spracovanie (viac ako 2 tretiny), u zvláštneho odpadu išlo takmer rovnomerne o biologickú úprava a spracovanie, skládkovanie a využitie na iné účely, u ostatného odpadu prevládalo využitie na iné účely (takmer 2 tretiny) a skládkovanie (cca 25 %).

B.7.4.6.2.2. Prevádzkované zariadenia na zneškodňovanie a úpravu odpadu

V roku 2000 bolo v okrese Banská Bystrica zhodnotených spolu 71,9 % odpadov vzniknutých na území okresu. Z celkovej produkcie odpadov bolo spaľovaním zneškodnených 409 ton odpadu (0,23 %), a to najmä odpad zo zdravotníckych zariadení[22] a priemyselný odpad na báze ropných látok. Okrem toho bolo energeticky využitých 29.701 ton drevného odpadu, a to najmä v kotloch na spaľovanie drevného odpadu Smrečina Holding I., a.s. Banská Bystrica. Na území okresu bola v roku 2000 daná do skúšobnej prevádzky spaľovňa odpadov zo zdravotníctva pri FNsP F.D.R. v Banskej Bystrici.

Skládky odpadov

V zmysle zákona o odpadoch nastali zmeny aj v triedach skládok. Skládky odpadov sa členia na tieto triedy:

a) skládky odpadov na inertný odpad,

b) skládky odpadov na odpad, ktorý nie je nebezpečný,

c) skládky odpadov na nebezpečný odpad.

Z databázy RISO za rok 2000 vidno, že 27,6 % odpadu bolo zneškodnených skládkovaním. Najväčšou mierou sa na skládkovaní podieľa komunálny odpad v množstve 53 % z celkového množstva skládkovaných odpadov.

Do 1.7.1998 boli na území okresu prevádzkované 2 skládky odpadov, z toho skládka odpadov v lokalite Horné Pršany za osobitných podmienok. Od 1.7.1998 bolo zneškodňovanie odpadov na tejto skládke ukončené (v rámci sanácie boli realizované aj odplyňovacie vrty) a do prevádzky bola pre región Banská Bystrica daná v ČM XIII Šalková

[22] *V roku 2000 bola daná do skúšobnej prevádzky spaľovňa odpadov zo zdravotníctva pri FNsP F.D.Roosevelta v Banskej Bystrici.*

(lokalita Škradno) Regionálna skládka odpadov Banská Bystrica triedy skládka odpadov na odpad, ktorý nie je nebezpečný. Na tejto regionálnej skládke (predtým v kategórii 3. stavebná trieda) je skládkovaním zneškodňovaný komunálny odpad z domácností, znížený o zhodnocované druhotné odpady a odpady s obsahom škodlivín. Prevádzkovateľom skládky je Marius Pedersen, a. s. Trenčín, predpokladaný rok ukončenia 1. etapy skládkovania je v r. 2012, celkove v r. 2028 (rozloha skládky 41.357 m^2, voľná kapacita k 31.12.2004 bola 246.000 m^3, ďalšia plánovaná kapacita 989.000 m^3).[23]

Na území mesta je okrem toho prevádzkovaná skládka odpadu pre inertný odpad (predtým skládka 1. stavebnej triedy) - Lom Rakytovce, na ktorej bola predĺžená doba jej prevádzky do roku 2015.[24] Po roku 2015 je potrebné v súvislosti so zrušením CHLÚ a DP počítať s rekultiváciou skládky a novým funkčným využitím lokality.

V rámci sanácie a rekultivácie skládky odpadov v lokalite Horné Pršany bol navrhnutý komplex ekologických stavieb, ktoré sú zrealizované len čiastočne (odvodnenie telesa skládky a čistenie zachytených kontaminovaných vôd, vybudované odplyňovacie vrty - po požiari v auguste 1998 nefunkčné). Je preto potrebné obnovenie existujúcich ekologických stavieb a ukončenie rekultivácie skládky.

Na území okresu sa nachádzajú aj staré (divoké) skládky odpadov a ďalšie environmentálne záťaže, ktoré vznikli pred rokom 1991, kedy nadobudol účinnosť zákon o odpadoch. V súčasnosti je ich v riešenom a záujmovom území mesta Banská Bystrica evidovaných 35.

Stará skládka TKO (tzv. pršianska skládka), nachádzajúca sa v južnej časti novo budovaného obytného súboru Pršianska terasa, kde sa ukladali odpady do roku 1986, je aj v súčasnosti iba prekrytá zeminou bez akýchkoľvek ďalších realizovaných sanačných a rekultivačných opatrení. V návrhovom období ÚPN mesta je preto potrebné počítať so sanáciou tejto starej environmentálnej záťaže.

V záujmovom území mesta Banská Bystrica sa okrem toho nachádza územie v lokalite Vlkanová znečistené pobytom Sovietskej armády. Na sanáciu tohto územia bol vypracovaný projekt, so sanáciou sa začalo v roku 1992. Do r. 2000 bolo vyťažených cca 85 % znečistenej zeminy na dekontamináciu ex situ, z toho cca 50 % bolo na dekontaminačnej ploche, potom MO SR zastavilo financovanie týchto prác. Podľa dostupných informácií rekultivácia nie je doteraz ukončená.

Zber biologicky rozložiteľného odpadu

Biologicky rozložiteľný odpad sa odovzdáva v zariadení na zber biologicky rozložiteľného odpadu v areáli Regionálnej skládky odpadov Banská Bystrica – lokalita Škradno. Prevádzkovateľ skládky prevváža tento odpad do existujúceho zariadenia vo Zvolenskej Slatine, kde sa odpad zhodnocuje.

Vzhľadom na dostupnosť vyššie uvedeného zariadenia v Zvolenskej Slatine, s budovaním nového priamo na území Banskej Bystrice ÚPN mesta neuvažuje.

Zariadenia na zneškodňovanie odpadov v okrese Banská Bystrica

Na území mesta Banská Bystrica sú evidované nasledovné prevádzky spaľovania odpadov:

Tab. B.7.4.6.2.2-1 Prevádzkované zariadenia na zneškodňovanie odpadov v okrese Banská Bystrica (spaľovne)

Por. čís.	Prevádzkovateľ	Typ zariadenia	Kapacita zariadenia	Množstvo zneškodňovaných odpadov (t/rok)
1.	Medika SK, a.s. Ivanka pri Dunaji	Pyrolýzna spaľovňa typ BI 050	700 t/r 100 kg/h	233,5

[23] *Podľa údajov POH SR je kapacita 1.etapy skládky 459 000 m^3, celková kapacita 2,123.000 m^3 a s definitívnym uzavretím skládky sa počíta až v r. 2053.*

[24] *Zdroj: ObÚŽP Banská Bystrica*

Tab. B.7.4.6.2.2-2 Prevádzkované zariadenia na zneškodňovanie odpadov v okrese Banská Bystrica (okrem skládok a spaľovní)

Por. čís.	Prevádzkovateľ	Typ zariadenia	Rok začatia prevádzky	Kapacita zariadenia (t/rok)	Množstvo zneškodňovaných odpadov (t/rok)
1.	DETOX, s.r.o. Banská Bystrica	EXOL	1995	6 000	2261
		Dekontaminačná linka	1998	2 000	3007
		Neutralizačná stanica	1998	1 500	1155
		Kompakt	1996	1 000	315
2.	GALVANOKOV, s.r.o. Rožňava	Neutralizačná stanica	1986	-	-

Energeticky sa drevné odpady zhodnocujú spoločnosťou Smrečina Hofatex, a.s. Banská Bystrica v kotloch K4 a K5 na spaľovanie biomasy (zhodnocovanie odpadov - drevnej štiepky - biomasy) s celkovým súhrnným príkonom 39 MW.

Zariadenia na zhodnocovanie odpadu

Tab. B.7.4.6.2.2-3 Prevádzkované zariadenia na zhodnocovanie odpadov v okrese Banská Bystrica

Por. čís.	Prevádzkovateľ	Katastrálne územie	Typ zariadenia	Kód činnosti	Rok začatia prevádzky	Kapacita zariadenia (t/rok)	Množstvo zhodnocov. odpadov (t/rok)
1.	Harmanecké papierne, a.s. Harmanec	Harmanec	Papierenský stroj vrátane súvisiacich technologických liniek	R3	1994	240 t/deň	58 390
2.	Confal, a.s. Slovenská Ľupča	Slov. Ľupča	Technológia taviacej pece	R4 R11	1998	3 000	3 000
3.	BIOTIKA, a.s. Slov. Ľupča	Slov. Ľupča	Kalové polia	R3	1992	9 000	9 000
4.	ČOV, a.s. Slovenská Ľupča	Slov. Ľupča	údaje chýbajú				
5.	LESY SR, š.p. OZ Slovenská Ľupča	Priechod	Kompostové pole	R3	1991	3 000 m^3	150
6.	DETOX s.r.o. Banská Bystrica	B. Bystrica	LORO (zhodnocovanie odpadových olejov)	R9	1999	2 000	1190
7.	Smrečina Holding I., a.s., Banská Bystrica	Banská Bystrica	Kotly na spaľovanie drevného odpadu – BK 6 a K3	R1	1993	39 000	38 000
8.	ZEDKO, s.r.o. Banská Bystrica	B. Bystrica	Získavanie drahých kovov chemickým procesom	R4 R7	2001	1	1

Zvlášť významnú úlohu zohráva separovanie a zhodnocovanie papiera, kovov a skla - napr. firma Kovod, a.s., Banská Bystrica spracováva 12.000 t/rok hliníka a jeho zliatin. Spracúvaním olejov a olejových emulzií sa zaoberá DETOX, spol. s r.o. Banská Bystrica (v prevádzkach v Banskej Bystrici a v Rimavskej Sobote). Najvýznamnejším realizovaným projektom je vybudovanie spracovateľskej kapacity komplexného systému recyklácie elektroodpadu spoločnosti ELEKTRO RECYCLING, spol. s r.o. Banská Bystrica s cieľovou ročnou kapacitou 5.050 ton, ktorá umožňuje zhodnotiť väčšinu elektroodpadu v rámci stanovených 10 kategórií tohto odpadu, okrem chladiarenských zariadení. Od júna 2006 začala táto spoločnosť využívať aj prevádzku na chladiarenské a klimatizačné zariadenia umožňujúcu následnú recykláciu materiálových komponentov aj z týchto výrobkov. V súčasnosti firma DETOX, a.s. Banská Bystrica zabezpečuje spracovanie odpadov zo svetelných zdrojov s obsahom ortuti (SZO). V súčasnosti má autorizáciu na nakladanie so starými vozidlami firma KOVOD, a.s. Banská Bystrica, prevádzka Kendice a Lučenec.

B.7.4.6.3. Dopravcovia odpadov

Databáza dopravcov je vedená na Obvodnom úrade Banská Bystrica, odbore životného prostredia. Okrem toho prepravu odpadov na území okresu vykonávajú aj dopravcovia, ktorí majú vydanú na takúto činnosť živnosť a prepravu odpadov kategórie ostatný prepravujú na základe objednávok a prepravu odpadov kategórie nebezpečný na povolenia vydané prevádzkovateľovi zariadenia na zhodnocovanie alebo zneškodňovanie odpadov.

Odvoz komunálneho odpadu z domácností zabezpečujú odvozné firmy ICEKO-ONYX, spol. s r.o. Banská Bystrica, Ing. Peter Puffler – PUFEKO Banská Bystrica, Jozef GANZ Banská Bystrica a ZAaRES, p.o. Banská Bystrica na základe zmluvného vzťahu s mestom.

Tab. B.7.4.6.3-1 Prevádzkované zariadenia na zber odpadov v meste a okrese Banská Bystrica

Por. čís.	Prevádzkovateľ	Katastrálne územie	Rok začatia prevádzky	Množstvo vyzbieraných odpadov (t/rok)
1.	ZBERNE SUROVÍN ŽILINA, a.s.	B. Bystrica	1985	7 583,0
2.	ZBER SUROVÍN, s. r.o. B. Bystrica	B. Bystrica	1989	1 776,0
3.	Confal, a.s. Slovenská Ľupča	B. Bystrica Sl. Ľupča	1998 2001	1 664,0 30 325,0
4.	A.R.S., s. r.o. Banská Bystrica	B. Bystrica	2000	560,0
5.	IPODEC ONYX KROH B. Bystrica, s.r.o.	Radvaň	1995	446,5
6.	ZEDKO, s. r.o. Banská Bystrica	B. Bystrica	1996	120,0
7.	Allan Szarowski Ľudovít Sita - LUSI	Slovenská Ľupča, Banská Bystrica	1994	500,0
8.	ECO – SLOVAKIA, s.r.o. Žiar nad Hronom	Banská Bystrica	2002	-
9.	DETOX, s. r.o., Banská Bystrica	Radvaň	2000	3 000,0
10.	ŽP EKO QUELET a.s., Martin	Radvaň	údaje chýbajú	
11.	HERIMEX, s.r.o., Žiar nad Hronom	Radvaň	údaje chýbajú	

B.7.4.6.4. Využívanie odpadu

Pre zachytenie maximálneho množstva zhodnotiteľných odpadov bol v posledných rokoch položený dôraz na separovanie druhotných surovín z komunálneho odpadu, a to priamo v domácnostiach, čím sa zamedzilo znehodnoteniu separovateľných druhov odpadov. Táto forma bola v meste zavedená s orientáciou na papier, plasty a sklené črepy.

V areáli firmy DETOX, spol. s r.o. majú občania mesta možnosť bezplatne odovzdať všetky problémové látky vyseparované z komunálneho odpadu pneumatiky, elektrospotrebiče a odpady s obsahom škodlivín). Zber problémových látok sa vykonáva aj na ČSPL - oleje, v lekárňach- lieky a v AEE, spol. s r.o. Banská Bystrica - výmena starých akubatérií za nové.

Zberňa triedeného odpadu (tzv. dechetteries) v Radvani zabezpečuje pre občanov mesta zber netradičného komunálneho odpadu, ktorý sa nedá uložiť do zberných nádob, vrátane nadrozmerného odpadu a odpadu zo stavebných prác.

ÚPN mesta počíta s dožitím tejto zberne v návrhovom období a jej nahradením mestotvornými funkciami. Zároveň navrhuje plochy pre vybudovanie 3 nových zariadení, a to v lokalitách:

- severne od areálu bývalej Stredoslovenskej cementárne (Holcim, a.s.) – ČM XIII Senica,
- Havranské – ČM IX Radvaň a
- Háj (pri navrhovanej zbernej komunikácii Kremnička – Pršianska terasa) – ČM IX Radvaň.

B.7.4.6.5. Ciele a opatrenia zo spracovaných Programov odpadového hospodárstva

V zmysle POH okresu Banská Bystrica z júna 2002[25], v ktorom boli zohľadnené aj ciele a opatrenia z POH kraja (máj 2002)[26], sa malo v záujmovom území mesta Banská Bystrica z územného hľadiska predovšetkým:

- pokračovať v rekultivácii skládky odpadov Horné Pršany a Jablonka - Slovenská Ľupča,
- pokračovať v sanácií všetkých starých neriadených skládok,
- pokračovať v sanácií environmentálnych záťaží po SA v lokalite Vlkanová,
- dobudovať zariadenia na materiálové a energetické zhodnocovanie odpadov,
- dobudovať dostupnú infraštruktúru na spaľovanie nebezpečných odpadov zo zdravotníctva pre mesto Banská Bystrica rozšírením tepelného zdroja na území areálu bývalej cementárne[27]; takéto zariadenie na zneškodňovanie nebezpečných odpadov zo zdravotníckych zariadení však realizovať len v prípade nevybudovania regionálneho zariadenia na zneškodňovanie nebezpečných odpadov zo zdravotníckych zariadení mimo územia mesta Banská Bystrica a za podmienky vylúčenia negatívneho vplyvu na životné prostredie a zdravie obyvateľstva,
- skládkovať komunálne odpady po oddelení využiteľných zložiek,
- dobudovať a sprevádzkovať 2 kazety I. podetapy RSO B. Bystrica na odpad, ktorý nie je nebezpečným odpadom,
- vybudovať samostatné kazety na nebezpečný odpad na existujúcej skládke odpadov v Banskej Bystrici,
- zhromažďovať biologicky rozložiteľné komunálne odpady oddelene a zabezpečiť ich kompostovanie[28],
- vybudovať v okrese minimálne 1 kompostáreň alebo iné technologické zariadenie na materiálové zhodnotenie biologicky rozložiteľných odpadov,
- dobudovať, resp. rekonštruovať existujúce zariadenia na materiálové zhodnotenie odpadov,
- dobudovať, resp. rekonštruovať zariadenie na energetické zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov, napr. odpadov z dreva vo výrobnej sfére,
- dobudovať sieť zariadení na zber separovaného odpadu a dotrieďovacích liniek,
- v rámci okresu vybudovať minimálne 1 zberné miesto na zber odpadov minimálne v komoditách odpadov: opotrebované pneumatiky, odpady z viacvrstvových kombinovaných materiálov, elektronického šrotu, plastov (PET, PE PP, PS, PVC), žiariviek s obsahom ortuti, odpady z papiera, odpady zo skla a starých vozidiel,
- v okrese vybudovať skládku odpadov na inertný odpad.

Vláda SR uzn. č. 118/2006 schválila nový Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky.

Pri spracovaní nového POH SR boli rešpektované zásady prípravy národných plánov odpadového hospodárstva odporúčané Európskou komisiou GR pre životné prostredie v metodickej príručke vydanej v máji 2003 (spracovanou Európskym tematickým centrom pre odpady a materiálové toky). Zásady spracovania sa uplatnili tak v procese analýzy

[25] *Vyhlásený Všeobecne záväznou vyhláškou Okresného úradu v Banskej Bystrici č.1/2002 s účinnosťou od 1.augusta 2002.*

[26] *Vyhlásený Všeobecne záväznou vyhláškou Krajského úradu v Banskej Bystrici č. 4/2002, ktorá nadobudla účinnosť dňa 1.júla 2002.*

[27] *Pôvodná zásada z POH okresu Banská Bystrica z júna 2002 bola v ÚPN mesta Banská Bystrica upravená podľa nových skutočností vyplývajúcich z Koncepcie rozvoja mesta Banská Bystrica v oblasti tepelnej energetiky.*

[28] *Pri organizácii zberu a nakladaní so všetkými druhmi odpadov (vrátane biologicky rozložiteľného kuchynského a reštauračného odpadu) je potrebné sa riadiť aktuálnym Programom odpadového hospodárstva mesta a platnou legislatívou v oblasti odpadového hospodárstva.*

aktuálneho stavu odpadového hospodárstva dosiahnutého v roku 2005, ako aj pri navrhovaní cieľov a opatrení POH SR pre roky 2006 – 2010.

Program bol vydaný na obdobie 5 rokov, t.j. na roky 2006 – 2010 a predstavuje základný koncepčný dokument rozvoja odpadového hospodárstva v SR pre toto obdobie. Program je východiskovým dokumentom pre spracovanie krajských programov odpadového hospodárstva na roky 2006 – 2010. Vzťahuje sa na všetky odpady vymedzené prílohou č. 1 k vyhláške MŽP SR č. 284/2001 Z.z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov v znení neskorších predpisov a pre polychlórované bifenyly a kontaminované zariadenia.

Nové POH na úrovni kraja ani okresov nie sú zatiaľ vypracované. POH mesta Banská Bystrica do roku 2005 bol vypracovaný v novembri 2002[29] a zatiaľ nebol aktualizovaný.

Ak vychádzame zo základných priorít POH SR, je v návrhovom období potrebné najmä

<u>v priemyselnej sfére</u>

- zaviesť do praxe recyklačné technológie odpadov
- dobudovať chýbajúce kapacity na zhodnocovanie odpadov a technicky zastarané technológie nahradiť technológiami BAT, resp. BATNEEC,
- zvyšovať technickú/technologickú úroveň nakladania s odpadmi, v prípade nebezpečných odpadov
- orientovať sa na technológie s vyššou mierou zhodnocovania výstupných komodít z odpadov tvorených kompaktnými celkami (napr. zo spotrebnej elektroniky: plastov, skla, neželezných kovov atď.),
- optimalizovať kapacity spaľovní odpadov na NO na nevyhnutnú mieru zodpovedajúcu štruktúre priemyslu a vzniku NO v iných oblastiach (najmä pri zdravotnej starostlivosti),
- orientovať sa na integrované systémy nakladania s odpadmi uplatňované na regionálnej a nadregionálnej úrovni.

<u>v komunálnej sfére</u>

- zlepšovať technické vybavenie miest a obcí pre separovaný zber odpadov,
- zvyšovať efektívnosť zberových systémov s väčším počtom separovaných zložiek komunálneho odpadu (papier, sklo, kovy, plasty, BRO),
- technicko-organizačne doriešiť systém zberu nebezpečných zložiek komunálnych odpadov, aby sa zabránilo ich ukladaniu na skládky ako súčasť zmesového komunálneho odpadu (20 03 01).

Ak vychádzame z navrhovaných cieľov a opatrení POH mesta Banská Bystrica do roku 2005, ktoré majú územný priemet a môžu ovplyvniť organizáciu funkčných plôch mesta, je v návrhovom období ÚPN mesta potrebné najmä

- rešpektovať lokalitu zberne Dechetteries v k. ú. Radvaň pri železničnej zastávke Radvaň s možnosťou odovzdávania vyseparovaných zložiek komunálnych odpadov č. 20 01 01, 20 01 02, 20 01 11, 20 01 38, 20 01 40 a 20 03 07,
- vybudovať alebo využiť existujúce zariadenia na zhodnocovanie biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov.[30]

---

[29] *Schválený rozhodnutím Okresného úradu v Banskej Bystrici, Odboru životného prostredia s účinnosťou od 13.2.2003.*

[30] *V zmysle PHSR mesta Banská Bystrica na roky 2007-2013 a v ňom obsiahnutej stratégie rozvoja mesta má byť Banská Bystrica „čistým mestom“, ktoré bude „podporovať mechanizmy na minimalizáciu vzniku odpadov, skvalitňovať systém oddeleného zberu zložiek komunálneho odpadu a hľadať možnosti pre ich využitie ako druhotných surovín“, ale aj „odstráni existujúce staré environmentálne záťaže“ – táto vízia je zodpovedajúcim spôsobom zohľadnená v ÚPN mesta Banská Bystrica - v časti Odpadové hospodárstvo.*
ÚPN mesta priemetom základných priorít POH SR ako aj navrhovaných cieľov a opatrení POH mesta Banská Bystrica do roku 2005 vytvára predpoklady pre plnenie realizačných cieľov a opatrení z PHSR, a to najmä:

- *Realizačný cieľ 4. 2: Zlepšovať starostlivosť o životné prostredie a racionálne využívanie prírodných zdrojov - Priorita 4.2.1: Znižovať množstvo odpadu*
  - *Opatrenie 4.2.1.3: Vytvoriť podmienky pre spracovávanie vyseparovaných zložiek odpadu.*

B.8. Vymedzenie zastavaného územia mesta

Hranica súčasného zastavaného územia je v grafickej časti ÚPN mesta zakreslená podľa vektorovej katastrálnej mapy mesta Banská Bystrica, ktorú zhotoviteľovi ÚPN mesta poskytol Útvar hlavného architekta mesta Banská Bystrica na základe zmluvy z 12.11.2004.

Návrh novej hranice zastavaného územia zohľadňuje nový rozsah zastavaného územia mesta

- s novo navrhovanými funkčnými plochami,
- s jestvujúcimi funkčnými plochami, ktoré doposiaľ neboli súčasťou zastavaného územia.

Do nového zastavaného územia boli začlenené nielen funkčné plochy s predpokladom zastavania, ale aj medziľahlé menšie voľné (prevažne zelené) plochy, plochy cestných komunikácií a pod.

ÚPN mesta zároveň navrhuje hranice zastavaného územia po realizácii funkčných plôch a dopravných línií začlenených do urbanistickej rezervy, ako aj hranice zastavaného územia pre výhľadové funkčné plochy a dopravné línie.

Súčasná aj navrhované hranice zastavaného územia mesta sú znázornené v grafickej časti ÚPN mesta vo všetkých základných výkresoch.

B.9. Vymedzenie ochranných pásem a chránených území podľa osobitných predpisov

B.9.1. Vymedzenie ochranných pásem a chránených území prírody[1]

B.9.1.1. Vyhlásené chránené územia prírody

B.9.1.1.1. Národné parky

Národný park Nízke Tatry (NAPANT)

Národný park Nízke Tatry bol vyhlásený v roku 1978 nariadením vlády SNR č.119/1978 Zb. V roku 1997 bolo Nariadením vlády SR č.182/1997 Z. z. zmenené vymedzenie územia národného parku a jeho ochranného pásma. Súčasná výmera národného parku je 72.842 ha a jeho ochranného pásma 110.162 ha.

Časť ochranného pásma zasahuje aj do katastrálnych území mesta Banská Bystrica: Uľanka, Kostiviarska, Sásová, Senica a Šalková, kde podľa platnej legislatívy na úseku ochrany prírody a krajiny platí druhý stupeň ochrany[2] (§ 13 zákona č. 543/2002 Z.z.).

B.9.1.1.2. Chránené areály

Chránený areál Jakub

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, v k. ú. Kostiviarska v časti mesta II Jakub. Leží nad železničnou traťou Banská Bystrica – Harmanec v ochrannom pásme NP Nízke Tatry. Výmera 12,7043 ha, stupeň ochrany 4.[3]

Chránený areál Podlavické výmole

Nachádza sa na južne exponovaných svahoch kóty Dúbrava severozápadne od časti mesta VIII Podlavice. Výmera 26,77 ha, stupeň ochrany 4.

Chránený areál Malachovské skalky

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica v k. ú. Radvaň na hrane tzv. Pršianskej terasy nad dolinou Malachovského potoka. Výmera 11,4522 ha, stupeň ochrany 4.

B.9.1.1.3. Prírodné rezervácie

Národná prírodná rezervácia Plavno

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, v k.ú. Šalková. Výmera 28,08 ha (navrhované rozšírenie východným smerom), stupeň ochrany 5.

Národná prírodná rezervácia Príboj

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, v k.ú. Šalková (a obce Slovenská Ľupča v záujmovom území), v ochrannom pásme NP Nízke Tatry, nad železničnou traťou Banská Bystrica – Brezno. Výmera 10,96 ha, stupeň ochrany 5.

Prírodná rezervácia Baranovo

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, v k.ú. Kostiviarska na juhozápadnom úpätí masívu Baranova nad železničnou traťou Banská Bystrica – Diviaky, v ochrannom pásme NP Nízke Tatry. Výmera 15,83 ha, stupeň ochrany 5.

Prírodná rezervácia Urpínska lesostep

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, v k.ú. Radvaň. Výmera 5,02 ha, stupeň ochrany 4.

Prírodná rezervácia Stará kopa

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, v ČM I Banská Bystrica, UO 12 Uhlisko. Výmera 4,53 ha, stupeň ochrany 4.

---

[1] *Podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších noviel a vykonávacích predpisov)*

[2] *§ 13 zákona č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov*

[3] *Podrobnejšia charakteristika CHÚ pozri v PaR pre ÚPN mesta Banská Bystrica, 03/2005.*

Prírodná rezervácia Pavelcovo

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica v ČM XVI Uľanka na južnom okraji Starohorských vrchov v tesnej blízkosti intravilánu Banskej Bystrice, nad štátnou cestou Banská Bystrica - Ružomberok. Výmera 28,65 ha, stupeň ochrany 4.

Prírodná rezervácia Uňadovo

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica v ČM VIII Podlavice. Výmera 3,58 ha, stupeň ochrany 4.

B.9.1.1.4. Prírodné pamiatky

Prírodná pamiatka Horná roveň

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica v k.ú. Banská Bystrica. Výmera 1,51 ha, stupeň ochrany 4.

Prírodná pamiatka Králická tiesňava

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica v k. ú. Radvaň a Králiky. Výmera 20,89 ha, stupeň ochrany 4.

Prírodná pamiatka Tajovská kopa

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, k.ú. Radvaň (a obce Tajov v záujmovom území). Výmera 0,2719 ha, stupeň ochrany 4.

B.9.1.1.5. Európska sústava chránených území Natura 2000

ÚEV Baranovo (SKUEV0299) - výmera: 790,56 ha, stupeň ochrany: 2, 4, 5.

ÚEV Príboj (SKUEV0062) - výmera 10,02 ha, stupeň územnej ochrany 5.

ÚEV Plavno (SKUEV0199) - výmera: 52,34 ha, stupeň ochrany: 4.

B.9.1.1.6. Chránené stromy

Hruška pod Baranovom

Lokalita: ČM III Jakub pri starej ceste v páse krovín.

Urpínska alej

Je úzko spätá s priľahlou kultúrnou pamiatkou Banskobystrická kalvária a tvorí jednu z dominánt Urpína.

Tis na Skuteckého ulici

Banskobystrické ľaliovníky

Sládkovičova lipa v Radvani

Brest na Bakossovej ulici

Lokalita: v rohu záhrady domu č. 16, tesne pri plote priľahlého katolíckeho cintorína.

Baza pri katolíckom gymnáziu

Lokalita: 1 m od vstupnej brány do areálu katolíckeho gymnázia.

Uňadovský tis

Lokalita: v lesnom poraste, tesne pri juhovýchodnej hranici PR Uňadovo.

Tis na katolíckom cintoríne v Banskej Bystrici

Lokalita: areál mestského cintorína.

B.9.1.1.7. Jaskyne

Na území mesta Banská Bystrica sa nachádzajú tieto jaskyne:

- Matúšova jaskyňa (k.ú. Banská Bystrica): nadm. výška 375 m, dĺžka 46 m, hĺbka 10 m,
- Pod Matúšovou (k.ú. Banská Bystrica): nadm. výška 363 m, dĺžka 23 m,
- Hodiny (k.ú. Banská Bystrica): nadm. výška 402 m, dĺžka 3 m, fluviokrasová,

- Diera pod Hodinami (k.ú. Banská Bystrica): nadm. výška 398 m, dĺžka 2 m, fluviokrasová,
- Šalkovská jaskyňa, Valentka (k.ú. Šalková): nadm. výška 480 m, dĺžka 10 m,
- Rozimova jaskyňa (k.ú. Uľanka): nadm. výška 400 m, dĺžka 30, 40 m,
- Jaskyňa pod skalou (k.ú. Uľanka): nadm. výška neuvedená, dĺžka 20 m,
- Prvé zastavenie (k.ú. Uľanka): nadm. výška 450 m, dĺžka 20 m, hĺbka 5 m,
- Orlie hniezdo (k.ú. Uľanka): nadm. výška 600 m, hĺbka 10 m,
- Nad Novým Svetom (k.ú. Uľanka): nadm. výška 570 m, dĺžka 6 m,
- Laskomerská priepasť (k.ú. Kostiviarska): nadm. výška 510 m, hĺbka 15 m, korózno-kryogénna, hĺbka 15 m,
- Vodná jaskyňa (k.ú. Radvaň): nadm. výška 500 m, dĺžka 4 m, inaktívna fluviokrasová,
- Tajovka (k.ú. Radvaň): nadm. výška 510 m, dĺžka 30 m, hĺbka 4 m, fluviokrasová, občasný vodný tok,
- Svahová jaskyňa (k.ú. Radvaň): nadm. výška 1150 m, dĺžka 12 m, hĺbka 5 m, rozsadlinová, vytvorená v andezitových aglomerátoch,
- Úkryt pod oknom (k.ú. Radvaň): nadm. výška 1188 m, dĺžka 5 m, vytvorená v andezitových aglomerátoch,
- Diera pod oknom (k.ú. Radvaň): nadm. výška 1190 m, dĺžka 5 m, vytvorená vo vulkanických andezitových aglomerátoch,.
- Šikmá jaskyňa (k.ú. Radvaň): nadm. výška 1170 m, dĺžka 5 m, vytvorená v andezitových aglomerátoch,
- Priepasť nad Žajdlíkovým hostincom, Žajdlíkov hostinec, Psia diera (k.ú. Uľanka): nadm. výška 570 m, dĺžka 30 m, hĺbka 21 m,
- Malá jaskyňa (k.ú. Sásová): nadm. výška 660 m, dĺžka 7 m, zlomovo-korózna,
- Jaskyňa na Hrádku (k.ú. Sásová): nadm. výška 420 m, dĺžka 3 m,
- Cigánska jaskyňa (k.ú. Sásová): nadm. výška 630 m, dĺžka 38 m,
- Nad Kaplnkou I. (k.ú. Sásová): nadm. výška 640 m, dĺžka 3 m,
- Nad Kaplnkou II. (k.ú. Sásová): nadm. výška 637 m, dĺžka 5 m.

B.9.1.2. Navrhované chránené územia prírody - ÚEV

Alúvium Hrona (SKUEV1303) - výmera 323 ha.

Majerská jelšina (SKUEV0693) – výmera 1,84 ha.

Kremnická skalka (SKUEV0691) – výmera 308,16 ha.

Iliašská a Peťovská dolina (SKUEV0686) – výmera 242,31 ha.

B.9.1.3. Významné mokrade na území mesta Banská Bystrica

Do Zoznamu regionálne významných mokradí je zaradená mokraď PP Tajovská kopa s rozlohou 2.719 m^2 a do Zoznamu lokálne významných mokradí sú zaradené mokrade: Mokraď v Radvani s rozlohou 25.000 m^2 a Pod Vlčincom s rozlohou 20.000 m^2.

B.9.1.4. Súčasné chránené územia prírody v záujmovom území mesta Banská Bystrica

B.9.1.4.1. Národné parky

Národný park Veľká Fatra)

Národný park Veľká Fatra bol vyhlásený nariadením vlády SR č. 140/2002 Z. z. Výmera národného parku je 40.371 ha a jeho ochranného pásma 26.132 ha.

Územie národného parku zasahuje do záujmového územia Banskej Bystrice v k. ú. Dolný Harmanec, Staré Hory, Turecká, Motyčky, jeho ochranné pásmo v k.ú. Dolný Harmanec, Harmanec a Staré Hory.

B.9.1.4.2. Chránené areály

Chránený areál Dekretov porast

K.ú. Staré Hory, rok vyhlásenia 1999, výmera 6,22 ha, stupeň ochrany 4. Ukážka z mála ešte jestvujúcich porastov založených významným lesníckym priekopníkom Jozefom Dekretom – Matejovie.

Chránený areál Krásno

K.ú. Dolný Harmanec, rok vyhlásenia 1996, výmera 127,91 ha, stupeň ochrany 4. Významné tokanisko a hniezdisko tetrova hlucháňa (*Tetrao urogallus*) vo Veľkej Fatre.

B.9.1.4.3. Prírodné rezervácie

Národná prírodná rezervácia Badínsky prales

K.ú. Badín, rok vyhlásenia 1913 (novelizácia 2002), výmera 30,03 ha, stupeň ochrany 4. Pralesovité klimaxové lesné spoločenstvá Kremnických vrchov v bukovom lesnom vegetačnom stupni so zastúpením všetkých troch základných vývojových štádií európskych pralesov.

Prírodná rezervácia Harmanecký Hlboký jarok

K.ú. Dolný Harmanec, rok vyhlásenia 1998, výmera 50,33 ha, stupeň ochrany 5. Jeden z najväčších výskytov tisa obyčajného v oblasti Harmanca.

Národná prírodná rezervácia Harmanecká tisina

K.ú. Harmanec, rok vyhlásenia 1949 (novelizácia 1983), výmera 20,04 ha, stupeň ochrany 5. Ochrana a štúdium dynamiky vývoja zachovalého karpatského lesa v rôznych vývojových štádiách.

Prírodná rezervácia Kozlinec

K.ú. Horná Mičiná, rok vyhlásenia 1967 (novelizácia 1999), výmera 9,27 ha, stupeň ochrany 5. Izolovaný výskyt duba plstnatého (*Quercus pubescens*) v podmienkach blízkych pôvodnej porastovej štruktúre.

Prírodná rezervácia Šupín

K.ú. Slovenská Ľupča, rok vyhlásenia 1998, výmera 11,89 ha, stupeň ochrany 5. Geomorfologicky významný komplex skalných útvarov vo vápnomilných bučinách s výskytom floristicky a faunisticky významných druhov.

Národná prírodná rezervácia Svrčinník

K.ú. Dolný Harmanec, Kordíky (mimo záujmového územia: Čremošné, Horná Štubňa, Horný Turček), rok vyhlásenia 2001, výmera 222,49 ha, stupeň ochrany 5. Zachovalý komplex klimaxových lesných spoločenstiev Kremnických vrchov s prirodzeným drevinovým zložením a typickou prirodzenou štruktúrou.

Prírodná rezervácia Mackov bok

K.ú. Slovenská Ľupča, rok vyhlásenia 1976, výmera 3,75 ha, stupeň ochrany 4. Izolovaná lokalita významnej teplomilnej kveteny na vápencovom podloží s mimoriadne bohatým výskytom ponikleca slovenského.

B.9.1.4.4. Prírodné pamiatky

Prírodná pamiatka Kremenie

K.ú. Horné Pršany, výmera 3,78 ha, stupeň ochrany 4.

Prírodná pamiatka Ľupčiansky skalný hríb

K.ú. Slovenská Ľupča, výmera 2,13 ha, stupeň ochrany 4.

Prírodná pamiatka Majerova skala

K.ú. Staré Hory, výmera 8,8415 ha, stupeň ochrany 5.

Národná prírodná pamiatka Harmanecká jaskyňa

K.ú. Harmanec, výmera a stupeň ochrany v katalógovom liste neuvedené.

B.9.1.4.5. Európska sústava chránených území Natura 2000

ÚEV Badínsky prales (SKUEV0044)

K.ú. Badín, výmera 153,46 ha, stupeň ochrany 4 a 5.

ÚEV Brvnište (SKUEV 0298)

K.ú. Podkonice a Priechod, výmera 74,77 ha, stupeň ochrany 2. Územie je navrhované z dôvodu ochrany 3 biotopov a 9 druhov európskeho významu.

ÚEV Ďumbierske Nízke Tatry (SKUEV 0302)

Okresy Banská Bystrica, Brezno, Liptovský Mikuláš a Ružomberok, výmera 46 583,31 ha, stupne ochrany 2, 3, 4, a 5.

ÚEV Harmanecký Hlboký jarok (SKUEV 0244)

K.ú. Dolný Harmanec, výmera 50,33 ha, stupeň ochrany 5.

ÚEV Kopec (SKUEV 0301)

K.ú. Priechod, výmera 3,76 ha, stupeň ochrany 2. Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu porasty borievky obyčajnej a suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnitom podloží.

ÚEV Mackov bok (SKUEV 0149)

K.ú. Slovenská Ľupča, výmera 3,75 ha, stupeň ochrany 4.

ÚEV Šupín 0246

K.ú. Slovenská Ľupča, výmera 11,89 ha, stupeň ochrany 5.

ÚEV Svrčinník (SKUEV 0241)

K.ú. Dolný Harmanec a Kordíky (a ďalšie k.ú. mimo záujmového územia), výmera 222,49 ha, stupeň ochrany 5.

ÚEV Veľká Fatra (SKUEV 0238)

K.ú. Dolný Harmanec, Staré Hory a Turecká (a ďalšie k.ú. v okresoch Dolný Kubín, Martin, Ružomberok a Turčianske Teplice), výmera 43.600,81 ha, stupeň ochrany 2 (Dolný Harmanec, Staré Hory), stupeň ochrany 3 (Dolný Harmanec, Staré Hory, Turecká), stupeň ochrany 4 (Dolný Harmanec, Staré Hory), ďalej stupeň ochrany 5.

B.9.1.4.6. Jaskyne

Kaplnka

Nachádza sa v k.ú. obce Nemce, dosahuje dĺžku 15 m.

Netopieria jaskyňa

Nachádza sa tiež v k.ú. obce Nemce, dosahuje dĺžku 57 m.

B.9.1.4.7. Chránené vtáčie územia

CHVÚ Nízke Tatry (SKCHVU018)

K.ú.: okres Banská Bystrica (Donovaly, Brusno, Pohronský Bukovec, Hiadeľ, Podkonice, Moštenica, v pripravovanej vyhláške aj Motyčky, Priechod, Staré Hory), okresy Brezno, Liptovský Mikuláš, Poprad, Ružomberok, výmera: 96.951 ha (podľa Národného zoznamu), 98.712 ha (podľa pripravovanej vyhlášky).

CHVÚ Veľká Fatra (SKCHVU033)

K.ú.: okres Banská Bystrica (Donovaly, Dolný Harmanec, Staré Hory, Turecká, Špania Dolina, Harmanec, Kordíky), okresy Martin, Ružomberok a Turčianske Teplice), výmera 60.480 ha (podľa Národného zoznamu), 51.859 ha (podľa pripravovanej vyhlášky).

B.9.1.5. Navrhované chránené územia v záujmovom území mesta Banská Bystrica

Navrhovaná chránená krajinná oblasť Kremnické vrchy

V území sú dominantné biocentrá nadregionálneho významu Laurín (jadrá NPR Badínsky prales a NPR Mláčik) a Boky (jadro NPR Boky). Limitujúcim faktorom vymedzenia hraníc sú záujmy a predpoklady využívania ložísk nerastov.

B.9.2. Vymedzenie ochranných pásem a chránených území vodného hospodárstva[4]

Chránená vodohospodárska oblasť

Do záujmového územia mesta Banská Bystrica zasahujú CHVO Veľká Fatra a CHVO Nízke Tatry – západná časť, ktoré boli stanovené Nariadením vlády SSR č.13/1987 Zb. zo 6.2.1987. Ide o územie, ktoré svojimi prírodnými podmienkami tvorí významnú prirodzenú akumuláciu vôd.

CHVO Veľká Fatra zaberá v záujmovom území mesta Banská Bystrica katastrálne územia obcí Dolný Harmanec, Turecká (väčšina územia) a Staré Hory (časť).

CHVO Nízke Tatry zasahuje do riešeného územia mesta Banská Bystrica zo severu, severozápadu a západu pričom obchádza zastavanú časť územia s výnimkou častí mesta XVI Uľanka a IV Kostiviarska (severná časť). V záujmovom území do tejto CHVO spadajú katastrálne územia obcí: Králiky, Tajov, Riečka, Kordíky, Harmanec, Staré Hory (väčšina územia) a Turecká (časť).

Hranice CHVO sú zakreslené v grafickej časti ÚPN mesta Banská Bystrica v M 1:10.000 a M 1:25.000 podľa Vodohospodárskej mapy SR.

Ochranné pásma vodárenských zdrojov

Na ochranu výdatnosti, kvality a zdravotnej bezchybnosti vody vodárenských zdrojov boli orgánom štátnej vodnej správy určené ochranné pásma pre nasledujúce vodárenské zdroje v riešenom území mesta Banská Bystrica, ktoré sa využívajú na hromadné zásobovanie pitnou vodou:

Tab. B.9.2-1 Ochranné pásma vodárenských zdrojov na území mesta Banská Bystrica a v jeho záujmovom území

Lokalita	Názov zdroja	Rozhodnutie	Zo dňa
Banská Bystrica	Grunty	PLVH 2037/88 Dš	8.11.1988
Banská Bystrica	Laskomer, 21 prameňov	PLVH 775/88 Dš	28.4.1988
Šalková	Teplica – Kosienky	PLVH 2049/88 Dš	7.11.1988
Sásová	Štepnica	ŽP 2001/03145/8 Dj	17.12.2001
Skubín	Pramene 1,2	PLVH 2040/88 Dš	26.10.1988
Iliaš	Vrt	PLVH 678/88 Dš	16.6.1988
Dolná Mičiná	Kalmanová Hlbočina	PLVH 2044/88	4.11.1988
Dolný Harmanec	Pod Jastrabou skalou	PLVH 390 – 21/85	-
Horná Mičiná	Hericov prameň	ŽP-2033.2/91-Kos	17.7.1991
Kordíky	Pod dolinkou (Pri vodojeme)	PLVH 2039/88	1.11.1988
Králiky	Stádlo	PLVH 2149/88 Dš	18.11.1988
Môlča	Pod Zapačom Dolný prameň	PLVH 775/88	24.10.1988
	Teplica - Kosienky	PLVH 2049/88 Dš	7.11.1988
Staré Hory	Prostredná	Návrh v legislatívnom konaní	
Tajov	Jabríková	PLVH 775/88-2	25.10.1988
Turecká	Pri vodojeme	PLVH 797/87– I.Dš	22.6.1987

[4] *Podľa zákona č. 364/2004 Z.z.o vodách (vodného zákona) v znení neskorších predpisov*

Hranice OP VZ sú zakreslené v grafickej časti ÚPN mesta v M 1:10.000 a M 1:25.000.

Ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov

Vyhláškou MZ SR č. 22/2000 Z.z. z 10.1.2000 boli vyhlásené ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov v Kováčovej a v Sliači podľa § 65 odst.13 zákona č. 277/1994 Z.z. o zdravotnej starostlivosti v znení zákona č. 241/1998 Z.z.

Ochranné pásmo II. stupňa zasahuje len do záujmového územia mesta, a to do katastrálneho územia obcí Badín, Dolná Mičiná, Hronsek a Vlkanová.

Hranica OP je zakreslená v grafickej časti ÚPN mesta Banská Bystrica v M 1:10.000 a M 1:25.000.

*

Pásma ochrany verejného vodovodu a verejnej kanalizácie (1,5 m od pôdorysného okraja potrubia na obidve strany do profilu DN 500 mm vrátane a 2,5 m pri profile nad DN 500), rovnako ako pásma ochrany vodohospodársky významných vodných tokov Hron, Bystrica a Selčiansky potok (10 m od brehovej čiary) a drobných tokov (5 m od brehovej čiary), nie sú vzhľadom na mierku spracovania v grafickej časti ÚPN mesta Banská Bystrica premietnuté.

B.9.3. Vymedzenie ochranných pásem a chránených území pamiatkovej starostlivosti [5]

Územné vymedzenie Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica

Hranica pamiatkovej rezervácie je vymedzená na základe Aktualizácie a spresnenia hraníc z 9.8.2000 nasledovne:

Popis hranice: Východiskový bod hranice PR je na severozápadnej križovatke ulíc Bakossovej a Katovnej (styčný bod parc. č. 5422 a 5423), pokračuje na juhovýchod po západnej hranici parc. č. 5422 až po priesečník s parc. č. 1810 , 1811,lomí sa východným smerom do južného bodu parc. č. 1841, odtiaľ do styčného bodu parc. č. 1840 a 5422 po severnej hranici parc. č. 1840, po styk s parcelou č. 1832 (cintorín), tu sa lomí na sever do styčného bodu parc. č. 1845,1899 a 1900/24. Odtiaľ pokračuje do styčného bodu s parcelou č. 5439, pokračuje do styčného bodu parc. č. 5439, 30 a 5437, ďalej do východného bodu parc. č. 24 , pretína ulicu D.Skuteckého do styčného bodu parc. č. 5440 a parc. č. 126, odtiaľ vedie do styčného bodu parc. č. 129 a 5458, ďalej pokračuje do styčného bodu parc. č. 1298, 1297/1, 1282 a 1283, pokračuje do styčného bodu parc. č. 1, odtiaľ smeruje po styk s parc. č. 1204/1, pokračuje po styk s parc. č. 1204/16 a do styčného bodu parc. č. 1353 a 5400, ďalej do styčného bodu s parc. č. 1354, pokračuje do styčného bodu parc. č. 1355 a 5400, pokračuje do bodu parc. č. 1539 a 5513, ďalej do styčného bodu parc. č. 1540 a 5512, pretína Dolnú ulicu a pokračuje do bodu parc. č. 5512, 5514 a 1541/2. Potom pokračuje po východnej hranici p.č. 5514 do styku s parcelami č. 1558 a 1647, pokračuje po spoločných hraniciach parc. č. 1647 s parc. č.1564 a 1565, 1565 a 1566/2, 1566/2 a 1566, 1566/2 a 1568, lomí sa na SV a sleduje SZ hranice parc. č. 1568, 1569, 1572, ďalej rozhranie parc. č. 1647/1 s parc. č. 1573, 1575, 1577, 1581, pokračuje po rozhraní parc. č. 1582 a 1581, lomí sa na rozhranie parc. č. 1647/1 s parc. č. 1581, 1583, 1586, 1587, 1590, 1591, 1594, 1595/1, 1609 až do styku s parc. č. 1610/1, otáča sa do styčného bodu s parc. č. 1610/2, pokračuje po SZ hraniciach parc. č. 1610, 1611, 1613, 1615/2,pokračuje po rozhraní parc. č. 1633/1 s parc. č. 1616, 1617, 1618, 1624, 1623, pokračuje do styčného bodu s parc. č. 5518 (Dolná Strieborná), pokračuje do styčného bodu s parc. č. 1627 a 5407, ďalej pokračuje do styčného bodu s parc, č. 5521, pokračuje do styčného bodu s parc. č. 5409/1 (Lazovná ul.), pokračuje do najjužnejšieho bodu parc. č. 5522, lomí sa na styku s parc. č. 5409/1 a 5423. Po SZ hranici smeruje na SV a končí vo východiskovom bode.

[5] *Podľa zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov*

Hranica PR je územne vymedzená v grafickej časti ÚPN mesta – výkres č.7 - Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia.

Územné vymedzenie ochranného pásma PR Banská Bystrica

- Rozhodnutím Pamiatkového úradu SR č. PÚ-10/192-25/1588/And zo dňa 19. 3. 2010 bolo vyhlásené ochranné pásmo Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica[6], zriadenej Povereníctvom školstva a kultúry SNR, č. nariadenia vlády 16.118./1955-leg. zo dňa 18.05.1955, vymedzenej nariadením vlády Slovenskej republiky č. 108/2004 Z. z. zo dňa 10. februára 2004 o pamiatkových rezerváciách Banská Bystrica a Kremnica v zmysle § 16 ods. 2 zákona č. 49/2002 Z. z., ktoré nadobudlo účinnosť 01.03.2004 a evidovanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu pod č.10 a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok, evidovaných v Ústrednom zozname pamiatkového fondu.

Hranica OP Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok je v zmysle rozhodnutia Pamiatkového úradu SR č. PÚ-11/521- 17/4810/And zo dňa 7.7.2011, ktorým bolo vyhlásené ochranné pásmo Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica[7], vymedzená nasledovne:

Východiskovým bodom opisu hranice OP je styčný bod parciel 2290/4, 5399/8 a 2290/43. Odtiaľ hranica OP pokračuje prevažne východným smerom po hraniciach parciel 2290/43, 2290/38, 2290/33, 2290/13, 2290/17 až do styčného bodu parciel 2290/17, 2299/5 a 5409/5. Odtiaľ hranica OP smeruje, pretínajúc parcelu 5409/5, do styčného bodu parciel 5409/5, 5625/11 a 2064/7. Ďalej hranica OP smeruje po hraniciach parciel 5625/11, 2181/13, 2181/15, 2181/1, 2175/2 až do styčného bodu parciel 2175/2, 2180/29 a 5432. Odtiaľ hranica OP smeruje, pretínajúc parcelu 5432, do styčného bodu parciel 5432, 2176/18 a 2174/2. Ďalej pokračuje hranica OP po hraniciach parciel 2174/2, 2151/9, 5422/2 až do styčného bodu parciel 5422/2, 2139 a 2136. Odtiaľ pokračuje hranica OP, pretínajúc parcelu 5422/2, do styčného bodu parciel 5422/2, 2091/1 a 5424. Ďalej pokračuje hranica OP po hraniciach parciel 5424, 1932, 1932/16, 1932/15, 1932/14, 1932/13, 1932/12, 1901/15, 1901/14, 1901/13, 1901/12, 1901/11, 1901/10, 1901/9, 1901/8, 1901/7, 1901/6, 1901/5, 1901/4, 1901/3, 1901/17, 1901/18, 1901/19, 1901/34, 1901/20, 1901/21, 1901/22, 1901/33, 1901/37, 1900/2, 48/17, 5437/2, 51/2, 5447/1, 76/3, 76/2, 77/2, 77/1, 88/1, 91/2, 91/4, 91/1, 97/4, 97/1, 97/2, 97/3, 219/2, 219/4, 224/3, 225/2, 228/3, 228/2, 228/4, 229/3, 233/2, 234/3, 237/2, 237/9, 240/2, 248, 5448, 256/2, 256/4, 256/1 až do styčného bodu parciel 256/1, 5445 a 257/1. Ďalej hranica OP, pretínajúc parcelu 5445, smeruje do styčného bodu parciel 5445, 313 a 316. Hranica OP pokračuje prevažne južným smerom po hraniciach parciel 5445, 336, 335, 341, 344, 347, 349 až do styčného bodu parciel 349, 346/2 a 5454. Ďalej hranica OP, pretínajúc parcelu 5454, smeruje do styčného bodu parciel 5454, 352 a 363/1. Hranica OP pokračuje po hraniciach parciel 352, 353, 356, 357, 360, 361/1, 362/1, 5440/2, 379/1, 379/5, 379/4, 379/1, 380/4, 380/1, 381/1, 5456, 382/35, 383, 384/2, 385/3, 385/2, 388/2, 388/1, 388/4, 388/1, 388/3 až do styčného bodu parciel 388/3, 5459/1 a 5458/1. Odtiaľ hranica OP, pretínajúc parcelu 5458/1, smeruje do styčného bodu parciel 5458/1, 5475 a 5473. Hranica OP pokračuje po hraniciach parciel 5473, 5474/1, 5474/2, 5474/3, 5401/5 až do styčného bodu parciel 5401/5, 1102/5 a 1078/1. Odtiaľ hranica OP, pretínajúc parcely 5401/5 a 5401/19, smeruje do styčného 3 bodu parciel 5401/19, 4095/22 a 5401/6. Ďalej hranica OP pokračuje po hraniciach parciel 5401/19, 5504/3, 5504/1, 4094 až do styčného bodu parciel 4094, 5504/2 a 5620/1. Ďalej hranica OP, pretínajúc parcelu 5620/1, smeruje do styčného bodu parciel 5620/1, 4866/4 a 4866/1. Hranica OP pokračuje po hraniciach parciel 4866/4, 5646/4, 4864/7, 4864/3, 4864/7, 4863, 4862, 4861, 4860, 4859/1, 4859/2, 4859/1, 4858/1, 4856/1, 4855/1, 5599/1, 4852/3, 4852/2, 4852/4 až do styčného bodu parciel 4852/4, 4852/1 a 5405/1. Odtiaľ hranica OP pokračuje, pretínajúc parcelu 5405/1, do styčného bodu parciel 5405/1, 4716/2 a 4690/1. Hranica OP pokračuje po hraniciach parcely 4690/1 až do styčného bodu parciel 4690/1, 4597/6 a 4597/1. Odtiaľ, pretínajúc parcelu 4690/1, smeruje hranica OP do styčného bodu parciel 4690/1, 4450 a 4451/1. Ďalej pokračuje hranica OP po hraniciach parciel 4450, 4449, 4447, 4336/2, 4337/2, 5383/3, 5385/6, 5385/3, 5385/9. Ďalej hranica OP smeruje prevažne západným smerom po hraniciach parciel 5385/8, 5385/9, 5383/4, 5390/1, 5646/5, 5620/2. Hranica OP potom pokračuje prevažne severným smerom po hraniciach parciel 5620/2, 5399/60, 5399/72, 5399/73, 5399/76, 5399/78, 5399/79, 5399/78, 5399/80, 5399/1, 5399/40, 5399/39, 5399/6, 5399/17, 5399/100, 5399/17, 5399/8 až do styčného bodu parciel 5399/8, 2452/2 a 2449. Odtiaľ hranica OP, pretínajúc parcelu 5399/8, smeruje do styčného bodu parciel

[6] *Rozhodnutie v dobe ukončenia prác na návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica ešte nenadobudlo právoplatnosť.*
[7] *Rozhodnutie v dobe ukončenia prác na návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica ešte nenadobudlo právoplatnosť.*

5399/8, 2290/44 a 2290/42. Ďalej hranica OP pokračuje po hraniciach parciel 2290/44, 2292/2, 2290/46, 2290/43 až do východiskového bodu ktorým je styčný bod parciel 2290/43, 2290/4 a 5399/8.

Ochranné pásmo nehnuteľných kultúrnych pamiatok mimo PR

Rozhodnutím Pamiatkového úradu SR č. PÚ-06/1839-4/9886/KOW zo dňa 15. 12. 2006 bolo vyhlásené ochranné pásmo nehnuteľných kultúrnych pamiatok Kaštieľ s areálom (kaštieľ Radvanskovcov), Kostol evanjelický a.v. a Pomník (A.Sládkovič) v Banskej Bystrici – časti mesta IX Radvaň, evidovaných v ÚZPF SR pod č. 73/1-5, 11116/0 a 172/0, parcelné č. 3357, 3358/1, 3358/2, 3359, 3360/1; 3351; 3352.

Ochranné pásma týchto NhKP sú územne vymedzené v grafickej časti ÚPN mesta (Výkres č.7c – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia - Limity územia).

B.9.4. Vymedzenie ochranných pásem cintorínov a krematória

Na území mesta sú podľa platnej legislatívy na úseku pohrebníctva[8] vymedzené

- ochranné pásma cintorínov, v ktorých sa nesmú povoľovať ani umiestňovať budovy okrem budov, ktoré poskytujú služby súvisiace s pohrebníctvom v šírke 50 m od hranice pozemku cintorína,
- ochranné pásmo krematória, v ktorom sa nesmú povoľovať ani umiestňovať budovy okrem budov, ktoré poskytujú služby súvisiace s pohrebníctvom, na 100 m od hranice pozemku krematória.

Stavby, ktoré sa nachádzajú v 50 m a menšej vzdialenosti od starého cintorína alebo v 100 m a menšej vzdialenosti od krematória, je možné prestavať (prestavba, nadstavba, prístavba) tak, aby sa stavba nepriblížila k pohrebisku. Pri zmene účelu stavby je potrebné zvážiť, či budúca prevádzka nebude rušiť pietny charakter pohrebiska napr. hlukom.

Tieto ochranné pásmo platia pre všetky stavby (budovy) realizované v období platnosti ÚPN mesta Banská Bystrica. Vo vymedzených ochranných pásmach cintorínov a krematória je možné umiestniť len tie budovy, ktoré boli schválené v ÚPN A Banská Bystrica (a jeho zmenách a doplnkoch) pred 1. novembrom 2005 alebo boli schválené v územnom konaní rozhodnutím príslušného stavebného úradu pred 1. novembrom 2005. Budovy postavené v ochranných pásmach pred 1. novembrom 2005 zostanú zachované.

Podmienky na umiestňovanie studní na zásobovanie pitnou vodou (domových studní) stanovuje STN 75 5115 Studne individuálneho zásobovania pitnou vodou, podľa ktorej najmenšia vzdialenosť pre umiestňovanie studne od zdrojov znečistenia, t.j. od pohrebiska, je 30 m (pre málo priepustné prostredie) a 100 m pre priepustné prostredie (štrky, piesky), pričom najmenšia vzdialenosť sa meria od oplotenia pohrebiska.

Ochranné pásma pohrebísk (cintorínov) sú podľa vyššie uvedeného vymedzenia vyznačené v grafickej časti ÚPN mesta (Výkres č.7c – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia - Limity územia).

B.9.5. Vymedzenie ochranných pásem lesa

Na území mesta je nevyhnutné dodržiavať ustanovenie § 10 lesného zákona, podľa ktorého pozemky do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku tvoria ochranné pásmo lesa. Pri investičnej výstavbe (vrátane spracovania následných podrobnejších ÚPD) v intenciách ÚPN mesta je v rámci týchto ochranných pásem pre vydanie rozhodnutia o umiestnení stavby a o využití územia potrebné aj záväzné stanovisko orgánu štátnej správy lesného hospodárstva.

Ochranné pásmo lesa je v grafickej časti ÚPN mesta (Výkres č.7c – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia - Limity územia) vyznačené podľa údajov Katastra nehnuteľností SR.

[8] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve.*

B.9.6. Vymedzenie ochranných pásem dopravy

Na území mesta Banská Bystrica sú vymedzené

- z hľadiska cestnej dopravy ochranné pásma cestných komunikácií[9], a to
  - diaľnica - 100 m od osi vozovky priľahlého jazdného pásu diaľnice a cesty budovanej ako rýchlostná komunikácia,
  - cesta I. triedy - 50 m od osi vozovky cesty I. triedy,
  - cesta II. triedy - 25 m od osi vozovky cesty II. triedy,
  - cesta III. triedy - 20 m od osi vozovky cesty III. triedy,
  - miestna komunikácia - 15 metrov od osi vozovky miestnej komunikácie I. a II. triedy,

  pričom chranné pásma cestných komunikácií platia mimo zastaveného územia alebo územia určeného na súvislé zastavanie,
- z hľadiska MHD ochranné pásma trolejbusov, a to 30 m od osi krajnej koľaje alebo od krajného trolejového drôtu[10],
- z hľadiska železničnej dopravy ochranné pásma železničných tratí a vlečiek, a to
  - železničné trate - 60 m od osi krajnej koľaje, najmenej však 30 m od hranice obvodu dráhy
  - železničné vlečky - 30 m od osi koľaje[11].
- z hľadiska špeciálnej dopravy ochranné pásma lanových dráh, a to 10 m od nosného lana, dopravného lana alebo od osi krajnej koľaje

Pre stavby a činnosti v ochrannom pásme dráhy je potrebné vyžadovať súhlas príslušného dráhového správneho úradu a stavby a činnosti povoľovať len podľa podmienok ním určených.

Vyššie uvedené ochranné pásma cestnej dopravy (okrem mestských komunikácií kat. B1 v zastavanom území) a železničnej dopravy sú premietnuté do územia v grafickej časti ÚPN mesta Banská Bystrica, a to vo výkresoch::

- č.4 – Verejné dopravné vybavenie,
- č.7c – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia - Limity územia.

Ochranné pásma trolejbusov a lanových dráh nie sú vzhľadom na mierku spracovania v grafickej časti ÚPN mesta Banská Bystrica premietnuté.

*

Z hľadiska leteckej dopravy je potrebné pri stavbách a činnostiach na území mesta Banská Bystrica rešpektovať

- územnú ochranu Letiska Sliač (podľa rozhodnutia o určení ochranných pásiem letiska Sliač zn. 1-43092/ILPZ zo dňa 27.10.1992,
- územnú ochranu Heliportu FNsP F.D.Roosevelta (podľa rozhodnutia o určení ochranných pásiem Heliportu FNsP F.D.Roosevelta Banská Bystrica zn. 311-791/01-OP zo dňa 13.8.2001) a
- prekážkové roviny Heliportu SsÚSCH Banská Bystrica (podľa predpisu L14 „etiská, II.zväzok - Heliporty).

Z ochranných pásiem letiska Sliač vyplývajú nasledovné obmedzenia:

1. výškové obmedzenie stavieb, zariadení, stavebných mechamizmov, porastov a pod. je stanovené:
   - ochranným pásmom vzletového a približovacieho priestoru (sklon 1,43 % - 1:70) s výškovým obmedzením 353,38 – 533,79 m n.m. B.p.v.,

[9] *Podľa Vyhlášky FMD č. 35/1984 Zb, ktorou sa vykonáva zákon o pozemných komunikáciách (cestný zákon), § 15, ods.3.*
[10] *Ochranné pásmo dráhy sa nezriaďuje pre dráhu vedenú po pozemnej komunikácii*
[11] *Ochranné pásmo dráhy sa nezriaďuje pre vlečku v uzavretom priestore prevádzkarne*

- ochranným pásmom vodorovnej roviny s výškovým obmedzením 353,38 m n.m. B.p.v.,
- ochranným pásmom kužeľovej plochy (sklon 4 % - 1:25) s výškovým obmedzením 353,38 – 453,38 m n.m. B.p.v.,
- ochranným pásmom rádiolokátora SRE Sliač s výškovým obmedzením cca 349 – 444 m n.m. B.p.v.

Nad tieto výšky je zakázané umistňovať akékoľvek stavby a zariadenia bez predchádzajúceho letecko-prevádzkového posúdenia a súhlasu Leteckého úradu SR.

Pri pelínaní jednotlivých vyššie uvedených ochranných pásiem je záväzná výška stanovená ochranným pásmom s nižšou hodnotou.

2. ďalšie obmedzenia, ktoré sú stanovené:
   - ochranným pásmom proti nebezpečným a klamlivým svetlám
     (povrchová úprava objektov a zariadení musí byť riešená materiálmi s nereflexnou úpravou; externé osvetlenie objektov, spevnených plôch a komunikácií, reklamných zariadení a pod. Musí byť riešedné svietidlami, ktorých svetelný lúč je nasmerovaný priamo na osvetľovanú plochu a nemôže spôsoboť oslepenie posádky lietadiel; zákaz použitia zariadení na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia; zákaz použitia silných svetelných zdrojov),
   - ochranným pásmom s obmedzením stavieb vzdušných vedení VN a VVN
     (vedenie musí byť riešené podzemným káblom),
   - vonkajším ornitologickým ochranným pásmom
     (vylúčenie vykonávania činností a zriaďovania stavieb a prevádzok, ktoré by mohli zvýšiť výskyt vtáctva v okolí letiska;obmedzenie zriaďovania poľnohospodárskych stavieb, napr. hydinární, kravínov, bažantníc, stredísk zberu a spracovania hmotného odpadu, vodných plôch a ďalších stavieb s možnosťou vzniku nadmerného výskytu vtáctva).

Katastrálne územie mesta Banská Bystrica sa nachádza v ochranných pásmach vizuálnych leteckých pozemných zariadení na Letisku Sliač v rozsahu: Ochranné pásma svetelných približovacích sústav (ALS RWY 36, ALS RWY 18) a Ochranné pásma svetelných zostupových sústav (PAPI 36, PAPI 18), určených rozhodnutím Leteckého úradu SR zn. 5192/313-1087-OP/2011 zo dňa 11.07.2011.

Výškové obmedzenie stavieb, zariadení, stavebných mechanizmov, porastov a pod. je stanovené:

- ochranným pásmom svetelnej približovacej sústavy pre RWY 18 s výškovým obmedzením 412 – 517,93 m n.m.Bpv.,
- ochranným pásmom svetelnej zostupovej sústavy (PAPI 18) s výškovým obmedzením 432 – 810,62 m n.m.Bpv.

Z ochranných pásiem Heliportu FNsP F.D.Roosevelta Banská Bystrica vyplývajú nasledovné výškové obmedzenia stavieb, zariadení, stavebných mechamizmov, porastov a pod., ktoré sú stanovené:

- ochranným pásmom vzletových a približovacích priestorov (sklon 25 % - 1:4) s výškovým obmedzením 407,2– 457,2 m n.m. B.p.v.,
- ochranným pásmom prechodových plôch (sklon 100 % - 1:1) s výškovým obmedzením 407,2– 457,2 m n.m. B.p.v.

Z prekážkových rovín Heliportu SsÚSCH Banská Bystrica vyplývajú nasledovné výškové obmedzenia stavieb, zariadení, stavebných mechamizmov, porastov a pod., ktoré sú stanovené:

- prekážkovou rovinou vzletových a približovacích priestorov (sklon 12,5 % - 1:8) s výškovým obmedzením 390 – 465 m n.m. B.p.v.,
- prekážkovou rovinou prechodových plôch (sklon 50 % - 1:2) s výškovým obmedzením 390 – 415 m n.m. B.p.v.

Nad tieto výšky je zakázané umiestňovať akékoľvek stavby a zariadenia bez predchádzajúceho letecko-prevádzkového posúdenia a súhlasu Leteckého úradu SR.

B.9.7. Vymedzenie ochranných pásem energetiky

Za ochranné pásma energetiky sú v ÚPN mesta Banská Bystrica považované:

B.9.7.1. Ochranné pásma elektrických vedení a zariadení[12]

- ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia, vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča, pričom vzdialenosť obidvoch rovín od krajných vodičov je pri napätí
  a) od 1 kV do 35 kV vrátane
     1. pre vodiče bez izolácie 10 m; v súvislých lesných priesekoch 7 m,
     2. pre vodiče so základnou izoláciou 4 m; v súvislých lesných priesekoch 2 m,
     3. pre zavesené káblové vedenie 1 m,
  b) od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m,
  c) od 110 kV do 220 kV vrátane 20 m,
  d) od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m,
  e) nad 400 kV 35 m,
- ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia s napätím od 35 kV do 110 kV vrátane - 2 m od krajného vodiča na každú stranu.
- ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia, vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla, pričom táto vzdialenosť je
  a) 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky,
  b) 3 m pri napätí nad 110 kV.
- ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia
  a) s napätím 110 kV a viac – vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice,
  b) s napätím do 110 kV – vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice,
  c) s vnútorným vyhotovením – vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení.

B.9.7.2. Ochranné a bezpečnostné pásma plynárskych zariadení a priamych plynovodov[13]

- ochranné pásmo ako priestor na ochranu plynárenských zariadení a priamych plynovodov v bezprostrednej blízkosti priameho plynovodu alebo plynárenského zariadenia vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia meraný kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia, pričom vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia je
  a) 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm
  b) 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm,
  c) 12 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 501 mm do 700 mm,
  d) 50 m pre plynovod s menovitou svetlosťou nad 700 mm,

[12] *Podľa zákona č. 656/2004 Z.z. o energetike v znení neskorších predpisov*
[13] *Podľa zákona č. 656/2004 Z.z. o energetike v znení neskorších predpisov, §§ 56, 57.*

e) 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0, 4 MPa,
f) 8 m pre technologické objekty,
g) 150 m pre sondy,
h) 50 m pre iné plynárenské zariadenia zásobníka a ťažobnej siete neuvedené v písmene a) až g).

- bezpečnostné pásmo ako priestor na zabránenie porúch alebo havárií na plynárenských zariadeniach alebo na zmiernenie ich dopadov a na ochranu života, zdravia a majetku osôb vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu , pričom vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia je
  a) 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0, 4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území,
  b) 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0, 4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm,
  c) 50 m pri plynovodoch s tlakom od 0, 4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou nad 350 mm,
  d) 50 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 150 mm,
  e) 100 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 300 mm,
  f) 150 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 500 mm,
  g) 300 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou nad 500 mm,
  h) 50 m pri regulačných staniciach, filtračných staniciach, armatúrnych uzloch,
  i) 250 m pre iné plynárenské zariadenia zásobníka a ťažobnej siete neuvedené v písmene a) až h).
- pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa, ak sa nimi rozvádza plyn v súvislej zástavbe, sú bezpečnostné pásma určené v súlade s technickými požiadavkami prevádzkovateľom distribučnej siete.

B.9.7.3. Ochranné pásma potrubí[14]

- ochranné pásmo potrubia, okrem ochranného pásma potrubia na prepravu ropy z miesta ťažby do miesta spracovania, vymedzené zvislými plochami vedenými vo vodorovnej vzdialenosti 300 m po oboch stranách od osi potrubia.

V ochrannom pásme potrubia je zakázané do vzdialenosti

a) 200 m od osi potrubia stavať na vodnom toku mosty a vodné diela,
b) 150 m od osi potrubia pozdĺž potrubia súvisle zastavovať pozemky, stavať ďalšie dôležité objekty a budovať železničné trate,
c) 100 m od osi potrubia stavať akékoľvek stavby,
d) 50 m od osi potrubia stavať kanalizačnú sieť,
e) 20 m od osi potrubia stavať potrubie na prepravu iných látok s výnimkou horľavých látok I. a II. triedy,
f) 10 m od osi potrubia vykonávať činnosti, najmä výkopy, sondy, odpratávanie a navršovanie zeminy a vysádzanie stromov, ktoré by mohli ohroziť bezpečnosť potrubia a plynulosť prevádzky.

B.9.7.4. Ochranné pásma zariadení na výrobu alebo rozvod tepla

- ochranné pásma zariadení na výrobu alebo rozvod tepla po odovzdávaciu stanicu tepla, ktoré sú vymedzené zvislými rovinami vedenými po ich obidvoch stranách vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto zariadenie, pričom táto vzdialenosť je pre primárny pre primárny rozvod po OS a rozvod tepla za OS [15]

[14] *Podľa zákona č. 656/2004 Z.z. o energetike v znení neskorších predpisov, §§ 63, 64.*
[15] *Podľa zákona č. 657/2004 Z.z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov, § 36.*

- v zastavanom území - 1 m na každú stranu od osi teplovodu,
- mimo zastavaného územia - 3 m na jednu stranu a 1 m a na druhú stranu podľa určenia držiteľa povolenia na rozvod tepla,

- ochranné pásma odovzdávacích staníc tepla, ktoré sú vymedzené zvislými rovinami vedenými vo vodorovnej vzdialenosti 3 m kolmo na oplotenú alebo na obmurovanú hranicu objektu stanice[16].

  Vyššie uvedené ochranné pásma energetiky sú podľa možnosti znázornenia vzhľadom na mierku spracovania premietnuté do územia v grafickej časti ÚPN mesta, a to vo výkresoch:
  - č.5b – Verejné technické vybavenie - plyn a teplo,
  - č.5c – Verejné technické vybavenie - elektrická energia a telekomunikácie,
  - č.7c – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia - Limity územia.

B.9.8. Vymedzenie ochranných pásem elektronických komunikácií[17]

- ochranné pásmo vedenia široké 1,5 m od osi jeho trasy po oboch stranách a po celej dĺžke trasy, pričom hĺbka a výška OP je
  - pri podzemnom vedení 2 m od úrovne zeme,
  - pri nadzemnom vedení v okruhu 2m.

V ochrannom pásme je zakázané

a) umiestňovať stavby, zariadenia a porasty, vykonávať zemné práce, ktoré by mohli ohroziť vedenie alebo bezpečnú prevádzku siete,

b) vykonávať prevádzkové činnosti spojené s používaním strojov a zariadení, ktoré rušia prevádzku sietí, pridružených prostriedkov a služieb.

[16] *Podľa zákona č. 657/2004 Z.z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov, § 36.*
[17] *Podľa zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách, § 68*

B.10. Návrh riešenia záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami

B.10.1. Záujmy obrany štátu

Na území mesta Banská Bystrica sa podľa vyjadrenia Ministerstva obrany SR – Správy nehnuteľného majetku a výstavby Banská Bystrica[1] ako aj podľa osobnej konzultácie na SNMaV v súčasnosti nachádzajú viaceré účelové zariadenia Armády SR. Tieto zariadenia a areály boli vyznačené v grafickej časti PaR pre ÚPN mesta Banská Bystrica (výkres č. 3 - Priestorové usporiadanie a funkčné využitie územia) ako funkčné plochy ASR, pokiaľ neboli zahrnuté pod inú funkciu (napr. Topografický ústav, ÚVS, ubytovne, športový areál a pod.).

Uvedené objekty a zariadenia v správe MO SR požadoval SNMaV Banská Bystrica pri návrhu ÚPN rešpektovať. V priebehu r. 2005-2006 boli niektoré areály a objekty v zmysle zák. č.172/2004 Z.z. prevedené darovacou zmluvou na mesto Banská Bystrica, čo je vyjadrené v ÚPN mesta v návrhu rozvoja funkčných plôch.

Ide najmä o zmenu bývalých kasární ASR v ČM V Kráľová na funkciu občianskeho vybavenia a ďalej o využitie bývalých výcvikových a účelových priestorov ASR v ČM VI Kremnička pre funkciu rekreácie a športu.

Nároky na nové plochy pre potreby MO SR a OS SR neboli pre návrhové obdobie ÚPN podľa vyššie uvedeného vyjadrenia na území mesta uplatňované.

ÚPN mesta Banská Bystrica v plnej miere rešpektuje záujmy obrany štátu v tom zmysle, že v priebehu návrhového obdobia ÚPN, t.j. do r. 2025, nenarúša a zachováva ostatné zariadenia ASR na území mesta.

B.10.2. Záujmy požiarnej ochrany

Na území mesta Banská Bystrica sídli Krajské riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Banskej Bystrici v spoločnej budove spolu s Okresným riaditeľstvom Hasičského a záchranného zboru v Banskej Bystrici. V tej istej lokalite (Komenského ul.) sa nachádza aj hasičská stanica typu IV. Umiestnenie všetkých spomenutých zariadení ÚPN mesta pre návrhové obdobie rešpektuje.

Zdrojom požiarnej vody je rozvodná sieť verejného vodovodu a toky pretekajúce územím mesta.

Rozvodná sieť verejného vodovodu však podľa údajov z Prieskumov a rozborov pre ÚPN mesta Banská Bystrica (marec, 2005) požiarnym účelom komplexne nevyhovuje. Z celkovej dĺžky 195.382 m rozvodnej siete v riešenom území mesta je 34.276 m s profilom menším ako DN 100, čo predstavuje 17,5 %. Podiel dĺžky potrubí s profilom menším ako DN 100 podľa tlakových pásiem: I. tlakové pásmo – 25,1 %, II. tlakové pásmo – 13,9 %, III. tlakové pásmo – 12,3 %, IV. tlakové pásmo 2,8 %, v V. tlakovom pásme nie sú potrubia s profilom menším ako DN 100.

Nepriaznivá situácia je najmä v tých častiach mesta, kde je podiel potrubí s profilom menším ako DN 100 nasledovný: Jakub – 100 %, Skubín – 73,6 %, Kostiviarska – 69,3 %, Uľanka – 67,0 %, Rakytovce – 47,3 % a Stará Sásová – 37,5 %.

Z hľadiska požiarnej ochrany vylepšuje ÚPN mesta Banská Bystrica ochranu obyvateľstva najmä v tom zmysle, že

- návrhom komunikačného systému ciest v riešenom území vytvára možnosť dopravnej obsluhy, a teda aj prístupu požiarnej techniky, do všetkých častí mesta,

[1] *List č. SAMaV-64/2005_OdlVaOŽP zo dňa 10.1.2005*

- návrhom rekonštrukcií rozvodnej siete verejného vodovodu vytvára predpoklady pre postupné vylepšenie vyššie spomenutých nepriaznivých pomerov v oblasti zdrojov požiarnej vody.

Pri zmene funkčného využívania územia je potrebné riešiť požiadavky vyplývajúce zo záujmov požiarnej ochrany v súlade s platnou legislatívou na úseku požiarnej ochrany[2].

Pri navrhovaní stavieb a zariadení je potrebné rešpektovať platné technické normy SR, ako aj špecifické pokyny a usmernenia

- Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Banskej Bystrici, ktoré prostredníctvom Oddelenia požiarnej prevencie riadi vo svojich územných obvodoch výkon štátnej správy (vykonáva štátny požiarny dozor, posudzuje dokumentáciu stavieb, ktorú si vyhradí z hľadiska osobitného hospodárskeho, spoločenského alebo kultúrneho významu, resp. dokumentáciu tuzemských technologických zariadení, ktorá ako celok nepodlieha posúdeniu zhody podľa osobitných predpisov, zúčastňuje sa na územných, stavebných a kolaudačných konaniach),
- Okresného riaditeľstva HaZZ v Banskej Bystrici, ktoré organizačne podlieha Krajskému riaditeľstvu HaZZ v Banskej Bystrici.

Plnenie požiadaviek vyššie uvedených legislatívnych dokumentov bude overované v rámci príslušných územných a stavebných konaní.

B.10.3. Záujmy ochrany pred povodňami

Zákon č. 7/2010 Z.z. z 2.12.2009 o ochrane pred povodňami s účinnosťou od 1.2.2010 preberá právne akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie.

Tento zákon ustanovuje :

a) opatrenia na ochranu pred povodňami a povinnosti pri hodnotení a manažmente povodňových rizík s cieľom znížiť nepriaznivé dôsledky povodní na ľudské zdravie, životné prostredie, kultúrne dedičstvo a hospodársku činnosť,
b) plánovanie, organizáciu a riadenie ochrany pred povodňami,
c) povinnosti a práva orgánov štátnej správy, orgánov ochrany pred povodňami, vyšších územných celkov a obcí,
d) povinnosti a práva právnických osôb, fyzických osôb – podnikateľov a fyzických osôb pri ochrane pred povodňami,
e) zodpovednosť za porušenie povinností uložených týmto zákonom

Orgánmi ochrany pred povodňami v zmysle zákona sú :

a) ministerstvo životného prostredia SR,
b) krajské úrady životného prostredia,
c) obvodné úrady životného prostredia
d) ochranu pred povodňami riadia a zabezpečujú aj obce

Vláda, orgány ochrany pred povodňami a obce zriaďujú povodňové komisie ako svoj poradný a výkonný orgán : ústredná povodňová komisia, krajská povodňová komisia, obvodná povodňová komisia a povodňové komisie obcí.

Opatrenia na ochranu pred povodňami sa vykonávajú preventívne, v čase nebezpečenstva povodne a po povodni. Medzi preventívne opatrenia patrí aj vypracovanie a aktualizácie plánov manažmentu povodňového rizika vrátane predbežného hodnotenia povodňového rizika a vyhotovenie máp povodňového ohrozenia a povodňového rizika.

Mapa povodňového ohrozenia zobrazuje možnosti zaplavenia územia a orientačne zobrazuje rozsah povodne znázornený záplavovou čiarou, ktorou je priesečnica hladiny vody

[2] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica Zákon č.314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov.*

záplavy s terénom, hĺbku vody alebo hladinu vody, ak je potrebné aj rýchlosť prúdenia vodného toku alebo príslušný prietok vody. Dokončenie máp povodňového ohrozenia zabezpečuje správca vodohospodársky významných vodných tokov v termíne do 22.12.2013 a ich aktualizáciu do 22.12.2019 a potom každých šesť rokov.

Správca vodohospodársky významných vodných tokov poskytuje mapy povodňového ohrozenia Ministerstvu vnútra SR a územne príslušnému obvodnému úradu v sídle kraja, vyššiemu územnému celku, obvodnému úradu a obci do troch mesiacov po ich vypracovaní, prehodnotení a aktualizácii. Obec zabezpečuje vyznačenie všetkých záplavových čiar zobrazených na mapách povodňového ohrozenia do územného plánu obce alebo územného plánu zóny.

Mapa povodňového rizika obsahuje údaje o potenciálne nepriaznivých dôsledkov záplav spôsobených povodňami zobrazenými na mapách povodňového ohrozenia, ktorú správca vodohospodársky významných tokov zabezpečuje následne po mape povodňového ohrozenia.

Plány manažmentu povodňového rizika sa spracovávajú na základe máp povodňového ohrozenia a povodňového rizika. Vyhotovenie návrhov prvých plánov, ich prehodnocovanie a aktualizácie zabezpečuje MŽP SR prostredníctvom poverenej osoby a správcu vodohospodársky významných vodných tokov v spolupráci s orgánmi ochrany pred povodňami, orgánmi územného plánovania, ostatnými dotknutými orgánmi štátnej správy, správcami drobných vodných tokov a s vlastníkmi, nájomcami a správcami poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy. Obec spolupracuje na vypracovaní, prehodnocovaní a aktualizácii plánu manažmentu povodňového rizika so správcom vodohospodársky významných vodných tokoch a s poverenými osobami, najmä pri navrhovaní preventívnych opatrení na ochranu pred povodňami v katastrálnom území obce, ktoré spomaľujú odtok vody z povodia do vodných tokov, zvyšujú retenčnú schopnosť povodia alebo podporujú prirodzenú akumuláciu vody v lokalitách na to vhodných a ktoré zmenšujú maximálny prietok povodne, chránia územie obce pred zaplavením povrchovým odtokom, vodou z vodného toku alebo vnútornými vodami.

Obec koordinuje povoľovanie stavieb a určovanie regulatív priestorového usporiadania a funkčného využívania územia v územnom pláne obce alebo v územnom pláne zóny s opatreniami na ochranu pred povodňami, ktoré sú uvedené v schválenom pláne manažmentu povodňového rizika.

Návrhy preventívnych protipovodňových opatrení podľa plánu manažmentu povodňového rizika sa považujú v územnoplánovacej dokumentácii za záväzný regulatív.

Povodňový plán je dokument organizačného a technického charakteru, ktorého obsah stanovuje MŽP SR a obsahuje povodňový plán zabezpečovacích prác a povodňový plán záchranných prác.

Cez intravilán mesta Banská Bystrica preteká vodohospodársky významný vodný tok Hron a jeho pravostranné prítoky: Bystrica, Selčiansky potok (vodohospodársky významné toky), Rudlovský potok, Laskomer, Tajovský potok, Radvanský potok (Udurná), Malachovský potok, Kremnička, Rakytovský potok, Vlkanovský potok.

Napriek realizovaným úpravám tokov patrí Banská Bystrica medzi mestá s najhoršou protipovodňovou ochranou na Slovensku.

Súčasnú situáciu povodňového ohrozenia mesta prietokmi vody v Hrone predstavuje „Mapa povodňového ohrozenia mesta Banská Bystrica, Hron v úseku rkm 170,400 – 181,450“ [3]. Záplavové čiary (rozsah zaplavenia) sú podľa mapy zakreslené v grafickej časti ÚPN mesta v mierke 1: 10.000 (výkres č. 5a: Verejné technické vybavenie – Vodné hospodárstvo a výkres č.7c - Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia - Limity územia).

[3] SVP, š.p. - OZ Banská Bystrica a DHI Slovakia, s.r.o., 2009

Zabezpečenie protipovodňovej ochrany mesta predstavuje úpravu Hrona minimálne na prehodnotený prietok Q_{100} = 585 $m^3.s^{-1}$.

Povodňové ohrozenie z ostatných tokov:

- Selčiansky potok v neupravenej časti toku,
- Rudlovský potok neupravený úsek a krytý profil toku s nedostatočnou kapacitou,
- Bystrica v úseku ústie – rkm 1,46,
- Tajovský potok v neupravených úsekoch toku,
- Udurná, neupravený úsek v hornej časti toku,
- Malachovský potok v neupravených úsekoch toku,
- MK 054, nevyhovujúca úprava toku a málokapacitné premostenia a rúrové priepusty,
- prekládka nepomenovaného drobného toku od Baumaxu, spätné vzdutie z Hrona cez hrádzový priepust,
- Rakytovský potok, neupravený úsek toku,
- potok č. 048, neupravený úsek toku nad intravilánom v ČM X Rakytovce, upravený krytý a otvorený úsek toku.

Z hľadiska ochrany územia intravilánu mesta pred záplavami boli nebezpečné vyústenia kanalizačných odľahčení do Hrona, Rudlovského potoka, Bystrice a Udurnej, cez ktoré sa pri vysokej hladine v tokoch spätne dostáva voda z tokov do zastavaného územia.

V rámci stavby „Banská Bystrica – sústava na likvidáciu odpadových vôd“ boli na všetkých prítokových zberačoch do kmeňovej stoky A vybudované nové a rekonštruované pôvodné odľahčovacie komory. Pred vyústením do Hrona sú na odľahčovacích stokách umiestnené šachty so spätnou klapkou.

ÚPN mesta Banská Bystrica z hľadiska zabezpečenia protipovodňovej ochrany

- rešpektuje stavby :
  - Banská Bystrica – Iliaš, protipovodňové opatrenia na Hrone,
  - Banská Bystrica – Uľanka, úprava potoka Bystrica,
  - Banská Bystrica, Iliaš – Radvaň, protipovodňové opatrenia na Hrone, rkm 172,000 – 173,564,
  - Banská Bystrica – Kostiviarska, úprava potoka Bystrica,
  - Banská Bystrica – Šalková, rekonštrukcia ochrannej hrádze Hrona,
  - Banská Bystrica – Rakytovce, úprava Rakytovského potoka
- navrhuje :
  - Banská Bystrica - Uľanka, odvodnenie intravilánu miestnej časti,
  - Banská Bystrica – Rudlová, úprava Rudlovského potoka,
  - Banská Bystrica – Kráľová, Kremnička, úprava drobného toku MK 054
  - realizáciu stavieb na prítokoch Hrona, ktoré spomaľujú odtok vody z povodia, zvyšujú retenčnú schopnosť povodia alebo podporujú prirodzenú akumuláciu vody, zmenšujú maximálny prietok povodne (nešpecifikované hradenie strží a zasakovacie rigoly, malé vodné nádrže : Laskomer, Udurná 1,2,3, Kremnička, Rakytovský potok (mimo územia mesta Banská Bystrica), Stráž na drobnom toku č. 051 (územná rezerva), poldre: Oremburská na potoku Udurná, Grunty na ľavom brehu Sásovského potoka (územná rezerva), nešpecifikované pôdoochranné opatrenia na poľnohospodárskej a lesnej pôde, nešpecifikované úpravy drobných občasných tokov),
  - realizáciu stavieb, ktoré zabezpečia plynulý odtok vody z povodia (nešpecifikované rekonštrukcie kapacitne nevyhovujúcich priepustov, premostení a krytých profilov recipientov vôd z povrchového odtoku),
  - realizáciu stavieb, ktoré akumulujú vody z povrchového odtoku z územia mimo povodia verejnej kanalizácie mesta (malé vodné nádrže Havranské, Moskovská).

ÚPN mesta Banská Bystrica rešpektuje skutočnosť, že Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. Žilina sa po dôkladnom zvážení na základe hodnôt ekonomických ukazovateľov v rámci analýzy nákladov a prínosov, ktoré nedosiahli minimálne stanovené limity a na základe stavu majetkovoprávneho vysporiadania vzhľadom na nesúhlas vlastníkov pozemkov dotknutých stavbou s odpredajom príslušných výmer parciel čo nadväzne znemožní prípravu projektu tak, aby bol projekt zrealizovaný v rámci programového obdobia 2007-2013, rozhodol ukončiť prípravu veľkého projektu „Banská Bystrica – ochrana intravilánu pred povodňami“. Túto skutočnosť dal na vedomie MŽP SR, Sekcia environmentálnych programov a projektov listom č. 1165/2010 z 8.2.2010 a v nadväznosti na uvedené požiadal MŽP SR o vyradenie predmetného projektu z indikatívneho zoznamu veľkých projektov s celkovým nákladom nad 25 mil. EUR v rámci Operačného programu Životné prostredie v programovom období 2007- 2013.

ÚPN mesta berie na vedomie zastavenie prác na projekte, ale zdôrazňuje potrebu riešenia ochrany intravilánu mesta pred povodňami a uvažuje s jej realizáciou. S realizáciou projektu protipovodňového tunela pod Urpínom s príslušnými zariadeniami preto uvažuje v návrhovom období po roku 2013.

Návrh riešenia ochrany intravilánu pred povodňami je zakreslený v grafickej časti ÚPN mesta v mierke 1:10 000 (výkres č. 5a: Verejné technické vybavenie – Vodné hospodárstvo).

Navrhované stavby a opatrenia sú špecifikované ako verejnoprospešné stavby a sú uvedené v príslušnej kapitole v Záväznej časti ÚPN.

Regulatívy súvisiace s ochranou územia pred povodňami a rozvojom územia sú súčasťou príslušnej kapitoly v Záväznej časti ÚPN.

B.11. Návrh zachovania kultúrnohistorických hodnôt

Kultúrne dedičstvo tvorí nenahraditeľné bohatstvo štátu, je dokladom dejín a vývoja spoločnosti, vedy, techniky, umenia a vzdelanosti. Zohráva aktívnu úlohu v tvorbe a ochrane životného prostredia a má nezastupiteľné miesto ako zdroj zvyšovania kultúrnej, vzdelanostnej úrovne a uspokojovania duchovných potrieb. Je základným prvkom osobitosti národa.

Kultúrne dedičstvo tvoria hmotné a nehmotné dokumenty tvorivej činnosti človeka, vývoja spoločnosti, jej životného spôsobu a prostredia od najstarších čias po súčasnosť, zachované na mieste, ako aj v sekundárnom umiestnení, alebo sústredené v zbierkach organizácií a jednotlivcov, ktoré majú kultúrnu hodnotu, alebo iný kultúrno-spoločenský význam, prípadne môžu takýto význam časom nadobudnúť.

Kultúrne dedičstvo predstavujú:

a) pamiatky in situ

(predmety, objekty a ich súbory, prvky a štruktúry archeologickej povahy zachované na mieste, vrátane ich pôvodných urbanistických a krajinných súvislostí)

- historické mestské a vidiecke sídla, alebo ich časti
- archeologické a stavebné diela a ich fragmenty, ľudové staviteľstvo, archeologické lokality - vrátane ich prostredia,

b) pamiatky in fondo

(premiestnené objekty a predmety uložené v múzeách, galériách, knižniciach, archívoch a iných objektoch),

c) ostatné kultúrne pamiatky

voľné kultúrne pamiatky (predmety historickej, umeleckej, estetickej, vedeckej, technickej, archeologickej, kultúrnej povahy, ktoré nie sú pamiatkami in situ a in fondo) alebo pamiatky iného kultúrno-spoločenského významu

- doklady rozvoja vedy, technicky, remesiel a organizácie života spoločnosti
- jedinečné a nenahraditeľné originálne výtvarné a umelecké diela každého druhu, fotografické, filmové, zvukové a video záznamy
- slovesné a hudobné prejavy a diela, písomné dokumenty
- predmety a nehnuteľnosti, ktoré majú vzťah k významným osobám a udalostiam
- ďalšie doklady dejín (knižnice, archívne dokumenty, hudobné archívy) objavené i neobjavené
- prírodné prostredie dotvorené ľudskou činnosťou (historická zeleň, parky, jaskyne a pod.)
- ukážky (exponáty) zo živočíšnej, rastlinnej a nerastnej ríše
- tradície, názory, duchovný život, životný štýl.

Kultúrne dedičstvo zahŕňa v sebe nielen významné architektonické, archeologické, historické, umelecké, technické a ďalšie hodnoty, ktoré už poznáme, ale aj doklady minulosti, ktoré doposiaľ nie sú zaregistrované alebo klasifikované, prípadne ešte nie sú objavené.

Zachovanie kultúrneho dedičstva je vecou verejného záujmu. Štát, jeho orgány, obce, všetky organizácie a občania sú povinní kultúrne dedičstvo chrániť, starať sa oň, a vytvárať podmienky pre jeho zachovanie a zodpovedajúce spoločenské využitie. K presadeniu verejného záujmu štát prostredníctvom svojej koncepčnej, legislatívnej, rozhodovacej, ekonomickej, výchovno-vzdelávacej a kontrolnej činnosti vytvára, ovplyvňuje a sleduje postavenie kultúrneho dedičstva spoločnosti.

ÚPN mesta Banská Bystrica na základe dôsledných analýz a poznania kultúrnych hodnôt, prírodných daností, historických hodnôt, urbanistických hodnôt a uplatňovania tvorivých umeleckých princípov modelovania krajinného obrazu vytvoril syntetickú návrhovú časť s krajinou chápanou ako celok, kde popri vyriešení územno-technických súvislostí, územnom usporiadaní a funkčnej regulácii je kladený dôraz aj na harmonizáciu prírodných a civilizačných prvkov v území, pri dôslednom zachovaní a prezentácii všetkých kultúrnych hodnôt v území.

V návrhovej časti sú zohľadnené všetky kultúrno-historické hodnoty sídla, a to nielen v centrálnom priestore mesta Banská Bystrica, ale aj v jeho integrovaných častiach - pôvodných samostatných obciach.

V rámci návrhu ide preto aj o zachovanie a prezentáciu[1] následných hodnôt:

Hodnoty nehmotnej povahy:

- vývojový význam historického sídla
- ideový význam historického sídla
- historická tradícia sídla
- kultúrna tradícia sídla
- správna (administratívna) tradícia sídla
- funkcie a historicko-spoločenské aktivity
- topografické miestne názvy
- historická sociálna štruktúra
- genius loci sídla

Hodnoty hmotnej povahy:

a) Krajinný rámec - živá a neživá príroda nad, na i pod terénom:
   - reliéf terénu
   - štruktúra, kompozícia prírodného priestoru
   - kultúrna krajina
   - chránené krajinné celky, prvky, i navrhované na ochranu

b) Vonkajší obraz sídla - stavebné i prírodné prvky:
   - panoramatické pohľady
   - štruktúra, kompozícia sídla
   - dominanty sídla
   - farebnosť sídla
   - chránené stavebné i prírodné celky, prvky, aj navrhované na ochranu

b) Vnútorný obraz sídla - stavebné a prírodné prvky nad, na i pod terénom:
   - pôdorys sídla
   - parcelácia
   - štruktúra, kompozícia sídla
   - dominanty
   - hradobný systém
   - verejné priestory - námestia, ulice...
   - zástavba sídla - typologické druhy
   - strešná krajina
   - fasády objektov
   - interiéry objektov
   - dvory a nádvoria
   - povrchy komunikácií
   - malá architektúra a umelecké diela,
   - podzemie sídla - kultúrne vrstvy pod terénom, pivnice, podzemné chodby,
   - prírodné prvky (živá a neživá príroda, terénny reliéf, skladba, kompozícia prírodných prvkov v rámci stavebnej štruktúry, sady, záhrady, vodné plochy).

Pre zachovanie hore uvedených hodnôt navrhujeme v rámci územnoplánovacej dokumentácie stanoviť následnú mieru ochrany a z nej vyplývajúce limity a regulatívy:

[1] *Samozrejme, vyjadriteľnú v mierke spracovania ÚPN mesta – zachovanie detailnejších hodnôt (strešná krajina, fasády objektov, interiéry objektov, dvory a nádvoria objektov, povrchy komunikácií, malá architektúra a umelecké diela, podzemie sídla a pod.) bude musieť byť riešené v následnej podrobnejšej ÚPD alebo ÚPP.*

B.11.1. Ideový význam mesta Banská Bystrica

Pamiatkové územie – Pamiatková rezervácia Banská Bystrica[2] je jedinečným historickým urbanistickým súborom, ktorá spolu s ďalšími baníckymi mestami stredného Slovenska – Kremnicou a Banskou Štiavnicou – už v stredoveku predstavovali obrovský hospodársky potenciál v svojom nerastnom bohatstve, ktorý determinoval rozvoj banskej a ťažiarenskej výroby a technológii. Rudné bohatstvo dalo týmto mestám prívlastky: Kremnica – zlatá, Banská Štiavnica – strieborná a Banská Bystrica – medená. Hospodárska prosperita ťažby podmienila urbanistický rozvoj sídla a ovplyvnila náročnosť architektonických riešení jednotlivých stavieb.

K urbanistickým a architektonickým hodnotám pamiatkového územia i jednotlivých jeho architektúr sa priraďujú hodnoty historické – významové v rámci dejinných súvislosti viažucich sa k mestu, k udalostiam i osobnostiam. Nemalý význam má i hodnota veku včítane doteraz neprezentovaných archeologických nálezov. Neprerušené osídlenie a prosperita lokality, jej historické i slohové premeny na základe adície a vrstvenia hodnôt sú súčasne i studnicou poznania o vývoji kultúry v danom regióne. Z hľadiska pamiatkových hodnôt je možné vysoko kvalifikovať autenticitu a integritu zachovanej historickej štruktúry predstavovanú historickým rínkom, areálom hradu, historickou komunikáciou Dolnej i Hornej ulice a ich obojstrannú zástavbu, zástavbu Hornej Striebornej i Lazovnej ulice.

Význam mesta a jeho prosperita spojená s nerastným bohatstvom, jeho ťažbou i spracovaním priniesla mestu blahobyt prejavujúci sa vo výstavnosti meštianskych aj palácových architektúr, množstve sakrálnych stavieb, náročnosti ich konštrukčného, priestorového i slohového prejavu. Hodnoty jednotlivých objektov a prvkov po podrobnejšom zhodnotení i celkovom vyhodnotení blokovej štruktúry v rámci výskumov boli ocenené zápisom v zozname kultúrnych pamiatok – ÚZPF zabezpečujúcich i ich individuálnu ochranu.

B.11.2. Celková urbanistická kompozícia mesta a jeho zapojenie do krajinného prostredia

Mesto Banská Bystrica v súčasnosti predstavuje konglomerát bývalého historického jadra, ktoré si zachovalo svoju hodnotnú pôvodnú urbanistickú osnovu (chránenú najvyšším stupňom pamiatkovej ochrany) jej vyhlásením za pamiatkovú rezerváciu, ako i mestského prostredia (rozšíreného územia centrálnej mestskej zóny) prekračujúceho rámec historického mesta, ktoré sa rozvinulo vejárovito všetkými smermi na základe novej urbanistickej koncepcie.

Tento územný rozvoj je možné hodnotiť pozitívne, vzhľadom na jeho mestotvornosť a kontextuálne priradenie k historickej štruktúre. V rámci tohto územného rozvoja bolo realizovaných viacero kvalitných funkcionalistických architektúr už v 30-tych rokoch minulého storočia. Ďalšia urbanizácia pohltila bývalé samostatné obce a rozšírila intravilán na úkor pôvodne poľnohospodársky a pastvinársky využívaného územia. Nové územia boli zastavané sídliskovou výstavbou prevažne panelového typu realizovanou systémom žeriavových dráh bez ohľadu na morfológiu terénu. Pomerne veľký rozsah predstavuje i zástavba rodinnými domami, ktorá sa prelína so zástavbou domami bytovými alebo polyfunkčnými. Nové sídliská, zvýšený počet obyvateľstva a rozvoj všetkých odvetví priemyslu vytvorili heterogénny typ zástavby narúšajúci svojou urbanistickou mierkou pôvodnú harmóniu kultúrnej krajiny.

Pre neporušenú historickú urbanistickú štruktúru pamiatkovej rezervácie je charakteristická mestotvorná zástavba domoradí obojstranne lemujúca dopravné koridory historických ciest, polyfunkčnými meštianskymi domami dvoj a trojpodlažnými, ukončenými tradičným zastrešením strechami s hrebeňom súbežným s priečelím. Zástavba postupne graduje

[2] *Názov v zmysle nového pamiatkového zákona nahrádza zaužívaný názov Mestská pamiatková rezervácia (MPR) Banská Bystrica.*

k rozšírenému priestoru námestia, bývalého nezastavaného rínku až po kompozičné vyvrcholenie v súbore reprezentačných a sakrálnych stavieb bývalého mestského hradu.

Dominantné postavenie má v pamiatkovej rezervácii areál Mestského hradu so svojimi objemami mohutných sakrálnych stavieb a ich výškovým ukončením vežami, umocnenými morfológiou terénu. Popri tomto súbore stavieb je to i hmota Hodinovej veže a veže Jezuitského kostola. Do obrazu mesta sa svojím objemom i lokalizáciou negatívne výrazne zapísala napriek svojím architektonickým hodnotám i stavba – Pamätník SNP, ktorá sa stala novodobým symbolom mesta.

Základný kompozičný princíp sa v histórii odvíjal od gradácie smerujúcej k bývalému Rínku zo všetkých prístupových komunikácii. Tento princíp bol v priebehu 20.storočia narušený novodobou výstavbou v hore menovaných lokalitách (Fortnička, Nábrežie Hrona i bloková zástavba bývalých záhrad). K narušeniu historického princípu došlo v nedávnej minulosti i výstavbou ukončenia historickej štruktúry v polohe Dolnej ulice neprimerane mohutným objektom Slovenskej poisťovne.

Tak ako u väčšiny našich historických miest je dominantnosť historickej siluety Banskej Bystrice potlačená výškovými budovami postavenými v rámci novej výstavby v tesnej blízkosti pamiatkovej rezervácie. Napriek tomu, že nová výstavba nerešpektovala kultúrno-historické hodnoty a krajinný obraz historického mesta, je spolupôsobenie areálu hradu, mestských veží a vyrovnanej hladiny historickej štruktúry meštianskej zástavby s krajinným prostredím jedinečné, a to predovšetkým z nadhľadu (z cestnej estakády v smere na Donovaly i zo zalesneného kopca Urpína). Morfológia terénu v rámci údolnej polohy mesta s prevýšením hradného areálu i celkovo stúpajúcim terénom od vodných tokov, napriek viacerým neproporčným novodobým realizáciám umožnila zachovanie charakteru a identity sídla. Pôsobivý obraz bol zachovaný i z mnohých pozícii v rámci interiéru mesta na okolitú panorámu krajinného prírodného prostredia, ktoré údolnú nivu vo všetkých smeroch obklopuje. Najvýznamnejšie pohľadové kužele s nárokom na zachovanie ich nenarušeného stavu sú vyznačené v rámci grafickej časti ÚPN (Výkres č. 7 – regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia, náložka).

K pamiatkovým hodnotám vnútorného obrazu centrálnej mestskej zóny patrí predovšetkým hradný areál a územie historického jadra s historickou urbanistickou skladbou reprezentovanou čiastočne zachovaným hradobným systémom, parceláciou, verejnými priestranstvami, historickou dopravnou kostrou, vyváženým hmotovo-priestorovým usporiadaním, autenticitou vlastných architektúr s ich dobovými slohovými prejavmi, strešnou krajinou, historickými prvkami malej architektúry, ale i kultúrnymi vrstvami pod terénom s možnosťou ich prezentácie.

Vnútorný obraz mesta je v centrálnej mestskej zóne možné rozdeliť do viacerých celkov na základe ich urbanistickej charakteristiky, ktorá podáva jasný obraz o vývine sídla:

A) Na prvom mieste je to vlastné územie historického jadra, ktorého časť je vyhlásená za pamiatkovú rezerváciu. Toto územie má historickú urbanistickú štruktúru i výrazové architektonické prostriedky napriek stáročnému vývoju poskytujúce vyvážený harmonický celok.
B) Dotykové územia s čiastočne narušenou historickou urbanistickou štruktúrou s čitateľnou historickou kontinuálnou vývojovou stopou, reprezentujúce identitu mesta a jeho rozvoj, charakteristické dobrou miestnou architektúrou.
C) Nové urbanistické štruktúry z 2. polovice 20. storočia, realizované na pôvodne nezastavaných územiach, s novým urbanistickým konceptom.
D) Nekoncepčná a nehodnotná urbanistická štruktúra s utilitárnym využitím i vyjadrením

Vnútorný obraz každej tejto časti je nutné posudzovať individuálne. Všeobecne ide o parceláciu, dopravné koridory, vnútornú štruktúru, dominanty, verejné priestranstvá, strešnú krajinu, malú architektúru, prírodné prvky ako sú vodné toky, morfológia terénu, prírodná i sadovnícka zeleň.

B.11.3. Charakteristika pamiatkových hodnôt územia

B.11.3.1. Pôdorysná schéma - námestia a uličná sieť, charakteristika štruktúry historického súboru (pôdorysný typ)

Historické jadro Banskej Bystrice z hľadiska pôdorysného typu radíme k rastlým mestám (Postupný rast urbanizácie - viď výskumná časť). Jeho základnú historickú osnovu tvorí cesta vedúca zo západu od Zvolena (Dolná ulica) smerom východným k Ľupči a Breznu (Horná ulica), ktorá sa v centre rozširuje do veľkoplošného bývalého rínku (dnešné námestie SNP). Z tejto základnej dopravnej osnovy odbočujú smerom severným dve historické línie, a to Lazovná ulica a Horná Strieborná, ktoré sa v severnej polohe opäť spájali v jedinú historickú cestu na Ružomberok. Východnú časť rínku v severnej polohe tangentuje areál mestského hradu. Túto historickú dopravnú kostru obojstranne obklopujú historické objekty zapísané v ÚZPF. Južným smerom do námestia SNP ústi Kapitulská ulica s mnohými zachovanými stredovekými a renesančnými konštrukciami a detailmi. Napriek ich postupným slohovým premenám si urbanistická štruktúra tohto územia zachovala svoj stredoveký a renesančný rozvrh prejavujúci sa predovšetkým v parcelácii. Charakteristickou štruktúrou tohto územia sú výstavné meštianske polyfunkčné domy v zomknutej línii so spojenou zastavovacou líniou, súbežnou s dopravnými koridormi, ktoré tvoria typickú mestskú zástavbu. Na tieto výstavné reprezentačné objekty nadväzuje skromnejšia vnútrobloková zástavba dvorných krídiel, v mnohých prípadoch ukončených objemnejším uzavretím hospodárskej budovy. Výstavné palácové domy námestia sú zväčša trojpodlažné, prekryté klasickým zastrešením s nižším sklonom. V Dolnej a Hornej ulici, ako aj v bočných uliciach, sú domy dvojpodlažné s klasickým zastrešením. Obojstranné dvorné krídla pomerne malých rozponov, vychádzajúce zo šírky parcelácie, sú prekryté pultovými strechami.

Samostatnú štruktúru tvorí v rámci historického celku areál bývalého hradu na Nám. Štefana Moysesa. Tento pôvodne opevnený súbor správnych a cirkevných stavieb tvoria solitéry jedinečných kultúrnych hodnôt tvoriacich vyvrcholenie historického jadra.

Na hore uvedenú pôvodne stredovekú štruktúru kontextuálne nadviazala novšia zástavba z konca 19. a zo začiatku 20. storočia južne od námestia smerom k Hronu. Táto sa vyznačuje ucelenou blokovou mestotvornou zástavbou kvalitných architektúr.

Popri tejto kvalitnej urbanizácii bola v priebehu 2. poloviny 20. storočia historická štruktúra zadných traktov námestia podstatne narušená novodobou výstavbou sídlištného charakteru (Fortnička) a realizáciou areálu Pamätníka SNP. Tieto stavby boli realizované na úkor nezastavaných plôch zelene – záhrad pôvodných parciel vedúcich k hradbám. Bola tak podstatne narušená priestorová kompozícia sídla, čo podmieňuje návrh dotvárajúcej regenerácie pre nové uzatvorenie blokovej zástavby a kultiváciu novovzniknutých verejných priestorov.

B.11.3.2. Systém opevnenia a jeho vývojové etapy

O systéme opevnenia historickej Banskej Bystrice v jeho prvopočiatkoch nie je dostatok pramenných, ani archeologickým výskumom potvrdených informácií. Podrobnejšie informácie s využitím dostupných prameňov podáva I. Graus (In: Vojenská história – štúdie, Bratislava 2000/1, v príspevku „Vývoj fortifikácie Banskej Bystrice do konca 16. storočia v podmienkach špecifík pasívnej obrany stredoslovenských banských miest“).

Predpokladá sa palisádové opevnenie mesta s priekopou v mieste terénnej vlny v najexponovanejšej západnej polohe ohraničujúce najstaršiu stredovekú zástavbu.

Potvrdenie najstaršieho palisádového opevnenia hradu priniesol archeologický výskum (odkrytie kolových jám a spálených kolov, datované do 2. polovice 15. storočia) uskutočnený v areáli školy na Námestí Štefana Moysesa. Murované opevnenie hradu je potvrdené písomným dokladom z roku 1465 o poskytnutí finančných prostriedkov na vybudovanie kamenného opevnenia hradu.

V roku 1500, v čase veľkého požiaru, už sídlo zahŕňalo opevnené centrum – mestský hrad – s kostolmi, radnicou, farou a kráľovským domom. V rámci archeologického výskumu bola v priestore barbakanu zistená priekopa so zahroteným profilom, prebiehajúca v smere SZ-JV, situovaná pred pôvodnou vstupnou bránovou vežou – dnešnou zvonicou. Odkryli sa tiež časti základového muriva (širokého 145-180 cm) zaniknutej bašty mestského hradu - tzv. Ondrejovej.

Pod tlakom stupňujúceho sa tureckého nebezpečenstva pristúpilo i mesto k veľkorysejšiemu zabezpečeniu svojej obrany. Plán opevnenia z roku 1605 zachytáva stav jestvujúceho opevnenia (palisády i kamenné úseky hradieb) ako i návrh ich dobudovania.

Obdobie 16. a 17. storočia, sústreďujúce sa najmä na výstavbu kamenného opevnenia mesta, začína s intenzívnejšími opevňovacími prácami so snahou nahradiť stredoveké valy a drevené palisády kamennými múrmi – pod vedením talianskych fortifikačných staviteľov Majstra Sebastiána, Francesca Pozza, neskôr G. M. Itala a G. Ferrariho.

Mestské opevnenie malo nepravidelný tvar, ktorý sledoval pôdorys osídlenia a prirodzenú hranicu tvorenú tokmi Hrona a Bystričky. Na severe sa napájalo na opevnenie mestského hradu. Opevnenie malo päť brán: Dolná brána – Kremnická, Horná brána za mestským hradom, Hronská brána na ústí dnešnej Kapitulskej ulice, Strieborná brána na Striebornej a brána na Lazovnej nadväzujúca na cestu do Ružomberka.

Pri ďalšom územnom rozvoji mesta sa hradby stali prekážkou a boli zbúrané, pričom ako prvé boli zbúrané mestské brány. Z mestského hradu sa zachovali bašty Farská, Banícka a Pisárska, z mestského opevnenia 4 bašty, a to Mäsiarska, Krajčírska, Obuvnícka a Katovná bašta (vyznačené v tabuľke NKP). Torzo obranného systému, ako jeden z najvýznamnejších atribútov historického mesta, je zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu v záujme jeho ochrany a primeranej prezentácie, ktorá je však v súčasnosti orgánmi ochrany pamiatok hodnotená ako nedostatočná.

B.11.3.3. Parcelácia a rozsah jej zachovania

Historická urbanistická štruktúra centra v obojstrannej zástavbe Hornej, Dolnej, Hornej Striebornej, Lazovnej a Kapitulskej ulice, ako aj veľkej časti Námestia SNP si dodnes zachovala svoju stredovekú parceláciu. Táto je čitateľná aj u zástavby, pri ktorej prebehlo neskoršie združenie parciel pre výstavbu bohatých patricijských domov.

K narušeniu historickej parcelácie dochádza až koncom 19. a najmä začiatkom 20. storočia v dôsledku územného nárastu sídla novou výstavbou v záhradách, najmä v južnej časti mesta. Táto bola realizovaná na základe novodobého urbanistického zámeru systémom pravouhlých blokotvorných ulíc, pričom bolo rešpektované historické smerovanie miestnych komunikácii ku Hronu. Ďalšie výrazné zmeny priniesla povojnová výstavba obytného súboru Fortnička a neskôr areálu Múzea SNP. Zmeny štruktúry zástavby v priebehu 20. storočia dokumentujú priložené letecké snímky z rokov 1949 a roku 1998.

Obr. B.11.3.3-1 Letecká snímka Banskej Bystrice z r. 1949

Zdroj: PR Banská Bystrica, urbanisticko-historický výskum územia a zásady ochrany, obnovy a prezentácie hodnôt pamiatkového územia, Bratislava 2004

Obr. B.11.3.3-2 Letecká snímka Banskej Bystrice z r. 1998

Zdroj: PR Banská Bystrica, urbanisticko-historický výskum územia a zásady ochrany, obnovy a prezentácie hodnôt pamiatkového územia, Bratislava 2004

B.11.3.4. Charakteristika spôsobu zástavby, hmotová skladba, urbanistická kompozícia, rozsah zachovania historickej štruktúry, analýzy

Pre neporušenú historickú urbanistickú štruktúru pamiatkovej rezervácie je charakteristická mestotvorná zástavba domoradí obojstranne lemujúca dopravné koridory historických ciest, polyfunkčnými meštianskymi domami dvoj- a trojpodlažnými, ukončenými tradičným zastrešením strechami s hrebeňom súbežným s priečelím. Zástavba postupne graduje k rozšírenému priestoru námestia (bývalého nezastavaného Rínku) až po kompozičné vyvrcholenie v súbore reprezentačných a sakrálnych stavieb bývalého mestského hradu.

B.11.3.5. Dominanty a výškové zónovanie blokov zástavby, analýza základných hodnotných kompozičných princípov

Dominantné postavenie rezervácie má areál mestského hradu so svojimi objemami mohutných sakrálnych stavieb a ich výškovým ukončením vežami, umocnenými morfológiou terénu. Popri tomto súbore stavieb je to i hmota Hodinovej veže a veže Jezuitského kostola. Do obrazu mesta sa však svojím objemom i lokalizáciou negatívne výrazne zapísala, napriek svojím architektonickým hodnotám, stavba – Pamätník SNP, ktorá sa stala novodobým symbolom mesta.

Základný kompozičný princíp sa v histórii odvíjal od gradácie smerujúcej k Námestiu SNP zo všetkých prístupových komunikácii. Tento princíp bol v priebehu 20. storočia narušený novodobou výstavbou vo vyššie menovaných lokalitách (Fortnička, nábrežie Hrona aj bloková zástavba bývalých záhrad). K narušeniu historického princípu došlo v nedávnej minulosti viacerými novostavbami situovanými v záveroch parciel alebo ukončení historickej štruktúry.

B.11.3.6. Silueta, panoráma územia, obraz sídla v krajine, konfigurácia terénu, hodnotné pohľadové uhly v rámci krajiny - z prístupových ciest, železnice atď., ale aj v interiéri sídla

Tak ako u väčšiny našich historických miest je aj u Banskej Bystrice dominantnosť historickej siluety potlačená výškovými budovami, postavenými v rámci novej výstavby v tesnej blízkosti pamiatkovej rezervácie. Napriek tomu, že nová výstavba nerešpektovala kultúrno-historické hodnoty a krajinoobraz historického mesta, je spolupôsobenie areálu hradu, mestských veží a vyrovnanej hladiny historickej štruktúry meštianskej zástavby v spolupôsobení s krajinným prostredím jedinečné predovšetkým z nadhľadu, z obchvatovej estakády smerujúcej na Donovaly, ako aj z pozície zalesneného kopca Úrpína. Morfológia terénu v rámci údolnej polohy mesta s prevýšením hradného areálu i celkovo stúpajúcim terénom od vodných tokov, napriek viacerým neproporčným novodobým realizáciám umožnila zachovanie charakteru a identity sídla. Pôsobivý obraz okolitej panorámy krajinného prírodného prostredia, ktoré údolnú nivu vo všetkých smeroch obklopuje, bol zachovaný i z mnohých pozícii v interiéri mesta.

B.11.3.7. Piata fasáda - strešná rovina, výšky ríms a hrebeňov striech, tvary striech, komíny, vikiere, krytina, farebnosť

Pamiatková rezervácia Banská Bystrica patrí medzi tie pamiatkovo chránené územia, ktoré sú v diaľkových pohľadoch z okolitého terénneho prevýšenia dobre vnímateľné i z hľadiska strešnej krajiny, tzv. piatej fasády. Zachovanie charakteristickej strešnej krajiny je mimoriadne dôležité i pri vnímaní hmotovo-priestorového obrazu v rámci interiéru mesta, kde tradičné zastrešenie tvorí prirodzenú súčasť historických objektov. K obrazu autenticity a identity patria i historické detaily, ako sú komíny vikiere, krytina a jej farebnosť.

Súčasný stav zastrešenia historickej štruktúry je výslednicou premien v rámci slohových názorov, ale i utilitárnych potrieb, protipožiarnych predpisov a finančných možnosti vlastníkov. Pôvodne prekrytie vysokých krovov s typickou šindľovou krytinou slovenských miest bolo už v histórii nahradené strechami nižšieho sklonu a ukončené pálenou krytinou.,

respektíve u striech s nižším sklonom s oplechovaním. Takáto strešná krajina spolu s premenou fasád najmä v 19. storočí predstavuje zásadnú zmenu vo vnútornom aj vonkajšom obraze mesta spolu s premenou jeho farebného pôsobenia. Tmavý šindeľ nahradila tehlovočervená škridla a náterové hmoty plechových krytín.

U novej výstavby sa v prvej polovici 20. storočia pokračovalo s tradičným krovovým zastrešením. Výrazný zlom predstavuje v 30-tych rokoch 20. storočia vstup stavieb moderny do historického prostredia, ktoré sú v duchu funkcionalistickej tvorby plochostropé. Plochými strechami sú ukončené i ďalšie realizácie povojnovej výstavby.

Posledné desaťročie prinieslo do obrazu strešnej krajiny výrazné zmeny vyplývajúce zo snahy maximálneho využitia objektov s atraktívnou polohou, a to aj priamo pamiatkovo chráneného fondu. Zobytnenia bývalých podkrovných priestorov si vyžiadali otvorenie striech, ktoré boli riešené najmä strešnými vikiermi. Tieto sú vo väčšine prípadov neproporčné, nezohľadňujú tektoniku výstavby fasád, narušajú priestorové pôsobenie striech svojou hmotnosťou a neprirodzene hustým obsadením striech týmito prvkami. V extrémnom prípade došlo na Dolnej ulici až k trojnásobnému usporiadaniu vikierov nad sebou, čo sa v našich mestách nikdy nevyskytovalo. Doterajšie realizácie sú výstrahou pre rozhodovanie o nových návrhoch využitia podkroví, aby nedochádzalo k ďalším škodám nielen v rámci vnútorného usporiadania objektov (zmeny dispozície), ale i neúmerného zaťaženia strešnej krajiny a celkovej zmeny narušujúcej identitu prostredia. Zámery využitia podkrovia musia byť v budúcnosti mimoriadne zodpovedne posudzované v záujme ochrany autenticity individuálnej pamiatky, ale aj v záujme zachovania identity celku.

B.11.3.8. Historická zeleň

Zeleň tvorí krajinný rámec sídiel a je neoddeliteľnou súčasťou prírodného dedičstva. V extraviláne a intraviláne mesta Banská Bystrica je zase dotvárajúcim prvkom urbanistických štruktúr.

Historickú zeleň na území dnešnej pamiatkovej rezervácie predstavovala v minulosti zeleň záhrad a úžitkovej výsadby v rámci jednotlivých parciel, ktoré od uličnej zástavby pokračovali až ku hradbám. Z tejto zelene sa po zahustení územia novou urbanistickou štruktúrou zachovalo iba minimum, a to predovšetkým v južnej lokalizácii pri nábreží Hrona.

Toto územie by nemalo byť naďalej zahusťované výstavbou, ale zeleň v tomto priestore by mala byť kultivovaná spolu s prezentáciou torza mestského opevnenia. Vytvorí sa tak (a súčasne rehabilituje) primeraná zelená zóna pri mestskej tranzitnej dopravnej tepne, a zároveň sa naznačí vzťah urbanizácie a vodného toku. Perspektívne je však možné uvažovať i s primeranou zástavbou tejto lokality v prípade podstatného zaníženia intenzity tranzitnej dopravy a vytvorenia plnohodnotnej nábrežnej mestskej triedy (základ takéhoto riešenia už bol položený v prvej polovici 20.storočia pri vyústení dnešnej Národnej triedy a Kuzmányho ulice).

Kvalitnú historickú zeleň predstavuje zeleň cintorínov nad mestským hradom. Cieľavedomá výsadba verejnej zelene sa v Bystrici začala už v polovici 19. storočia, kedy v polohe dnešného Námestia Š. Moysesa bola vysadená na bývalej zasypanej priekope mestského hradu stromová alej.

Ďalšou lokalitou cieľavedomej výsadby zelene tohto obdobia je výsadba parku mimo územia dnešnej pamiatkovej rezervácie za tokom rieky Bystričky – dnešného mestského parku. Koncom 19. a začiatkom 20. storočia bola realizovaná výsadba zelene po obvode námestia. Mestská alejová zeleň námestia a Dolnej ulice bola v nedávnom období regenerovaná pri celkovej regenerácii týchto mestských priestorov. V pamiatkovej rezervácii sa nachádzajú i ďalšie menšie priestory sadovnícky upravenej zelene a kvetinovej výsadby, ktoré však nedosahujú hodnôt pre zvýšenú pamiatkovú ochranu.

Mimoriadnu pozornosť je nutné v budúcnosti venovať areálu bývalého mestského hradu, vyhodnoteniu jeho prestárlej jestvujúcej zelene a následne koncepčného zvládnutia

regenerácie celého komplexu. Súčasný stav areálu z hľadiska úprav je len prechodný.

Nezanedbateľné miesto v obraze mesta má zeleň krajinného prostredia, ktorá je vnímateľná, ako z polohy spolupôsobenia s urbanistickou štruktúrou historického jadra v diaľkových pohľadoch, tak aj z interiéru mesta. Je to predovšetkým zalesnený Urpín s Kalváriou a panoráma hôr a zalesnených strání nad Bystricou (Staré hory a Kremnické vrchy).

B.11.3.9. Pamiatky histórie

Medzi najvýznamnejšie osobnosti, ktoré pôsobili v Banskej Bystrici, patril polyhistor a pedagóg Matej Bel (1684-1749), zakladateľ moderného slovenského lesníctva Jozef Dekrét Matejovie (1774-1841), priekopník bezdrôtovej telegrafie Jozef Murgaš (1864-1929).

V polovici 19. stor. sa stala Banská Bystrica centrom slovenského národného života. V roku 1861 zostavil biskup Štefan Moyses (1796-1869) a superintendent Karol Kuzmány (1806-1866) návrh na politicko-správnu organizáciu Slovenska – známy ako Viedenské memorandum, ktoré v roku 1861 predložili cisárovi. Podľa neho sa mala stať Banská Bystrica hlavným mestom Slovenska.

Z tohto prostredia vzišla aj iniciatíva osláv 1000-ročnice príchodu byzantskej misie Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu, ako aj založenie Matice slovenskej, ktorej prvým predsedom sa stal Štefan Moyzes a prvým podpredsedom Karol Kuzmány. V Banskej Bystrici pôsobili aj ďalší slovenskí spisovatelia Gustáv Kazimír Zechenter Laskomerský (1824-1908), Terézia Vansová (1857-1942), Ján Botto (1829-1871), Martin Rázus (1888-1937) a iní, ktorých pobyt v meste pripomínajú pamätné tabule aj náhrobníky na evanjelickom cintoríne.

Z ďalších osobností je potrebné spomenúť malira Dominika Skuteckého (1849-1921), Júliusa Flacheho (1892-1967), za hudobných skladateľov Viliama Figuša Bystrého (1875-1937), Jána Cikkera (1911-1989).

B.11.3.10. Vodné plochy

Dostatok vodných zdrojov je jedným zo základných atribútov trvalého osídlenia. Pre Banskú Bystricu je to vodný tok Hrona a jeho prítoky. Rieka Hron je prirodzenou osou Zvolenskej kotliny, do ktorej sa vlievajú jeho prítoky Bystrica, Tajovský a Malachovský potok. Dnešná pamiatková rezervácia sa nachádza v údolnej nive Hrona a Bystrice a na mierne stúpajúcom teréne nad pravobrežným upraveným tokom rieky. Dnešné územie pamiatkovej rezervácie je od toku oddelené obchvatovou viacprúdovou tranzitnou komunikáciou, ktorá ani v najbližšej budúcnosti nedáva šancu plnohodnotného zapojenia rieky Hron do aktivít pamiatkovej rezervácie. Potok Bystrica bol v minulosti taktiež regulovaný a spútaný do hlbokého koryta s jednostrannou zástavbou kvalitných rodinných viliek v kombinácii s ich záhradnou úpravou. Vlastné ústie Bystrice do Hrona bolo prekryté hore uvedenou tranzitnou komunikáciou.

Zo zámerne realizovaných vodných plôch na území pamiatkovej rezervácie sú to vodné plochy nie veľkého počtu fontán, z ktorých najvýznamnejšia je na námestí SNP.

B.11.4. Zachované kultúrno-historické hodnoty mesta a tradičné štruktúry využitia zeme - súčasný stav a návrh pamiatkovej ochrany

Pamiatková rezervácia Banská Bystrica patrí k pamiatkovým rezerváciám v tých historických mestách, ktoré si zachovali autenticitu a integritu svojho stredovekého urbanistického rozvrhu, ako v centrálnom priestore, tak aj popri historických cestách. Premeny štruktúry tohto územia v priebehu stáročí vychádzali z ekonomických možnosti, nárokov i dobového vkusu v zmysle meniacich sa slohových prejavov, pričom nenegovali kvalitné detaily a prvky, ale aditívne priraďovali nové hodnoty.

Výsledkom je ucelený obraz historickej zástavby s gradáciou k najvýznamnejšiemu areálu bývalého mestského hradu a s plnohodnotným využitím rezervácie pre funkcie celomestského centra i celého regiónu. Novšia urbanistická zástavba, ktorá zahustila mesto

v území rozsahu pôvodných hradieb vo väčšine kontextuálne nadviazala na historickú štruktúru kvalitnou urbanistickou i architektonickou tvorbou, ktorú je možné hodnotiť ako kultúrne vrstvenie odzrkadľujúce rozvoj a prosperitu mesta.

Z hľadiska jedinečnosti a identity v zmysle definície podľa zákona pre historické pamiatkové územia je oprávnené zaradené medzi pamiatkové rezervácie, ku ktorým prináleží najvyšší stupeň pamiatkovej ochrany.

Historická zástavba v pamiatkovej rezervácii je kompaktná, s veľkým podielom architektonicky hodnotných stavieb, z ktorých väčšina je zapísaná v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR (ÚZPF). Územie sa vyznačuje zachovaným historickým pôdorysom, zástavbou v pôvodných objemoch a tvaroch, vrátane tvarov striech a plôch zelene. Jednotlivé stavby majú zachovaný svoj historický vzhľad fasád vrátane architektonických detailov, cenných detailov, výzdoby, tvarového a rozmerového riešenia okien, dverí, dispozície objektu, horizontálnych a vertikálnych konštrukcií, výtvarných, umelecko-remeselných a remeselných prvkov. V pamiatkovej rezervácii sú chránené nielen jednotlivé pamiatkovo chránené objekty ale režimu ochrany pamiatkovej rezervácie podliehajú aj ostatné objekty a plochy, dotknuté plánovanými stavebnými aktivitami, ku ktorým Krajský pamiatkový úrad vydá rozhodnutia, záväzné stanoviská a stanoviská. Pamiatkovo chránené je teda celé územie vymedzené hranicou.

Pre neporušenú historickú urbanistickú štruktúru pamiatkovej rezervácie je charakteristická mestotvorná bloková zástavba s domoradiami, obojstranne lemujúca dopravné koridory historických ciest, polyfunkčnými meštianskymi domami dvoj a trojpodlažnými, ukončenými tradičným zastrešením strechami s hrebeňom súbežným s priečelím. Zástavba postupne graduje k rozšírenému priestoru námestia, bývalého nezastavaného rínku, až po kompozičné vyvrcholenie v súbore reprezentačných a sakrálnych stavieb bývalého mestského hradu.

B.11.4.1. Pamiatková rezervácia Banská Bystrica

B.11.4.1.1. PR Banská Bystrica – súčasný stav ochrany

PR Banská Bystrica bola zriadená Povereníctvom školstva a kultúry SNR, č. nariadenia vlády 16.118./1955-leg. zo dňa 18.05.1955 opatrením, v ktorom sa za predmet ochrany určila najcennejšia kultúrnohistorická časť mesta ako „vynikajúci doklad umeleckého a historického vývoja spoločnosti, vysokého majstrovstva a výtvarného citu predošlých generácií“.

Nariadením vlády Slovenskej republiky č. 108/2004 Z. z. zo dňa 10.02.2004 o Pamiatkových rezerváciách Banská Bystrica a Kremnica v zmysle § 16 ods. 2 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu, ktoré nadobudlo účinnosť 01.03.2004, bolo vymedzené územie Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica.

Základným materiálom, usmerňujúcim ochranu a obnovu pamiatkovej rezervácie sú „Zásady pamiatkovej starostlivosti pre MPR Banská Bystrica" vypracované ŠÚPS Bratislava v roku 1989. V súvislosti s novým pamiatkovým zákonom boli v roku 2004 aktualizované „Zásadami ochrany, obnovy a prezentácie hodnôt pamiatkového územia PR Banská Bystrica“ (spracovateľ: PÚ SR, autorský kolektív Doc. Ing. arch. J. Lalková, PhDr. N. Urbanová), ktoré neboli schválené.

V súčasnosti KPÚ Banská Bystrica, na základe nových poznatkov, v súlade s platnými právnymi predpismi a legislatívou na úseku ochrany pamiatkového fondu spracováva pre dané územie aktualizáciu predmetného metodického materiálu: „PAMIATKOVÁ REZERVÁCIA BANSKÁ BYSTRICA - URBANISTICKO-HISTORICKÝ VÝSKUM A ZÁSADY OCHRANY OBNOVY A PREZENTÁCIE HODNÔT PAMIATKOVÉHO ÚZEMIA“ - Zásady ochrany pamiatkového územia, ktoré obsahujú požiadavky na primerané funkčné využitie územia, na zachovanie, údržbu a regeneráciu historického pôdorysu a parcelácie, objektovej skladby, výškového a priestorového usporiadania objektov, prvkov interiéru a uličného parteru, charakteristických pohľadov, siluety a panorámy, archeologických nálezísk, prípadne

ďalších kultúrnych a prírodných hodnôt pamiatkového územia (v zmysle ustanovenia § 29 ods. 3 pamiatkového zákona).

Definícia PR v zmysle pamiatkového zákona[3]

V zmysle § 16 pamiatkového zákona "Pamiatková rezervácia je územie s uceleným historickým sídelným usporiadaním a s veľkou koncentráciou nehnuteľných kultúrnych pamiatok alebo územie so skupinami významných archeologických nálezov a archeologických nálezísk, ktoré možno topograficky vymedziť".

Územné vymedzenie PR Banská Bystrica

Hranica pamiatkovej rezervácie je vymedzená na základe Aktualizácie a spresnenia hraníc z 10.2.2004[4] nasledovne:

Popis hranice: Východiskový bod hranice PR je na severozápadnej križovatke ulíc Bakossovej a Katovnej (styčný bod parc. č. 5422 a 5423), pokračuje na juhovýchod po západnej hranici parc. č. 5422 až po priesečník s parc. č. 1810, 1811, lomí sa východným smerom do južného bodu parc. č. 1841, odtiaľ do styčného bodu parc. č. 1840 a 5422 po severnej hranici parc. č. 1840, po styk s parcelou č. 1832 (cintorín), tu sa lomí na sever do styčného bodu parc. č. 1845, 1899 a 1900/24. Odtiaľ pokračuje do styčného bodu s parcelou č. 5439, pokračuje do styčného bodu parc. č. 5439, 30 a 5437, ďalej do východného bodu parc. č. 24 , pretína ulicu D. Skuteckého do styčného bodu parc. č. 5440 a parc. č. 126, odtiaľ vedie do styčného bodu parc. č. 129 a 5458, ďalej pokračuje do styčného bodu parc. č. 1298, 1297/1, 1282 a 1283, pokračuje do styčného bodu parc. č. 1, odtiaľ smeruje po styk s parc. č. 1204/1, pokračuje po styk s parc. č. 1204/16 a do styčného bodu parc. č. 1353 a 5400, ďalej do styčného bodu s parc. č. 1354, pokračuje do styčného bodu parc. č. 1355 a 5400, pokračuje do bodu parc. č. 1539 a 5513, ďalej do styčného bodu parc. č. 1540 a 5512, pretína Dolnú ulicu a pokračuje do bodu parc. č. 5512, 5514 a 1541/2. Potom pokračuje po východnej hranici p.č. 5514 do styku s parcelami č. 1558 a 1647, pokračuje po spoločných hraniciach parc. č. 1647 s parc. č.1564 a 1565, 1565 a 1566/2, 1566/2 a 1566, 1566/2 a 1568, lomí sa na SV a sleduje SZ hranice parc. č. 1568, 1569, 1572, ďalej rozhranie parc. č. 1647/1 s parc. č. 1573, 1575, 1577, 1581, pokračuje po rozhraní parc. č. 1582 a 1581, lomí sa na rozhranie parc. č. 1647/1 s parc. č. 1581, 1583, 1586, 1587, 1590, 1591, 1594, 1595/1, 1609 až do styku s parc. č. 1610/1, otáča sa do styčného bodu s parc. č. 1610/2, pokračuje po SZ hraniciach parc. č. 1610, 1611, 1613, 1615/2, pokračuje po rozhraní parc. č. 1633/1 s parc. č. 1616, 1617, 1618, 1624, 1623, pokračuje do styčného bodu s parc. č. 5518 (Dolná Strieborná), pokračuje do styčného bodu s parc. č. 1627 a 5407, ďalej pokračuje do styčného bodu s parc, č. 5521, pokračuje do styčného bodu s parc. č. 5409/1 (Lazovná ul.), pokračuje do najjužnejšieho bodu parc. č. 5522, lomí sa na styku s parc. č. 5409/1 a 5423. Po SZ hranici smeruje na SV a končí vo východiskovom bode.

Hranica PR je územne vymedzená v grafickej časti ÚPN mesta – výkres č.7a - Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia.

*

Objekty NKP na území ochranného pásma PR Banská Bystrica sú uvedené v Tab. B.11.4.3-1 v kapitole B.11.4.4.

[3] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica Zákon č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov.*

[4] *Podľa Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 108/2004 Z.z. zo dňa 10.2.2004 o pamiatkových rezváciách Banská Bystrica a Kremnica v zmysle § 16 ods. 2 zákona Národnej rady slovenskej republiky č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu, ktoré nadobudlo účinnosť 01. 03. 2004.*

Obr. B.11.4.1.1-1 Hranica PR Banská Bystrica s vyznačenými národnými kultúrnymi pamiatkami

Zdroj: Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica

B.11.4.1.2. PR Banská Bystrica – návrh ochrany, obnovy a prezentácie hodnôt územia

Pre ochranu pamiatkového územia PR Banská Bystrica boli v roku 1989 vydané Zásady pamiatkovej starostlivosti, SÚPS Bratislava. Tieto boli vzhľadom na zmenené spoločenské pomery a súčasný stav v území aktualizované v zmysle Vyhlášky MK SR č. 16/2003 platnej od 01.02.2003[1], ktorou sa vykonával pamiatkový zákon (§ 7 ods. 6), a obsahujú návrh zásad ochrany, obnovy a prezentácie hodnôt územia. Tieto zásady sú už v súčasnosti neaktuálne, preto je rozpracovaná ich aktualizácia.

Pre účely ÚPN mesta Banská Bystrica boli Krajským pamiatkovým úradom Banská Bystrica z hľadiska ochrany, obnovy a prezentácie hodnôt pamiatkového územia – Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica stanovené nasledovné požiadavky:

1) Všeobecné požiadavky pre pamiatkové územie PR Banská Bystrica
   a) Zachovať, chrániť a regenerovať historickú urbanistickú štruktúru PR Banská Bystrica, tvorenú pôdorysnou štruktúrou sídla, historickou parceláciou a hmotovo-priestorovou skladbou zástavby národnými kultúrnymi pamiatkami ako originálu.
   b) Zachovať pamiatkové hodnoty územia PR Banská Bystrica, ktoré sú definované ako "súhrn významných historických, spoločenských, krajinných, urbanistických, architektonických, vedeckých, technických, výtvarných alebo umelecko-remeselných hodnôt, pre ktoré môžu byť veci predmetom individuálnej alebo územnej ochrany“. Do pojmu "pamiatková hodnota" môžeme začleniť aj originalitu, autenticitu, dobu vzniku, kvalitu, kvantitu, stavebno-technický stav - zmeny vplyvom času, slohový vývoj, jedinečnosť, situovanie, funkciu, typ, autorstvo, materiálové riešenie, vzťahy, pričom pamiatkovú hodnotu predstavuje územie PR Banská Bystrica ako urbanistický celok.
   c) Nositeľmi pamiatkových hodnôt pamiatkového územia sú jednotlivé nehnuteľné národné kultúrne pamiatky (ďalej aj "NKP') situované na území PR Banská Bystrica, nehnuteľnosti v pamiatkovom území PR Banská Bystrica, objekty vytipované na zápis do Ústredného zoznamu pamiatkového fondu SR (ďalej len „ÚZPF“), objekty dotvárajúce pamiatkové prostredie, pamätihodnosti mesta, drobná architektúra, komunikačný systém, zeleň záhrad a parková zeleň, významné vodné plochy.
   d) Základnou požiadavkou zachovania autenticity a originality pamiatkovej hodnoty NKP a PR je v procese jej ochrany a regenerácie využívanie prednostne typických materiálov, rovnako aj remeselných a technologických postupov, ktoré sú z hľadiska ich pamiatkových hodnôt charakteristické a výrazne nezasiahnu do jej pamiatkovej podstaty.
   e) Všetky nové zásahy do hmotnej podstaty NKP realizovať spôsobom, aby bolo možné ich odstránenie bez poškodenia originálu, úbytku materiálu alebo narušenia hmotnej podstaty NKP.

2) Požiadavky na primerané funkčné využitie pamiatkového územia
   a) Súčasné prevádzky a zariadenia na území PR Banská Bystrica nemajú svojou činnosťou negatívny dopad na kultúrno-historické hodnoty objektov a využívanie rezervácie. Ide predovšetkým o obchodné prevádzky, reštaurácie, kaviarne, ktoré na jednej strane vyžadujú pravidelné zásobovanie dopravnou obsluhou, na druhej strane je však toto zásobovanie na území PR zabezpečené v ranných hodinách mimo exponovaných časových intervalov pre návštevnosť PR.
   b) Dopravná obsluha je riešená podľa komunikačných možností z Dolnej ulice, z Nám. SNP, Hornej ulice a ulíc kolmých na hlavnú komunikačnú západno-východnú os, t.j. z Národnej, Kapitulskej, Lazovnej a Hornej Striebornej ulice. V súčasnosti dochádza k čiastočnému úbytku obchodných a administratívnych prevádzok v dôsledku výstavby nových administratívno-obchodných centier

[1] *V dobe spracovania návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica už platná nová vyhl. MK SR č. 253/2010, ktorou sa vykonáva zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov*

v blízkom aj širšom okolí PR Banská Bystrica, ako aj v dôsledku problémov vyplývajúcich zo súčasnej ekonomickej situácie. Uvoľnené priestory sú síce nahrádzané novými funkciami, negatívnym javom je však čiastočné alebo aj úplne nevyužívanie priestorov nehnuteľností, čo má za následok zhoršovanie stavebno-technického stavu predovšetkým NKP na území PR.

c) Tejto problematike venovať zo strany mesta Banská Bystrica zvýšenú pozornosť počas celého obdobia platnosti ÚPN mesta.

3) Požiadavky na funkčné využitie

a) Zachovať a udržiavať súčasnú spoločensko-obslužnú funkciu pamiatkového územia a regenerovať aj jej historické funkcie - bývanie, obchod, remeselnú výrobu, administratívnu funkciu.

b) Preferovať využitie pamiatkového územie pre bývanie - trvalé ako aj prechodného typu.

c) Neprípustným riešením nového využitia sú funkcie poškodzujúce alebo nerešpektujúce pamiatkové hodnoty pamiatkovej rezervácie: priemyselná výroba, veľkosklady, dopravné areály, čerpacie stanice, poľnohospodárska výroba, veľkopriestorové predajne typu supermarketov alebo hypermarketov a pod.

d) Nové využitie objektov nesmie spôsobiť rozsiahle dispozičné zmeny, odstraňovanie cenných výtvarných, umeleckých alebo remeselných detailov, alebo rozsiahle zásahy do hmotovej podstaty objektov.

4) Požiadavky na členenie zástavby na území PR Banská Bystrica podľa pamiatkovej hodnoty

a) objekty pamiatkovo-chránené, zapísané v ÚZPF – ide o objekty, ktoré tvoria podstatu pamiatkovej rezervácie, asanácia týchto objektov je neprípustná,

b) objekty vytipované na zápis do ÚZPF – ide o objekty s cennými pamiatkovými hodnotami. ktoré je potrebné v budúcnosti na území pamiatkovej rezervácie zachovať a chrániť,

c) objekty s pamiatkovou hodnotou – ide o objekty s tradičnou hrnotou, architektonickým riešením, historickou fasádou, priaznivo dotvárajúce prostredie ako celok,

d) objekty rešpektujúce pamiatkové hodnoty – ide o objekty dotvárajúce prostredie, ktoré vyžadujú čiastočnú úpravu - napr. fasády, strechy, parteru, farebnosti fasády,

e) objekty nerešpektujúce pamiatkové hodnoty – ide o objekty rušivé v rámci hmotového ako aj výrazového riešenia, ktoré narušujú harmóniu historického prostredia; z hľadiska zásad ochrany pamiatkového fondu pamiatkového územia je ich asanácia, náhrada, alebo celková prestavba z uvedeného dôvodu potrebná,

f) objekty novodobé s kvalitným urbanistickým a architektonickým riešením, ktoré pôsobia v prostredí priaznivo alebo nerušivým spôsobom,

g) dočasné objekty a zariadenia v pamiatkovom území.

5) Požiadavky na reguláciu novej zástavby, revitalizačné plochy

a) všeobecnou požiadavkou je zásada, že novostavba by mala hmotovo korešpondovať s okolitou historickou zástavbou a svojím architektonickým riešením sa jej podriadiť,

b) uvažovaná prístavba, nadstavba alebo novostavba nesmie byť kapacitne predimenzovaná, v prípade veľkých plôch je potrebné zvážiť rozdelenie na menej parciel,

c) rozsah pôdorysu novostavieb, dvorových prístavieb a nadstavieb (objektov, ktoré nie sú kultúrne pamiatky) nesmie byť väčší ako je súčasný rozsah zástavby v pan1iatkovom území,

d) novostavba musí rešpektovať tradičné urbanistické a architektonické princípy, najmä: zastavovaciu schému, celkovú kompozíciu, pôdorysné a priestorové

usporiadanie, parceláciu, charakteristický tvar striech, materiálovú skladbu, farebnosť,

e) novostavba musí zohľadňovať charakteristickú výškovú gradáciu objektovej skladby (uličná zástavba je vo vzťahu k dvorovej zástavbe dominantná a klesá smerom do dvorovej parcely), rešpektovať stupňovitú výškovú gradáciu zástavby Dolnej ulice zohľadňujúcu stúpajúci charakter ulice smerom k námestiu (nižšie situovaný objekt nesmie v úrovni korunnej rímsy, hrebeňa strechy, štítovej steny strechy presahovať alebo musí byť v rovnakej výške ako výšková úroveň susedného objektu situovaného západne od neho),

f) novostavba musí rešpektovať charakter a výškové členenie okolitej historickej zástavby,

g) prípadná dvorová prístavba alebo novostavba musí rešpektovať výškovú dominantnosť hlavného objektu a smerom do dvora klesať, zároveň musí rešpektoval' terénne danosti dvorovej parcely objektov národných kultúrnych pamiatok a objektov vytypovaných na zápis do ÚZPF,

h) v prípade novostavby orientovanej do ulice (preluky vzniknutej asanáciou pôvodného objektu) výška korunnej rímsy musí byť odsadená od korunných ríms objektov v ich susedstve, prípadne musí výška rímsy vychádzať z pôvodného riešenia na základe historických dokumentov, preukazujúcich pôvodnú výšku zaniknutej stavby,

i) zároveň musí byť rešpektovaný princíp nerovnakej výšky zástavby predovšetkým kultúrnych pamiatok (napr. spájanie korunných ríms susedných objektov alebo hrebeňov striech do jednej úrovne nie je možné),

j) zástavba v prelukách nesmie rešpektovať skutočnosť, že v štítových stenách objektov, susediacich s prelukou. boli sekundárne realizované okenné alebo dverové otvory, orientované do priestoru preluky alebo dvorovej parcely,

k) na mieste zaniknutej zástavby musí novostavba rešpektovať presný priebeh stavebnej čiary a parcelácie, ale aj hmotový objem, výšku, tvar a orientáciu striech v prípade, že je to známe z historickej dokumentácie (historických katastrálnych máp, historických fotografií a iných archívnych materiálov),

l) okrem celkového hmotovo-priestorového riešenia je potrebné pri riešení novostavieb potlačiť nepriaznivý kontrast mierky a výrazu súčasnej architektúry a rešpektovať charakter historických fasád pôvodnej historickej zástavby (riešenie parteru, členenie fasád),

m) rešpektovať je potrebné aj tradičné osadenie objektu voči terénu (k chodníku, komunikácii),

n) na zložité situácie na území PR Banská Bystrica by mala byť vypísaná architektonicko-urbanistická súťaž, pre určenie vhodného zámeru a stanovenie regulatívov,

o) v prípade rušivých objektov na území PR Banská Bystrica, je potrebné stavebné riešenie orientovať na zníženie alebo obmedzenie ich celkového negatívneho pôsobenia v historickom prostredí,

p) v PR Banská Bystrica je neprípustné úplné odstránenie charakteristických prvkov vnútorného členenia blokovej zástavby (parcelácie) spájaním jednotlivých parciel, novostavbou riešenou kolmo na dve alebo viac parciel (historické parcelačné múry sú neodmysliteľnou súčasťou zachovanej urbanistickej štruktúry pamiatkovej rezervácie a ich odstraňovanie nie je možné),

q) vylúčiť je potrebné úplné zastavanie historických dvorových parciel zastavaním celej dvorovej parcely na jej celú šírku alebo zastrešením dvora medzi dvomi dvorovými krídlami, alebo dvorovým krídlom a štítovou stenou susedného objektu (v minulosti realizované príklady zastrešenia dvorov z dôvodu zvýšenia úžitkovej plochy pozemku, výrazne zmenili urbanistickú štruktúru pamiatkového územia, zasiahli do charakteru strešnej krajiny, vyžiadali si nové technické riešenia, realizované na pamiatkovo chránených objektoch - nutné odvetranie vzniknutého

priestoru klimatizáciou, odvedenie zrážkových vôd zo strechy riešené mimo dvorovej parcely na dvor susedného objektu, zhoršenie presvetlenia miestností, zmena mikroklímy zastrešeného priestoru s negatívnym dopadom na cenné detaily historických fasád),

r) zástavbu dvorových parciel riešiť prednostne formou prístavby k existujúcej nehnuteľnosti, a to na mieste pôvodnej zástavby, pričom je nutné zachoval' pôvodné pôdorysné riešenie zaniknutej stavby - jej pozdĺžnu pôdorysnú schému, zachovať výškovú nadradenosť hlavného objektu voči dvorovým krídlam (dvorová zástavba nesmie výškovo konkurovať existujúcej historickej zástavbe, predovšetkým zástavbe pamiatkových objektov), rešpektovať terénne danosti dvorovej parcely (je potrebné aby hmota prístavby, predovšetkým pri dlhých dvorových krídlach, bola členená na menšie celky, ktorých výška, úroveň hrebeňa striech, korunných ríms klesala, príp. kopírovala existujúci terén dvora), zastrešenie novostavieb na dvorových parcelách v bezprostrednom kontakte s historickou zástavbou riešiť tradičným typom striech - pultové, príp. sedlové (nie je možné z dôvodu maximálneho využitia strešného priestoru dvorového krídla s pultovou strechou s nízkym sklonom riešiť zmenu tvaru tradičného tvaru napr. na manzardovú),

s) v historickom prostredí nie sú vyhovujúce prístavby ako aj novostavby riešené s plochými strechami, alebo šikmými strechami s miernym sklonom,

t) nie je prípustné predimenzovanie zastavanosti dvorovej parcely nad rámec pôvodnej historickej zastavanosti,

u) prístavby a novostavby dvorových parciel nesmú byť realizované na úkor existujúcej historickej zástavby s cennými architektonickými detailmi, prvkami, ktoré sú dokladom historického vývoja jednotlivých pamiatkovo chránených objektov; je nevyhnutné pred každým zámerom zhodnotiť stavebno-technický stav existujúcich stavieb ako aj ich pamiatkové hodnoty umelecko-historickým a architektonicko-historickým výskumom,

v) všetky prístavby je potrebné posudzovať individuálne s rešpektovaním pamiatkových a architektonických hodnôt existujúcich objektov, ku ktorým sa prístavba má realizovať; v niektorých prípadoch, kedy by prístavbou mohlo dôjsť k prekrytiu alebo poškodeniu cenných detailov (výzdoba fasád, kamenné články), prístavba nebude možná,

w) nadstavby pamiatkovo chránených objektov nie sú možné – nadstavovat' je možné len objekty, ktoré nie sú zapísané v ÚZPF; je potrebné zachovať rôznorodé výškové riešenie jednotlivých cenných objektov, ktoré je pre pamiatkové územie charakteristické, zvážiť možnosť nadstavby pri objektoch, kde je to z hľadiska dotvorenia prostredia, priestoru vhodné; pokia!' ide o nadstavbu v radovej zástavbe je nutné zachovať uličnú stavebnú čiaru, t.j. nie je možné predsadenie hmoty pred úroveň existujúcej zástavby (výnimka je možná len v prípade navrhovaného architektonického detailu - arkiera, ktorý by však na šírku nemal presahovať cca 30 cm),

x) pri novostavbách v okrajových častiach PR Banská Bystrica je nutné posudzovať širšie súvislosti chráneného územia, aby nedošlo k narušeniu významných priehľadov, kompozičných osí, narušeniu väzby na okolitú krajinu, narušeniu charakteristického obrazu rezervácie; nová zástavba zároveň musí nadväzoval' na tradičnú architektonicko-urbanistickú štruktúru sídla,

y) novostavba by mala v rámci architektonického riešenia používať súčasné výrazové prvky, mala by byť príkladom kvalitnej súčasnej architektúry, nemala by byť v kontraste s historickou zástavbou (vzhľadom na to, že v minulosti boli na území pamiatkovej rezervácie realizované aj novostavby s nevhodným riešením kritizované odbornou aj laickou verejnosťou; pri novostavbách uprednostňovať formu architektonických alebo architektonicko-urbanistických súť'aží a zámer dôkladne zvážiť).

6) Požiadavky na zachovanie a ochranu historickej pôdorysnej schémy verejných priestranstiev, námestí a hlavných a vedľajších uličných priestorov
   a) zachovať historickú pôdorysnú schému, verejné priestranstvá, námestia, uličné priestory ako základné požiadavky pamiatkovej ochrany historického prostredia,
   b) pri akýchkoľvek zámeroch obnovy v historickom prostredí vychádzať z princípov sanačnej regenerácie a slohovej rekonštrukcie,
   c) v záujme ochrany urbanistických hodnôt sídla zachovať ich autenticitu a integritu bez nových rušivých zásahov,
   d) zachovať súčasný komunikačný systém tvorený ulicami a verejnými priestranstvami,
   e) nerealizovať nové komunikácie, ktoré by narušili pôdorysnú schému, parceláciu, pamiatkové hodnoty zástavby, archeologické lokality a nálezy,
   f) zachovať existujúcu profiláciu a niveletu terénu,
   g) pri všetkých stavebných úpravách námestí, ulíc, dvorov, záhrad a pod. rešpektovať historickú výškovú úroveň terénu, predovšetkým vo vzťahu k pôvodnej zástavbe.

7) Požiadavky na zachovanie, ochranu a prezentáciu systému opevnenia
   a) zachovať torzo obranného systému ako jeden z najvýznamnejších atribútov mesta,
   b) konzervovať zachované hradby a označiť ich vhodným informačným systémom,
   c) zlepšiť stavebno-technický stav staticky narušených častí opevnenia v časti základov, korune muriva, lokálne vyspraviť poškodené častí muriva doplnením a konzervovaním s použitím tradičných materiálov,
   d) odstrániť náletovú zeleň z blízkosti hradieb,
   e) nesituovať v bezprostrednom kontakte s hradbami zástavbu, komunikácie, parkovacie plochy a vysokú zeleň,
   f) v záujme prinavrátenia „genia loci“ historickému mestu prezentovať výsledky archeologických nálezov formou náznakovej exaktnej rekonštrukcie v miestach, v ktorých to zástavba dovoľuje,
   g) zabezpečiť komplexné zameranie existujúcich častí systému opevnenia, vyhodnotenie kultúmo-historických a architektonicko-historických hodnôt realizáciou výskumnej dokumentácie, doriešiť majetko-právne vzťahy v rámci celého územia PR.

8) Pri zachovaní, údržbe a regenerácii výškového a hmotovo-priestorového usporiadania existujúcich nehnutel'ností sa riadiť nasledovnými zásadami a regulatívmi:
   a) Zachovať a udržiavať výškové a priestorové usporiadanie objektov národných kultúrnych pamiatok a objektov vytypovaných na zápis do ÚZPF, pričom
      aa) je neprípustné nadstavoval' národné kultúrne objekty a objekty vytipované na zápis do ÚZPF o d'alšie podlažia,
      ab) je potrebné zachovať výškovú úroveň podstrešnej rímsy na hlavnej ako aj dvorovej fasáde objektov,
      ac) je potrebné zachovať súčasné sklony striech (v odôvodnených prípadoch je možné zvýšenie sklonu striech s veľmi plytkým sklonom, pričom zmena sklonu musí byť posúdená individuálne, vzhľadom na okolitú zástavbu susedných objektov a architektonicko¬istorické hodnoty objektov - fasádu, hmotovo-priestorové členenie),
      ad) je potrebné zachovať rozmery, tvarové riešenie striech,
      ae) je žiaduce presvetlenie podkrovných priestorov do uličných priestorov, námestí riešiť prioritne strešnými oknami,
      af) individuálne posudzovať prípustnosť nového využitia podkrovných priestorov, prípadnú výmenu krovov novými konštrukciami a spôsob presvetlenia podkrovia objektov,
      ag) považovať za nevhodné uzatváranie historických pavlačí a loggií objektov NKP,
      ah) považovať za nevhodné zatepľovanie objektov NKP, neprípustné je zateplenie architektonicky členených, cenných fasád s plastickou štukovou ako aj

maľovanou fasádou, s freskovou výzdobou, alebo fasád s predpokladom nálezov pod mladšími omietkovými vrstvami,

ai) sú neprípustné prístavby k objektom so zachovanou cennou výzdobou fasády, ktorá by mohla byt' prístavbou prekrytá alebo zničená,

aj) novostavby a prístavby dvorových krídiel situovať prioritne na plochách zaniknutej historickej zástavby, za nežiaducu považovať zástavbu plôch, na ktorých v minulosti neexistovala zástavba,

ak) je potrebné vylúčiť úplné zastavanie historických dvorových parciel objektov zastavaním celej dvorovej parcely na jej celú šírku, realizáciou zastrešenia dvora medzi dvoma dvorovými krídlami alebo dvorovým krídlom a štítovou stenou susedného objektu,

al) prípadná dvorová prístavba alebo novostavba musí rešpektovať výškovú dominantnosť hlavného objektu a smerom do dvora klesať, zároveň musí rešpektovať terénne danosti dvorovej parcely objektov národných kultúrnych pamiatok a objektov vytypovaných na zápis do ÚZPF.

b) Zachovať a udržiavať nehnutel'nosti s pamiatkovou hodnotou a nehnutel'nosti rešpektujúce pamiatkové hodnoty, pričom

ba) individuálne posudzovať prípadnú nadstavbu objektov s ohľadom na výškovú úroveň a podlažnosť okolitej zástavby, ako potrebu rešpektovania celkovej urbanistickej a hmotovo-priestorovej skladby zástavby ulice, priestoru,

bb) novostavby a prístavby dvorových krídiel objektov dotvárajúcich prostredie situovať prioritne na plochách zaniknutej historickej zástavby,

bc) individuálne posudzovať prípadnú zmenu architektonického riešenia fasád.

c) Nehnutel'nosti nerešpektujúce pamiatkové hodnoty svojím hmotovo-priestorovým riešením, podlažnosťou, výškovým členením, nerešpektovaním parcelácie alebo architektonickým riešením exteriéru vhodným spôsobom korigovať, z dôvodu eliminácie ich rušivého charakteru z hľadiska parniatkových hodnôt pamiatkového územia. Za vhodné riešenie v budúcnosti považovať ich celkovú prestavbu alebo náhradu. V žiadnom prípade rušivé objekty nenadstavovať o ďalšie podlažia alebo riešiť prístavby k týmto objektom a tým zvýšiť ich rušivý vplyv na historické prostredie územia.

d) V pamiatkovom území neumiestňovať dočasné stavby, ktoré by svojim objemovým, architektonickým a technickým riešením, prevádzkou, materiálovým a farebným riešením mohli narušiť pamiatkové hodnoty územia. Umiestňovanie týchto stavieb posúdiť individuálne s rešpektovaním zásad ochrany pamiatkového fondu pamiatkového územia.

9) Za nezastaviteľné plochy na území PR Banská Bystrica považovať:

a) vo všeobecnej rovine priestory verejné (historické ulice, námestia - Námestie SNP, Námestie Štefana Moysesa),

b) plochy hodnotnej historickej zelene, parkov, záhrad meštianskych domov,

c) plochy, ktoré zachovávajú tradičné pohľadové vnímanie dominánt pamiatkovej rezervácie, mestských hradieb, historickej zástavby,

pričom zastavovanie plôch, na ktorých v minulosti neexistovala zástavba, nepovažovať vo všeobecnosti za vhodné.

10) Na pamiatkovom území Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica zachovať nasledovné plochy zelene

a) obiekt zelene evidovaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu Slovenskej republiky (ÚZPF) ako národná kultúrna pamiatka - NKP a teda aj predmet ochrany v zmysle pamiatkového zákona:

aa) Park SNP, ev. č. 2733/2, Kapitulská ulica, parc. č. 1332,

b) obiekt zelene vvtipovaný na zápis do ÚZPF:

ba) záhrada pri dome č. 4, Námestie Š. Moysesa (tzv. romantická záhrada), parc. č. 1333,

c) významné plochy zelene ako súčasť vereiných priestranstiev:
   ca) alejové výsadby na Námestí SNP a Dolnej ulici,
   cb) zeleň areálu bývalého Mestského hradu a Námestia Š. Moysesa,
   cc) parčík na Hornej ulici,
   cd) parkovo upravené plochy zelene na Národnej ulici,
   ce) plochy zelene v okolí pozostatkov mestského opevnenia,
   cf) zeleň pozdĺž línie komunikácie na Štefánikovom nábreží a Stadlerovom nábreží,

d) významné plochy zelene osobitného určenia:
   da) areál cintorína nad Mestským hradom,
   db) záhrada pri bývalom mestskom špitáli na Hornej ulici č. 28 (parc. č.1303/1),
   dc) záhrada býv. župného domu na Lazovnej ul. č. 9 (parc.č.1784),
   dd) záhrada mešt. domu na Lazovnej ul. č. 11 (parc. č.1791),
   de) záhrada mešt. domu na lazovnej ul. č. 38 (parc. č.1806),
   df) záhrada pred bytovým domom na Krížnej ul. č.7 (parc. č.1764),
   dg) areál Univerzity Mateja Bela na Kuzmányho ulici (parc. č.1417,1420),
   dh) záhrada vnútrobloku (parc.č.: 1757/1, 1754),
   di) záhrada mešt. domu na Hornej ul. č. 23 (parc. č.19/1),
   dj) záhrada pri objekte ev. gymnázia na Skuteckého ul. č. 5 (parc. č. 25/2),

11) Na pamiatkovom území Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica ďalej:

a) zachovať zeleň úžitkových záhrad v rámci jednotlivých parciel v celej pamiatkovej rezervácii,

b) zachovať a revitalizovať plochy a prvky zelene na námestiach a v uliciach je možné na základe jasne stanoveného kompozičného a prevádzkového cieľa, nutné je rešpektovať dispozičné riešenie a priestorové usporiadanie, farebnosť, štruktúru a pomer jednotlivých vegetačných prvkov,

c) mimoriadnu pozornosť v budúcnosti venovať areálu bývalého Mestského hradu, vyhodnoteniu jeho jestvujúcej zelene a následne koncepčnému zvládnutiu regenerácie celého komplexu, pričom súčasný stav úprav považovať len za prechodný,

d) zachovať, resp. vytvoriť súlad medzi zeleňou a širším historickým priestorom, pričom zeleň považovať aj za vhodný prostriedok na zmiernenie alebo prípadné zakrytie pohľadov na niektoré nevhodné stavby a prvky,

e) zachovať pôvodné druhové zloženie a štruktúru zelene v pamiatkovom území,

f) zachovať pozostatky súkromných záhrad v rámci jednotlivých parciel s prevažne úžitkovým charakterom na celom území pamiatkovej rezervácie a ich plochy nezastavať,

g) južné územie pri nábreží Hronu podľa možnosti naďalej nezahusťovať výstavbou, ale kultivovať zeleň v tomto priestore spolu s prezentáciou torza mestského opevnenia; tým vytvoriť primeranú zelenú zónu na oddelenie mestskej tranzitnej dopravnej tepny a súčasne rehabilitovať a naznačiť vzťah urbanizácie a vodného toku; s primeranou zástavbou tejto lokality uvažovať perspektívne ~~i~~ v prípade odľahčenia dopravného riešenia od tranzitnej dopravy a vytvorenia nábrežnej plnohodnotnej mestskej triedy,

h) eliminovať výsadbu nevhodných druhov drevín (napr. stĺpovité druhy stromov, exotické druhy ihličnatých drevín a pod.),

i) pri nových výsadbách používať prevažne domáce a zdomácnené druhy drevín, ktoré vyhovujú miestnym podmienkam; v prípade potreby použitia kultivarov použiť

také, ktoré si zachovávajú charakteristický habitus a obmedzené majú hlavne rastové parametre,

j) u starších stromov vykonávať udržiavací rez s cieľom predĺženia životnosti a zabezpečenia vyhovujúceho zdravotného stavu, vitality a prevádzkovej bezpečnosti,

k) ošetrenie drevín zabezpečiť odbornou firmou alebo prostredníctvom školeného pracovníka, aby sa predišlo neodborným zásahom poškodzujúcim dreviny.

B.11.4.2. Ochranné pásmo PR Banská Bystrica

B.11.4.2.1. Vymedzenie OP PR Banská Bystrica

Rozhodnutím Pamiatkového úradu SR č. PÚ-11/521- 17/4810/And zo dňa 7.7.2011 bolo v zmysle platnej legislatívy na úseku ochrany pamiatok[2] vyhlásené ochranné pásmo Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok v k.ú. Banská Bystrica, evidovaných v Ústrednom zozname pamiatkového fondu, uvedených nižšie.

[2] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov, § 18 ods. 2.*

Obr. B.11.4.1.1-1 Vymedzenie ochranného pásma PR Banská Bystrica a NhKP podľa rozhodnutia Pamiatkového úradu SR zo dňa 7.7.2011

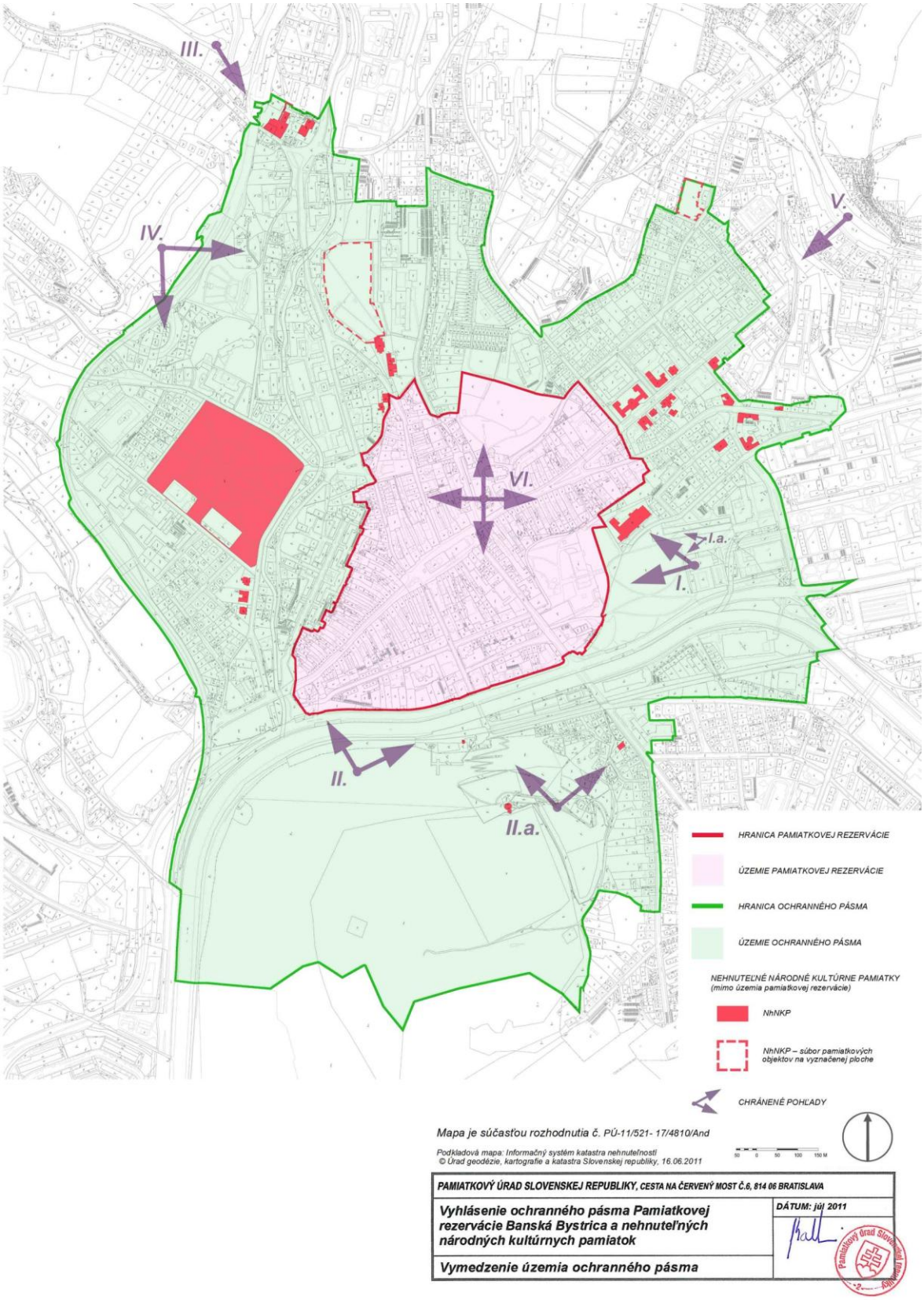

Hranica navrhovaného OP PR je územne vymedzená v grafickej časti ÚPN mesta – výkres č.7c – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia - Limity územia.

Hranica OP Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok je v zmysle vyššie uvedeného rozhodnutia PÚ SR vymedzená nasledovne:

Východiskovým bodom opisu hranice OP je styčný bod parciel 2290/4, 5399/8 a 2290/43. Odtiaľ hranica OP pokračuje prevažne východným smerom po hraniciach parciel 2290/43, 2290/38, 2290/33, 2290/13, 2290/17 až do styčného bodu parciel 2290/17, 2299/5 a 5409/5. Odtiaľ hranica OP smeruje, pretínajúc parcelu 5409/5, do styčného bodu parciel 5409/5, 5625/11 a 2064/7. Ďalej hranica OP smeruje po hraniciach parciel 5625/11, 2181/13, 2181/15, 2181/1, 2175/2 až do styčného bodu parciel 2175/2, 2180/29 a 5432. Odtiaľ hranica OP smeruje, pretínajúc parcelu 5432, do styčného bodu parciel 5432, 2176/18 a 2174/2. Ďalej pokračuje hranica OP po hraniciach parciel 2174/2, 2151/9, 5422/2 až do styčného bodu parciel 5422/2, 2139 a 2136. Odtiaľ pokračuje hranica OP, pretínajúc parcelu 5422/2, do styčného bodu parciel 5422/2, 2091/1 a 5424. Ďalej pokračuje hranica OP po hraniciach parciel 5424, 1932, 1932/16, 1932/15, 1932/14, 1932/13, 1932/12, 1901/15, 1901/14, 1901/13, 1901/12, 1901/11, 1901/10, 1901/9, 1901/8, 1901/7, 1901/6, 1901/5, 1901/4, 1901/3, 1901/17, 1901/18, 1901/19, 1901/34, 1901/20, 1901/21, 1901/22, 1901/33, 1901/37, 1900/2, 48/17, 5437/2, 51/2, 5447/1, 76/3, 76/2, 77/2, 77/1, 88/1, 91/2, 91/4, 91/1, 97/4, 97/1, 97/2, 97/3, 219/2, 219/4, 224/3, 225/2, 228/3, 228/2, 228/4, 229/3, 233/2, 234/3, 237/2, 237/9, 240/2, 248, 5448, 256/2, 256/4, 256/1 až do styčného bodu parciel 256/1, 5445 a 257/1. Ďalej hranica OP, pretínajúc parcelu 5445, smeruje do styčného bodu parciel 5445, 313 a 316. Hranica OP pokračuje prevažne južným smerom po hraniciach parciel 5445, 336, 335, 341, 344, 347, 349 až do styčného bodu parciel 349, 346/2 a 5454. Ďalej hranica OP, pretínajúc parcelu 5454, smeruje do styčného bodu parciel 5454, 352 a 363/1. Hranica OP pokračuje po hraniciach parciel 352, 353, 356, 357, 360, 361/1, 362/1, 5440/2, 379/1, 379/5, 379/4, 379/1, 380/4, 380/1, 381/1, 5456, 382/35, 383, 384/2, 385/3, 385/2, 388/2, 388/1, 388/4, 388/1, 388/3 až do styčného bodu parciel 388/3, 5459/1 a 5458/1. Odtiaľ hranica OP, pretínajúc parcelu 5458/1, smeruje do styčného bodu parciel 5458/1, 5475 a 5473. Hranica OP pokračuje po hraniciach parciel 5473, 5474/1, 5474/2, 5474/3, 5401/5 až do styčného bodu parciel 5401/5, 1102/5 a 1078/1. Odtiaľ hranica OP, pretínajúc parcely 5401/5 a 5401/19, smeruje do styčného bodu parciel 5401/19, 4095/22 a 5401/6. Ďalej hranica OP pokračuje po hraniciach parciel 5401/19, 5504/3, 5504/1, 4094 až do styčného bodu parciel 4094, 5504/2 a 5620/1. Ďalej hranica OP, pretínajúc parcelu 5620/1, smeruje do styčného bodu parciel 5620/1, 4866/4 a 4866/1. Hranica OP pokračuje po hraniciach parciel 4866/4, 5646/4, 4864/7, 4864/3, 4864/7, 4863, 4862, 4861, 4860, 4859/1, 4859/2, 4859/1, 4858/1, 4856/1, 4855/1, 5599/1, 4852/3, 4852/2, 4852/4 až do styčného bodu parciel 4852/4, 4852/1 a 5405/1. Odtiaľ hranica OP pokračuje, pretínajúc parcelu 5405/1, do styčného bodu parciel 5405/1, 4716/2 a 4690/1. Hranica OP pokračuje po hraniciach parcely 4690/1 až do styčného bodu parciel 4690/1, 4597/6 a 4597/1. Odtiaľ, pretínajúc parcelu 4690/1, smeruje hranica OP do styčného bodu parciel 4690/1, 4450 a 4451/1. Ďalej pokračuje hranica OP po hraniciach parciel 4450, 4449, 4447, 4336/2, 4337/2, 5383/3, 5385/6, 5385/3, 5385/9. Ďalej hranica OP smeruje prevažne západným smerom po hraniciach parciel 5385/8, 5385/9, 5383/4, 5390/1, 5646/5, 5620/2. Hranica OP potom pokračuje prevažne severným smerom po hraniciach parciel 5620/2, 5399/60, 5399/72, 5399/73, 5399/76, 5399/78, 5399/79, 5399/78, 5399/80, 5399/1, 5399/40, 5399/39, 5399/6, 5399/17, 5399/100, 5399/17, 5399/8 až do styčného bodu parciel 5399/8, 2452/2 a 2449. Odtiaľ hranica OP, pretínajúc parcelu 5399/8, smeruje do styčného bodu parciel 5399/8, 2290/44 a 2290/42. Ďalej hranica OP pokračuje po hraniciach parciel 2290/44, 2292/2, 2290/46, 2290/43 až do východiskového bodu ktorým je styčný bod parciel 2290/43, 2290/4 a 5399/8.

V zmysle platnej legislatívy na úseku ochrany pamiatok[3] je ochranné pásmo definované ako „územie vymedzené na ochranu a usmernený rozvoj prostredia alebo okolia nehnuteľnej kultúrnej pamiatky, pamiatkovej rezervácie alebo pamiatkovej zóny".

Cieľom vymedzenia územia ochranného pásma PR Banská Bystrica a nehnuteľných kultúrnych pamiatok je:

1. Vytvorenie rámca pre ochranu pamiatkových hodnôt Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica a NhNKP v zmysle § 18 ods. 1 zákona č. 49/2002 Z. z.
2. Usmerňovanie pripravovanej novej výstavby a nadväzujúcich činností v území ochranného pásma tak, aby nenarúšali pamiatkové hodnoty Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica.
3. Ochrana prostredia NhNKP nachádzajúcich sa vo vymedzenom území OP tak, aby neboli poškodené ich pamiatkové, najmä architektonické a urbanistické hodnoty.

[3] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov, § 18 ods. 1.*

4. Ochrana charakteristickej panorámy a siluety pamiatkového územia, ochrana exponovaných diaľkových pohľadov na PR Banská Bystrica z terénnych vyvýšenín Urpín, Bánoš a z priestorov nad obchvatovou komunikáciou, ochrana pohľadov z chráneného územia na okolitú prírodnú krajinu, ochrana pohľadov z čiastočne sprístupnených vyhliadkových bodov – veža Barbakanu, strecha hotela Lux.[4]
5. Zachovanie, ochrana a regenerácia zelene dotvárajúcej prostredie pamiatkovej rezervácie a NhNKP na území ochranného pásma.

Ochranné pásmo Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica a kultúrnych pamiatok je nástrojom na ochranu pamiatkových hodnôt územia, najmä jeho charakteristickej panorámy a siluety z vyznačených diaľkových pohľadov. Ochranné pásmo zároveň umožňuje reguláciu prostredia pamiatkovej rezervácie, zameranú na vhodný spôsob prepojenia chránenej historickej urbanistickej štruktúry a jej okolia. V tomto zmysle ochranné pásmo zároveň tvorí priestor na reguláciu prostredia v ňom sa nachádzajúcich národných kultúrnych pamiatok v zmysle § 27 pamiatkového zákona, podľa ktorého základná ochrana kultúrnej pamiatky je súhrn činností a opatrení vykonávaných na predchádzanie ohrozeniu, poškodeniu, zničeniu alebo odcudzeniu kultúrnej pamiatky, na trvalé udržiavanie dobrého stavu vrátane prostredia kultúrnej pamiatky a na taký spôsob využívania a prezentácie, ktorý zodpovedá jej pamiatkovej hodnote a technickému stavu.

Konkrétne podmienky ochrany na území ochranného pásma sú uvedené vo vyššie uvedenom rozhodnutí PÚ SR s diferenciáciou pre jednotlivé okrsky ochranného pásma (okrsky 1 - 22). Určujúcim pri ich stanovení bol vzťah danej časti územia ochranného pásma k jednotlivým súčastiam pamiatkového fondu vo vymedzenom území, ďalej celková konfigurácia terénu (vyvýšeniny, terénne zlomy a pod.) a tiež historicko-urbanistické súvislosti daného územia.

[4] *Chránené pohľady sú vymedzené v grafickej časti ÚPN mesta – výkres č.7b - Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia – priestorotvorné regulatívy.*

Obr. B.11.4.1.1-2 Vnútorné členenie územia ochranného pásma PR

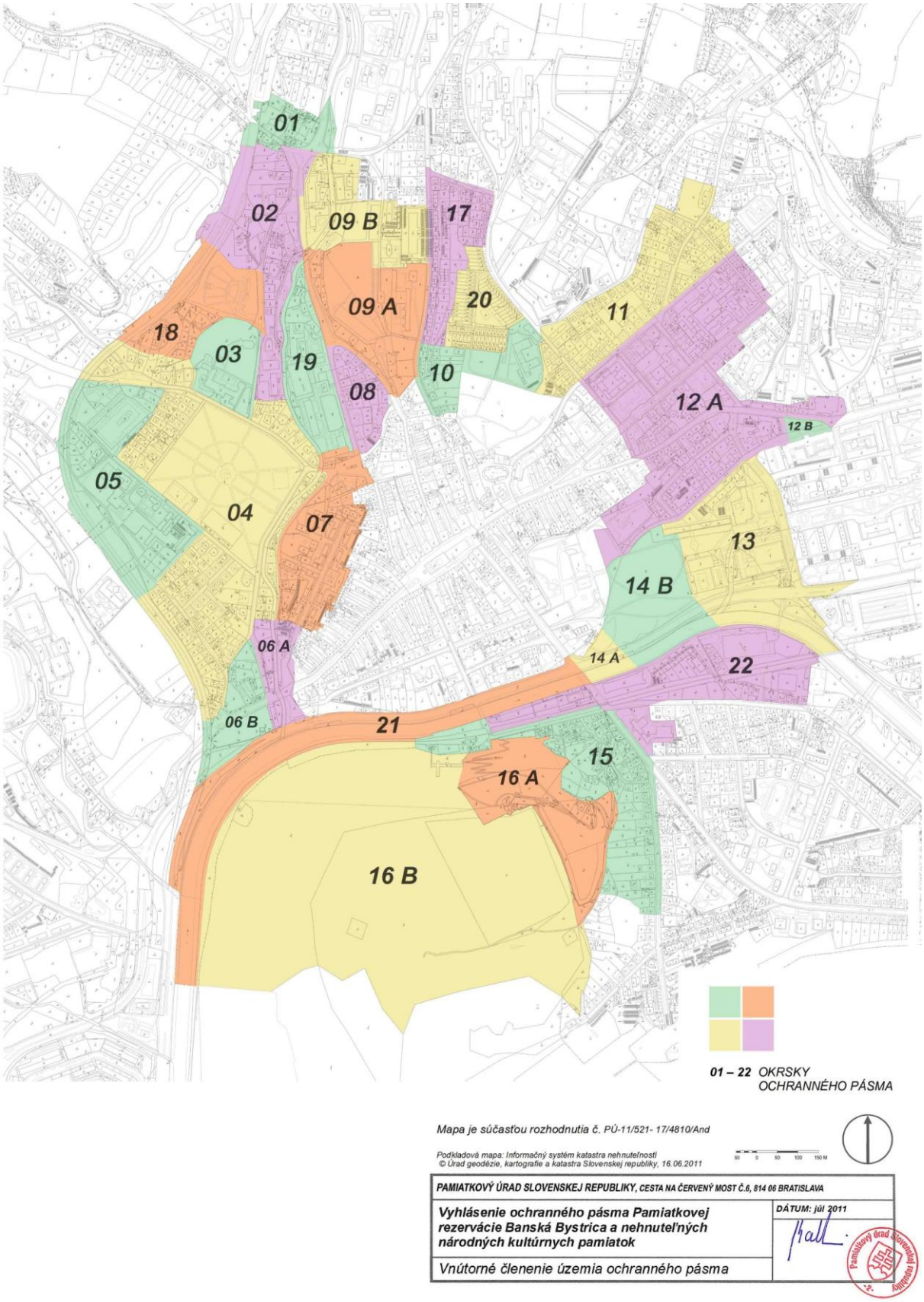

Ako základný dokument pre zabezpečenie obnovy nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok a tiež úpravy nehnuteľností a stavieb na nehnuteľnostiach bude podľa ÚPN mesta chápaný metodický materiál, ktorý následne vydá Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica

v zmysle ustanovenia § 11 ods. 2 písm. a) pamiatkového zákona - Zásady činnosti v ochrannom pásme okolia nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok, ktorého regulatívy sa týmto stanú záväznými v zmysle ustanovenia § 11 ods. 2 písm. b) pamiatkového zákona.

Objekty NKP na území ochranného pásma PR Banská Bystrica sú uvedené v Tab.B.11.4.3-2 v kapitole B.11.4.4.

B.11.4.2.2. Vymedzenie podmienok ochrany na území OP PR Banská Bystrica

Podmienky ochrany na celom území ochranného pásma

1. Nižšie stanovené podmienky ochrany (vrátane podmienok ochrany pre jednotlivé okrsky ochranného pásma) sa netýkajú stavebnej činnosti podľa platných stavebných povolení,územných rozhodnutí a pod. vydaných v čase pred právoplatným vyhlásením ochranného pásma.
2. Právoplatné rozhodnutie o vyhlásení ochranného pásma pamiatkovej rezervácie (ktorého súčasťou je vymedzenie územia a podmienky ochrany) je územnotechnickým podkladom podľa §7a ods. 2 písm. d zákona č.50/1976 Zb. (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č.50/1976 Zb.“), ktorý sa povinne využíva v územnoplánovacej činnosti.
3. Prípadné rozpory medzi stanovenými podmienkami ochrany a záväznými regulatívmi platnej ÚPN bude riešiť Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica (ďalej len „KPÚ“) podaním návrhu na aktualizáciu územnoplánovacej dokumentácie orgánu územnoplánovacej dokumentácie (ktorý v zmysle §30 ods.1 zákona č.50/1976 Zb. sleduje zmeny predpokladov na základe ktorých bolanavrhnutá organizácia územia).
4. Činnosti na území ochranného pásma musia byť v súlade so zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 49/2002 Z.z. a vyhlášky Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 253/2010 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon o ochrane pamiatkového fondu.
5. Pri všetkých zamýšľaných činnostiach na území ochranného pásma, vykonateľných na základe územného konania, stavebného konania alebo ohlásenia, je KPÚ dotknutým orgánom podľa § 140a stavebného zákona.
6. Činnosť na území ochranného pásma nesmie narušiť pamiatkové hodnoty Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica (ďalej len „pamiatkovej rezervácie“) a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok (ďalej len „kultúrnych pamiatok“) a má smerovať ku skvalitneniu prostredia pamiatkového fondu.
7. Akákoľvek činnosť, úpravy, obnovy a hmotové prestavby zasahujúce do exteriérov existujúcich objektov, terénu a komunikácií situovaných v ochrannom pásme podliehajú vyjadreniu KPÚ v zmysle §32 ods. 11 zákona č. 49/2002 Z.z.
8. Súčasťou základnej ochrany pamiatkového územia je ochrana siluety a panorámy pamiatkového územia ako to vyplýva zo znenia §29 ods.3 zákona č. 49/2002 Z.z. Ochrana siluety a panorámy pamiatkového územia podla § 29 ods. 3 zákona č. 49/2002 Z.z. sa zabezpečuje aj prostredníctvom vyhlásenia ochranného pásma podľa § 18 zákona č. 49/2002 Z.z. Výškové a hmotovopriestorové usporiadanie nových stavebných zámerov na území ochranného pásma preto musí rešpektovať pamiatkové hodnoty typickej siluety a panorámy pamiatkovej rezervácie. Jednotlivé stavebné zámery na území ochranného pásma je potrebné usmerniť tak, aby nenarušili hodnotný výraz a vnímanie obrazu charakteristickej siluety pamiatkovej rezervácie.
9. Výškové a hmotovo-priestorové usporiadanie navrhovaných objektov na území ochranného pásma je potrebné posudzovať jednotlivo, s ohľadom na kompozično – priestorové pôsobenie nových stavieb:
   a. na historickú štruktúru pamiatkovej rezervácie a kultúrne pamiatky na území ochranného pásma (chránené pohľady I. až VI. – viď grafická príloha)
   b. pri pohľadoch z interiéru historickej štruktúry pamiatkovej rezervácie na okolitú krajinu (najmä chránený pohľad VI. – viď grafická príloha)

10. Hmotová, priestorová skladba a výšková hladina novej zástavby na území ochranného pásma nesmie negatívne ovplyvniť priehľady a pohľady na pamiatkovú rezerváciu a kultúrne pamiatky z územia ochranného pásma a naopak.
11. Na území ochranného pásma je vylúčená veľkoplošná a veľkoobjemová zástavba (typu hypermarketov, logistických centier priemyselných parkov a pod.) vytvárajúca jednoliate veľké stavebné hmoty.
12. Funkčné využitie územia musí rešpektovať pamiatkové hodnoty pamiatkovej rezervácie a kultúrnych pamiatok nachádzajúcich sa na tomto území, nesmie ich poškodzovať a znehodnocovať.
13. Prípadné nové štruktúry musia rešpektovať hodnoty kultúrnych pamiatok, ktorých prostredie spoluvytvárajú, nemajú vnášať do prostredia prvky a systémy usporiadania, ako aj farebné riešenia, poškodzujúce pamiatkové hodnoty kultúrnych pamiatok, vrátane ich prostredia.
14. Umiestňovanie reklamných plôch, bilboardov, reklamných objektov a pod. na území ochranného pásma podlieha vyjadreniu KPÚ. Umiestňovanie takýchto plôch a objektov je na území ochranného pásma obmedzené. Reklamné plochy a objekty nesmú mať taký charakter a nesmú byť umiestňované tak aby poškodzovali:
    a) siluetu, panorámu pamiatkovej rezervácie
    b) priehľady z pamiatkovej rezervácie na charakteristické prvky okolitej krajiny (Urpín, silueta Kremnických, Starohorských vrchov a pod.)
    c) prostredie (blízke okolie) pamiatkovej rezervácie a kultúrnych pamiatok.
15. Akákoľvek stavebná činnosť súvisiaca so zemnými prácami na území ochranného pásma musí byť posúdená KPÚ. Nevyhnutné je zamedziť zničeniu potencionálnych archeologických nálezov a zabezpečiť ich vyhľadanie, dokumentáciu a ochranu v súlade s § 36 a 37 zákona č.49/2002 Z.z.
16. V súlade s § 37 ods. 1 zákona č. 49/2002 Z. z. je pri príprave stavieb a inej hospodárskej činnosti na území, kde sa predpokladá ohrozenie pamiatkových hodnôt a archeologických nálezov, nevyhnutné vykonať záchranný výskum.
17. Ak v priebehu obnovy alebo úpravy nehnuteľnosti dôjde k odkrytiu nepredpokladaného nálezu, ten kto práce vykonáva je povinný, v súlade s §32 ods.14 zákona č. 49/2002 Z. z., až do vydania rozhodnutia KPÚ zastaviť tie práce, ktoré ohrozujú nález alebo nálezovú situáciu. KPÚ rozhodne o ďalšom postupe najneskôr do troch pracovných dní od oznámenia nálezu
18. Časť podmienok ochrany na území ochranného pásma (uvedených nižšie) je diferencovaná. Územie ochranného pásma je za týmto účelom rozdelené na jednotlivé okrsky (pozri obr. B.11.4.1.1-2 Vnútorné členenie územia ochranného pásma).

Podmienky ochrany diferencované pre jednotlivé okrsky ochranného pásma

Pre jednotlivé okrsky sú uvedené konkrétne výškové regulatívy v metroch alebo počtom podlaží. Pre účely tohto návrhu výška jedného podlažia (pokiaľ nie je určený konkrétny výškový limit v metroch) predstavuje cca 3 - 3,5 m. Prípadnú potrebu detailnejšej regulácie stavieb (napr. tvar strechy objektu, hmotovo-objemové členenie a pod.) na území ochranného pásma, pokiaľ nie je bližšie konkretizovaná v nižšie uvedených regulatívoch, určí KPÚ individuálne. V prípade podkrovia (resp. šikmej strechy), ktoré je chápané ako vrchné podlažie, je možné stanovenú výšku podlažia (3 - 3,5 m) primerane zväčšiť. Výškový limit (výšku hrebeňa strechy) v týchto prípadoch stanoví KPÚ podľa individuálneho posúdenia.

Prípadná čiastočná korekcia regulatívov pre jednotlivé okrsky ochranného pásma uvedených nižšie (vrátane maximálnych výškových limitov), na základe individuálneho posúdenia KPÚ Banská Bystrica, je prípustná a to na základe detailných výškovo objemových analýz, vizualizácií nového zámeru v kontexte s pamiatkovo chránenou urbanistickou štruktúrou v prípade, že tieto preukážu, že nedôjde k narušeniu pamiatkových hodnôt.

Okrsok 01 Medený hámor

Rešpektovať zvyšok Medeného hámra a historickú urbanizačnú štruktúru územia. Maximálna výšková hladina prípadnej novej zástavby je určená výškou historických objektov Medeného hámra. Ako súčasť prostredia NKP Medeného hámra je potrebné rešpektovať aj súbor obytno-hospodárskych objektov Medeného hámra - objekty Laskomerská č. 1, 3, 5.

Okrsok 02 Pod Medeným hámrom

Výškový limit prípadnej novej zástavby je max. 5 nadzemných podlaží.

Okrsok 03 Ekonomická fakulta

Nová zástavba je možná v zmysle dobudovania areálu ekonomickej fakulty. Max. výškovú hladinu určujú existujúce objekty školy. Na území sa tiež predpokladajú stavby v súvislosti s dobudovaním dopravného systému mesta.

Okrsok 04 Mestský park a okolie

Výškový limit prípadnej novej zástavby sú 3 nadzemné podlažia. V prípade zástavby na voľných parcelách je potrebné rešpektovať výškové pomery susediacich stavieb.

V súlade s regulatívmi ZaD ÚPN-A Banská Bystrica je možné, na základe individuálneho posúdenia KPÚ, ktoré zváži možné dopady plánovanej výstavby na pamiatkové hodnoty pamiatkovej rezervácie a kultúrnych pamiatok, výškový limit zvýšiť aj na 4 nadzemné podlažia.

Územie Mestského parku, (národná kultúrna pamiatka) podlieha osobitnému režimu ochrany. Je potrebná komplexná revitalizácia alejí parku. Je potrebné zachovať alejovú výsadbu platanov na ul. Hurbanova a zlepšiť podmienky ich rastu odstránením asfaltového krytu, zasahujúceho do priestoru koreňových nábehov a realizáciou vhodnejšieho riešenia daného prostredia, ktoré nebude dreviny v budúcnosti ohrozovať.

Okrsok 05 Školský a priemyselno – obslužný areál

Výškový limit prípadnej novej zástavby je 5 nadzemných podlaží.

Okrsok 06 A Hušták - predpolie Dolnej brány (A)

Výškový limit je 3 nadzemné podlažia -výška by nemala prevyšovať výšku objektu na Dolnej ul. č. 51 (strešnú rímsu a hrebeň strechy).

Územie je dôležitou archeologickou lokalitou, vzhľadom na predpokladaný priebeh zaniknutých častí historického mestského opevnenia. Činnosť v území je potrebné regulovať aj s ohľadom na túto skutočnosť.

Prípadná nová výstavba by nemala prekrývať diaľkové pohľady na zástavbu meštianskych domov Dolnej ulice.

Priestor by mal svojou štruktúrou vytvárať prechodovú zónu medzi novou výstavbou v oblasti estakády a samotnou pamiatkovou rezerváciou.

Okrsok 06 B Hušták - predpolie Dolnej brány (B)

Na území okrsku je výškový limit prípadnej novej zástavby 5 nadzemných podlaží. Ostané limity sú totožné s 06 A.

Okrsok 07 Fortnička a Strieborné nám.

Výškový limit prípadnej novej zástavby je 5 nadzemných podlaží.

Územie je dôležitou archeologickou lokalitou, vzhľadom na priebeh historického mestského opevnenia. Činnosť v území je preto potrebné regulovať aj s ohľadom na túto skutočnosť.

Okrsok 08 Pod evanjelickým kostolom

Výškový limit prípadnej novej zástavby je 3 nadzemné podlažia. V prípade zástavby v prielukách, resp. voľných parcelách nie je možné prekročiť výškové pomery susediacich stavieb.

Okrsok 09A Evanjelický kostol a okolie

Prípadná zástavba západnej strany Bakossovej ulice je možná do výšky rímsy existujúcich objektov na východnej strane ulice (okrsok 17). V ostatných častiach územia je možná nadstavba existujúcich objektov do celkovej výšky 3 nadzemné podlažia.

Prostredie kostola a cintorína je potrebné riešiť v súlade s pamiatkovými hodnotami areálu.

V území sa doporučuje rozvíjať potenciál parkovo-oddychovej zóny.

Okrsok 09B Slovenka - sever

Výškový limit zástavby je 5 nadzemných podlaží.

Okrsok 10 Bakossova ulica

Citlivé územie z pohľadu celkovej kompozície pamiatkovej rezervácie, jej panorámy a siluety. Hmota prípadnej novej zástavby bude posudzovaná individuálne a musí byť dôsledne preverená vizualizáciou panoramatických pohľadov z pozícií chránených pohľadových kužeľov (pozri obr. B.11.4.1.1-1 Vymedzenie ochranného pásma PR Banská Bystrica). Nová zástavba nesmie vytvárať konkurenciu existujúcim dominantám pamiatkovej rezervácie, najmä hradnému areálu.

Je potrebné zachovať alejové výsadby drevín.

Okrsok 11 Kollárova ulica a Rudlovská cesta

Stabilizovaná štruktúra. Výškový limit prípadnej novej zástavby sú 3 nadzemné podlažia. V prípade zástavby v prielukách, resp. voľných parcelách najmä v územiach nie je možné prekročiť výškové pomery susediacich stavieb.

V súlade s regulatívmi ZaD ÚPN-A Banská Bystrica je možné, na základe individuálneho posúdenia KPÚ, ktoré zváži možné dopady plánovanej výstavby na pamiatkové hodnoty pamiatkovej rezervácie a kultúrnych pamiatok, výškový limit zvýšiť na max 5 nadzemných podlaží.

Okrsok 12A Za Hornou bránou

Územie tvorí bezprostredné okolie (prostredie) viacerých objektov NKP. Je preto potrebné rešpektovať výškové členenie radovej zástavby meštianskych domov Hornej ulice po obchodný dom Prior.

Je potrebné rešpektovať výškovú rôznorodosť meštianskych domov, tvary striech, architektúru meštianskych domov, klesanie Hornej ulice smerom k OD Prior - nie je žiaduce vyrovnávať výškovú hladinu zástavby do jednej úrovne.

Výškový limit prípadnej novej zástavby určí KPÚ individuálne s prihliadnutím na pamiatkové hodnoty kultúrnych pamiatok a pamiatkovej rezervácie.

V prípade zástavby v prielukách, resp. voľných parcelách nie je možné prekročiť výšky ríms a hrebeňov striech susediacich stavieb.

Plochy zelene, ako aj charakter sadovníckych úprav odporúčame zachovať v plnom rozsahu. Vilové záhrady je potrebné chápať ako integrálnu súčasť historickej zástavby daného priestoru.

Parcely č.1297/3,1297/2, 1297/1 (pôvodne priestor pod mestskými hradbami bez zástavby) je potrebné chápať ako súčasť historického hradobného systému. Územie je jedným z možných priestorov na prezentáciu hradobného systému v rámci mestského pôdorysu a preto je potrebné uvedené parcely ponechať bez zástavby. Z tohto dôvodu sa požaduje zmena platného ÚPN-A v zmysle neskorších zmien a doplnkov.

Okrsok 12B Pred poliklinikou

Stavebná činnosť zasahujúca do exteriéru je vylúčená s výnimkou prípadných úprav komunikácií a pod.

Okrsok 13 Námestie Slobody

Hotel LUX je považovaný za solitér a nie je z hľadiska ochrany pamiatkových hodnôt merítkom pre prípadnú novú zástavbu. Výškový limit prípadnej novej zástavby sa určí individuálne na základe preverenia stavebných zámerov vizualizáciou panoramatických pohľadov (z pozícií chránených diaľkových pohľadov) s ohľadom na pamiatkové hodnoty pamiatkovej rezervácie a kultúrnych pamiatok.

Je potrebné zachovať existujúcu Z-V os – priehľad na kultúrnu pamiatku pamätník SNP z nám. Slobody. Je potrebné zachovať priehľady na zachované časti mestských hradieb.

Okrsok 14A Parkovisko

Výškový limit prípadnej novej zástavby je 5 nadzemných podlaží.

Okrsok 14B Park pod pamätníkom SNP

Nová zástavba na území je vylúčená. Pri zásahoch podporujúcich parkovo - oddychový charakter územia je potrebné overiť koncepciu riešenia zamýšľaných úprav urbanisticko - architektonickou štúdiou, park je potrebné vnímať aj v nadväznosti na architektonické hodnoty samotného pamätníka SNP.

Okrsok 15 Pod Urpínom

Výškový limit prípadnej novej zástavby sú 3 nadzemné podlažia. Výškový limit v oblasti malej železničnej stanice je 1 nadzemné podlažie.

Okrsok 16 A Kalvária

Na území je potrebné podporovať obnovu a zachovanie urbanisticky a architektonicky hodnotného areálu Kalvárie ako výrazného krajinno-urbanistického prvku územia. Na území je ďalšia zástavba vylúčená s výnimkou prípadnej výstavby objektov záhradnej a parkovej architektúry pri rešpektovaní dominantného postavenia národnej kultúrnej pamiatky Kalvária (č.2588/1-2) a Krížovej cesty.

Existujúcu aleju je potrebné zachovať.

V súvislosti so stanoveným chráneným pohľadom z Urpína na pamiatkovú rezerváciu (chránený pohľad č. II.; II.a.) je potrebné v primeranej miere odstrániť časť náletovej zelene.

V prípade, že areál Kalvárie, v rozšírenej objektovej skladbe, bude právoplatne vyhlásený za kultúrnu pamiatku, bude činnosť na parcelách kultúrnej pamiatky podliehať osobitnému režimu ochrany v zmysle §27 a § 32 zákona 49/2002 Z.z.

Okrsok 16 B Nad Kalváriou

Na území je potrebné podporovať obnovu a zachovanie urbanisticky a architektonicky hodnotného areálu Kalvárie ako výrazného krajinno-urbanistického prvku územia. Na území je ďalšia zástavba vylúčená s výnimkou prípadnej výstavby objektov záhradnej a parkovej architektúry, a v minimálnej miere aj prípadných objektov občianskej vybavenosti pri rešpektovaní dominantného postavenia národnej kultúrnej pamiatky Kalvária a Krížovej cesty. Občianska vybavenosť je v tejto súvislosti chápaná výlučne ako drobná občianska vybavenosť funkcií spojených s využívaním lesoparku na Urpíne.

Na území sa (v obmedzenej miere) pripúšťa aj možnosť budovania objektov voľnočasových aktivít resp. atraktivít (napr. lanovka, vyhliadková veža a pod.), ale len spôsobom, ktorý nenaruší urbanistické a architektonické hodnoty areálu Kalvárie, najmä jeho dominantné postavenie ako výrazného krajinnourbanistického prvku územia ani celkovú siluetu a panorámu pamiatkovej rezervácie v kontexte jej krajinného prostredia. Pre situovanie prípadných objektov tohto druhu je potrebné využiť najmä západný svah vrchu Urpín, aby nedochádzalo k priamemu vizuálnemu kontaktu s areálom kalvárie.

Prípadné zámery v území je tiež potrebné overiť z pozícií chránených pohľadov.

Okrsok 17 Bakossova ul. - sever

Výškový limit prípadnej novej zástavby je 4 nadzemné podlažia.

Okrsok 18 Amfiteáter a okolie

Výškový limit prípadnej novej zástavby je 5 nadzemných podlaží.

Prípadné riešenie prekrytia amfiteátra je potrebné overiť s ohľadom na vplyv na siluetu PR najmä z pozície chráneného pohľadu IV., stanovisko nad amfiteátrom.

Okrsok 19 Slovenka

Výškový limit pre prípadnú novú zástavbu tvoria továrenské objekty bývalého závodu Slovenka.

Okrsok 20 Ul. Komenského a A. Matušku

Zástavba radových rodinných domov. Stavebná činnosť je možná v zmysle prípadného dobudovania podkroví RD.

V súlade s regulatívmi ZaD ÚPN-A Banská Bystrica je možné, na základe individuálneho posúdenia KPÚ, ktoré zváži možné dopady plánovanej výstavby na pamiatkové hodnoty pamiatkovej rezervácie a kultúrnych pamiatok, výškový limit zvýšiť na max 4 nadzemné podlažia.

Okrsok 21 Nábrežie Hrona

Odporúčame neriešiť protipovodňovú ochranu v území realizáciou trvalých prekážok.

Okrsok 22 Zimný štadión

Výškový limit prípadnej novej zástavby je 5 nadzemných podlaží.

B.11.4.3. Časti mesta, pôvodne samostatné obce - zásady uplatnenia limitov rozvoja mesta, vyplývajúce z ochrany kultúrneho dedičstva

V 20. storočí nastal mimoriadny územný a demografický rozvoj Banskej Bystrice. Pôvodné mesto sa postupne sformovalo do väčšieho mestského organizmu, ku ktorému patria pôvodne samostatné obce v podobe častí mesta, a to: Iliaš, Jakub, Kostiviarska, Kráľová, Kremnička, Majer, Podlavice-Skubín, Radvaň, Rakytovce, Rudlová, Sásová, Senica, Šalková a Uľanka. Mesto sa po pripojení týchto obcí predovšetkým rozrástlo o nové, pôvodne nezastavané územia.

ČM IV Kostiviarska

- rešpektovať uličnú sieť v jadre mesta, sleduje pôvodne nespevnené komunikačné priestory v južnej časti obce,
- pri dostavbe dodržať pôvodnú parceláciu a typ zástavby,
- rešpektovať objekt kostola s opevnením na Jakubskej ceste 54, parc. č. 788, ktorý je evidovaný v ÚZPF pod č. 55/1, 2 a zabezpečiť jeho údržbu,
- počítať s revitalizáciou a krajinárskym dotvorením potoka Bystrica,
- architektonické úpravy, prestavby, nadstavby riešiť s ohľadom na charakter existujúcej zástavby, s ohľadom na hmoty a výškové zónovanie.

ČM VI Kremnička

- zachovať dobre čitateľné urbanistické jadro,
- zachovať pôvodnú parceláciu,
- pri architektonických úpravách, prestavbách, dostavbách a nadstavbách dôsledne dbať na súlad hmoty a výšky riešených objektov s existujúcou zástavbou,
- revitalizovať miestny cintorín,
- revitalizovať aj južne situovaný areál krematória s urnovým hájom,
- v súlade s pamiatkovým zákonom rešpektovať NKP - hrob a pomník, č. v ÚZPF 152, na parc. č. 56.

ČM II Iliaš

- zachovať prepojenie s ČM Kráľová dreveným mostom ponad Hron
- rešpektovať základnú historickú cestnú sieť súvisiacu s týmto prepojením,
- rešpektovať zvyšok historickej urbanistickej štruktúry situovanej na jednej strane Iliašovskej cesty pod lesným masívom.

ČM X Rakytovce

- zachovať a obnoviť murovanú klasicistickú zvonicu z konca 18. stor.

ČM IX Radvaň

- rešpektovať NKP v ČM:
  - kostol s areálom, č. v ÚZPF 71/1- 8, parc.č. 2910,
  - pomník, č. v ÚZPF 172, parc.č. 3352,
  - kaštieľ a park, č. v ÚZPF 2709/ 1, 2, parc.č. 3344, Radvanská ul.,
  - kaštieľ s areálom, č. v ÚZPF 73/1-5, parc.č. 3357- 3360, Sládkovičova 1,
  - kaštieľ s areálom, č. v ÚZPF 74/1-3, parc.č. 2576, 2576/1, 2573, 2577, Sládkovičova 4,
  - kostol, č. v ÚZPF 11116/0, parc. č. 3351, Sládkovičova ul.,
- zachovať historické jadro identifikovateľné podľa situovania farského kostola zo 14. stor., fary z 18. stor. a kaštieľov,
- zachovať evanjelický tolerančný klasicistický kostol z roku 1785 (bez veže) prestavaný v r. 1862-1865, so samostatne stojacou zvonicou,
- počítať s vypracovaním návrhu na pamiatkovú zónu.

ČM XI Rudlová

- zachovať pôvodný urbanizmus v zachovanej starej časti Rudlovej,
- rešpektovať čitateľné historické jadro,
- pokračovať v založenom rozvoji sídla s jasne čitateľnou SV-JZ osou,
- obmedziť rozvoj bytových a polyfunkčných domov na plochách nadväzujúcich na starú časť Rudlovej.

ČM XII Sásová

- zachovať pôvodný urbanizmus v zachovanej starej časti Sásovej,
- rešpektovať čitateľné historické jadro,
- nadviazať na typickú úzku parceláciu,
- doplňujúcu zástavbu situovať do hĺbky parciel v súlade so zachovanou zástavbou,
- rešpektovať opevnený rímsko-katolícky kostol pustovníkov sv. Antona a Pavla z 1.pol. 14. stor., prestavaný na prelome 15. a 16. stor., zapísaný v ÚZPF pod číslom 75/1,2 na Sásovskej ceste, parc.č. 702.

ČM XIII Senica

- zachovať pôvodnú urbanistickú štruktúru,
- udržiavať NKP – pamätnú tabuľu a pamätný dom č. v ÚZPF 176/1, 2 na Senickej ceste 60, parc. č. 2.

ČM XV Šalková

- zachovať Hronskú cestu s priľahlými dlhými a úzkymi parcelami,
- rešpektovať typickú hĺbkovú zástavbu v centre ČM.

ČM XVI Uľanka

- revitalizovať potok Bystrica,
- rešpektovať klasicistický rím.-kat. kostol Všech svätých z r. 1829,
- pri dostavbách, prestavbách a nadstavbách rešpektovať mierku, hmotu aj architektonický výraz existujúceho charakteru zástavby,
- v intenciách pamiatkového zákona pristupovať k NKP č. 2829/0 – pomník, parc.č. 608.

ČM VIII Podlavice a XIV Skubín, ako aj ČM III Jakub a VI Kráľová boli novou výstavbou a urbanizáciou hlavne v 2. polovici 20. storočia poznačené natoľko, že je bezpredmetné sa k nim vyjadrovať z hľadiska ochrany pamiatkového fondu, na nižšom stupni ÚPD je však nutné zaoberať sa myšlienkou dotvárajúcej regenerácie týchto sídiel a vytvoriť tak novú formu zástavby.

Všeobecne možno konštatovať, že architektonické a stavebné úpravy vo všetkých častiach mesta treba riešiť s ohľadom na ochranu jedinečného prírodného prostredia a zachovanie tradičného krajinného obrazu Banskej Bystrice, pričom však treba najmä

- rešpektovať siluetu, panorámu územia, obraz mesta (časti mesta) v krajine, konfiguráciu terénu, hodnotné pohľadové uhly v rámci krajiny (z prístupových ciest, železnice atď.), ale aj v interiéri sídla,
- rešpektovať charakteristický spôsob zástavby, zachovanú pôvodnú historickú uličnú štruktúru, hmotovú skladbu, urbanistickú kompozíciu, rozsah zachovania historickej štruktúry (vrátane zachovaných torz historicky zaujímavých stavieb),
- rešpektovať dominanty a výškové zónovanie blokov zástavby na základe analýzy základných kompozičných princípov,
- rešpektovať aj ostatné dobré miestne architektúry dotvárajúce identitu mesta (časti mesta),
- rešpektovať pri prestavbe regionálne znaky architektúry a urbanity mesta (časti mesta).

V prípade akýchkoľvek zemných prác v súvislosti s predpokladanými možnými archeologickými nálezmi treba postupovať v intenciách pamiatkového zákona, a podľa charakteru archeologických nálezov uvažovať s ich prezentáciou.

B.11.4.4. Objekty s legislatívnou ochranou kultúrnych pamiatok

Zoznam všetkých nehnuteľných kultúrnych pamiatok v meste Banská Bystrica a jeho záujmovom území, zapísaných v Ústrednom zozname pamiatkového fondu, je uvedený v nasledovných tabuľkách:

Tab. B.11.4.4-1 Objekty NKP v Pamiatkovej rezervácii Banská Bystrica

Č. ÚZPF rozsah OS	UNKP (unifikovaný názov kultúrnej pamiatky)	UNPO (unifikovaný názov pamiatkového objektu)	Adresa ulica – orient. číslo	Parcelné číslo	Súpisné číslo
2330/0	Dom meštiansky		Bakossova 2	1833	468
2331/0	Dom meštiansky		Bakossova 4	1835	469
2332/0	Dom meštiansky		Bakossova 6	1836	
2346/0	Dom meštiansky		Dolná 1	1483	134
2347/0	Dom meštiansky		Dolná 2	1601/4	135
2348/0	Dom meštiansky		Dolná 3	1484	136
2349/0	Dom meštiansky		Dolná 4	1600/1 1600/8	137
2350/0	Dom meštiansky		Dolná 5	1485/1-2	138
2351/0	Dom meštiansky		Dolná 6	1599/1 1599/5	139
2352/0	Dom meštiansky		Dolná 7	1489	140
2353/0	Dom meštiansky	Bethlenov	Dolná 8	1598	141
2354/0	Dom meštiansky		Dolná 9	1490	142
2355/0	Dom meštiansky		Dolná 10	1597	143
2356/0	Dom meštiansky		Dolná 11	1494	144
2357/0	Dom meštiansky		Dolná 12	1596/1	145
2358/0	Dom meštiansky		Dolná 13	1495	146
2359/0	Dom meštiansky		Dolná 14	1593	147
2360/0	Dom meštiansky		Dolná 15	1496/1	148
2361/0	Dom meštiansky		Dolná 16	1592	149
2362/0	Dom meštiansky		Dolná 17	1498/1	150
2363/0	Dom meštiansky		Dolná 18	1589	151
2364/0	Dom meštiansky		Dolná 19	1499	152
2365/0	Dom meštiansky		Dolná 20	1588	153
2366/0	Dom meštiansky		Dolná 21	1500/1	154

Č. ÚZPF rozsah OS	UNKP (unifikovaný názov kultúrnej pamiatky)	UNPO (unifikovaný názov pamiatkového objektu)	Adresa ulica – orient. číslo	Parcelné číslo	Súpisné číslo
2367/0	Dom meštiansky		Dolná 22	1585/1	155
2368/0	Dom meštiansky		Dolná 23	1519	156
2369/0	Dom meštiansky		Dolná 25	1520/1-2	158
2370/0	Dom meštiansky		Dolná 26	1576	159
2371/0	Dom meštiansky		Dolná 27	1523	160
2372/0	Dom meštiansky		Dolná 28	1575	161
2373/0	Dom meštiansky		Dolná 29	1524/1	162
2374/0	Dom meštiansky		Dolná 30	1574/2	163
2375/0	Dom meštiansky		Dolná 31	1525	164
2376/0	Dom meštiansky		Dolná 32	1571	165
2377/0	Dom meštiansky		Dolná 33	1526	166
2378/0	Dom meštiansky		Dolná 34	1570/1-2	167
2379/0	Dom meštiansky		Dolná 35	1529	168
2380/0	Dom meštiansky		Dolná 36	1567	169
2381/0	Dom meštiansky		Dolná 37	1530/1	170
2382/0	Dom meštiansky		Dolná 38	1566	171
2383/0	Dom meštiansky		Dolná 39	1531	172
2384/0	Dom meštiansky		Dolná 40	1565	173
2385/0	Dom meštiansky		Dolná 41	1532	174
2386/0	Dom meštiansky		Dolná 42	1563	175
2387/0	Dom meštiansky		Dolná 43	1533	176
2388/0	Dom meštiansky		Dolná 44	1562	177
2389/0	Dom meštiansky		Dolná 45	1534	178
2390/1 I-2	Dom meštiansky		Dolná 46	1555	179
94/1 I-3	Špitál s areálom (mestský špitál)	špitál Matej Bel-Funtík	Dolná 47	1535/1	180
2390/2 I-2	Dom meštiansky		Dolná 48	1554	181
94/2 I-3	Špitál s areálom	r.k. kostol sv.Alžbety	Dolná 49	1536	182
94/3 I-3	Špitál s areálom	tabuľa pamätná Matej Bel-Funtík	Dolná 47	1535/1	180
2392/0	Dom meštiansky		Dolná 50	1551	183
2393/0	Dom meštiansky		Dolná 52	1550	185
2394/0	Dom meštiansky		Dolná 54	1546/1	188
2395/0	Dom meštiansky		Dolná 56	545/1	189
2396/0	Dom meštiansky		Dolná 58	1544/1 1544/2	190
2397/0	Dom meštiansky		Dolná 60	1543	191
2416/0	Dom meštiansky		Horná Strieborná 7	1610/1	284
2417/0	Dom meštiansky		Horná Strieborná 8	1747	288
2418/0	Dom meštiansky		Horná Strieborná 9	1612	285
2419/0	Dom meštiansky		Horná Strieborná 13	1614/1-2	289
2420/0	Dom meštiansky		Horná Strieborná 15	1615/1	291
2421/0	Dom meštiansky		Horná Strieborná 16	1743	296
2422/0	Dom meštiansky		Horná Strieborná 18	1742	298
2423/0	Dom meštiansky		Horná Strieborná 19	1624	295
2424/0	Dom meštiansky		Horná Strieborná 21	1625	297
2398/0	Dom meštiansky		Horná ul.2	1326	55
2399/0	Dom meštiansky		Horná ul.3	8	60
10011/0	Dom meštiansky		Horná ul.4	1324	57
2400/0	Dom meštiansky		Horná ul.5	9	62
10012/0	Dom meštiansky		Horná ul.6	1323	59
2401/0	Dom meštiansky		Horná ul.7	10/2	64

Č. ÚZPF rozsah OS	UNKP (unifikovaný názov kultúrnej pamiatky)	UNPO (unifikovaný názov pamiatkového objektu)	Adresa ulica – orient. číslo	Parcelné číslo	Súpisné číslo
10013/0	Dom meštiansky		Horná ul.8	1319	61
2402/0	Dom meštiansky		Horná ul.9	11	66
2403/0	Dom meštiansky		Horná ul.10	1318	63
2404/0	Dom meštiansky		Horná ul.11	12/1	68
2405/0	Dom meštiansky		Horná ul.12	1315/1	65
2406/0	Dom meštiansky		Horná ul.13	13/1	
2407/0	Dom meštiansky		Horná ul.14	1314/1 1314/3	67 5748
2408/0	Dom meštiansky		Horná ul.16	1311	69
10014/0	Dom meštiansky		Horná ul.17	15	74
2409/0	Dom meštiansky		Horná ul.18	1310/1	71
10015/0	Dom meštiansky		Horná ul.20	1309/1	73
2410/0	Dom meštiansky		Horná ul.21	17	78
10016/0	Dom meštiansky		Horná ul.22	1307/1	75
10017/0	Dom meštiansky		Horná ul.23	18	
2411/0	Dom meštiansky		Horná ul.24	1306/1	77
10018/0	Dom bytový		Horná ul.25	118	82
2412/0	Dom meštiansky		Horná ul.26	1305/1-2	79
2413/0	Špitál		Horná ul.28	1302	81
2414/0	Dom meštiansky		Horná ul.32	1301	85
2415/0	Dom meštiansky		Horná ul.34	1299	87
10019/0	Dom meštiansky		Horná ul.36	1298/1	89
2446/0	Dom meštiansky		Kapitulská 1	1340	
2327/1 I-2	Kláštor jezuitov I.		Kapitulská 2	1446/2	341
2448/0	Dom meštiansky		Kapitulská 3	1341	304
2327/2 I-2	Kláštor jezuitov II.		Kapitulská 4	1446/1	305
2449/0	Dom meštiansky		Kapitulská 5	1342	306
2451/1 I-3	Kapitula s areálom	budova kapituly I	Kapitulská 6	1445/1	307
2450/0	Dom meštiansky		Kapitulská 7	1343	308
2451/2 I-3	Kapitula s areálom	budova kapituly II	Kapitulská 8	1444	309
2452/0	Dom meštiansky		Kapitulská 9	1344	310
2451/3 I-3	Kapitula s areálom	budova kapituly III	Kapitulská 10	1443	311
2453/0	Dom meštiansky		Kapitulská 11	1345	312
2454/0	Dom meštiansky		Kapitulská 13	1346	314
2733/1 I-2	Pamätník s areálom	pamätník SNP	Kapitulská 23	1332/1	282
2733/2 I-2	Pamätník s areálom	park	Kapitulská ul.	1332/1	
2320/3 I-5	Opevnenie mestské	Mäsiarska bašta	Kapitulská ul.	1332/1	547
2320/4 I-5	Opevnenie mestské	bašta hranatá	Kapitulská ul.	1332/1	
2320/2 I-5	Opevnenie mestské	Katovná bašta	Katovná ul.	1801	250
2320/5 I-5	Opevnenie mestské	Obuvnícka bašta	Kollárova ul.	23/2	7013
2425/0	Dom meštiansky		Lazovná ul. 1	1759	232
2426/0	Dom meštiansky		Lazovná ul. 3	1760	234
2427/0	Dom meštiansky		Lazovná ul. 5	1761	236
2428/0	Dom meštiansky		Lazovná ul. 7	1762	238
96/1	Dom meštiansky	dom meštiansky	Lazovná ul. 8	1765	239

Č. ÚZPF rozsah OS	UNKP (unifikovaný názov kultúrnej pamiatky)	UNPO (unifikovaný názov pamiatkového objektu)	Adresa ulica – orient. číslo	Parcelné číslo	Súpisné číslo
I-2	a pamätná tabuľa	Izidor Žiak-Somolický			
96/2 I-2	Dom meštiansky a pamätná tabuľa	tabuľa pamätná Izidor Žiak-Somolický	Lazovná ul. 8	1765	239
2430/0	Župný dom		Lazovná ul. 9	1784	240
2431/0	Dom meštiansky		Lazovná ul. 10	1763	241
95/1 I-2	Dom pamätný a pamätná tabuľa	dom pamätný Ján Botto	Lazovná ul. 11	1792	242
95/2 I-2	Dom pamätný a pamätná tabuľa	tabuľa pamätná Ján Botto	Lazovná ul. 11	1792	242
107/0	Miesto pamätné	miesto pamätné Pavol Križko	Lazovná ul. 12	1822	243
2433/0	Dom meštiansky		Lazovná ul. 13	1793/1	244
2434/0	Dom meštiansky		Lazovná ul. 14	1821	245
2435/0	Dom meštiansky		Lazovná ul. 15	1799	246
2436/0	Dom meštiansky		Lazovná ul. 16	1820	247
2437/0	Dom meštiansky		Lazovná ul. 17	1800/1	248
2438/0	Dom meštiansky		Lazovná ul. 18	1819	249
10024/0	Dom meštiansky		Lazovná ul. 19	1801	250
2439/0	Dom meštiansky		Lazovná ul. 20	1818	251
2440/0	Dom meštiansky		Lazovná ul. 21	1803	252
2441/0	Dom meštiansky		Lazovná ul. 22	1817	253
2442/0	Dom meštiansky		Lazovná ul. 24	1816	255
2443/0	Dom meštiansky		Lazovná ul. 26	1815	257
2444/0	Dom meštiansky		Lazovná ul. 28	1814	258
2445/0	Dom meštiansky		Lazovná ul. 30	1813/1	259
2320/1 I-5	Opevnenie mestské	múr hradbový	Moysesa Štefana námestie		
2335/0	Fara		Moysesa Štefana námestie 1	1327	29
2336/0	Dom meštiansky		Moysesa Štefana námestie 2	1330	30
2337/0	Dom meštiansky		Moysesa Štefana námestie 3	1331	31
2338/0	Dom meštiansky		Moysesa Štefana námestie 4	1333	32
2339/0	Dom meštiansky		Moysesa Štefana námestie 5	1334	33
2340/0	Dom meštiansky		Moysesa Štefana námestie 6	1335/2	34
2341/0	Dom meštiansky		Moysesa Štefana námestie 7	1336	35
2342/0	Dom meštiansky		Moysesa Štefana námestie 9	1774	37
2343/0	Dom meštiansky		Moysesa Štefana námestie 10	1775	38
2344/0	Dom meštiansky		Moysesa Štefana námestie 15	1779	43
2345/0	Dom meštiansky		Moysesa Štefana námestie 16	1783	44
3001/0	Dom meštiansky		Moysesa Štefana námestie 17	1828 1825	45
2321/1 I-9	Hrad mestský s areálom	brána opevnenia barbakánová	Moysesa Štefana námestie 26	1/1,1/3,1/4	52
2321/2 I-9	Hrad mestský s areálom	veža barbakánu	Moysesa Štefana námestie 26	1/2	53
2321/3 I-9	Hrad mestský s areálom	múr hradbový	Moysesa Štefana námestie		

Č. ÚZPF rozsah OS	UNKP (unifikovaný názov kultúrnej pamiatky)	UNPO (unifikovaný názov pamiatkového objektu)	Adresa ulica – orient. číslo	Parcelné číslo	Súpisné číslo
2321/4 I-9	Hrad mestský s areálom – bašta	Farská bašta	Moysesa Štefana námestie 18	1830	46
2321/5 I-9	Hrad mestský s areálom – bašta	Pisárska bašta	Moysesa Štefana námestie 21 22?	5/2	49

Č. ÚZPF rozsah OS	UNKP (unifikovaný názov kultúrnej pamiatky)	UNPO (unifikovaný názov pamiatkového objektu)	Adresa ulica – orient. číslo	Parcelné číslo	Súpisné číslo
2321/6 I-9	Hrad mestský s areálom	radnica	Moysesa Štefana námestie 25	2/1	51
2321/7 I-9	Hrad mestský s areálom	Palác, Matejov dom a Banícka bašta	Moysesa Štefana námestie 20	4	48
2321/8 I-9	Hrad mestský s areálom	kostol r.k. Nanebovzatia Panny Márie	Moysesa Štefana námestie 28	3/1	56
2321/9 I-9	Hrad mestský s areálom	kostol r.k. sv. Kríža slovenský	Moysesa Štefana námestie 21	5	49
109/0	Pomník	Jozef Dekrét Matejovie	Národná ul.	1471	
110/1 I-4	Hroby s náhrobníkmi	hrob s náhrobníkom Egra János	Moysesa Štefana námestie 47	1832/1	19
110/2 I-4	Hroby s náhrobníkmi	hrob s náhrobníkom Jozef Dekret Matejovie	Moysesa Štefana námestie 47	1832/1	19
110/3 I-4	Hroby s náhrobníkmi	hrob s náhrobníkom Izidor Žiak-Somolický	Moysesa Štefana námestie 47	1832/1	19
110/4 I-4	Hroby s náhrobníkmi	hrob s náhrobníkom Ján Móry	Moysesa Štefana námestie 47	1832/1	19
2826/0	Dom meštiansky		Národná ul. 8	1473	736
10010/0	Banka		Národná ul.10	1472/1	880
108/1 I-2	Hotel a pamätná tabuľa	hotel pamätný Matica slovenská	Národná ul.11	1424/1 1425/1	790
108/2 I-2	Hotel a pamätná tabuľa	tabuľa pamätná Matica slovenská	Národná ul.11	1424/1	
104/1 I-2	Internát a pamätná tabuľa	internát pamätný revolučný NV	Národná ul.12	1423	739
104/2 I-2	Internát a pamätná tabuľa	tabuľa pamätná revolučný NV	Národná ul.12	1423	739
10027/0	Dom meštiansky		Skuteckého 1	22/1	115
10028/0	Škola		Skuteckého 5	24	118
2328/0	Socha na stĺpe	Panna Mária	SNP námestie	5505/1	
2734/0	Pomník	sovietska armáda	SNP námestie	5505/1	
2455/0	Dom meštiansky		SNP námestie 1	1449/1	1
2456/0	Dom meštiansky		SNP námestie 2	1454	2
2457/0	Dom meštiansky		SNP námestie 3	1455/1	3
2458/0	Dom meštiansky	Thurzov, tzv. Mittelhaus	SNP námestie 4	1460	4
2459/0	Dom meštiansky		SNP námestie 5	1461/1	5
2460/0	Dom meštiansky		SNP námestie 6	1467	6
2461/0	Dom meštiansky		SNP námestie 7	1468	7
2462/0	Budova administratívna		SNP námestie 8	1470/1	8
2463/0	Dom meštiansky		SNP námestie 9	1477	9
2464/0	Dom meštiansky		SNP námestie 10	1478	
2465/0	Dom meštiansky		SNP námestie 11	1479/1	11
2466/0	Dom meštiansky		SNP námestie 12	1602/1-2	12
2467/0	Dom meštiansky		SNP námestie 13	1603	13

Č. ÚZPF rozsah OS	UNKP (unifikovaný názov kultúrnej pamiatky)	UNPO (unifikovaný názov pamiatkového objektu)	Adresa ulica – orient. číslo	Parcelné číslo	Súpisné číslo
2468/0	Dom meštiansky		SNP námestie 14	1751/1	14
2469/0	Dom meštiansky	Benického	SNP námestie 16	1753/1-2	16
2470/0	Dom meštiansky		SNP námestie 17	1755	17
2471/0	Dom meštiansky		SNP námestie 18	1756	18
97/1 I-2	Palác biskupský a pamätná tabuľa	palác biskupský pamätný Štefan Moyses	SNP námestie 19	1758/1-4	19
97/2 I-2	Palác biskupský a pam. tabuľa	tabuľa pamätná Štefan Moyses	SNP námestie 19	1758	19
2473/0	Dom meštiansky (Cisársky dom)		SNP námestie 20	1770/1	20
2474/0	Dom meštiansky		SNP námestie 21	1771	21
2475/0	Dom meštiansky	Ebnerov dom	SNP námestie 22	1772/1	22
2476/0	Banka		SNP námestie 23	1773/1	23
2477/0	Veža mestská		SNP námestie 24	1338	24
2478/0	Vážnica		SNP námestie 25	1339/2	25
2327/3 I-3	Kláštor Jezuitov	kostol r.k. sv. Františka Xaverského	SNP námestie 26	1447	26
2479/0	Dom meštiansky	Oberhaus	SNP námestie 27	1448	27
11297/0	Škola		Štefánikovo nábrežie 6	1355/1-2 1354	954
103/1 I -2	Budova administratívna a pamätná tabuľa	budova administratívna pamätná - povereníctvo SNR	Švantnera Františka 9	1439/1	527
103/2 I -2	Budova administr. a pamätná tabuľa	tabuľa pamätná - povereníctvo SNR	Švantnera Františka 9	1439	527

Tab. B.11.4.4-2 Objekty NKP za hranicou Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica na území ochranného pásma

Č. ÚZPF rozsah OS	UNKP (unifikovaný názov kultúrnej pamiatky)	UNPO alebo bližšie určenie	Adresa ulica – orient. číslo	Parcelné číslo	Súpisné číslo
3467/0	gymnázium pamätné	SNP	Československej armády 7	1225	753
113770	internát		Československej armády 25	1265	1007
2626/1 I-3	Vila s areálom	Vila Dominik Skutecký	Horná ul. 55	151	107
2626/2 I-3	Vila s areálom	pamätná tabuľa Dominik Skutecký	Horná ul. 55	151	107
2626/3 I-3	Vila s areálom	záhrada	Horná ul. 55	150/1-3	
11376/0	administratívna budova		Horná ul. 60	1266/3	838
10020/0	Vila		Horná ul. 69	383	112
10781/0	Park mestský		Kráľa Janka ul.	2690/1-2 2691/1-2 2692/1-5	
10021/0	Vila		Kráľa Janka ul.7	3300/1-2	226
10022/0	Vila		Kráľa Janka ul.9	3301	229
10023/0	Vila		Kráľa Janka ul.11	3304	231
105/0	Dom bytový		Kukučínova ul. 5	163/1	4150
2710/1	Hámor	hámor medený	Laskomerská 2	2290/41	515

Č. ÚZPF rozsah OS	UNKP (unifikovaný názov kultúrnej pamiatky)	UNPO alebo bližšie určenie	Adresa ulica – orient. číslo	Parcelné číslo	Súpisné číslo
I-4					
2710/2 I-4	Hámor	dielne	Laskomerská ul.	2290/5	
2710/3 I-4	Hámor	haly výrobné	Laskomerská ul.	2290/35	
2710/4 I-4	Hámor	náhon vodný	Laskomerská ul.	2290/2,27, 39	
10025/0	Chudobinec		Lazovná ul. 23	2233	254
10026/0	Škola		Lazovná ul. 25	2219/4	256
98/1 I-2	Kostol s areálom	kostol ev. a.v.	Lazovná ul. 46	2168	268
98/2 I-2	Kostol s areálom	fara pamätná ev. a.v.	Lazovná ul. 44	2167/1	194 271
98/3 I-2	Kostol s areálom	tabuľa pamätná Karol Kuzmány	Lazovná ul. 44	2167/1	271
112/1 I-8	Hroby s náhrobníkmi súbor	hrob s náhrobníkom Terézia Vansová	Lazovná ul. 42	2169/2	
112/2 I-8	Hroby s náhrobníkmi súbor	hrob s náhrobníkom B.Ľ Grossmann	Lazovná ul. 42	2169/2	
112/3 I-8	Hroby s náhrobníkmi súbor	hrob s náhrobníkom Samuel Libay	Lazovná ul. 42	2169/2	
112/4 I-8	Hroby s náhrobníkmi súbor	hrob s náhrobníkom K.A. Zipser	Lazovná ul. 42	2169/2	
112-5 I-8	Hroby s náhrobníkmi súbor	hrob s náhrobníkom Ján Botto	Lazovná ul. 42	2169/2	
112/6 I-8	Hroby s náhrobníkmi - súbor – Matuška A.	hrob s náhrobníkom Alexander Matuška	Lazovná ul. 42	2169/2	
112/7 I-8	Hroby s náhrobníkmi - súbor – Figuš-Bystrý Vilia	hrob s náhrobníkom Viliam Figuš-Bystrý	Lazovná ul. 42	2169/2	
112/8 I-8	Hroby s náhrobníkmi - súbor – Rázus Martin	hrob s náhrobníkom Martin Rázus	Lazovná ul. 42	2169/2	
10034/0	Kaplnka	r.k. sv. Ján Nepomucký	Pod Urpínom 1	5648	
3002/0	Dom meštiansky	Thurzov	Pod Urpínom 13	4267	
106/0	Dom spolkový	dejiny robotníckeho hnutia	Robotnícka ul. 3	1261	841
2992/0	Hrob s náhrobníkom	Dominik Skutecký	Rudlovská cesta	256/2	
102/1 I-2	Súd a pamätná tabuľa	súd pamätný povereníctvo SNR	Skuteckého ul. 7	117	120
102/2 I-2	Súd a pamätná tabuľa	pamätná tabuľa povereníctvo SNR	Skuteckého ul. 7	117	120
101/1 I-2	Budova administratívna a pamätná tabuľa	budova administratívna	Skuteckého ul. 10	139	123
101/2 I-2	Budova administratívna a pamätná tabuľa	tabuľa pamätná sídlo SNR	Skuteckého ul. 10	139	123
100/1 I-2	Škola pamätná a pamätná tabuľa	škola pamätná povereníctvo SNR	Skuteckého ul. 11	108	124
100/2 I-2	Škola pamätná a pamätná tabuľa	tabuľa pamätná povereníctvo SNR	Skuteckého ul. 11	108	124
10029/0	Vila		Skuteckého ul. 12	146	125
10030/0	Vila		Skuteckého ul. 13, 15	106	126
10031/0	Vila		Skuteckého ul. 14	153	127
10032/0	Vila		Skuteckého ul. 16	154	128
10033/0	Vila		Skuteckého ul. 22	381/1	132
2588/1	Kalvária	kostol r.k. Povýšenia	východný svah	5389	132/84

Č. ÚZPF rozsah OS	UNKP (unifikovaný názov kultúrnej pamiatky)	UNPO alebo bližšie určenie	Adresa ulica – orient. číslo	Parcelné číslo	Súpisné číslo
I-13		sv.Kríža	vrchu Urpín		
2588/2 I-13	Kalvária	múr ohradný	východný svah vrchu Urpín	5383/11	
2588/3 I-13	Kalvária	kalvária	východný svah vrchu Urpín	5396/1,3 5643/2 5383/2 5385/2 5389 5390/6-7	

Č. ÚZPF rozsah OS	UNKP (unifikovaný názov kultúrnej pamiatky)	UNPO alebo bližšie určenie	Adresa ulica – orient. číslo	Parcelné číslo	Súpisné číslo
2588/4 I-13	Kalvária	kaplnka Krížovej cesty 1.zastavenie	východný svah vrchu Urpín	5396/7	
2588/5 I-13	Kalvária	kaplnka Krížovej cesty 2.zastavenie	východný svah vrchu Urpín	5396/18	
2588/6 I-13	Kalvária	kaplnka Krížovej cesty 3.zastavenie	východný svah vrchu Urpín	5396/18	
2588/7 I-13	Kalvária	kaplnka Krížovej cesty 4.zastavenie	východný svah vrchu Urpín	5396/18	
2588/8 I-13	Kalvária	kaplnka Krížovej cesty 5.zastavenie	východný svah vrchu Urpín	5643/14	
2588/9 I-13	Kalvária	kaplnka Krížovej cesty 6.zastavenie	východný svah vrchu Urpín	5383/6	
2588/10 I-13	Kalvária	kaplnka Krížovej cesty 7.zastavenie	východný svah vrchu Urpín	5383/6	
2588/11 I-13	Kalvária	kaplnka Krížovej cesty 8.zastavenie	východný svah vrchu Urpín	5643/2	
2588/12 I-13	Kalvária	aleja I. jednoradová lipová	východný svah vrchu Urpín	5383/6,14 5385/2 5396/1,6, 18 5643/2,14	
2588/13 I-13	Kalvária	aleja II. jednoradová lipová	východný svah vrchu Urpín	5643/2,4, 14 5383/2 5390/6 5396/8	

Tab. B.11.4.4-3 Objekty vytypované na zápis do ÚZPF na území PR Banská Bystrica

Parcelné číslo	Súp. číslo	Adresa ulica – orient.č.	Názov objektu	Vznik	Dôvod zápisu
5458/13		Horná ul. (pred objektom Hungária na križovatke Horná-Skuteckého	park	koniec 19. stor.	zachovaný pôdorys, kompozícia, dôležitá súčasť uličného interiéru
19/1-2		Horná ul. 23	záhrada	koniec 18, začiatok 19. stor.	zachovaný pôdorys, kompozícia
120	86	Horná ul. 29	dom bytový	začiatok 20. stor.	zachovaný pôdorys, dispozícia, hmota, fasády
121/1	88	Horná ul. 31	dom bytový	začiatok 20. stor.	
1347/1	315	Kapitulská ul. 15	dom meštiansky	goticko-renesančné jadro, fasády 19.stor.	
1348	316	Kapitulská ul. 17	dom meštiansky	renesančné jadro, fasády 19.stor.	
124	117	Skuteckého ul. 2,4	dom spolkový	koniec 19. stor.	zachovaný pôdorys, dispozícia, hmotová
125/3	119	Skuteckého ul. 6	dom bytový	koniec 19. stor.	

130	121	Skuteckého ul. 8	škola	1903	skladba, fasády
1371	788	Štefánikovo nábrežie 2	vila mestská	začiatok 30.rokov 20. stor.	
1370	628	Štefánikovo nábrežie 3	vila mestská	začiatok 30.rokov 20. stor.	zachovaný pôdorys, dispozícia, hmotová skladba, fasády
1366	794	Štefánikovo nábrežie 4	vila mestská	začiatok 30.rokov 20. stor.	
1361/1	836	Štefánikovo nábrežie 5	vila mestská	začiatok 30.rokov 20. stor.	
361/1	599	Figuša-Bystrého Viliama ul. 4	vila mestská	20.roky 20.stor.	zachovaný pôdorys, dispozícia, hmota, fasády

Tab. B.11.4.4-4 Objekty vytypované na zápis do ÚZPF na území OP PR Banská Bystrica

Parcelné číslo	Súp. číslo	Adresa ulica – orient.č.	Názov objektu	Vznik	Dôvod zápisu
137	101	Horná ul. 45	dom meštiansky	staršie jadro pred r.1851 takmer v dnešnom pôdorysnom rozsahu	
141	103	Horná ul. 47	dom meštiansky		
143	105	Horná ul. 49	dom meštiansky		
1269/1	104	Horná ul. 52	dom meštiansky	19. storočie	zachovaný pôdorys, dispozícia, hmota, fasády
161	110	Horná ul. 63	dom meštiansky	po roku 1910	zachovaný pôdorys, dispozícia, secesné fasády
162	111	Horná ul. 65	dom mestský	po roku 1910	
2673	417	Hatalu Martina ul. 3	vila mestská	po roku 1908	zachovaný pôdorys, dispozícia, fasády
2664	419	Hatalu Martina ul. 6	vila mestská	po roku 1908	
2656	421	Hatalu Martina ul. 8	vila mestská	po roku 1908	
2250/2	822	Kráľa Janka ul. 16	vila Július Flache	1929	
3338	846	Hurbana Jozefa Miloslava ul. 9	gymnázium katolícke	1925	pôvodne Vincentinum – r.k. sirotinec, zachovaný pôdorys, dispozícia, hmotová skladba, fasády
93	997	Kollárova ul. 23	vila mestská	20.roky 20.stor.	zachovaný pôdorys, dispozícia, fasády
101	998	Kollárova ul. 27	dom bytový	20.roky 20.stor.	
2459	514	Laskomerská ul. 1	obytný dom	16. storočie	zachovaný pôdorys, dispozícia, hmota, fasády
2456	516	Laskomerská ul. 3	dom nočného strážcu	16. storočie	
2455/1	518	Laskomerská ul. 5	dom hámorského šafára	prestavba, začiatok 17.stor.	zachovaný pôdorys, dispozícia, členenie fasád (omietka s renesančnou výzdobou zosekaná)
2240/1	265	Lazovná ul. 41	budova správna	staršie jadro, prestavba, začiatok 20.stor.	zachovaný pôdorys, dispozícia, hmota, členenie fasád (prestavané antikové murivo)
2168		Lazovná ul.	brána murovaná	1760	murovaná brána do areálu ev.a v. kostola
2166		Lazovná ul.	plot kovový s kamennou podmurovkou	20.roky 20.stor.	vymedzenie hraníc areálu z JV strany, prvok uličného interiéru
2241/1	267	Lazovná ul. 43	vila mestská	začiatok 20.stor.	zachovaný pôdorys, dispozícia, fasády
2243/1	269	Lazovná ul. 45	dom obytný	staršie jadro, pred rokom 1859	zachovaný pôdorys, dispozícia, hmota, fasády
2271	nemá	Lazovná ul.	dom obytný	staršie jadro,	

				pred rokom 1859	
3380/1	583	Na Troskách ul. 12	dom obytný	staršie jadro, pred rokom 1859	
1273	595	Robotnícka ul. – Železničiarska ul.	dom bytový		
2259	410	Tajovského ul. 4	vila mestská	začiatok 20.stor.	
2475/5	413	Tajovského ul. 10	škola (dnes Ekonomická fakulta UMB)	začiatok 20.stor., 1914	zachovaný pôdorys, dispozícia, hmotová skladba, fasády
2480/1	415	Tajovského ul. 14	vila mestská	začiatok 20.stor.	
2485	930	Tajovského ul. 18	vila mestská	po roku 1910	
1724/1 1724/9	14616 442	Vansovej Terézie ul. 5	obytný dom	po roku 1910	
Parcelné číslo	Súp. číslo	Adresa ulica – orient.č.	Názov objektu	Vznik	Dôvod zápisu
1725	440	Vansovej Terézie ul. 7	obytný dom	1910	
1729	432	Vansovej Terézie ul. 15	obytný dom	1910	zachovaný pôdorys, dispozícia, hmota, fasády
130	121	Skuteckého ul. 8	škola	1903	pôvodne chlapčenská meštianska škola, zachovaný pôdorys, dispozícia, hmotová skladba, fasády
164	956	Skuteckého ul. – Kukučínova ul. 20	škola a dielne (bývalá SPŠ stavebná)	1934	pôvodne Odborná kovorobná škola, zachovaný pôdorys, dispozícia, hmotová skladba, fasády
170/9	6868	Skuteckého ul. 27	škola (dnes Konzervatórium J.L.Bellu)	1892-1893	pôvodne mestská pešia kasáreň, zachovaný pôdorys, dispozícia, hmotová skladba, fasády

Tab. B.11.4.4-5 Objekty zapísané v ÚZPF na území častí mesta – bývalých samostatných obcí

ČM	Č. v ÚZPF	Unifikovaný názov NKP a PO (zaužívaný názov)	Ulica/námestie	Parcelné č.
Kostiviarska	55/1	Kostol s opevnením – kostol – r.k. sv.Jakuba staršieho	Jakubská cesta 54	788
	55/2	Kostol s opevnením – opevnenie kostola	Jakubská cesta 54	788
Kremnička	152/1	Hrob a pomník – hrob – zavraždení občania	Kremnička	56
	152/2	Hrob a pomník – pomník – zavraždení občania	Kremnička	56
Radvaň	175/0	Hrob s náhrobníkom – Sládkovič A.		
	71/1	Kostol s areálom – kostol – r.k. Narodenia P.Márie	Kalinčiakova ul.	2910
	71/2	Kostol s areálom – zvonica	Kalinčiakova ul.	
	71/3	Kostol s areálom – múr hradbový	Kalinčiakova ul.	
	71/4	Kostol s areálom – bašta I	Kalinčiakova ul.	
	71/5	Kostol s areálom – bašta II	Kalinčiakova ul.	
	71/6	Kostol s areálom – schodisko	Kalinčiakova ul.	
	71/7	Kostol s areálom – kríž	Kalinčiakova ul.	
	71/8	Kostol s areálom – fara	Kalinčiakova ul.	
	2709/1	Kaštieľ a park - kaštieľ	Radvanská ul.	3344
	2709/2	Kaštieľ a park - park	Radvanská ul.	
	172	Pomník – Sládkovič A.	Sládkovičova ul.	3352

	73/1	Kaštieľ s areálom – kaštieľ	Sládkovičova 1	3357-3360
	73/2	Kaštieľ s areálom – opevnenie kaštieľa	Sládkovičova 1	
	73/3	Kaštieľ s areálom – bastión	Sládkovičova 1	
	73/4	Kaštieľ s areálom – park	Sládkovičova 1	
	73/5	Kaštieľ s areálom – ľadovňa	Sládkovičova 1	
	74/1	Kaštieľ s areálom – kaštieľ	Sládkovičova 4	2576/1, 2573, 2576, 2577
	74/2	Kaštieľ s areálom –brána opevnenia	Sládkovičova 4	
	74/3	Kaštieľ s areálom – park	Sládkovičova 4	
	11116/0	Kostol – kostol ev. a.v.	Sládkovičova ul.	3351
ČM	Č. v ÚZPF	Unifikovaný názov NKP a PO (zaužívaný názov)	Ulica/námestie	Parcelné č.
Sásová	75/1	Kostol s opevnením – kostol	Sásovská cesta 60	702
	75/2	Kostol s opevnením – opevnenie kostola	Sásovská cesta 60	
Senica	176/1	Dom pamätný a pam. tabuľa – dom pamätný – sov.armáda	Senická cesta 57	2
	176/2	Dom pamätný a pam. tabuľa – tabuľa pamätná	Senická cesta 57	
Uľanka	2829/0	Pomník – pomník - SNP		608

B.11.4.5. Objekty dotvárajúce pamiatkové prostredie

V zmysle stanoviska KPÚ v Banskej Bystrici ku konceptu ÚPN mesta Banská Bystrica sú ako objekty dotvárajúce pamiatkové prostredie stanovené:

- Ulica ČSA č. 11, č. 13 a č.15
- Ulica ČSA č. 23
- Horná ulica č. 38
- Horná ulica č. 38
- Horná ulica č. 42
- Horná ulica č. 47
- Horná ulica č. 48
- Horná ulica č. 49
- Horná ulica č. 50
- Kollárova ulica č. 5
- Kollárova ulica č. 7
- Kollárova ulica č. 9
- Kollárova ulica č. 11
- Kollárova ulica č. 13
- Kollárova ulica č. 15
- Kollárova ulica č. 17
- Kollárova ulica č. 19
- Kollárova ulica č. 21
- Kollárova ulica č. 23
- Kollárova ulica č. 25
- Kollárova ulica č. 27
- Kollárova ulica č. 29
- Kollárova ulica č. 5
- Kollárova ulica č. 5
- Národná 13-15, bytový dom.

V zmysle stanoviska KPÚ v Banskej Bystrici ku konceptu ÚPN mesta Banská Bystrica sú ako ďalšie objekty dotvárajúce pamiatkové prostredie stanovené:

- Robotnícka ulica č. 11
- Robotnícka ulica č. 12
- Robotnícka ulica č. 13
- Robotnícka ulica č. 15
- Robotnícka ulica č. 17
- Robotnícka ulica č. 19
- Robotnícka ulica č. 24
- Rudlovská cesta č. 2
- Rudlovská cesta č. 4
- Rudlovská cesta č. 14
- Rudlovská cesta č. 16
- Rudlovská cesta č. 18
- Železničiarska ulica č. 9
- Železničiarska ulica č. 12.

B.11.4.6. Ochranné pásma nehnuteľných kultúrnych pamiatok mimo PR

Rozhodnutím Pamiatkového úradu SR č. PÚ-06/1839-4/9886/KOW zo dňa 15. 12. 2006 bolo vyhlásené ochranné pásmo nehnuteľných kultúrnych pamiatok Kaštieľ s areálom (kaštieľ Radvanskovcov), Kostol evanjelický a.v. a Pomník (A.Sládkovič) v Banskej Bystrici – mestskej časti Radvaň, evidovaných v ÚZPF SR pod č. 73/1-5, 11116/0 a 172/0, parcelné č. 3357, 3358/1, 3358/2, 3359, 3360/1; 3351; 3352.

ÚPN mesta rešpektuje vyššie uvedené OP podľa vyššie uvedeného rozhodnutia PÚ SR a v zmysle v ňom stanovených podmienok ochrany a usmerneného rozvoja (podmienok činností) na území OP.

Ochranné pásmo NhNKP je územne vymedzené v grafickej časti ÚPN mesta – výkres č.7a - Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia, chránené pohľady v grafickej časti ÚPN mesta – výkres č.7b - Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia – Priestorotvorné regulatívy.

B.11.4.7. Evidencia pamätihodností mesta Banská Bystrica

Územný plán zohľadňuje všetky aspekty ochrany kultúrneho dedičstva, kultúrnej krajiny a tradičného využitia zeme, a tým sa stáva základom pre záchranu identity riešeného územia. Predmetom ochrany takto chápaného územného plánu je krajinný obraz vyjadrený ochranou prirodzenej konfigurácie terénu, tradičného využitia zeme, historických komunikácií, vodných tokov, masívov a skupín zelene, hmotovo-priestorovej skladby urbanity, zachovaním akcentácie historických dominánt i emotívneho pôsobenia prvkov malej architektúry (prícestné kaplnky, kríže, staré cintoríny...).

V nadväznosti na ÚPN mesta by mali byť po podrobnom prieskume predmetom ochrany na území mesta (napr. v historických jadrách bývalých obcí) dodatočne do Ústredného zoznamu pamiatkového fondu zapísané objekty a prvky regionálnej kultúry, ktoré doposiaľ vykazujú kultúrno-historické hodnoty a ich stavebno-technický stav umožňuje ochranu ich autenticity, alebo v zmysle pamiatkového zákona môže obec rozhodnúť o utvorení a odbornom vedení evidencie pamätihodností obce.

Do evidencie pamätihodností obce by mali byť zaradené okrem hnuteľných a nehnuteľných vecí, ktoré nie sú zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu Slovenskej republiky, ale ktorá majú pre mesto svoju historickú, architektonickú, urbanistickú, krajinnú, kultúrnu, výtvarnú, umelecko-remeselnú, spoločenskú, vedeckú alebo technickú hodnotu, aj kombinované diela prírody a človeka, historické udalosti, názvy ulíc (ktoré sa viažu k histórii a osobnostiam obce), zemepisné a katastrálne názvy, ktoré sa viažu k histórii a osobnostiam

obce. Zoznam evidovaných pamätihodností mesto Banská Bystrica predloží na odborné a dokumentačné účely krajskému pamiatkovému úradu; ak ide o nehnuteľné veci, predloží zoznam aj stavebnému úradu.

Mestské zastupiteľstvo v Banskej Bystrici vydalo v súlade s platnou legislatívou na úseku ochrany pamiatkového fondu[5] dňa 30.3.2010 uznesením č. 767/2010 Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č.4/2010 o evidencii pamätihodností Mesta Banská Bystrica (s platnosťou od 1.5.2010), ktoré upravuje spôsob utvorenia a odborného vedenia evidencie pamätihodností a určuje podmienky výberu a zápisu do Zoznamu pamätihodností mesta. Cieľom tohto VZN je „vyhlásiť pamätihodnosti mesta a schváliť ich evidenciu v záujme ochrany ich kultúrnohistorickej hodnoty, zachovanie a zlepšenie ich stavu pre budúce generácie“.

Na základe uvedeného VZN vyhlásené pamätihodnosti mesta Banská Bystrica[6] predloží mesto Banská Bystrica na odborné a dokumentačné účely krajskému pamiatkovému úradu; ak ide o nehnuteľné veci, predloží zoznam aj stavebnému úradu.

B.11.5. Archeologické lokality

B.11.5.1. Archeologické lokality na území mesta

B.11.5.1.1. Pamiatková rezervácia Banská Bystrica

Banská Bystrica má význam i z hľadiska poznania vývoja našich miest. Svedčia o tom pozoruhodné archeologické objavy zaznamenané v Dolnej ulici, predovšetkým však na Námestí SNP. Ďalšími miestami potrebného a navrhovaného archeologického výskumu sú miesta s jasnou lokalizáciou hradobného systému (predovšetkým mestských brán), ktoré po odkryve odporúča ÚPN mesta primerane prezentovať[7].

Dolná ulica:

I. Dolná ul., č. 35 – č. ÚZPF: 2379/0 (Ebnerov dom)
- výskumy v rokoch 1974 a 1979
- kachliarska dielňa v 15. stor. - zanikla pri požiari v roku 1500 - bohaté nálezy komorových neglazovaných kachlíc s reliéfnou figurálnou výzdobou

II. Dolná ul., parkovisko - za hranicou PR, parcelné č. 5513 (?)
- výskum 1993
- nález zaklenutého mlynského náhonu (novovek)

III. Dolná ul., č. 10 a 12 – č. ÚZPF: 2355/0 a 2357/0
- výskum v roku 1993.
- odkrytie neznámych suterénnych priestorov zo 16.-17. stor., nálezy keramiky zo 14.-16. stor. a mincí zo 14. a 15. stor.

IV. Dolná ul., č. 19 – č. ÚZPF: 2364/0
- nálezy keramiky z 15. stor. v požiarovej vrstve, získané pri kopaní základov (r. 1996, 1997) a nálezy renesančných kachlíc

V. Dolná ul., č. 33 – č. ÚZPF: 2377/0
- výskum 2002
- v rámci rekonštrukcie barokového domu zistená kultúrna vrstva so stredovekými nálezmi (15. stor.) dokladajúca gotické jadro objektu, a jeho prestavbu po požiari vr. 1761

[5] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov.*

[6] *Uzn. MsZ č. 311/2011 zo dňa 13.12.2011 a uzn. MsZ č. 705/2012 zo dňa 13.11.2012.*

[7] *Pozn.: vzhľadom na požiadavku Krajského pamiatkového úradu v Banskej Bystrici boli v návrhu ÚPN mesta*
- *z textovej časti odstránené čísla parciel archeologických lokalít na území mesta (kapitola E.4.1.1.),*
- *z textovej časti odstránené názvy všetkých archeologických nálezísk, okrem tých, ktoré sú súčasťou ÚZPF,*
- *z grafickej časti odstránené značky evidovaných archeologických nálezísk ako aj značky lokalít s predpokladom ďalších archeologických nálezov.*

VI. Okolie dolnej brány - torzá viacerých nie celkom definovaných murív, gotický architektonický článok a deštrukcia drevozemného opevnenia z roku 1540 (výskum v roku 2009)

Námestie SNP:

I. Nám. SNP č. 16 – č. ÚZPF: 2469/0 (Benického dom)
- výskum 1982, 1986 /?/
- zo suterénu staršieho, pôvodne samostatne stojaceho domu v západnej časti parcely pochádzajú nestratifikované keramické nálezy, rámcovo datované do 13.- l4. storočia

II. Priestor Nám. SNP, pred domom č. 7 na komunikácii - parcelné č. 5505
- v hĺbke 190 cm zistené (v r. 1993) staršie (pravdepodobne novoveké) drevené kanalizačné potrubie o priemere 20 cm

III. Priestor Nám. SNP, pri fontáne - parcelné č.: 5505
- výskum 1994
- odkryté porušené drevené potrubie o priemere 20 cm, vyrobené z borovicového kmeňa (/pravdepodobne novoveké)

IV. Nám. SNP č. 3 – č. ÚZPF: 2457/0, parcelné č.: 1455/1
- výskum 1994, 1995 a 1996
- v priestore vnútrobloku vo dvore sa na JV okraji parcely podarilo odkryť časť dreveného - zrubového objektu z 2.polovice 15. storočia, ktorý zanikol pri požiari v roku 1500 (vlastníkom uvedeného pozemku bol v tomto období Ján Thurzo); sprievodné nálezy predstavovali pomerne bohatú výbavu: sklenené nádoby, biela keramika, kachlice a pod.; v superpozícii pod objektom sa zistila konštrukcia starších drevených žľabov vodovodu (spred polovice 15. stor.) pod ktorými sa našli fragmenty slovanskej keramiky z 10. storočia

V. Nám. SNP č. 1 – č. ÚZPF: 2455/0, parcelné č.: 1449
- výskum 1996 a 1997
- pri sledovaní rekonštrukčných prác v suterénnych priestoroch radnice bola zistená čierna kultúrna vrstva, datovaná keramickými nálezmi do 13.- l4. storočia; na prízemí sa našli fragmenty neglazovaných komorových kachlíc datovaných do 15. stor. a na prvom poschodí sa pri odstraňovaní násypu z renesančnej klenby zachránilo veľké množstvo gotických kachlíc - približne z troch kachlových pecí; na nádvorí zistené mohutné murivá zo 16. storočia ako aj žumpa pod prevétom a odpadové jamy; v dvornom krídle zistená zasypaná bližšie nedatovaná studňa (2008)

Pozoruhodné archeologické objavy zaznamenané v Dolnej ul., predovšetkým však na Námestí SNP, ale aj systematické sledovanie zásahov do terénu a výsledky zberu archeologických nálezov (hnuteľných), zaraďujú uvedené časti pamiatkovej rezervácie do kategórie archeologických nálezísk. Dôsledné sledovanie zemných prác, požadovanie a realizovanie predstihových - záchranných archeologických výskumov (predovšetkým vo vnútroblokoch a dvoroch) je zásadným predpokladom pre ochranu archeologických nálezov – hnuteľných i nehnuteľných, a súčasne aj jedinou možnosťou na objasnenie zložitého historického a stavebno-urbanistického vývoja sídla.

Námestie Štefana Moysesa:

I. Nám. Š. Moysesa č. 17 – č. ÚZPF: 3001/0 (Farský dvor)
- výskum 1987, obnovený v r. 2004 - negatívne výsledky
- zistené bolo zníženie terénu v rámci mladších stavebných fáz komplexu a potvrdená prístupová komunikácia do neskorogotického objektu; v suteréne východného krídla sa v základovom murive obnažil pôvodný otvor, neskôr sekundárne zamurovaný

II. Nám. Š. Moysesa č. 23 – parcelné č. 1778/1
- výskum 1988
- vo vstupnom priestore základnej školy, vo vyhĺbenej jame (400 x 200 x 190 cm) bol v hĺbke 163-190 cm odkrytý blok mazanice (pravdepodobne z pece) s keramickým materiálom, datovaným rámcovo do neskorej doby bronzovej; jednoznačne bol narušený základmi gotickej stavby, zapustenými do hĺbky 180 cm; nad pravekým objektom sa v profile zistila kultúrna vrstva zo 14.-16. storočia

III. Nám. Š. Moysesa, pred domom č. 11 - parcelné č.: 5419 /?/

- archeologický dozor v r. 1996
- z vyhĺbenej ryhy (hĺbka 100 cm) ojedinelý keramický nález (dno nádoby), datovaný do 12. storočia. Východne od miesta nálezu zachytená na ploche 7 x 3 m spálená kultúrna vrstva a obytný drevený príbytok, datovaný na základe sprievodných nálezov do 14.-15. stor., so zánikovým horizontom spôsobeným požiarom v r. 1500

IV. Nám. Š. Moysesa, pred domom č. 12 - parcelné č.: 5419 /?/
- archeologický dozor v r. 1996
- vo vzdialenosti 5 m východne od domu potravín bol zistený suterén gotického domu; kultúrna vrstva so stredovekou keramikou sa zistila aj pred JV nárožím banky Slovakia a ďalší stredoveký objekt južne od JZ nárožia novej tržnice

V. Priestor Nám. Š. Moysesa, pred rozhraním domov č. 14 –15 (č. ÚZPF: 2344, parcelné č. 5419),
- sledovanie prác v súvislosti s výmenou inžinierskych sieti a následným osadením novej dlažby - r. 1996
- v priestore námestia zistený v hĺbke 250 cm zaklenutý kamenný objekt (chodba ?) široký 100 cm a vysoký 120 cm, smerujúci k Farskej bašte; nález nebolo možné preskúmať ani zdokumentovať, nakoľko bol urýchlene zasypaný

VI. Priestor Nám. Š. Moysesa na mieste asanovanej starej tržnice, vybudovanej v polohe zasypanej vodnej priekopy (písomne doloženej v r. 1480) - parcela č. 1/2, resp. 2287
- záchranný výskum 1996
- čiastočne zachytený priebeh priekopy bol zdokumentovaný v dĺžke 120 m; nepodarilo sa však zistiť jej šírku ani hĺbku (zasypaná bola koncom 18 stor.)

VII. Dvorová parcela Nám. Š. Moysesa 2 – dvorná parcela
- kultúrna vrstva a vydrevená odpadová jama zo stredoveku

VIII. Priestor pred prétoriom
- zaniknutý zaklenutý suterénny objekt z vrstvou naplaveniny a neidentifikované murivá pri pretóriu

Celý priestor Námestia Š. Moysesa je archeologickým náleziskom, kde sa pod dlažbou, resp. súčasnou zástavbou nachádzajú pozostatky starších sídelných celkov (praveké osídlenie) i staršej stredovekej drevenej zástavby, ktorú zrejme až začiatkom 16. stor. nahradila kamenná architektúra.

Ulica Jána Cikkera

I. Parcela č. 1426
- záchranný výskum v r. 2000 bol vyvolaný zistením kultúrnej vrstvy s najmenej tromi sídliskovými horizontami od včasného až po neskorý stredovek; najstaršie doklady osídlenia sú nálezmi keramiky rámcové datované do 12. stor.; ďalšie výrazné nálezy materiálnej kultúry reprezentujú 14.- 15. stor. a najmladší horizont je zo 16. stor.; v priestore cesty objekt pravdepodobne púchovskej kultúry

II. Bývalý dvor, dnes prístavba štátnej opery
- odpadová jama s hrobom koňa z 15. storočia a keramika od včasného po vrcholný stredovek v porušenej stratigrafíi (2009)

Územie parcely č. 1426 na ul. J.Cikkera, vrátane priľahlých, zásadne nenarušených plôch pravobrežnej terasy Hrona, kde je vzhľadom na hodnotný archeologický materiál - nálezy odôvodnený predpoklad zistenia staršej zástavby, je archeologickým náleziskom.

Kuzmányho ulica

I. v ceste zahĺbený objekt púchovskej kultúry (2009)

Národná ulica

I. zachytené základové murivo mestského opevnenia a obvodové murivo steblovou dlažbou objektu pristavaného k tzv. bráne Komorského dvora - pravdepodobne sýpky (2007)

Kapitulská ulica

I. základové murivo a zahĺbené objekty v súvislosti s Hronskou bránou, mince zo 16. storočia (2009)

II. Kapitulská 7 - v interiéri niekoľko vrstiev stredovekých udusaných hlinených dlážok datovaných stredovekým keramickým materiálom (2006)

Horná ulica

I. Horná 2-4: stredoveká vrstva s deštrukciou drevohlineného domu predchádzajúceho súčasný kamenný, studňa. Gotické nálezy - 14. - 16. storočie (2009)

II. Horná brána - nález časti základového muriva opevnenia v dotyku s hornou bránou (2006)

Skuteckého ulica

I. Skuteckého 3 - nález valového opevnenia, nález keramického fragmentu lužickej alebo púchovskej kultúry (2007)

Lazovná ulica

I. nález kanalizačného systému z obdobia baroka (2006, 2007)

II. pred domom č. 18? deštrukcia kamenná zo stredoveku (2007)

III. v dome číslo 20 zistené nedatované kultúrne vrstvy v podjazde, jedna z nich požiarová (2010).

IV. Lazovná brána - zistený pôdorys a základové murivo (2006)

Krížna ulica

I. baroková kanalizácia - jeden hlavný zberač (2006)

Katovná ulica

I. baroková kanalizácia (2006)

Dolná Strieborná ulica

I. baroková kanalizácia (2006)

II. torzo nárožia Striebornej brány (2006)

Areál Mestského hradu

I. Farský kostol Nanebovzatia Panny Márie – č. ÚZPF: 2321/8, parcelné č. 3,
- výskumy v r. 1984
- v interiéri kostola, cca v strede lode, resp. v jej západnej časti pod chórom boli odkryté základy južného múru lode a empory staršieho kostola, paralelné so stojacim severným múrom; na základe uvedených nálezov je možné interpretovať pôvodnú sakrálnu stavbu - datovanú na základe písomných prameňov a analogických pôdorysov do polovice 13. stor. ako jednoloďový objekt, na západnej strane s murovanou emporou a predsunutou vežou; východný, pravdepodobne pravouhlý uzáver nebol dosiaľ doložený

II. Kostol sv. Kríža – slovenský, č. ÚZPF: 2321/9, parcelné č. 5,
- výskumy v r. 1981, 1982
- výsledky výskumu preukázali, že najstaršia časť kostola - pôvodne menšia jednoloďová kaplnka - nie je súčasná so severným obvodovým múrom opevnenia hradného areálu, ako sa prv predpokladalo, ale je jeho prístavbou výstavbu hradbového múru je možné datovať podľa najnovších výsledkov archívnych a archeologických výskumov až do 2.pol. 15. storočia (pred rokom 1465 boli murované bašty navzájom pospájané palisádami)

III. Príkostolný cintorín okolo farského kostola, parcelné č. 5419, 2/2
- výskumy v r. 1981, 1982, 1995, 1996
- v priestore medzi kostolmi - farským a slovenským - bolo odkrytých 92 hrobov z mladšej fázy cintorína (17.- 18. stor.), ktorých neobvykle plytké uloženie (v 98 % hrobov boli pochovaní v hĺbke 40-90 cm) poukázalo na zmenu nivelety v uvedenej časti areálu; podľa výšky dlažby v slovenskom kostole ako aj podľa výsledkov archeologických výskumov v Matejovom dome môžeme predpokladať, že terén bol znížený o cca 80-120 cm; južne od Farskej bašty boli odkryté ďalšie hroby cintorína (12) - spôsob pochovávania bol etážovitý, s dvoj i viacnásobnou superpozíciou hrobov, zapustených do rôznych hĺbok; ďalšie štyri hroby boli zachytené na parcele č. 2/2, medzi farským kostolom a objektom mladšieho pretória (vybudovaným po požiari v roku 1500);
- na cintoríne okolo kostola sa bezpochyby pochovávalo už od 13. storočia a až na prerušenie v období tureckého nebezpečenstva (1530) bol cintorín funkčný do konca 18. storočia; vzhľadom na postupné zapĺňanie areálu okolo kostola ďalšou zástavbou (sakrálneho i profánneho charakteru) sa priestor vhodný na pochovávanie neustále zmenšoval, čo vyvolávalo neustále porušovanie starších hrobov; v písomných prameňoch je k roku 1406

doložený karner -ossárium sv. Michala (posledný krát spomínaný ešte v 2.pol. 17. storočia); pravdepodobne z uvedených dôvodov sa výskumom nepodarilo zachytiť hroby zo starších fáz cintorína

IV. Opevnenie mestského hradu, parcelné č. 5419,1/1 a 6 (v areáli základnej školy na Nám. Štefana Moysesa č. 23)

- výskum v r. 1966, 1997, 2001
- odkrytie zvyškov najstaršieho - palisádového - opevnenia hradu, konkrétne kolových jám a spálených kolov (vybratých z vrstiev datovaných mincami do 2.pol. 15. stor.); jamy po koloch s kamenným obložením sa nachádzali v piatich radoch (v šírke 250 cm), v hĺbke 150-170 cm, približne v jednej línii so západným hradbovým múrom, datovaným do konca 60-tych rokov 15. storočia, t. j. po roku 1465, z ktorého pochádza písomná správa o príp. poskytnutí nemalého finančného obnosu na vybudovanie murovaného opevnenia hradu; časť západného hradbového múru bola zistená tiež z južnej strany veže, v priestore mladšieho vstupu do hradného areálu; v rámci archeologického výskumu bola v priestore barbakanu zistená priekopa so zahroteným profilom, prebiehajúca v smere SZ-JV, situovaná pred pôvodnou vstupnou - bránovou vežou - dnešnou zvonicou; odkryli sa tiež časti základového muriva (širokého 145-180 cm) zaniknutej bašty (pravdepodobne obdĺžnikového pôdorysu) mestského hradu - tzv. Ondrejovej a základy neznámych objektov v dotyku s pretóriom

V. Zástavba areálu mestského hradu, parcelné č. 1/2, 2/2, 5419

- výskumy v r. 1993, 1995, 1996, 1997
- v SZ nároží hradného areálu bol čiastočne odkrytý objekt zaniknutej fary - táto drevená stavba s maltovou dlážkou dosahovala dĺžku 9,8 m a bola orientovaná JZ-SV; v jej interiéri sa našli zvyšky kachľovej pece, datovanej na základe kolekcie komorových neglazovaných kachlíc do polovice 15. storočia; fara zanikla pri požiari v roku 1500
- v priestore areálu S od zvonice boli odkryté základy „strážneho domčeka" (rozmery 6,7x6,6 m) pristavané k západnému hradbovému múru; objekt bol postavený podľa písomných prameňov v roku 1587; zo severnej strany k nemu priliehali plytké základy hospodárskych stavieb; pod uvedeným komplexom sa zistila deštrukcia pomerne veľkého dreveného objektu (s ubíjanou podlahou), ktorý je možné datovať na základe nálezov kachlíc na koniec 15. storočia.
- medzi farským kostolom a radnicou boli zachytené pôdorysy troch dosiaľ neznámych stavieb, ktoré nebolo možné preskúmať z dôvodu osádzania novej dlažby v areáli; murované kamenné objekty - 2 štvoruholníkového a 1 pravdepodobne kruhového pôdorysu - boli už čiastočne porušené rekonštrukciou inžinierskych sietí; základové murivo jedného z objektov pravouhlého pôdorysu dosahovalo šírku 140 cm, v druhom - čiastočne skúmanom objekte - sa našla kolekcia glazovaných gotických kachlíc; vzhľadom na charakter týchto nálezov je možné predpokladať, že išlo o najstaršiu radnicu
- objekt so súvislou kamennou deštrukciou kruhového pôdorysu sa nachádzal južne od východného uzáveru svätyne; objavil sa po vybágrovaní povrchovej asfaltovej a betónovej vrstvy a okamžite bol zasypaný podkladovým štrkom pod novú dlažbu; na základe pôdorysu a Willenbergovej veduty z roku 1590, resp. 1596, je reálne uvažovať, že išlo o pozostatok stavby karnera sv. Michala.

Z prehľadu výsledkov výskumov i načrtnutých ďalších nálezových možností je nutné považovať celé územie mestského hradu za archeologické nálezisko, ktoré je potrebné rozšíriť aj na priľahlé polohy mimo opevneného areálu, t.j. pred barbakan, Galériu, poštu, resp. školu. Ďalšou polohou s predpokladom archeologických nálezov - hnuteľných i nehnuteľných je rozsiahla poloha pod vrškom hradného kopca, odkiaľ bol zberom získaný nálezový materiál datovaný do 11. storočia. Ide o zástavbu Hornej ulice až po hranice pamätníka SNP, t.j. aj priestory vnútrobloku, resp. dvory.

B.11.5.1.2. Územie mesta Banská Bystrica okrem pamiatkovej rezervácie

I) Kremnička

- starší nález kamennej sekerky z eneolitu pre portálom neidentifikovanej malej jaskynky nad obcou

II) Radvaň

- kaštieľ Radvanských - zistené nálezy z obdobia neskorého stredoveku a renesancie, predpokladané nálezy aj v okolí kaštieľa
- kaštieľ Barczyovskvch - predpoklad nálezov z obdobia neskorého stredoveku a renesancie v interiéri aj okolí

- r. k. kostol a okolie - nálezy barbarských mincí (mladšia doba železná alebo doba rímska?), nález kamenného opevnenia areálu, predpoklad príkostolného cintorína z obdobia stredoveku, nález stredovekého hrobu v interiéri
- pozostatky valu - bližšie nedatovaný lineárny val opisovaný už Matejom Belom sa tiahne od r.k. kostola smerom k Hronu, pozostatky sú čitateľné v svahoch kopca medzi kostolom a Kalinčiakovou ulicou

III) Fončorda
- v mieste výstavby IBV Moskovská - nálezy historickej cesty a hnuteľné nálezy z praveku a stredoveku
- Oremburská ul. - pri potoku, nález kamenných nástrojov z paleolitu
- Ul. Družby - nález zvona a mincí od 15. do začiatku 18. storočia
- bližšie nezistená lokalita pri záhradkách na Suchom Vrchu - nález keltských mincí
- územie okolo Suchého vrchu - viaceré zaniknuté banské diela, úpravne rúd a obydlia z obdobia stredoveku a novoveku koncentrované najmä v širšom okolí jazera Mútne

IV) Jakub
- okolie a interiér r. k. kostola - predpokladané nálezy súvisiace so stredovekým vývojom kostola a príkostolným cintorínom

V) Severná ul. – v okolí novovybudovaného obchvatu
- nález ojedinelého črepu zo včasného stredoveku, predpoklad existencie lokality v blízkosti

VI) Sásová
- poloha Kurta - nález stredovekej keramiky, pravdepodobne v súvislosti so zaniknutou kúriou zemanov zo Sásovej (Barlovcov)
- Stará Sásová — v okolí a interiéri r.k. kostola a na viacerých parcelách na území bývalej dediny stará Sásová - nálezy z obdobia stredoveku

VII) Rudlová
- Ulica Pod Hôrkou - nálezy z doby bronzovej

VIII) Majer
- pole medzi železnicou a starou cestou na Brezno - výrobné objekty zo včasného stredoveku, lokalita je preťatá výstavbou severného obchvatu mesta

IX) Ul. Pod Urpínom
- v okolí tzv. Thurzovej vily a v jej interiéri, predpokladané nálezy od obdobia stredoveku súvisiace so zaniknutou dedinou Urpín

X) Hušták
- zaniknutá stredoveká a novoveká zástavba

B.11.5.2. Archeologické lokality v záujmovom území mesta

I) Ostrý vrch (nad Riečkou)
- výšinné sídlisko, doba bronzová

II) Hrádok (Nemce)
- výšinné sídlisko osídlené od doby bronzovej, kultúrna pamiatka č. ÚZPF 2191/1 (známy aj ako Hrádok v Nemciach)

III) Netopierska jaskyňa (Nemce)
- osídlená vo viacerých obdobiach počínajúc eneolitom, kultúrna pamiatka č. ÚZPF 2191/2

IV) Jaskyňa Kaplnka (Nemce)
- osídlená v období sťahovania národov, kultúrna pamiatka č. ÚZPF 2191/3

V) Horný diel
- bližšie nedatovaná fortifikácia na kopci Horný diel

VI) Nemce – polohy: Hrádok, jaskyňa Kaplnka, Netopierska jaskyňa

Hradisko v polohe Hrádok i jaskynné sídliská sú vyhlásené za Národnú kultúrnu pamiatku, zapísanú v Ústrednom zozname pamiatkového fondu pod číslom 2191

VII) Selce – poloha Hrádok

Výšinné sídlisko (hradisko, resp. hrádok?) je vyhlásené za Národnú kultúrnu pamiatku, zapísanú v Ústrednom zozname pamiatkového fondu pod číslom 2192

VIII) Slovenská Ľupča – polohy: Kláštorisko, Hrad

- *Poloha Kláštorisko – v strede obce: nálezisko zaniknutého stredovekého kláštora je vyhlásené za Národnú kultúrnu pamiatku, zapísanú v Ústrednom zozname pamiatkového fondu pod číslom 11429/1-3*
- *Poloha Zámok nad obcou – pôvodne stredoveký hrad – NKP, č. ÚZPF 77/1*

Všetky stavebné a hospodárske činnosti predpokladajúce zásah do terénu, najmä tie plánované v mieste alebo v blízkom okolí archeologických nálezísk a na celom území PR Banská Bystrica je potrebné dať schváliť Krajským pamiatkovým úradom Banská Bystrica, ktorý rozhodne o potrebe, spôsobe a rozsahu archeologického výskumu v súvislosti s predmetnou činnosťou. V prípade archeologických nálezísk s predpokladom zachovanej prehistorickej alebo historickej architektúry je žiaduce stavebnú činnosť obmedziť tak, aby nedošlo k deštrukcii zachovaných torz architektúry.

Na stavbách realizovaných v návrhovom období ÚPN na území mesta (najmä však na území Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica a jej ochranného pásma) je v zmysle § 37, ods. 1-3 pamiatkového zákona nevyhnutné vykonať predstihový archeologický výskum, a to v dvoch etapách: v prvej sa pod dohľadom archeológa odhumusuje priestor stavby, v druhej sa preskúmajú archeologické objekty zachytené v 1. fáze výskumu.

Každý stavebník musí plánovaný začiatok prác ohlásiť najmenej s 1 mesačným predstihom Archeologickému ústavu SAV v Nitre a KPÚ (v prípade rozsiahlejších stavieb je odporúčaný väčší časový predstih) a zabezpečiť si oprávnenú osobu na vykonanie archeologického výskumu, ktorou je podľa § 36 ods. 2 pamiatkového zákona Archeologický ústav SAV v Nitre, alebo iná právnická osoba s oprávnením vydaným Ministerstvom kultúry SR, pričom náklady na archeologický výskum uhradí stavebník v zmysle § 38 ods.1 citovaného zákona.

Stavebník aj dodávateľ musia uzatvoriť s realizátorom výskumu zmluvu o dielo a zároveň vytvoriť priaznivé podmienky pre uskutočnenie archeologického výskumu (umožnenie vstupu na pozemok za účelom obhliadky výkopových prác, záchrany a dokumentácie archeologických situácií a nálezov).

B.12. Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení

B.12.1. Ochrana prírody a krajiny

Osobitná ochrana prírody sa realizuje územnou ochranou prírody a krajiny na území SR, kde je v zmysle platnej legislatívy na úseku ochrany prírody a krajiny [1] ustanovených päť stupňov ochrany, ďalej druhovou ochranou chránených rastlín, živočíchov, nerastov, skamenelín a ochranou drevín.

Na území SR, ktorému sa neposkytuje územná ochrana, platí prvý stupeň ochrany

Územie mesta Banská Bystrica a jeho záujmové územie patrí z hľadiska ochrany prírody a krajiny do pôsobnosti dvoch subjektov :

- v pôsobnosti Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky – Správy Národného parku Nízke Tatry je územie Národného parku Nízke Tatry a jeho ochranného pásma,
- v pôsobnosti Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky – Správy Chránenej krajinnej oblasti Poľana je územie CHKO a územie okresov Banská Bystrica, Detva, Zvolen a Brezno mimo katastra obce Telgárt,
- v pôsobnosti Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky – Správy Národného parku Veľká Fatra je územie NP a jeho ochranného pásma.

B.12.1.1. Súčasný stav územnej ochrany prírody a krajiny na území mesta Banská Bystrica

B.12.1.1.1. Chránené územia prírody

Lokality, na ktorých sa nachádzajú biotopy európskeho významu a biotopy národného významu, biotopy druhov európskeho významu, biotopy druhov národného významu a biotopy vtákov vrátane sťahovavých druhov, na ktorých ochranu sa vyhlasujú chránené územia, významné krajinné prvky alebo územia medzinárodného významu, možno vyhlásiť za chránené územia.

B.12.1.1.1.1. Národný park (NP)

Národný park je rozsiahlejšie územie prevažne s ekosystémami podstatne nezmenenými ľudskou činnosťou alebo v jedinečnej a prirodzenej krajinnej štruktúre, tvoriace nadregionálne biocentrá a najvýznamnejšie prírodné dedičstvo, v ktorom je ochrana prírody nadradená nad ostatné činnosti.

Národný park Nízke Tatry (NAPANT)

Národný park Nízke Tatry bol vyhlásený v roku 1978 nariadením vlády SNR č.119/1978 Zb. V roku 1997 bolo Nariadením vlády SR č.182/1997 Z. z. zmenené vymedzenie územia národného parku a jeho ochranného pásma. Súčasná výmera národného parku je 72.842 ha a jeho ochranného pásma 110.162 ha.

Časť ochranného pásma zasahuje aj do katastrálnych území mesta Banská Bystrica: Uľanka, Kostiviarska, Sásová, Senica a Šalková, kde platí druhý stupeň ochrany (§ 13 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny).

Poslaním Ochranného pásma Národného parku Nízke Tatry je zabezpečiť také využívanie jeho územia, ktoré nebude predstavovať ohrozenie prírodných hodnôt a poslania národného parku.

[1] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.*

B.12.1.1.1.2. Chránená krajinná oblasť (CHKO)

Chránená krajinná oblasť je rozsiahlejšie územie s rozptýlenými ekosystémami, významnými pre zachovanie biologickej rozmanitosti a ekologickej stability, s charakteristickým vzhľadom krajiny alebo so špecifickými formami historického osídlenia.

Na území mesta Banská Bystrica sa vyhlásená CHKO nenachádza.

B.12.1.1.1.3. Chránený areál (CHA)

Chránený areál je lokalita, na ktorej sa nachádzajú biotopy európskeho alebo národného významu, alebo ktorá je biotopom druhu európskeho alebo národného významu, a kde priaznivý stav týchto biotopov záleží na obhospodarovaní človekom. Môže to byť tiež územie s trvalejším výskytom chránených druhov rastlín, živočíchov, nerastov a skamenelín, plochy slúžiace na prírodovedecké účely a kultúrno-výchovné účely, ako aj niektoré časti prírody dotvorené ľudskou činnosťou.

Chránený areál Jakub

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, v k. ú. Kostiviarska v časti mesta II Jakub. Leží nad železničnou traťou Banská Bystrica – Harmanec v ochrannom pásme NP Nízke Tatry. Významná lokalita xerotermofytnej flóry na území NP Nízke Tatry, rok vyhlásenia 1999, výmera 12,7043 ha, stupeň ochrany 4.[2]

Chránený areál Podlavické výmole

Nachádza sa na južne exponovaných svahoch kóty Dúbrava severozápadne od časti mesta VIII Podlavice. Hlavným dôvodom územnej ochrany je výskyt 19 druhov chránených rastlín z čeľade vstavačovitých so zastúpením ďalších chránených a ohrozených druhov rastlín. Rok vyhlásenia1998, výmera 26,77 ha, stupeň ochrany 4.

Chránený areál Malachovské skalky

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica v k. ú. Radvaň na hrane tzv. Pršianskej terasy nad dolinou Malachovského potoka. Vyhlásený z dôvodu zabezpečenia ochrany jednej z najsevernejších lokalít rozšírenia teplomilných druhov fauny a flóry v okolí Banskej Bystrice a zároveň významnej krajinnej dominanty v bezprostrednej blízkosti urbanizovaného územia. Patrí k najohrozovanejším,
a tým aj k najproblematickejším chráneným územiam v riešenom území. Rok vyhlásenia 1990 (novelizácia 2002), výmera 11,4522 ha, stupeň ochrany 4.

B.12.1.1.1.4. Prírodná rezervácia (PR)

Prírodná rezervácia je lokalita, ktorá predstavuje pôvodné alebo ľudskou činnosťou málo pozmenené biotopy európskeho alebo národného významu, alebo biotopy druhov európskeho alebo národného významu. Prírodná rezervácia, predstavujúca nadregionálne biocentrum ako súčasť najvýznamnejšieho prírodného dedičstva štátu, môže byť ustanovená za národnú prírodnú rezerváciu (NPR).

Národná prírodná rezervácia Plavno

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, v k. ú. Šalková. Zriadená na ochranu zachovalých lesných spoločenstiev s tisom obyčajným (Taxus baccata L.) vo Zvolenskej kotline. Rok vyhlásenia 1951 (novelizácia 1988), výmera 28,08 ha (navrhované rozšírenie východným smerom), stupeň ochrany 5.

Národná prírodná rezervácia Príboj

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, v k.ú. Šalková (a obce Slovenská Ľupča v záujmovom území), v ochrannom pásme NP Nízke Tatry, nad železničnou traťou Banská Bystrica – Brezno. Ukážka zachovalého, prirodzeného a súvislého porastu duba zimného s prímesou iných drevín vysoko na Pohroní. Rok vyhlásenia 1985, výmera 10,96 ha, stupeň ochrany 5.

[2] *Podrobnejšia charakteristika CHÚ pozri v PaR pre ÚPN mesta Banská Bystrica (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica – marec 2005).*

Prírodná rezervácia Baranovo

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, v k.ú. Kostiviarska na juhozápadnom úpätí masívu Baranova nad železničnou traťou Banská Bystrica – Diviaky, v ochrannom pásme NP Nízke Tatry. Floristicky relatívne dobre zachovalé územie s väčšími plochami polopôvodných a pôvodných porastov pralesovitého charakteru. Rok vyhlásenia 1993, výmera 15,83 ha, stupeň ochrany 5.

Prírodná rezervácia Urpínska lesostep

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, v k.ú. Radvaň. Vyhlásená z dôvodu zabezpečenia ochrany lesostepi s výskytom veľkého množstva vzácnych druhov hmyzu a zachovalých biotopov rastlín. Rok vyhlásenia 1997, výmera 5,02 ha, stupeň ochrany 4.

Prírodná rezervácia Stará kopa

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, v ČM I Banská Bystrica - UO Uhlisko. Vyhlásená z dôvodu zabezpečenia ochrany územia s izolovaným výskytom duba plstnatého. Anorganická atraktivita územia: skalná brána. Rok vyhlásenia 1997, výmera 4,53 ha, stupeň ochrany 4.

Prírodná rezervácia Pavelcovo

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica v ČM XVI Uľanka na južnom okraji Starohorských vrchov v tesnej blízkosti intravilánu Banskej Bystrice, nad štátnou cestou Banská Bystrica - Ružomberok. Vyhlásená z dôvodu zabezpečenia ochrany prirodzených lesných spoločenstiev s koncentrovaným výskytom tisu obyčajného. Rok vyhlásenia 1998, výmera 28,65 ha, stupeň ochrany 4.

Prírodná rezervácia Uňadovo

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica v ČM VIII Podlavice. Vyhlásená na ochranu bohatého výskytu tisu obyčajného (*Taxus baccata L.*) v porastoch prirodzeného lesa Starohorských vrchov. Rok vyhlásenia 1988, výmera 3,58 ha, stupeň ochrany 4.

B.12.1.1.1.5. Prírodná pamiatka (PP)

Prírodnou pamiatkou sú bodové, líniové alebo iné maloplošné ekosystémy, ktoré majú vedecký, kultúrny, ekologický, estetický alebo krajinotvorný význam. Jedinečná prírodná pamiatka, ktorá predstavuje súčasť najvýznamnejšieho prírodného dedičstva štátu, môže byť vyhlásená za národnú prírodnú pamiatku (NPP).

Prírodná pamiatka Horná roveň

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica v k.ú. Banská Bystrica. Pestrý súbor skalných útvarov ako doklad geologického vývoja a ukážka geomorfologických procesov vo vulkanitoch Kremnických vrchov. Rok vyhlásenia 1991, výmera 1,51 ha, stupeň ochrany 4.

Prírodná pamiatka Králická tiesňava

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica v k.ú. Radvaň (a obce Králiky v záujmovom území). Dominantným v ochrane územia je anorganický motív – morfologicky jedinečná tiesňava Farebného potoka so 7 m vysokým vodopádom. Rok vyhlásenia 1993, výmera 20,89 ha, stupeň ochrany 4.

Prírodná pamiatka Tajovská kopa

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, k.ú. Radvaň. Zriadená na ochranu významnej geologickej lokality - morfologicky ojedinelého útvaru pramenných kontinentálnych vápencov – penovcov. Rok vyhlásenia 1991, výmera 0,2719 ha, stupeň ochrany 4.

B.12.1.1.1.6. Európska sústava chránených území Natura 2000

Okrem vyššie uvedených kategórií národnej siete chránených území sú chránené územia, ktoré sú súčasťou európskej sústavy chránených území Natura 2000. Sústava Natura 2000 zahŕňa dva typy území, a to:

- územia vymedzované podľa smernice o vtákoch (chránené vtáčie územia, special protection areas – SPAs, v národnej legislatíve chránené vtáčie územia) a
- územia vymedzované podľa smernice o biotopoch (special areas of conservation – SACs, v národnej legislatíve pred vyhlásením územia európskeho významu, po vyhlásení je územie zaradené v príslušnej národnej kategórii chránených území).

Cieľom, zmyslom a poslaním sústavy Natura 2000 je ochrana reprezentatívnej sústavy území, na ktorých by mali druhy a biotopy významné z európskeho pohľadu trvale zabezpečenú existenciu.

ÚEV Baranovo (SKUEV0299)

Nachádza sa okrem územia mesta Banská Bystrica (ČM III Jakub, ČM XII Sásová a ČM XVI Uľanka) aj na území obcí Nemce a Špania Dolina v záujmovom území mesta.

Územie je navrhované z dôvodu ochrany viacerých biotopov a druhov európskeho významu. Výmera: 790,56 ha, stupeň ochrany: 2, 4, 5.

ÚEV Príboj (SKUEV0062)

Nachádza sa okrem územia mesta Banská Bystrica (ČM XV Šalková) aj na území obce Slovenská Ľupča v záujmovom území mesta.

Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopu európskeho významu: karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy (91G0) a viacerých druhov európskeho významu. Výmera 10,02 ha, stupeň územnej ochrany 5.

ÚEV Plavno (SKUEV0199)

Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: Vápnomilné bukové lesy (9150), Bukové a jedľové kvetnaté lesy (9130) a druhov európskeho významu: črievičník papučkový *(Cypripedium calceolus)* a *Stephanopachys substriatus.* Výmera: 52,34 ha, stupeň ochrany: 4, 5.

B.12.1.1.2. Chránené stromy

Kultúrne, vedecky, ekologicky, krajinotvorne alebo esteticky mimoriadne významné stromy alebo ich skupiny vrátane stromoradí môže krajský úrad vyhlásiť za chránené stromy (CHS). Za chránené stromy možno vyhlásiť aj stromy rastúce na lesnom pôdnom fonde. Chránené stromy sa považujú za chránený objekt. Ak to vyžaduje záujem ochrany chráneného stromu, orgán ochrany prírody vyhlási jeho ochranné pásmo, kde platí tretí stupeň ochrany. Ak ochranné pásmo nebolo takto vyhlásené, je ním územie okolo chráneného stromu v plošnom priemete jeho koruny, ktorý je zväčšený o jeden a pol metra, najmenej však v okruhu 10 m od kmeňa stromu, a platí v ňom druhý stupeň ochrany[3].

Hruška pod Baranovom

Hruška planá (Pyrus communis) vyhlásená za chránený strom v roku 1988. Lokalita: ČM III Jakub pri starej ceste v páse krovín.

Urpínska alej

Podľa vyhlasovacieho predpisu 76 jedincov stromov vo veku do 250 rokov (z toho 64 líp veľkolistých, 9 pagaštanov konských, 2 agáty biele a 1 javor poľný) , stav k 23. 2. 2005 – 71 jedincov. V záujme zachovania aleje je nevyhnutné jej komplexné ošetrenie. Vyhlásená 3. 4. 1983 v kategórii chránená prírodná pamiatka, 20. 12. 1996 prekategorizovaná na chránené stromy. Dôvodom ochrany je zachovanie najhodnotnejšej lipovej aleje v okrese Banská Bystrica, a tým aj zachovanie jej vysokej kultúrnej, krajinotvornej i estetickej funkcie.[4] Je úzko spätá s priľahlou kultúrnou pamiatkou Banskobystrická kalvária a tvorí jednu z dominánt Urpína.

Tis na Skuteckého ulici

Samčí exemplár s obvodom kmeňa vo výške 130 cm 176 cm a výškou 11 m, odhadovaný vek do 110 rokov. Zdravotný stav stromu dobrý. Vyhlásený 13. 4. 1983 ako chránený prírodný výtvor, 20. 12. 1996 zaradený do kategórie chránené stromy. Dôvodom vyhlásenia za chránený strom je ochrana vzácneho druhu ojedinelých dimenzií.

[3] *Osobitná ochrana v zmysle § 13 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.*

[4] *Vplyvom vysokého veku drevín tvoriacich alej a súčasného negatívneho pôsobenia abiotických a biotických činiteľov bolo niekoľko z nich pre zachovanie bezpečnosti návštevníkov potrebné odstrániť. Z uvedených dôvodov evidoval KÚŽP v Banskej Bystrici k 01.01.2009 už iba 56 ks stromov.*

Banskobystrické ľaliovníky

Dva jedince ľaliovníka tulipánokvetého (Liriodendron tulipifera) pôvodne vyhlásené za chránený prírodný výtvor, 20.12.1996 zaradené do kategórie chránené stromy. Dôvodom ich ochrany je ojedinelosť druhu, dominantný vzhľad a veľké dimenzie, obvod kmeňa vo výške 130 cm nad zemou je 252 a 207 cm. Vzhľadom na negatívne pôsobenie prostredia (cestná doprava) stromy postupne odumierajú.

Sládkovičova lipa v Radvani

Obvod kmeňa lipy vo výške 130 cm nad zemou je 350 cm, vek 132 rokov. Zdravotný stav stromu dobrý. Lokalita: evanjelický cintorín v Radvani v záhlaví hrobu Andreja Sládkoviča. Vyhlásená 25. 6. 1991 za chránenú prírodnú pamiatku, 20. 12. 1996 zaradená do kategórie chránené stromy.

Brest na Bakossovej ulici

Jedinec brestu hrabolistého – trojkmeň dosahujúci vo výške 130 cm nad zemou obvod kmeňa 503 cm, odhadovaný vek je do 200 rokov. Zdravotný stav stromu je dobrý. Vyhlásený 1. 9. 2000 v kategórii chránené stromy ako významný krajinotvorný prvok. Lokalita: v rohu záhrady domu č. 16, tesne pri plote priľahlého katolíckeho cintorína.

Baza pri katolíckom gymnáziu

Baza čierna (pri výške cca 8 m obvod kmeňa meraný vo výške 130 cm nad zemou až 165 cm, odhadovaný vek do 100 rokov), vyhlásená 1. 4. 2003 v kategórii chránený strom z dôvodov zabezpečenia ochrany stromu s vysokou kultúrnou, vedeckou, ekologickou i estetickou hodnotou. Lokalita: 1 m od vstupnej brány do areálu katolíckeho gymnázia.

Uňadovský tis

Samčí exemplár tisu obyčajného – obvod kmeňa vo výške 130 cm nad zemou 188 cm (priemer 60 cm), výška 14 m, odhadovaný vek do 400 rokov. Zdravotný stav stromu dobrý. Vyhlásený 25. 6. 1991 v kategórii chránený prírodný výtvor, 20. 12. 1996 zaradený do kategórie chránené stromy. Lokalita: v lesnom poraste, tesne pri juhovýchodnej hranici PR Uňadovo.

Tis na katolíckom cintoríne v Banskej Bystrici

Vek je odhadovaný na 150 rokov, obvod kmeňa meraný vo výške 130 cm nad zemou je 209 cm, výška 11 m. Zdravotný stav stromu dobrý. Vyhlásený 13. 4. 1983 v kategórii chránený prírodný výtvor, 20. 12. 1996 zaradený do kategórie chránené stromy. Lokalita: areál mestského cintorína.

B.12.1.1.3. Jaskyne

V zmysle platnej legislatívy na úseku ochrany prírody a krajiny[5] za jaskyne sa považujú podzemné priestory v zemskej kôre vytvorené prírodnými procesmi a prístupné človeku, pričom ich dĺžka alebo hĺbka musí presahovať 2 m.

Na území mesta Banská Bystrica sa nachádzajú tieto jaskyne:

- Matúšova jaskyňa (k.ú. Banská Bystrica): nadm. výška 375 m, dĺžka 46 m, hĺbka 10 m,
- Pod Matúšovou (k.ú. Banská Bystrica): nadm. výška 363 m, dĺžka 23 m,
- Hodiny (k. ú. Banská Bystrica): nadm. výška 402 m, dĺžka 3 m, fluviokrasová,
- Diera pod Hodinami (k.ú. Banská Bystrica): nadm. výška 398 m, dĺžka 2 m, fluviokrasová,
- Šalkovská jaskyňa, Valentka (k.ú. Šalková): nadm. výška 480 m, dĺžka 10 m,
- Rozimova jaskyňa (k.ú. Uľanka): nadm. výška 400 m, dĺžka 30, 40 m,
- Jaskyňa pod skalou (k.ú. Uľanka): nadm. výška neuvedená, dĺžka 20 m,
- Prvé zastavenie (k.ú. Uľanka): nadm. výška 450 m, dĺžka 20 m, hĺbka 5 m,
- Orlie hniezdo (k.ú. Uľanka): nadm. výška 600 m, hĺbka 10 m,
- Nad Novým Svetom (k.ú. Uľanka): nadm. výška 570 m, dĺžka 6 m,
- Laskomerská priepasť (k.ú. Kostiviarska): nadm. výška 510 m, hĺbka 15 m, korózno-kryogénna, hĺbka 15 m,
- Vodná jaskyňa (k.ú. Radvaň): nadm. výška 500 m, dĺžka 4 m, inaktívna fluviokrasová,

[5] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.*

- Tajovka (k.ú. Radvaň): nadm. výška 510 m, dĺžka 30 m, hĺbka 4 m, fluviokrasová, občasný vodný tok,
- Svahová jaskyňa (k.ú. Radvaň): nadm. výška 1.150 m, dĺžka 12 m, hĺbka 5 m, rozsadlinová, vytvorená v andezitových aglomerátoch,
- Úkryt pod oknom (k.ú. Radvaň): nadm. výška 1.188 m, dĺžka 5 m, vytvorená v andezitových aglomerátoch,
- Diera pod oknom (k.ú. Radvaň): nadm. výška 1.190 m, dĺžka 5 m, vytvorená vo vulkanických andezitových aglomerátoch,.
- Šikmá jaskyňa (k.ú. Radvaň): nadm. výška 1.170 m, dĺžka 5 m, vytvorená v andezitových aglomerátoch,
- Priepasť nad Žajdlíkovým hostincom, Žajdíkov hostinec, Psia diera (k.ú. Uľanka): nadm. výška 570 m, dĺžka 30 m, hĺbka 21 m,
- Malá jaskyňa (k.ú. Sásová): nadm. výška 660 m, dĺžka 7 m, zlomovo-korózna,
- Jaskyňa na Hrádku (k.ú. Sásová): nadm. výška 420 m, dĺžka 3 m,
- Cigánska jaskyňa (k.ú. Sásová): nadm. výška 630 m, dĺžka 38 m,
- Nad Kaplnkou I. (k.ú. Sásová): nadm. výška 640 m, dĺžka 3 m,
- Nad Kaplnkou II. (k.ú. Sásová): nadm. výška 637 m, dĺžka 5 m.

Vyššie uvedené jaskyne nie sú vyznačené v grafickej časti ÚPN mesta Banská Bystrica.

B.12.1.1.4. Náučné chodníky (NCH)

Všetky náučné chodníky sú v územnej pôsobnosti Správy NP Nízke Tatry. Správcom všetkých nižšie uvedených náučných chodníkov je Správa NP Nízke Tatry, z toho chodníka Šachtička – Sásová spolu s nadáciou Zdravé mesto.

Náučný chodník Jakub

Pôvodný peší, okružný náučný chodník s dĺžkou 2,1 km a prevýšením 100 m, zriadený v roku 1984, zameranie prírodovedno-ochranárske. Východisko: časť mesta II Jakub, trasa: súčasný CHA Jakub – dolinka Roháčovo – časť Roveň.

Náučný chodník Sásovská dolina

Náučný chodník s dĺžkou 4,2 km a prevýšením 300 m, zameraný na problematiku ochrany prírody, histórie a prírodných pomerov územia s podčiarknutím vplyvu človeka na krajinu. Východisko: konečná zastávka MHD na Pieninskej ulici.

Náučný chodník Šachtička – Sásová

Peší, nezokruhovaný náučný chodník s 5,5 km a prevýšením 600 m, určený najmä pre ekovýchovu školskej mládeže. Trasa náučného chodníka vedie súbežne s modrou značkovanou trasou turistického chodníka.

B.12.1.1.5. Lokality významné z hľadiska ochrany prírody a krajiny

Za lokality významné z hľadiska ochrany prírody a krajiny (výskyt chránených druhov a biotopov európskeho významu) je potrebné považovať všetky osobitne chránené a navrhované územia, ktoré sú charakterizované vyššie. Číslovanie lokalít je zhodné s číslovaním v grafickej časti prieskumov a rozborov pre ÚPN mesta Banská Bystrica[6].

1. Genofondovo významná lokalita Háj

   Zanikajúce kosné lúky s výskytom napr. *Lilium bulbiferum, Traunsteinera globosa* a ďalšími druhmi charakteristickými pre biotop európskeho významu 6510 nížinné a podhorské kosné lúky (*Gymnadenia conopsea, Listera ovata, Orchis mascula*).

2. Genofondovo významná lokalita Duliarovo

   Obhospodarované, mimoriadne druhovo bohaté kosné lúky s dobre vyvinutým biotopom európskeho významu 6510 nížinné a podhorské kosné lúky, s výskytom druhov čeľade *Orchidaceae: Dactylorhiza sambucina, Dactylorhiza majalis, Orchis pallens, Orchis mascula, Traunsteinera globosa, Gymnadenia conopsea, Listera ovata* a ďalších druhov typických

[6] *AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. Banská Bystrica – marec 2005.*

pre tento biotop prípadne i v okolí Banskej Bystrice zriedkavejších taxónov (napr. *Lilium bulbiferum*).

3. Anorganicky významná lokalita Cigarovo EVL – B 13/S

   Hodnotný travertínový útvar s kaskádami na malom potôčiku.

4. Genofondovo významná lokalita Cmarovo

   Posledný zachovaný obhospodarovaný xerotermný trávnik (pasený) v oblasti s výskytom viacerých zaujímavých druhov rastlín (napr.: *Globularia punctata, Polygala major*) aj entomofauny.

5. Genofondovo významná lokalita Hrby (čiastočne aj na území obce Nemce) EVL – D1

   Jelšový lužný les, biotop európskeho významu 91E0*, ktorý slúži aj ako refúgium pre zástupcov fauny.

6. Genofondovo významná lokalita Sásová – Hájik EVL – B 3/S

   Xerotermné porasty s výskytom orchideí ako napr. *Neottinea tridentata, Ophrys insectifera* a i. ako aj viacerých zástupcov xerotermnej entomofauny.

7. Genofondovo významná lokalita Kostiviarska – Jakub EVL – B1/S

   Zarastajúce lúky s výskytom *Orchis mascula, Orchis pallens*, miestami *Gymnadenia conopsea, Lilium bulbiferum, Polygala major* a ďalších druhov biotopu európskeho významu 6510 nížinné a podhorské kosné lúky.

8. Floristicky významná lokalita Jakub

   Dva skalné útvary nad obcou, biotop európskeho významu 8210 karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou a výskytom viacerých teplomilných druhov (napr. *Cerasus mahaleb*).

9. Floristicky významná lokalita Sásovská dolina

   Xerotermný pasienok s výskytom viacerých chránených druhov flóry (napr. *Orchis pallens, Neotinea tridentata*).

10. Floristicky významná lokalita Kostiviarska EVL – B 14

    Krovinatý svah nad železničnou stanicou s výskytom viacerých chránených druhov flóry (napr. *Orchis pallens, Orchis mascula*).

11. Genofondovo významná lokalita Tajchy a Kvartová (čiastočne aj na území obce Tajov)

    Spravidla využívané pasienky s výskytom najväčšej populácie druhu *Dactylorhiza sambucina* v širokom okolí Banskej Bystrice (viac ako tisíc kvitnúcich jedincov). Z ďalších druhov bol zistený výskyt *Dactylorhiza majalis, Traunsteinera globosa, Gymnadenia conopsea, Listera ovata*.

12. Mokraď Stádlo I.

    Zazemnené zosuvné jazierko zarastajúce vŕbou sivou (*Salix cinerea*) v podraste s vegetáciou rašelinísk (*Equiseum fluviatile, Eriophorum sp., Carex rostrata*).

13. Mokraď Stádlo II.

    Zazemňujúce sa zosuvné jazierko zarastajúce druhmi hlavne z rodu *Typha sp.*, ale aj *Equisetum cf. fluviatile, Carex cf. rostrata* (cf. = s najväčšou pravdepodobnosťou) a krovitými vŕbami, predstavujúce najvýznamnejší rozmnožovací biotop skokana hnedého (*Rana temporaria*) lokálneho významu. Ďalšie zistené obojživelníky: *Bufo bufo, Triturus vulgaris*. Je aj dôležitou lokalitou pri migrácii bocianov *Ciconia ciconia a Ciconia nigra*.

    Biotop je ohrozený zánikom v dôsledku zarastania a následného zazemňovania mokrade spojenej so zmenšovaním voľnej vodnej hladiny.

14. Genofondovo významná lokalita Zemanová

    Dlhodobo neobhospodarované kosné lúky, biotop európskeho významu 6510 s výskytom druhov *Dactylorhiza majalis, Dactylorhiza sambucina, Traunsteinera globosa, Listera ovata, Gymnadenia conopsea, Lilium bulbiferum*.

15. Mokraď Zemanová

    Zosuvné jazierko s močiarnou vegetáciou.

16. Mokraď VN Suchá (Mútne jazero)

    Významný rozmnožovací biotop obojživelníkov (*Triturus vulgaris, Triturus alpestris, Bufo bufo, Rana temporaria*) a plazov (napr. *Natrix natrix*).

17. Genofondovo významná lokalita Galovo

    Zachované pasienky s výskytom *Dactylorhiza sambucina, Traunsteinera globosa, Listera ovata, Gymnadenia conopsea, Lilium bulbiferum* a iných druhov.

18. Mokraď Uhliská

    Menšia zachovaná slatina s výskytom *Epipactis palustris, Dactylorhiza majalis, Gymnadenia conopsea, Pinguicula vulgaris, Eriophorum sp*. a i.

19. Genofondovo významná lokalita Podskalky

    Zvyšok lúk s prirodzeným druhovým zložením s výskytom *Gymnadenia conopsea*, *Dactylorhiza sambucina* a ďalších druhov biotopu európskeho významu 6510 nížinné a podhorské kosné lúky.

20. Genofondovo významná lokalita Skubín (EVL – B4/S) EVL – D2

    Ide o bývalé terasovité políčka a lúky s výskytom napr. *Coeoglossum viride, Botrychium lunaria*.

21. Genofondovo významná lokalita Močiare EVL – B5

    Zachovalé xerotermné bývalé pasienky s výskytom mnohých chránených a vzácnych druhov napr. *Linum flavum* a iných xerotermných druhov.

22. Mokraď Močiare

    Mokraď s výskytom vzácnejších druhov ako napr. *Equisetum telmateia, Epipactis palustris*.

23. Floristicky významná lokalita Močiare EVL – B6

    Biotop európskeho významu 5130 porasty borievky obyčajnej s výskytom regionálne významných druhov *Anthericum ramosum, Teucrium chamaedrys, Anemone sylvestris* (uvedený aj v Červenom zozname rastlín Slovenska, je vzácny v celom okolí Banskej Bystrice, vplyvom sukcesie je na ústupe).

24. Floristicky významná lokalita nad Fončordou EVL – B7, B8, B9, D3

    Biotopy európskeho významu 6210 suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnitom substráte a 5130 porasty borievky obyčajnej s výskytom regionálne významných druhov rastlín: *Linum flavum* (aj v Červenom zozname rastlín Slovenska – ďalej ČZ), *Linum austriacum* (ČZ), *Anthericum ramosum, Teucrium chamaedrys, Globularia punctata, Leopoldia comosa, Polygala major, Gentiana cruciata* (ČZ), *Prunella grandiflora, Hippocrespis comosa, Prunella laciniata, Chondrilla juncea, Petrorhagia saxifraga* (ČZ). Význam lokality umocňuje masový výskyt ľanu rakúskeho (*Linum austriacum*) – najpočetnejšia populácia v Zvolenskej kotline.

25. Floristicky významná lokalita Za THK

    Biotop európskeho významu 6210 suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnitom substráte s výskytom regionálne významných druhov rastlín: *Linum flavum* (ČZ), *Anthericum ramosum, Teucrium chamaedrys, Globularia punctata, Filipendula vulgaris, Leopoldia comosa, Polygala major, Gentiana cruciata* (ČZ), *Prunella grandiflora, Hippocrespis comosa*.

26. Genofondovo významná lokalita Laskomerská dolina EVL – B 10,D4

    Lúky, pasienky a ovocné záhrady s výskytom napr. *Orchis pallens, Orchis mascula, Traunsteinera globosa*, biotop európskeho významu 6510 nížinné a podhorské kosné lúky.

27. Mokraď Podryba

    Zvyšok mŕtveho ramena Hrona s biotopom vysokých ostríc a jelšového lesa (zriedkavý biotop, najmä na území mesta Banská Bystrica) s výskytom širokej garnitúry živočíšnych druhov z radov vtákov, plazov, obojživelníkov a rýb (napr. aj *Triturus cristatus*).

28. Navrhované chránené územie Majerská jelšina a okolie

    Biotop európskeho významu 91E0* horské jelšové lužné lesy.

29. Floristicky významná lokalita pri skládke Škradno

    Xerotermný pahorok s výskytom viacerých chránených druhov flóry (napr. *Neotinea tridentata, Anacamptis morio*).

30. Genofondovo významná lokalita Svibina

    Zachované xerotermné pasienky a kroviny na vápencovom podloží s výskytom napr. *Anemone sylvestris, Globularia punctata, Linum flavum*.

31. Mokraď Budín EVL – D5

    Aluviálne lúky na nive Hrona s mŕtvym ramenom a lužným lesom. Aj napriek pozmenenému charakteru ide o posledný zvyšok pôvodných aluviálnych lúčnych spoločenstiev v okolí Banskej

Bystrice. Celok predstavuje významný krajinársky hodnotný prvok. Refúgium pre zástupcov fauny ako napr. *Crex crex, Oriolus oriolus, Trachybaptus ruficollis* a iné.

32. Mokraď juhozápadne od Malachova
33. CHA Malachovské skalky a okolie EVL – B11, B 12

    Na povrch tu vystupuje krížňanský príkrov s výskytom prekremenených vápencov v podobe rôznorodých skalných útvarov.

    Xerotermné lúčne porasty biotopu európskeho významu 6210 suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnitom substráte s výskytom teplomilných druhov entomofauny a flóry. Patrí medzi najsevernejšie lokality teplomilného charakteru s vysokou druhovou diverzitou na relatívne malom území.
34. Genofondovo významná lokalita Pod Kopanicami (na území obce Malachov, len v dotyku s územím mesta Banská Bystrica)

    Pasienky, staré ovocné stromy, kroviny a okraje lesa s veľkou krajinárskou hodnotou a vysokou druhovou diverzitou, výskyt rastlín ako napr. *Anacamptis morio, Coeoglossum viride*, z avifauny napr. *Jynx torquila, Lanius collurio, Sylvia nisoria*.
35. Genofondovo významná lokalita Iliašská dolina

    Druhovo bohaté xerotermné biotopy európskeho významu 6210 suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnitom podloží s výskytom viacerých ohrozených a chránených druhov fauny a flóry. Vyskytuje sa tu veľké množstvo druhov z čeľade *Orchidaceae*, ktorých početný výskyt je charakteristický najmä pre prioritný biotop 6210* (z bežnejších druhov napr. *Orchis purpurea*) ako aj viaceré populácie druhu európskeho významu *Pulasatilla subslavica*. Na kosených lokalitách výskyt biotopu európskeho významu 6510 nížinné a podhorské kosné lúky. Pasienkové spoločenstvá v štádiu extenzívneho využívania na viacerých miestach prechádzajú do biotopu európskeho významu 5130 porasty borievky obyčajnej.
36. Významnejšie územia s výskytom tisu obyčajného (*Taxus baccata*)
    a) Mútne jazero,
    b) Dolina Mútňanského potoka,
    c) Pavelcovo II (Dolné Cigarovo),
    d) Horné Cigarovo (Ravasky),
    e) Stará siatina,
    f) Ostrý vrch.

B.12.1.1.6. Navrhované chránené územia na území mesta Banská Bystrica

Okrem ÚEV zakotvených v Národnom zozname území európskeho významu boli na základe požiadavky Európskej komisie na doplnenie navrhovaných ÚEV v rámci II. etapy v rokoch 2005-2006 navrhnuté ďalšie územia, ktoré budú podliehať schvaľovaciemu procesu.

Alúvium Hrona (SKUEV1303)

Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: Lužné vŕbovo-topoľové a jelšové lesy (91E0*), Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov (3220) a viacerých druhov európskeho významu. Výmera 323 ha.

Majerská jelšina (SKUEV0693)

Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopu európskeho významu: Lužné vŕbovo-topoľové a jelšové lesy (91E0). Výmera 1,84 ha.

Kremnická skalka (SKUEV0691)

Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: Bukové a jedľové kvetnaté lesy (9130), Javorovo-bukové horské lesy (9140), Lipovo-javorové sutinové lesy (9180). Výmera 308,16 ha.

Iliašská a Peťovská dolina (SKUEV0686)

Nachádza sa okrem územia mesta Banská Bystrica (ČM II Iliaš) aj na území obcí Vlkanová a Horná Mičiná v záujmovom území mesta.

Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: Dealpínske travinnobylinné porasty (6190), Suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnitom podloží (dôležité stanovištia vstavačovitých) (6210), Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Kyslomilné bukové lesy (9110), Bukové a jedľové kvetnaté lesy (9130), Vápnomilné bukové lesy (9150), Teplomilné panónske

dubové lesy (91H0) a druhu európskeho významu poniklec prostredný (*Pulsatilla subslavica*). Výmera 242,31 ha.

B.12.1.1.7. Významné mokrade na území mesta Banská Bystrica

Do Zoznamu regionálne významných mokradí je zaradená mokraď PP Tajovská kopa s rozlohou 2.719 m^2 a do Zoznamu lokálne významných mokradí sú zaradené mokrade:

Mokraď v Radvani s rozlohou 25.000 m^2 a Pod Vlčincom s rozlohou 20.000 m^2.[7]

B.12.1.2. Súčasný stav územnej ochrany prírody a krajiny v záujmovom území mesta Banská Bystrica

B.12.1.2.1. Chránené územia prírody

B.12.1.2.1.1. Národný park (NP)

Národný park Veľká Fatra)

Národný park Veľká Fatra bol vyhlásený nariadením vlády SR č. 140/2002 Z. z. Výmera národného parku je 40 371 ha a jeho ochranného pásma 26 132 ha.

Územie národného parku zasahuje do záujmového územia Banskej Bystrice v k. ú. Dolný Harmanec, Staré Hory, Turecká, Motyčky, jeho ochranné pásmo v k. ú. Dolný Harmanec, Harmanec a Staré Hory.

B.12.1.2.1.2. Chránená krajinná oblasť (CHKO)

V záujmovom území mesta Banská Bystrica sa vyhlásená CHKO nenachádza.

B.12.1.2.1.3. Chránený areál (CHA)

Chránený areál Dekretov porast

Kataster Staré Hory, rok vyhlásenia 1999, výmera 6,22 ha, stupeň ochrany 4. Ukážka z mála ešte jestvujúcich porastov založených významným lesníckym priekopníkom Jozefom Dekretom – Matejovie.

Chránený areál Krásno

Kataster Dolný Harmanec, rok vyhlásenia 1996, výmera 127,91 ha, stupeň ochrany 4. Významné tokanisko a hniezdisko tetrova hlucháňa (*Tetrao urogallus*) vo Veľkej Fatre.

B.12.1.2.1.4. Prírodná rezervácia (PR)

Národná prírodná rezervácia Badínsky prales

Kataster Badín, rok vyhlásenia 1913 (novelizácia 2002), výmera 30,03 ha, stupeň ochrany 4. Pralesovité klimaxové lesné spoločenstvá Kremnických vrchov v bukovom lesnom vegetačnom stupni so zastúpením všetkých troch základných vývojových štádií európskych pralesov.

Prírodná rezervácia Harmanecký Hlboký jarok

Kataster Dolný Harmanec, rok vyhlásenia 1998, výmera 50,33 ha, stupeň ochrany 5. Jeden z najväčších výskytov tisa obyčajného v oblasti Harmanca.

Národná prírodná rezervácia Harmanecká tisina

Kataster Harmanec, rok vyhlásenia 1949 (novelizácia 1983), výmera 20,04 ha, stupeň ochrany 5. Ochrana a štúdium dynamiky vývoja zachovalého karpatského lesa v rôznych vývojových štádiách.

Prírodná rezervácia Kozlinec

[7] *Podľa uznesenia vlády SR č. 848/2007 z 3.10.2007 k aktualizovanému Programu starostlivosti o mokrade na Slovensku na roky 2008-2014 a Akčnému plánu na roky 2008-2011 k aktualizovanému Programu starostlivosti o mokrade Slovenska na roky 2008-2014.*

Kataster Horná Mičiná, rok vyhlásenia 1967 (novelizácia 1999), výmera 9,27 ha, stupeň ochrany 5. Izolovaný výskyt duba plstnatého (*Quercus pubescens*) v podmienkach blízkych pôvodnej porastovej štruktúre.

Prírodná rezervácia Šupín

Kataster Slovenská Ľupča, rok vyhlásenia 1998, výmera 11,89 ha, stupeň ochrany 5. Geomorfologicky významný komplex skalných útvarov vo vápnomilných bučinách s výskytom floristicky a faunisticky významných druhov.

Národná prírodná rezervácia Svrčinník

Kataster Dolný Harmanec, Kordíky (mimo záujmového územia: Čremošné, Horná Štubňa, Horný Turček), rok vyhlásenia 2001, výmera 222,49 ha, stupeň ochrany 5. Zachovalý komplex klimaxových lesných spoločenstiev Kremnických vrchov s prirodzeným drevinovým zložením a typickou prirodzenou štruktúrou.

Prírodná rezervácia Mackov bok

Kataster Slovenská Ľupča, rok vyhlásenia 1976, výmera 3,75 ha, stupeň ochrany 4. Izolovaná lokalita významnej teplomilnej kveteny na vápencovom podloží s mimoriadne bohatým výskytom ponikleca slovenského.

B.12.1.2.1.5. Prírodná pamiatka (PP)

Prírodná pamiatka Kremenie

Kataster Horné Pršany, rok vyhlásenia 1997, výmera 3,78 ha, stupeň ochrany 4. Pseudokrasová jaskyňa, ktorá dokumentuje záverečné fázy postvulkanickej činnosti v Kremnických vrchoch.

Prírodná pamiatka Ľupčiansky skalný hríb

Kataster Slovenská Ľupča, rok vyhlásenia 1979, výmera 2,13 ha, stupeň ochrany 4. Hríbovité útvary tvorené eocénnymi zlepencami.

Prírodná pamiatka Majerova skala

Kataster Staré Hory, rok vyhlásenia 1992 (novelizácia 1994), výmera 8,8415 ha, stupeň ochrany 5. Výrazný skalný útvar s výskytom chránených a ohrozených druhov flóry a fauny.

Národná prírodná pamiatka Harmanecká jaskyňa

Kataster Harmanec, rok vyhlásenia 1972 (novelizácia 1996), výmera a stupeň ochrany v katalógovom liste neuvedené. Puklinový typ jaskyne v triasových vápencoch.

B.12.1.2.1.6. Európska sústava chránených území Natura 2000

ÚEV Badínsky prales (SKUEV0044)

Katastrálne územie Badín, výmera 153,46 ha, stupeň ochrany 4 a 5. Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov a druhov (medzi inými aj vydra riečna, rys ostrovid, vlk dravý a medveď hnedý) európskeho významu

ÚEV Brvnište (SKUEV0298)

Katastrálne územie Podkonice a Priechod, výmera 74,77 ha, stupeň ochrany 2. Územie je navrhované z dôvodu ochrany 3 biotopov a 9 druhov európskeho významu.

ÚEV Ďumbierske Nízke Tatry (SKUEV0302)

Okresy Banská Bystrica, Brezno, Liptovský Mikuláš a Ružomberok, výmera 46 583,31 ha, stupne ochrany 2, 3, 4, a 5. Je navrhované z dôvodu ochrany 24 biotopov európskeho významu, 7 druhov rastlín a druhov živočíchov európskeho významu

ÚEV Harmanecký Hlboký jarok (SKUEV0244)

Katastrálne územie Dolný Harmanec, výmera 50,33 ha, stupeň ochrany 5. Územie je navrhované z dôvodu ochrany niekoľkých biotopov a druhov európskeho významu (v tom aj medveď hnedý, rys ostrovid a mlok karpatský).

ÚEV Kopec (SKUEV0301)

Katastrálne územie Priechod, výmera 3,76 ha, stupeň ochrany 2. Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu porasty borievky obyčajnej a suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnitom podloží.

ÚEV Mackov bok (SKUEV0149)

Katastrálne územie Slovenská Ľupča, výmera 3,75 ha, stupeň ochrany 4. Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopu európskeho významu: suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnitom podloží a niekoľkých druhov európskeho významu.

ÚEV Šupín (SKUEV0246)

Katastrálne územie Slovenská Ľupča, výmera 11,89 ha, stupeň ochrany 5. Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopu európskeho významu: vápnomilné bukové lesy (9150) a druhov európskeho významu: poniklec prostredný (*Pulsatilla subslavica*) a fúzač alpský (*Rosalia alpina*).

ÚEV Svrčinník (SKUEV0241

Katastrálne územie Dolný Harmanec a Kordíky (a ďalšie k.ú. mimo záujmového územia), výmera 222,49 ha, stupeň ochrany 5. Územie je navrhované z dôvodu ochrany niekoľkých biotopov a druhov európskeho významu (v tom rys ostrovid, medveď hnedý a vlk dravý).

ÚEV Veľká Fatra (SKUEV0238)

Katastrálne územie Dolný Harmanec, Staré Hory a Turecká (a ďalšie k.ú. v okresoch Dolný Kubín, Martin, Ružomberok a Turčianske Teplice), výmera 43.600,81 ha, stupeň ochrany 2 (Dolný Harmanec, Staré Hory), stupeň ochrany 3 (Dolný Harmanec, Staré Hory, Turecká), stupeň ochrany 4 (Dolný Harmanec, Staré Hory), ďalej stupeň ochrany 5. Územie je navrhované z dôvodu ochrany veľkého množstva biotopov európskeho významu (v tom nesprístupnené jaskynné útvary) a druhov európskeho významu (v tom mlok karpatský, rys ostrovid, vydra riečna, medveď hnedý, vlk dravý, viacero druhov netopierov).

B.12.1.2.2. Jaskyne

Kaplnka

Nachádza sa v k. ú. obce Nemce, dosahuje dĺžku 15 m.

Netopieria jaskyňa

Nachádza sa tiež v k. ú. obce Nemce, dosahuje dĺžku 57 m.

B.12.1.2.3. Chránené vtáčie územia

CHVÚ Nízke Tatry (SKCHVU018)

Nízke Tatry sú jedným z troch najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie druhov orol skalný (*Aquila chrysaetos*), tetrov hoľniak (*Tetrao tetrix*), tetrov hlucháň (*Tetrao urogallus*), ďateľ trojprstý (*Picoides tridactylus*), kuvik kapcavý (*Aegolius funereus*), kuvik vrabčí (*Glaucidium passerinum*) a jariabok hôrny (*Bonasa bonasia*). Pravidelne tu hniezdi viac ako 1 % národnej populácie druhov bocian čierny (*Ciconia nigra*), orol krikľavý (*Aquila pomarina*), výr skalný (*Bubo bubo*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), ďateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), žlna sivá (*Picus canus*), ďateľ čierny (*Dryocopus martius*), muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva*), muchárik bielokrký (*Ficedula albicollis*), strakoš sivý (*Lanius excubitor*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), žltochvost lesný (*Phoenicurus phoenicurus*), muchár sivý *(Muscicapa striata*) a lelek lesný (*Caprimulgus europaeus).*

Katastrálne územie: okres Banská Bystrica (Donovaly, Brusno, Pohronský Bukovec, Hiadeľ, Podkonice, Moštenica, v pripravovanej vyhláške aj Motyčky, Priechod, Staré Hory), okresy Brezno, Liptovský Mikuláš, Poprad, Ružomberok.

Výmera: 96.168,52 ha.

CHVÚ Veľká Fatra (SKCHVU033)

Veľká Fatra je jedným z troch najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie druhov sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*), jariabok hôrny (*Bonasa bonasia*), lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*), ďateľ trojprstý (*Picoides tridactylus*). Pravidelne tu hniezdi viac ako 1 % národnej populácie druhov: výr skalný (*Bubo bubo*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*), bocian čierny (*Ciconia nigra*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), žlna sivá (*Picus canus*), žltochvost lesný (*Phoenicurus phoenicurus*), muchár sivý

(*Muscicapa striata*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*), tetrov hoľniak (*Tetrao tetrix*), tetrov hlucháň (*Tetrao urogallus*), kuvik kapcavý (*Aegolius funereus*), kuvik vrabčí (*Glaucidium passerinum*), ďateľ čierny (*Dryocopus martius*), ďateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva*) a muchárik bielokrký (*Ficedula albicollis*).

Katastrálne územia: okres Banská Bystrica (Donovaly, Dolný Harmanec, Staré Hory, Turecká, Špania Dolina, Harmanec, Kordíky), okresy Martin, Ružomberok a Turčianske Teplice).

Výmera 44.445,01 ha.

B.12.1.2.4. Navrhované chránené územia v záujmovom území

Navrhovaná chránená krajinná oblasť Kremnické vrchy

Vybratá časť orografického celku reprezentuje prírodnú krajinu, málo pozmenenú a ovplyvnenú urbanizáciou, poľnohospodárskou výrobou a inou činnosťou človeka. V území sú dominantné biocentrá nadregionálneho významu Laurín (jadrá NPR Badínsky prales a NPR Mláčik) a Boky (jadro NPR Boky). Limitujúcim faktorom vymedzenia hraníc sú záujmy a predpoklady využívania ložísk nerastov.

B.12.1.3. Starostlivosť o územie

B.12.1.3.1. Odporúčané spôsoby obhospodarovania územia v NP Nízke Tatry

Činnosti na nelesnej pôde

- ekologické poľnohospodárstvo bez používania chemických prostriedkov,
- extenzívne prepásanie ovcami, kozami, alebo hovädzím dobytkom primerane únosnosti pasienkov, údržba pasienkov,
- odstraňovanie náletových, prípadne nevhodne vysadených drevín,
- pravidelné kosenie lúčnych priestorov,
- likvidácia inváznych druhov rastlín na všetkých druhoch pozemkov.

Činnosti v lesných porastoch

- Navrhovaná zóna A (najhodnotnejšie prirodzené, alebo málo pozmenené lesné ekosystémy, často pralesovitého charakteru) - uplatňovaný bude bezzásahový režim, v prípade rozsiahlejších kalamít komisionálne posúdenie vzniknutej situácie.
- Navrhovaná zóna B (zóna aktívneho manažmentu s najjemnejšími spôsobmi hospodárenia v lesných porastoch a optimálnymi formami využívania nelesných ekosystémov s cieľom zachovať diverzitu a stabilitu biotopov, posilňovať odolnosť lesných porastov, zachovať, prípadne zlepšiť podmienky pre výskyt vzácnych druhov rastlín a živočíchov) - prioritou bude uplatňovanie podrastových spôsobov hospodárenia, prechod na výberkový spôsob (do 50 rokov) v časti územia, zvyšovanie ekologickej stability porastov, zvyšovanie rubnej doby porastov, predlžovanie ich obnovnej doby, predĺženie obdobia na zalesnenie a zabezpečenie nového porastu, šetrné spôsoby sústreďovania drevnej hmoty (kone, lanovky a pod.), ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinele stojace stromy, skupiny stromov a ležaniny, atď.).
- Navrhovaná zóna C (územia človekom výraznejšie narušené, s pozmenenými prírodnými zložkami a s výraznejším socioekonomickým využívaním) - postupné znižovanie zastúpenia stanovištne nepôvodných druhov drevín a obnova prirodzeného drevinového zloženia, ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinele stojace stromy, skupiny stromov a ležaniny, atď.).

Ostatné činnosti

- výskum a monitoring ekosystémov a prírodných procesov v nich prebiehajúcich,
- realizácia schválených projektov zameraných na ochranu fauny a flóry (napr. programy záchrany, programy starostlivosti),
- aktívna ochrana fauny (napr. úprava a budovanie nových hniezd a hniezdnych možností pre vtáky, ochrana, údržba a úprava súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky, spriechodnenie ciest križujúcich migračné trasy obojživelníkov),
- zvyšovanie informovanosti návštevníkov a ich usmerňovanie v zmysle Návštevného poriadku NP Nízke Tatry,
- budovanie a údržba náučných chodníkov,
- zvyšovanie turistickej a rekreačnej atraktívnosti vybratých častí územia (napr. umiestňovanie lavičiek, budovanie chodníkov, oddychových miest).

B.12.1.3.2. Návrh zásad obhospodarovania územia CHKO Kremnické vrchy

Vybrané zásady pre investičnú činnosť:

- obmedziť holoruby na minimum,
- nevysádzať nepôvodné a cudzokrajné druhy, uplatňovať autochtónny materiál,
- nerozširovať lesnú dopravnú sieť,
- usmerňovať najmä stavebnú činnosť vrátane rekreačnej a športovej zástavby.

B.12.1.4. Regulatívy ochrany prírody a krajiny

Regulatívy vyplývajú z:

- platnej legislatívy na úseku ochrany prírody a krajiny[8] a príslušných vykonávacích predpisov (napr. vyhlášky MŽP SR č.24/2003 Z. z.),
- platnej legislatívy na úseku posudzovania vplyvov na životné prostredie[9] (tzv. EIA),
- Programu starostlivosti o Národný park Nízke Tatry na roky 1998-2007,
- Návštevného poriadku Národného parku Nízke Tatry.

Vychádzajúc z platnej legislatívy na úseku ochrany prírody a krajiny[10] je územná ochrana riešená najmä v § 13 (ochranné pásmo národného parku), § 15, § 16 (prírodné rezervácie a chránený areál), § 24 (jaskyne).

Zakázané činnosti

a) v druhom stupni ochrany sú uvedené v § 13 ods.1 zákona o ochrane prírody a krajiny:
   - vjazd a státie s motorovým vozidlom, motorovou trojkolkou, motorovou štvorkolkou, snežným skútrom alebo záprahovým vozidlom, najmä vozom, kočom alebo saňami, na pozemky za hranicami zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty a miestnej komunikácie, parkoviska, čerpacej stanice, garáže, továrenského, staničného alebo letištného priestoru,
   - vjazd a státie s bicyklom na pozemkoch za hranicou zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty, miestnej komunikácie, účelovej komunikácie a vyznačenej cyklotrasy,

b) v treťom stupni ochrany prírody sú uvedené v § 14 ods.1 zákona o ochrane prírody a krajiny:
   - ako v a)
   - vchádzanie alebo státie s bicyklom na pozemkoch za hranicami zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty, miestnej komunikácie a vyznačenej cyklotrasy
   - pohyb mimo vyznačeného turistického chodníka alebo náučného chodníka za hranicami zastavaného územia obce,
   - táborenie, stanovanie, bivakovanie, jazda na koni, lyžovanie, zakladanie ohňa mimo uzavretých stavieb za hranicami zastavaného územia, lyžovanie, vykonávanie horolezeckého alebo skalolezeckého výstupu, skialpinizmus alebo iné športové aktivity za hranicami zastavaného územia obce,
   - organizovanie verejných telovýchovných, športových a turistických podujatí, ako aj iných verejnosti prístupných spoločenských podujatí,
   - používanie zariadení spôsobujúcich svetelné a hlukové efekty (najmä ohňostroj, laserové zariadenie, reprodukovaná hudba) mimo uzavretých stavieb,
   - rozširovanie nepôvodných druhov,
   - zber rastlín vrátane ich plodov,
   - organizovanie spoločných poľovačiek,
   - vykonávanie banskej činnosti a činnosť vykonávaná banským spôsobom.

[8] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.*

[9] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.*

[10] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.*

c) v štvrtom stupni ochrany prírody sú uvedené v § 15 ods.1 zákona o ochrane prírody a krajiny:
- ako v b)
- ťažba drevnej hmotu holorubným hospodárskym spôsobom,
- umiestnenie informačného, reklamného alebo propagačného zariadenia, ako aj akékoľvek iného reklamného alebo propagačného pútača alebo tabule,
- aplikácia chemických látok a hnojív,
- rozorávanie existujúcich trvalých trávnatých porastov a rúbanie drevín,
- zber nerastov alebo skamenelín,
- oplocovanie pozemkov okrem oplotenia lesných škôlok, ovocného sadu a vinice,
- umiestnenie košiara, stavby alebo iného zariadenie na ochranu hospodárskych zvierat,
- vykonávanie geologických prác,
- umiestnenie zariadenia na vodnom toku alebo inej vodnej ploche neslúžiacej plavbe alebo správe vodného toku alebo vodného diela,
- voľné púšťanie psov okrem psa používaného na plnenie úloh podľa osobitných predpisov (služobný pes) a poľovného psa,

d) v piatom stupni ochrany sú uvedené v § 16 ods.1 zákona o ochrane prírody a krajiny:
- ako v c)
- zasahovanie do lesného porastu a poškodzovanie lesného krytu,
- stavba lesnej cesty alebo zvážnice,
- zriaďovanie poľovníckych zariadení alebo rybochovných zariadení,
- osvetľovanie bežeckej trate, lyžiarskej trate alebo športového areálu,
- rušenie pokoja a ticha,
- chytanie, lovenie alebo usmrtenie živočícha,
- zmena stavu mokradí alebo koryta vodného toku, najmä ich úpravou, zasypávaním, odvodňovaním, ťažbou tŕstia, rašeliny, bahna a riečneho materiálu okrem vykonávania týchto činností v koryte vodného toku jeho správcom v súlade s osobitným predpisom a pod.,
- umiestnenie stavieb.

Súhlas orgánu ochrany prírody a krajiny sa vyžaduje pre činnosti uvedené v § 13 ods. 2 písm. a), i), j) a l) a o), v § 14 ods. 2 písm. d) a f) a v § 15 ods. 2 písm. b) zákona o ochrane prírody a krajiny.

Predbežná ochrana území európskeho významu je zabezpečená v súlade s ustanovením § 27 a 28 zákona o ochrane prírody a krajiny.

Príslušnosť na vydávanie súhlasov a výnimiek zo zákazov je ustanovená v § 65, § 67, § 68 a § 69 zákona o ochrane prírody a krajiny.

ÚPN mesta Banská Bystrica rešpektuje požiadavky ochrany prírody tak, že
- nenavrhuje rozvoj funkčných plôch mesta na chránených územiach prírody, vyhlásených ani navrhovaných,
- minimalizuje dopad nevyhnutných navrhovaných (prípadne už schválených) línií dopravného a technického vybavenia.

B.12.2. Územný systém ekologickej stability

B.12.2.1. Regionálny územný systém ekologickej stability (RÚSES)

Prvky nadregionálneho ÚSES boli charakterizované v Genereli nadregionálneho ÚSES SR, ktorý bol schválený 27. 4. 1992 Uznesením vlády SR č. 319. V nadväznosti na tento dokument boli v rokoch 1993-1995 podľa jednotnej metodiky vypracované Regionálne územné systémy ekologickej stability (RÚSES) pre všetky okresy Slovenska. Medzi nimi bol aj RÚSES okresu Banská Bystrica (1994). Aktualizáciu prvkov regionálneho ÚSES okresu Banská Bystrica vypracovala SAŽP – Centrum environmentálnej výchovy a propagácie Banská Bystrica (2006).

B.12.2.1.1. Regionálny územný systém ekologickej stability na území mesta Banská Bystrica

Územia tvoriace úplne alebo čiastočne prvky kostry územného systému ekologickej stability na území Banskej Bystrice sú podľa Aktualizácie prvkov regionálneho ÚSES okresu Banská Bystrica (SAŽP Banská Bystrica, 2006) nasledovné:

Biocentrá

Nadregionálne biocentrum Baranovo (861 ha) - k.ú. Uľanka, Kostiviarska, Sásová (+ územie obcí Špania Dolina a Nemce v záujmovom území mesta)

Je charakteristické mozaikou zachovalých pôvodných lesných spoločenstiev (bukové lesy, sutinové lesy), skalných a lúčnych spoločenstiev na karbonátovom substráte s prevažne južnou expozíciou, ktoré predstavujú vzácne druhovo pestré biotopy ohrozených a chránených živočíchov a rastlín. Na kontakte Zvolenskej kotliny so Starohorským vrchmi dosahujú teplomilné mediteránne druhy severnú hranicu svojho rozšírenia. Jadrami NRBc sú PR Baranovo a CHA Jakub. NRBc je zároveň územím európskeho významu Baranovo.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- extenzívne využívanie lúk a pasienkov
  - lúky: kosenie 1-2 krát ročne s následným odstránením biomasy, extenzívne dopásanie primerané výmere lúk,
  - pasienky: extenzívne pasenie ovcami, hovädzím dobytkom, početnosť zvierat primeraná výmere pasienkov,
- odstraňovanie nežiaducich sukcesných zárastov,
- zabrániť šíreniu inváznych a nepôvodných rastlín.

Nadregionálne biocentrum Horná roveň - Badínsky prales - Horná skala (1 096 ha) - k.ú. Radvaň (+ územie obcí Badín a Horné Pršany v záujmovom území mesta)

Jadrami biocentra sú NPR Badínsky prales s jeho ochranným pásmom, navrhované územie európskeho významu Horná skala a PP Horná Roveň. Hodnota územia v neovulkanických Kremnických vrchoch spočíva predovšetkým v zachovalých klimaxových lesných spoločenstvách bukového stupňa (lipovo-javorové sutinové lesy, bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, kyslomilné bukové lesy, javorovo-bukové horské lesy), spoločenstvách skalných stepí, lesostepí s viacerými chránenými živočíšnymi druhmi (relikty, endemity) z triedy obojživelníkov, vtákov a cicavcov.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- obnoviť resp. zachovať pôvodné druhové zloženie lesných porastov,
- v plnej miere a efektívne využívať podrastové spôsoby obnovy porastov, používať autochtónne, stanovištne vhodné druhy drevín,
- zabezpečiť jemnejšie spôsoby hospodárenia v lesných porastoch,
- ponechávanie drevnej hmoty v porastoch,
- časti územia s 5. stupňom ochrany ponechať na samovývoj,
- v častiach územia so 4. a 3. stupňom ochrany hospodáriť v spolupráci s územne príslušnou odbornou organizáciou ŠOP SR.

Nadregionálne biocentrum Kremnické vrchy (1819 ha) - k.ú. Radvaň (+ územie obcí Dolný Harmanec, Kordíky aTajov v záujmovom území mesta)

Predstavuje zachovalé lesné klimaxové spoločenstvá montánneho stupňa (bukové, zmiešané bukové lesy, sutinové lesy, smrekové lesy) východných svahov hlavného chrbta a rázsoch neovulkanického pohoria s výskytom endemických, chránených, ohrozených rastlinných a živočíšnych druhov, ako aj druhov s fytogeografickou hranicou rozšírenia.

Jadrami NRBc sú PR Harmanecký Hlboký jarok, NPR Svrčinník a navrhované územia európskeho významu Kremnická skalka a Kotelnica. NRBc siaha až do blízkosti sídiel Kordíky a Dolný Harmanec.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- obnoviť, resp. zachovať pôvodné druhové zloženie lesných porastov,
- v plnej miere a efektívne využívať podrastové spôsoby obnovy porastov,
- ochrana hniezdisk resp. hniezdnych stromov dravých vtákov, sov, tokanísk a reprodukčných plôch lesných kúr v súčinnosti so ŠOP SR,
- zabezpečenie vyhlásenia CHKO Kremnické vrchy,
- usmerňovanie návštevnosti územia,
- limitovať výstavbu športových areálov a zariadení,

- časti územia s 5. stupňom ochrany ponechať na samovývoj,
- v častiach územia so 4. a 3. stupňom ochrany hospodáriť v spolupráci s územne príslušnou odbornou organizáciou ŠOP SR.

Nadregionálne biocentrum Riečka – Lackov grúň – Košiar (971 ha) - k.ú. Podlavice, Uľanka (+ územie obcí Riečka, Harmanec a Banská Bystrica v záujmovom území mesta)

Jadrami sú ÚEV Riečka, CHA Podlavické výmole a PR Uňadovo. NRBc predstavuje lesné (sutinové lesy, bučiny, porasty s tisom obyčajným), lesostepné, nelesné xerotermné travobylinné a krovinné, skalné, druhovo bohaté biotopy prevažne na karbonátovom substráte s južnou expozíciou, ktoré sa vyznačujú zastúpením chránených rastlinných druhov, z ktorých početnosťou vyniká čeľaď vstavačovitých. Územie je významné z hľadiska výskytu viacerých chránených druhov vtákov, obojživelníkov, plazov. Južný okraj NRBc je v kontakte s obcami Riečka, Banská Bystrica (ČM VIII Podlavice) a záhradkárskymi osadami.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- vzhľadom na hodnoty územia nerozširovanie zastavaných plôch a rekreačných areálov,
- usmerňovanie návštevnosti územia, NRBc zasahuje do prímestského areálu zdravia, čo predstavuje potenciálne ohrozenie fytocenóz a chránených druhov,
- zabezpečiť extenzívne využívanie trvalých trávnych porastov,
  - lúky: kosenie 1-2 x ročne s následným odstránením biomasy, extenzívne dopásanie primerané výmere lúk,
  - pasienky: extenzívne pasenie ovcami, hovädzím dobytkom, početnosť zvierat primeraná výmere pasienkov,
- odstraňovať nežiaduci sukcesný zárast v lúčnych spoločenstvách,
- vlhké lúky a mokraďné spoločenstvá: kosenie ľahkými kosačkami v období s nízkou hladinou podzemnej vody, odstraňovanie biomasy,
- odstraňovať invázne druhy rastlín a brániť ich ďalšiemu šíreniu,
- odstraňovanie nepôvodných druhov drevín,
- pri obnove lesných porastov v prípade výskytu vitálnych tisov mimoriadnych dimenzií tieto chrániť ponechávaním vhodných ochranných stromov,
- v častiach územia so 4. a 3. stupňom ochrany hospodáriť v spolupráci s územne príslušnou odbornou organizáciou ŠOP SR.

Regionálne biocentrum Iliašská a Peťovská Dolina (245 ha) - k.ú. Radvaň (+ územie obcí Horná Mičiná a Vlkanová v záujmovom území mesta)

Vyznačuje sa členitým reliéfom so suchomilnými lúčnymi spoločenstvami (reliktné dealpínske spoločenstvá, stanovištia vstavačovitých) so zastúpením rozptýlenej i skupinovej nelesnej drevinovej vegetácie a spoločenstvami bukových lesov i teplomilných dúbrav. Jadrom RBc je PR Kozlinec. Územie je zároveň navrhovaným ÚSV.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- zabezpečiť extenzívne využívanie trvalých trávnych porastov,
  - lúky: kosenie 1-2 x ročne s následným odstránením biomasy, extenzívne dopásanie primerané výmere lúk,
  - pasienky: extenzívne pasenie ovcami, početnosť zvierat primeraná výmere pasienkov,
- odstraňovať nežiaduci sukcesný zárast v lúčnych spoločenstvách,
- vlhké lúky a mokraďné spoločenstvá: kosenie ľahkými kosačkami v období s nízkou hladinou podzemnej vody, odstraňovanie biomasy,
- v plnej miere a efektívne využívať podrastové spôsoby obnovy porastov, používať autochtónne, stanovištne vhodné druhy drevín,
- odstraňovať invázne druhy rastlín,
- časť územia s 5. stupňom ochrany ponechať na samovývoj,
- v častiach územia s 3. stupňom ochrany hospodáriť v spolupráci s územne príslušnou odbornou organizáciou ŠOP SR.

Regionálne biocentrum Malachovské lúky II (21,9 ha) - k.ú. Radvaň)

Zachovalé lúčne a skalné spoločenstvá na karbonátovom substráte s väčším podielom skupinovej nelesnej drevinovej vegetácie, najmä na strmších častiach S a SZ svahov (suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnitom podloží, nížinné a podhorské kosné lúky, pionierske porasty zväzu *Alysso-Sedion albi*, karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou). Je súčasťou ÚEV, jadrom je PR Malachovské skalky. Nachádza sa v bezprostrednej blízkosti stále sa rozširujúceho zastavaného územia mesta a záhradkárskej osady.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- brániť šíreniu inváznych a nepôvodných rastlín,
- vzhľadom na hodnoty územia je ďalšie rozširovanie zastavaného územia (Pršianska terasa) nežiaduce,
- extenzívne využívanie TTP so zachovaním nelesnej drevinovej vegetácie,
- zabezpečiť extenzívne využívanie trvalých trávnych porastov - pasienkov na extenzívne pasenie ovcami s počtom zvierat primeraným výmere pasienkov,
- odstraňovať nežiaduci sukcesný zárast v lúčnych spoločenstvách.

Regionálne biocentrum Majerská jelšina (1,9 ha) - k.ú. Banská Bystrica, Šalková)

Zachovalé porasty lužných lesov (lužné vŕbovo-topoľové a jelšové lesy) na nive Hrona pri úpätí svahu, RBc je navrhovaným ÚEV. Na lokalitu nadväzuje plocha ornej pôdy.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- prirodzená obnova porastov,
- zabrániť zásahom do prirodzeného vodného režimu toku a priľahlej aluviálnej nivy,
- utvoriť ochrannú zónu zmenou využívania ornej pôdy v blízkosti RBc na trvalý trávny porast;
- zabrániť šíreniu inváznych a nepôvodných rastlín,
- odstraňovanie nepôvodných druhov drevín.

Regionálne biocentrum Králická tiesňava (20,9 ha) - k.ú. Radvaň (+ územie obcí Tajov a Králiky v záujmovom území mesta)

Špecifické biotopy v tiesňave Farebného potoka, v krasových dolomitoch, s výskytom viacerých chránených rastlinných a živočíšnych druhov. Územie je prevažne ochranným lesom. Je v kontakte so zastavaným územím obce Králiky.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- zabrániť šíreniu inváznych a nepôvodných rastlín,
- odstraňovanie nepôvodných druhov drevín,
- individuálna ochrana jedincov tisu proti poškodzovaniu jeleňou zverou.

Regionálne biocentrum Malachovské lúky I (16,9 ha) – len v dotyku s územím mesta (celé na území obce Malachov),

Zachovalé lúčne spoločenstvá na karbonátovom substráte na J a JV svahoch s malým zastúpením líniovej a skupinovej nelesnej drevinovej vegetácie (suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnitom podloží, nížinné a podhorské kosné lúky, pionierske porasty zväzu *Alysso-Sedion albi*). Je v kontakte so zastavaným územím mesta Banská Bystrica.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- zabrániť šíreniu inváznych a nepôvodných rastlín,
- extenzívne využívanie TTP so zachovaním nelesnej drevinovej vegetácie,
- zabezpečiť extenzívne využívanie trvalých trávnych porastov – pasienkov na extenzívne pasenie ovcami s počtom zvierat primeraným výmere,
- odstraňovať nežiaduci sukcesný zárast v lúčnych spoločenstvách.

Regionálne biocentrum Pavelcovo (333 ha) - k.ú. Uľanka, Kostiviarska

Jeho jadrom je PR Pavelcovo vrátane OP. Tvoria ho prirodzené lesné porasty na prevažne karbonátovom substráte SV orientovaných svahov Starohorských vrchov s výskytom tisa obyčajného, ktorý v PR vytvára súvislé plochy alebo skupiny, kým na ostatnom území RBc sa vyskytuje jednotlivo (celkovo viac ako 8 000 jedincov). Porasty sú tvorené bučinou, lipovou bučinou, lipovou javorinou, dealpínskou bučinou.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- zvyšovať podiel prirodzenej obnovy porastov,
- zachovať pôvodné druhové zloženie lesných porastov,
- chrániť vitálne tisy mimoriadnych dimenzií pri obnove lesných porastov ponechávaním vhodných ochranných stromov,
- individuálna ochrana tisov proti poškodzovaniu jeleňou zverou,
- v častiach územia so 4. a 3. stupňom ochrany hospodáriť v spolupráci s územne príslušnou odbornou organizáciou ŠOP SR.

Regionálne biocentrum Plavno – Šupín (604 ha) - k.ú. Šalková (+ územie obce Slovenská Ľupča v záujmovom území mesta a územie obce Poniky mimo záujmového územia mesta)

Zachovalé bukové porasty (vápnomilné bukové lesy, bukové a jedľové kvetnaté lesy) a porasty s tisom obyčajným na karbonátovom podloží S až Z orientovaných svahov vo Zvolenskej kotline. Hodnotu územia znásobuje výskyt viacerých chránených druhov flóry (*Cypripedium calceolus, Pulsatilla subslavica*) i fauny. Jadrami RBc sú NPR Plavno a PR Šupín.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- v plnej miere a efektívne využívať podrastové spôsoby obnovy porastov,
- zachovať pôvodné druhové zloženie lesných porastov,
- chrániť vitálne tisy mimoriadnych dimenzií pri obnove lesných porastov ponechávaním vhodných ochranných stromov,
- individuálna ochrana tisov proti poškodzovaniu jeleňou zverou,
- šetrné spôsoby sústreďovania drevnej hmoty,
- optimalizovať ekologické podmienky v bylinnej etáži pre chránené druhy rastlín,
- časti územia s 5. stupňom ochrany ponechať na samovývoj,
- v častiach územia so 4. a 3. stupňom ochrany hospodáriť v spolupráci s územne príslušnou odbornou organizáciou ŠOP SR.

Regionálne biocentrum Príboj (10 ha) - k.ú. Šalková (+ územie obce Slovenská Ľupča v záujmovom území mesta)

Prirodzený súvislý porast duba zimného s prímesou duba cerového na južných a juhovýchodných svahoch nad nivou Hrona, ktorý predstavuje severný okraj jeho rozšírenia. Rozsahom zodpovedá PR, je ochranným lesom. Na dubiny je viazaný výskyt viacerých chránených druhov živočíchov, najmä chrobákov a netopierov. RBc je v blízkosti urbanizovaných plôch (výrobná zóna obce Slovenská Ľupča, mesto Banská Bystrica – ČM XV Šalková, cesta I. a III. triedy, regionálna skládka TKO).

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- zachovať pôvodné druhové zloženie lesných porastov,
- územie ponechať na samovývoj.

Regionálne biocentrum Stará kopa (12,9 ha) - k. ú. Banská Bystrica

Xerotermné lesné spoločenstvá na juhozápadne orientovanom svahu Starej kopy s výskytom duba plstnatého (*Quercus pubescens*), ktorý tu má izolovanú, na sever vysunutú lokalitu. Vyznačuje sa hojným výskytom chránených a ohrozených druhov rastlín a živočíchov. Jadrom RBc je PR Stará kopa.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- zachovať pôvodné druhové zloženie lesných porastov,
- v plnej miere a efektívne využívať podrastové spôsoby obnovy porastov,
- šetrné spôsoby sústreďovania drevnej hmoty,
- ponechávanie drevnej hmoty v porastoch,
- eliminovať nepôvodné druhy drevín,
- v častiach územia so 4. a 3. stupňom ochrany hospodáriť v spolupráci s územne príslušnou odbornou organizáciou ŠOP SR.

Biokoridory

Väčšina biokoridorov je viazaných na toky, ich aluviálne nivy a celé údolia – doliny (hydricko-terestrické biokoridory). V prípade terestrických biokoridorov môžeme uvažovať len o širokopásmových/celoplošných prepojeniach s využívaním jednotlivých geomorfologických tvarov prevažne v lesnej krajine. Vzhľadom na zastúpenie rôznych taxonomických skupín živočíchov v biokoridoroch, s rôznymi nárokmi a schopnosťami vo väzbe na biologickú vodivosť, nie je možné plošne špecifikovať konkrétne prepojenia.

Nadregionálny biokoridor Hron

Je v kontakte s NRBc Ďumbierske Nízke Tatry, RBc Plavno – Šupín a v jeho trase sa nachádza RBc Majerská jelšina. Vymedzený je na nive Hrona, mimo zastavaných území a zahŕňa lužné lesy, slatiny, rašeliniská, vlhkomilné a lúčne spoločenstvá s nelesnou drevinou vegetáciou.

Hydricko-terestrický NRBk Hron je významným vodivým prvkom pre šírenie teplomilných rastlinných druhov, ktoré sa šíria až do okresu Brezno, preto naň nepriamo nadväzujú aj RBc Mackov bok, RBc Príboj, RBc Stará kopa, RBc Malachovské lúky a RBc Iliašská a Peťovská dolina.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- plní funkciu hydricko-terestrického biokoridoru,

- prechádza v okrese urbanizovanými územiami najväčšieho rozsahu, je nutné rešpektovať jeho prvoradú ekostabilizačnú funkciu,
- využívať územie tak, aby nedochádzalo k významnému narušeniu funkcie biokoridoru,
- opatrenia na zlepšenie kvality vody v toku a zabránenie havarijným situáciám, eliminácia zdrojov znečistenia,
- ochrana a starostlivosť o brehové porasty,
- v chýbajúcich úsekoch obnova brehových porastov druhmi zodpovedajúcimi prirodzeným spoločenstvám,
- regulované úseky v intravilánoch, kde nie je možné doplnenie brehových porastov kvôli vysokému opevneniu brehov, zapojiť do urbanistickej koncepcie sídiel výsadbou sprievodnej zelene,
- spriechodniť riečny stupeň v Šalkovej pre vodné organizmy.

Regionálny biokoridor Tok Bystrica

Na hornom toku vedie úzkou dolinou so sústredenými sídlami Dolný Harmanec, Harmanec s priemyselným areálom, na ktoré po stranách nadväzujú súvislé lesné komplexy. Od sútoku so Starohorským potokom vedie prevažne urbanizovaným prostredím ČM XVI Uľanka, ČM IV Kostiviarska a najmä ČM I Banská Bystrica. Na strednom toku Bystrice je niva v kontakte s NRBc Baranovo a RBc Pavelcovo.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- plní funkciu hydricko-terestrického biokoridoru,
- opatrenia na zlepšenie kvality vody v toku (Harmanec, Banská Bystrica) a na zabránenie havarijným situáciám,
- ochrana a starostlivosť o brehové porasty,
- v niektorých úsekoch (chýbajúce porasty, nevyhovujúca šírka) je nutná revitalizácia brehových porastov druhmi zodpovedajúcimi prirodzeným spoločenstvám.

Regionálny biokoridor Starohorský potok

Vedie spod Novej hole a najskôr prechádza lúčno-lesnou krajinou rekreačného areálu Donovaly a Motyčky, na viacerých úsekoch chýba sprievodná vegetácia toku. Na strednom a dolnom toku vedie úzkou dolinou v kontakte s lesmi a prechádza obcou Staré Hory. Okrem neveľkého úseku na hornom toku vedie popri frekventovanej ceste I. triedy Banská Bystrica - Ružomberok cez sedlo Donovaly.

Je v kontakte s NRBc Zvolen, NRBc Ďumbierske Nízke Tatry, NRBc Veľká Fatra a napája sa na RBk Bystrica.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- plní funkciu hydricko-terestrického biokoridoru,
- ochrana a starostlivosť o brehové porasty,
- v niektorých úsekoch (chýbajúce porasty, nevyhovujúca šírka) je nutná revitalizácia brehových porastov druhmi zodpovedajúcimi prirodzeným spoločenstvám,
- opatrenia na zlepšenie kvality vody v toku.

Genofondovo významné lokality

Tab. B.12.2.1.1-1 Prehľad genofondovo významných lokalít na území mesta Banská Bystrica - RÚSES

Názov	Označenie	Charakter lokality	K.ú.
Baranovo pod vedením	G18	lúčne spoločenstvá so sukcesným zárastom (súčasť ÚEV)	Sásová
Bučičie	G19	xerotermné spoločenstvá (z veľkej časti súčasť ÚEV)	Sásová (+ obec Nemce v záujm.území)
Jakub – Baranovo-Rovne	G17	lúčne spoločenstvá (súčasť ÚEV)	Kostiviarska, Sásová
Jakub 1	G12	xerotermné spoločenstvá na JZ svahu (súčasť ÚEV a CHA)	Kostiviarska
Jakub 2	G13	xerotermné spoločenstvá (súčasť ÚEV a CHA)	Kostiviarska
Jakub 3	G14	xerotermné spoločenstvá (súčasť ÚEV a CHA)	Kostiviarska
Jakub 4	G15	xerotermné spoločenstvá na JZ svahu (súčasť ÚEV, zasahuje do CHA)	Kostiviarska
Jakub 5	G16	lúčne spoločenstvá (súčasť ÚEV a CHA)	Kostiviarska

Jakub mimo CHA	G11	xerotermné spoločenstvá na JZ svahu (súčasť ÚEV)	Kostiviarska
Názov	Označenie	Charakter lokality	K.ú.
Selce – skládka TKO	G65	lúčne spoločenstvá v blízkosti regionálnej skládky TKO	Šalková
Uľanka – pod Končitým	G4	lúčne spoločenstvá (súčasť ÚEV)	Uľanka
Uľanka - Banské	G8	lúčne spoločenstvá južne orientovanej rázsochy nad sútokom Bystrice a Banského potoka (súčasť ÚEV)	Uľanka
Uľanka - dolná lúka	G7	lúčne spoločenstvá (súčasť ÚEV)	Uľanka
Uľanka - horná lúka	G6	lúčne spoločenstvá (súčasť ÚEV)	Uľanka
Uľanka – nad tunelom	G5	lúčne spoločenstvá (súčasť ÚEV)	Uľanka
Urpínska lesostep	G68	lesostep na južných a juhozápadných svahoch Urpína s výskytom veľkého množstva vzácnych a ohrozených druhov hmyzu (predovšetkým pavúkov a chrobákov) a zachovalých biotopov rastlín s chránenými druhmi vrátane viacerých druhov z čeľade vstavačovitých	Radvaň

Genofondovo významné lokality na území mesta Banská Bystrica vymedzené v Aktualizácii prvkov RÚSES okresu Banská Bystrica sa prekrývajú s niektorými lokalitami významnými z hľadiska ochrany prírody a krajiny (uvedené v kapitole B.12.1.1.5.), preto ich ďalej nehodnotíme ani nezobrazujeme v grafických výstupoch osobitne.

Genofondovo významné lokality podľa Aktualizácie RÚSES sa s lokalitami významnými z hľadiska ochrany prírody a krajiny (charakterizované v kap. B.12.1.1.5.) neprekrývajú.

Ekologicky významné segmenty krajiny

Ekologicky významné segmenty krajiny majú hlavný význam v zabezpečovaní druhovej a krajinnoekologickej diverzity, zamedzení vodnej a veternej erózie, udržaní kvality vody, regulácii odtokových pomerov, vytvorení refúgií pre mnohé rastliny a živočíchy a vytváraní pufrovacích zón zriedkavým ekosystémom. Vyznačujú sa vysokou reálnou alebo potenciálnou ekologickou stabilitou. Najhodnotnejšie z nich sú zaradené do siete prvkov RÚSES (biocentrá, biokoridory). Možno ich rozdeliť na dve skupiny:

1. územia s ochrannými lesmi (o) - územia s prevahou ochranných lesov v blízkosti zastavaných území,
2. krajinné priestory s mozaikou lesov, lúk, NDV (m) - plochy s najheterogénnejšou krajinnou pokrývkou, na prechode zo súvislých lesných komplexov do intenzívne využívanej krajiny.

Tab. B.12.2.1.1-2 Prehľad ekologicky významných prvkov krajiny mimo biocentier a biokoridorov na území mesta Banská Bystrica - RÚSES

Názov prvku	Označenie	Katastrálne územie
Pod Vyhnatovou	E1m	Radvaň (+ obec Tajov v záujmovom území mesta)
Suchý vrch	E2m	Radvaň, Podlavice (+ obce Tajov, Králiky, Malachov v záujmovom území mesta)
Malachov - Flos	E4o	Radvaň (+ obec Malachov v záujmovom území mesta)
Lažtek	E5m	Radvaň (+ obce Horné Pršany, Malachov, Badín v záujmovom území mesta)
Pršianska terasa	E6o	Radvaň
Urpín	E7o	Radvaň, Banská Bystrica

B.12.2.1.2. Regionálny územný systém ekologickej stability v záujmovom území mesta Banská Bystrica

Územia tvoriace prvky kostry územného systému ekologickej stability v záujmovom území Banskej Bystrice sú podľa aktualizovaného RÚSES nasledovné:

Biocentrá

Nadregionálne biocentrum Ďumbierske Nízke Tatry (11 958 ha) - k.ú. Staré Hory, Motyčky, Donovaly, Baláže, Priechod, Podkonice, Moštenica, Hiadeľ, Medzibrod, Brusno, Pohronský Bukovec

Jadrami biocentra sú NPR Skalka a NPR Pod Latiborskou hoľou, je súčasťou ÚEV. Rôznorodosti geologického substrátu, členitosti reliéfu, značnému výškovému rozpätiu až do alpínskeho vegetačného stupňa zodpovedá aj pestrosť rastlinných (kalcifilné, acidofilné druhy) a živočíšnych spoločenstiev s viacerými chránenými a endemickými druhmi. Územie NRBc siaha aj do susedných okresov.

Nadregionálne biocentrum Veľká Fatra (4 807 ha) - k.ú. Dolný Harmanec, Turecká, Staré Hory

Vyznačuje sa mimoriadnou rozmanitosťou stanovíšť rastlín a ich spoločenstiev, výskytom jedinečných druhových populácií a reliktných spoločenstiev. Niektoré druhy tu dosahujú geografické alebo výškové maximum v Západných Karpatoch, iné tu majú izolovaný výskyt v rámci Karpát. Početná je aj skupina endemických druhov a poddruhov. NRBc je jedným z najvýznamnejších refúgií veľkých mäsožravcov a ďalších typických horských druhov živočíchov Západných Karpát. Jadrami NRBc na území okresu sú NPR Harmanecká tisina, CHA Krásno a CHA Dekretov porast. NRBc je zároveň ÚEV.

Regionálne biocentrum Brvnište (136 ha) - k.ú. Priechod, Podkonice

Predstavuje zachovalé lesné (bukové, sutinové lesy), lúčne a krovinové porasty na kabonátovom substráte vo Zvolenskej kotline, vyznačujúce sa druhovou diverzitou, s chránenými druhmi rastlín a živočíchov. Jadrami RBc sú ÚEV Brvnište a Kopec. Územie je v kontakte so zastavanými plochami.

Regionálne biocentrum Lúky za hradom Slovenská Ľupča (8,7 ha) - k.ú. Slovenská Ľupča

Suchomilné travinnobylinné a krovinové biotopy na vápnitom podloží s J až Z expozíciou svahov nad nivou Hrona, s výskytom chránených rastlinných druhov (poniklec prostredný - *Pulsatilla subslavica*).

Regionálne biocentrum Mackov bok (9,8 ha) - k.ú. Slovenská Ľupča

Lokalita cenných xerotermných lúčnych a krovinných spoločenstiev nad nivou Hrona na vápencovom podloží s výskytom chránených druhov rastlín (poniklec slovenský) a živočíchov z radu Lepidoptera. Jadrom je PR Mackov bok. Súčasťou RBc v kontakte s nivou sú aj lesné spoločenstvá (ochranný les).

Regionálne biocentrum Tajovská lúka (10 ha) - k.ú. Tajov

Hodnotné, druhovo bohaté nelesné xerotermné krovinné a travobylinné porasty na vápnitom podloží severne orientovaného svahu, ktoré sú charakteristické výskytom chránených druhov flóry (*Cypripedium calceolus*).

Regionálne biocentrum Japeň (266,9 ha) - k.ú. Dolný Harmanec, Staré Hory)

Zachovalé lesné spoločenstvá (prevažne horské javorovo-bukové lesy) s prechodom do horských lúčnych spoločenstiev s vhodnými podmienkami na rozvoj populácie lesných kurovitých vtákov, dutinových hniezdičov, sov, netopierov, veľkých šeliem a iných vzácnych druhov živočíchov a rastlín. Je súčasťou OP NP Veľká Fatra a CHVÚ Veľká Fatra.

Biokoridory

Regionálny biokoridor Ďumbierske Nízke Tatry - Lúky za hradom Slovenská Ľupča - Zelenovo

Spája NRBc Ďumbierske Nízke Tatry a RBc Lúky za hradom Slovenská Ľupča, nadväzuje na NRBK Ďumbierske Nízke Tatry – Poľana. Vedie nivou a lúčno-lesnou krajinou nad údolím Moštenického potoka, križuje dolinu Hrona medzi obcami Slovenská Ľupča a Lučatín. Po ľavej strane Hrona nie je vzhľadom na charakter lesnej krajiny vymedzený.

Tab. B.12.2.1.2-1 Prehľad genofondovo významných lokalít v záujmovom území mesta Banská Bystrica - RÚSES

Názov	Označenie	Charakter lokality	K. ú.
Kopec	G63	xerotermné spoločenstvá na vápnitom podloží (súčasť ÚEV)	Priechod
Ľupčiansky skalný hríb	G59	xerotermné spoločenstvá, lokalita zasahuje do PP	Slovenská Ľupča
Mackov bok	G64	xerotermné spoločenstvá, väčšina je súčasťou PR	Slovenská Ľupča
Nemce	G21	xerotermné spoločenstvá na južne orientovanom svahu Kajchiara s výskytom vzácnych druhov flóry a fauny, napr. veternica lesná (*Anemone sylvestris*)	Selce
Podkonice gačiny	G60	xerotermné rastlinné spoločenstvá s výskytom vzácnych druhov flóry a fauny, napr. veternica lesná (*Anemone sylvestris*), ľan žltý (*Linum flavum*)	Slovenská Ľupča
Priechod	G62	xerotermné spoločenstvá južne orientovanej rázsochy so zastúpením líniovej i skupinovej nelesnej drevinovej vegetácie	Podkonice Priechod
Selce Kajchiar	G20	xerotermné spoločenstvá na západne orientovanom svahu Kajchiara	Selce
Slovenská Ľupča – Za hradom	G56	xerotermné spoločenstvá na vápnitom podloží (súčasť ÚEV)	Slovenská Ľupča
Slovenská Ľupča – penovcové pramenisko	G61	mokraďová lokalita v doline Ľupčice s travinno-bylinným porastom	Slovenská Ľupča
Slovenská Ľupča - pri ceste	G57	xerotermné spoločenstvá v kontakte s intenzívne obhospodarovanými plochami	Slovenská Ľupča
Slovenská Ľupča – pahorok	G58	xerotermné spoločenstvá v kontakte s ornou pôdou, pravidelne kosené (súčasť ÚEV)	Slovenská Ľupča

Tab. B.12.2.1.2-2 Prehľad ekologicky významných prvkov krajiny mimo biocentier a biokoridorov v záujmovom území mesta Banská Bystrica - RÚSES

Názov prvku	Označenie	Katastrálne územie
Môlča – Háj	E8m	Môlča, Horná Mičiná
Môlča – Majerov	E9m	Môlča, Šalková
Driekyňa	E10m	Slovenská Ľupča, Ľubietová, Poniky, Lučatín
Kochlačka	E11m	Hronsek, Veľká Lúka
Zolná	E15m	Poniky, Strelníky, Ľubietová, Povrazník,
Kajchiar	E18m	Selce
Kopec	E19m	Priechod
Peniažky	E20m	Slovenská Ľupča, Podkonice, Priechod

B.12.2.2. Miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES)

B.12.2.2.1. Biokoridory a ich pufračné zóny

Biokoridory sú definované ako potenciálne priestory pre energetické toky v území, evidentne tu dochádza k pohybu prírodných prvkov a je bezpodmienečne nutné zachovať kontinuitu tohto priestoru. Zároveň to je priestor, ktorý využíva človek pre svoje aktivity ako dopravný koridor.

Plocha biokoridoru je vymedzená ako najnutnejší priestor tak, aby bol schopný plniť svoju základnú funkciu a mohli tu byť zachované pôvodné, jestvujúce prírodné prvky resp. tak, aby

tieto plochy tvorili základ, kostru plôch zelene, rekreačných plôch. Vo vymedzenej ploche biokoridoru a jeho pufračnej zóny je možné zlúčiť funkciu ekostabilizačnú a funkciu mestskej zelene resp. funkciu rekreačnú (pešie a cyklistické chodníky, rekreačné a športové areály, detské ihriská), kde je vhodná prevaha prírodných prvkov.

Pufračná zóna je ochranným pásmom biokoridoru, plochou s prechodovou funkciou medzi samotným biokoridorom a zastavaným územím. Hranica pufračných zón biokoridorov je v krajine daná prírodnou hranicou terás toku a znamená prirodzené geomorfologické ohraničenie biokoridoru.

Biokoridor nadregionálneho významu:

A.1 Rieka Hron – alúvium hlavného toku,

Biokoridory regionálneho významu:

B.1 Starohorský potok
B.2 Bystrica

Biokoridory miestneho významu:

C.1 neuvedené
C.2 Dolina Tajovského potoka (pôvodne uvedený v MÚSES ako regionálny biokoridor)
C.3 Dolina Malachovského potoka (pôvodne uvedený v MÚSES ako regionálny biokoridor)
C.4 Dolina Veľkého Plavna
C.5 Dolina Malého Plavna
C.6 Dolina Môlčanského potoka
C.7 Mičinské údolie
C.8 Doliny
C.9 Iliašská dolina
C.10 Dolina Pod Dedovec
C.11 Dolina Zábrež (Škradno)
C.12 Dolina nad cementárňou
C.13 Dolina Nemčianskeho potoka
C.14 Dolina Rudlovského potoka
C.15 Dolina Lelekovo
C.16 Dolina Starohorského potoka
C.17 Chotárna dolina
C.18 Vozná dolina
C.19 Dolina Pod hrable
C.20 Dolina Pod Homolu
C.21 Banská dolina
C.22 Sásovská dolina
C.23 Dolina Pod Včelinec
C.24 Dolina Pod Baranovo
C.25 Dolina Podbaranovo
C.26 Dolina Nad Strážou
C.27 Dolina Košiarskeho potoka
C.28 Údolie Dolného Cigarova
C.29 Údolie Horného Cigarova
C.30 Hlboká dolina
C.31 Dolina Duliarovo
C.32 Dolina Hámorská
C.33 Dolina Laskomerského potoka
C.34 Dolina Uňadovo
C.35 Dolina Stará Siatina
C.36 Dolina Jazvečia

C.37 Dolina Drieňová
C.38 Dolina Mokrá
C.39 Dolina Kopanice
C.40 Dolina Riečanky
C.41 Dolina Farebného potoka
C.42 Dolina Mútňanského potoka
C.43 Dolina Pod Soliská
C.44 Skubínska dolina
C.45 Dolina Udurná – Radvanský potok
C.46 Dolina Pod záhradky
C.47 Suchá dolina (Tulská)
C.48 Havranská dolina ((Internátna)
C.49 Dolné údolie
C.50 Dolina Pod Flosom
C.51 Dolina Pod Kopanicami
C.52 Dolina Podháj
C.53 Dolina potoka Kremnička
C.54 Dolina potoka Rakytovec
C.55 Čierne blato

B.12.2.2.2. Ekologicky významné segmenty

Ekologicky významné segmenty sú lokality so zachovanými prírodnými hodnotami a z dôvodu zachovania bio- a geodiverzity je potrebné ich uchovať v čo najväčšom rozsahu. Predstavujú prvky a štruktúry krajiny s ekostabilizačnou funkciou, ktoré sa vyznačujú vysokou bio- a geodiverzitou, prípadne sa tu zaznamenal výskyt zriedkavých a vzácnych druhov a spoločenstiev, definované boli na základe údajov o flóre, vtákoch, mäkkýšoch, hmyze a geológii. Sú to genofondové plochy uvedených skupín. Okolie Banskej Bystrice je v súčasnosti ešte stále bohaté na takéto lokality, čo by malo mesto využiť v svoj prospech. Ich ďalší osud je aj otázkou kultúrnosti a vzťahu obyvateľov mesta k svojmu prostrediu.

Nižšie sú uvedené ekologicky významné segmenty identifikované v ÚSES k. ú. mesta Banská Bystrica podľa predmetu významnosti:

- Flóra: 1-16, 18-30, 32-41, 43-50, 54-55, 57, 59-64, 66, 68-74, 77-78, 80
- Vtáky: 10, 15, 21, 32, 47-49, 51-53, 55-60, 62-63, 65, 67, 74, 76
- Mäkkýše: 23, 59, 63, 64
- Hmyz: 21, 23, 49, 51, 56-57, 59, 62, 66
- Geológia: 17, 21, 27, 31-32, 42, 59-60, 64, 66, 75, 77, 79, 81

Pozn.: EVS č. 33, 38, 42, 43 a 76 ležia mimo riešeného územia mesta Banská Bystrica

B.12.3. Opatrenia na zmiernenie možných negatívnych vplyvov navrhnutého rozvoja mesta Banská Bystrica na chránené územia prírody a krajiny a prvky územného systému ekologickej stability

V kapitole sú popísané lokality, kde v zmysle ÚPN mesta dochádza ku stretom navrhovaného rozvoja mesta so záujmami ochrany prírody a krajiny. Ide najmä o strety funkčných plôch, kde je najväčší predpoklad prípadného negatívneho pôsobenia, pri líniových stavbách (najmä dopravných) nie sú hodnotené súčasné stavby, s ktorými

počíta aj ÚPN mesta, líniové stavby v rámci posudzovaných plôch nie sú hodnotené samostatne.[11]

B.12.3.1. Opatrenia na zmiernenie možných negatívnych vplyvov navrhnutého rozvoja mesta Banská Bystrica do roku 2025 na chránené územia prírody a krajiny

B.12.3.1.1. Chránené územia prírody a krajiny

Chránený areál Malachovské skalky (CHU-B1)

Nachádza sa v k. ú. Radvaň na hrane tzv. Pršianskej terasy nad dolinou Malachovského potoka. Patrí k najohrozovanejším a tým i k najproblematickejším chránených územiam v riešenom území. Je vyhlásený z dôvodu zabezpečenia ochrany jednej z najsevernejších lokalít rozšírenia teplomilných druhov fauny a flóry v okolí Banskej Bystrice a zároveň významnej krajinnej dominanty v bezprostrednej blízkosti urbanizovaného územia.

CHA je často navštevovaný a ovplyvňovaný vďaka svojej polohe medzi starou zástavbou v doline Malachovského potoka a novou, vznikajúcou na Pršianskej terase. Vzhľadom na súčasnú výstavbu je na územie vyvíjaný silný antropický tlak. Majitelia nevysporiadaných pozemkov neustále žiadajú posúvanie hranice chráneného územia. Stavebné pozemky sú v bezprostrednom kontakte s chráneným areálom, realizáciou výstavby došlo ku kompromisnému zníženiu pôvodnej výmery.

Vo východnej časti CHA je jeho územie v tesnom dotyku s plochou rodinných domov mestského typu bez izolačného (nárazníkového) pásma. ÚPN mesta v tomto prípade preberá ÚPN Z Pršianska terasa Banská Bystrica, schválený dňa 26.4.2005 uzn. Mestského zastupiteľstva v Banskej Bystrici č. 353/2005-MsZ, vrátane jeho zmien a doplnkov z rokov 2008-2011.

Opatrenia: Zmierňujúce opatrenia sú diskutabilné (irelevantné) bez možnosti vytvorenia pufračnej zóny.

Chránený areál Podlavické výmole (CHU-L1)

Chránené územie (CHÚ) leží celé na ploche lesoparku. Tu má byť prioritnou ochrana prírody a krajiny, preto do CHA ani do jeho blízkosti nemajú byť umiestňované rekreačné stavby a zariadenia vrátane ohnísk. Vo vzdialenosti cca 100 m od JV výbežku CHA je vo forme urbanistickej rezervy navrhovaná výstavba rodinných domov.

Opatrenia:
- ***Neumiestňovať akékoľvek rekreačné stavby, požiadavku zohľadniť v projekte a štatúte lesoparku.***
- ***Prípadné požiadavky orgánov ochrany prírody na ochranu CHA zohľadniť v detailnejšej ÚPD alebo ÚPP.***

Prírodná rezervácia Urpínska lesostep (CHU-L2/S)

CHÚ leží celé na ploche mestského rekreačného lesa (lesoparku). Tu má byť prioritnou ochrana prírody a krajiny, preto do PR ani do jej blízkosti nemajú byť umiestňované rekreačné stavby a zariadenia vrátane ohnísk.

Opatrenia: V rámci navrhovanej funkcie (regulatív PS 02) obmedziť funkčné využitie na primárne prípustné funkcie, na území CHA neumiestňovať akékoľvek rekreačné stavby, požiadavku zohľadniť v projekte a štatúte lesoparku.

S rozvojom funkčných plôch navrhovaným v ÚPN mesta do roku 2025 nie sú v priamej kolízii nasledovné chránené územia prírody a krajiny:
- CHA Malachovské skalky (jestvujúca zástavba rodinnými domami je ale v dotyku s CHA),
- PP Tajovská kopa,
- PP Králická tiesňava (jestvujúca zástavba rodinnými domami je ale v tesnej blízkosti až dotyku s PP),
- PP Horná roveň,

[11] *Hodnotené sú len tie rozvojové zámery, ktoré sú navrhované do r.2025, t.j. návrh a územná rezerva. Výhľadové zámery sú popísané, ale nie sú hodnotené.*

- NPR Plavno (vo vzdialenosti cca 150 m od západného okraja NPR sa nachádza dobývací priestor ponechávaný ako funkčný do r. 2025 a vo vzdialenosti cca 150 m od severného okraja NPR je navrhovaný výhľadový obchvatový systém mesta),
- PR Stará kopa,
- PR Uňadovo,
- CHA Podlavické výmole,
- PR Pavelcovo (k východnému okraju PR prilieha v dĺžke cca 300 m jestvujúca zástavba RD s občianskym vybavením),
- NPR Príboj (v tesnej blízkosti južného okraja NPR vedie trasa cesty R1 s kategóriou MR 22,5/80 a železničná trať č. 172),
- CHA Jakub (v tesnej blízkosti západného okraja CHA vedie trasa železničnej trate č. 170 a na území CHA uvažuje ÚPN výhľadovo s mestským športovo-rekreačným areálom),
- PR Baranovo.

S navrhovaným rozvojom záujmového územia mesta Banská Bystrica nie je v priamej kolízii ani jedno z nižšie uvedených maloplošných chránených území prírody:

- PR Mackov bok,
- PP Kremenie,
- NPR Mláčik,
- NPR Badínsky prales (leží v dotyku s trasou výhľadového obchvatového systému mesta),
- PR Kozlinec,
- PR Harmanecký Hlboký jarok,
- NPR Svrčinník,
- NPR Harmanecká tisina,
- CHA Krásno,
- PP Majerova skala,
- CHA Dekretov porast.

B.12.3.1.2. Chránené stromy

Urpínska alej (CHS-O1)

Aj keď prevažná časť stromov Urpínskej aleje rastie na ploche určenej v ÚPN mesta pre verejnú zeleň, môžu byť niektoré situované aj na ploche navrhovanej na rozvoj občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry.

Opatrenia: Požiadavky orgánov ochrany prírody na ochranu chránených stromov zohľadniť v detailnejšej ÚPD, ÚPP, resp. v PD, rovnako ako v návrhu technológie výstavby, tak aby nedošlo k ich poškodeniu, minimálne je však potrebné rešpektovať ochranné pásmo jednotlivých stromov (šírka koruny).

*

Ďalšie chránené stromy na území mesta (kapitola B.12.1.1.2.) nie sú negatívne dotknuté návrhom jeho rozvoja.

B.12.3.1.3. Európska sústava chránených území Natura 2000

S rozvojom funkčných plôch navrhovaným v ÚPN mesta do roku 2025 na jeho území nie sú v priamej kolízii nasledovné ÚEV:

- ÚEV Baranovo 0299 (v dotyku so západným okrajom ÚEV prebieha po celej dĺžke železničná trať č. 170, v dotyku s ÚEV je v lokalite Roveň – ČM III Jakub vo výhľade navrhovaný rekreačno-športový areál a areál agroturizmu, rovnako len vo výhľade po r. 2025 uvažuje ÚPN mesta na území ÚEV, ako s jednou z možností umiestnenia, s mestským športovo-rekreačným areálom),
- ÚEV Príboj 0062 – NPR Príboj (v tesnej blízkosti južného okraja NPR vedie trasa cesty R1 s kategóriou MR 22,5/80 a železničná trať č. 172)
- ÚEV Plavno 0199 – NPR Plavno (vo vzdialenosti cca 150 m od západného okraja NPR sa nachádza dobývací priestor ponechávaný ako funkčný do r. 2025 a vo vzdialenosti cca 150 m od severného okraja NPR je navrhovaná trasa výhľadového obchvatového systému mesta).

S rozvojom funkčných plôch navrhovaným v ÚPN mesta do roku 2025 na jeho území nie sú v priamej kolízii nasledovné ÚEV navrhované v II.etape:

- ÚEV Majerská jelšina 0693 (v dotyku so severným výbežkom ÚEV však navrhuje ÚPN mesta mestskú komunikáciu funkčnej triedy B2 a vo výhľade aj plochy občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry),
- ÚEV Kremnická skalka 0691 (do južnej časti ÚEV zasahujú zjazdové trate plochy komplexného strediska RaCR Králiky, schválené v rámci ÚPN aglomerácie Banská Bystrica - ZaD XII. etapa – lokalita č.147 – Králiky uzn. MsZ č. 482/2006-MsZ zo dňa 31.1.2006),

  Opatrenia: Vzhľadom na rozsah a charakter kolízie riešiť zmierňujúce opatrenia až v rámci procesu hodnotenia vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z.z.
- ÚEV Iliašská a Peťovská dolina 0686 (západná časť ÚEV je v tesnom dotyku s výhľadovo uvažovanými plochami bývania a OV – obytný súbor Iliaš a severná časť ÚEV s povrchovým úsekom trasy výhľadového obchvatového systému mesta).

S výhľadovými zámermi ÚPN mesta môže byť z ÚEV ležiacich v záujmovom území mesta v kolízii ÚEV Badínsky prales 0044 (leží v dotyku s trasou výhľadového obchvatového systému mesta).

Z ÚEV ležiacich v záujmovom území mesta nie sú so žiadnymi zámermi ÚPN mesta v priamej kolízii nasledovné:

- ÚEV 0241 Svrčinník,
- ÚEV 0238 Veľká Fatra,
- ÚEV Ďumbierske Nízke Tatry 0302.

Z ÚEV ležiacich v záujmovom území mesta môže byť s výhľadovými zámermi ÚPN mesta v kolízii ÚEV II.etapy Horná skala 0689 (leží v dotyku s trasou výhľadového obchvatového systému mesta).

Z ÚEV II. etapy ležiacich v záujmovom území mesta nie sú so žiadnymi zámermi ÚPN mesta v priamej kolízii nasledovné:

- ÚEV Kotelnica 0688,
- ÚEV Riečka 0692,
- ÚEV Tajovská lúka 0690.

B.12.3.1.4. Lokality významné z hľadiska ochrany prírody a krajiny

2. Genofondovo významná lokalita Duliarovo (EVL-R3/S)

Celá lokalita leží na ploche chatovej osady Šípovo v ČM III Jakub. Rozsah chatovej osady (ako rekreačná zóna Jakub – Šípovo) však bol schválený MsZ v Banskej Bystrici v ÚPN aglomerácie Banská Bystrica - Zmeny a doplnky V.etapa (VZN č. 80/2000 s účinnosťou od 5.4.2000).

Opatrenia: Zmierňujúce opatrenia sú irelevantné, genofondovo významnú lokalitu treba zrejme odstrániť v aktualizovanom MÚSES.

3. Anorganicky významná lokalita Cigarovo (EVL-B13/S)

Lokalita sa nachádza na ploche záhrady rodinného domu. ÚPN mesta s rozvojom v lokalite nepočíta.

Opatrenia: Rozsah genofondovo významnej lokality treba upraviť pri aktualizácii MÚSES a prípadne určiť opatrenia.

4. Genofondovo významná lokalita Cmarovo (EVL-R4)

Juhovýchodná časť lokality leží na ploche verejnej zelene navrhovanej v ÚPN mesta do roku 2025 na dotvorenie okolitých navrhovaných obytných súborov, plôch občianskeho vybavenia a agroturizmu v ČM IV Kostiviarska. Malá časť západného cípu lokality leží na ploche výhľadového rekreačno-športového areálu Cmarovo-Vysielač.

Opatrenia: Požiadavky orgánov ochrany prírody na ochranu genofondovo významnej lokality zohľadniť v projekte verejnej zelene, prípadne rozsah genofondovo významnej lokality upraviť pri aktualizácii MÚSES.

5. Genofondovo významná lokalita Hrby
biotop európskeho významu 91E0 (EVL-D1)*

Južná časť lokality leží na ploche OS Borovicový háj 1, čiastočne aj na ploche OS Borovicový háj 3. Výstavba rodinných domov v OS Borovicový háj 1 a 3 bola schválená v rámci ZaD ÚPN-A Banská Bystrica č. XXVII, lokalita č. 163, uzn. MsZ č.184/2008 zo dňa 27.3.2008 (VZN č. 5/2008).

Opatrenia: Rozsah genofondovo významnej lokality treba upraviť pri aktualizácii MÚSES.

6. Genofondovo významná lokalita Sásová Hájik (EVL-B3/S)

Do západného segmentu lokality v ČM XII Sásová pozostávajúcej z dvoch samostatných častí, zabieha súčasná plocha rodinných domov.

Opatrenia: Rozsah genofondovo významnej lokality treba upraviť pri aktualizácii MÚSES.

7. Genofondovo významná lokalita Kostiviarska – Jakub biotop európskeho významu 6510 (EVL-B1/S, EVL-R5/S)

Lokalita pozostáva z troch samostatných častí v ČM III Jakub.

Do severnej časti zabieha súčasná polyfunkčná plocha občianskeho vybavenia a malopodlažnej bytovej zástavby. V skutočnosti je však väčšia časť kolíznej plochy nezastavaná a leží na ťažko zastaviteľných svahoch, takže v kolízii zostáva len menšia časť pri ceste č. I/59.

Do južnej časti zabieha súčasná plocha občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry, ktorá bola 21.9.2004 schválená (ako lokalita č. 96) MsZ v Banskej Bystrici v ÚPN aglomerácie Banská Bystrica - Zmeny a doplnky IX. etapa (VZN č. 135/2004 s účinnosťou od 5.11.2004). Táto časť lokality je v dotyku s navrhovanými športovo-rekreačnými plochami (ale menšou plochou aj na ich území) Lom Kostiviarska.

Stredná časť leží na ploche chatovej osady Šípovo. Rozsah chatovej osady (ako rekreačná zóna Jakub – Šípovo) však bol schválený MsZ v Banskej Bystrici v ÚPN aglomerácie Banská Bystrica - Zmeny a doplnky V.etapa (VZN č. 80/2000 s účinnosťou od 5.4.2000).

Opatrenia:

- ***Náprava stavu je irelevantná, rozsah genofondovo významnej lokality upraviť podľa stavových funkčných plôch v rámci aktualizácie MÚSES .***
- ***Prípadné požiadavky orgánov ochrany prírody na ochranu genofondovo významnej lokality zohľadniť v detailnejšej ÚPD alebo ÚPP športovo-rekreačných plôch.***

10. Floristicky významná lokalita Kostiviarska (EVL-B14)

Lokalita je v dotyku s navrhovaným obytným súborom rodinných domov Roháčovo 5.

Opatrenia:

- ***Prípadné požiadavky orgánov ochrany prírody na ochranu genofondovo významnej lokality zohľadniť v detailnejšej ÚPD alebo ÚPP.***

11. Genofondovo významná lokalita Tajchy a Kvartová (EVL-L5, EVL-V1, EVL-R2/S, EVL-R1)

Lokalita pozostáva z dvoch samostatných častí v ČM IX Radvaň – UO Mútno-Králiky, z ktorých na ploche západnej časti je v rámci vodohospodárskych opatrení navrhovaná MVN, a do malého výbežku východnej časti zabieha plocha navrhovaného rekreačno-športového areálu Králiky - Kvartová. Východná časť leží takmer celá na súčasnej ploche zimných športov. Celá lokalita sa nachádza na ploche navrhovaného lesoparku – časť Králiky.

Genofondovo hodnotné územie sa po realizácii návrhu ÚPN zmenší a výskyt najväčšej populácie druhu *Dactylorhiza sambucina* v širokom okolí Banskej Bystrice (viac ako tisíc kvitnúcich jedincov) bude zredukovaný.

ÚPN mesta v tomto prípade preberá schválené ZaD ÚPN-A Banská Bystrica – XII. etapa, lokalita č.147: Centrum rekreácie a CR Banská Bystrica - Králiky (schválené uzn. MsZ č.482/2006-MsZ z 31.01.2006).

Opatrenia:

- ***Rozsah genofondovo významnej lokality upraviť pri aktualizácii MÚSES.***
- ***Pri vytváraní vodnej plochy rešpektovať požiadavky orgánov ochrany prírody.***
- ***V lesoparku nemeniť druhové zloženie lesa, záujmy ochrany prírody zohľadniť v projekte a štatúte lesoparku.***

12 a 13. Mokraď Stádlo I a II (EVL-L2, EVL-L3)

Obe mokrade ležia na území navrhovaného lesoparku v ČM IX Radvaň – UO Mútno-Králiky.

Opatrenia:

- ***Rozsah genofondovo významnej lokality treba upraviť pri aktualizácii MÚSES.***
- ***V lesoparku nemeniť druhové zloženie lesa, záujmy ochrany prírody zohľadniť v projekte a štatúte lesoparku.***

20. Genofondovo významná lokalita Skubín (EVL-B4/S, EVL-D2)

ÚPN mesta uvažuje v priestore lokality s vedením vonkajšieho cestného okruhu funkčnej triedy B2, čo jej územie nielen zmenší, ale ju aj rozdelí na 2 časti. Do severného cípu lokality zasahuje územie súčasných rodinných domov a na východnom okraji počíta ÚPN mesta s výhľadovou plochou rodinných domov (OS Dolinky 2).

Opatrenia: Rozsah genofondovo významnej lokality treba upraviť pri aktualizácii MÚSES podľa súčasnej zástavby a navrhovanej mestskej komunikácie. Pri nasledovnej aktualizácii ÚPN zvážiť redukciu lokality rodinných domov Dolinky 2.

21. Genofondovo významná lokalita Močiare (EVL-B5, EVL-L1/S, EVL-R6, EVL-Z1)

Lokalita pozostáva zo štyroch územne samostatných segmentov.

Na časti západného segmentu navrhuje ÚPN mesta botanickú záhradu, rekreačno-športovú plochu Pod vŕškami a v rámci vodohospodárskych opatrení aj MVN Udurná 3 (pričom celý segment leží na ploche lesoparku).

Na celom severnom segmente navrhuje ÚPN mesta výstavbu rodinných domov v rámci OS Fončorda – Za Moskovskou a Moskovská – Pod vŕškami. Pre väčšiu časť stredného segmentu sú uzn. č. 958/2010-MsZ zo dňa 21.9.2010 (VZN č.12/2010) schválené ZaD ÚPN-A Banská Bystrica – XXXVII.etapa, IBV Moskovská ulica, lokalita č.184, pričom v rámci pripomienkového konania súhlasila s výstavbou RD v tomto priestore aj ŠOP SR.

Na ploche juhovýchodného segmentu navrhuje ÚPN mesta plochy verejnej zelene v podobe parkov a parkových úprav.

Opatrenia:

- ***V lesoparku nemeniť druhové zloženie lesa, záujmy ochrany prírody zohľadniť v projekte a štatúte lesoparku.***
- ***V navrhovanej botanickej záhrade je nevyhnutné rešpektovať špecifikum genofondovo významnej lokality. Ešte pred projektovou prípravou treba vykonať biologický prieskum (vo vegetačnom období) a tomu prispôsobiť zameranie a územné rozvrhnutie botanickej záhrady (výstavba objektov len v území mimo EVL, výsadba len miestnych druhov, zakomponovanie súčasných významných biotopov atď.).***
- ***Pri realizácii rekreačno-športových plôch tiež rešpektovať špecifikum genofondovo významnej lokality, vykonať biologický prieskum (vo vegetačnom období) a tomu prispôsobiť územné rozvrhnutie (výstavba objektov len v území mimo EVL, hodnotné časti v projekte a pri realizácii aj fyzicky chrániť a pod.).***
- ***Pri projekte verejnej zelene zohľadniť požiadavky orgánov ochrany prírody na druhové zloženie vegetácie, resp. iné požiadavky vyplývajúce z charakteru genofondovej plochy.***
- ***Rozsah genofondovo významnej lokality upraviť pri aktualizácii MÚSES podľa schváleného a navrhovaného rozsahu výstavby rodinných domov.***

22. Mokraď Močiare (EVL-Z2)

Na lokalite navrhuje ÚPN mesta botanickú záhradu.

Opatrenia:

- ***V navrhovanej botanickej záhrade je nevyhnutné rešpektovať špecifikum genofondovo významnej lokality.***
- ***Ešte pred projektovou prípravou vykonať biologický prieskum (vo vegetačnom období) a tomu prispôsobiť zameranie a územné rozvrhnutie botanickej záhrady (výstavba objektov len v území mimo EVL, výsadba len miestnych druhov, zakomponovanie súčasných významných biotopov, hodnotné časti v projekte a pri realizácii aj fyzicky chrániť a pod.).***

23. Floristicky významná lokalita Močiare biotop európskeho významu 5130 (EVL-B6)

ÚPN mesta navrhuje v priestore lokality výstavbu rodinných domov Moskovská – Pod vŕškami, pre ktorú sú uzn. č. 958/2010-MsZ zo dňa 21.9.2010 (VZN č.12/2010) schválené ZaD ÚPN-A Banská Bystrica – XXXVII.etapa, IBV Moskovská ulica, lokalita č.184. V rámci pripomienkového konania k ZaD súhlasila s výstavbou RD v tomto priestore aj ŠOP SR. Navrhovaná zástavba túto lokalitu zlikviduje.

Opatrenia:

- ***Zmierňujúce opatrenia sú irelevantné, genofondovo významná lokalita je v návrhu ÚPN mesta obmedzená na jej južnú časť.***
- ***Lokalitu prípadne ju vypustiť pri aktualizácii MÚSES.***

24. Floristicky významná lokalita Nad Fončordou biotopy európskeho významu 6210 a 5130 (EVL-B7, EVL-B8, EVL-B9, EVL-D3)

ÚPN mesta navrhuje v priestore lokality výstavbu rodinných domov v OS Nad Tulskou 1 a 2, čiastočne aj OS Fončorda – Za Moskovskou, ako aj trasu miestnej komunikácie funkčnej triedy C2. Navrhovaná výstavba túto lokalitu zlikviduje, čo zapríčiní zánik floristicky významnej lokality s biotopmi európskeho významu a s výskytom regionálne významných druhov rastlín uvedených aj v Červenom zozname rastlín Slovenska (*Linum flavum, Linum austriacum, Gentiana cruciata, Petrorhagia saxifraga*) a s najpočetnejšou populáciou ľanu rakúskeho (*Linum austriacum*) vo Zvolenskej kotline.

Opatrenia: Zmierňujúce opatrenia sú irelevantné, genofondovo významnú lokalitu zrejme vypustiť pri aktualizácii MÚSES.

26. Genofondovo významná lokalita Laskomerská dolina biotop európskeho významu 6510 (EVL-B10, EVL-D4)

Na prevažnej časti lokalitu uvažuje ÚPN mesta so sprievodnou zeleňou komunikácií, v dotyku s ňou je však menšia plocha navrhovanej výstavby rodinných domov (OS Graniar 1, Graniar – Nad amfiteátrom 4, obmedzene aj Graniar – Nad amfiteátrom 1). Severozápadný cíp lokality pretína navrhovaná trasa vonkajšieho mestského dopravného okruhu vo funkčnej triede B2, ako aj obslužná komunikácia vo funkčnej triede C2 viazaná na výstavbu rodinných domov.

Opatrenia:

- ***Ešte pred projektovou prípravou vykonať biologický prieskum (vo vegetačnom období), prehodnotiť zmysluplnosť prípadného zachovania redukovaných významných biotopov a tomu prispôsobiť trasy navrhovaných komunikácií i územné rozvrhnutie ich sprievodnej zelene.***
- ***Rozsah genofondovo významnej lokality upraviť pri aktualizácii MÚSES.***

27. Mokraď Podryba (EVL-Z3)

Celá lokalita je zriedkavým biotopom na území mesta Banská Bystrica (zvyšok mŕtveho ramena Hrona s biotopom vysokých ostríc a jelšového lesa, s výskytom širokej garnitúry živočíšnych druhov z radov vtákov, plazov, obojživelníkov a rýb). Návrh ÚPN tu uvažuje s funkciou verejnej zelene vo forme verejných parkov a parkových úprav. Táto funkcia by nemala byť v zásadnom rozpore s hodnotami lokality, pokiaľ sa v nej nebude meniť druhové zloženie, t. j. zostane fakticky v terajšom stave. Požiadavka je v zásade taktiež realizovateľná.

Opatrenia:

- ***Ešte pred projektovou prípravou vykonať biologický prieskum (vo vegetačnom období).***
- ***Na ploche mokrade nemeniť druhové zloženie, t. j. ponechať ju v podstate v súčasnom stave – požiadavku zohľadniť v detailnejšej ÚPD.***

31. Mokraď Budín (EVL-D5)

Návrh ÚPN uvažuje s vedením trasy miestnej komunikácie funkčnej triedy B2 tak, že trasa pretína jej severovýchodný okraj (v dĺžke cca 200 m). Celá lokalita je v ÚPN mesta navrhovaná ako sprievodná zeleň okolo vodných tokov s rekreačnou a ochrannou funkciou.

Opatrenia:

- ***Ešte pred projektovou prípravou výstavby komunikácie vykonať biologický prieskum (vo vegetačnom období).***
- ***Na ploche mokrade nemeniť druhové zloženie, t. j. ponechať ju v podstate v súčasnom stave – požiadavku zohľadniť v PD.***
- ***Rozsah genofondovo významnej lokality upraviť pri aktualizácii MÚSES.***

33. Genofondovo významná lokalita Malachovské skalky – okolie (EVL-B11, EVL-B12)

Do východného segmentu lokality, pozostávajúcej z troch samostatných častí, zasahuje na dvoch miestach navrhovaná výstavba rodinných domov (OS Pršianska terasa – sever a Nad Stupami). V medzere medzi stredným a východným segmentom (v dotyku so stredným segmentom) vedie trasa navrhovanej miestnej komunikácie funkčnej triedy B2.

Podstatnú časť stredného segmentu zabeará navrhovaná výstavba rodinných domov (OS Pršianska terasa – Vlčia jama).

ÚPN mesta v tomto prípade preberá ZaD ÚPN-A Banská Bystrica – XXXI.etapa, Pršianska terasa - Stupy, Sklady, Vlčia Jama, Piesky, schválené dňa 24.6.2008 uzn. Mestského zastupiteľstva v Banskej Bystrici č. 227/2008-MsZ (VZN č. 12/2008 s platnosťou od 1.8.2008) v znení následných zmien a doplnkov. Táto ÚPD bola schválená aj orgánmi ŠOP.

Opatrenia: Rozsah genofondovo významnej lokality upraviť pri aktualizácii MÚSES.

35. Genofondovo významná lokalita Iliašská dolina biotopy európskeho významu 6210, 6510 a 5130 (EVL-L4/S)*

Väčšia časť stredného segmentu lokality pozostávajúcej zo štyroch oddelených častí leží na súčasnej ploche lesoparku. Na území južného segmentu sa nachádza bývalý dobývací priestor, v súčasnosti postupne rekultivovaný. ÚPN mesta navrhuje na ploche západného segmentu lokality do roku 2025 športovo-rekreačné plochy, ktoré majú byť vo výhľade po r. 2025 ďalej rozširované v súvislosti s výstavbou OS Iliaš.

Opatrenia:

- ***V lesoparku nemeniť druhové zloženie lesa, záujmy ochrany prírody zohľadniť v projekte a štatúte lesoparku.***
- ***Rozsah genofondovo významnej lokality upraviť pri aktualizácii MÚSES.***

*

S rozvojom funkčných plôch navrhovaným v ÚPN mesta na jeho území do roku 2025 nie sú v priamej kolízii nasledovné lokality významné z hľadiska ochrany prírody a krajiny:

- 1 - genofondovo významná lokalita Háj,
- 8 - floristicky významná lokalita Jakub (v dotyku s lokalitou prebieha trasa železničnej trate č. 170),
- 9 - floristicky významná lokalita Sásovská dolina (v dotyku s lokalitou je vo forme územnej rezervy navrhovaná MVN Grunty),
- 14 - genofondovo významná lokalita Zemanová,
- 15 - mokraď Zemanová,
- 16 - mokraď Vodná nádrž Suchá - Mútne jazero (v dotyku s mokraďou sú vo forme územnej rezervy navrhované športové plochy Mútno),
- 17 - genofondovo významná lokalita Galovo,
- 18 - mokraď Uhliská,
- 19 - genofondovo významná lokalita Podskalky (vo vzdialenosti necelých 100 m od severovýchodného okraja lokality navrhuje ÚPN mesta vo forme územnej rezervy plochu rodinných domov OS Podskalky 3 a 5),
- 25 - floristicky významná lokalita Za THK (v dotyku s lokalitou sú súčasné plochy rodinných domov),
- 28 - Majerská jelšina a okolie (prakticky v dotyku so severným okrajom lokality však navrhuje ÚPN mesta ako územnú rezervu plochy občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry, ako aj mestskú komunikáciu funkčnej triedy B2),
- 29 - floristicky významná lokalita pri skládke TKO Škradno,
- 30 - genofondovo významná lokalita Svibina,
- 33 - CHA Malachovské skalky a okolie,
- 36 - významnejšie územia s výskytom tisu obyčajného (6 lokalít).

S navrhovaným rozvojom záujmového územia mesta Banská Bystrica nie je v priamej kolízii ani jedna z nižšie uvedených genofondových lokalít

- 34 - genofondovo významná lokalita Pod Kopanicami (mimo územia mesta Banská Bystrica),

rovnako ako ďalšie genofondové lokality ležiace mimo riešené územie, zobrazené vo výkrese č. 6b – Ochrana prírody a tvorba krajiny.

B.12.3.2. Opatrenia na zmiernenie možných negatívnych vplyvov navrhnutého rozvoja mesta Banská Bystrica na územný systém ekologickej stability

Funkcie navrhované v ÚPN mesta sú porovnané s dvoma dokumentmi, a to: Regionálnym (RÚSES) a Miestnym (MÚSES) územným systémom ekologickej stability. V prípade hierarchicky rozdielneho zaradenia jednotlivých prvkov je uvádzaná úroveň podľa novšieho dokumentu. Za špecifikum a súčasne nedostatok MÚSES považujeme, že nevymedzil biocentrá ani genofondové plochy. Vzhľadom na obdobie vzniku oboch spomínaných dokumentov pokladáme za nevyhnutné vypracovať pre k. ú. Banskej Bystrice aktuálny Miestny územný systém ekologickej stability s vymedzením všetkých typov prvkov.

B.12.3.2.1. Biocentrá nadregionálneho významu (podľa aktualizovaného RÚSES)

Nadregionálne biocentrum Baranovo (USES-Z1/S)

Na území nadregionálneho biocentra nie sú v ÚPN mesta do roku 2025 navrhované rozvojové funkčné plochy ani nové trasy komunikácií, v dotyku s ÚEV je len v lokalite Roveň – ČM III Jakub vo výhľade po roku 2025 navrhovaný rekreačno-športový areál a areál agroturizmu, rovnako len vo výhľade uvažuje ÚPN mesta v dotyku s územím NRBc, ako s jednou z možností umiestnenia, s mestským športovo-rekreačným areálom. Časť biocentra (na území mesta Banská Bystrica) je tvorená súčasnými plochami prímestského lesa, výhľadovo sa má do južnej časti biocentra rozšíriť plocha lesoparku.

Opatrenia:

- ***Vykonať biologický prieskum a jeho výsledky použiť ako podklad pre projekt a štatút lesoparku, pričom biologicky najcennejšie plochy sa majú ponechať bez zásahu.***

Nadregionálne biocentrum Kremnické vrchy (USES-R1)

Južný cíp biocentra na území ČM IX Radvaň (UO Mútno – Králiky) zasahuje do navrhovaných zjazdových tratí v rámci plôch zimných športov Centra rekreácie a CR Banská Bystrica – Králiky, schválených v rámci ÚPN aglomerácie Banská Bystrica - ZaD XII. etapa – lokalita č.147 – Králiky uzn. MsZ č. 482/2006-MsZ zo dňa 31.1.2006.

Opatrenia: Vzhľadom na rozsah a charakter kolízie riešiť zmierňujúce opatrenia až v rámci procesu hodnotenia vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z.z.

Nadregionálne biocentrum Riečka – Lackov grúň – Košiar (USES-Z2/S)

Na území nadregionálneho biocentra nie sú v ÚPN mesta navrhované rozvojové funkčné plochy ani nové trasy komunikácií. Južná časť biocentra je tvorená lesoparkom Banská Bystrica.

Opatrenia: V lesoparku nemeniť druhové zloženie lesa, záujmy ochrany prírody zohľadniť v projekte a štatúte lesoparku.

Nadregionálne biocentrum Horná Roveň – Badínsky prales – Horná skala (USES-D6)

Na území nadregionálneho biocentra nie sú v ÚPN mesta navrhované rozvojové funkčné plochy ani nové trasy komunikácií. Severovýchodný výbežok biocentra je v dotyku s navrhovanou rekreačnou mestskou komunikáciou funkčnej triedy B2. Mimo územia Banskej Bystrice v k.ú. obce Badín je biocentrom vedená výhľadová trasa obchvatového systému mesta.

Opatrenia:

- ***Vykonať biologický prieskum a jeho výsledky použiť ako podklad pre PD ciest, pričom biologicky najcennejšie plochy sa majú ponechať bez zásahu.***
- ***Vzhľadom na rozsah a charakter kolízie riešiť zmierňujúce opatrenia rýchlostnej komunikácie až v rámci procesu hodnotenia vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov.***

B.12.3.2.2. Biocentrá regionálneho významu (podľa aktualizovaného RÚSES)

Regionálne biocentrum Králická tiesňava

Na území regionálneho biocentra nie sú v ÚPN mesta navrhované rozvojové funkčné plochy ani nové trasy komunikácií.

Regionálne biocentrum Pavelcovo

Na území regionálneho biocentra nie sú v ÚPN mesta navrhované rozvojové funkčné plochy ani nové trasy komunikácií.

Regionálne biocentrum Stará kopa

Na území regionálneho biocentra nie sú v ÚPN mesta do roku 2025 navrhované rozvojové funkčné plochy ani nové trasy komunikácií. Vo výhľade po roku 2025 však ÚPN mesta v dotyku s RBc uvažuje s realizáciou OS Iliaš.

Regionálne biocentrum Iliašská a Peťovská dolina

Na území regionálneho biocentra nie sú v návrhovom období ÚPN mesta do roku 2025 navrhované rozvojové funkčné plochy ani nové trasy komunikácií. Vo výhľade po roku 2025 však ÚPN mesta v dotyku s RBc uvažuje s realizáciou OS Iliaš, pričom západný výbežok biocentra pretína výhľadová miestna komunikácia funkčnej triedy C2. V dotyku s RBc uvažuje ÚPN mesta po roku 2025 s povrchovým úsekom trasy výhľadového obchvatového systému mesta.

Regionálne biocentrum Šupín - Plavno

Na území regionálneho biocentra nie sú v návrhovom období ÚPN mesta do r. 2025 navrhované rozvojové funkčné plochy ani nové trasy komunikácií. Severozápadné výbežky biocentra však pretína výhľadová trasa obchvatového systému mesta.

Regionálne biocentrum Príboj

Na území regionálneho biocentra nie sú v návrhovom období ÚPN mesta do r. 2025 navrhované rozvojové funkčné plochy ani nové trasy komunikácií. V dotyku s biocentrom však prebieha trasa obchvatového systému mesta (rýchlostná cesta R1).

Regionálne biocentrum Majerská jelšina

Na území regionálneho biocentra nie sú v návrhovom období ÚPN mesta do r. 2025 navrhované rozvojové funkčné plochy ani nové trasy komunikácií. Prakticky v dotyku so severným okrajom lokality však navrhuje ÚPN mesta mestskú komunikáciu funkčnej triedy B2.

Regionálne biocentrum Malachovské lúky I

Na území regionálneho biocentra nie sú v návrhovom období ÚPN mesta do r. 2025 navrhované rozvojové funkčné plochy ani nové trasy komunikácií.

Regionálne biocentrum Malachovské lúky II (USES-B22)

V strednej a západnej časti RBc dochádza ku kolízii vyznačeného RBc a navrhovanej zástavby rodinnými domami (OS Nad Stupami a OS Pršianska terasa – Vlčia jama) vrátane navrhovanej mestskej komunikácie funkčnej triedy B2.

ÚPN mesta v tomto prípade preberá ZaD ÚPN-A Banská Bystrica – XXXI.etapa, Pršianska terasa - Stupy, Sklady, Vlčia Jama, Piesky, schválené dňa 24.6.2008 uzn. Mestského zastupiteľstva v Banskej Bystrici č. 227/2008-MsZ (VZN č. 12/2008 s platnosťou od 1.8.2008) v znení následných zmien a doplnkov. Táto ÚPD bola schválená aj orgánmi ŠOP.

Opatrenia: Zmierňujúce opatrenia sú irelevantné, treba zosúladiť obe schválené dokumentácie a odstrániť rozpor medzi nimi.

B.12.3.2.3. Biokoridor nadregionálneho významu Vodný tok Hron

Hydricko-terestrický biokoridor Hrona má v použitých podkladoch rozdielnu šírku. Aktualizovaný RÚSES podľa skutočného pôsobenia, v zastavanom území najbližšie okolie toku, v extraviláne cca 500 m. MÚSES udáva šírku v sídle najmenej 200 m a v krajine najmenej 500 m. V zastavanom území mesta je vo viacerých úsekoch zúžená šírka biokoridoru Hrona na šírku samotného vodného toku. ÚPN mesta návrhom rozvoja funkčných plôch výrazne zužuje biokoridor najmä v časti mesta VII Majer v cca 1 km dlhom úseku a v južnej časti územia Banskej Bystrice doň predovšetkým návrhom rozvoja funkčných plôch a komunikácií zasahuje v úseku dlhom cca 600 m.

Do priestoru biokoridoru vymedzeného v RÚSES zasahujú na území mesta Banská Bystrica nasledovné jestvujúce alebo do roku 2025 navrhované funkčné plochy a komunikácie:

- v ČM XV Šalková:
  - jestvujúce plochy bývania (USES-B1/S) a športu (USES-R2/S),
  - navrhované plochy priemyselného parku a jeho vybavenia (USES-P1), rekreácie a športu (USES-R3), komunikácie funkčnej triedy B2, C2 a C3 (USES-D2), pešie lávky cez Hron (USES-D8),
- v ČM VII Majer:
  - navrhovaný vonkajší mestský okruh s cestnou komunikáciou funkčnej triedy B2 (USES-D1),
- v ČM I Banská Bystrica:
  - navrhované plochy verejnej zelene (USES-Z3), vodohospodárskych stavieb (USES-T1), vonkajší mestský okruh s cestnou komunikáciou funkčnej triedy B2 (USES-D1) vrátane nového mosta cez Hron na hranici s ČM VII Majer (USES-D3), nový most pre peších cez Hron v priestore Zimného štadióna (USES-D8) a viaceré pešie lávky cez Hron (USES-D8),
  - výhľadové vodné plochy v priestore pod Smrečinou,
- v ČM IX Radvaň:
  - jestvujúca železničná trať č. 170 s navrhovaným zdvojkoľajnením (USES-D9),
  - navrhovaná trasa vonkajšieho dopravného okruhu vo funkčnej triede B2 (USES-D1) vrátane doplňujúceho mosta cez Hron na bočnej vetve križovatky R1 – MK funkčnej triedy B2 (USES-D3), viaceré pešie lávky cez Hron (USES-D8) a navrhované plochy vodohospodárskych stavieb (USES-T1),
- v ČM V Kráľová:
  - navrhované plochy verejnej zelene (USES-Z3),
- v ČM VI Kremnička:
  - jestvujúce plochy športu (USES-R2/S),
  - navrhované plochy občianskeho vybavenia (USES-O1), športu (USES-R3), verejnej zelene (USES-Z3),
- v ČM II Iliaš:
  - jestvujúce plochy bývania (USES-B1/S),
  - navrhované plochy verejnej zelene (USES-Z3), rekreácie a športu (USES-R3), viaceré cestné komunikácie funkčnej triedy C2 vrátane nových mostov cez Hron (USES-D4) a C3 (USES-D5).

Týmto sa zmenší záplavové územie, čo môže počas povodní zvýrazniť problémy v nižších úsekoch (v meste). Možno tu očakávať zatápanie priestorov pod úrovňou terajšieho terénu a v extrémnych situáciách aj celého alúvia, čo bude zrejme stupňovať požiadavky na finančne náročnú protipovodňovú ochranu. Pokiaľ by mal biokoridor Hrona fungovať uspokojivo, mala by byť podľa MÚSES zabezpečená jeho vymedzená šírka proti antropogénnym zásahom).

Opatrenia:

- ***Rešpektovať sprievodnú vegetáciu Hrona (pri stavbe ochrannej hrádze ju podľa možnosti neodstraňovať ani nepoškodzovať), vo vymedzenom koridore zabezpečiť vyšší koeficient zelene, upraviť charakter zástavby, požiadavku zohľadniť v detailnejšej ÚPD, resp. pri realizácii ešte prehodnotiť rozsah navrhovaného priemyselného parku.***
- ***Trasy komunikácií pri spracovaní podrobnejšej dokumentácie posunúť čo najďalej od rieky Hron a čo najbližšie k súčasne zastavanému územiu.***
- ***Vzhľadom na nevyhnutnosť realizácie premostení pre vytvorenie fungujúceho dopravného systému mesta, technickým riešením a technológiou výstavby v maximálnej miere rešpektovať funkciu biokoridoru.***

B.12.3.2.4. Biokoridory regionálneho významu

Miestny územný systém ekologickej stability k. ú. Banskej Bystrice stanovuje šírku biokoridoru regionálneho významu v sídle najmenej 100 m a v krajine najmenej 200 m. Podobne ako v prípade Hrona je v zastavanom území mesta aj šírka oboch biokoridorov regionálneho významu vo viacerých úsekoch redukovaná na šírku samotného vodného toku. Len výnimočne dosahujú požadovanú šírku.

Ohrozujúcimi prvkami sú zahusťovanie a intenzifikácia zástavby, ktoré nie sú predmetom riešenia ÚPN a využívajú sa na ne predovšetkým plochy porastené vegetáciou, a to ako menej hodnotnou synantropnou, tak i hodnotnou prirodzenou alebo okrasnou parkovou.

Biokoridor regionálneho významu Starohorský potok (USES-B2/S, USES-D10/S)

Biokoridor sa dotýka len okrajovej zástavby na hraniciach mesta Banská Bystrica. V jeho priestore sa v súčasnosti nachádzajú len menšie plochy bývania a dopravy, ÚPN mesta v ňom okrem jestvujúcich plôch počíta len so sprievodnou zeleňou komunikácií s primárnou izolačnou a ochrannou funkciou.

Opatrenia: Biokoridor rešpektovať, realizovať izolačnú a ochrannú zeleň v zmysle ÚPN mesta, nepripustiť ďalšiu zástavbu pozdĺž potoka.

Biokoridor regionálneho významu Bystrica (USES-B3/S, USES-O2, USES-O3)

Prakticky od vstupu do k. ú. Banskej Bystrice je už v súčasnosti obostavaný, intenzita zástavby (bývanie, občianske vybavenie, výroba) sa stupňuje smerom k centru. Postupne sa zastavujú voľné miesta v jeho blízkosti (Hušták). Návrh ÚPN predpokladá po jeho stranách najmä funkčnú prestavbu doterajšieho areálu Slovenky. V strednej časti križujú biokoridor dopravné stavby, a to: severný obchvat rýchlostnej cesty R1 a preložka cesty III/06634 Kostiviarska – Sásová – Kynceľová.

Opatrenia:

- ***Biokoridor rešpektovať, realizovať ochrannú a rekreačnú zeleň v zmysle ÚPN mesta, nepripustiť ďalšie zahusťovanie zástavby pozdĺž potoka.***
- ***V návrhu prestavby areálu Slovenky a pri výstavbe ďalších navrhovaných plôch zabezpečiť v páse okolo biokoridoru vyšší koeficient zelene a upraviť charakter zástavby tak, aby zohľadnil nezastupiteľné miesto biokoridoru v štruktúre mesta.***

B.12.3.2.5. Biokoridory miestneho významu

Miestny územný systém ekologickej stability k. ú. Banskej Bystrice stanovuje šírku biokoridoru miestneho významu v sídle najmenej 50 m a v krajine najmenej 100 m. Podobne ako v prípade biokoridorov vyššieho významu je v zastavanom území mesta aj šírka miestnych biokoridorov prevažne redukovaná na šírku samotného vodného toku, niektoré sú dokonca prekryté.

Biokoridory miestneho významu, ktoré nie sú v kolízii s funkciami navrhovanými v ÚPN mesta do roku 2025:

- 4 Dolina Veľkého Plavna,
- 5 Dolina Malého Plavna (BK v kolízii len s výhľadovým obchvatovým systémom mesta),
- 7 Mičinské údolie (Bk v kolízii len so súčasne zastavanými stabilizovanými plochami s čiastočnou výhľadovou transformáciou na plochy občianskeho vybavenia),
- 8 Doliny,
- 9 Iliašská dolina (Bk v kolízii len so súčasne zastavanými stabilizovanými plochami v dolnom úseku, v strednom a hornom úseku s výhľadovými plochami bývania, občianskeho vybavenia, športu, verejnej zelene a trasami miestnych komunikácií v OS Iliaš),
- 10 Dolina Pod Dedovec (biokoridor v kolízii len s výhľadovou malou vodnou nádržou Stráž, ktorá bude bariérou pre pre vodnú biotu (obmedzenie funkcie), vo výhľade aj v kolízii s trasami miestnych komunikácií v OS Iliaš),
- 15 Dolina Lelekovo,
- 16 Dolina Starohorského potoka (pozri RBk Starohorský potok),
- 17 Chotárna dolina,
- 18 Vozná dolina (Bk v kolízii len so súčasnou železničnou traťou č.170 v dolnom úseku),
- 19 Dolina Pod hrable,

- 21 Banská dolina (Bk v kolízii len so súčasnou miestnou komunikáciou f.tr. B3, cesta III/059003 do Španej doliny),
- 22 Sásovská dolina (Bk v kolízii len v strednom úseku s výhľadovým suchým poldrom Grunty, ktorý môže byť bariérou pre vodnú biotu),
- 24 Dolina Pod Baranovo (Bk v kolízii len so súčasnou železničnou traťou č.170 v dolnom úseku),
- 28 Údolie Dolného Cigarova (Bk v kolízii len so súčasnými zastavanými stabilizovanými plochami v dolnom úseku),
- 29 Údolie Horného Cigarova,
- 34 Dolina Uňadovo,
- 35 Dolina Stará Siatina,
- 36 Dolina Jazvečia,
- 37 Dolina Drieňová,
- 38 Dolina Mokrá,
- 39 Dolina Kopanice,
- 40 Dolina Riečanky (Bk v kolízii len so súčasnou cestou II/578 v dolnom úseku),
- 42 Dolina Mútňanského potoka (Bk v kolízii len so súčasnými menšími zastavanými stabilizovanými plochami v dolnom úseku),
- 43 Dolina Pod Soliská,
- 51 Dolina Pod Kopanicami (Bk len v dolnom úseku v dotyku so súčasnou stabilizovanou plochou rekreácie a športu).

Biokoridory miestneho významu, ktorých krátke úseky v dolnej časti sú ovplyvňované súčasnou zástavbou a je možnosť negatívneho pôsobenia intenzifikácie zástavby:

- 20 Dolina Pod Homolu (USES-B4/S),
- 22 Sásovská dolina (USES-R9/S)
- 23 Dolina Pod Včelinec (USES-P2/S),
- 25 Dolina Podbaranovo (USES-B5/S),
- 30 Hlboká dolina (USES-B6/S),
- 31 Dolina Duliarovo (USES-R4/S, USES-B7/S),
- 32 Dolina Hámorská (USES-R5/S),

Opatrenia: Biokoridory rešpektovať, nepripustiť intenzifikáciu zástavby vo vymedzenom biokoridore.

Biokoridory miestneho významu, ktoré sú negatívne ovplyvňované súčasnou zástavbou a je možnosť negatívneho pôsobenia intenzifikácie zástavby (ÚPN mesta s ňou počíta len na základe predtým schválenej ÚPD, resp. s ňou vôbec nepočíta):

- 2 Dolina Tajovského potoka – dolný úsek je v súčasnosti znehodnotený polyfunkčnou zástavbou (USES-BO8/S), časť stredného úseku najmä obytnou zástavbou (USES-B18/S), čiastočne aj poľnohospodárskou výrobou (USES-P5/S), funkcie biokoridoru sú veľmi obmedzené,
- 3 Dolina Malachovského potoka – takmer celý úsek biokoridoru na území mesta je v súčasnosti znehodnotený zástavbou rodinnými (USES-B20/S) aj bytovými domami (USES-B21/S), funkcie biokoridoru sú narušené,
- 14 Dolina Rudlovského potoka – stredný a dolný úsek (čiastočne aj horný) v súčasnosti znehodnotený polyfunkčnou zástavbou, funkcie biokoridoru sú veľmi obmedzené (USES-BO5/S),
- 26 Dolina Nad Strážou – horný a dolný úsek biokoridoru je v zastavanom území s prevládajúcou funkciou rodinných domov (USES-B10/S),
- 33 Dolina Laskomerského potoka – dolný až stredný úsek biokoridoru v zastavanom území s funkciou rodinných domov (USES-B8/S), stredná časť s funkciou rekreácie (USES-R6/S), navyše s navrhovaným križovaním vonkajšieho mestského okruhu (USES-D11),
- 44 Skubínska dolina – dolný úsek biokoridoru v zastavanom území s funkciou rodinných domov (USES-B9/S), navyše s navrhovaným križovaním vonkajšieho mestského okruhu (USES-D12),
- 45 Dolina Udurná, Radvanský potok – stredný a dolný úsek v súčasnosti znehodnotený polyfunkčnou zástavbou, funkcie biokoridoru sú veľmi obmedzené (USES-BO1/S),
- 46 Dolina Pod záhradky – dolný úsek biokoridoru v zastavanom území s prevládajúcou funkciou bytových domov, funkcie biokoridoru sú obmedzené (USES-B14/S),

- 47 Suchá dolina (Tulská) - dolný úsek biokoridoru je v zastavanom území s prevládajúcou funkciou bytových domov, funkcie biokoridoru sú tu veľmi obmedzené (USES-B12/S),
- 48 Havranská dolina – biokoridor v zastavanom území s prevládajúcou funkciou bytových domov (USES-BO2/S), funkcie biokoridoru sú obmedzené,
- 49 Dolné údolie – biokoridor v zastavanom území s polyfunkčnou zástavbou, funkcie biokoridoru sú tu veľmi obmedzené(USES-BO3/S)
- 52 Dolina Podháj - stredný úsek je v zastavanom území s prevládajúcou funkciou výroby, funkcie biokoridoru sú tu veľmi obmedzené (USES-P4/S),
- 53 Dolina potoka Kremnička – stredný úsek je v zastavanom území s polyfunkčnou zástavbou (USES-BO4/S) a funkciou rekreácie a športu USES-R7/S),
- 54 Dolina potoka Rakytovec – dolný úsek je v zastavanom území, funkcie biokoridoru sú tu do určitej miery obmedzené (USES-BO7/S),
- 55 Čierne blato – stredný úsek je v zastavanom území, funkcie biokoridoru sú tu obmedzené (USES-B17/S).

Opatrenia:

- ***Biokoridory rešpektovať, nepripustiť intenzifikáciu zástavby vo vymedzenom biokoridore okrem plôch s ÚPD zóny schválenou pred realizáciou,***
- ***Pri dopravných stavbách technickým riešením a technológiou výstavby v maximálnej miere rešpektovať funkciu biokoridoru.***

Biokoridory miestneho významu, pri ktorých ÚPN mesta navrhuje plochy na urbanizáciu alebo dopravné a technické stavby, a kde je možnosť negatívneho pôsobenia navrhovanej zástavby alebo vedenia líniovej dopravnej stavby:

- 2 Dolina Tajovského potoka – v dolnom úseku biokoridoru sú navrhnuté menšie polyfunkčné plochy (USES-B19) a obmedzená intenzifikácia športovo-rekreačného areálu Štiavničky (USES-O10), výhľadové utváranie funkčných plôch so značným zastúpením verejnej zelene v priestore dnešného športového areálu Štiavničky vytvára predpoklad pre oživenie funkcie biokoridoru pri rešpektovaní jeho požiadaviek pri koncipovaní tejto zelene,
- 6 Dolina Môlčanského potoka – v dolnom úseku biokoridoru miestneho významu je v dotyku s Bk navrhnutá funkcia rekreácie a športu (USES-R8), výhľadovo s priliehajúcimi plochami zimných športov, ale v úseku priliehajúcom k NRBk Hron aj výhľadová funkcia občianskeho vybavenia, čo môže znamenať jeho znehodnotenie až stratu funkcie v tomto úseku,
- 12 Dolina nad cementárňou (biokoridor v dolnom úseku v čiastočnej kolízii, resp. dotyku s navrhovanými plochami občianskeho vybavenia (USES-O11) a výroby (ÚSES-P6)
- 13 Dolina Nemčianskeho potoka – v dolnom úseku biokoridoru severný obchvat rýchlostnej cesty R1 (USES-D13), navrhovaný vonkajší mestský okruh f.tr. B2 (USES-D14), občianske vybavenie (USES-O5),
- 14 Dolina Rudlovského potoka – v hornom úseku navrhovaná plocha športu v dotyku (USES-O6), v ČM XI Rudlová v biokoridore výhľadovo uvažovaná miestna komunikácia funkčnej triedy B2 s dĺžkou cca 600 m,
- 26 Dolina Nad Strážou – v strednom úseku navrhované plochy bývania a občianskeho vybavenia – Roháčovo 1-4, Pieskovňa 1 a 2, Na plaváreň 1 a 2 (USES-B11), občianskeho vybavenia - Za viaduktom a Stráže (USES-O7), mestská komunikácia funkčnej triedy B3 (USES-D17), dôsledkom výstavby budú veľmi obmedzené funkcie biokoridoru,
- 27 Dolina Košiarskeho potoka – jedna z vetiev horného úseku Bk je dotknutá navrhovaným rozšírením dobývacieho priestoru Uľanka – Harmančok (USES-T2),
- 41 Dolina Farebného potoka – biokoridor na 3 miestach (z toho raz na území obce Králiky – mimo riešené územie) pretína navrhovaná rekreačná mestská komunikácia funkčnej triedy B2 Malachov – Králiky (USES-D18),
- 45 Dolina Udurná - Radvanský potok – v dolnom úseku biokoridoru navrhovaná polyfunkčná zástavba bytových domov a občianskeho vybavenia na Nám. Ľ.Štúra (USES-BO6) a okružná križovatka na miestnej komunikácii f.tr. B2 (USES-D19), v hornej časti biokoridoru navrhovaná botanická záhrada (USES-Z4), rekreačno-športová plocha (USES-R10) a 2 navrhované malé vodné nádrže Udurná 1 a 2 (USES-V4), ako aj suchý polder Oremburská v dotyku (USES-V5), ktoré budú bariérou pre vodnú biotu (obmedzenie funkcie),
- 46 Dolina Pod záhradky – ÚPN mesta navrhuje v strednom úseku biokoridoru plochy bývania - OS Moskovská - Pod vŕškami, Fončorda – Za Moskovskou (USES-B13), kde je možnosť negatívneho pôsobenia navrhovanej zástavby,

- 50 Dolina Pod Flosom – ÚPN mesta navrhuje v dolnom úseku biokoridoru malú vodnú nádrž Udurná 3 (USES-V4), ktorá bude bariérou pre vodnú biotu (obmedzenie funkcie),
- 52 Dolina Podháj - navrhované doplnenie zástavby plochami občianskeho vybavenia (USES-O8) zvýši negatívne vplyvy, v hornom úseku navrhovaná funkcia bývania – OS Piesky 2 (USES-B15),
- 54 Dolina potoka Rakytovec – navrhované plochy bývania (USES-B16) a občianskeho vybavenia (USES-O9) v dotyku s biokoridorom, ako aj nová mestská komunikácia f.tr. B2 (USES-D20) pretínajúca biokoridor, zvýšia negatívne vplyvy,
- 55 Čierne blato – v dolnom úseku navrhované polyfunkčné plochy občianskeho vybavenia a výroby - Horné lúky a Čierne blato (USES-O8). v strednom úseku plochy bývania v návrhu OS Rakytovce – východ a OS Dolné lúky1 (USES-B23), ako aj nová mestská komunikácia f.tr. B2 (USES-D21).

Opatrenia:

- ***V prípade biokoridoru č. 2 tento rešpektovať, tak aby boli zabezpečené jeho funkcie, v detailnejšej ÚPD alebo v PD ho zahrnúť do plôch bývania ako organickú súčasť (zabezpečiť vyšší koeficient zelene, upraviť charakter zástavby a pod.).***
- ***V prípade biokoridoru č. 6 tento rešpektovať, tak aby boli zabezpečené jeho funkcie, v detailnejšej ÚPD ho zahrnúť do plôch športu ako organickú súčasť (v 50 m páse zabezpečiť vyšší koeficient zelene, upraviť charakter zástavby a pod.).***
- ***V prípade biokoridoru č. 12 tento rešpektovať, tak aby boli zabezpečené jeho funkcie (v cca 50 m páse zabezpečiť vyšší koef.zelene, navrhnúť voľnejší charakter zástavby, a pod.).***
- ***V prípade biokoridoru č. 13 tento rešpektovať, tak aby boli zabezpečené jeho funkcie (v 50 m páse zabezpečiť vyšší koef.zelene, upraviť charakter zástavby, a pod.).***
- ***V prípade biokoridoru č. 14 zabezpečiť jeho funkcie v návrhu detailnejšej ÚPD (v 50 m páse zabezpečiť vyšší koef.zelene, upraviť charakter zástavby, a pod.), v projekte a pri realizácii dopravnej stavby projektom krajinných úprav, technickými úpravami a technológiou výstavby v maximálnej miere rešpektovať funkciu biokoridoru a zabezpečiť jeho funkcie.***
- ***V prípade biokoridoru č. 26 zabezpečiť jeho funkcie v návrhu detailnejšej ÚPD, v projekte a pri realizácii dopravnej stavby krajinnými úpravami a technológiou výstavby v maximálnej miere rešpektovať funkciu biokoridoru.***
- ***V prípade biokoridoru č. 27 organizovať ťažbu tak, aby nedošlo k narušeniu funkcií biokoridoru.***
- ***V prípade biokoridoru č. 41 navrhnúť technológiu výstavby komunikácie minimálne narúšajúcu funkciu biokoridoru.***
- ***V prípade biokoridoru č. 45 tento rešpektovať, tak aby boli zabezpečené jeho funkcie (MVN a suchý polder realizovať v súlade s požiadavkami ochrany prírody), alebo v aktualizácii MÚSES prehodnotiť jeho zaradenie medzi biokoridory.***
- ***V prípade biokoridoru č. 46 tento rešpektovať, tak aby boli zabezpečené jeho funkcie, v detailnejšej ÚPD ho zahrnúť do plôch bývania ako organickú súčasť (v 50 m páse zabezpečiť vyšší koeficient zelene, upraviť charakter zástavby a pod.).***
- ***V prípade biokoridoru č. 50 realizovať MVN v súlade s požiadavkami ochrany prírody.***
- ***V prípade biokoridoru č. 52 tento pri dostavbe v území rešpektovať, tak aby boli zabezpečené jeho funkcie (v 50 m páse zabezpečiť vyšší koef.zelene, upraviť charakter zástavby, požiadavku zohľadniť v detailnejšej ÚPD).***
- ***V prípade biokoridoru č. 54 tento rešpektovať v súčasnom rozsahu, resp. podľa ÚPN mesta. Pri realizácii dopravnej stavby technickými úpravami a technológiou výstavby v maximálnej miere rešpektovať funkciu biokoridoru a zabezpečiť jeho funkcie.***
- ***V prípade biokoridoru č. 55 zabezpečiť jeho funkcie v návrhu detailnejšej ÚPD (v 50 m páse zabezpečiť vyšší koef.zelene, upraviť charakter zástavby, a pod.). Pri realizácii dopravnej stavby technickými úpravami a technológiou výstavby v maximálnej miere rešpektovať funkciu biokoridoru a zabezpečiť jeho funkcie.***

B.12.3.2.6. Genofondovo významné lokality (podľa Aktualizácie RÚSES)

S navrhovaným rozvojom mesta do r. 2025 nie je v kolízii ani jedna z nasledovných genofondovo významných lokalít na území mesta Banská Bystrica:

- G4 - Uľanka – Pod končitým,
- G5 - Uľanka – nad tunelom,
- G6 - Uľanka – horná lúka,
- G7 - Uľanka – dolná lúka,
- G8 - Uľanka – Banské,
- G11 - Jakub mimo CHA
- G12 - Jakub CHA 1,
- G13 - Jakub CHA 2,
- G14 - Jakub CHA 3,
- G15 - Jakub CHA 4,
- G16 - Jakub CHA 5,
- G17 - Jakub Baranovo Rovne,
- G18 - Baranovo pod vedením,
- G19 - Bučičie,
- G65 – Selce – skládka TKO.

B.12.3.2.7. Ekologicky významné segmenty

S navrhovaným rozvojom mesta do r. 2025 nie je v kolízii ani jeden z nasledovných ekologicky významných segmentov na území mesta Banská Bystrica podľa aktualizácie RÚSES:

- E2m - Suchý vrch,
- E4o - Malachov - Flos,
- E5m - Lažtek,
- E6o - Pršianska terasa.

V kolízii s navrhovaným rozvojom mesta do r. 2025 sú nasledovné ekologicky významné segmenty na území mesta Banská Bystrica podľa aktualizácie RÚSES:

- E1m - Pod Vyhnatovou (EVS-R1, EVS-R2, EVS-V1, EVS-L1),

  ÚPN mesta na časti jeho územia, ktoré zasahuje do územia mesta Banská Bystrica okrem jestvujúcich plôch počíta s rozšírením plôch a zariadení pre zimné športy v lokalite Králiky - Tajchy a v tej istej lokalite s rozšírením športovo-rekreačných plôch a malou vodnou nádržou (v súlade so schválenými ZaD ÚPN-A Banská Bystrica - XII. etapa, lokalita č.147: Centrum rekreácie a CR Banská Bystrica - Králiky) v znení zmien a doplnkov. Na časti EVS sa nachádza aj lesopark, z ktorého rozšírením v rámci EVS uvažuje ÚPN mesta do r. 2025.

  Opatrenia:

  - ***Pri realizácii športovo-rekreačných plôch rešpektovať špecifikum ekologicky významného segmentu, vykonať biologický prieskum (vo vegetačnom období) a tomu prispôsobiť územné rozvrhnutie (výstavba objektov len v území mimo EVS, hodnotné časti v projekte a pri realizácii aj fyzicky chrániť a pod.).***
  - ***Pri vytváraní vodnej plochy rešpektovať požiadavky orgánov ochrany prírody.***
  - ***V lesoparku nemeniť druhové zloženie lesa, záujmy ochrany prírody zohľadniť v projekte a štatúte lesoparku.***

- E7o - Urpín (EVS-O1, EVS-O2, EVS-R3, EVS-L2/S)

  ÚPN mesta na jeho území počíta s jednou väčšou a jednou menšou plochou občianskeho vybavenia (plochou doplnkového občianskeho vybavenia lesoparku západne od vodojemu Urpín a plochou vrcholovej stanice lanovky od ESC), ako aj dvoma športovo-rekreačnými plochami. Celý EVS sa nachádza na súčasnej ploche mestského rekreačného lesa / lesoparku, časť Urpín.

  Opatrenia:

  - ***Požiadavky orgánov ochrany prírody na ochranu EVS zohľadniť v ÚPP alebo PD areálov občianskeho vybavenia.***

- ***Pri realizácii športovo-rekreačných plôch rešpektovať špecifikum ekologicky významného segmentu, vykonať biologický prieskum (vo vegetačnom období) a tomu prispôsobiť územné rozvrhnutie.***
- ***V lesoparku nemeniť druhové zloženie lesa, záujmy ochrany prírody zohľadniť v projekte a štatúte lesoparku.***

Kolízie navrhovaného rozvoja mesta s ekologicky významnými segmentmi podľa MÚSES mesta Banská Bystrica nie sú po dohode s obstarávateľom v návrhu ÚPN hodnotené, nakoľko od ich identifikácie v MÚSES uplynulo vyše 15 rokov a za toto obdobie došlo v týchto prvkoch k výrazným zmenám a strate ekologických hodnôt.

Ekologicky významné segmenty podľa pôvodného vymedzenia v MÚSES sú však vyznačené v grafickej časti ÚPN mesta (výkres č. 6b – Ochrana prírody a tvorba krajiny) v M 1:10.000.

*

Pri aktualizácii MÚSES odporúča ÚPN mesta prehodnotiť ako ekologicky významné segmenty (EVS), tak aj ekologicky významné lokality (EVL).

B.13. Návrh verejného dopravného a technického vybavenia

B.13.1. Návrh verejného dopravného vybavenia

B.13.1.1. Súčasná dopravná situácia

B.13.1.1.1. Širšie vzťahy

V zmysle „Stratégie rozvoja dopravy Slovenskej republiky do roku 2020“ sektor dopravy podmieňuje hospodársky rast a významne prispieva k fungovaniu ekonomiky Slovenska i jednotlivých regiónov a vytvára tak podmienky pre optimálne využitie hospodársko-spoločenského potenciálu.

Víziou stratégie je do roku 2020 zabezpečiť kvalitnú, dostupnú a integrovanú dopravnú infraštruktúru, konkurenčné dopravné služby, užívateľsky prijateľnú dopravu a ekologicky a energeticky efektívnu a bezpečnú dopravu. Stratégia dopravy zároveň rešpektuje nasledovné koncepčné materiály prijaté vládou SR, a to predovšetkým

- Dopravnú politiku Slovenskej republiky do roku 2015 (uznesenie vlády SR č. 445/2005),
- Rozvoj verejnej osobnej dopravy pred dopravou individuálnou (uznesenie vlády SR č. 675/2008),
- Program podpory rozvoja inteligentných dopravných systémov – Národný systém dopravných informácií (uznesenie vlády SR č. 22/2009).

Tab. B.13.1.1-1 Vybrané ukazovatele dopravy za SR

	r. 1995	r. 2005	r. 2020
Osobná doprava - ukazovateľ			
počet obyvateľov (mil.)	5,368	5,576	5,785
hybnosť obyvateľov (jázd/ o/ deň)	1,482	1,682	1,917
preprava osôb spolu (tis. o/rok)	2 903 932	3 423 618	4 048 297
z toho: AD	1 584 630	2 105 860	2 719 050
železničná doprava	89 500	94 539	102 283
cestná verejná doprava	1 229 691	1 222 768	1 226 177
prepravné výkony spolu (mil. oskm)	40 914	49 463	59 333
z toho: AD	22 977	31 377	40 514
železničná doprava	4 110	5 001	5 677
cestná verejná doprava	13 827	13 085	13 142
počet obyvateľov /1 osobný automobil	5,28	4,05	2,94
Nákladná doprava – ukazovateľ			
Objemy (tis.ton)			
z toho: cestná doprava	102 043	144 200	176 500
železničná doprava	60 776	72 512	85 002
kombinovaná doprava	172	1 750	4 100
vodná doprava	1 661	4 000	6 200
spolu	164 652	222 462	271 802
Výkony (mil. t km)			
z toho: cestná doprava	6 593	7 889	8 997
železničná doprava	13 764	16 422	19 253
vodná doprava	1 468	3 600	5 580
spolu	21 825	27 911	33 830

B.13.1.1.1.1. Cestná doprava

Vstupom SR do EÚ boli hlavné dopravné koridory zaradené do transeurópskych dopravných sietí (ďalej len "TEN-T").

Do základnej siete TEN-T patria: diaľnica D1, D2, D3 v dĺžke 654 km a rýchlostné cesty R3 a R4 v dĺžke 390 km (spolu 1.044 km).

Hlavné európske cestné ťahy na Slovensku – podľa zaradenia cestných ťahov v systéme AGR dopĺňa sieť medziľahlých cestných ťahov a sieť doplnkových a spojovacích E ciest (3. hierarchickej úrovne v sieti AGR), z ktorých územím Banskobystrického kraja prechádzajú:

- v smere západ - východ
  - E 58: (Rakúsko) – Bratislava – Zvolen – Lučenec Košice – (Ukrajina),
  - E 572: Trenčín – Prievidza – Žiar nad Hronom,
- v smere sever - juh
  - E 77: (Balt/Poľsko) – Varšava – Krakov – Banská Bystrica – Zvolen – Budapešť – (Maďarsko/Jadran).

Rozsah diaľničnej siete a siete rýchlostných ciest Slovenska bol schválený uznesením vlády SR č. 162 z roku 2001 „Nový projekt výstavby diaľnic a rýchlostných ciest", ktoré definovalo diaľničnú sieť tvorenú diaľničnými ťahmi D1, D2, D3 a D4 a sieť rýchlostných ciest ťahmi R1, R2, R3, R4, R5 a R6 s možnými ďalšími rýchlostnými ťahmi v ďalekom výhľade a uznesenie vlády SR č.523 z júna 2003 „Aktualizácia nového projektu výstavby diaľnic a rýchlostných ciest", ktoré prakticky rozšírilo sieť rýchlostných ciest o rýchlostný ťah R7. Uznesenie vlády č. 882/2008 z 3.12.2008 upravuje diaľničný ťah D4, upravuje rýchlostný ťah R1, spresňuje a doplňuje sieť rýchlostných ciest o ďalší rýchlostný ťah R8.

Sieť diaľnic je podľa UV č. 882/2008 definovaná nasledovnými ťahmi:

- D1: Bratislava (Petržalka – križovatka s D2) – Trnava – Trenčín – Žilina – Prešov – Košice – štátna hranica SR/Ukrajina,
- D2: štátna hranica ČR/SR Kúty- Malacky – Bratislava - štátna hranica SR/MR,
- D3: Žilina – Kysucké Nové Mesto – Čadca – Skalité štátna hranica SR/PR,
- D4: štátna hranica Rakúsko/SR - Bratislava – križovatka D2 Jarovce – križovatka Rovinka – križovatka s D1 Ivanka pri Dunaji sever – križovatka s cestou II/502 – križovatka s cestou I/2 – križovatka s D2 Stupava juh – štátna hranica SR/Rakúsko.

Celková plánovaná dĺžka diaľnic predstavuje spolu cca 705 km.

Sieť rýchlostných ciest je podľa UV 882/2008 definovaná nasledovnými ťahmi:

- R1: Trnava – Nitra – Žarnovica – Žiar nad Hronom – Zvolen – Banská Bystrica - Ružomberok,
- R2: Trenčín križovatka D1 – Prievidza – Žiar nad Hronom – Zvolen – Lučenec – Rimavská Sobota – Rožňava – Košice,
- R3: št. hr. MR/SR Šahy – Zvolen – Žiar nad Hronom – Turčianske Teplice – Martin – Kraľovany – Dolný Kubín – Trstená – št. hr. SR/PR,
- R4: št. hr. MR/SR – Milhosť – Košice – Prešov – Giraltovce - Svidník – št. hr. SR/PR,
- R5: št. hr. ČR/SR Svrčinovec – križovatka s D3,
- R6: št. hr. ČR/SR Lysá pod Makytou – Púchov,
- R7: Bratislava – Dunajská Streda – Nové Zámky – Veľký Krtíš – Lučenec,
- R8: Nitra – Topoľčany – Partizánske – križovatka s R2.

Súčasný stav nadradenej cestnej infraštruktúry je charakterizovaný nedostatočným pokrytím územia a prístupu k sieti diaľnic a rýchlostných ciest, pričom až tretina územia Slovenska má prístup na diaľnicu alebo rýchlostnú cestu v čase dlhšom ako 45 minút.

Rýchlostná cesta, ktorá ma najvyšší význam pre Banskú Bystricu - R1, je plánovaná a postupne realizovaná v trase: diaľnica D1 (križovatka Trnava) – Nitra – Žarnovica –

Šášovské Podhradie – Banská Bystrica – diaľnica D1 (križovatka Martinček pri Ružomberku). Táto cesta vytvorí prirodzený komunikačný ťah s dvojnásobným pripojením na diaľnicu D1. Výstavbou tohto ťahu v úseku Banská Bystrica – Ružomberok sa odstránia problémy dopravy na prieťahu cesty I/59 v intravilánoch obcí Staré Hory, Motyčky, Donovaly, Liptovská Osada a najmä miest a ich častí Ružomberok a Banská Bystrica.

Trasa rýchlostnej cesty R1 Banská Bystrica – Hiadeľské sedlo – Ružomberok pozostáva zo súboru 4 stavieb[1]:

- 1. úsek – R1 Banská Bystrica, severný obchvat – Banská Bystrica, Šalková: stavba je v realizácii formou verejno-súkromného partnerstva – PPP (Public Private Partnership),
- 2. úsek – R1 Banská Bystrica, Šalková – Slovenská Ľupča: pre úsek je spracovaná technická štúdia a Správa o hodnotení vplyvov na životné prostredie ako podklad pre posúdenie EIA,
- 3. úsek – R1 Slovenská Ľupča – Korytnica (hranica Banskobystrického a Žilinského kraja): pre úsek je spracovaná technická štúdia a Správa o hodnotení vplyvov na životné prostredie a je vydané záverečné stanovisko MŽP SR; v súčasnosti prebiehajú projekčné práce na dokumentácii pre územné rozhodnutie (DÚR),
- 4. úsek – R1 Korytnica (hranica kraja) – Ružomberok (pripojenie na diaľnicu D1): v úseku je spracovaná koncepčná štúdia prepojenia rýchlostnej cesty R1 a diaľnice D1.

Mesto Banská Bystrica sa z dopravného hľadiska nachádza v centrálnej časti SR a spolu s mestom Zvolen tvorí jeden z najvýznamnejších dopravných uzlov na Slovensku.

Napojenie územia Banskej Bystrice na ostatné územie Slovenska je zabezpečované nasledovnými

- rýchlostnými cestami a cestami I. triedy, ktoré zabezpečujú prepojenia medzinárodného a celoštátneho významu
  - R1 v trase D1 Trnava – Banská Bystrica (E77), s pripravovaným pokračovaním v smere Korytnica – D1 Ružomberok,
  - I/59 v trase Banská Bystrica – Ružomberok (E77) s vymedzením pre turistickú osobnú dopravu,
  - I/66 v trase Banská Bystrica – Zvolen – Brezno,
  - I/69 v trase Zvolen – Sliač - Banská Bystrica,
  - I/14 v trase Banská Bystrica – Harmanec – I/65,
- cestami II. triedy, ktoré zabezpečujú prepojenia regionálneho charakteru
  - II/578 v trase Banská Bystrica – Kordíky,
  - II/591 v trase Banská Bystrica – Zvolenská Slatina s pripojením na cestu I/50,
- cestami III. triedy, ktoré zabezpečujú prepojenia lokálneho charakteru :
  - III/066033 - od I/66 cez Selce a Priechod na Baláže,
  - III/066034 - od I/59 na severnom okraji Kostiviarskej cez Nemce na cestu III/066033,
  - III/066024 - od križovatky s cestami I/66 a I/59 cez Sládkovičovu ulicu súbežne s rýchlostnou cestou R1 do Badína s pripojením na cestu I/69 pri Vlkanovej,
  - III/066014 - zo Sielnice na cestu I/66,
  - III/066019 - z cesty I/66 cez Vlkanovú a Hronsek na cestu III/066016,
  - III/066021 - prepojenie ciest I/69 a III/066024 severne od Badína a Vlkanovej,
  - III/066026 - z križovatky Sládkovičovej a Poľnej ulice cez Poľnú ulicu do Horných Pršian,
  - III/066035 - od cesty I/66 v Šalkovej na Poniky,
  - III/066036 - od cesty III/066035 cez Môlču na cestu II/591,
  - III/066040 - od cesty III/066042 zo Slovenskej Ľupče na Podkonice,
  - III/066042 - od rýchlostnej cesty R1 východne od Šalkovej do Slovenskej Ľupče,
  - III/578001 - z cesty II/578 do Riečky,

[1] *Podľa dokumentu SEA Nový projekt výstavby diaľnic a rýchlostných ciest Doplnok č.1, ktorý bol schválený uznesením vlády SR č. 406/2010.*

- III/578002 - z cesty II/578 na Králiky,
- III/059003 - z cesty I/59 do Španej Doliny. B.13.1.1.1.2. Železničná doprava

B.13.1.1.1.2. Železničná doprava

Hlavné železničné medzinárodné trate I. kategórie, ktoré Banskobystrický kraj obchádzajú, dopĺňa tzv. „južný ťah“ (Bratislava) – Palárikovo / Nové Zámky – Šurany – Levice – Kozárovce – Zvolen – Lučenec – Lenartovce – Rožňava – Košice. V súčasnosti táto trať nespĺňa podmienky pre zaradenie do siete medzinárodných (E) železničných tratí (podľa dohôd AGC a AGTC). V sieti železníc SR je zaradená do železničných tratí II. kategórie s návrhom výhľadovo ju prebudovať tak, aby spĺňala parametre minimálne podľa dohôd AGTC.

Pripojenie mesta Banská Bystrica je zabezpečované dvoma železničnými traťami, a to:

- 170 Zvolen – Banská Bystrica – Vrútky,
- 172 Banská Bystrica – Červená Skala.

Zástavky a stanice v riešenom území mesta a jeho záujmovom území sú nasledovné:

- úsek trate č. 170 Zvolen – Banská Bystrica: Veľká Lúka – Hronsek – Vlkanová – Radvaň – Banská Bystrica - mesto – Banská Bystrica,
- úsek trate č. 170 Banská Bystrica – Diviaky – Vrútky: Kostiviarska – Uľanka – Harmanec – Dolný Harmanec – Harmanecká jaskyňa,
- úsek trate č. 172 Banská Bystrica – Margecany: Šalková – Slovenská Ľupča - Príboj – Slovenská Ľupča.

Doteraz bola ukončená elektrifikácia trate Zvolen – Banská Bystrica.

B.13.1.1.1.3. Letecká doprava

K sieti 5 veľkých letísk medzinárodného významu (Bratislava, Košice, Sliač, Poprad - Tatry a Piešťany), ktoré môžu prijímať aj najväčšie lietadlá, KURS 2001 priraďuje (do kategórie regionálnych letísk pre medzinárodnú dopravu) ešte letisko Žilina. Vládou SR schválený projekt transformácie príspevkovej organizácie Slovenská správa letísk (uzn. č. 130/2003) navrhuje prevádzkovať všetky tieto letiská letiskovými spoločnosťami.

Letecká doprava je pre mesto Banská Bystrica zabezpečovaná letiskom Sliač, ktoré je situované v južnej časti záujmového územia v katastri obce Sielnica. Letisko Sliač je letiskom medzinárodného významu s pravidelnou osobnou prepravou a so súbežnou vojenskou prevádzkou. Z územného pohľadu je letisko zaradené do kategórie hlavnej siete. Dostupnosť letiska z centra mesta je cca 14 km. Po technickej stránke je letisko schopné zabezpečovať lety pre pasívny cestovný ruch strednokapacitnými lietadlami. Terminál a jeho ostatná vybavenosť zodpovedajú požiadavkám menšieho regionálneho letiska.

B.13.1.1.2. Cestná doprava

Prieťahy ciest na území mesta

Prieťahy ciest na území mesta sú nasledovné:

- rýchlostná cesta R1 vedúca z juhu od Zvolena v trase existujúcej štvorpruhovej smerovo rozdelenej komunikácie s pokračovaním v súčasnosti realizovaným severným obchvatom mesta Banská Bystrica a následne trasou ponad ČM XV Šalková s pokračovaním na Slovenskú Ľupču,
- cesta I/66 prechádza od juhu v peáži s rýchlostnou cestou R1, ďalej Štadlerovým a Štefánikovým nábrežím, Stavebnou ulicou, Partizánskou cestou a opäť v samostatnej trase južne od Slovenskej Ľupče smerom na východ,
- cesta I/69 prechádza z juhu od Zvolena a cez územie mesta Banská Bystrica vedie súbežne s rýchlostnou cestou R1,

- cesta I/59 prechádza v samostatnej trase od križovatky s rýchlostnou cestou R1 v Kostiviarskej a pokračuje smerom na sever,
- cesta I/14 sa odpája v severnej časti riešeného územia od cesty I/59 v Uľanke a smeruje na severozápad na Martin a Žilinu,
- cesta II/578 vychádza od rýchlostnej cesty R1 a prechádza Tajovského ulicou a Podlavickou cestou,
- cesta II/591 vychádza od Štefánikovho nábrežia, prechádza ulicou 9. mája a pokračuje smerom na juhovýchod, výhľadovo je trasa odklonená od priestoru Majer smerom východným a následne južným v trase terajšej cesty III/066035 s odklonom na Mičinú a napojenie na terajšiu trasu cesty II/591,
- cesta III/066024 prechádza Sládkovičovou ulicou súbežne s cestou I/66 smerom na juh,
- cesta III/066033 sa odpája od cesty I/66, prechádza od ulice Na Hrbe a následne cez Senickú a Selčiansku cestu smeruje do Priechodu,
- cesta III/066034 sa odpája od cesty I/59 a prechádza cez Kostiviarsku na cestu severne od Sásovej, vracia sa cez Nemce na Kynceľovskú cestu a napája sa na cestu I/66 pri areáli SAD,
- cesta III/066014 vedie zo Sielnice na cestu I/69,
- cesta III/066019 vedie z cesty I/69 cez Vlkanovú a Hronsek na cestu III/066016,
- cesta III/066021 zabezpečuje prepojenie ciest I/66 a III/066024 severne od Badína a Vlkanovej,
- cesta III/066026 vedie z križovatky so Sládkovičovou ulicou do Horných Pršian,
- cesta III/066035 vedie od cesty I/66 v Šalkovej na Poniky,
- cesta III/066036 sa odpája od cesty III/066035 cez Môlču na cestu II/591 - výhľadovo trasa II/591 s odklonom na Mičinú,
- cesta III/066040 vedie od cesty III/066042 zo Slovenskej Ľupče do Podkoníc,
- cesta III/066042 vedie od rýchlostnej cesty R1 východne od Šalkovej a súbežne s touto cestou smeruje do Slovenskej Ľupče,
- cesta III/578001 sa odpája z cesty II/578 a smeruje do Riečky,
- cesta III/578002 prechádza z cesty II/578 na Králiky,
- cesta III/059003 sa odpája z cesty I/59 a smeruje do Španej Doliny - úprava napojenia.

V hraniciach záujmového územia Banskej Bystrice bolo v rokoch 2000 a 2005 vykonané „Celoštátne sčítanie cestnej dopravy v SR“ realizované Slovenskou správou ciest (SSC).

Tab. B.13.1.1.2-1 Celoštátne sčítanie cestnej dopravy v SR v roku 2000 a 2005 pre územie Banskej Bystrice

Sčítací úsek	Číslo cesty	RDPI 2000	RDPI 2005	NAD 2005
90871	66	21 777	28783	4493
90875	66	20 703	18826	2282
90872	66	35 807	41453	4854
90873	66	40 196	39090	5140
90874	66	15 523	16773	3406
90663	59	8 715	12302	1922
92821	578	11 290	12523	775
92831	591	2 113	6648	654
93581	66024	29 379	14642	1608
93582	66024	9 803	6957	959
94857	66034	6 823	964	89
94850	66034	7 352	1632	271
93827	66033	2 408	3180	211
90880	66	10 003	12546	2117
93820	66033	9 172	10923	1084
93826	66033	753	1001	108
92820	578	2 408	5298	1054

Sčítací úsek	Číslo cesty	RDPI 2000	RDPI 2005	NAD 2005
92828	578	859	917	50
90660	59	8 131	11501	2804
90670	59	5 492	7443	1728
91520	14	3 537	4332	691
93680	66024	2 006	656	91
90868	R1	17 019	18310	4436
90858	R1	16 661	18189	3602
90867	69	9 682	7791	1199
95610	69	6 699	6433	594
90869	69	8 044	4690	551
90866	69	4 336	5396	573
90859	R1	15 771	19818	3796
90897	66	8 266	8684	1639
90890	66042	3 595	2776	366

Tab. B.13.1.1.2-2 Stanovenie ekvivalentnej hladiny hluku podľa zaťaženia sčítacích stanovíšť

Sčítací úsek	Číslo cesty	RDPI 2005	NAD 2005	% NAD	nd	F1p	X	L(ekv)
90871	66	28783	4493	15,61	1762,9588	0,4115607	830,77	69,19
90875	66	18826	2282	12,12	1153,0925	0,3195885	421,95	66,25
90872	66	41453	4854	11,71	2538,9963	0,3087289	897,52	69,53
90873	66	39090	5140	13,15	2394,2625	0,3466817	950,40	69,78
90874	66	16773	3406	20,31	1027,3463	0,5353865	629,78	67,99
90663	59	12302	1922	15,62	753,4975	0,4119184	355,38	65,51
92821	578	12523	775	6,19	767,03375	0,1398557	122,83	60,89
92831	591	6648	654	9,84	407,19	0,2223174	103,65	60,16
93581	66024	14642	1608	10,98	896,8225	0,2068193	212,37	63,27
93582	66024	6957	959	13,78	426,11625	0,2595984	126,66	61,03
94857	66034	964	89	9,23	59,045	0,1738675	11,75	50,70
94850	66034	1632	271	16,61	99,96	0,3127192	35,79	55,54
93827	66033	3180	211	6,64	194,775	0,1249571	27,87	54,45
90880	66	12546	2117	16,87	768,4425	0,4448864	391,44	65,93
93820	66033	10923	1084	9,92	669,03375	0,1868929	143,17	61,56
93826	66033	1001	108	10,79	61,31125	0,2031866	14,26	51,54
92820	578	5298	1054	19,89	324,5025	0,4495887	167,05	62,23
92828	578	917	50	5,45	56,16625	0,1232218	7,92	48,99
90660	59	11501	2804	24,38	704,43625	0,6428001	518,47	67,15
90670	59	7443	1728	23,22	455,88375	0,6121097	319,51	65,04
91520	14	4332	691	15,95	265,335	0,4205553	127,77	61,06
93680	66024	656	91	13,87	40,18	0,261242	12,02	50,80
90868	R1	18310	4436	24,23	1121,4875	0,9125122	1171,76	70,69
90858	R1	18189	3602	19,80	1114,0763	0,7458824	951,46	69,78
90867	69	7791	1199	15,39	477,19875	0,4205554	229,79	63,61
95610	69	6433	594	9,23	394,02125	0,2434481	109,83	60,41
90869	69	4690	551	11,75	287,2625	0,3097507	101,88	60,08
90866	69	5396	573	10,62	330,505	0,279973	105,95	60,25
90859	R1	19818	3796	19,15	1213,8525	0,7214427	1002,71	70,01
90897	66	8684	1639	18,87	531,895	0,4976141	303,06	64,82
90890	66042	2776	366	13,18	170,03	0,2482945	48,34	56,84

B.13.1.1.3. Železničná doprava

B.13.1.1.3.1. Železničné trate

Železničnú dopravu predstavujú v priestore Banskej Bystrice dve železničné trate. Prvou z nich je trať č. 170 zo stanice Zvolen cez Banskú Bystricu do stanice Vrútky, druhou je trať č. 172 zo stanice Banská Bystrica cez Brezno na Červenú Skalu. Úseky tratí z Banskej Bystrice do Vrútok a na Červenú Skalu sú jednokoľajné a neelektrifikované. Elektrifikácia úseku trate č 170 Zvolen – Banská Bystrica bola ukončená v roku 2006.

Z územnoplánovacieho hľadiska sú to trate 3. kategórie v koridoroch medzinárodného a celoštátneho významu.

V zámeroch rozvoja železničnej dopravy je požiadavka zdvojkoľajnenia úseku trate č. 170 v úseku Zvolen – Banská Bystrica. Pre tento zámer je potrebné rezervovať koridor, umožňujúci dobudovanie druhej koľaje. V rámci výhľadu uvažuje ÚPN mesta so zmenou trasovania železničnej trate od železničnej stanice Radvaň po stanicu Banská Bystrica - mesto tunelom popod Urpín, čím dôjde k uvoľneniu nábrežia Hrona pre aktivity vybavenia a líniové aktivity - cyklotrasy, pešie trasy ap.

Návrh všetkých objektov, najmä križujúcich železničnú trať, musí túto podmienku zohľadniť.

Tab. B.13.1.1.3-1 Údaje o železničných tratiach na území mesta Banská Bystrica

Číslo trate	Traťový úsek	Obmedzujúci medzistaničný úsek	smer	Počty vlakov					Ukazovatele priepustnosti tratí					
				OD	Nex	Pn	Mn,	Rv	C	T obs	T mez	N dod	So	
							Vleč			t obs	t mez	n	z	K
170														
118 D	Zvolen Banská Bystrica	*Sliač kúpele*	P	26	0	6	1	1	34	990	450	15	0,44	
		Zvolen	pp	0	0	8	1	2	11	9,429	4,29	105	12,1	63,8
			N	26	0	6	1	0	33					
			pp	0	0	9	1	2	12					
118 D	Banská Bystrica odb. Dolná Štubňa	*Čremošné*	P	8	0	3	0	0	11	551	889	16	0,20	
		Odb Dolná Štubňa	pp	0	0	4	0	1	5	10,8	17,43	51	44,6	51,0
			N	9	0	5	0	1	15					
			pp	0	0	3	0	1	4					
172														
116 A	Červená Skala Brezno	*Gašparovo*	P	8	0	0	3	0	11	672	768	6	0,27	
		Brezno	pp	0	0	2	1	1	4	19,2	21,94	35	52,8	57,1
			N	8	0	0	1	0	9					
			pp	0	0	2	2	1	5					
	Brezno Banská Bystrica	*Medzibrod*	P	13	0	1	3	1	18	888	552	18	0,34	
		Slovenská Ľupča	pp	0	0	3	0	2	5	13,66	8,49	65	26,3	55,4
			N	14	0	1	3	0	18					
			pp	0	0	4	0	2	6					

B.13.1.1.3.2. Železničné stanice

Železničná stanica Banská Bystrica je priebežnou stanicou 2. kategórie. Do stanice je zaústené zavlečkovanie závodu Smrečina Holding I, a.s., nachádzajúceho sa južne od priestoru stanice. Zo stanice je ďalej riešené zavlečkovanie priestoru Smrečina Holding – zápalkáreň a Dunajškrob Fatra, a.s.

V riešenom a záujmovom území sa ďalej na trati č. 170 nachádzajú stanice: Vlkanová, Radvaň, Kostiviarska a Uľanka, ako aj zastávka Banská Bystrica - mesto.

Na trati č. 172 sú zastávky Šalková a Slovenská Ľupča - Príboj. Zo zastávky Šalková je vedené zavlečkovanie bývalého areálu areálu HOLCIM (Slovensko), a.s. v Senici.

ÚPN mesta uvažuje s premiestnením železničnej stanice Banská Bystrica - mesto na opačnú stranu železničnej trate a s vybudovaním novej železničnej zastávky v priestore navrhnutého priemyselného parku Šalková na trati č. 172.

B.13.1.1.4. Letecká doprava

B.13.1.1.4.1. Letiská

Letecká doprava je zabezpečovaná letiskom Sliač, ktoré leží v katastrálnom území obce Sielnica a dotýka sa územia obce Badín. Poloha letiska sa nachádza v záujmovom území mesta Banská Bystrica.

Letisko má kódové označenie 4 D. Má spevnenú vzletovú a pristávaciu dráhu (VPD)

s rozmermi 2.340 x 60 metrov, situovanú v smere 18-36. Vzletový a pristávací pás (VPP) má rozmery 2.520 x 300 metrov. Nadmorská výška letiska je stanovená výškou najvyššieho bodu VPD a má hodnotu 318 m n.m. (B.p.v.). Letisko je situované do členitého terénu, takže terén na určitých miestach prevyšuje ochranné pásma letiska. Vzletový a pristávací priestor smerujúci nad Banskú Bystricu je v hornej časti stočený smerom na východ.

Vybavovacia plocha disponuje piatimi stojiskami, pričom súčasne na nej môžu parkovať dve lietadlá Airbus 310 a tri lietadlá ATR 42.

Podľa Programu sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja je deklarovaný potenciál zo spádovej oblasti letiska Sliač pre pravidelnú medzinárodnú prepravu cca 46 tisíc cestujúcich za rok a pre nepravidelnú leteckú dopravu v pasívnom cestovnom ruchu cca 30 tisíc cestujúcich. Pre uvedený potenciál má letisko v súčasnosti dostačujúcu kapacitu dráhového systému a za špecifických podmienok aj vybavovacích priestorov.

Pre zvýšenie kvality leteckej dopravy na letisku Sliač sa uvažuje so zdvojením, resp. predĺžením VPD a zlepšením výkonnosti terminálu a ostatných služieb. V rámci modernizácie letiska sa uvažuje so zvýšením bezpečnosti leteckej *prevádzky.*

Tab. B.13.1.1.4-1 Pohyb cestujúcich na letisku Sliač v r. 2003 a 2004

Pohyb osôb	Rok 2004			Rok 2003		
	Spolu	Odlet	Prílet	Spolu	Odlet	Prílet
Zahraniční cestujúci						
pravidelná	9 807	5 115	4 692	3 313	1 648	1 665
nepravidelná	4 686	2 398	2 288	3 002	1 523	1 479
ostatní	386	207	179	423	243	180
Spolu	14 879	7 720	7 59	6 738	3 414	3 324
Domáci cestujúci						
pravidelná	0	0	0	0	0	0
nepravidelná	30	9	21	336	162	174
ostatní	137	67	70	125	42	83
Spolu	167	76	91	461	204	257
Tranzitní cestujúci						
pravidelná	74			0		
nepravidelná	0			0		
ostatní	5			18		
Spolu	79			18		
Cestujúci spolu						
pravidelná	9 881	5 115	4 692	3 313	1 648	1 665
nepravidelná	4 716	2 407	2 309	3 338	1 685	1 653
ostatní	528	274	249	566	285	263
Cestujúci celkom	15 125	7 796	7 250	7 217	3 618	3 581

Vyššie uvedené údaje ukazujú výrazný nárast objemov dopravy v roku 2004 oproti roku 2003. Zvyšujúci sa objem dopravy na letisku preukazuje aj nasledovná tabuľka:

Tab. B.13.1.1.4-2 Prevádzkové výkony na letisku Sliač v r. 2006 a 2007

	2006	2007
Pristátia lietadiel (v tonách)	14 353	19 502
Počet pohybov	562	3 402
Počet cestujúcich	15 909	20 741

Zdroj: Analýza súčasného stavu účasti regiónov na správe letísk a návrh efektívnejšieho riešenia, 2008

B.13.1.1.4.2. Heliporty

V súčasnosti sa na území mesta Banská Bystrica nachádzajú nasledovné účelové heliporty:

- heliport Fakultnej nemocnice s poliklinikou F.D. Roosevelta na nám. L. Svobodu (asfaltová plocha v rámci areálu nemocnice),
- heliport Stredoslovenského ústavu srdcových a cievnych chorôb v starom areáli nemocnice na Ceste k nemocnici (heliport s priemerom 26 m na streche objektu - uvedený do prevádzky v r. 2009).

*

Ochranné pásma letiska Sliač aj oboch heliportov sú podľa poskytnutých údajov Leteckého úradu SR vyznačené v grafickej časti ÚPN mesta vo výkresoch

- výkres č. 4 – Verejné dopravné vybavenie,
- výkres č. 7c – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia - Limity územia,

a popísané sú v záväznej časti ÚPN mesta (kapitola B.20.4.1. Zásady, regulatívy a limity dopravného vybavenia a B.20.9.6. Vymedzenie ochranných pásem dopravy.

B.13.1.2. Návrh dopravného riešenia[2]

B.13.1.2.1. Širšie vzťahy

B.13.1.2.1.1. Cestná doprava

Základná komunikačná sieť (ZÁKOS) je pre súčasný stav definovaná systémom komunikácií s funkciou rýchlostnou a zbernou, a vybraných komunikácií s funkciou obslužnou. V súlade s STN 73 6110 (Projektovanie miestnych komunikácií) boli do ZÁKOS-u začlenené miestne komunikácie funkčnej triedy

- A – rýchlostné cesty vedúce na hranici urbanistických útvarov s vylúčením priameho styku s okolitým územím,
- B – zberné komunikácie (prieťahy ciest I., II. a III. triedy),

[2] *V zmysle PHSR mesta Banská Bystrica na roky 2007-2013 a v ňom obsiahnutej stratégie rozvoja mesta má byť Banská Bystrica mestom s „fungujúcou environmentálne priaznivou dopravou“, ako aj mestom „s vyriešenou statickou a dynamickou dopravou mesta“ a „podporou rozvoja nemotorovej dopravy“ – táto vízia je zodpovedajúcim spôsobom zohľadnená v ÚPN mesta Banská Bystrica - v návrhu dopravného vybavenia.*
ÚPN mesta návrhom rozvoja dopravného vybavenia vytvára predpoklady pre plnenie realizačných cieľov a opatrení z PHSR, a to najmä:

- *Realizačný cieľ 4.1. Vytvárať urbanisticko-architektonické, dopravné, technické a stavebné podmienky pre zdravý, bezpečný a atraktívny život a pobyt v meste - Priorita 4.1.1: Realizácia systému bezpečnej, environmentálne priaznivej a funkčnej dopravy*
  - *Opatrenie 4.1.1.2: Dobudovať cestný dopravný systém mesta,*
  - *Opatrenie 4.1.1.4: Vytvoriť podmienky pre nemotorovú dopravu v meste v nadväznosti na okolie mesta,*
  - *Opatrenie 4.1.1.5: Dobudovať odstavné plochy pre zlepšenie vybavenosti mesta odstavnými plochami pre automobilovú a cyklistickú dopravu.*

- C – mestské triedy a obslužné komunikácie dopĺňajúce spojenie medzi zbernými komunikáciami.

Základom pripojenia mesta Banská Bystrica na nadradenú cestnú sieť je v riešenom území rýchlostná cesta R1. Táto zabezpečuje pripojenie mesta Banská Bystrica na diaľnicu D1 a hlavné mesto SR Bratislavu a v návrhu aj smerom severným na Ružomberok a diaľnicu D1. Na severnom okraji Zvolena sa táto cesta spája s navrhovanou alternatívnou trasou rýchlostnej cesty R2, zabezpečujúcej prepojenie mesta v smere západ-východ. Prepojenie mesta v smere sever-juh navrhuje ÚPN mesta prostredníctvom pokračovania rýchlostnej cesty R1 v severnom smere na Ružomberok v súlade so Zoznamom diaľnic a rýchlostných ciest, ktorý je uvedený v Prílohe č. 2 k zákonu č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) a južným smerom následne v trase rýchlostnej cesty R3 Zvolen – Šahy, ako aj v súlade s uznesením vlády č. 882/2008 z 3.12.2008 v súvislosti s trasovaním diaľnic a rýchlostných ciest.

Pre obdobie po roku 2025 je pre zabezpečenie prepojenia rýchlostnou cestou smerom na sever do Krakovskej aglomerácie navrhnutý výhľadový koridor obchvatového systému, ktorý by od pripojenia pri Badíne smeroval prevažne tunelom na východ s vyústením pri Šalkovej, kde by sa západne od obce Slovenská Ľupča napojil na trasu rýchlostnej cesty R1 a ďalej by pokračoval v jej trase.

ÚPN mesta Banská Bystrica rieši vo výhľadovom období aj trasu výhľadového obchvatového systému mesta Banská Bystrica západným smerom, ktorá by sa odpájala od rýchlostnej cesty R1 v priestore severne od obce Badín v tom istom bode ako odpojenie smerom východným, v nasledovnom úseku viedla prevažne tunelom, nad Kremnicou by križovala trasu R3 v smere na Martin a v priestore Handlovej by prechádzala do koridoru napojenia na uvažovanú trasu R2 v smere Žiar nad Hronom – Trenčín.

Navrhované výhľadové riešenie zabezpečuje jednak odklon tranzitnej a ťažkej nákladnej dopravy zo zastavaného územia mesta, jednak priame napojenie mesta Banská Bystrica na jeho južnom okraji na významný východo-západný aj severo-južný dopravný ťah. Poloha navrhovaného odpojenia z rýchlostnej cesty R1 zabezpečuje aj dobrý prístup zo zastavaného územia mesta.

B.13.1.2.1.2. Železničná doprava

Pripojenie mesta na sieť železničnej dopravy zabezpečuje najmä trať č. 170, ktorá sa smerom na juh pripája na železničný uzol Zvolen a trate č. 150 a 160 (južný ťah) s návrhom zaradenia do siete AGTC, resp. doplnkovej siete TEN-T. Smerom na sever zabezpečuje trať č. 170 prepojenie na trať č. 180, ktorá je súčasťou medzinárodného multimodálneho dopravného koridoru siete TEN-T. Trať č. 170 je celoštátneho významu s orientáciou na rekreačnú a turistickú dopravu, trať č. 172 z Banskej Bystrice do Brezna a na Červenú Skalu má regionálny význam. Cez pripojenie na trať č. 175 zabezpečuje napojenie na trať č. 180 pri Margecanoch (koridor Va).

V súvislosti s modernizáciou uvedených tratí bola v roku 2006 realizovaná elektrifikácia úseku trate č. 170 medzi Banskou Bystricou a Zvolenom.

Rovnako ako zámery rozvoja železníc SR, ani ÚPN mesta nepredpokladá zmenu polohy železničných tratí na území mesta.

V zámeroch rozvoja železničnej dopravy je navrhnuté zdvojkoľajnenie úseku trate č. 170 v úseku Zvolen – Banská Bystrica. Pre tento zámer je v ÚPN mesta rezervovaný koridor, umožňujúci dobudovanie druhej koľaje. Návrh všetkých objektov, najmä križujúcich železničnú trať, musí túto podmienku zohľadniť. V rámci výhľadu uvažuje ÚPN mesta so zmenou trasovania železničnej trate od železničnej stanice Radvaň po stanicu Banská Bystrica – mesto, a to tunelom popod Urpín (v dĺžke cca 900 m), čím dôjde k uvoľneniu nábrežia Hrona pre aktivity vybavenosti a líniové aktivity - cyklotrasy, pešie trasy ap.

Riešenie integrovaného systému prímestskej dopravy uvažuje so železničným prepojením Banskej Bystrice so Zvolenom ako základom tohto systému. Integrovaný systém prímestskej dopravy pritom predpokladá zvýšené využitie uvedeného úseku trate č. 170 a potrebu jeho zdvojkoľajnenia.

B.13.1.2.1.3. Letecká doprava

Letecká doprava je pre mesto Banská Bystrica zabezpečovaná letiskom Sliač a dvoma heliportmi pre účely zdravotníckych zariadení.

ÚPN mesta nepredpokladá zmenu polohy letiska Sliač, ani budovanie nového letiska. Počíta však v súlade s doterajšími úvahami s jeho modernizáciou, ktorá spočíva najmä vo vyššom funkčnom zaradení (predĺženie vzletovej a pristávacej dráhy, zvýšenie bezpečnosti leteckej prevádzky a modernizácia odbavovacích priestorov, resp. vybudovanie druhej súbežnej dráhy pre oddelenie funkcií civilného a vojenského letectva). Predmetom riešenia ÚPN mesta je aj efektívnosť prepojenia letiska na centrum mesta.

ÚPN mesta sa vzhľadom na priestorové pomery, ako aj vzhľadom na potreby posilnenia a oddelenia civilnej zložky dopravy, prikláňa k vybudovaniu druhej súbežnej dráhy v polohe západne od súčasnej dráhy. Takéto usporiadanie dráh poskytuje možnosť lepšieho prepojenia na rýchlostnú cestu R1 s menším negatívnym vplyvom na zastavané územie mesta Sliač.

*

Širšie dopravné zámery sú v rámci záujmového územia znázornené vo výkrese č. 1 – Širšie vzťahy, vo výkrese č. 2 – Záujmové územie.

B.13.1.2.2. Cestná doprava

B.13.1.2.2.1. Základné princípy tvorby systému miestnych komunikácií

Základný komunikačný systém mesta je riešený ako radiálno-okružný, tvorený vonkajším a vnútorným mestským okruhom a doplnený radiálami v trasách ciest I., II. a III. triedy.

Základom komunikačného systému mesta je prieťah rýchlostnej cesty R1, ktorá je súčasťou siete diaľnic a rýchlostných ciest, v pokračovaní smerom východným až po hranicu mesta Banská Bystrica. V priestore Kostiviarska sa z rýchlostnej cesty R1 odpája cesta I/59.

Realizáciou severného obchvatu - rýchlostnej cesty R1 dôjde k rozdeleniu mimoriadne veľkých prepravných objemov zo súčasnej trasy cesty I/66 do dvoch polôh. Cieľom novej trasy je zabezpečenie tranzitnej dopravy a dopravná obsluha priľahlého územia mesta.

Návrh kategorizácie rýchlostnej cesty R1 je nasledovný:

- rýchlostná cesta R1 ako severný obchvat mesta od križovatky Kostiviarska s cestou I/59 s pripojením na súčasnú cestu I/66 v Senici, ktorá bola budovaná vo funkčnej triede MR 20/80, ale v zmysle požiadavky MDPaT Bratislava je v ÚPN mesta riešená v kategórii MR24,5/100,
- realizácia pokračovania trasy rýchlostnej cesty R1 cez Hiadeľské sedlo po diaľnicu D1 do r. 2025 v kategórii R 24,5/100(120).

Po vybudovaní severného obchvatu - rýchlostnej cesty R1 - bude súčasná trasa cesty I/66 (Štadlerovo nábrežie, Štefánikovo nábrežie a časť Stavebnej ulice) uvažovaná ako cesta I. triedy regionálneho významu s ponechaním vo funkčnej triede B1. Cesta I/66 bude na území mesta Banská Bystrica tvoriť súbežnú trasu s rýchlostnou cestou R1.

B.13.1.2.2.2. Tvorba okružno-radiálneho systému

Základy vytvorenia radiálno-okružného systému mesta boli vytvorené už v rámci zmien a doplnkov k doteraz platnému ÚPN aglomerácie Banská Bystrica.

Vnútorný a vonkajší okruh sú navrhnuté v trasách nasledovných komunikácií:

- vnútorný mestský okruh (VnMO)

  Ul. 29. augusta – Partizánska – Horná – Kukučínova – Rudlovská po Kollárovu ulicu - tunel (dĺžka cca 820 m) – Lazovná – nové prepojenie na Tajovského (dĺžka cca 530 m) – Tajovského – Švermova ulica – navrhovaná komunikácia (súbežná s ul. Nové Kalište poza BILLU) – Štúrovo námestie – Štadlerovo nábrežie – Štefánikovo nábrežie – Stavebná – Ul. 29.augusta, druhá vetva cez Nám. Slobody a Kukučínovu ulicu, s celkovou dĺžkou okruhu cca 7,87 km,
- vonkajší mestský okruh (VoMO)

  v trase Uhlisko – Majer – Kynceľová – Rudlová – Sásová – Kostiviarska – Podlavice – Fončorda – Pršianska terasa – Kremnička – Radvaň – tunel pod Urpínom, využíva nasledovné súčasné ulice a cesty: Švermovu ulicu, Malachovskú cestu, cestu I/66, ulicu Na Hrbe, Ďumbiersku, Karpatskú, Povstaleckú, Zelenú a Internátnu, v zostávajúcich úsekoch je vedený v nových trasách, s celkovou dĺžkou okruhu cca 22,70 km.

Časovú prioritu má vytvorenie vnútorného mestského okruhu tak, aby tento eliminoval tranzitnú dopravu v CMZ. Komunikácie zaradené do vnútorného mestského okruhu navrhuje ÚPN mesta vo funkčnej triede zberných komunikácií (B1-B3) s minimálnou typovou kategóriou MZ 8,5/40.

Pre vytvorenie vnútorného mestského okruhu je v rámci následnej činnosti potrebné:

- dobudovať nové úseky,
- preveriť a podľa potreby upraviť šírkové usporiadanie komunikácií,
- zabezpečiť organizáciu dopravy s prioritou dopravy na okruhu.

Vytvorenie vonkajšieho mestského okruhu má dlhodobejší charakter, a preto má aj podstatne väčší podiel novo navrhovaných komunikácií. Zámerom vytvorenia okruhu je zachytenie zdrojovej a cieľovej dopravy z vonkajších smerov do území (častí mesta, urbanistických obvodov) situovaných najmä na okraji riešeného územia.

S realizáciou navrhovaného úseku tunela pod Urpínom vzhľadom na jeho náročnosť uvažuje ÚPN mesta až v etape rokov 2020-2025. Do realizácie uvedeného úseku uvažuje s vedením vonkajšieho mestského okruhu v trase cesty I/66, Štadlerovým nábrežím, Štefánikovým nábrežím, Cestou k Smrečine a Majerskou cestou a navrhovanou trasou pripojenia na cestu Na Hrbe.

Mestské okruhy sú doplnené radiálami v smere hlavných ciest, vedených v trasách prieťahov ciest I., II. a III. triedy. Sú to v súlade s ich základným smerovaním radiály: Uľanská (cesta I/59), Jakubská, Tajovská (Tajovského ulica, preložka cesty II/578), Malachovská (Malachovská cesta), Badínska (Sládkovičova ul. – Kremnička – Rakytovce – Badín), Mičinská (Uhlisko – Horná Mičiná), Môlčianska (cesta I/66 – Šalková – Malá Môlča – Horná Mičiná), Selčianska (cesta pri cementárni – Senická cesta), Sásovská (Rudohorská ulica), a do určitej miery aj Pršianska (Pršianska cesta), ktoré zabezpečujú prístup z vonkajšieho územia do mesta a hlavné prepojenie vonkajšieho a vnútorného mestského okruhu.

Oba okruhy spolu s radiálami a prieťahmi rýchlostnej cesty R1 a ciest I/59 a I/66 (severný obchvat) tvoria základnú komunikačnú kostru mesta.

Okruhy na území mesta sú doplnené rekreačným okruhom, ktorý prechádza od mesta až do jeho záujmového územia. Okruh je vedený v trase Pršianska Terasa – Malachov – Suchý vrch – Králiky – chaty nad Tajovom – Kordíky – Harmanec s napojením na cestu I/14.

Základnú komunikačnú sieť na území mesta dopĺňajú významné obslužné komunikácie, ktoré je potrebné budovať resp. rekonštruovať na kategórie v súlade s požiadavkami STN 73 6110 Projektovanie miestnych komunikácií

Návrh mestských okruhov je uvedený v priloženej schéme „Dopravná kostra mesta“.

V nasledujúcej tabuľke je uvedená hluková záťaž na komunikačnej sieti mesta s ohľadom na úpravy navrhované v ÚPN mesta.

Tab. B.13.1.2.2.2-1 Hluková záťaž podľa výhľadových intenzít Generelu dopravy mesta Banská Bystrica pre rok 2025

Úsek	Zaťaženie OA/24 hod	Zaťaženie NA/24hod	Spolu	La eqv
Štadlerovo nábrežie	18 969	2 035	21 004	71,70008
Hušták svetelná - po okružnú pod Krajským úradom	25 505	1 728	27 233	72,97672
od svetelnej križovatky po malú okružnú Europa	15 219	691	15 910	70,4404
Sládkovičova od okružnej pri Europe po Poľnú	16 676	901	17 577	71,15089
R1 Hušták – Radvaň mimoúrovňová križovatka	25 520	3 025	28 545	75,07165
Kyjevské Internátna okružná križovatka	8 712	731	9 443	70,00154
Internátna - vnútorný mestský okruh	10 050	386	10 436	69,19587
Vnút.okruh od križovatky THK – po novú trasa pri Bille	12 927	938	13 865	70,72932
Vnút.okruh od križovatky THK - po ZAaRES	14126	918	15044	70,19737
Vnút.okruh od ZAaRES - križovatka Tajovského	15546	800	16346	71,72453
II/578 Tajovského Lidl- križovatka k nemocnici	12 594	1 370	13 964	72,09233
trasa II/578 okolo nemocnice	4 415	624	5 039	68,06562
II/578 Tajovského Lidl – mimoúr. križovatka s R1	12 594	1 370	13 964	75,90086
Trasa II/578 súčasná okolo nemocnice	5 583	720	6 303	68,65985
R1 okolo amfiteátra	32 317	2 778	35 095	75,70298
R1 od križovatky s I/59 po Laskomer	32 911	2 784	35 695	75,72335
I/59 od I. úseku smerom severným	10 488	1 317	11 805	71,88195
I/59 medzi R1 a I. úsekom	16 635	1 871	18 506	73,18945
okružná ul. Na Karlove po železnicu - vonk. okruh	13 577	967	14 544	75,46836
most nad I/59 - križovatka Na Karlove vonk.okruh	10 927	800	11 727	74,24375
Vonk.okruh pod železnicou po križovatku III/066075	9 476	664	10 14	70,01124
Okolo starej Sásovej –vonk.okruh	9 440	634	10 074	70,43362
Vonk.okruh IV.úsek	7 311	490	7 801	68,84765
Vonk.okruh na Hrbe	12 018	776	12 794	70,77528
Vonk. okruh Na Hrbe po Tatranskú	10 355	611	10 966	70,10574
Vonk.okruh Na Hrbe po I/66	14 358	1 281	15 639	73,53698
Terajšia trasa I/66 pri SAD križovatka s R1	7 657	881	8 538	70,71622
Ulica 29.augusta	6 624	1 178	7 802	67,65834
Ulica Stavebná	4 069	556	4 625	67,99064
Terajšia trasa I/66 okolo autobusovej stanice	11 089	1 344	12 433	71,46209
Štadlerovo nábr.	20 530	1 998	22 528	74,04357
Nám Slobody	13 520	1 228	14 748	72,07401
Cesta k nemocnici	7 381	329	7 710	68,29976
Rudlovská cesta - Ďumbierska	19 924	1123	21 047	72,93711
Križovatka Sládkovičova Poľná po cestu na Pršany	19 022	2 133	21 155	77,09554
Sládkovičova Pršany - Kúpeľná	24 515	2 837	27 352	75,01213
Sládkovičova ul. okolo býv.kasární	8 798	885	9 683	70,52457
Od mosta v Radvani smerom južným	34 529	7 232	41 761	77,5371
Vetva most Kremnička	15 860	2 434	18 294	75,13033
I/59 Jakub – Nový svet	8 928	1 217	10 145	68,87804
Rakytovce stav. kom.	9 101	714	9 815	70,4496
Vonk.okruh Majer - Srnková	18 644	5 574	24 218	76,18074
Vonk.okruh tunel	19 441	5 499	24 940	76,55771
Vonk. okruh okolo práčovne	11 126	3 864	14 990	75,24272
R1 od Šálkovej po hranicu mesta	16 600	4 679	21 279	76,39309
R1 Kostiviarska -Kačica	22 408	1 971	24 379	75,59466
R1 Auris-nemocnica - SAD	11 169	1 133	12 302	71,86127
R1 Auris - Kačica	19 430	1 765	21 195	74,40175
R1 križovatka Majer-cementáreň	14 249	3 126	17 375	73,7813
R1 Cementáreň - Šálková	16 900	3 974	20 874	75,87436
Nová trasa vnútorný okruh Okružná	10890	955	11845	71,82652
Nová trasa vnútorný okruh Billa	7871	539	8410	70,07581
Vnútorný okruh Billa - Wolkerova	12175	573	12748	69,54395
Tunel Lazovná - Kollárova	10 693	264	10 957	68,42927

Úsek	Zaťaženie OA/24 hod	Zaťaženie NA/24hod	Spolu	La eqv
Vnútorný okruh úsek Kukučínova - Kollárova	6 910	311	7 221	66,91504
Vnútorný okruh Kukučínova	10 391	456	10 847	72,06853
Vnútorný okruh od Hornej po ČSA	4 474	209	4 683	64,22554
Partizánska od Hornej po 29.augusta	6 666	903	7 569	67,00204
Vonkajší okruh Malachovská	5 010	297	5 296	65,57759
Vonkajší okruh úsek Poľná - Moskovská	2 098	297	2 395	62,6964
Vonkajší okruh Moskovská - Kyjevské	1 825	296	2 121	62,76689
Vonkajší okruh Internátna	10 152	610	10 824	69,81579
Vonkajší okruh Tichá okruh po poľnú cestu	3 301	268	3 569	64,2248
Vonkajší okruh okolo Skubína	3 301	268	3 569	64,83549
Preložka II/578	2 487	400	2 887	64,84197
II/578 od Tajovského po nemocnicu FDR	2 191	350	2 541	64,60941
Vonkajší okruh Kúpeľná	19 221	2 282	21 503	74,66457
Vonkajší okruh - prepoj k Tesco – prístup Pršany	6 523	665	7 188	69,23049
Vonkajší okruh -prístup Pršany od Sládkovičovej	1 703	214	1 917	65,04641
Vonkajší okruh Pršany - Malachov	1 620	145	1 765	65,91704
vnútorný okruh od Internátnej po križovatku s THK	12 927	938	13 865	71,43054
Vnútorný Tajovského popod R1	7 214	398	7 612	68,9485
prepoj Tajovského - Lazovná	7 085	197	7 282	66,75152

Z uvedenej tabuľky vidieť, že zvýšené zaťaženie hlukom - nad 65 dB(A) - je na rýchlostnej ceste R1 a na existujúcom prieťahu cesty I/66. Vybudovanie severného obchvatu rýchlostnej cesty R1 (odklon tranzitnej dopravy v severojužnom smere) a vybudovanie okruhov (vonkajšieho a vnútorného) bude znamenať prerozdelenie negatívneho vplyvu hlučnosti. Stanovenie intenzít hluku je vyčíslené na základe výsledkov výhľadovej intenzity dopravy pre rok 2025 podľa Generelu dopravy mesta Banská Bystrica.

Negatívny vplyv cestnej dopravy na životné prostredie mesta je vyjadrený v priloženej schéme „Hluk z cestnej dopravy podľa zaťaženia cestnej siete na území mesta Banská Bystrica“.

B.13.1.2.2.3. Centrálna mestská zóna

Z dopravného hľadiska predstavuje Centrálna mestská zóna samostatnú problémovú oblasť. Jej charakteristikou je v prvom rade nedostatok parkovacích miest a šírkové usporiadanie historických komunikácií s obmedzenými možnosťami úprav.

Prieťah rýchlostnej cesty R1 rozdeľuje územie CMZ na dve časti s rozdielnou dopravnou situáciou.

Prvá časť na západ od rýchlostnej cesty R1 predstavuje územie novodobej výstavby so športovo-rekreačným zameraním (areál Štiavničky), ale aj s obytnou zástavbou a funkciami mestského i nadmestského vybavenia.

Druhá časť územia východne od rýchlostnej cesty R1 sa znovu delí na 2 rozdielne podčasti:

- územie od ul. J. Kráľa po Nám. Slobody predstavuje vlastnú historickú časť CMZ – územie Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica s prevahou vybavenostných funkcií,
- územie medzi Nám. Slobody a ulicou 29. augusta novšiu časť CMZ s prevahou obytnej funkcie.

Hustota a charakter zástavby obmedzujú možnosti segregácie zásobovacej dopravy od ostatnej dopravy. Pre zásobovanie občianskeho vybavenia na Hornej ulici sú navrhované komunikácie vo funkčnej triede D1 do zadných traktov okolo celého historického jadra podľa priestorových možností.

V priestore CMZ nie je možné vzhľadom na mierku spracovania grafickej časti dokumentácie riešiť podrobnejšiu úpravu dopravnej obsluhy, ÚPN mesta však v ňom počíta pri vypracovaní následnej detailnejšej ÚPD najmä s

- rozšírením pešej zóny južným smerom,

- riešením dopravnej obsluhy systémom obslužných komunikácií s minimalizáciou potreby asanácií jestvujúcej zástavby,
- úplným vylúčením zásobovacej dopravy z pešej zóny v historickom jadre mesta po realizácii systému vnútroblokových obslužných komunikácií,
- zjednosmernením niektorých ulíc v centrálnej časti mesta.

B.13.1.2.2.4. Dopravná obsluha častí mesta

B.13.1.2.2.4.1. Časť mesta I Banská Bystrica

Časť mesta I Banská Bystrica tvorí urbanistický obvod 01 Banská Bystrica – historické jadro, 02 Pri parku, 03 Mesto – sever, 04 Rudlovský Potok, 08 Nemocnica, 09 Mesto – východ, 11 Stará Kopa – Turíčka, 12 Uhlisko, 13 Smrečina, 14 Sídlisko SNP, 15 Urpín, 21 Štiavničky, 22 Školský areál – nová nemocnica, 46 Graniar.

Z hľadiska atraktivity a z toho vyplývajúceho dopravného zaťaženia je to časť mesta s najvyššou záťažou od všetkých druhov dopráv. Súčasťou tejto časti mesta je historické jadro, ktoré ako súčasť centrálnej časti mesta je popísané v predchádzajúcej časti.

Cez časť mesta I Banská Bystrica je vedená rýchlostná cesta R1, ktorá ju predeľuje na západnú a východnú časť. Napojenie na túto cestu z juhu je zabezpečené z križovatky rýchlostnej cesty R1 a súčasnej trasy cesty I/66. Zo západu je napojenie na rýchlostnú cestu R1 zabezpečené pripojením Tajovského ulice existujúcou mimoúrovňovou križovatkou.

V severnej časti je vedený severný obchvat ako pokračovanie rýchlostnej cesty R1 s riešením napojenia cesty I/59 v priestore Kostiviarska mimoúrovňovou križovatkou. Komunikácia je navrhnutá vo funkcii mestskej rýchlostnej komunikácie kategórie MR 24,5/100. Ďalšie napojenia tejto časti mesta a následne celého mesta na nadradenú komunikačnú sieť je prostredníctvom mimoúrovňovej križovatky s Rudlovskou cestou a taktiež napojením z východného smeru pri nemocnici na ulicu Cesta k nemocnici. Ako ďalšie napojenie je navrhnutá v rámci ÚPN mesta Banská Bystrica mimoúrovňová križovatka v priestore Kačica.

Dopravná obsluha časti mesta I Banská Bystrica je založená na vedení súčasnej trasy cesty I/66 popri Hrone, ktorá je navrhovaná ako súčasť vnútorného mestského okruhu. Cesta I/66 je vedená nasledovnými ulicami: Štadlerovým a Štefánikovým nábrežím, Stavebnou ulicou. Vzhľadom na jej polohu a ako súčasť vnútorného okruhu je uvažovaná vo funkčnej triede B1 kategórie MZ 18,5/60. V priestore napojenia Nám. Slobody na súčasnú trasu cesty I/66 je navrhnutá zmena križovatky na veľkú okružnú pre zabezpečenie bezkolíznych napojení priľahlého územia, pričom hlavný smer cesty I/66 bude cez túto križovatku prevedený mimoúrovňovo, aby bola zabezpečená jeho nadradená funkcia a plynulosť priameho smeru.

Z ďalších nadradených komunikácií cez časť mesta I Banská Bystrica smerom západným je vedená trasa cesty II/578 vedúca od mimoúrovňovej križovatky s rýchlostnou cestou R1 smerom západným s návrhom jej presmerovania severne od nemocnice FDR v trase existujúcej komunikácie a následne v pokračovaní v novej trase cez časť mesta VIII Podlavice.

Cez priestor Uhlisko je vedená trasa cesty II/591 ulicou 9. mája a pripája sa na súčasnú cestu I/66 (Štefánikovo nábrežie). Smerom na juh smeruje na Hornú Mičinú. Je zaradená do funkčnej triedy B2. Vo výhľadovom období je v súlade s nadradenou ÚPN VÚC uvažovaná jej preložka do novej polohy v priestore od vonkajšieho mestského okruhu v Majeri. K nej sa pripája Golianova ulica, ktorá je na severe pripojená na Cestu k Smrečine so zaradením do funkčnej triedy B3.

Pre zabezpečenie dopravnej obsluhy v centrálnej časti mesta je navrhnutá trasa vnútorného mestského okruhu, ktorá je cez časť mesta I Banská Bystrica vedená ulicou 29. augusta – Partizánska – Horná – Kukučínova – Rudlovská cesta po Kollárovu ulicu - tunel dl. 790 m – Lazovná – nové prepojenie na Tajovského (dĺžka cca 530 m) – Tajovského – Švermova ulica

– s pokračovaním cez časť mesta IX Radvaň a následne sa vracia do časti mesta I Banská Bystrica cez Štadlerovo nábrežie - Štefánikovo nábrežie – Stavebná ul. – ul. 29.augusta. Druhá vetva je vedená cez Nám. Slobody a Kukučínovu ulicu s napojením na Hornú ulicu. Vytvorenie vnútorného mestského okruhu bude eliminovať tranzitnú dopravu v CMZ a zabezpečí jej prevedenie po obvode centrálnej časti mesta. Komunikácie zaradené do vnútorného mestského okruhu navrhuje vo funkčnej triede zberných komunikácií (B1-B3) s minimálnou typovou kategóriou MZ 8,5/40.

Časť mesta I Banská Bystrica je čiastočne v dotyku aj s trasovaním vonkajšieho mestského okruhu a to hlavne v juhovýchodnej a severozápadnej časti mesta. V júhovýchodnej časti mesta I Banská Bystrica je vedená trasa tunelom popod Urpín a následne pokračuje smerom východným po časť mesta VII Majer cez novonavrhnutú komunikáciu a mostný objekt ponad rieku Hron. Do zrealizovania tunela pod Urpínom je navrhnuté dočasné trasovanie vonkajšieho mestského okruhu od časti mesta IX Radvaň po ulici Štadlerovo nábrežie - Štefánikovo nábrežie a následne Cestou ku Smrečine po existujúcej komunikácii medzi Hronom a Smrečinou po napojenie na trasu vonkajšieho okruhu v Majeri. V severozápadnej časti je trasa vonkajšieho okruhu vedená od časti mesta IV Kostiviarska v súbehu s vedením VN ponad Laskomerskú dolinu do priestoru za areál nemocnice, kde sa pripája na trasu preložky cesty II/578. Zaradenie komunikácií, tvoriacich vonkajší mestský okruh sa navrhuje vo funkčnej triede zberných komunikácií (B1, resp. B2) s potrebnou úpravou šírkového usporiadania v existujúcich trasách resp. novobudované komunikácie v navrhnutých úsekoch.

Výrazný dopravný uzol v celom riešenom území mesta tvorí aj východná časť časti mesta I Banská Bystrica. Územím prechádza súčasná cesta I/66 (Stavebná ulica) so zaradením do funkčnej triedy B1. Aj po vybudovaní severného obchvatu sa uvažuje so zaradením tejto komunikácie do funkčnej triedy B1. Mimoúrovňovo sa na túto cestu pripája Partizánska ulica so zaradením do funkčnej triedy B2.

Komunikačnú sieť dopĺňajú existujúce a navrhnuté zberné a významné obslužné komunikácie funkčnej triedy C1 – C3. Existujúce zberné a obslužné komunikácie budú rekonštruované na kategórie v súlade s požiadavkami STN 736110 Projektovanie miestnych komunikácií. Sieť existujúcich komunikácií nižšej kategórie, ktoré nie sú zobrazené v grafickej prílohe územného plánu vzhľadom na mierku spracovania, zostáva zachovaná a tvorí neodeliteľnú súčasť komunikačného systému mesta.

Z hľadiska riešenia pešej dopravy pre územie časti mesta I Banská Bystrica vychádza ÚPN mesta z významu jej polohy v centrálnej časti mesta a z požiadavky rozšírenia plôch pre pohyb peších. S týmto je spojený návrh rozšírenia pešej zóny smerom južným s prepojením historického centra s novobudovaným centrom v priestore Trosky. Z tohto priestoru sú vedené významné pešie trasy, ktoré prepájajú obytné súbory Radvaň, Kráľová, Pršianska Terasa, Fončorda, Podlavice a centrá vybavenosti smerom južným a západným.

V smere východ a sever je uvažované s riešením významných peších prepojení najmä do časti mesta XI Rudlová a XII Sásová, kde je najväčšia koncentrácia obyvateľov. Výraznú pešiu os vytvára prepojenie centra mesta smerom východným až do časti mesta XV Šalková.

Z hľadiska bezpečnosti chodcov sú navrhnuté všetky prepojenia cez významné komunikácie mimoúrovňovo. Sú to najmä tieto:

- križovania peších trás so súčasnou trasou cesty I/66 hlavne v priestor prepojenia Národnej ulice s Urpínom, pri zimnom štadióne na Stavebnej ulici, od ESC na Urpín, rekonštrukcia existujúcich podchodov,
- križovania peších trás s rýchlostnou cestou R1 v priestore pod Krajským úradom, v priestore na Kačici, v smere na Bánoš,
- križovanie so Švermovou ulicou – Krajský úrad, Úsvit,
- podchody pod železničnou traťou,
- podchod pod okružnou križovatkou ulíc Na Troskách, Kuzmányho, obslužnej komunikácie na Belveder a vetvy ku svetelnej križovatke pri ESC.

V rámci jednotlivých plôch sú navrhnuté rozptylové plochy a námestia, cez ktoré sú trasované významné pešie trasy. Tieto trasy sú doplnené jednostrannými resp. obojstrannými chodníkmi pozdĺž existujúcich aj navrhnutých komunikácií a následne sa prepájajú na turistické trasy a chodníky mimo zastavané územie mesta Banská Bystrica.

Z hľadiska riešenia cyklistickej dopravy - účelové trasy v časti mesta I Banská Bystrica je navrhnuté ich trasovanie, ktoré vychádza z Územného generelu nemotorovej dopravy mesta Banská Bystrica (12/2011). Trasy sú riešené formou samostatných cyklotrás, pruhov pozdĺž komunikácií resp. vyznačením cyklistických trás na obslužných komunikáciách. Mestské účelové cyklotrasy priamo nadväzujú na navrhnuté turistické trasy v priestore Urpína a Kopy, ktoré sú už čiastočne zrealizované. V priestore Hušták dochádza ku križovaniu významných cyklistických trás vo všetkých smeroch. Pre vedenie cyklotrasy pozdĺž rieky Hron, ktorá je súčasťou vedenia nadradených cyklotrás je navrhnutá úprava hrádze pre cyklistickú dopravu medzi riekou a cestou I/66.

Návrh ÚPN na území ČM I Banská Bystrica rešpektuje alebo do roku 2025 navrhuje nasledovné úpravy a zariadenia:

- trasa rýchlostnej cesty R1 v polohe severného obchvatu mesta s riešením mimoúrovňových pripojení,
- novoriešené pripojenie miestnych komunikácií na trasu rýchlostnej cesty R1, a to mimoúrovňové pripojenie na Kačici,
- trasa cesty I/66 vedená ako peáž v úseku od hranice časti mesta V Kráľová po križovatku Hušták a následne v terajšej polohe pozdĺž Hrona (Štadlerovo nábrežie, Štefánikovo nábrežie a časť Stavebnej ulice) ako komunikácia regionálneho významu s ponechaním vo funkčnej triede B1,
- vytvorenie vnútorného mestského okruhu komunikáciami: ulicou 29. augusta – Partizánska – Horná – Kukučínova – Rudlovská po Kollárovu ulicu - tunel dĺžky 790 m – Lazovná – nové prepojenie na Tajovského (dĺžka cca 530 m) – Tajovského – Švermova ulica – s pokračovaním cez časť mesta IX Radvaň a následne cez Štadlerovo nábrežie - Štefánikovo nábrežie – Stavebná ul. – ul. 29.augusta; druhá vetva cez Nám. Slobody a Kukučínovu ulicu s napojením na Hornú ulicu; komunikácie zaradené do vnútorného mestského okruhu budovať vo funkčnej triede zberných komunikácií (B1-B3),
- vytvorenie vonkajšieho mestského okruhu v juhovýchodnej časti s vedením trasy tunelom popod Urpín a následne pokračovať smerom východným po časť mesta VII Majer cez novonavrhnutú komunikáciu a mostný objekt ponad rieku Hron; do zrealizovania tunela pod Urpínom riešiť dočasné trasovanie vonkajšieho mestského okruhu od časti mesta IX Radvaň po ulici Štadlerovo nábrežie – Štefánikovo nábrežie a následne Cestou ku Smrečine po existujúcej komunikácii medzi Hronom a Smrečinou po napojenie na trasu vonkajšieho okruhu v Majeri; v severozápadnej časti trasu vonkajšieho okruhu viesť od časti mesta IV Kostiviarska v súbehu s vedením VN ponad Laskomerskú dolinu do priestoru za areál nemocnice – preložka cesty II/578; komunikácie zaradené do vonkajšieho mestského okruhu budovať vo funkčnej triede zberných komunikácií (B1, resp. B2) s potrebnou úpravou šírkového usporiadania v existujúcich trasách resp. ako novobudované komunikácie v navrhnutých úsekoch,
- prepojenie okružnej križovatky pri ESC obslužnou komunikáciou funkčnej triedy C2 s okružnou križovatkou Triedy Hradca Králové s Tajovského ulicou cez Belveder,
- upokojená komunikácia v zadných traktoch - prepojenie Kapitulskej ulice s Hornou ulicou,
- rekonštrukcia Strieborného námestia s napojením na Tajovského ulicu,
- komunikačné prepojenie Skuteckého a Petelenovej ulice vo funkcii zbernej komunikácie,
- komunikačné prepojenie obslužnej komunikácie na Fortničke so Strieborným námestím,
- komunikačné prepojenie ul. ČSA s komunikáciou vedúcou na parkovisko pod Pamätníkom SNP obslužnou komunikáciou pod terénom,
- obslužná komunikácia prepájajúca Školskú ulicu cez novobudovaný obytný súbor Graniar s prepojením na vonkajší mestský okruh,

- prepojenie Tajovského ulice s ul. J. Chalupku pozdĺž rýchlostnej cesty R1 obslužnou komunikáciou funkčnej triedy C3,
- prepojenie okružnej križovatky pri ESC s Kuzmányho ulicou obslužnou komunikáciou funkčnej triedy C3,
- rekonštrukcia prepojenia okružnej križovatky pri ESC ulicou Na Troskách s ul. J. Kráľa,
- vybudovanie napojenia cesty II/591 na vonkajší mestský okruh v priestore Mičinskej cesty,
- prepojenie ulice Hutná na obslužnú komunikáciu na Belvederi poza ESC obslužnou komunikáciou funkčnej triedy C3,
- prepojenie ulice Hurbanova s obslužnou komunikáciou na Belvederi obslužnou komunikáciou funkčnej triedy C3,
- prepojenie Švermovej ulice cez ulicu Na Štadión popri športovej hale Štiavničky s komunikáciou na Belvederi,
- vybudovanie obslužnej komunikácie funkčnej triedy C3 v trase existujúcej prístupovej komunikácie Pod Urpínom s pokračovaním na ulicu Žltý piesok pre zabezpečenie prístupu do lokality Nad kalváriou (Urpín),
- úprava trasovania radiály do Kostiviarskej vo funkcii zbernej komunikácie B2,
- priečne prepojenie obslužnej komunikácie na Graniari so zbernou komunikáciou - vonkajším mestským okruhom – vo funkčnej triede C2, resp. C3,
- napojenie športového areálu plážového kúpaliska a areálu ZAaRES zo Švermovej ulice formou okružnej križovatky,
- obslužná komunikácia spájajúca Astrovú ulicu s komunikáciou k FNsP F. D. Roosevelta,
- vytvorenia systému obslužných komunikácií pre zabezpečenie zásobovania v pešej zóne zo zadných traktov,
- rozšírenie pešej zóny južným smerom,
- vyhradenie hornej časti Národnej ulice pre peších ako rozšírenie pešej zóny Námestia SNP,
- predĺženie pešej zóny od Dolnej ulice po ESC v trase existujúcej komunikácie s podchodom pre peších pod komunikáciou,,
- budovanie, resp. dobudovanie peších ťahov na území ČM I Banská Bystrica vychádzajúcich z centrálnej pešej zóny na Nám. SNP, Hornej, Dolnej a Národnej ulici a prepájajúcich uzlové body CMZ s preferenciou trás:
  - Nám. SNP – Dolná ul. – Trosky – smer Krajský úrad v ČM IX Radvaň,
  - Nám. SNP – Dolná ul. – Trosky – športový areál Štiavničky,
  - Dolná ul. – pozdĺž toku Bystrice – mestský park – Tajovského ul. – NsP F.D. Roosevelta – športovo-rekreačný areál Laskomerská dolina – mestský rekreačný les / lesopark,
  - Nám. SNP – Horná Strieborná ul. – pozdĺž toku Bystrice – Medený Hámor s pokračovaním na území ČM IV Kostiviarska,
  - Nám. Š. Moysesa – mestský cintorín – školský areál pod Kačicou – smer do Sásovej,
  - Nám. Š. Moysesa – Horná ul. - vnútroblok – pozdĺž Rudlovského potoka - podchod pod železničnou traťou – smer Rudlová,
  - Nám. Š. Moysesa – Horná ul. – Trieda SNP – nová polyfunkčná zóna občianskeho vybavenia a bývania medzi Jegorovovou a Stavebnou ul.; druhá vetva trasy od Nám. SNP – Zimný štadión – navrhovaný rekreačno-športový areál pri Hrone – po hrádzi pozdĺž toku Hrona – smer ČM XV Šalková (vrátane cyklistickej trasy),
- budovanie mimoúrovňových križovaní peších a cyklistických trás s dopravne významnými cestnými komunikáciami pre zabezpečenie bezpečnosti chodcov a cyklistov, a to
  - križovaní peších trás so súčasnou trasou cesty I/66,
    - → úprava pešieho a cyklistického prepojenia Národnej ulice s ulicou Pod Urpínom mimoúrovňovým prechodom
    - → vybudovanie lávky pre peších od verejne dostupného parku pod Pamätníkom SNP a Námestia Slobody smerom na Uhlisko,

→ na Štefánikovom nábreží a Stavebnej ulici,
- križovaní peších trás s rýchlostnou cestou R1,
- križovaní peších trás so Švermovou ulicou,
- podchodov pod železničnou traťou,
- podchodu pod okružnou križovatkou v smere od centra pri ESC,

vrátane rekonštrukcie existujúcich podchodov,

- dôsledné budovanie obojstranných alebo jednostranných chodníkov pre peších pozdĺž obslužných komunikácií podľa miestnych pomerov,
- úprava hrádze rieky Hron pre cyklistickú dopravu medzi riekou a cestou I/66, resp. rýchlostnou cestou R1,
- cyklistická trasa pozdĺž Sládkovičovej ulice so segregáciou cyklistickej dopravy od motoristickej,
- mestské účelové cyklotrasy,
- prepojenie mestských účelových cyklotrás na rekreačné cyklotrasy v dotyku s časťou mesta I Banská Bystrica,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách,
- v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy realizácia protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

B.13.1.2.2.4.2. Časť mesta II Iliaš

Pripojenie územia je v súčasnosti cez miestnu časť Kráľová komunikáciou zaradenou do funkčnej triedy C3, ktorá je pripojená na Zvolenskú cestu. Návrh rieši nové pripojenie od mimoúrovňovej križovatky rýchlostnej cesty R1 mostným objektom vo funkcii obslužnej komunikácie funkčnej triedy C3 s vedením novej obslužnej komunikácie západne od železničnej trate. V severnej časti zastavaného územia v priestore existujúceho prístupu do lomu je navrhnutá nová trasa obslužnej komunikácie s premostením rieky Hron a napojením na komunikačnú sieť v časti mesta V Kráľová. Táto komunikácia zabezpečí odvedenie nákladnej dopravy z lomu mimo obytnú zónu Iliaša. Smerom južným je navrhnutá obslužná komunikácia vedúca z časti mesta VI Kremnička ponad Hron a pokračuje pozdĺž železničnej trate do záujmového územia – napojenie na komunikačný systém Vlkanovej. Komunikácia je navrhnutá vo funkčnej triede C2.

Priamo v riešenom území bude dopravná obsluha zabezpečená obslužnými komunikáciami vo funkčnej triede C3. Sieť existujúcich komunikácií nižšej kategórie, ktoré nie sú zobrazené v grafickej prílohe územného plánu vzhľadom na mierku spracovania, zostáva zachovaná a tvorí neodeliteľnú súčasť komunikačného systému mesta.

Riešeným územím je navrhovaný výhľadový obchvatový systém mesta pod terénom, na ktorý však táto časť mesta nebude pripojená.

Západnú hranicu riešeného územia tvorí železničná trať č. 170 zo Zvolena do Banskej Bystrice.

Vo výhľadovom období po roku 2025 ÚPN mesta navrhuje napojenie novo navrhovaných plôch zbernými komunikáciami vo funkčnej triede B2 s mimoúrovňovým križovaním železničnej trate nadjazdom.

ÚPN mesta navrhuje do roku 2025 na území ČM II Iliaš nasledovné úpravy a zariadenia:

- rezervovanie koridoru pre výhľadový obchvatový systém mesta Banská Bystrica,
- rezervovanie koridoru pre výhľadové cestné prepojenie východným smerom do záujmového územia,
- dopravné pripojenie z križovatky rýchlostnej cesty R1 východným smerom ponad Hron vo funkcii obslužnej komunikácie,

- napojenie ČM II Iliaš obslužnou komunikáciou vo funkčnej triede C2 severne od zastavaného územia smerom k dobývaciemu priestoru Iliaš,
- chodníky pozdĺž komunikácií a samostatné pešie trasy na území ČM II Iliaš,
- vedenie cyklistickej trasy (Rodinná cestička) súbežne s riekou Hron s čiastočným využitím existujúcich komunikácií,
- doplnenie trás cyklistickej dopravy pre obsluhu novo navrhovaného územia na sieti obslužných komunikácií, resp. samostatné cyklistické trasy,
- rezervovanie koridoru pre zdvojkoľajnenie železničnej trate č. 170.

B.13.1.2.2.4.3. Časť mesta III Jakub

Územím ČM III Jakub vedie cesta I/59, ktorá zabezpečuje pripojenie ČM III Jakub na komunikačnú sieť mesta. Vlastnú obsluhu zastavaného územia zabezpečuje Jakubská cesta so zaradením do funkčnej triedy C2. Sieť existujúcich komunikácií nižšej kategórie, ktoré nie sú zobrazené v grafickej prílohe územného plánu vzhľadom na mierku spracovania***,*** zostáva zachovan***á*** a tvor***í*** neodeliteľnú súčasť komunikačného systému mesta***.***

ÚPN mesta navrhuje do roku 2025 na území ČM III Jakub nasledovné úpravy a zariadenia:

- dobudovanie zokruhovania obslužnej komunikácie vo funkčnej triede C3,
- vybudovanie hlavného severo-južného pešieho ťahu pozdĺž toku Bystrice,
- vybudovanie chodníkov pozdĺž obslužných komunikácií a samostatných peších trás s prepojením na rekreačné trasy v priľahlom území,
- budovanie cyklistických trás s priečnym prepojením smerom západným a severným do rekreačného zázemia,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách,
- v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy realizácia protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

B.13.1.2.2.4.4. Časť mesta IV Kostiviarska

V juhovýchodnej časti územia UO 04 sa nachádza súčasná cesta I/59. V tejto časti mesta je zrealizovaná mimoúrovňová križovatka severného obchvatu rýchlostnej cesty R1 s cestou I/59 na dotyku s časťou mesta IV Kostiviarska. Pripojenie územia komunikáciami nižšieho funkčného zaradenia je zabezpečené na cestu I/59 vybudovanou mimoúrovňovou križovatkou, ktorá je následne prepojená navrhnutými komunikáciami na existujúci komunikačný systém v tejto časti mesta. Sieť existujúcich komunikácií nižšej kategórie, ktoré nie sú zobrazené v grafickej prílohe územného plánu vzhľadom na mierku spracovania, zostáva zachovaná a tvorí neodeliteľnú súčasť komunikačného systému mesta.

Z východnej strany sa na cestu I/59 pripája cesta III/066075 zaradená vo funkčnej triede B2, ktorá je pokračovaním pripojenia priestoru Sásovej a Rudlovej. Napojenie je riešené vybudovanou mimoúrovňovou križovatkou týchto ciest. ÚPN mesta navrhuje dobudovanie prepojenia medzi mimoúrovňovou križovatkou a cestou Na Karlove s vybudovaním okružnej križovatky. Toto pripojenie spolu s pokračovaním na druhú stranu cesty I/59 v novej trase (s napojením na Cestu na vysielač v časti mesta I Banská Bystrica) je navrhované ako súčasť vonkajšieho mestského okruhu. V priestore mimoúrovňovej križovatky je riešené aj pripojenie cesty I/59 na mestský komunikačný systém mimo rýchlostnej cesty R1.

ÚPN mesta navrhuje do roku 2025 na území ČM IV Kostiviarska nasledovné úpravy a zariadenia:

- v juhovýchodnej časti trasa vonkajšieho mestského okruhu vo funkcii zbernej komunikácie funkčnej triedy B2, s mimoúrovňovou križovatkou cesty I/59 a následným pokračovaním

južným smerom v trase existujúcej účelovej komunikácie, ktorá bola súčasťou prístupu do bývalého lomu Kostiviarska,
- dobudovanie prepojenia mimoúrovňovej križovatky s ulicou Na Karlove ako súčasti vonkajšieho mestského okruhu,
- pripojenie ulice Na Karlove na vonkajší mestský okruh okružnou križovatkou,
- nové obslužné komunikácie alebo rekonštrukcia jestvujúcich vo funkčnej triede C3,
- vybudovanie hlavného severo-južného pešieho ťahu v pokračovaní od priestoru Kačice cez navrhované areály občianskeho vybavenia a pozdĺž toku Bystrice až na hranicu s ČM III Jakub,
- vybudovanie pešieho ťahu Medený Hámor – Lom Kostiviarska s napojením na rekreačnú pešiu trasu v smere k vysielaču,
- vybudovanie chodníkov pozdĺž komunikácií a samostatných peších trás, ktoré tvoria prepojenie centra mesta do rekreačného zázemia v dotyku s časťou mesta IV Kostiviarska,
- cykloturistická trasa vedená súbežne s obslužnou komunikáciou s pokračovaním do rekreačného zázemia,
- budovanie samostatných cyklistických trás a vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách,
- v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy realizácia protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

B.13.1.2.2.4.5. Časť mesta V Kráľová

Dopravnú os územia tvorí rýchlostná cesta R1 so zaradením do funkčnej triedy rýchlostných komunikácií (A3). Pripojenie časti mesta V Kráľová je riešené prostredníctvom križovatiek, ktoré sú v dotyku s časťou mesta na jej južnom a severnom okraji. ÚPN mesta navrhuje dobudovanie križovatiek pre zabezpečenie pripojenia na rýchlostnú cestu R1 zo všetkých smerov. Západnú hranicu ČM V Kráľová predstavuje Sládkovičova ulica, ktorá je v riešenom území zaradená do funkčnej triedy B1 a súčasne je to cesta III. triedy č.066024. Po Sládkovičovej ulici je vedená trasa vonkajšieho mestského okruhu.

Vonkajší mestský okruh pokračuje po severnom okraji územia ČM V Kráľová v trase existujúcej komunikácie vo funkčnej triede B2. V priestore napojenia obslužnej komunikácie k zóne občianskeho vybavenia na vonkajšom okruhu navrhuje ÚPN mesta úpravu križovatky na okružnú s doriešením napojenia vetvy mimoúrovňovej križovatky do tohto priestoru.

V rámci návrhu rieši ÚPN mesta v priestore východne od rýchlostnej cesty R1 roštový systém obsluhy územia, ktorý zabezpečí zokruhovanie komunikácií a sprehľadní v súčasnosti nevyhovujúcu dopravnú situáciu. Taktiež v území medzi rýchlostnou cestou a Sládkovičovou ulicou navrhuje doplnenie komunikačného systému obslužnými komunikáciami tak, aby bol zabezpečený roštový systém obsluhy územia.

Existujúce zberné a obslužné komunikácie navrhuje ÚPN mesta rekonštruovať na kategórie v súlade s požiadavkami STN 73 6110 Projektovanie miestnych komunikácií. Sieť existujúcich komunikácií nižšej kategórie, ktoré nie sú zobrazené v grafickej prílohe územného plánu vzhľadom na mierku spracovania, zostáva zachovaná a tvorí neodeliteľnú súčasť komunikačného systému mesta.

Južným smerom od centra mesta sú vedené významné pešie trasy, ktoré prepájajú plochy občianskeho vybavenia v tejto časti mesta s mestským centrom.

Z hľadiska bezpečnosti chodcov navrhuje ÚPN mesta realizovať všetky prepojenia cez významné komunikácie mimoúrovňovo. Sú to najmä križovania peších trás s rýchlostnou cestou R1 v priestore pod OD TESCO, v priestore pri VÚS a v priestore novovzniknutého obchodného centra pod ZVT.

V rámci jednotlivých plôch navrhuje ÚPN mesta rozptylové plochy a námestia, cez ktoré sú vedené významné pešie trasy. Tieto trasy sú doplnené jednostrannými, resp. obojstrannými chodníkmi pozdĺž existujúcich aj navrhnutých komunikácií.

Mestské účelové trasy cyklistickej dopravy navrhuje ÚPN mesta v ČM V Kráľová formou samostatných cyklotrás, trás pozdĺž komunikácií, resp. vyznačením cyklistických trás na obslužných komunikáciách. Trasy cyklistickej dopravy navrhuje hlavne v severo-južnom smere po okrajoch územia ČM V Kráľová (Sládkovičova ulica a trasa pozdĺž Hrona) s potrebou zabezpečenia segregácie cyklistickej dopravy od motorovej vzhľadom na dopravný význam Sládkovičovej ulice.

Mestské účelové cyklotrasy priamo nadväzujú na navrhnuté turistické trasy v priestore Urpín a smerom južným po Rodinnej cestičke smerom do Zvolena.

ÚPN mesta navrhuje na území ČM V Kráľová do roku 2025 nasledovné úpravy a zariadenia:

- vonkajší mestský okruh v severojužnom smere na západnom okraji územia ČM V Kráľová po Sládkovičovej ulici vo funkčnej triede B1 s pokračovaním po severnom okraji časti mesta, napojením na mimoúrovňovú križovatku s rýchlostnou cestou R1 a pokračovaním tunelom popod Urpín,
- trasa cesty I/66 vedená ako peáž v úseku od mimoúrovňovej križovatky s rýchlostnou cestou R1 v časti mesta VI Kremnička po križovatku pri železničnej zastávke Radvaň,
- v novo navrhovaných rozvojových plochách budovanie obslužných komunikácií, ktoré zabezpečia roštový systém obsluhy územia časti mesta V Kráľová vo funkcii obslužných komunikácií funkčnej triedy C2 resp. C3,
- v existujúcich plochách východne od rýchlostnej cesty R1 v rámci prestavby územia budovanie obslužných komunikácií, ktoré zabezpečia roštový systém obsluhy územia tejto časti mesta vo funkcii obslužných komunikácií funkčnej triedy C2 resp. C3,
- vybudovanie hlavného západo-východného pešieho ťahu v trase: ČM IX Radvaň – VŠ areál (bývalé kasárne ASR) – OD TESCO – mimoúrovňové križovanie s rýchlostnou cestou R1) – hrádza Hrona a ďalej na juh až pod hranicu s ČM VI Kremnička,
- budovanie samostatných peších trás, ktoré prepájajú územie časť mesta V Kráľová smerom na sever s mestským centrom a na juh s časťami mesta VI Kremnička, X Rakytovce a II Iliaš,
- budovanie nadchodov nad dopravne významnými komunikáciami pre zabezpečenie bezpečnosti peších a cyklistov,
- samostatná cyklistická trasa pozdĺž Hrona - súčasť tzv. Rodinnej cestičky Banská Bystrica – Zvolen,
- cyklistická trasa pozdĺž Sládkovičovej ulice so segregáciou cyklistickej dopravy od motorovej,
- cyklistické trasy v časti mesta v smere sever - juh,
- priečne prepojenia cyklistických trás,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách,
- v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy realizácia protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

B.13.1.2.2.4.6. Časť mesta VI Kremnička

V severojužnom smere je cez časť mesta VI Kremnička vedená rýchlostná cesta R1 v navrhnutej funkcii mestskej rýchlostnej komunikácie funkčnej triedy A3. Súbežne s rýchlostnou cestou je vedená cesta I/69 vo funkcii zbernej komunikácie funkčnej triedy B1. Územie je na nadradený komunikačný systém napojené prostredníctvom mimoúrovňovej križovatky v severnej časti v dotyku s časťou mesta V Kráľová. Križovatka je navrhnutá na dobudovanie, nakoľko v súčasnosti neumožňuje napojenie do všetkých smerov. Ďalšie významné napojenie je prostredníctvom cesty I/69, ktorá je vedená v súbehu s rýchlostnou

cestou R1 po jej východnej strane. Dopravnú os zastavaného územia tvorí cesta III/066024 vedúca v smere sever - juh v trase Banská Bystrica - Hušták – Badín, ktorá je navrhnutá na premiestnenie do polohy pozdĺž rýchlostnej cesty R1 mimo zastavané územie Kremničky.

ÚPN mesta rieši priečne prepojenia, ktoré zabezpečia roštový systém obsluhy územia. Tieto prepájajú územie v smere východ – západ, od obslužnej komunikácie za riekou Hron až po novo navrhovanú komunikáciu vedúcu západne od existujúcej cesty III. triedy. Vzhľadom na to, že územie v smere sever - juh pretína rýchlostná cesta R1 a Hron, navrhnuté riešenie vyvolá potrebu riešiť mimoúrovňové prepojenia ponad túto komunikáciu a rieku Hron.

Smerom západným cez rozvojové územia od cesty III/066024 až po napojenie na cestu na Horné Pršany je vedená zberná komunikácia B2. Južnejšie po hranici časti mesta VI Kremnička s časťou mesta X Rakytovce je vedená obslužná komunikácia vo funkčnej triede C2. Sieť existujúcich komunikácií nižšej kategórie, ktoré nie sú zobrazené v grafickej prílohe územného plánu vzhľadom na mierku spracovania, zostáva zachovaná a tvorí neodeliteľnú súčasť komunikačného systému mesta.

Existujúce zberné a obslužné komunikácie budú rekonštruované na kategórie v súlade s požiadavkami STN 73 6110 Projektovanie miestnych komunikácií.

Z hľadiska zabezpečenia pohybu chodcov navrhuje ÚPN mesta južným smerom od centra mesta významné pešie trasy, ktoré prepájajú plochy vybavenosti a bývania v tejto časti mesta s celomestským centrom.

Z hľadiska bezpečnosti chodcov navrhuje ÚPN mesta všetky prepojenia cez významné komunikácie mimoúrovňovo. Sú to najmä križovania peších trás s rýchlostnou cestou R1 oproti krematóriu a pri ihrisku.

V rámci jednotlivých plôch navrhuje ÚPN mesta rozptylové plochy a námestia, cez ktoré vedie významné pešie trasy. Tieto trasy sú doplnené jednostrannými, resp. obojstrannými chodníkmi pozdĺž existujúcich aj navrhnutých komunikácií. Chodníky a samostatné pešie trasy sú prepojené na rekreačné trasy mimo zastavané územie.

Účelové trasy cyklistickej dopravy sú v časti mesta VI Kremnička riešené formou samostatných cyklotrás pozdĺž komunikácií, resp. vyznačením cyklistických trás na obslužných komunikáciách. Trasy cyklistickej dopravy sú riešené hlavne v severojužnom smere po okrajoch riešeného územia (terajšia trasa cesty III/066024 a trasa pozdĺž rieky Hron).

Mestské účelové cyklotrasy priamo nadväzujú na navrhnuté turistické trasy v priestore Urpína, na prepojenie k Pršianskej terase a smerom južným na Rodinnú cestičku smerom do Zvolena.

ÚPN mesta navrhuje na území ČM VI Kremnička do roku 2025 nasledovné úpravy a zariadenia:

- dobudovanie mimoúrovňovej križovatky rýchlostnej cesty R1 a cesty I/69 na úplnú križovatku v severnej časti ČM VI Kremnička s prepojením do časti mesta II Iliaš mostom ponad Hron,
- dobudovanie nového cestného prepojenia k lokalite Pršianska terasa v severnej časti ČM VI Kremnička ako súčasti vonkajšieho mestského okruhu, prepájajúceho cestu III/066024 a cestu vedúcu na Horné Pršany, vo funkčnej triede B2 so šírkovou úpravou na kategóriu zberných komunikácií,
- zmena trasy zbernej komunikácie funkčnej triedy B3 v južnej časti ČM VI Kremnička mimo obytné územie Kremničky,
- vedenie cesty III/066024 mimo zastavané územie tejto časti mesta súbežne s cestou I/66 vo funkcii zbernej komunikácie funkčnej triedy B2,
- vybudovanie zbernej komunikácie prepájajúcej cestu III/066024 s cestou III/066026 vedúcou na Horné Pršany vo funkčnej triede B2,
- vybudovanie obslužnej komunikácie na hranici častí mesta VI Kremnička a X Rakytovce,

- vybudovanie obslužnej komunikácie od častí mesta VI Kremnička na Pršiansku terasu cez lokalitu Vlčia jama,
- vybudovanie súbežnej obslužnej komunikácie pozdĺž rýchlostnej cesty R1, na realizáciu ktorej je viazaná nová výstavba v tzv. 2. pláne,
- nadchody nad dopravne významnými komunikáciami v záujme bezpečnosti chodcov a cyklistov,
- samostatné pešie trasy, ktoré prepájajú územie časti mesta VI Kremnička smerom na sever s mestským centrom a smerom na juh a východ s časťami mesta X Rakytovce a II Iliaš,
- vybudovanie hlavného severo-južného pešieho ťahu v trase: severná hranica ČM VI Kremnička – pozdĺž ulice Kremnička – centrum ČM VI Kremnička – pozdĺž ulice Kremnička – OS Zhora Vyšného potoka – centrálny mestský cintorín s krematóriom – OS Kremnička-juh – južná hranica ČM VI Kremnička,
- vybudovanie vedľajších peších ťahov, a to:
  - pokračovanie pešieho ťahu po hrádzi Hrona,
  - priečny peší ťah spájajúci centrum časti mesta VI Kremnička so športovo-rekreačným areálom východne od rýchlostnej cesty R1 (mimoúrovňové križovanie s rýchlostnou cestou R1),
- samostatná cyklistická trasa pozdĺž Hrona - súčasť tzv. Rodinnej cestičky Banská Bystrica – Zvolen,
- cyklistické trasy pozdĺž komunikácií so segregáciou od automobilovej dopravy v súlade s celomestskou koncepciou,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách,
- v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy realizácia protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

B.13.1.2.2.4.7. Časť mesta VII Majer

Juhovýchodnú hranicu tejto časti mesta tvorí novo navrhovaná komunikácia, prepájajúca Majerskú cestu a Cestu k Smrečine na križovatkový uzol rýchlostnej cesty R1, cesty I/66 a ulice Na Hrbe. Je súčasťou vonkajšieho mestského okruhu a je uvažovaná vo funkčnej triede B2. Súčasnú dopravnú obsluhu územia predstavuje Majerská cesta, ktorá sa na juhu pripája na Cestu k Smrečine a na severe na Stavebnú ulicu. Je uvažovaná vo funkčnej triede C3.

ÚPN mesta rieši doplnenie komunikačného systému obslužnými komunikáciami, ktoré vytvoria roštový systém obsluhy územia. Ide prevažne o obslužné komunikácie funkčnej triedy C3, len v severnej časti pozdĺž železničnej trate je navrhnutá obslužná komunikácia funkčnej triedy C2, ktorá tvorí prepojenie s časťou mesta I Banská Bystrica a časťou mesta XV Šalková. Sieť existujúcich komunikácií nižšej kategórie, ktoré nie sú zobrazené v grafickej prílohe územného plánu vzhľadom na mierku spracovania, zostáva zachovaná a tvorí neodeliteľnú súčasť komunikačného systému mesta.

Pre zabezpečenie pohybu chodcov sú smerom východným od centra mesta vedené významné pešie trasy, ktoré prepájajú plochy občianskeho vybavenia a bývania v tejto časti mesta s mestským centrom a následne s časťou mesta XV Šalková.

V rámci jednotlivých plôch navrhuje ÚPN mesta rozptylové plochy a námestia, cez ktoré sú trasované významné pešie trasy. Tieto sú doplnené jednostrannými, resp. obojstrannými chodníkmi pozdĺž existujúcich aj navrhnutých cestných komunikácií.

Účelové trasy cyklistickej dopravy rieši ÚPN mesta v časti mesta VII Majer formou samostatných cyklotrás pozdĺž rieky Hron, resp. vyznačením cyklistických trás na obslužných komunikáciách.

Mestské účelové cyklotrasy priamo nadväzujú na navrhnuté turistické trasy v priestore Kopa s prepojením na centrum mesta a Šalkovú.

ÚPN mesta navrhuje na území ČM VII Majer do roku 2025 nasledovné úpravy a zariadenia:

- zberná komunikácia od križovatky Majerskej cesty popri južnej a východnej hranici ČM VII Majer s napojením mimoúrovňovou križovatkou na rýchlostnú cestu R1 a v pokračovaní smerom k terajšej ceste I/66 (trasa tvorí súčasť navrhovaného vonkajšieho mestského okruhu vo funkcii zbernej komunikácie funkčnej triedy B2),
- obslužná komunikácia vedúca súbežne so železničnou traťou v severnej časti ČM VII Majer s prepojením do priemyselného parku Šalková vo funkčnej triede C2 (od vonkajšieho mestského okruhu vo funkčnej triede B2),
- zo zberného vonkajšieho mestského okruhu napojenie obslužných komunikácií funkčnej triedy C2, resp. C3, ktoré zabezpečia dopravnú obsluhu tejto časti mesta,
- roštový systém obslužných komunikácií pre zabezpečenie obsluhy územia,
- vybudovanie súbežnej obslužnej komunikácie, na realizáciu ktorej je viazaná zástavba v tzv. 2. pláne,
- peší ťah od novo navrhovaného premostenia Hrona pozdĺž Majerskej cesty až po hranicu s ČM I Banská Bystrica,
- samostatné pešie trasy, resp. jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž cestných komunikácií,
- cyklistické trasy formou samostatných cyklotrás pozdĺž rieky Hron, resp. vyznačovaním cyklistických trás na obslužných komunikáciách,
- v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy realizácia protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

B.13.1.2.2.4.8. Časť mesta VIII Podlavice

V súčasnosti tvorí základ komunikačnej siete v tejto časti mesta cesta II/578 Banská Bystrica – Kordíky, na ktorú sú napojené komunikácie zabezpečujúce dopravnú obsluhu jednotlivých urbanistických obvodov. V novšej časti zástavby sú komunikácie riešené v súlade s požiadavkami platných technických noriem. V staršej časti s pôvodnou zástavbou, kde sú komunikácie úzke, ponecháva tieto ÚPN mesta v pôvodnej trase s prípadnými menšími smerovými a šírkovými úpravami v zmysle požiadaviek STN 736110 Projektovanie miestnych komunikácií. Sieť existujúcich komunikácií nižšej kategórie, ktoré nie sú zobrazené v grafickej prílohe územného plánu vzhľadom na mierku spracovania, zostáva zachovaná a tvorí neodeliteľnú súčasť komunikačného systému mesta.

ÚPN mesta rieši preložku cesty II/578 do polohy mimo zastavané územie v nadväznosti na vybudovanú trasu severne od FNsP F.D.R. s preradením súčasného prieťahu cesty II/578 do funkčnej triedy C2. Preložka cesty je súčasťou navrhnutého vonkajšieho okruhu vo funkcii zbernej komunikácie B2. Vonkajší mestský okruh vedie ďalej cez časť mesta VIII Podlavice južným smerom od preložky cesty II/578 východnou časťou areálu poľnohospodárskeho družstva a následne smeruje do časti mesta XIV Skubín. Komunikácie vonkajšieho okruhu rieši ÚPN mesta z hľadiska funkcie ako zberné komunikácie B2.

V navrhovaných rozvojových lokalitách v tejto časti mesta rieši ÚPN mesta dopravnú obsluhu sieťou obslužných komunikácií funkčnej triedy C2, resp. C3, s vytvorením zokruhovaného systému komunikácií.

Pre zabezpečenie pohybu chodcov sú západným smerom od mestského centra vedené významné pešie trasy, ktoré prepájajú plochy vybavenosti a bývania v tejto časti mesta s centrom mesta.

V rámci jednotlivých plôch navrhuje ÚPN mesta rozptylové plochy a námestia, cez ktoré sú vedené významné pešie trasy doplnené jednostrannými, resp. obojstrannými chodníkmi pozdĺž existujúcich aj navrhnutých komunikácií.

Účelové trasy cyklistickej dopravy rieši ÚPN mesta v ČM VIII Podlavice formou samostatných cyklotrás pozdĺž Tajovského potoka resp. vyznačením cyklistických trás na obslužných komunikáciách.

Mestské účelové cyklotrasy priamo nadväzujú na navrhnuté turistické trasy smerom do rekreačného zázemia Kremnických vrchov.

ÚPN mesta navrhuje na území ČM VIII Podlavice do roku 2025 nasledovné úpravy a zariadenia:

- preložka cesty II/578 do polohy mimo zastavané územie v nadväznosti na vybudovanú trasu severne od FNsP F.D.Roosevelta vo funkcii zbernej komunikácie funkčnej triedy B2 s preradením súčasného prieťahu cesty II/578 do funkčnej triedy C2,
- vonkajší mestský okruh, ktorý zabezpečí obsluhu rozvojových území, v trase: napojenie na existujúcu križovatku Jedľová ulica za nemocnicou – preložka cesty II/578 – prepojenie na terajšiu cestu II/578 – nová trasa cez súčasný areál PD Podlavice s pokračovaním do časti mesta XIV Skubín,
- doplnenie existujúceho systému obslužných komunikácií v novo navrhnutých lokalitách novými komunikáciami funkčnej triedy C2, resp. C3, s napojením na sieť zberných komunikácií,
- rekonštrukcia existujúceho systému obslužných komunikácií funkčnej triedy C2, resp. C3, na parametre v súlade s STN 736110,
- vybudovanie súbežnej komunikácie, na realizáciu ktorej je viazaná zástavba v tzv. 2. pláne,
- hlavný západo-východný peší ťah v trase: hranica s ČM I Banská Bystrica – pozdĺž Tajovského potoka – Povstalecká cesta – centrum ČM VIII Podlavice s pokračovaním do rekreačného územia,
- samostatné pešie trasy, resp. jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž cestných komunikácií,
- zabezpečenie koridorov pre vedenie cyklistických trás pozdĺž Tajovského potoka, resp. v rámci obslužných komunikácií ich úpravou a následným vyznačením,
- budovanie cyklistických trás na území ČM VIII Podlavice v súlade s navrhnutou koncepciou,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách,
- v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy realizácia protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

B.13.1.2.2.4.9. Časť mesta IX Radvaň

Túto časť mesta tvorí 11 urbanistických obvodov, a to: UO 17 - Stará Radvaň, UO 19 - Radvaň, UO 20 - Stará Fončorda, UO 25 - Fončorda - Internátna, UO 26 - Fončorda - Tulská, UO 27 - Pršany, UO 28 - Suchý vrch, UO 30 - Nemecký vrch, UO 31 - Mútno-Králiky, UO 47 - Trieda Hradca Králové a UO 50 - Fončorda - Mládežnícka. Z hľadiska rozlohy je to jedna z najväčších častí mesta s veľkým podielom extravilánového územia, z čoho vyplýva aj rozdielny potreba dopravnej obsluhy tejto časti mesta.

Na východnej strane ČM IX Radvaň, ktorá je najviac urbanizovaná, je v smere sever - juh vedená trasa rýchlostnej cesty R1. Komunikačný systém časti mesta IX Radvaň je na nadradenú komunikačnú sieť napojený prostredníctvom mimoúrovňovej križovatky s rýchlostnou cestou R1 v priestore pri železničnej zastávke Radvaň. Týmto urbanistickým obvodom je vedená v smere sever-juh aj cesta III/066024 vo funkcii zbernej komunikácie

funkčnej triedy B1. Západným smerom je územie obsluhované zbernou komunikáciou (Poľná ulica) vo funkčnej triede B2, ktorá tvorí hranicu urbanistických obvodov Radvaň a Fončorda-Mládežnícka. Sieť existujúcich komunikácií nižšej kategórie, ktoré nie sú zobrazené v grafickej prílohe územného plánu vzhľadom na mierku spracovania, zostáva zachovaná a tvorí neodeliteľnú súčasť komunikačného systému mesta.

Cez túto časť mesta je v ÚPN mesta navrhnutá trasa vnútorného mestského okruhu v jeho západnej trase ulicami Švermova – nová trasa medzi Billou a ul. Nové Kalište – Okružná ulica - Nám. Ľ. Štúra – okružná križovatka pri ESC, kde pokračuje v časti mesta I Banská Bystrica. Komunikácie vnútorného mestského okruhu rieši vo funkcii zberných komunikácií B2, resp. B3.

Trasu vonkajšieho mestského okruhu rieši ÚPN mesta v polohe nová trasa od Skubína – Tichá ulica – Internátna ulica – Kyjevské námestie – Poľná ulica – Ortútska cesta – Pršianska terasa – napojenie na existujúcu trasu v časti mesta VI Kremnička. Komunikácie vonkajšieho mestského okruhu navrhuje vo funkcii zberných komunikácií B2. resp. B3.

Základ dopravnej obsluhy UO 20 - Stará Fončorda tvorí zberná komunikácia funkčnej triedy B2 vedená od okružnej križovatky pri ESC západným smerom spolu s obslužnou komunikáciou funkčnej triedy C2 v trase Wolkerovej ulice. Komunikačnú sieť dopĺňajú obslužné komunikácie vo funkčnej triede C2, resp. C3.

V urbanistickom obvode 27 - Pršany tvorí v súčasnosti základ komunikačnej siete cesta III/066026 vo funkcii zbernej komunikácie funkčnej triedy B2. ÚPN mesta rieši prepojenie ulice Malachovská cesta – Pršianska Terasa – Kremnička zbernou komunikáciou, ktorá je súčasťou vonkajšieho mestského okruhu a uvažuje sa s ňou ako s trasou preložky cesty III/066026 v úseku Pršianska terasa - Kremnička. Jej dobudovanie je podmienkou pre ďalší rozvoj územia Pršianskej terasy. Pôvodná trasa cesty III. triedy bude zaradená medzi obslužné komunikácie funkčnej triedy C2.

Dopravná obsluha urbanistických obvodov 28 - Suchý vrch a 30 - Nemecký vrch je, vzhľadom na funkciu, ktorú tieto zóny plnia, minimálna. Urbanistický obvod 31 - Mútno-Králiky je na komunikačnú sieť napojený cez obce Tajov a Králiky cestou III/057802, z ktorej sú napojené obslužné komunikácie jednotlivých lokalít. Cez tieto urbanistické obvody je riešená trasa rekreačného okruhu ako zberná komunikácia funkčnej tredy B2, ktorá prepája rekreačnú oblasť Králiky cez Suchý vrch a Pršiansku Terasu s centrom Banskej Bystrice. Napojenie týchto lokalít je riešené aj prostredníctvom existujúcej obslužnej komunikácie s mimoúrovňovým napojením na vonkajší mestský okruh a rekonštrukciou v súlade s normami.

V existujúcich lokalitách výstavby je navrhnutá výstavba nových, resp. rekonštrukcia existujúcich komunikácií v súlade s normovými požiadavkami.

V navrhovaných rozvojových lokalitách v tejto časti mesta rieši ÚPN mesta dopravnú obsluhu sieťou obslužných komunikácií funkčnej triedy C2, resp. C3, s vytvorením zokruhovaného systému komunikácií.

Pre zabezpečenie pohybu chodcov sú smerom západným od centra mesta vedené významné pešie trasy, ktoré prepájajú plochy občianskeho vybavenia a bývania v tejto časti mesta s mestským centrom a následne smerujú do rekreačného územia Suchý vrch a Králiky.

Pre zabezpečenie bezpečnosti chodcov sú navrhnuté všetky prepojenia cez významné komunikácie mimoúrovňovo. Sú to najmä:

- križovania peších trás s rýchlostnou cestou R1 oproti Krajskému úradu,
- križovanie s cestou III/066024 v priestore Nám. Ľ. Štúra a pri pošte na Kalinčiakovej ulici.

V rámci jednotlivých plôch navrhuje ÚPN mesta rozptylové plochy a námestia, cez ktoré vedú významné pešie trasy doplnené jednostrannými, resp. obojstrannými chodníkmi pozdĺž existujúcich aj navrhnutých komunikácií.

Účelové trasy cyklistickej dopravy rieši ÚPN mesta v ČM IX Radvaň formou samostatných cyklotrás pozdĺž rieky Hron, Malachovského potoka, resp. vyznačením cyklistických trás na obslužných komunikáciách s ich separáciou v miestach vysokých intenzít dopravy.

Mestské účelové cyklotrasy priamo nadväzujú na navrhnuté turistické trasy smerom na rekreačné zázemie Kremnických vrchov.

ÚPN mesta navrhuje na území ČM IX Radvaň do roku 2025 nasledovné úpravy a doplnenie komunikačnej siete:

- dobudovanie úsekov vonkajšieho mestského okruhu v trase: napojenie od Skubína – nová trasa – Zelená ulica – Internátna ulica – úsek Kyjevské námestie – Poľná ulica – Malachovská cesta – Pršianska terasa – prepojenie na vybudovaný úsek Sládkovičovej ulice vo funkcii zbernej komunikácie,
- dobudovanie trasy vonkajšieho mestského okruhu v úseku Sládkovičova ulica – Pršianska terasa ako nevyhnutná podmienka ďalšej výstavby v lokalite Pršianska terasa,
- dobudovanie mimoúrovňovej križovatky vonkajšieho mestského okruhu s rýchlostnou cestou R1 v dotyku s časťou mesta V Kráľová,
- komunikácia medzi Billou a ul. Nové Kalište – Okružná ulica – križovatka Poľnej a Sládkovičovej ulice, vo funkcii zbernej komunikácie ako súčasti vonkajšieho mestského okruhu,
- úprava križovatky Kyjevské námestie – Internátna ulica – Mládežnícka ulica do tvaru okružnej (predĺženej) križovatky ako súčasti vonkajšieho mestského okruhu,
- zberná komunikácia Pršianska terasa – Malachov – Králiky ako súčasť rekreačného okruhu mesta,
- dobudovanie mestskej komunikácie v lokalite Stupy,
- v existujúcich lokalitách s prebiehajúcou výstavbou výstavba nových, resp. rekonštrukcia existujúcich komunikácií v súlade s normovými požiadavkami STN 736110 Projektovanie miestnych komunikácií,
- dobudovanie obslužných komunikácií v rekreačnom areáli Králiky,
- budovanie nadchodov nad dopravne významnými komunikáciami pre zabezpečenie bezpečnosti chodcov a cyklistov,
- samostatné pešie trasy, resp. jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž cestných komunikácií,
- náučný chodník banskej cesty pre peších a cyklistov v zelenom koridore pozdĺž Malachovského potoka v napojení na kataster obce Malachov,
- budovanie hlavného severo-južného pešieho ťahu v trase: Hušták – Krajský úrad – Nám. Ľ. Štúra – podchod pod cestou – Radvanský kaštieľ – Bernolákova ulica – Zvolenská cesta – smer OD TESCO,
- vybudovanie hlavného západo-východného pešieho ťahu v trase: Nám. Ľ. Štúra – pozdĺž potoka Udurná – Kyjevské námestie – Tulská ulica s napojením na turistickú pešiu trasu,
- vybudovanie bočných západo-východných peších ťahov v trasách:
  - Radvanský kaštieľ – podchod pod Sládkovičovou ul. a ďalej pozdĺž Malachovského potoka až po hranicu s obcou Malachov,
  - Okresné riaditeľstvo PZ – pozdĺž potoka Udurná – Okružná – botanická záhrada – mestský rekreačný les / lesopark,
- vybudovanie priečneho pešieho ťahu v trase: hranica s ČM VI Kráľová – VŠ areál – obytný súbor Pršianska terasa – Malachovský potok – Malachovská cesta s napojením na turistickú pešiu trasu,
- samostatná cyklistická trasa pozdĺž Hrona - súčasť regionálnej cyklotrasy,
- cyklistická trasa pozdĺž Sládkovičovej ulice so segregáciou cyklistickej dopravy od motorovej,
- ďalšie novoriešené cyklistické trasy so segregáciou cyklistickej dopravy od motorovej,
- priečne prepojenia cyklistických trás,

- budovanie cyklistických účelových a rekreačných trás v súlade s navrhnutou koncepciou,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách,
- rezervovanie koridoru pre zdvojkoľajnenie železnične trate č. 170 v úseku Zvolen – Banská Bystrica,
- v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy realizácia protihlukových opatrenív úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

.13.1.2.2.4.10. Časť mesta X Rakytovce

Z hľadiska nadradenej komunikačnej siete je ČM X Rakytovce v smere sever - juh trasovaná rýchlostná cesta R1. Východným okrajom územia ČM X Rakytovce je vedená cesta I/69 vo funkcii zbernej komunikácie funkčnej triedy B1, ktorá je súčasťou regiónovej zbernej komunikácie. V súčasnosti zabezpečuje priamu obsluhu riešeného obytného územia cesta III/066024 (Rakytovská cesta), z ktorej sa v strede ČM X Rakytovce odpája východným smerom cesta III/066021 vytvárajúca prepojenie s cestou I/69.

Sieť existujúcich komunikácií nižšej kategórie, ktoré nie sú zobrazené v grafickej prílohe územného plánu vzhľadom na mierku spracovania, zostáva zachovaná a tvorí neodeliteľnú súčasť komunikačného systému mesta.

ÚPN mesta rieši zmenu polohy zbernej komunikácie – cesty III/066024 – mimo zastavané územie časti mesta X Rakytovce do polohy súbehu s rýchlostnou cestou R1. Komunikáciu navrhuje vo funkcii zbernej komunikácie B2 a terajšiu cestu III. triedy vo funkcii obslužnej komunikácie C2.

Systém zberných komunikácií je doplnený sieťou obslužných komunikácií, ktoré zabezpečujú prepojenia hlavne v smere východ - západ a v západnej časti územia aj v smere sever - juh. Takýto návrh komunikačného systému dovoľuje zokruhovanie dopravy na území tejto časti mesta. Obslužné komunikácie navrhuje ÚPN mesta vo funkčnej triede C2, resp. C3.

Pre zabezpečenie pohybu chodcov vedú južným smerom od celomestského centra významné pešie trasy, ktoré prepájajú plochy vybavenosti a bývania v tejto časti mesta s centrom mesta cez ČM VI Kremnička a ČM V Kráľová.

Z hľadiska bezpečnosti chodcov sú všetky prepojenia cez významné komunikácie navrhnuté mimoúrovňovo, a to najmä križovania peších trás s rýchlostnou cestou R1.

V rámci jednotlivých plôch navrhuje ÚPN mesta rozptylové plochy a námestia, cez ktoré vedú významné pešie trasy. doplnené jednostrannými, resp. obojstrannými chodníkmi pozdĺž existujúcich aj navrhnutých komunikácií. Chodníky a samostatné pešie trasy sú prepojené na rekreačné trasy mimo zastavané územie.

Účelové trasy cyklistickej dopravy rieši ÚPN mesta v ČM X Rakytovce formou samostatných cyklotrás pozdĺž komunikácií, resp. vyznačením cyklistických trás na obslužných komunikáciách. Trasy cyklistickej dopravy rieši hlavne v severojužnom smere po okrajoch riešeného územia (terajšia trasa cesty III/066024 a trasa pozdĺž rieky Hron). Medzi trasami v smere sever – juh navrhuje priečne prepojenia do centrálneho územia tejto časti mesta.

Mestské účelové cyklotrasy priamo nadväzujú na navrhnuté turistické cyklotrasy v priľahlom území a smerom južným na Rodinnú cestičku smerom do Zvolena.

ÚPN mesta navrhuje na území ČM X Rakytovce do roku 2025 nasledovné úpravy a zariadenia:

- smerové a šírkové úpravy cesty I/69 na parametre regiónovej zbernej komunikácie vo funkčnej triede B1 s vybudovaním križovatiek s navrhnutými obslužnými komunikáciami,

- vedenie cesty III/066024 mimo zastavané územie ČM X Rakytovce súbežne s rýchlostnou cestou R1 vo funkcii zbernej komunikácie funkčnej triedy B2,
- rekonštrukcia existujúcej trasy cesty III/066024 vo funkcii obslužnej komunikácie funkčnej triedy C2,
- vybudovanie systému obslužných komunikácií funkčnej triedy C2 a C3, zabezpečujúcich dopravnú obsluhu rozvojových lokalít,
- vybudovanie obslužnej komunikácie funkčnej triedy C3 zabezpečujúcej dopravnú obsluhu územia medzi rýchlostnou cestou a regiónovou komunikáciou,
- vybudovanie priečnych obslužných komunikácií vo funkčnej triede C2, resp. C3,
- vybudovanie súbežnej komunikácie, na realizáciu ktorej je viazaná nová výstavba v tzv. 2. pláne,
- budovanie mimoúrovňových križovaní peších a cyklistických trás s dopravne významnými komunikáciami v záujme bezpečnosti bezpečnosti chodcov a cyklistov,
- samostatné pešie trasy, resp. jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž cestných komunikácií,
- napojenie OS Rakytovce - Západ v priestore navrhovaného športovo-rekreačného areálu na severo-južný hlavný peší ťah v smere na Kremničku,
- samostatná cyklistická trasa pozdĺž Hrona - súčasť Rodinnej cestičky Banská Bystrica – Zvolen,
- vybudovanie cyklistických trás pri zberných komunikáciách funkčnej triedy B3 (prieťahoch ciest III/066024 a III/066021) so segregáciou podľa intenzity zaťaženia týchto komunikácií.
- cyklistické trasy pozdĺž obslužných komunikácií so segregáciou cyklistickej dopravy od motorovej,
- cyklistické trasy pozdĺž obslužných komunikácií so segregáciou cyklistickej dopravy od motorovej
- priečne prepojenia cyklistických trás,
- ďalšie cyklistické účelové a rekreačné trasy v súlade s navrhnutou koncepciou,
- v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy realizácia protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

B.13.1.2.2.4.11. Časť mesta XI Rudlová

Základ komunikačnej siete v tejto časti mesta tvoria zberné komunikácie, ktoré vedú v trase cesty III. triedy č. 066075 Kostiviarska – Kynceľová vo funkčnej triede B2, ako aj ďalšia zberná komunikácia vedúca v trase Rudohorskej ulice vo funkčnej triede B2. Táto komunikácia tvorí súčasne aj hranicu dvoch častí mesta – XI Rudlová a XII Sásová. Juhozápadným smerom je trasovaná zberná komunikácia funkčnej triedy B2 Rudlovskou cestou, ktorá súčasne tvorí dopravné napojenie na rýchlostnú cestu R1 v trase severného obchvatu mesta. Priamu dopravnú obsluhu územia ČM XI Rudlová zabezpečujú obslužné komunikácie v kategóriách zodpovedajúcich forme priľahlej zástavby. V urbanistickom obvode 07 – Rudlová I je zachovaná pôvodná štruktúra zástavby s užšími kľukatými komunikáciami, v UO 49 – Rudlová II sú existujúce komunikácie budované v súlade s STN 73 6110. Sieť existujúcich komunikácií nižšej kategórie, ktoré nie sú zobrazené v grafickej prílohe územného plánu vzhľadom na mierku spracovania***,*** zostáva zachovan***á*** a tvor***í*** neodeliteľnú súčasť komunikačného systému mesta***.***

V dotyku s touto časťou mesta je trasa nadradenej rýchlostnej cesty R1, ktorá je vedená južným okrajom. Stavba severného obchvatu je už v celej dĺžke zrealizovaná aj s mimoúrovňovou križovatkou s riešením nového pripojenia Rudlovskej cesty.

ÚPN mesta rieši v trase zbernej komunikácie vedúcej z časti mesta IV Kostiviarska do Kynceľovej vonkajší mestský okruh vo funkcii zbernej komunikácie B2. V rozvojových

lokalitách východným smerom navrhuje zberné komunikácie vo funkčnej triede B2, ktoré sú napojené na existujúci systém zberných komunikácií.

Významnou komunikáciou, ktorá zabezpečí napojenie tejto časti mesta na rýchlostnú cestu R1 a prepojí ju s centrom mesta, je Rudlovská cesta a následne Ďumbierska ulica od napojenia na Rudlovskú cestu po križovatku s vonkajším okruhom.

Základnú komunikačnú sieť dopĺňajú obslužné komunikácie existujúce a novo navrhnuté, ktoré tvoria priečne prepojenia medzi zbernými komunikáciami, resp. prepojenia navzájom, čím je v novo navrhnutej zástavbe vytvorený roštový systém obsluhy územia.

Pre zabezpečenie pohybu chodcov na území časti mesta XI Rudlová rieši ÚPN mesta pešie trasy prevažne v smere od celomestského centra do tejto časti mesta s návrhom ich priečnych prepojení.

Z hľadiska bezpečnosti chodcov sú všetky prepojenia cez významné komunikácie navrhnuté mimoúrovňovo, a to najmä:

- križovania peších trás s rýchlostnou cestou R1 v priestore pri Aurise,
- križovanie s vonkajším mestským okruhom v priestore existujúceho nevyhovujúceho podchodu do Rudlovej, svetelne riadenej križovatky, pri cintoríne.

V rámci jednotlivých plôch navrhuje ÚPN mesta rozptylové plochy a námestia, cez ktoré vedú významné pešie trasy doplnené jednostrannými, resp. obojstrannými chodníkmi pozdĺž existujúcich aj navrhnutých komunikácií. Pešie trasy sa následne prepájajú na turistické trasy a chodníky mimo zastavané územie mesta Banská Bystrica.

Účelové trasy cyklistickej dopravy navrhuje ÚPN mesta v časti mesta XI Rudlová mimo cestných komunikácií formou samostatných cyklotrás, cyklotrás pozdĺž komunikácií, resp. vyznačením cyklistických trás na obslužných komunikáciách. Mestské účelové cyklotrasy priamo nadväzujú na navrhnuté turistické trasy v smere na Šachtičku.

ÚPN mesta navrhuje (resp. rešpektuje) na území ČM XI Rudlová do roku 2025 nasledovné úpravy a doplnenie komunikačnej siete:

- mimoúrovňová križovatka na južnom okraji ČM XI Rudlová so severným obchvatom rýchlostnej cesty R1 a novým pripojením na Rudlovskú cestu,
- rezervovanie koridoru pre výhľadové prepojenie Rudlovskej cesty s cestou III/066075 vo funkcii zbernej komunikácie funkčnej triedy B2 – Rudlovská radiála,
- zberné komunikácie v navrhnutých rozvojových lokalitách vo funkčnej triede B2 s napojením na existujúci systém zberných komunikácií,
- doplnenie siete komunikácií o obslužné komunikácie funkčnej triedy C2, resp. C3, pre zabezpečenie priamej dopravnej obsluhy rozvojových území,
- vybudovanie súbežných komunikácií, na realizáciu ktorých je viazaná nová výstavba v tzv. 2. pláne,
- mimoúrovňové križovania pešej trasy s rýchlostnou cestou R1 v priestore pri Aurise,
- mimoúrovňové križovania peších trás s vonkajším mestským okruhom,
- vybudovanie hlavného severo-južného pešieho ťahu v trase: Rudlovská cesta – centrum starej Rudlovej – úsek poza Tatranskú ulicu – OS Kratiny / Borovicový háj – úsek v páse verejnej zelene – Tatranská ulica – Pieninská ulica – športovo-rekreačný areál Ploštiny,
- vybudovanie priečnych prepojení peších ťahov Rudohorská ul. – Tatranská ul. a ďalej východným smerom na obec Nemce,
- samostatné pešie trasy, resp. jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž komunikácií,
- vybudovanie trás cyklistickej dopravy súbežných s komunikáciami funkčnej triedy B1 a B2 a segregovaných od motoristickej dopravy (Ďumbierska ulica s predĺžením na Partizánsku cestu),
- vybudovanie samostatných cyklistických trás na zbernej komunikácii funkčnej triedy B2 pozdĺž Rudohorskej ulice,

- vybudovanie samostatných cyklistických trás
  - súbežne s Tatranskou ulicou vo vnútri obytného súboru s napojením na turistickú trasu pozdĺž cesty na Šachtičky,
  - súbežne s Krivánskou ulicou v dotyku s Brezovým hájikom,
- budovanie cyklistických účelových a rekreačných trás v súlade s navrhnutou koncepciou,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách,
- v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy realizácia protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

B.13.1.2.2.4.12. Časť mesta XII Sásová

Základ komunikačnej siete v tejto časti mesta tvorí zberná komunikácia, ktorá vedie v trase cesty III/066075 Kostiviarska – Kynceľová a súčasne tvorí hranicu urbanistických obvodov 05 – Sásová I a 49 – Sásová II. Na hranici s časťou mesta XI Rudlová je vedená zberná komunikácia funkčnej triedy B2 v trase Rudohorskej ulice. Prepojenie medzi týmito zbernými komunikáciami tvorí zberná komunikácia funkčnej triedy B2 v trase Karpatskej ulice. V urbanistickom obvode 05 je v trase Ďumbierskej ulice vedená ďalšia zberná komunikácia funkčnej triedy B2

V severnej časti územia ČM XII Sásová je vedená trasa zbernej komunikácie funkčnej triedy B2, ktorú tvorí cesta III/066034 a ktorá je zároveň súčasťou rekreačného okruhu mesta.

Priamu dopravnú obsluhu riešeného územia zabezpečujú obslužné komunikácie v kategóriách zodpovedajúcich forme priľahlej zástavby. V urbanistickom obvode 05 je zachovaná pôvodná štruktúra zástavby s užšími kľukatými komunikáciami, v urbanistickom obvode 48 sú existujúce komunikácie budované v súlade s STN 73 6110. Sieť existujúcich komunikácií nižšej kategórie, ktoré nie sú zobrazené v grafickej prílohe územného plánu vzhľadom na mierku spracovania, zostáva zachovaná a tvorí neodeliteľnú súčasť komunikačného systému mesta.

V dotyku s touto časťou mesta je trasa nadradenej rýchlostnej cesty R1, ktorá je vedená južným okrajom ČM XII Sásová. Stavba severného obchvatu je už v celej dĺžke zrealizovaná aj s mimoúrovňovou križovatkou zabezpečujúcou nové pripojenie Rudlovskej cesty.

Základom komunikačnej siete v tejto časti mesta bude podľa ÚPN mesta cesta III/066075 s jej predĺžením smerom do časti mesta IV Kostiviarska a smerom východným na trasu cesty I/66 v priestore ulice Na Hrbe. Táto komunikácia je súčasťou vonkajšieho mestského okruhu vo funkcii zbernej komunikácie B2. Existujúce zberné komunikácie sú ponechané v pôvodnej funkcii aj kategórii bez potreby podstatných úprav. Pre trasu zbernej komunikácie na rozhraní s časťou mesta XI Rudlová ako tzv. Rudlovská radiála vo funkčnej triede B2 od odpojenia Ďumbierskej ulice od Rudlovskej cesty po svetelne riadenú križovatku na vonkajšom mestskom okruhu je potrebné v návrhovom období rezervovať koridor. Zberné komunikácie sú doplnené o prepojenie Pieninskej ulice na tzv. rekreačný okruh vo funkcii zbernej komunikácie B2.

Ďalšou novo navrhnutou zbernou komunikáciou vo funkčnej triede B2 je komunikácia vedená od navrhnutej mimoúrovňovej križovatky v priestore Kačica (časť mesta I Banská Bystrica) do priestoru navrhnutej mimoúrovňovej križovatky ciest III/066075 a III/066034 na trase vonkajšieho mestského okruhu.

Základnú komunikačnú sieť dopĺňajú obslužné komunikácie existujúce a novo navrhnuté, ktoré tvoria priečne prepojenia medzi zbernými komunikáciami, resp. prepojenia navzájom, čím je v novo navrhnutej zástavbe vytvorený roštový systém obsluhy územia.

Pre zebezpečenie pešej dopravy navrhuje ÚPN mesta pre územie ČM XII Sásová hlavné pešie trasy v smere od mestského centra do časti mesta XII Sásová, nakoľko v tejto časti mesta (spolu s časťou mesta XI Rudlová) je už v súčasnosti najväčšia koncentrácia

obyvateľstva. Výraznú pešiu os vytvára najmä prepojenie mestského centra až do časti mesta XII Sásová cez priestor Kačice.

Z hľadiska bezpečnosti chodcov navrhuje ÚPN mesta všetky prepojenia cez významné komunikácie mimoúrovňovo, a to najmä:

- križovania peších trás s rýchlostnou cestou R1 v priestore na Kačici,
- križovanie s vonkajším mestským okruhom v priestore existujúceho nevyhovujúceho podchodu do Rudlovej, svetelne riadenej križovatky, pri cintoríne.

V rámci jednotlivých plôch navrhuje ÚPN mesta rozptylové plochy a námestia, cez ktoré vedie významné pešie trasy. Tieto trasy sú doplnené jednostrannými, resp. obojstrannými chodníkmi pozdĺž existujúcich aj navrhnutých komunikácií a následne sa prepájajú na turistické trasy a chodníky mimo zastavané územie mesta Banská Bystrica.

Účelové trasy cyklistickej dopravy navrhuje ÚPN mesta v časti mesta XII Sásová mimo cestných komunikácií formou samostatných cyklotrás, cyklotrás pozdĺž komunikácií, resp. vyznačením cyklistických trás na obslužných komunikáciách. Mestské účelové cyklotrasy priamo nadväzujú na navrhnuté turistické trasy v smere na Šachtičku.

ÚPN mesta navrhuje na území ČM XII Sásová do roku 2025 nasledovné úpravy a zariadenia:

- nová mimoúrovňová križovatka na severnom obchvate (rýchlostná cesta R1) s novou zbernou komunikáciou funkčnej triedy B2 v priestore Kačica,
- mimoúrovňová križovatka ciest III/066075 a III/066034 (zberné komunikácie funkčnej triedy B2),
- trasa vonkajšieho mestského okruhu – cesta III/066075 s jej predĺžením do časti mesta IV Kostiviarska a východným smerom na trasu cesty I/66 v priestore ulice Na Hrbe,
- prepojenie Pieninskej ulice na tzv. rekreačný okruh vo funkcii zbernej komunikácie B2,
- doplnenie siete komunikácií o obslužné komunikácie funkčnej triedy C2, resp. C3, pre zabezpečenie priamej dopravnej obsluhy rozvojových území,
- mimoúrovňové križovania peších trás s rýchlostnou cestou R1 v priestore Kačica,
- mimoúrovňové križovania peších trás s vonkajším mestským okruhom,
- vybudovanie hlavného severo-južného pešieho ťahu v trase: Rudlovská cesta – Univerzita Matej Bela – centrum starej Sásovej – Ulica Pod skalkou – centrum Pieninská ulica – športovo-rekreačný areál Ploštiny (s napojením na rekreačno-turistickú trasu na Panský diel v priestore centra Pieninská ul.),
- vybudovanie vedľajších severo-južných peších ťahov v trasách:
  - Rudlovská cesta – Rudlovský potok – pozdĺž hranice ČM Sásová – Javornická ulica – Karpatská ulica – verejne dostupný mestský park Sásová – športovo-rekreačný areál Ploštiny,
  - Kačica – areál UMB – ulica M.Bela – Karlovo – Za viaduktom – Pieskovňa.
- samostatné pešie trasy resp. jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž cestných komunikácií,
- vybudovanie samostatnej cyklistickej trasy od Kačice cez starú Sásovú Sásovskou cestou s napojením na trasu súbežnú s vonkajším mestským okruhom,
- vybudovanie trás cyklistickej dopravy súbežných s komunikáciou funkčnej triedy B1 (Rudohorská ul.),
- budovanie cyklistických účelových a rekreačných trás v súlade s navrhnutou koncepciou.
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách,
- v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy realizácia protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

B.13.1.2.2.4.13. Časť mesta XIII Senica

Po južnom okraji časti mesta XIII Senica je vedená trasa nadradenej rýchlostnej cesty R1 s vybudovanou mimoúrovňovou križovatkou severného obchvatu a navrhovaného vonkajšieho mestského okruhu s napojením severným smerom na cestu pri SAD a južným smerom s mimoúrovňovým križovaním železničnej trate.

Dopravnú obsluhu časti mesta XIII Senica predstavuje cesta I/66. V tejto časti mesta je vedená od rýchlostnej cesty R1 severným smerom, kde je následne vedená smerom východným v trase existujúcej cesty I/66. K nej sa pripája Cementárenská cesta, do ktorej je navrhnutá zmena trasovania cesty III/066033 a súbežne s ňou je vedená po východnej strane obslužná komunikácia. Po západnej strane je vedená cesta III/066034 ako súčasť vonkajšieho mestského okruhu. Cesty III. triedy sú navrhnuté vo funkcii zberných komunikácií.

Základnú komunikačnú sieť dopĺňajú obslužné komunikácie existujúce a novo navrhnuté, ktoré tvoria priečne prepojenia medzi zbernými komunikáciami, resp. prepojenia navzájom, čím je v novo navrhnutej zástavbe vytvorený roštový systém obsluhy územia. Sieť existujúcich komunikácií nižšej kategórie, ktoré nie sú zobrazené v grafickej prílohe územného plánu vzhľadom na mierku spracovania, zostáva zachovaná a tvorí neodeliteľnú súčasť komunikačného systému mesta.

Pre územie časti mesta XIII Senica navrhuje ÚPN mesta pohyb peších jednostrannými, resp. obojstrannými chodníkmi pozdĺž existujúcich aj navrhnutých komunikácií s ich následným prepojením na turistické trasy a chodníky mimo zastavané územie mesta Banská Bystrica.

Účelové trasy cyklistickej dopravy v časti mesta XIII Senica navrhuje ÚPN mesta mimo komunikácií formou samostatných cyklotrás, cyklotrás pozdĺž komunikácií, resp. vyznačením cyklistických trás na obslužných komunikáciách. Mestské účelové cyklotrasy priamo nadväzujú na navrhnuté turistické trasy v smere na Kynceľovú a Selce.

ÚPN mesta navrhuje alebo rešpektuje na území ČM XIII Senica do roku 2025 nasledovné úpravy a zariadenia:

- vybudovaný severný obchvat rýchlostnej cesty R1 a jeho pripojenie na súčasnú cestu I/66,
- vybudovaná mimoúrovňová križovatka severného obchvatu a navrhovaného vonkajšieho mestského okruhu s napojením severným smerom na cestu pri SAD a južným smerom s mimoúrovňovým križovaním železničnej trate,
- trasa rýchlostnej cesty R1 s následným pokračovaním do časti mesta XV Šalková,
- cesta I/66 od rýchlostnej cesty R1 po terajšej trase okolo bývalej cementárne s podjazdom popod rýchlostnú cestu R1 a následným pokračovaním do časti mesta XV Šalková,
- čiastočná úprava smerového vedenia zbernej komunikácie funkčnej triedy B3 Cementárenskou cestou (nová trasa cesty III/066033),
- úprava napojenia komunikácie vedúcej na regionálnu skládku tuhého komunálneho odpadu Škradno,
- doplnenie siete komunikácií o obslužné komunikácie funkčnej triedy C2, resp. C3, pre zabezpečenie priamej dopravnej obsluhy rozvojových území,
- vybudovanie súbežných komunikácií, na realizáciu ktorých je viazaná nová výstavba v tzv. 2. pláne,
- jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž cestných komunikácií,
- cyklistické účelové a rekreačné trasy v súlade s navrhnutou koncepciou,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách,
- v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy realizácia protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

B.13.1.2.2.4.14. Časť mesta XIV Skubín

Urbanistický obvod 23 – Podlavice-Skubín, ktorého časť je súčasťou tejto ČM XIV Skubín, je na komunikačnú sieť napojený miestnymi komunikáciami. Priamu dopravnú obsluhu riešeného územia zabezpečujú obslužné komunikácie, ktoré sú v kategóriách zodpovedajúcich forme priľahlej zástavby. V UO je to väčšinou pôvodná štruktúra zástavby s užšími kľukatými komunikáciami. V urbanistickom obvode 29 – Pod Suchým vrchom sú už existujúce komunikácie budované v súlade s STN 73 6110.

Urbanistický obvod 29 nemá v súčasnosti vzhľadom na charakter funkčného využitia pripojenie miestnou komunikáciou na dopravnú sieť mesta. V prípade zmeny alebo rozvoja funkčného využitia územia je možné pripojenie tohto urbanistického obvodu na Mlynskú ulicu, Bukovú ulicu alebo Skubínsku cestu.

ÚPN mesta cez túto časť mesta vedie západnú trasu vonkajšieho mestského okruhu od Mlynskej ulice cez areál poľnohospodárskeho družstva Skubín, ďalej južnou stranou zastavaného územia tejto časti mesta s pripojením na Tichú ulicu v časti mesta IX Radvaň. Zberný okruh je doplnený systémom obslužných komunikácií vo funkčnej triede C2, resp. C3, s vytvorením ich vzájomného prepojenia, čím sa aj v tejto časti mesta zabezpečí zokruhovanie dopravy. Sieť existujúcich komunikácií nižšej kategórie, ktoré nie sú zobrazené v grafickej prílohe územného plánu vzhľadom na mierku spracovania, zostáva zachovaná a tvorí neodeliteľnú súčasť komunikačného systému mesta.

Pre územie časti mesta XIV Skubín navrhuje ÚPN mesta hlavné pešie trasy v smere od mestského centra do časti mesta XIV Skubín. Tieto sú doplnené jednostrannými, resp. obojstrannými chodníkmi pozdĺž existujúcich aj navrhnutých komunikácií a následne sa prepájajú na turistické trasy a chodníky mimo zastavané územie mesta Banská Bystrica.

Účelové trasy cyklistickej dopravy navrhuje ÚPN mesta v časti mesta XIV Skubín mimo komunikácií formou samostatných cyklotrás, cyklotrás pozdĺž komunikácií, resp. vyznačením cyklistických trás na obslužných komunikáciách. Mestské účelové cyklotrasy priamo nadväzujú na navrhnuté turistické trasy v smere na Suchý vrch a následne na Králiky.

ÚPN mesta navrhuje na území ČM XIV Skubín do roku 2025 nasledovné úpravy a zariadenia:

- vonkajší mestský okruh, ktorý zabezpečí obsluhu rozvojových území, v trase: nová trasa cez areál PD Skubín – poza obytnú zónu Skubín – napojenie na Tichú ulicu v ČM IX Radvaň,
- doplnenie existujúceho systému obslužných komunikácií novými komunikáciami funkčnej triedy C2, resp. C3, s napojením na súčasnú sieť zberných komunikácií,
- vybudovanie súbežných komunikácií, na realizáciu ktorých je viazaná nová výstavba v tzv. 2. pláne,
- samostatné pešie trasy, resp. jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž cestných komunikácií,
- koridory pre vedenie cyklistických trás v súlade s navrhnutou koncepciou,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách,
- v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy realizácia protihlukových opatrenív úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

B.13.1.2.2.4.15. Časť mesta XV Šalková

Po severnom okraji zastavaného územia je v súčasnosti vedená cesta I/66 z Banskej Bystrice na Brezno. Na túto cestu sa pripája Šalkovská cesta ako prieťah cesty III/066035 smerujúca na Poniky. Od nej sa v obci odpája cesta III/066036 – Hronská ulica, ktorá je dopravnou osou zastavaného územia južne od železničnej trate č. 172 Banská Bystrica –

Brezno. Dopravná obsluha je doplnená obslužnými komunikáciami vedenými z cesty III/066035. Sieť existujúcich komunikácií nižšej kategórie, ktoré nie sú zobrazené v grafickej prílohe územného plánu vzhľadom na mierku spracovania, zostáva zachovaná a tvorí neodeliteľnú súčasť komunikačného systému mesta.

ÚPN mesta rieši v polohe cesty I/66 trasu rýchlostnej cesty R1 v smere Banská Bystrica – Slovenská Ľupča. Z tohto dôvodu navrhuje cestu I/66 na preloženie do novej polohy v smere od cementárne podjazdom popod rýchlostnú cestu R1 a následne pozdĺž železnice východným smerom do priestoru navrhnutej mimoúrovňovej križovatky mimo územie mesta Banská Bystrica v priestore Príboj.

Západným okrajom na rozhraní s časťou mesta VII Majer vedie ÚPN mesta trasu vonkajšieho mestského okruhu vo funkcii zbernej komunikácie B2. Od vonkajšieho mestského okruhu sa odpája obslužná komunikácia východným smerom do priemyselného parku s následným napojením na trasu preložky cesty I/66.

Významnú zbernú komunikáciu tvorí prepojenie medzi vonkajším okruhom a cestou III/066036 na Môlču – výhľadová trasa II/591.

Ďalšia zberná komunikácia vedie v návrhu ÚPN mesta pozdĺž železničnej trate vo funkčnej triede B2. Táto komunikácia vedie severne od časti mesta VII Majer, križuje vonkajší mestský okruh a následne sa pripája na cestu I/66.

Základnú komunikačnú sieť dopĺňajú obslužné komunikácie existujúce a novo navrhnuté, ktoré tvoria priečne prepojenia medzi zbernými komunikáciami, resp. prepojenia navzájom, čím vytvárajú roštový systém obsluhy územia. Obslužné komunikácie zabezpečujú aj napojenie výrobno-obslužného areálu na Poľovníckej ulici.

Pre územie časti mesta XV Šalková navrhuje ÚPN mesta pešie trasy prevažne v smere od mestského centra, pričom navrhuje aj ich priečne prepojenia. Výrazný peší ťah navrhuje cez budúci priemyselný park a pozdĺž rieky Hron.

V rámci jednotlivých plôch navrhuje ÚPN mesta rozptylové plochy a námestia, cez ktoré vedie významné pešie trasy. Tieto trasy dopĺňa jednostrannými resp. obojstrannými chodníkmi pozdĺž existujúcich aj navrhnutých komunikácií s následným prepojením na turistické trasy a chodníky mimo zastavané územie mesta Banská Bystrica.

Účelové trasy cyklistickej dopravy navrhuje ÚPN mesta v ČM XV Šalková mimo cestných komunikácií formou samostatných cyklotrás pozdĺž rieky Hron a cyklotrás pozdĺž komunikácií, resp. vyznačením cyklistických trás na obslužných komunikáciách. Mestské účelové cyklotrasy priamo nadväzujú na navrhnuté turistické trasy do priľahlého rekreačného územia.

ÚPN mesta navrhuje na území ČM XV Šalková do roku 2025 nasledovné úpravy a zariadenia:

- trasa rýchlostnej cesty R1 severne od Šalkovej v trase cesty I/66 smerom do Slovenskej Ľupče - Príboja, kde je riešená mimoúrovňová križovatka s cestou I/66,
- úprava trasovania cesty I/66 od rýchlostnej cesty R1 s podjazdom popod rýchlostnú cestu R1 a následným pokračovaním do časti mesta XV Šalková medzi železničnou traťou a existujúcou zástavbou, mimo obytné územie časti mesta XV Šalková,
- trasa vonkajšieho mestského okruhu na hranici s časťou mesta VII Majer,
- preložka cesty II/591 vedená od navrhnutej trasy vonkajšieho mestského okruhu južným smerom na Môlču v trase navrhnutej zbernej komunikácie so zaradením do funkčnej triedy B2,
- zberná komunikácia pozdĺž železničnej trate vo funkčnej triede B2 tvoriaca základ dopravnej obsluhy priemyselnej zóny s pokračovaním východným smerom a s napojením križovatkou na cestu I/66,
- zmena napojenia obslužnej komunikácie na regionálnu skládku TKO Škradno zo zbernej komunikácie za vlečkou do areálu bývalej cementárne,

- doplnenie siete komunikácií o obslužné komunikácie funkčnej triedy C2, resp. C3, pre zabezpečenie priamej dopravnej obsluhy rozvojových území,
- vybudovanie súbežných komunikácií, na realizáciu ktorých je viazaná nová výstavba v tzv. 2. pláne,
- vybudovanie hlavného západo-východného pešieho ťahu pozdĺž ľavého brehu Hrona z priestoru Uhliska až do centra Šalkovej,
- samostatné pešie trasy, resp. jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž cestných komunikácií,
- vybudovanie cyklistických trás, segregovaných od motorovej dopravy, pozdĺž rieky Hron,
- vybudovanie novej cyklistickej trasy od Majerskej cesty smerom k cyklistickej trase pozdĺž preložky cesty II/591 v mieste pripojenia cesty III/066036,
- vyznačenie cyklistickej trasy na ceste III/066036 vo funkcii zbernej komunikácie funkčnej triedy B3 (Hronská ulica) podľa zaťaženia tejto komunikácie,
- koridory pre vedenie cyklistických trás v súlade s navrhnutou koncepciou,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách,
- v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy realizácia protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

B.13.1.2.2.4.16. Časť mesta XVI Uľanka

Územím časti mesta XVI Uľanka prechádza cesta I/59 smerujúca z Banskej Bystrice do Ružomberka. Od nej sa na severozápadnom okraji zastavaného územia odpája cesta I/14 smerujúca na Harmanec a Turčianske Teplice. Sieť existujúcich komunikácií nižšej kategórie, ktoré nie sú zobrazené v grafickej prílohe územného plánu vzhľadom na mierku spracovania, zostáva zachovaná a tvorí neodeliteľnú súčasť komunikačného systému mesta.

ÚPN rieši zmenu nevyhovujúceho napojenia cesty III/059003, ktorá vedie na Španiu Dolinu vo funkcii zbernej komunikácie B3.

Časťou mesta XVI Uľanka prechádza železničná trať č. 170 smerujúca (rovnako ako cesta I/14) na Turčianske Teplice so železničnou stanicou Uľanka, nachádzajúcou sa v severnej časti ČM XVI Uľanka.

Pre územie časti mesta XVI Uľanka rieši ÚPN mesta pohyb peších prevažne jednostrannými, resp. obojstrannými chodníkmi pozdĺž existujúcich aj navrhnutých komunikácií. Tieto sa následne prepájajú na turistické trasy a chodníky mimo zastavané územie mesta Banská Bystrica.

Účelové trasy cyklistickej dopravy v časti mesta XVI Uľanka navrhuje ÚPN mesta mimo cestných komunikácií formou samostatných cyklotrás, ktoré priamo nadväzujú na navrhnuté turistické trasy do priľahlého rekreačného územia.

ÚPN mesta navrhuje na území ČM XVI Uľanka do roku 2025 nasledovné úpravy a zariadenia:

- šírková úprava cesty I/59 a cesty I/14 mimo zastavané územie na kategóriu C 11,5/80,
- úprava napojenia cesty III/059003 na cestu I/59,
- rekonštrukcia Uľanskej cesty na funkčnú triedu C3 s kategóriou MO 8/40,
- vybudovanie súbežnej komunikácie, na realizáciu ktorej je viazaná nová výstavba v tzv. 2. pláne,
- jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž komunikácií,
- cyklistické rekreačné trasy v súlade s navrhnutou koncepciou,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách,

- v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy realizácia protihlukových opatrení v úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

Tab. B.13.1.2.2.4-1 Navrhované kategórie rýchlostných ciest a zberných komunikácií

Názov	Funkčná trieda	Kategória
R1 extravilán	A3	MR 24,5/100
R1 križovatka Kostiviarska – cementáreň	A3M	MR 24,5/100
R1 hranica katastra – križovatka Kostiviarska	A3M	MR 24,5/100
R1 cementáreň –Šalková-Sl.Ľupča	A3M	MR 24,5/100
I/59 križovatka s cestou I/14 po hranicu katastra	B1	C 11,5/80
I/59 križovatka s cestou R1 po križovatku s I/14	B1	MZ 15,5/60
Stavebná ulica – regiónová komunikácia	B1	MZ 13,5/40
III/066024 križovatka ESC po križovatku s Kúpeľnou	B1	MZ 24/60
III/066024 od Kúpeľnej ulice – po križovatku s cestou na Horné Pršany	B1	MZ 15,5/50
Prepoj od III/066024 po križovatku s R1	B1	MZ 15,5/50
Štefánikovo nábr., Štadlerovo nábr. – Vnútorný okruh	B1	MZ 18,5/60
I/14 križovatka s cestou I/59 po hranicu mesta	B1	C 11,5/80
Úsek križovatka s Nám.Slobody - žel. stanica	B1	MZ 18,5/40
Stavebná ulica po križovatku s ul. Na Hrbe	B1	MZ 13,5/40
I/66 Križovatka s R1 Kremnička po hranicu mesta	B1	MZ 12/40
Jakubská radiála od vnútorného okruhu po križovatku I/59 a III/066075	B2	MZ 9/40
III/066034 – rekreačný okruh	B2	MZ 9/40
III/066075 Vonkajší okruh od križovatky s rekreačným okruhom cez Ďumbiersku po ul. Na Hrbe	B2	MZ 14/60
Ďumbierska ulica	B2	MZ 9/40
Rudohorská ulica po križovatku s Karpatskou	B2	MZ 18/50
Karpatská ulica	B2	MZ 12/40
Prepoj Rudohorská - III/066034	B2	MZ 9/40
Partizánska ulica	B2	MZ 9/40
II/578 poza nemocnicu po križovatku s vonkajším okruhom	B2	MZ 14/40
II/578 mimoúrovňová križovatka s R1 po Lidl – vnútorný okruh	B2	MZ 9/40
Vnútorný okruh od Lidlu po križovatku ZAaRES	B2	MZ 14,5/40
Vonkajší okruh – Internátna ulica	B2	MZ 12/40
Poľná ulica	B2	MZ 12/40
Úsek od Wolkerovej ulice okolo ZŠ Okružná po Kyjevské námestie	B2	MZ 9/40
Úsek medzi vonkajším a vnútorným okruhom popri Bille	B2	MZ 9/40
Vonkajší okruh od Internátnej po Poľnú	B2	MZ 9/40
Švermova od ESC po Wolkerovu	B2	MZ 9/40
III/066026 cesta na Horné Pršany od Sládkovičovej ulice	B2	MZ 8,5/40
Vonkajší okruh Ortútska cesta	B2	MZ 9/40
III/066026 úsek cez Pršiansku terasu	B2	MZ 14,40
Vonkajší okruh Pršianska terasa – Kremnička	B2	MZ 9/40
II/591 ulica 9. mája	B2	MZ 12/50
Námestie Slobody – vnútorný okruh	B2	MZ 18/50
Cesta k nemocnici	B2	MZ 9/40
Vnútorný okruh časť Hornej ulice, Kukučínova ulica	B2	MZ 9/40
Vnútorný okruh Partizánska ulica od Cesty k nemocnici k ul. 29.augusta	B2	MZ 14/40
Vnútorný okruh ul. 29. augusta	B2	MZ 18/50
Vonkajší okruh Kúpeľná ulica	B2	MZ 9/40
III/066026 úsek od Pršianskej terasy na Pršany	B2	MZ 9/40
Rudlovská cesta od R1 po križovatku s Ďumbierskou ulicou	B2	MZ 14/40
Vnútorný okruh úsek od napojenia ZAaRES po novú trasu medzi Billou a ul.Nové Kalište	B2	MZ 14,5/40
Vonkajší okruh Ortútska cesta	B2	MZ 9/40
Vonkajší okruh medi R1 a ul. Na Hrbe	B2	MZ 9/40
Vnútorný okruh nová trasa od Skuteckého po Kukučínovu ulicu	B2	MZ 9/40

Názov	Funkčná trieda	Kategória
Vonkajší okruh od I/59 cez Graniar po napojenie na cestu II/578	B2	MZ 9/40
Vnútorný okruh prepojenie Lazovná – Tajovského	B2	MZ 9/40
Zberná komunikácia vedená východne súbežne sTatranskou	B2	MZ 9/40
Zberná komunikácia v Rudlovej na Bánoší	B2	MZ 9/40
Prepojenie Pieninskej s cestou III/066034	B2	MZ 9/40
Vonkajší okruh – Preložka cesty II/578 mimo zastavanú územie	B2	MZ 9/40
Vonkajší okruh – Internátna ulica	B2	MZ 9/40
Vonkajší okruh – od II/578 okolo Skubína po Tichú ulicu	B2	MZ 9/40
Cesta II/578 od vonkajšieho okruhu po hranicu mesta	B2	C 9,5/50
Vnútorný okruh medzi Billou a ul.N.Kalište – Okružná – križovatka Poľná a Nám.Ľ.Štúra	B2	MZ 9/40
Vonkajší okruh prepoj cesta do Malachova – Pršianska terasa	B2	MZ 8,5/40
Vonkajší okruh križovatka s R1 po tunel pri zastávke Radvaň	B2	MZ 9/40
Vonkajší okruh úsek vyústenie z tunela na Srnkovej po križovatku s R1 pri Majeri	B2	MZ 14/50
Komunikácia od vonkajšieho okruhu cez priemyselný park po napojenie na I/66 pri Šalkovej	C2	MO 8/40
Úsek od vonkajšieho okruhu cez Hron smerom do Šalkovej v pokračovaní v trase III/066036	B2	MZ 9/50
III/066035 cez Šalkovú	B2	MZ 8,5/40
Prepojenie Pršianska terasa – Suchý vrch - Králiky	B2	C 9,5/50
Jakubská radiála v úseku vnútorný okruh – križovatka s vonkajším okruhom	B2	MZ 9/40
III/066024 Badínska radiála – nová trasa od križovatky pri trolejovom depe smerom južným	B2	MZ 12/50
Vonkajší okruh III/066075 úsek križovatka I/59 po ul. Na Karlove - križovatka s rekreačným okruhom	B2	MZ 9/40
Vetvy križovatky III/066034 a III/066075	B2	MZ 9/40
Cesta I/66 u úseku od križovatky s vonkajším okruhom cez Šalkovú po hranicu mesta	B2	MZ 9,5/40
Prepojenie Kremnička Pršianska terasa v novej trase pod krematóriom	B2	MZ 9/40
Vnútorný mestský okruh - tunel	B2	MZ 9/40
Vonkajší mestský okruh – tunel popod Urpín	B2	MZ 9/40
Prepoj Skuteckého – Petelenova – Cesta k nemocnici	B3	MZ 12/40
III/059003 cesta na Španiu Dolinu	B3	MZ 8,5/40
Golianova ulica	B3	MZ 9/40
III/066036 Šálková- Môlča	B3	MZ 8/40
III/066035 Šálková - Poniky	B3	MZ 8,5/40
Cesta ku Smrečine - dočasne vonkajší mestský okruh	B3	MZ 9/40
III/066033 od I/66 Cementárenskou cestou do Seliec	B3	MZ 8,5/40

Obslužné a zberné komunikácie sú navrhnuté v zmysle STN 736110 Projektovanie miestnych komunikácií prevažne v kategóriách MO 8,0, MO 7,5, MO 6,5.

*

Návrhy sú premietnuté do územia v grafickej časti ÚPN mesta – Výkres č. 4: Verejné dopravné vybavenie, ako aj v priloženej schéme „Funkčné triedy miestnych komunikácií“.

B.13.1.2.3. Statická doprava

Výpočet nárokov na statickú dopravu v zmysle normy STN 73 6110 (články 16.3.9, 16.3.10 a tabuľka 20) nie je vzhľadom na disponibilné vstupné údaje možné vypočítať pre jednotlivé urbanistické obvody, len pre vymedzené časti mesta. Pre výpočet týchto hodnôt uvažuje ÚPN mesta so stupňom automobilizácie 1 : 2,5, t.j. s k_a = 1,0.

Riešenie statickej dopravy vychádza z rozvoja funkčného využitia územia pre jednotlivé časti mesta. Je spracované pre návrhový počet 94.597 obyvateľov.

V rámci tohto počtu boli vyhodnotené nároky na statickú dopravu a navrhnutý postup ich zabezpečenia. Základom sú nároky na odstavovanie vozidiel obyvateľstva, kde ÚPN mesta uvažuje s odstavovaním vozidiel pre individuálnu zástavbu na vlastných pozemkoch.

Väčšia časť súčasnej zástavby bytových domov bola realizovaná v dobe, keď sa uvažovalo s výrazne nižším stupňom automobilizácie, než je v súčasnosti, čoho dôsledkom je na jednej strane nedostatok plôch pre statickú dopravu, ako v súčasnosti tak aj v návrhovom období, na strane druhej existencia neefektívne využitého priestoru v podobe 1-podlažných „kolónií“ individuálnych garáží.

Na vyriešenie tohto problému uvažuje ÚPN mesta okrem nových plôch sústredeného odstavovania a parkovania vozidiel (hromadné parkovacie garáže) aj s likvidáciou väčšiny individuálnych garáží, resp. pri vhodnom stavebno-technickom stave s ich prestavbou na viacpodlažné garáže, s ponechaním určitého podielu jestvujúcich povrchových parkovísk (najmä menších, tvoriacich súčasť priestorov pred bytovými domami) a s podielom organizovaného pozdĺžneho parkovania v uličnom priestore obslužných komunikácií (resp. aj na komunikáciách funkčnej triedy B s malou intenzitou dopravy).

ÚPN mesta súčasne v bilancii statickej dopravy uvažuje s 50 %-nou zástupnosťou parkovacích miest pre bývanie, vybavenosť a výrobu. Rozdiely vznikajú nárokmi a návrhom sústredeného parkovania úpravou usporiadania parkovania v jednotlivých častiach mesta (parkovanie na komunikáciách funkčnej triedy „C“) s určením ulíc so zákazom parkovania a ulíc s regulovaným parkovaním.

V súlade s navrhovanými regulatívmi funkčného využitia územia uvažuje ÚPN mesta

- pre bývanie v rodinných domoch s odstavnými miestami obyvateľov v rámci súkromných pozemkov s preferenciou garáží ako stavebných súčastí rodinných domov,
- pre bývanie v bytových domoch s parkovaním vozidiel obyvateľov mestského bloku primárne na pozemkoch bytových domov (s preferovaním hromadných garáží resp. podstavaných garáží ako súčasti objektov), sekundárne na vyhradených odstavných plochách a na verejných komunikáciách,
- pre centrálne mestské bloky s parkovaním a odstavovaním vozidiel užívateľov občianskeho vybavenia a obyvateľov na pozemkoch prevádzkovateľov služieb, v priestoroch polyfunkčných domov, v parkovacích domoch alebo na vyhradených odstavných plochách na verejných komunikáciách,
- pre plochy občianskeho vybavenia s parkovaním a odstavovaním vozidiel užívateľov občianskeho vybavenia a ubytovacích zariadení na pozemkoch prevádzkovateľov týchto zariadení, s preferenciou parkovania v rámci objektov alebo areálov, resp. v parkovacích domoch,
- budovanie plôch statickej dopravy pre verejné inštitúcie v kapacitách v súlade s STN 73 61 10/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií.

Špecifickým problémom je parkovanie v mestskom centre. Pre riešenie tohto problému je potrebné najmä:

- regulovanie parkovania na vybraných uliciach,
- vytvorenie informačného samonavádzacieho systému na voľné parkovacie miesta,
- časová regulácia dĺžky parkovania,
- vytvorenie nových miest statickej dopravy mimo uličného priestoru (podzemné parkovanie a garážovanie, resp. v parkovacích domoch) podľa ÚPN mesta, resp. ďalších návrhov investorov, ktoré nebudú v rozpore s celkovou koncepciou ÚPN).

Výpočet nárastu nárokov na odstavovanie vozidiel na území mesta pre 94.597 obyvateľov prepočítané podľa Územného generelu dopravy mesta Banská Bystrica[3] korigovaný podľa počtu obyvateľov v jednotlivých častiach mesta z návrhu ÚPN je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

[3] *BONIT, spol. s r.o., 03/2010*

Tab. B.13.1.2.3-1 Výpočet nárastu nárokov na odstavovanie vozidiel

Časť mesta		Počet obyvateľov v r. 2025	Počet potrebných odstavných stojísk
Číslo	Názov		
1	Banská Bystrica	20 170	8068
2	Iliaš	246	99
3	Jakub	452	181
4	Kostiviarska	2 560	1024
5	Kráľová	261	104
6	Kremnička	2 775	1110
7	Majer	284	113
8	Podlavice – Skubín	4 298	1719
9	Radvaň	35 069	14028
10	Rakytovce	2 016	806
11	Rudlová	12 046	4818
12	Sásová	12 206	4882
13	Senica	977	391
15	Šalková	872	349
16	Uľanka	365	146
Spolu		94.597	37 839

Zdroj: ÚGD mesta Banská Bystrica, BONIT, spol. s r.o., 03/2010, vlastné prepočty

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené nároky na parkovanie vozidiel na území mesta pre 94.597 obyvateľov prepočítané podľa Územného generelu dopravy mesta Banská Bystrica s prihliadnutím na približný nárast počtu pracovných príležitostí v občianskom vybavení a výrobe, ako aj na vzájomnú zastupiteľnosť príležitostného parkovania a odstavovania vozidiel obyvateľov.

Tab. B.13.1.2.3-2 Výpočet nárastu nárokov na parkovanie vozidiel

Časť mesta		Park. pl. pre súč. prac. príl.	Park. pl. pre nárast výroby	Park. pl. pre nárast OV	Nárok spolu
Číslo	Názov				
1	Banská Bystrica	1.888	0	4.105	4.105
2	Iliaš	24	0	0	24
3	Jakub	64	0	0	64
4	Kostiviarska	38	0	280	318
5	Kráľová	3	0	806	809
6	Kremnička	47	93	1.689	1.829
7	Majer	34	308	17	342
8/14	Podlavice – Skubín	448	0	43	491
9	Radvaň	3.864	0	447	4.311
10	Rakytovce	54	0	178	280
11	Rudlová	1.166	0	484	1.650
12	Sásová	1.383	0	805	2.188
13	Senica	68	36	140	244
15	Šalková	109	616	60	785
16	Uľanka	43	0	0	43
Spolu		9.233	1.101	9.037	19.371

Zdroj: ÚGD mesta Banská Bystrica, BONIT, spol. s r.o., 03/2010, vlastné prepočty

V nasledujúcej tabuľke sú zosumarizované nároky na statickú dopravu podľa predchádzajúcich dvoch tabuliek.

Tab. B.13.1.2.3-3 Celkové nároky na statickú dopravu

Časť mesta		Disponibilné z pôvodného stavu	Stojiská podľa vypracovanej dokumentácie	Disponibilné spolu	Nárok stojísk	Bilancia potreby
Číslo	Názov					
1	Banská Bystrica	4.395	9.800	14.195	13. 773	422
2	Iliaš	0	0	0	24	-24
3	Jakub	0	0	0	64	-64
4	Kostiviarska	0	0	0	635	-635
5	Kráľová	1.491	640	2.131	841	1.290
6	Kremnička	259	143	402	2.035	-1.633
7	Majer	0	0	0	342	-342
8/14	Podlavice –	418	18	436	879	-443
9	Radvaň	2.053	4.691	6.744	16.439	-9.695
10	Rakytovce	0	1.508	1.508	713	795
11	Rudlová	268	0	268	5.848	-5.580
12	Sásová	408	165	573	6.268	-5.695
13	Senica	0	0	0	336	-336
15	Šalková	0	0	0	813	-813
16	Uľanka	213	0	213	43	170
Spolu		9.505	16.965	26.470	48.351	49.053

Zásady budovania hromadných parkovacích garáží pre pokrytie vypočítaného deficitu v jednotlivých častiach mesta sú stanovené v nasledovnom texte, návrhové lokality budovania garáží sú znázornené v grafickej časti ÚPN mesta – výkrese č.4: Verejné dopravné vybavenie.

Návrh usporiadania statickej dopravy z hľadiska lokalizácie vhodných plôch pre budovanie hromadných parkovacích garáží

V časti mesta I – Banská Bystrica:

- vybudovanie hromadných viacpodlažných nadzemných alebo podzemných garáží, resp. podstavaných odstavných plôch, pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch v kapacitách v súlade s STN 73 61 10/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- dobudovanie chýbajúcich kapacít statickej dopravy pre existujúcu zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí, a plôch sústredeného parkovania na povrchu v kapacitách v súlade s STN 73 61 10/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- vybudovanie hromadných nadzemných alebo podzemných parkovacích objektov formou záchytných parkovacích plôch s organizáciou navádzania vozidiel na parkovacie miesta vo vonkajšej časti centrálnej mestskej zóny (väčšinou na malom mestskom okruhu alebo v jeho tesnej blízkosti) s primárnym určením pre návštevníkov CMZ v lokalitách:
  - medzi Hronom a železničnou traťou pri železničnej zastávke Banská Bystrica - mesto,
  - Komenského ulica,
  - Ul. ČSA pri Mestskom úrade,
  - Autobusová stanica – Železničná stanica Banská Bystrica,
  - Mičinská cesta – Uhlisko,
  - bývalý areál Slovenka,
  - Hurbanova ulica pod rýchlostnou cestou R1,
  - parkovisko Štiavničky,
- budovanie hromadných nadzemných resp. podzemných garáží v rámci navrhovanej výstavby vybavenosti v časti mesta I Banská Bystrica v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 na vlastných pozemkoch investorov,

- budovanie parkovacích garáží vo vnútroblokoch sídliska SNP ako jednopodlažných polozapustených parkovacích objektov so zelenou strechou s využitím pre obyvateľov bloku,
- likvidácia zhlukov individuálnych garáží v lokalitách: pri Smrečine, medzi Jegorovovou a Stavebnou ul., resp. pri betonárni za železničnou traťou, a ich nahradenie hromadnými garážami v rámci novej investičnej výstavby v ČM I Banská Bystrica,
- postupné nahrádzanie zhlukov individuálnych garáží v rámci obytných súborov bytových a polyfunkčných domov menšími hromadnými nadzemnými garážami.
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,

V časti mesta II – Iliaš:

- riešenie statickej dopravy pre potreby plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch.

V časti mesta III – Jakub:

- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch.

V časti mesta IV – Kostiviarska:

- vybudovanie odstavných a parkovacích plôch pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov resp. podstavaných plôch pod objektmi,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch.

V časti mesta V – Kráľová:

- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- dobudovanie chýbajúcich kapacít plôch statickej dopravy v súlade s požiadavkami STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch.

V časti mesta VI – Kremnička:

- vybudovanie hromadných viacpodlažných nadzemných alebo podzemných garáží v rámci investičnej výstavby v lokalitách s viacpodlažnou zástavbou pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- dobudovanie chýbajúcich kapacít statickej dopravy pre existujúcu zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí a výnimočne plôch sústredeného parkovania na povrchu pre navrhnutý počet bytov v bytových

a polyfunkčných domoch, v súlade s požiadavkami STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,

- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne.
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,

V časti mesta VII – Majer:

- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1,
- dobudovanie chýbajúcich kapacít plôch statickej dopravy v súlade s požiadavkami STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch.

V časti mesta VIII – Podlavice:

- vybudovanie hromadných viacpodlažných nadzemných alebo podzemných garáží v rámci investičnej výstavby v lokalitách s viacpodlažnou zástavbou pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- dobudovanie chýbajúcich kapacít statickej dopravy pre existujúcu zástavbu navrhnutý počet bytov v formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí a plôch sústredeného parkovania na povrchu, v súlade s požiadavkami STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch.

V časti mesta IX – Radvaň:

- vybudovanie hromadných viacpodlažných nadzemných alebo podzemných garáží v rámci investičnej výstavby v lokalitách s viacpodlažnou zástavbou pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- dobudovanie chýbajúcich kapacít statickej dopravy pre existujúcu zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí a plôch sústredeného parkovania na povrchu v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch.

V časti mesta X – Rakytovce:

- vybudovanie hromadných garáží resp. podstavaných státí, výnimočne plôch sústredeného parkovania na povrchu pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,

- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch.

V časti mesta XI – Rudlová:

- vybudovanie hromadných garáží (samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných) a plôch sústredeného parkovania na povrchu pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikáci,
- dobudovanie chýbajúcich kapacít statickej dopravy pre existujúcu zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí a výnimočne plôch sústredeného parkovania na povrchu, v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch.

V časti mesta XII – Sásová:

- vybudovanie hromadných podzemných a nadzemných garáží, resp. podstavaných garáží, a výnimočne plôch sústredeného parkovania na povrchu pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- dobudovanie chýbajúcich kapacít statickej dopravy pre existujúcu zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí a výnimočne plôch sústredeného parkovania na povrchu, v súlade s požiadavkami STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch.

V časti mesta XIII – Senica:

- vybudovanie podstavaných garáží, a plôch sústredeného parkovania na povrchu pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch v kapacitách v súlade s STN 736110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch.

V časti mesta XIV –Skubín:

- vybudovanie hromadných viacpodlažných nadzemných alebo podzemných garáží v rámci investičnej výstavby v lokalitách s viacpodlažnou zástavbou pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,

- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch.

V časti mesta XV – Šalková:

- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch.

V časti mesta XVI – Uľanka:

- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch.

*

Pri uvažovaní zástupnosti parkovania pre obyvateľov, občianske vybavenie, resp. výrobu vo vhodných územiach, je stav potrieb a navrhovaných plôch statickej dopravy vyvážený. V exponovaných častiach mesta (CMZ a okolie) uvažuje ÚPN mesta s navýšením potrebných kapacít statickej dopravy z hľadiska návštevníkov mesta.

Navrhované plochy s možnosťou umiestnenia zariadení statickej dopravy so zvláštnym zreteľom na potrebu budovania hromadných garáží, v rámci ktorých sú zohľadnené aj návrhy z doteraz vypracovanej, resp. schválenej ÚPD, sú zobrazené v grafickej časti ÚPN mesta – Výkres č. 4: Verejné dopravné vybavenie, ako aj v priloženej schéme „Dopravné plochy sústredenej statickej dopravy“.

B.13.1.2.4. Dopravné zariadenia

Dopravné zariadenia predstavujú na území mesta najmä čerpacie stanice pohonných látok, autobusovú stanicu a zastávky hromadnej dopravy resp. servisy a opravovne. Špecifickú polohu v rámci nich zaujíma areál podniku SAD Banskobystrická dopravná spoločnosť, a.s.

Čerpacie stanice pohonných látok (ČSPL) nie je možné v tomto stupni ÚPD presne lokalizovať - pre ich umiestnenie platí zásada, že čerpacie komunikácie môžu byť umiestňované len pri zberných komunikáciách a rýchlostných komunikáciách. Nároky na ČSPL, resp. počet čerpacích stojanov, je preto možné stanoviť len orientačne na základe predpokladaného počtu obyvateľov v jednotlivých častiach mesta.

Stanovenie nárokov na počet čerpacích stojanov je podľa častí mesta pre návrhové obdobie nasledovné:

Tab. B.13.1.2.4-1 Stanovenie nárokov na čerpacie stojany (pre 94.597 obyvateľov v roku 2025)

Časť mesta		Počet obyvateľov	Výhľad. počet vozidiel pre 1:2,5	Orientačný priebeh v 1000 km/r	Spotreba PHL v litroch	Max.potreba čerpacích stojanov	Min.potreba čerpacích stojanov
Č.	Názov						
I	Banská Bystrica	20 170	8068	114535	8590152	20	14
II	Iliaš	246	98	888	66614	0	0
III	Jakub	452	181	2350	176280	0	0
IV	Kostiviarska	2 560	1024	3654	274014	1	0
V	Kráľová	261	104	125	9362	0	0
VI	Kremnička	2 775	1110	5458	409344	1	1
VII	Majer	284	114	1843	138217	0	0
VIII/XIV	Podlavice - Skubín	4 298	1719	23837	1787746	4	3
IX	Radvaň	35 069	14028	200541	15040547	34	24
X	Rakytovce	2 016	806	20705	1552843	4	3
XI	Rudlová	12 046	4818	62427	4682010	11	8
XII	Sásová	12 206	4882	69266	5194934	12	8
XIII	Senica	977	391	5159	386892	1	0
XV	Šalková	872	349	8033	602465	2	1
XVI	Uľanka	365	146	1671	125324	0	0
	Spolu	94 597	37 839	520000	39000000	90	62

Pri priemernom počte 4 stojanov na ČSPL je potrebné doplniť počet ČSPL o 7 až 14.

Uvedené nároky na potrebu čerpacích staníc (podľa počtu čerpacích stojanov) sú podkladom pre navrhovanie ČSPL v následnej projektovej dokumentácii.

B.13.1.2.5. Cestná hromadná doprava

B.13.1.2.5.1. Mestská hromadná doprava

Mestská hromadná doprava (MHD) je v Banskej Bystrici tvorená trolejbusovou a autobusovou dopravou. Doterajšia koncepcia MHD bola zameraná na preferenciu ekologicky výhodnej trolejbusovej dopravy ako základného systému MHD s doplnkovým autobusovým systémom tam, kde je trolejizácia neekonomická.

Trolejbusové linky

ÚPN mesta rešpektuje existujúce trasovanie nasledovných trolejbusových liniek:

Linka č.	Trasa trolejbusov
1	Železničná stanica, 29. augusta, Partizánska cesta, Námestie slobody, Štefánikovo nábrežie, Národná, Štadlerovo nábrežie, Švermova - ESC, Úsvit, Wolkerova, Úrad PV SR, Plážové kúpalisko, Tajovského - SOU, Rooseveltova nemocnica
2	Železničná stanica, 29. augusta, Partizánska cesta, Námestie slobody, Štefánikovo nábrežie, Národná, Štadlerovo nábrežie, Krajský úrad, Námestie Ľ. Štúra, Sládkovičova, Podháj, ZVT, Pivovar, Vozovňa (Kremnička)
3	Vozovňa (Kremnička), Pivovar, ZVT, Podháj - SZU, Sládkovičova, Poľná - rázcestie, Poľná, Moskovská - rázcestie, Tulská, Tulská - Boneta, Tulská - U Kucbela, Nad Tulskou, Nad Moskovskou, Moskovská, Kyjevské námestie, Nové Kalište, Úrad PV SR, Plážové kúpalisko, Tajovského - SOU, Rooseveltova nemocnica
4	Železničná stanica, 29. augusta, Partizánska cesta, Námestie slobody, Štefánikovo nábrežie, Národná, Štadlerovo nábrežie, Krajský úrad, Námestie Ľ. Štúra, Sládkovičova, Podháj - SZU, TESCO Hypermarket

Linka č.	Trasa trolejbusov
5	TESCO Hypermarket, Podháj - SZU, Sládkovičova, Poľná - rázcestie, Poľná, Moskovská - rázcestie, Kyjevské námestie, Nové Kalište, Úrad PV SR, Plážové kúpalisko, Tajovského - SOU, Rooseveltova nemocnica
6	Železničná stanica, 29. augusta, Partizánska cesta, Námestie slobody, Štefánikovo nábrežie, Národná, Štadlerovo nábrežie, Švermova - ESC, Úsvit, Wolkerova, Nové Kalište, Tulská, Tulská - Boneta, Tulská - U Kucbela, Nad Tulskou, Nad Moskovskou, Moskovská
7	Železničná stanica, 29. augusta, Partizánska cesta, Nám.slobody, Štefánikovo nábrežie, Národná, Štadlerovo nábrežie, Krajský úrad, Námestie Ľ. Štúra, Poľná - rázcestie, Poľná, Moskovská - rázcestie, Kyjevské námestie, Internátna - Astra, Internátna (otočka)
8	Železničná stanica, 29. augusta, Partizánska cesta, Námestie slobody, Štefánikovo nábrežie, Národná, Štadlerovo nábrežie, Krajský úrad, Námestie Ľ. Štúra, Poľná - rázcestie, Poľná, Moskovská - rázcestie, Tulská, Tulská - Boneta, Tulská - U Kucbela, Nad Tulskou, Nad Moskovskou, Moskovská

K existujúcim linkám dopĺňa ÚPN mesta nasledovné:

A. Rooseveltova nemocnica, Tajovského - SOU, vnútorný mestský okruh, Lazovná, ul. Na Karlove, vonkajší mestský okruh, Ďumbierska, Rudohorská, otočka Pieninská a späť s alternatívnym vedením cez Karpatskú ulicu s napojením na vonkajší mestský okruh,

B. Krematórium, Kremnička, vozovňa TD, Podháj, Sládkovičova, Poľná - rázcestie, Poľná, Moskovská - rázcestie, Kyjevské námestie, Nové Kalište, Úrad PV SR, Plážové kúpalisko, vnútorný mestský okruh, Lazovná, ul. Na Karlove, vonkajší mestský okruh, Ďumbierska, Rudohorská, otočka Pieninská a späť,

C. predĺženie linky č.5 až po Krematórium,

D. predĺženie trolejbusovej dopravy do priestoru Pršianska terasa v trase vonkajšieho mestského okruhu od Kremničky.

Autobusové linky

Vzhľadom na flexibilnosť autobusovej dopravy nie sú vymedzené presné trasy a sú možné úpravy autobusových liniek podľa aktuálnych potrieb v rámci vytvorenej siete mestských komunikácií. V návrhu sú vymedzené komunikácie, po ktorých je uvažované vedenie liniek autobusovej mestskej hromadnej dopravy. V súlade s doterajšími koncepciami návrh uvažuje s postupným prechodom autobusov na plynový pohon (resp. iný ekologicky prijateľný pohon).

Pre zabezpečenie dopravnej obslužnosti lokalít s nižšou intenzitou zástavby resp. s komunikačnou sieťou, ktorá obmedzuje použitie autobusovej dopravy klasickej sú na území mesta riešené trasy citybusov. Linky citybusov navrhuje ÚPN mesta ponechať podľa súčasného usporiadania, prípadne ich flexibilne upravovať podľa konkrétnych potrieb. V súčasnosti (k 1.9.2011) sú v prevádzke nasledovné linky:

Linka č.	Trasa autobusov
20	Parkovisko Mičinská, Železničná stanica, Námestie slobody, Rudlovská - STV, Rudlovská - Auris, Rudlovská - TASR, Ďumbierska - ŠZŠ, Karpatská v opačnom smere: Parkovisko Mičinská, Železničná stanica, Námestie slobody, Rudlovská cesta, Rudlovská - Auris, Rudlovská - TASR, Ďumbierska – ZŠ, Ďumbierska – ŠZŠ, Ďumbierska, Rudohorská – pošta, Rudohorská – stred, Rudohorská – stred, Rudohorská , Tatranská, Starohorská – rázcestie, Karpatská
21	Pieninská, Magurská, Rudohorská, Rudohorská - pošta, Ďumbierska, Ďumbierska - ŠZŠ, Ďumbierska - ZŠ, Rudlovská - TASR, Rudlovská - Auris, Cesta k nemocnici, Námestie slobody, Štefánikovo nábrežie, Národná, Štadlerovo nábrežie, Krajský úrad, Námestie Ľ. Štúra, Sládkovičova, Podháj, ZVT, Pivovar, Vozovňa Kremnička, Kremnička, Krematórium, Rakytovce - RD, Rakytovce, Rakytovce - ihrisko

Linka č.	Trasa autobusov
22	Pieninská, Magurská, Rudohorská, Rudohorská - pošta, Ďumbierska, Ďumbierska - ŠZŠ, Ďumbierska - ZŠ, Rudlovská - TASR, Rudlovská - Auris, Cesta k nemocnici, Námestie slobody, Štefánikovo nábrežie, Národná, Štadlerovo nábrežie, Krajský úrad, Námestie Ľ. Štúra, Sládkovičova, Zvolenská cesta - Tesco, Pekáreň, IVALAK, STK, Iliaš - most, Doprastav, TWD, Vozovňa (Kremnička), Kremnička, Krematórium
23	Pieninská, Magurská, Rudohorská, Rudohorská - pošta, Ďumbierska, Ďumbierska - ŠZŠ, Ďumbierska - ZŠ, Rudlovská - TASR, Rudlovská - Auris, Cesta k nemocnici, Námestie slobody, Smrečina, OSC, Paneláreň
24	Mládežnícka - otočka, Mládežnícka, Okružná, Úsvit, Nám. S.H.Vajanského, Strieborné námestie, Lazovná, Severná, Komenského, Na Karlove, Sásová – ihrisko, Sásovská cesta, Karpatská, Rudohorská – stred, Rudohorská – pošta, Starohorská – otočka
25	Rooseveltova nemocnica, Tajovského – SOU, Strieborné námestie, Lazovná, Severná, Komenského, Na Karlove, Sásová – ihrisko, Sásovská cesta, Karpatská, Rudohorská – stred, Rudohorská – pošta, Starohorská – otočka
26	Internátna, Internátna – Astra, Okružná, Úsvit, Štadlerovo nábrežie, Národná, Štefánikovo nábrežie, Námestie slobody, Partizánska cesta, Mýto, Tlačiarne, Bytový podnik, Partizánska – Benzinol, SAD, Kynceľová – rázcestie, Starohorská – ZSŠ, Starohorská – rázcestie (Tatranská, Rudohorská, Rudohorská pošta, Starohorská – otočka)
27	Gaštanová, Cesta povstalcov, Tajovského – pod nemocnicou, Tajovského – UMB, Tajovského – SOU, Strieborné námestie, Lazovná, Severná, Komenského, Na Karlove, Sásová – ihrisko, Sásovská cesta, Karpatská, Rudohorská – stred, Rudohorská – pošta, Starohorská – otočka
28	Železničná stanica, Námestie slobody, Partizánska cesta, Mýto, Tlačiarne, Bytový podnik, Partizánska – Benzinol, SAD, Kynceľová – rázcestie, Starohorská – ZSŠ, Starohorská – rázcestie (Tatranská, Rudohorská, Rudohorská pošta, Starohorská – otočka)
29	Parkovisko Mičinská, železničná stanica, Námestie slobody, Rudlovská –STV, Rudlovská – Auris, Rudlovská – TASR, Ďumbierska – ZŠ, Stará Sásová, Garbanka, Sásovská cesta, Karpatská, Rudohorská – stred, Rudohorská – pošta, Ďumbierska
32	Gaštanová, Cesta povstalcov, Tajovského - pod nemocnicou, Tajovského - UMB, Tajovského - SOU, Plážové kúpalisko, Úrad PV SR, Nové Kalište, Kyjevské námestie, Moskovská - rázcestie, Poľná, Poľná - rázcestie, Sládkovičova, Zvolenská cesta - Tesco, Pekáreň, IVALAK, STK, Iliaš - most
33	THK - otočka, THK, THK – rázcestie, Úrad PV SR, Úsvit, Dom Moyses, Nám. S. H. Vajanského, Strieborné námestie, Lazovná, Severná, Komenského - PF UMB, Jesenský vŕšok, Kollárova - rázcestie, Námestie slobody, Železničná stanica, 29. augusta, Mýto, Tlačiarne, Bytový podnik, Partizánska - Benzinol, SAD, Cementáreň, Cementárenská cesta, Senica - Jednota, Senica – otočka
34	Železničná stanica, 29. augusta, Partizánska cesta, Námestie slobody, Štefánikovo nábrežie, Národná, Nám. S. H. Vajanského, Tajovského - park, Tajovského - SOU, Tajovského - UMB, Tajovského - pod nemocnicou, Podlavická cesta, Gaštanová
35	Železničná stanica, Námestie slobody, Skuteckého, Jesenský vŕšok, Komenského - PF UMB, Severná, Lazovná, Strieborné námestie, Tajovského - SOU, Tajovského - UMB, Tajovského - pod nemocnicou, Podlavická cesta, Podlavice, Skubín – Jednota, Buková, Skubín - otočka
36	Železničná stanica, Námestie slobody, Skuteckého, Jesenský vŕšok, Komenského - PF UMB, Severná, Lazovná, Strieborné námestie, Tajovského - SOU, Tajovského - UMB, Tajovského - pod nemocnicou, Podlavická cesta, Priehrada, Mlynská, Mlynská - otočka
41	Senica - otočka, Senica - Jednota, Cementárenská cesta, Cementáreň, SAD, Partizánska - Benzinol, Tlačiarne, Mýto, Železničná stanica, 29.augusta, Partizánska cesta, Námestie slobody, Štefánikovo nábr., Národná, Štadlerovo nábr., Krajský úrad, Námestie Ľ. Štúra, Sládkovičova, Zvolenská cesta - Tesco, Pekáreň, IVALAK, STK, Iliaš - most, Iliaš I, Iliaš II
42	Majer - otočka, Majer, Paneláreň, OSC, Smrečina, Námestie slobody, Partizánska cesta, Mýto, Tlačiarne, Bytový podnik, Partizánska - Benzinol, SAD, Cementáreň, Šalková - rázcestie, Šalková - Jednota, Šalková I, Šalková - otočka

Linka č.	Trasa autobusov
43	Srnková, Pod Rybou, Parkovisko Mičinská, Železničná stanica, Námestie slobody, Skuteckého, Jesenský vŕšok, Komenského - PF UMB, Komenského, Na Karlove, Kostiviarska - ŽSR, Kostiviarska – Jelšová, Kostiviarska - rázcestie, Jakub - ihrisko, Jakub - kostol, Jakub - rázcestie, Nový Svet I, Nový Svet II, Špania Dolina - rázcestie, Uľanka - obecný úrad, Uľanka – otočka
80	Viestova, Mičinská - Kazačok, Železničná stanica, 29. augusta, Partizánska cesta, Cesta k nemocnici, Rudlovská - Auris, Rudlovská - TASR, Ďumbierska - ZŠ, Starohorská - rázcestie, Tatranská, Rudohorská, Karpatská, Sásovská cesta, Sásová - ihrisko, Na Karlove, Komenského, Severná, Lazovná, Strieborné námestie, Tajovského - SOU, Rooseveltova nemocnica
90	Starohorská - rázcestie, Tatranská, Pieninská, Magurská, Rudohorská, Karpatská, Na Karlove, Komenského, Severná, Lazovná, Strieborné námestie, Europa SC, Námestie Ľ. Štúra, Sládkovičova, Podháj - SZU, ZVT, Pivovar, Zvolenská cesta - Tesco, Pekáreň, IVALAK, STK, Iliaš - most, TWD, Vozovňa (Kremnička), Kremnička, Krematórium
97	Železničná stanica, 29. augusta, Orange, Daňový úrad, Partizánska cesta, Námestie slobody, Štefánikovo nábrežie, Národná, Štadlerovo nábrežie, Švermova ESC, Úsvit, Okružná, Kyjevské námestie, Moskovská – rázcestie, Poľná, Poľná – rázcestie, Sládkovičova, Pršianska cesta I, Pršianska Terasa – Medená, Pršianska Terasa - Mosadzná
100	Bellušova, Hviezdoslavova, Hviezdoslavova – Alpinka, Viestova, Pod Rybou, Mičinská – Kazačok, Železničná stanica, ul. 29. Augusta, Partizánska cesta, Cesta k nemocnici, Rudlovská cesta, Nám.Š.Moysesa

B.13.1.2.5.2. Prímestská a diaľková doprava

Cezhraničná doprava SAD je z mesta Banská Bystrica zabezpečovaná do rôznych cieľových miest podľa aktuálnych požiadaviek. Diaľková doprava SAD je zabezpečovaná linkami v hlavných smeroch:

- Liptovský Mikuláš
- Nitra
- Žilina
- Ružomberok
- Brezno
- Prievidza
- Zvolen

Prímestská doprava je rôznymi dopravcami priamo zabezpečovaná do všetkých obcí v rámci vymedzeného záujmového územia Banskej Bystrice (s výnimkou obcí Sielnica a Veľká Lúka z okresu Zvolen). Vo výhľade počíta ÚPN mesta s jej zapojením do integrovaného systému prímestskej dopravy v rámci banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia.

Pri železničnej stanici Banská Bystrica je umiestnená tiež mestská autobusová stanica. Vzhľadom na klesajúcu tendenciu využívania hromadnej dopravy je súčasná kapacita autobusovej stanice dostatočná, ÚPN mesta však počíta s jej rekonštrukciou/ dostavbou v rámci úprav celého priestoru oboch staníc, resp. priestoru pozdĺž Stavebnej ulice, ako aj v záujme skvalitnenia služieb pre cestujúcich.

B.13.1.2.6. Železničná doprava

Železničnú dopravu predstavujú v priestore Banskej Bystrice dve železničné trate. Prvou z nich je trať č. 170 zo stanice Zvolen cez Banskú Bystricu do stanice Vrútky, druhou je trať č. 172 zo stanice Banská Bystrica cez Brezno na Červenú Skalu. Obe trate sú jednokoľajné, neelektrifikované, v roku 2006 však bola realizovaná elektrifikácia trate č. 170 na úseku Zvolen – Banská Bystrica.

Z územnoplánovacieho hľadiska sú to trate 3. kategórie v koridoroch medzinárodného a celoštátneho významu.

Železničná stanica Banská Bystrica je priebežnou stanicou 2. kategórie. Do stanice je zaústené zavlečkovanie závodu Smrečina Holding I, a.s., nachádzajúceho sa južne od priestoru stanice. Zo stanice je ďalej riešené zavlečkovanie priestoru Smrečina Holding – zápalkáreň a Dunajškrob Fatra, a.s.

V riešenom a záujmovom území sa ďalej na trati č. 170 nachádzajú stanice: Vlkanová, Radvaň, Kostiviarska a Uľanka, ako aj zastávka Banská Bystrica - mesto. Na trati č. 172 sú zastávky Šalková a Slovenská Ľupča - Príboj. Zo zastávky Šalková je vedené zavlečkovanie bývalého areálu HOLCIM (Slovensko), a.s. v ČM XIII Senica. V súčasnej dobe dochádza k prehodnoteniu zaradenia staníc a zastávok na sledovaných tratiach.

V zámeroch rozvoja železničnej dopravy je požiadavka zdvojkoľajnenia úseku trate č. 170 v úseku Zvolen – Banská Bystrica. Pre tento zámer rezervuje ÚPN mesta koridor, umožňujúci dobudovanie druhej koľaje. Návrh všetkých objektov, najmä križujúcich železničnú trať, musí túto podmienku zohľadniť. Požiadavka je odôvodnená aj potrebou vytvorenia integrovaného systému hromadnej dopravy regiónu Banskej Bystrice, kde nosnú os tohto systému tvorí práve železničné prepojenie Banskej Bystrice a Zvolena.

Vzhľadom na navrhovanú zmenu funkčného využitia územia na priestoroch priľahlých k železničnej trati počíta ÚPN mesta aj s úpravami železničného systému. Ide hlavne o zmeny vlečkového systému severne od Stavebnej ulice a v priestore terajšieho areálu Smrečiny Holding I, a.s., s ponechaním 1 vlečkovej koľaje pre zachovanie možnosti dopravy ťažkých a nadrozmerných objektov do priestoru výhľadovo uvažovaného výstaviska.

V súlade s požiadavkami zadania počíta ÚPN mesta s vybudovaním novej železničnej stanice Radvaň na západnej strane železničnej trate (a s vybudovaním prístupovej komunikácie k nej), ako aj s vybudovaním novej železničnej zastávky Banská Bystrica - mesto, vrátane komplexnej úpravy predstaničného priestoru. V súvislosti s rozvojom priemyselného parku v Šalkovej je v ÚPN mesta riešená železničná zastávka na trati Banská Bystrica – Brezno v dotyku s lokalitou priemyselného parku.

Pre riešenie pohybu peších vo vzťahu k železničnej stanici navrhuje ÚPN mesta predĺženie podchodu k nástupištiam v západnom smere a na východnej strane železničnej stanice nový podchod spájajúci polyfunkčnú zónu občianskeho vybavenia a bývania za OS SNP s priestorom Uhlisko, resp. s rekreačno-športovým areálom pri Hrone. Výhľadovo bude tento podchod slúžiť aj ako prístup k polyfunkčnej zóne občianskeho vybavenia (výstavisko) na území terajšieho výrobného areálu Smrečiny Holding I, a.s. a ďalších podnikov.

Pre zvýšenie významu železničnej turistickej dopravy uvažuje ÚPN mesta vo výhľade s možnosťou elektrifikácie a s úpravou technických parametrov trate č. 170 z Banskej Bystrice do Turčianskych Teplíc a Martina/Vrútok, resp. s modernizáciou trate č. 172 Banská Bystrica – Červená Skala.

Návrh nových zariadení železničnej dopravy v jednotlivých častiach mesta

V časti mesta I – Banská Bystrica:

- zdvojkoľajnenie železničnej trate č. 170 v úseku Zvolen – Banská Bystrica,
- výhľadová zmena trasovania železničnej trate s vedením časti trasy tunelom popod Urpín (dl. cca 850 m),
- vybudovanie novej železničnej stanice Banská Bystrica - mesto na severnej strane železničnej trate č. 170 vrátane jej dopravného vybavenia,
- redukcia časti plochy železničnej stanice Banská Bystrica (pozdĺž Stavebnej ul.),
- redukcia vlečkového systému v časti areálu Smrečiny výhľadovo navrhovaného na rozvoj polyfunkčnej zóny.

V časti mesta II – Iliaš:

- zdvojkoľajnenie železničnej trate č. 170 v úseku Zvolen – Banská Bystrica.

V časti mesta IX – Radvaň:

- vybudovanie novej železničnej stanice Radvaň na západ od železničnej trate s dopravným sprístupnením obslužnou komunikáciou funkčnej triedy C3,
- rezervovanie koridoru pre zdvojkoľajnenie železničnej trate č. 170 v úseku Zvolen – Banská Bystrica.

V časti mesta XV – Šalková:

- vybudovanie železničnej zastávky na trati Banská Bystrica – Brezno v dotyku s lokalitou priemyselného parku.

*

Súčasná aj navrhovaná obsluha územia železničnou dopravou je znázornená v priloženej schéme „Železničná doprava“.

B.13.1.2.7. Letecká doprava

Letecká doprava je zabezpečovaná letiskom Sliač, ktoré leží v katastrálnom území obce Sielnica a dotýka sa územia obce Badín. Poloha letiska sa nachádza v záujmovom území mesta Banská Bystrica.

Letisko má kódové označenie 4 D. Má spevnenú vzletovú a pristávaciu dráhu (VPD) s rozmermi 2.340 x 60 metrov. Je situovaná v smere 18-36. Vzletový a pristávací pás (VPP) má rozmery 2.520 x 300 metrov. Nadmorská výška letiska je stanovená výškou najvyššieho bodu VPD a má hodnotu 318 m n.m. (B.p.v.). Letisko je situované do členitého terénu, takže terén na určitých miestach prevyšuje ochranné pásma letiska. Vzletový a pristávací priestor smerujúci nad Banskú Bystricu je v hornej časti stočený smerom na východ.

Pre zvýšenie kvality leteckej dopravy na letisku Sliač je potrebné uvažovať s predĺžením VPD (3.200 m) a zlepšením výkonnosti terminálu a ostatných služieb. V rámci modernizácie letiska je uvažované so zvýšením bezpečnosti leteckej prevádzky. Ochranné pásma letiska sú uvedené v grafickej časti (Výkres č. 4 - Verejné dopravné vybavenie).

Vzhľadom na členitosť terénu je potrebné pri návrhu nových funkčných plôch a zariadení sledovať ich výškové usporiadanie.

V priestore FNsP F.D. Roosevelta na nám. L. Svobodu sa nachádza heliport orientovaný na zabezpečenie zdravotníckych služieb. Heliport Stredoslovenského ústavu srdcových a cievnych chorôb je situovaný v starom areáli nemocnice na Ceste k nemocnici. ÚPN mesta počíta v návrhovom období so zachovaním oboch heliportov, prípadne s ich modernizáciou podľa aktuálnych potrieb.

Pre zlepšenie dostupnosti letiska, ku ktorému je hlavný prístup uvažovaný z cesty I/69, vedenej po východnej strane letiska, sú po západnej strane letiska navrhnuté doplňujúce obslužné komunikácie (v závislosti na vybudovaní súbežnej vzletovej a pristávacej dráhy a objektov pre civilnú leteckú prevádzku). Zároveň je navrhovaná nová cesta po severnom okraji letiska, zabezpečujúca prepojenie na Badín a cesta vedená od cesty I/69 na cestu III/066019 s úpravou usporiadania ciest v priestore Veľká Lúka.

*

Ochranné pásma letiska Sliač aj oboch heliportov sú podľa poskytnutých údajov Leteckého úradu SR vyznačené v grafickej časti ÚPN mesta vo výkresoch

- výkres č. 4 – Verejné dopravné vybavenie,
- výkres č. 7c – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia – Limity územia,

a popísané v kapitole B.9.6. Vymedzenie ochranných pásem dopravy.

Ochranné pásma letiska letiska Sliač aj oboch heliportov sú z hľadiska dopadu na územie mesta schematicky vyznačené aj v priloženej schéme „Letecká doprava“.

B.13.1.2.8. Pešia a cyklistická doprava

Základným prvkom pešej dopravy je pešia zóna v historickom jadre tvorená Námestím SNP a Dolnou ulicou s priečnymi prepojeniami v trase Lazovná, Horná Strieborná a Národná ulica. Z Námestia SNP vedú hlavné smery pešej dopravy na Námestie Slobody a ďalej na autobusovú a železničnú stanicu. Pešiu zónu mesta je potrebné naďalej dotvárať v založenej koncepcii v trase Europa Shopping Center – Námestie Slobody systémom prepojenia týchto dvoch priestorov hlavnou pešou osou v trase: Vajanského námestie – Dolná ulica – Námestie SNP – Horná ulica – Námestie Slobody s priečnymi koridormi uličného systému Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica a sekundárnou pešou osou v trase Vajanského námestie – Kuzmányho ulica – ul. J. Cikkera – Pamätník SNP – ul. ČSA – Námestie Slobody.

Pre pešiu dopravu v tomto priestore sa využívajú aj chodníky vo verejne dostupnom parku medzi Kapitulskou ul. a Nám. Slobody. Chodníky vo verejne dostupnom mestskom parku ležia mimo hlavných prúdov a majú rekreačný charakter. Doplňujúcim smerom pešej dopravy je obchodná vybavenosť (BILLA, Kaufland) pozdĺž Štefánikovho nábrežia a Stavebnej ulice.

Riešenie pešej dopravy predpokladá vedenie chodníkov pozdĺž komunikácií i v samostatných trasách. Pre križovanie peších trás s najviac zaťaženými komunikáciami uvažuje ÚPN mesta s mimoúrovňovým križovaním podľa podrobnejšieho riešenia resp. podľa detailnejšej ÚPD. Sú to najmä tieto:

- križovania peších trás so súčasnou trasou cesty I/66 hlavne v priestor prepojenia Národnej ulice s Urpínom, pri zimnom štadióne na Stavebnej ulici, od ESC na Urpín, rekonštrukcia existujúcich podchodov,
- pre prepojenie predstaničného priestoru s výrobným areálom Smrečiny (resp. s výhľadovými plochami občianskeho vybavenia na jeho území) predĺženie podchodu železničnej stanice Banská Bystrica až na okraj tohto areálu,
- vo väzbe na výhľadovú funkčnú transformáciu celého priestoru Smrečiny druhý podchod pod koľajiskom železničnej stanice v jeho východnej časti,
- križovania peších trás s rýchlostnou cestou R1 v priestore na Kačici, v smere na Bánoš, pri OD TESCO (prepojenie s výrobno-obslužnou zónou Kráľová), pod ZVT a v Kremničke (prepojenie so športovo-rekreačným areálom),
- križovanie so Švermovou ulicou – Krajský úrad, Úsvit,
- podchod pod okružnou križovatkou ulíc Na Troskách, Kuzmányho, obslužnej komunikácie na Belveder a vetvy ku svetelnej križovatke pri ESC,
- križovania peších trás s vonkajším mestským okruhom v ČM XI Rudlová a XII Sásová.

V existujúcich, hlavne obytných zónach, navrhuje ÚPN mesta dobudovať pešie námestia, a to najmä v zónach Sásová, Radvaň a Podlavice, ako aj pešie trasy. V rámci novo navrhovaných zón uvažuje s riešením peších námestí a promenád, ktoré budú spresňované v podrobnejších územnoplánovacích dokumentáciách.

V rámci jednotlivých plôch navrhuje ÚPN mesta rozptylové plochy a námestia, cez ktoré sú vedené významné pešie trasy. Tieto trasy dopĺňa pozdĺž existujúcich aj navrhnutých komunikácií jednostrannými, resp. obojstrannými chodníkmi, ktoré sú následne prepojené na turistické trasy a chodníky mimo zastavané územie mesta Banská Bystrica.

Riešenie cyklistických trás vychádza jednak z „Koncepcie cyklistickej dopravy na území mesta Banská Bystrica“, spracovanej ako podklad pre zapracovanie do územného plánu mesta (ÚHA mesta Banská Bystrica v spolupráci s OZ pre rozvoj nemotorovej dopravy, 07/2006), jednak z Územného generelu nemotorovej dopravy mesta Banská Bystrica (Ing. arch. Vladimír Letovanec – Future, 12/2011). Táto koncepcia uvažuje s pomerne rozsiahlou sieťou cyklistických trás a je vzhľadom na danosti územia orientovaná najmä na rozvoj cyklistických trás rekreačného a športového charakteru. Tieto sú súčasťou rozvoja

prímestskej rekreácie a sú riešené v synergii s ostatnými druhmi dopráv, s vytvorením prepojeného systému motoristickej a nemotoristickej dopravy.

Na území mesta nie sú v súčasnosti vybudované samostatné cyklistické trasy. Členitosť väčšiny územia mesta vytvára špecifické podmienky pre trasovanie cyklistickej dopravy v rámci účelových trás na jeho území. V miestach intenzívnej automobilovej dopravy, kde je z hľadiska bezpečnosti nevhodné viesť cyklistickú dopravu v jednom koridore s automobilovou dopravou, je potrebné riešiť samostatné cestičky pre cyklistov.

Pri realizácii mestskej účelovej cyklistickej dopravy navrhuje ÚPN mesta

- v miestach s nižšou intenzitou dopravy využiť pre vedenie cyklistických trás obslužné komunikácie bez potreby budovania samostatných cestičiek pre cyklistov s nasledovnými možnosťami riešenia:
  - zrušenie jedného jazdného pruhu pre dopravu,
  - zavedenie jednosmernej premávky pre automobily s cyklistickou trasou vedenou obojsmerne,
  - zrušenie parkovacieho pruhu,
  - začlenenie cyklistickej trasy do koridoru komunikácie,
- systém cyklistických komunikácii a trás realizovať ako vzájomne prepojenú sieť mestských a rekreačných cyklistických trás,
- hlavné mestské cyklistické trasy – radiály realizovať mimo frekventovaných komunikácii a komunikácii s veľkým pozdĺžnym sklonom.

V smere východ-juh je trasovaná základná cyklotrasa pozdĺž rieky Hron, ktorá na území mesta okrem rekreačnej funkcie plní aj funkciu účelovej cyklotrasy. V priestore od železničnej zastávky Radvaň po administratívnu hranicu mesta je súčasťou tzv. Rodinnej cestičky Banská Bystrica – Zvolen. Od tejto trasy je do jednotlivých zón vedená základná sieť cyklotrás, ktorá prepája centrum mesta z ostatnými časťami mesta v smere na sever Sásová, Rudlová, Kostiviarska, Jakub a Uľanka, v smere na západ Radvaň -Fončorda, Podlavice, v smere na juh Radvaň, Kráľová, Kremnička, Rakytovce, Iliaš a v smere na východ Šalková, Senica.

Základné trasy navrhuje ÚPN mesta najmä po komunikáciách nižších funkčných tried. Pokiaľ musia byť vedené pozdĺž komunikácií vyšších funkčných tried (B1, B2), sú navrhované ako segregované trasy, v priaznivých priestorových podmienkach ako trasy samostatné. Osobitne sú navrhované trasy zabezpečujúce napojenie siete mestských cyklistických trás na cykloturistické trasy v extraviláne mesta a jeho záujmovom území.

Podrobnejšie vedenie trás cyklistickej dopravy, resp. spresnenie základných trás z ÚPN mesta je riešené v Územnom genereli nemotorovej dopravy mesta Banská Bystrica (12/2011).

Trasy pešej a cyklistickej dopravy v riešenom území a návrh ich rozvoja sú uvedené v priložených schémach „Schéma peších trás“ a „Schéma cyklistických trás“.

B.13.1.2.9. Špeciálna a rekreačná doprava

Z hľadiska špeciálnej dopravy navrhuje ÚPN mesta vybudovanie kabínkovej lanovky z priestoru Trosky na vrch Urpín podľa schválených zmien ÚPN CMZ Banská Bystrica – časť Hušták - Belveder.

Z hľadiska rekreačnej dopravy rešpektuje ÚPN mesta návrh vybudovania OHDZ – kabínkovej lanovky prepájajúcej turistické centrum U Ruskov s medzistanicou pri lyžiarskych mostíkoch a ďalej až na vrchol Skalky, ako aj sedačkové lanovky a lyžiarske vleky podľa schválených Zmien a doplnkov ÚPN aglomerácie Banská Bystrica, XII.etapa – Lokalita č. 147 – Centrum rekreácie a cestovného ruchu Banská Bystrica – Králiky.

V návrhu sú zdokumentované aj trasy pre bežecké lyžovanie, ktoré sú v prevažnej miere vedené po existujúcich lesných a poľných cestách v peáži s letnými turistickými bežeckými a cyklistickými trasami.

Uvedené dopravné zariadenia sú znázornené v grafickej časti ÚPN mesta (Výkres č. 4 - Verejné dopravné vybavenie).

B.13.2. Návrh verejného technického vybavenia – zásobovanie vodou

B.13.2.1. Širšie vzťahy

Súčasný stav zásobovania pitnou vodou

Mesto Banská Bystrica nie je sebestačné kryť potrebu pitnej vody iba z vlastných vodárenských zdrojov.

Zabezpečenie potrebného množstva pitnej vody pre verejný vodovod mesta je riešené odberom vody z Pohronského skupinového vodovodu (ďalej len PSV) a z vodárenských zdrojov nachádzajúcich sa v záujmovom území mesta – vodárenský zdroj Ľadová studňa a doplňujúci vodárenský zdroj Tajov.

Vodárenské zdroje nadradenej vodárenskej sústavy PSV sú nasledovné:

Tab. B.13.2.1-1 Podzemné vody v Harmaneckej doline

Názov vodárenského zdroja	Výdatnosť $l.s^{-1}$
Zalámaná 1,2,3	17,3
Tunel	209,8
Veľké a Malé Cenovo	21,9
Matanovo	41,0
Čierno I, II	75,1
Spolu	382,2

Tab. B.13.2.1-2 Podzemné vody v Starohorskej doline

Názov vodárenského zdroja	Výdatnosť $l.s^{-1}$
Jergaly	150,0
Štubne	30,0
Generál Čunderlík	40,0
Starý mlyn	11,0
Podzemný tok Jelenec	60,0
Spolu	291,0

Tab. B.13.2.1-3 Vodárenské zdroje pre vodovod Banská Bystrica

Názov vodárenského zdroja	Výdatnosť $l.s^{-1}$
Slov. Ľupča- Ľadová studňa	85,0
DVZ Tajov	20,0
DVZ Iliaš	40,0
Spolu	145,0

- vodárenské zdroje PSV spolu 673,2 $l.s^{-1}$
- vodárenské zdroje mimo riešeného územia (bez DVZ Iliaš) spolu 778,2 $l.s^{-1}$

Distribučný systém vodovodných privádzačov zásobuje vodojemy pre jednotlivé tlakové pásma a zásobovacie oblasti, ako z nadradeného vodovodného systému, tak aj z vlastných zdrojov s možnosťou alternatívneho plnenia príslušných vodojemov. Celková dĺžka vodovodných privádzačov je 53.869 m.

Z nadradenej vodárenskej sústavy sú cez distribučný VDJ Sásová okrem mesta Banská Bystrica zásobované obce Nemce, Kynceľová, Selce – Kopanice a časť mesta XIII Senica.

Z distribučného VDJ Fončorda je cez vodovod Pršianska terasa zásobovaná obec Malachov.

Zástavba v obci Králiky, nachádzajúca sa v katastrálnom území Radvaň je zásobovaná z verejného vodovodu obce Králiky.

Súčasný stav odvádzania a likvidácie odpadových vôd

V rámci realizácie stavby „Banská Bystrica – sústava na likvidáciu odpadových vôd“ boli na verejnú kanalizáciu mesta napojené obce Selce, Nemce, Kynceľová a Badín. V rámci stavby sa vytvorili podmienky, aby sa na verejnú kanalizáciu mesta mohli napojiť aj obce Tajov a Malachov.

Čistenie odpadových vôd zabezpečuje ČOV Banská Bystrica.

Návrh

ÚPN mesta Banská Bystrica v rámci širších vzťahov:

- rešpektuje existujúci nadradený vodárenský systém Pohronského skupinového vodovodu a jeho nenahraditeľnej funkcie pri zabezpečovaní mesta Banská Bystrica pitnou vodou,
- rešpektuje využívanie VZ Ľadová studňa pre verejný vodovod mesta a verejný vodovod v ČM XV Šalková,
- rešpektuje zásobovanie pitnou vodou zástavby v obci Králiky, nachádzajúcej sa v k.ú. Radvaň z verejného vodovodu obce Králiky,
- rešpektuje štúdiu „Rozvoj verejných vodovodov v okresoch Banská Bystrica a Zvolen“ a rezervuje územie pre výhľadové trasovanie prívodu DN 1000, 1200 Horehronského skupinového vodovodu z VN Hronček cez územie mesta, plochu pre distribučný vodojem Sásová s objemom 2 x 10.000 m^3 a kótou hladiny 460,0 m n.m., ako aj výhľadové trasovanie prívodu DN 500 od distribučného vodojemu Sásová do distribučného vodojemu Badín,
- rešpektuje skupinovú kanalizáciu Banská Bystrica s napojením obcí Selce, Nemce, Kynceľová, Tajov, Malachov a Badín s čistením odpadových vôd na ČOV Banská Bystrica.

B.13.2.2. Vodohospodárska problematika mesta Banská Bystrica

B.13.2.2.1. Vodárenské zdroje

Súčasný stav

V riešenom území mesta Banská Bystrica sa nachádzajú a na hromadné zásobovanie sa využívajú nasledujúce vodárenské zdroje:

Tab. B.13.2.2.1-1 Vodárenské zdroje na území mesta Banská Bystrica

Názov vodárenského zdroja	Výdatnosť $l.s^{-1}$
Laskomer - 21 prameňov	19,0
Iliaš – vrt	40,0
Sásová - Štepnica	3,0
Jakub - Grunty	4,0
Skubín 1,2	1,0
Šalková - Kosienky	9,0
Králiky – Stádlo (k.ú. Radvaň)	1,5
Králiky – Stredný (k.ú. Radvaň)	1,0
Králiky – Čutková (k.ú. Radvaň)	4,0
Spolu	82,5

Uvedené vodárenské zdroje majú stanovené ochranné pásma (podrobnosti sú uvedené v Prieskumoch a rozboroch pre ÚPN mesta Banská Bystrica, marec 2005, kapitola J.3.2.2.2. Ochrana vodných pomerov a vodárenských zdrojov).

Návrh

ÚPN mesta Banská Bystrica z hľadiska vodárenských zdrojov rešpektuje existujúce využívané vodárenské zdroje pre verejné zásobovanie nachádzajúce sa v katastrálnom území mesta.

B.13.2.2.2. Zásobovanie pitnou vodou

Súčasný stav

Zásobovanie pitnou vodou v meste Banská Bystrica zabezpečuje verejný vodovod v správe StVPS, a.s. – Závod 01 Banská Bystrica.

B.13.2.2.2.1. Stručný popis nadradeného vodovodného systému

Nadradený vodovodný systém zabezpečuje dodávku vody pre distribučné vodojemy z dvoch vodovodných privádzačov – Pohronského skupinového vodovodu (PSV) a Jergalského vodovodu. Vetva Jergalského vodovodu privádza vodu cez prepojovací uzol Jakub na hlavný distribučný vodojem (HDV) Sásová s kótou max. hladiny 531,00 m n.m. potrubím DN 800.
Vetva PSV je hlavným zdrojom pre vodojemy Rakytovce, Pivovar, spotrebisko Uľanka a doplňujúcim resp. náhradným zdrojom pre vodojemy Niklová, Radvaň I. a Laskomer.

B.13.2.2.2.2. Stručný popis vodovodného systému mesta Banská Bystrica

Distribučný systém privádzačov zabezpečuje dodávku vody pre sústavu vodojemov, ktoré sú výškovo osadené podľa jednotlivých spotrebísk a tvoria akumuláciu pre 34 zásobovacích oblastí mesta, do ktorých je voda dodávaná cez príslušné merné miesta.

Hlavný distribučný vodojem Sásová s objemom 10.000 m^3 je zdrojom pre dve hlavné vetvy distribučného systému – Vetvu A (severná) a Vetvu B (južná), ktoré sú napájané z distribučného potrubia z HDV cez rozdeľovací objekt I (RO I) Sásová.

<u>Vetva A (severná vetva):</u> z RO I napája privádzačom DN 400 vodojemy východnej časti mesta, a to priamo VDJ Rudlová (RU-SA) IV. tl. pásmo 2 x 1.500 m^3, max. hladina 480 m n.m. a VDJ Rudlová (RU-SA) III. tlakové pásmo 3.000 m^3, max. hladina 460 m n.m. Cez rozdeľovací objekt II (RO II) Sásová napája prerušovací VDJ Rovne 650 m^3, max. hladina 460 m n.m., z ktorého zásobuje VDJ Stráže 650 m^3/430 m n.m., VDJ Bánoš 2 x 650 m^3/395 m n.m., VDJ Urpín 650 m^3/400 m n.m. a odbočkami s prípadnou redukciou tlaku časti mesta, ktoré nie sú pokryté akumuláciou z priľahlých vodojemov: Sásová – Okál, Cesta k nemocnici, Rooseveltova stará nemocnica, bytové domy „liaty betón“ a podľa potreby s regulačným zariadením pôvodnú obec Sásová.

Priamo z distribučného potrubia DN 700 je napájaný VDJ Rudlová (RU-SA) V. tl. pásmo 2 x 3.000 m^3, 2 x 650 m^3/505 m n.m. a skupinový vodovod Nemce – Senica cez VDJ Nemce 100 m^3/460 m n.m. a VDJ Senica 100 m^3/430 m n.m.

<u>Vetva B (privádzač Juh):</u> napája privádzačom DN 400 VDJ Niklová 2 x 650 m^3/480 m n.m. a distribučný VDJ Fončorda 10.000 m^3/480 m n.m., z ktorého je vetvou B2 – DN 500 zásobovaná ČS Pršianska terasa 4.000 m^3/460 m n.m. a z nej výtlačným potrubím DN 500 napájaný VDJ PT V. tl. pásmo 2 x 5.000 m^3/525 m n.m., výtlačným potrubím DN 300 VDJ PT IV. tlakové pásmo 2 x 2.500 m^3/495 m n.m. a prepojovacím potrubím DN 500 VDJ Fončorda III. tlakové pásmo. Podružnou vetvou B1 (Juh II. časť), ktorá je napojená na VDJ Niklová, sú napájané VDJ Hrby I. 1.500 m^3/460 m n.m. pre FNsP F.D.Roosevelta nemocnicu, VDJ Hrby II. 3.000 m^3/460 m n.m., VDJ Fončorda II. tlakové pásmo 2 x 400 m^3/430 m n.m., VDJ Fončorda III. tl. pásmo 650 m^3/460 m n.m. a odbočkami s prípadnou redukciou tlaku zásobovacia oblasť Graniar I a II, ZAaRES a plážové kúpalisko.

Z VDJ Fončorda III. je prívodom Juh III. časť DN 400 voda dodávaná do VDJ Radvaň II. tlak. pásmo 2 x 1.000 m^3/429,60 m n.m. a VDJ Radvaň I. tlak. pásmo 2 x 1.500 m^3/403 m n.m.

Privádzače z vlastných zdrojov

1. Privádzačom Ľadová studňa – Banská Bystrica DN 500 zo zdroja s výškou hladiny 403 m n.m. s výdatnosťou 85-140 $l.s^{-1}$ sú napájané VDJ Biotika Slovenská Ľupča a potrubím DN 400 VDJ Hlinisko. Na tento privádzač je napojený aj privádzač DN 250 z VZ Môlča – Teplica s výdatnosťou 9 $l.s^{-1}$. Na privádzač Ľadová studňa – Banská Bystrica je priamo napojená skupina odberných miest zaradených do zásobovacej oblasti č. 33. Z tohto privádzača je po trase odbočkou DN 200 zásobovaná ČM XV Šalková.
2. Privádzač Laskomer, ktorého zdrojom je sústava prameňov v Laskomerskej doline sústredených do zbernej záchytky na kóte 450 m n.m. s výdatnosťou 19 $l.s^{-1}$, napája VDJ Laskomer.
3. Privádzač Tajov – Fončorda, ktorého zdrojom je sústava prameňov DVZ Tajov zvedených cez dve prerušovacie komory do zbernej záchytky na kóte 536 m n.m., pokračuje odtiaľ potrubím DN 300 do VDJ Fončorda III. tl. pásmo,
4. Privádzač Iliaš – Radvaň I. z DVZ Iliaš pozostáva z 2 vŕtaných studní opatrených ponornými čerpadlami s doporučeným maximálnym čerpaným množstvom 40 $l.s^{-1}$.

Z vodárenského zdroja Grunty sú priamo bez akumulácie zásobované časti mesta IV Kostiviarska a III Jakub. Z vodárenského zdroja Štepnica je priamo bez akumulácie zásobovaná historická časť časti mesta XII Sásová. Z vodárenského zdroja Skubín sú zásobované časti mesta VIII Podlavice a XIV Skubín.

B.13.2.2.3. Tlakové pásma

Mesto Banská Bystrica je rozložené v členitom teréne, preto je spotrebisko rozdelené na nasledujúcich 5 tlakových pásiem:

Tab. B.13.2.2.3-1 Tlakové pásma a vodojemy v meste Banská Bystrica

Tlakové pásmo	Vodojem (názov, objem v m^3)	Kóta max. hladiny (m n.m.)
I.	Banoš 2 x 650	395,0
	Urpín 650,0	400,0
	Radvaň I. 2 x 1.500	395,0
	Pivovar 2 x 1.000	403,0
	Hlinisko 2 x 2.500	387,0
	Laskomer 550	395,0
	Rakytovce 50	370,0
II.	Stráž 650	430,0
	Fončorda II. 2 x 400	426,0
	Radvaň II. 2 x 1.000	429,6
III.	Rudlová (RU-SA) III. 2 x 1.500 + 3.000 Prerušovací VDJ Rovne 650 Hrby I 1.500 Hrby II 3.000 Fončorda III. 5.650	460,0
IV.	Rudlová (RU-SA) IV. 2 x 1.500	480,0
	Pršianska terasa IV. 2 x 2.500	495,0
V.	Rudlová (RU-SA) V. 2 x 650 + 2 x 3.000	505,0
	Pršianska terasa V. 2 x 5.000	525,0

B.13.2.2.4. Rozvodná sieť

Súčasný stav

Rozvodnú sieť verejného vodovodu tvoria potrubia z rôznych materiálov a rôznych profilov. Celková dĺžka rozvodnej vodovodnej siete je 195.376 m, z toho v:

- I. tlakovom pásme 74.044 m,
- II. tlakovom pásme 51.087 m,
- III. tlakovom pásme 41.754 m,
- IV. tlakovom pásme 10.096 m,
- V. tlakovom pásme 18.395 m.

Tab. B.13.2.2.4-1 Rozvodné potrubie podľa tlakových pásiem a zásobovacích oblastí

ZO	Názov	Dĺžka v m
I. tlakové pásmo		
01	Hlinisko – Laskomer	33 782
06	Urpín	6 187
07	Pivovar	16 266
15	Radvaň	5 694
32	Bánoš	2 420
33	Ľadová studňa	4 709
08	Rakytovce	4 776
01	Liaty betón	210
	Spolu	74 044
II. tlakové pásmo		
02	Stráže	11 617
03	Fončorda II	17 180
16	Radvaň II	3 846
19	Grunty	9 603
21	Senica – Kynceľová	5 582
26	Sásová – obec	3 259
	Spolu	51 087
III. tlakové pásmo		
04	Fončorda III V. etapa	6 680
05	Fončorda III VI. etapa	4 977
10	Hrby II	7 114
11	RU-SA III I. etapa	4 956
12	RU-SA III II. etapa	2 690
20	Nemce	3 554
22	Podlavice	2 081
23	Skubín	3 493
24	Sásová - okál	2 140
34	Kačica	1 537
32	Cesta k nemocnici	440
	ostatné	2 092
	Spolu	41 754
IV. tlakové pásmo		
13	RU-SA IV	3 976
17	Graniar I	1 759
18	Graniar II	530
29	Malachov IV. tlakové pásmo	1 687
31	Suchý vrch, Motyčiny	2 147
	Spolu	10 096

ZO	Názov	Dĺžka v m
V. tlakové pásmo		
14	RU-SA V	7 260
25	Uľanka	3 810
30	Malachov V. tlakové pásmo	3 294
31	Pršianska terasa	4 031
	Spolu	18 395
	Rozvodné potrubie spolu	195 376

Návrh

ÚPN mesta Banská Bystrica z hľadiska zásobovania pitnou vodou[4]:

- rešpektuje existujúci vodárenský systém zásobujúci mesto pitnou vodou, ktorý vytvára podmienky pre zásobovanie územného rozvoja pitnou vodou,
- rešpektuje vodárenské zariadenia a ich pásma ochrany,
- navrhuje rekonštrukcie nevyhovujúcej rozvodnej siete vo všetkých častiach mesta,
- navrhuje zásobnú vetvu Východ – prepojenie hlavného distribučného VDJ Sásová (napojenie na distribučné potrubie DN 700) zásobným potrubím DN 200 s VDJ Bánoš, ktorá spolu s navrhovaným prerušovacím VDJ Východ s objemom 2 x 400 m^3, kótou max. hladiny 485 m n.m. zabezpečí zásobovanie pitnou vodou pre navrhované lokality bývania (Tatranská 1-2, Ploštiny 1-2, Borovicový háj 1-6, Klinčok 1-2, Kratiny 1-2), občianskeho vybavenia (nová ZO) a dodávku vody z PSV do VDJ Bánoš,
- navrhuje vodovod Rakytovce – Kremnička pre ČM X Rakytovce (ZO 08) a rozvojové plochy v južnej časti ČM VI Kremnička, napojený na prívod PSV v existujúcom mieste napojenia; návrh predstavuje realizáciu nového prívodného potrubia DN 150, nového vodojemu Rakytovce s objemom 500 m^3 s kótou max. hladiny 403,00 m n.m (ako VDJ Pivovar), nové zásobné potrubie DN 200, ktoré sa pred križovaním s PSV delí na dve vetvy - jedna vetva DN 150 sa cez redukčnú šachtu na kóte 340,00 n n.m. napája na existujúcu rozvodnú sieť vodovodu v ČM X Rakytovce (z tejto vetvy budú, pred redukčnou šachtou zásobované lokality Rakytovce – západ 4), druhá vetva DN 150 je trasovaná v súbehu s prívodom PSV do ČM VI Kremnička (z tejto vetvy budú zásobované lokality Rakytovce-západ 1 a 3, ako aj rozvojové lokality bývania Rakytovský potok 1 a 2, Pod Mladinami 1,2,4,5, ako aj občianskeho vybavenia v ČM VI Kremnička), nové hlavné rozvodné potrubie DN 150 v zastavanom území v ČM Rakytovce, rozšírenie rozvodnej vodovodnej siete do lokalít bývania Dolné lúky 1 a 2, Rakytovce – východ a do rozvojových lokalít bývania a občianskeho vybavenia, roz rozvodnú sieť v rozvojových lokalitách bývania a občianskeho vybavenia v ČM Kremnička a jej prepojenie na existujúcu rozvodnú sieť, redukciu tlaku na zásobných potrubiach na kóte 340,00 m n.m.,
- navrhuje vodovod Pod Suchým vrchom pre existujúcu zástavbu (ZO 31) a lokalitu územného rozvoja Pod Suchým vrchom 1,2 a Pod Suchým vrchom - terasa (čerpacia

[4] *V zmysle PHSR mesta Banská Bystrica na roky 2007-2013 a v ňom obsiahnutej stratégie rozvoja mesta má byť Banská Bystrica „čistým mestom“ s „čistou vodou, ktorú budeme piť, čistými vodnými tokmi v meste i okolí“ – táto vízia je zodpovedajúcim spôsobom zohľadnená v ÚPN mesta Banská Bystrica - v návrhu technického vybavenia.*
ÚPN mesta návrhom rozvoja technického vybavenia – vodného hospodárstva - vytvára predpoklady pre plnenie realizačných cieľov a opatrení z PHSR, a to najmä:
- *Realizačný cieľ 4.3: Modernizácia technickej infraštruktúry*
  - *Priorita 4.3.1: Rekonštrukcia vodovodnej siete,*
  - *Priorita 4.3.2: Dobudovanie a rekonštrukcia kanalizačnej siete,*
  - *Priorita 4.3.3: Dobudovanie kalového hospodárstva v ČOV, ale aj*
- *Realizačný cieľ 4.1.: Vytvárať urbanisticko-architektonické, dopravné, technické a stavebné podmienky pre zdravý, bezpečný a atraktívny život a pobyt v meste*
  - *Priorita 4.1.3: Zabezpečiť ochranu proti povodniam.*

stanica, výtlačné potrubie, vodojem, zásobné potrubie a rozvodná sieť s prepojením na existujúcu, likvidácia existujúcej ATS),

- navrhuje vodojem Kostiviarska pre vodovod v ČM IV Kostiviarska a III Jakub (ZO 19) lokalizovaný pri VZ Grunty,
- navrhuje pre vodovod v ČM XV Šalková (ZO 33) čerpaciu stanicu, výtlačné potrubie DN 100, vodojem Šalková s objemom 200 m^3 s kótou max. hladiny 415,00 m n.m., zásobné potrubie DN 150 napojené na existujúce rozvodné potrubie, rozšírenie rozvodnej siete do lokalít bývania Záhumnie 1-3, Šalková centrum, Pri Šalkovskom mlyne a do lokality vybavenosti v ČM na pravom brehu Hrona (mimo PP),
- navrhuje rozšírenie vodojemu Senica,
- navrhuje rozšírenie VDJ Pivovar,
- navrhuje vodojem Skubín s objemom 200 m^3 s kótou max. hladiny 460,00 m n.m. pre vodovod v ČM XIV Skubín (ZO 23), zásobné potrubie a rozvodnú sieť verejného vodovodu pre rozvojové lokality bývania Záhumnie 1A,1B,1C, rozšírenie rozvodnej siete vodovodu pre lokality bývania Podskalky 1A,1B,4 a AT stanicu pre zástavbu nad kótou 430,00 m n.m.,
- navrhuje rozšírenie vodovodu III. tlakového pásma v ČM XII Sásová (zásobné potrubie z VDJ Rudlová III. a rozvodná sieť pre lokality územného rozvoja Pieskovňa 1 a 2, Na plaváreň 1-3, Roháčovo 1-5 a občianske vybavenie, s redukciou tlaku na kóte 400 m n.m.),
- navrhuje rozvodnú sieť VI. tlakového pásma v ČM XII Sásová, napojenú na prívod do navrhovaného prerušovacieho VDJ Východ pre lokality územného rozvoja Ploštiny 1 a 2 a Tatranská 1 a 2,
- navrhuje vodovod Slnečné stráne – Kostiviarska lom, VDJ Slnečné stráne s objemom 150 m^3, kótou max. hladiny 480,00 m n.m. (vedľa existujúceho VDJ Niklová), zásobné potrubie z navrhovaného VDJ a rozvodnú sieť pre lokality územného rozvoja Slnečné stráne, pre lokality územnej rezervy navrhuje samostatný vodovod Slnečné stráne 1-4 (ČS pri VDJ Slnečné stráne, výtlačné potrubie, vodojem Lom s objemom 2 x 300 m^3, kótou max. hladiny 540 m n.m., zásobné potrubie DN 150 a rozvodnú sieť v lokalitách bývania a občianskeho vybavenia Lom Kostiviarska 1-3 s redukciou tlaku na kóte 475 m n.m., pre lokalitu bývania Kostiviarska – Nad lomom navrhuje ATS),
- navrhuje zásobné potrubie z DVDJ Fončorda a rozvodnú sieť IV. tlakového pásma pre lokality územného rozvoja Na Stráni (ČM XIV Skubín), Dolinky 1 a Havranské 1 a 2 (ČM IX Radvaň),
- navrhuje rozvodnú sieť IV. tlakového pásma vodovodu Fončorda napojenú na zásobný privádzač DVDJ Fončorda – ČS Pršianska terasa pre lokality územného rozvoja Prístav, Nad Tulskou 1 a 2, Moskovská – Pod vŕškami a Fončorda – Za Moskovskou,
- navrhuje rozvodnú sieť III. tlakového pásma napojenú na severnú vetvu zásobovacieho systému VDJ Rovne – VDJ Urpín pre rozvojovú lokalitu bývania Haškova a občianskeho vybavenia nad kótou 400,00 m n.m. (ČM XII Sásová),
- navrhuje zásobné potrubie napojené na zásobný privádzač VDJ Niklová – VDJ Fončorda III. kapacitne dimenzované aj pre existujúcu zástavbu v lokalite Graniar a rozvodnú sieť IV. tlakového pásma pre lokality územného rozvoja Graniar – Nad amfiteátrom 1-5, prepojenú na existujúcu rozvodnú sieť Graniar, ako aj vytvorenie jednej ZO (v súčasnosti ZO 17 a ZO 18),
- navrhuje zásobné potrubie napojené na privádzač VDJ Niklová – DVDJ Fončorda (od VDJ Hrby) a rozvodnú sieť IV. tlakového pásma pre lokality územného rozvoja vybavenosti nad Nám. L. Svobodu (pri FNsP F.D.Roosevelta) a lokality bývania Graniar 3 v ČM I Banská Bystrica a Laskomerská dolina v ČM VIII Podlavice,
- navrhuje zásobné potrubie z VDJ Hlinisko a rozvodnú sieť I. tlakového pásma pre lokality výroby, skladov a občianskeho vybavenia v ČM VII Majer a ČM XV Šalková,
- navrhuje rozvodnú sieť I. tlakového pásma napojenú na prívod z VZ Ľadová studňa pre rozvojové lokality občianskeho vybavenia a výroby v ČM XIII Senica,

- navrhuje vo väzbe na uvažovaný územný rozvoj rozšírenie existujúceho verejného vodovodu v ČM I Banská Bystrica (občianske vybavenie Urpín, občianske vybavenie v nive Tajovského potoka, výroba Partizánska cesta), v ČM VI Kremnička (Zhora Vyšného potoka 1,2, Pod remízou), v ČM VIII Podlavice (Pod Dúbravou – záhrady, Nad cintorínom), v ČM IX Radvaň (Pršianska terasa, Piesky 1,2, Stupy, Nad Stupami, Repkovská), v ČM X Rakytovce (Dolné Lúky 1-2, Rakytovce - východ), v ČM XIII Senica (Na Hrbe, Pri cementárni), v ČM XIV Skubín (Podskalky 1A,1B a 4), v ČM XV Šalková (Záhumnie 1-3, Šalková - centrum, Pri Šalkovskom mlyne a občianske vybavenie) a v ČM XVI Uľanka (Pri ihrisku, Chemika),
- navrhuje rozšírenie rozvodnej siete vodovodu Králiky pre rozvojové lokality bývania Farárova, Stádlo a Pri ihrisku.

B.13.2.2.5. Potreba pitnej vody pre mesto Banská Bystrica k roku 2025 pre počet do 100 000 (94.597) obyvateľov

Potreba pitnej vody je vyčíslená podľa Vyhlášky MŽP SR č.684/2006 Z.z. zo 14.11.2006, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a kanalizácií a predstavuje:

Tab. B.13.2.2.5-1 Priemerná denná potreba pitnej vody

Odberateľ	Počet jednotiek	Špecif. potreba $l.jed^{-1}.d^{-1}$	Qd priem. $m^3.d^{-1}$
A. Obyvateľstvo	78.263 obyvateľov	145	11.348,1
	16.334 obyvateľov	135	2.205,1
A. spolu	94.597 obyvateľov		13.553,2
B. Občianske vybavenie	114.597 obyvateľov[1)]	80	9.168,0
C. Výroba	1.213 zamestnancov	60	72,8
	9.930 zamestnancov	80	794,4
	907 zamestnancov	120	136,1
			100,2[2)]
C. spolu			1.103,5
Qd priemerná potreba			23.824,7

Pozn.: 1) prechodné zvýšenie počtu obyvateľov presahuje 10 % obyvateľov započítaných v potrebe pre bytový fond,
2) potreba vody pre pivovar,
3) podrobný výpočet potreby vody je archivovaný u spracovateľa.

Maximálna denná potreba

$Q_{d\ max}$ = (13.553,2 + 9.168) x 1,3 + 1.103,5 = 30.641,1 $m^3.d^{-1}$ = 354,6 $l.s^{-1}$

Rozdelenie potreby pitnej vody podľa častí mesta

Tab. B.13.2.2.5-2 Priemerná denná potreba pitnej vody podľa častí mesta

časť mesta		obyvateľstvo	vybavenosť	výroba	spolu	
číslo	názov	$m^3.d^{-1}$	$m^3.d^{-1}$	$m^3.d^{-1}$	$m^3.d^{-1}$	$l.s^{-1}$
I	Banská Bystrica	2.891,3	4.621,0	7.512,3	152,8	7.665,1
II	Iliaš	33,2	8,0	41,2	4,3	45,5
III	Jakub	61,0	8,0	69,0	8,2	77,2
IV	Kostiviarska	364,3	216,0	580,3	6,2	586,5
V	Kráľová	37,8	169,0	206,8	95,7	302,5
VI	Kremnička	387,7	223,0	610,7	46,8	657,5
VII	Majer	40,6	55,0	95,6	170,0	265,6
VIII	Podlavice	413,9	87,0	500,9	6,0	506,9
IX	Radvaň	5.038,1	2.370,0	7.408,1	121,8	7.529,9
X	Rakytovce	283,2	71,0	354,2	40,3	394,5

časť mesta		obyvateľstvo	vybavenosť	výroba	spolu	
číslo	názov	$m^3.d^{-1}$	$m^3.d^{-1}$	$m^3.d^{-1}$	$m^3.d^{-1}$	$l.s^{-1}$
XI	Rudlová	1.741,1	558,0	2.299,1	-	2.299,1
XII	Sásová	1.757,9	596,0	2.353,9	4,0	2.357,9
XIII	Senica	138,7	87,0	225,7	170,0	395,7
XIV	Skubín	195,4	38,0	233,4	4,6	238,0
XV	Šalková	118,5	46,0	164,5	263,2	427,7
XVI	Uľanka	50,5	15,0	65,5	9,6	75,1
spolu		13.553,2	9.168,0	22.721,2	1.103,5	23.824,7

Tab. B.13.2.2.5-3 Maximálna denná potreba pitnej vody

časť mesta		obyv.	vybav.	spolu	výroba	spolu	
číslo	názov	$m^3.d^{-1}$	$m^3.d^{-1}$	$m^3.d^{-1}$	$m^3.d^{-1}$	$m^3.d^{-1}$	$l.s^{-1}$
I	Banská Bystrica	3.758,7	6.007,3	9.766,0	152,8	9.918,8	114,8
II	Iliaš	43,2	10,4	53,6	4,3	57,9	0,7
III	Jakub	79,3	10,4	89,7	8,2	97,9	1,1
IV	Kostiviarska	473,6	280,8	754,4	6,2	760,6	8,8
V	Kráľová	49,1	219,7	268,8	95,7	364,5	4,2
VI	Kremnička	504,0	289,9	793,9	46,8	840,7	9,7
VII	Majer	52,8	71,5	124,3	170,0	294,3	3,4
VIII	Podlavice	538,1	113,1	651,2	6,0	657,2	7,6
IX	Radvaň	6.549,5	3.081,0	9.630,5	121,8	9.752,3	112,9
X	Rakytovce	368,2	92,3	460,5	40,3	500,8	5,8
XI	Rudlová	2.263,4	725,4	2.988,8	-	2.988,8	34,6
XII	Sásová	2.285,3	774,8	3.060,1	4,0	3.064,1	35,5
XIII	Senica	180,3	113,1	293,4	170,0	463,4	5,3
XIV	Skubín	254,0	49,4	303,4	4,6	308,0	3,6
XV	Šalková	154,0	59,8	213,8	263,2	477,0	5,5
XVI	Uľanka	65,7	19,5	85,2	9,6	94,8	1,1
spolu		17.619,2	11.918,4	29.537,6	1.103,5	30.641,1	354,6

Tab. B.13.2.2.5-4 Maximálna hodinová potreba pitnej vody

časť mesta		Bytový fond	Výroba	Spolu
číslo	názov	$l.s^{-1}$	$l.s^{-1}$	$l.s^{-1}$
I	Banská Bystrica	203,4	10,2	213,6
II	Iliaš	1,1	0,5	1,6
III	Jakub	1,9	0,9	2,8
IV	Kostiviarska	15,7	0,6	16,3
V	Kráľová	5,6	5,5	11,1
VI	Kremnička	16,6	4,2	20,8
VII	Majer	2,6	11,5	14,1
VIII	Podlavice	13,5	0,6	14,1
IX	Radvaň	200,7	3,5	204,1
X	Rakytovce	9,6	3,8	13,4
XI	Rudlová	62,3	-	62,3
XII	Sásová	63,7	0,4	64,1
XIII	Senica	6,1	5,2	11,3
XIV	Skubín	6,3	0,5	6,8
XV	Šalková	4,5	16,2	20,7
XVI	Uľanka	1,8	1,0	2,8
spolu		615,4	64,6	680,0

Poznámka: + uvažovaná potreba pre 1.smenu

B.13.2.2.6. Posúdenie vodárenských zariadení

Na základe známych podkladov, mierky spracovania ÚPN mesta a delenia verejného vodovodu na tlakové pásma a zásobovacie oblasti nie je možné v rámci ÚPN posúdiť kapacitné možnosti jednotlivých zariadení (vodojemy, zásobné potrubia, rozvodná sieť) v častiach mesta: I Banská Bystrica, IX Radvaň, XI Rudlová a XII Sásová.

ÚPN mesta navrhuje spracovanie štúdie zásobovania pitnou vodou, ktorá komplexne posúdi kapacity existujúcich vodárenských zariadení a potrebu realizácie nových vodárenských zariadení pre komplexné zabezpečenie zásobovania pitnou vodou uvažovaného územného rozvoja.
Návrh zásobovania pitnou vodou pre jednotlivé časti mesta je podrobnejšie spracovaný v závere kapitoly Vodné hospodárstvo.

Navrhované zariadenia sú v zmysle znenia stavebného zákona[5] špecifikované ako verejnoprospešné stavby a sú uvedené v príslušnej kapitole textovej časti a v záväznej časti ÚPN mesta.

Regulatívy vodného hospodárstva pre rozvoj územia sú uvedené v príslušnej kapitole textovej časti a v záväznej časti ÚPN.

Pozn.: Kapitola bola prepracovaná podľa záverov pripomienkového konania ku konceptu ÚPN mesta Banská Bystrica a podľa Prevádzkového poriadku vodovodu Banská Bystrica (Hydroprojekt Banská Bystrica, 10/2009).

B.13.2.3. Zásobovanie úžitkovou vodou

Súčasný stav

Táto kapitola bola v etape prieskumov a rozborov spracovaná podľa podkladov poskytnutých SVP, š.p., OZ Povodie Hrona Banská Bystrica, ktorý eviduje rozhodnutia o nakladaní s vodami.

V súčasnosti je v meste aktuálny 1 podnik, ktorý odoberá úžitkovú vodu z tokov, a to Smrečina Holding I., a.s. z Hrona.

Rozhodnutie na odber vody z Tajovského potoka bolo vydané pre podnik Slovenka, a.s., ktorý už v súčasnosti neexistuje.

Rozhodnutie na odber vody z Malachovského potoka bolo vydané pre bývalý podnik ZVT, ale platilo aj pre bývalý pivovar Urpín, s.r.o. a areál ASR. Pivovar Urpín už úžitkovú vodu neodoberá, ZVT v pôvodnej podobe neexistuje a ďalšie podklady neboli k dispozícii.

Rozhodnutie na odber povrchovej vody z Hrona bolo vydané pre Stredoslovenskú cementáreň, ktorá už v súčasnosti tiež neexistuje.

Návrh

ÚPN mesta Banská Bystrica z hľadiska zásobovania úžitkovou vodou:

- rešpektuje existujúce systémy zásobovania, ktoré sa realizujú v zmysle platnej legislatívy na úseku vodného hospodárstva[6] a rozhodnutí orgánov štátnej vodnej správy,
- navrhuje využitie úžitkového vodovodu pre bývalú Cementáreň pre potreby industriálnej zóny Šalková – Majer.

[5] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č.50/76 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov*

[6] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 364/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov (vodný zákon).*

B.13.3. Návrh verejného technického vybavenia – odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

B.13.3.1. Odvádzanie odpadových vôd – súčasný stav

V súčasnosti je ukončená I. a II. etapa stavby „Banská Bystrica – sústava na likvidáciu odpadových vôd“. Kmeňová stoka A od ČOV po Kráľovú bola rekonštruovaná a v úseku Kráľová – napojenie zberača AP od železničnej stanice bola vybudovaná nová súbežná stoka. Kmeňová stoka má charakter jednotnej kanalizácie. V rámci stavby bolo vybudovaných 44.172 m nových kanalizačných sietí a 20.320 m rekonštrukcií existujúcich zberačov. Na verejnú kanalizáciu mesta boli okrem časti mesta II Iliaš, III Jakub, XIII Senica a XV Šalková napojené aj obce Badín, Kynceľová, Nemce a Selce. V dobe spracovania návrhu ÚPN sa realizuje napojenie obcí Malachov a Tajov na verejnú kanalizáciu mesta.

Na sieti je vybudovaných 16 odľahčovacích komôr dažďových vôd s pomerom odľahčovania 1:5 a s vyústením odpadových vôd po odľahčení do centrálnej ČOV.

Stručný popis kanalizačnej siete

Kostru siete tvorí kmeňová stoka A, ktorá v súčasnosti začína v časti mesta XV Šalková. Pokračuje po pravom brehu Hrona, pozdĺž cesty I/66 celým mestom a je ukončený v ČOV Banská Bystrica. Po trase sú postupne zaúsťované jednotlivé hlavné zberače: AA (Rakytovce), do ktorého je zaústený zberač AA-0 z Badína, AB (Kremnička), AC (Pršianska Terasa STS), AD (Pršianska Terasa), AE (Radvaň), AF (Fončorda), AG (Jilemnického ulica), AH (Skubín, Podlavice, Graniar II, časť Tajovského ulice, Fončorda - Trieda Hradca Králové, Švermova, Belveder), AI (Školská ulica, Belveder, Hurbanova, Janka Kráľa), AJ (Jakub, Kostiviarska, Stráže, Karlovo, sídlisko Sever, Lazovná, Fortnička), AK (Kuzmányho ulica, Národná, Kapitulská, Nám. Š. Moysesa), AL (Uhlisko), AM (sídlisko Rudlová-Sásová, Rudlovská cesta, Skuteckého, Horná, Partizánska cesta, ČSA), AN (Trieda SNP, Partizánska cesta, Cesta k nemocnici, priemyselná zóna východ), AO (Sídlisko, športové gymnázium), AP (smer žel.stanica), AR (Majer), AS (Nemce, Kynceľová, Selce, Senica) AT (Šalková – južná časť) a AX (Iliaš).

B.13.3.2. Čistenie odpadových vôd – súčasný stav

Odpadové vody odvádzané verejnou jednotnou kanalizáciou mesta sú privádzané hlavným zberačom A do ČOV Banská Bystrica. ČOV je vybudovaná na pravom brehu Hrona v k.ú. Rakytovce a Badín.

Z projektov ISPA bola realizovaná stavba „Rozšírenie ČOV Banská Bystrica“.

Kapacita ČOV po rozšírení je 190.830 EO (ekvivalentných obyvateľov), 32.250 $m^3.d^{-1}$. Recipientom vyčistených odpadových vôd je rieka Hron.[7]

B.13.3.3. Odvádzanie a čistenie odpadových vôd – návrh

ÚPN mesta z hľadiska odvádzania a čistenia odpadových vôd :

- rešpektuje existujúci systém odvádzania odpadových vôd kanalizačným komplexom mesta s čistením na ČOV Banská Bystrica,
- rešpektuje stavbu „Banská Bystrica – sústava na likvidáciu odpadových vôd – III.etapa“, ktorá bude riešiť obnovu (nedostatočná kapacita hlavných zberačov a uličných stôk) a rozšírenie stokovej siete, ktorá nebola realizovaná v rámci predchádzajúcich etáp (bývalá obec Rudlová),
- navrhuje splaškovú kanalizáciu na ulici Stupy a Stromová v ČM IX Radvaň,
- navrhuje odvádzanie odpadových vôd z lokalít územného rozvoja do verejnej jednotnej kanalizácie mesta a jej rozšírenie v zmysle hydrotechnickej situácie (hranice

[7] *Podrobnejší popis bol spracovaný v rámci Prieskumov a rozborov pre ÚPN mesta Banská Bystrica (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica – marec 2005).*

odkanalizovaného územia a príslušné odtokové koeficienty), ktorá je súčasťou DÚR stavby „Sústava odkanalizovania a čistenia odpadových vôd Banská Bystrica“,

- navrhuje rozšírenie verejnej kanalizácie formou splaškovej kanalizácie v lokalitách uvažovaného územného rozvoja, ktoré sa nachádzajú mimo odkanalizovaného územia existujúcej verejnej kanalizácie, resp. v blízkosti zastavaného územia so splaškovou kanalizáciou,
- navrhuje v ČM XVI Uľanka verejnú splaškovú kanalizáciu s ČOV Uľanka,
- navrhuje potrebu riešenia odvádzania vôd z povrchového odtoku (dažďové vody) zo zastavaného územia s deleným systémom odvádzania odpadových vôd (existujúca zástavba a plochy uvažovaného územného rozvoja),
- v rámci riešenia odtokových pomerov navrhuje malú vodnú nádrž (MVN) Havranské na akumuláciu vôd z povrchového odtoku z územia mimo povodia verejnej kanalizácie mesta; prevádzkový poriadok nádrže musí spĺňať požiadavky správcu verejnej kanalizácie,
- navrhuje orientačné trasovanie recipientov vôd z povrchového odtoku, pričom nešpecifikuje množstvá vôd a profily jednotlivých recipientov,
- navrhuje zachovanie terénnych depresií a korýt drobných a občasných tokov, recipientov vôd z povrchového odtoku) a navrhuje pri príprave územia na výstavbu v prvom rade riešiť odvádzanie vôd z povrchového odtoku z rozvojových lokalít a priľahlého povodia.

Potrebu riešiť problematiku odvádzania vôd z povrchového odtoku navrhuje ÚPN mesta z nasledujúcich dôvodov:

- Slovensko ako jeden zo štátov EU musí plniť Rámcovú smernicu 2000/60/ES, konkrétne ide o smernicu rady 91/271/EHS z 21.5.1991 o čistení mestských odpadových vôd (oddelenie vôd z povrchového odtoku od splaškových odpadových vôd odvádzaných verejnou kanalizáciou mesta),
- zástavbou územia v súčasnosti väčšinou s trvalým trávnym porastom sa zvýši odtokový koeficient zo súčasného 0,1 resp. 0,15 na 0,4 (RD) resp. 0,6,
- väčšina rozvojových plôch sa nachádza mimo hranice súčasného zastavaného územia v povodiach miestnych drobných tokov, ktoré boli v rámci výstavby sídlisk (Rudlová – Sásová, Fončorda – Internátna, Tulská, Zelená ulica a ulica J. Chalupku) upravené do krytého rúrového profilu a tvoria súčasť kanalizačnej siete mesta,
- zástavbou sa zvýši odtečené množstvo vôd z povrchového odtoku a kapacity upravených úsekov drobných tokov pravdepodobne nebudú postačovať na odvedenie hlavne extrémnych odtokov,
- najnepriaznivejšia situácia sa javí v povodí Rudlovského potoka.

B.13.3.4. Množstvo splaškových odpadových vôd

Podľa vyčíslenej potreby pitnej vody bude podľa STN 75 6101 množstvo splaškových vôd v roku 2025 nasledovné:

- priemerný denný prietok splaškových vôd (bez ČM XVI): 24 704,0 $m^3.d^{-1}$ = 275,0 $l.s^{-1}$,
- najväčší prietok splaškových vôd $Q_{h\ max}$ = 1,7 x 275,0 $l.s^{-1}$ = 467,5 $l.s^{-1}$,
- najmenší prietok splaškových vôd $Q_{h\ min}$ = 0,6 x 275,0 $l.s^{-1}$ = 165,0 $l.s^{-1}$.

Podľa orientačného prepočtu, ČOV Banská Bystrica s projektovanou kapacitou 35.250 $m^3.d^{-1}$, kapacitne vyhovuje uvažovanému územnému rozvoju mesta do roku 2025. Do množstva odpadových vôd nie sú zahrnuté splaškové vody z ostatných obcí napojených na verejnú kanalizáciu mesta.

Navrhované zariadenia sú v zmysle znenia stavebného zákona[8] špecifikované ako verejnoprospešné stavby a sú uvedené v príslušnej kapitole textovej časti a v záväznej časti ÚPN mesta.

[8] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č.50/76 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov*

Regulatívy vodného hospodárstva pre rozvoj územia sú uvedené v príslušnej kapitole textovej časti a v záväznej časti ÚPN mesta.

B.13.4. Vodné toky a nádrže

B.13.4.1. Súčasný stav

Intravilánom mesta pretekajúci vodný tok Hron a jeho pravostranné prítoky Bystrica a Selčiansky potok sú legislatívne zaradené medzi vodohospodársky významné vodné toky. Ostatné toky v riešenom území sú zaradené medzi drobné toky.

Vodné toky Hron, Bystrica, Selčiansky potok, Krátky potok, Rakytovský potok a potok Šalková sú v správe Slovenského vodohospodárskeho podniku, š.p. OZ Banská Bystrica, Rudlovský a Radvanský potok (Udurná) sú v správe MsÚ Banská Bystrica. Ostatné toky v území sú v správe Lesov SR, š.p.

B.13.4.1.1. Úprava vodných tokov

Ochrana intravilánu mesta a častí mesta pred veľkými vodami bola riešená úpravou Hrona a jeho prítokov : potok Vlkanová (č. 049), nepomenovaný potok č.048, Rakytovský potok (č. 052), potok Kremnička (č. 053), kanál MK 054, Malachovský potok (č. 055), Radvanský potok (Udurná č. 056), Tajovský potok (č. 057), Bystrica, potok Laskomer (prítok Bystrice č. 071), Sásovský potok (prítok Bystrice č. 072), Rudlovský potok (č. 138), Selčiansky potok (č. 139), potok Môlčiansky (č. 146), potok Šalková (č. 147), potok Škradno a Malé Plavno.[9]

Napriek realizovaným úpravám nie je zabezpečená povodňová ochrana mesta na prehodnotené prietoky Q 100 ročnej vody 585 $m^3.s^{-1}$.

B.13.4.1.2. Vodné nádrže

V riešenom území mesta Banská Bystrica sú vybudované nasledovné 4 malé vodné nádrže s objemom do 1 mil.m^3:

Tab. B.13.4.1.2-1 Vodné nádrže na území mesta Banská Bystrica

Názov nádrže Prevádzkovateľ	Tok Hydrolog. poradie	Účel	Celkový objem Vco (mil. m^3)	Kóta max. hlad. (m n.m.)	Plocha nádrže pri Vco (ha)	Poznámka
Šalková (Plavno) SRZ MsO B.B.	Malé Plavno 4-23-02-077	Y	66,5	360,72	3,5	Hĺbka vody 1,9 - 2,85 m, potreba vody pre výmenu 14 $l.s^{-1}$
Hron - staré koryto, Pod Rybou SRZ B. Bystrica	Hron 4-23-02-086	Y	10,0		1,0	
Mútne SRZ B. Bystrica	Mútňanský 4-23-02-118	Y	22,2		1,24	
B. Bystrica – plážové kúpalisko ZAaRES B.B.	Tajovský potok 4-23-02-122	R	58,5		2,88	

B.13.4.2. Návrh ochrany intravilánu pred povodňami a revitalizácie vodného fenoménu v krajine

Koncepcia zabezpečenia protipovodňovej ochrany mesta je spracovaná v kapitole B.10.3. Ochrana pred povodňami.

Ďalším nie menej dôležitým problémom je zachovanie vodného toku ako prirodzeného prvku prírodného a urbanizovaného územia. Vždy pršalo, padal sneh a tento úkaz tu bude stále. Spadnutá dažďová voda a roztopený sneh bude stále stekať po teréne k najnižšiemu miestu a odtekať z územia formou menších alebo väčších tokov.

[9] *Podrobnejší popis bol spracovaný v rámci Prieskumov a rozborov pre ÚPN mesta Banská Bystrica (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica – marec 2005).*

Neupravené toky spôsobujú problémy, lebo každý neupravený vodný tok aj ten, ktorý je väčšinu roka suchý sa vylieva zo svojho koryta (kapacita prirodzených korýt tokov je 0,5 – 3 ročná voda) a zaplavuje určitú časť priľahlého územia, čím zabraňuje výstavbe, resp. ju robí finančne nákladnejšou.

V rámci rozvoja mesta začali korytá tokov v území „zavadzať“ a dali sa do rúr (Rudlovský potok, výustná trať potoka Udurná), ohradili (Hron, Bystrica, Malachovský potok), zmeliorovali (Bystrica) a pustili do verejnej kanalizácie (Rudlovský potok, nepomenované drobné toky z lokalít Zelená ulica, Havranské, Tulská). Vodný tok ako prírodný prvok prestal byť súčasťou urbanizovaného územia mesta.

Realizácia dopravných líniových stavieb vytvorila bariéru vodám z povrchového odtoku do Hrona (ČM V Kráľová, VI Kremnička a ČM X Rakytovce). Vnútorné vody bez možnosti odtoku zamokrujú okolité pozemky. Vybudované priepusty sa pravidelne nečistia, resp. sú situované tak, že ich niveleta je nad úrovňou terénu (jeden príklad z ČM X Rakytovce, kde je priepust umiestnený cca 0,5 m nad úrovňou okolitého územia).

ÚPN mesta Banská Bystrica z hľadiska vodných tokov, vodných nádrží a odtokových pomerov rešpektuje realizované úpravy vodných tokov a malé vodné nádrže, a navrhuje :

- vytvoriť podmienky aby vodné toky boli súčasťou urbanizovaného územia a priestory pri miestnych tokoch boli miestami relaxácie v prírode, blízko bydliska,
- revitalizovať nevhodne upravené úseky vodných tokov: Malachovský potok (ČM IX Radvaň), Bystrica (ČM I Banská Bystrica a IV Kostiviarska), Tajovský potok (ČM I Banská Bystrica, ČM VIII/XIV Podlavice/Skubín a ČM IX Radvaň), drobný tok MK 054 (ČM V Kráľová a ČM IX Radvaň), potok č. 048 (ČM X Rakytovce),
- v lokalitách územného rozvoja v predstihu riešiť problematiku odvádzania vôd z povrchového odtoku a rešpektovať terénne danosti,
- vybudovať malú vodnú nádrž na potoku Malé Plavno s dotáciou vody do rybníka Malé Plavno,
- začleniť vodu z Malachovského potoka do areálu kaštieľa (pravobrežné kaskádovité jazierka v rkm 0,1 – 0,25, oživiť jazierko na pravom brehu potoka v parku pod kostolom Narodenia Panny Márie a realizovať protipovodňové opatrenia v lokalite Stupy v ČM IX Radvaň,
- preventívne opatrenia na ochranu zastavaného územia mesta pred zaplavením povrchovým odtokom, zvýšenie akumulácie zrážkových vôd v povodiach miestnych vodných tokov, zníženie maximálneho prietoku, realizáciou nešpecifikovaných pôdoochranných opatrení (zasakovacie rigoly a pásy) a realizáciu malých vodných nádrží a poldrov:
  - MVN Kremnička na potoku Kremnička v rkm 1,8, kóta max. hladiny 380,0 m n.m.
  - MVN Rakytovský potok v rkm 3,9, kóta max. hladiny 500,0 m n.m. (mimo územia BB)
  - MVN Laskomer na Laskomerskom potoku v rkm 2,4 kóta max. hladiny 375,0 m n.m.
  - sústavu 3 MVN Udurna na potoku Udurna, MVN Udurna 1 v rkm 2,15 kóta max. hladiny 400,0 m n.m., na prítokoch MVN Udurna 2 kóta max. hladiny 425,0 m n.m., MVN Udurna 3 kóta max. hladiny 430,0 m n.m. vzájomne poprepájaných záchytnými jarkami,
  - MVN Havranské,
  - polder Hlinisko na zachytenie zrážkových vôd z priľahlého územia (Bánoš), ktorých prirodzený svahový odtok bol realizáciou obchvatu cesty R1 sústredený do jedného miesta (pôvodný odvodňovací rigol kapacitne nepostačuje a dochádza k pravidelnému zatápaniu územia existujúcich a navrhovaných výrobných lokalít,
  - pravostranný polder Oremburská na potoku Udurna ako súčasť opatrení v povodí potoka,
  - ľavostranný polder na Sásovskom potoku v rkm cca 0,700,
  - vo výhľade MVN Stráž na drobnom toku č. 051 v rkm 1,4 kóta max. hladiny 375,0 m n.m.,

- rybníky na pravom brehu potoka Kremnička.

*

ÚPN mesta Banská Bystrica v zmysle vládou SR schválenej Koncepcie využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR do roku 2030 (Uznesenie vlády SR č. 178 z 9.3.2011) navrhuje na území mesta nasledujúce profily malých vodných elektrární (MVE):

- MVE Šalková, Hron rkm 180,680 (ČM XV Šalková, vydané stavebné povolenie),
- MVE Iliaš, Hron rkm 172,660 (ČM II – Iliaš, ČM V Kráľová),
- MVE Vlkanová, Hron rkm 169,355 ((CM II Iliaš, ČM VI Kremnička, ČM X Rakytovce, obec Vlkanová).

*

Návrh riešenia ochrany intravilánu pred povodňami a revitalizácie vodného fenoménu v krajine je zakreslený v grafickej časti ÚPN mesta v mierke 1:10 000 (výkres č. 5a: Verejné technické vybavenie – Vodné hospodárstvo).

Navrhované zariadenia sú v zmysle znenia stavebného zákona[10] špecifikované ako verejnoprospešné stavby a sú uvedené v príslušnej kapitole textovej časti a v záväznej časti ÚPN mesta.

Potreba realizácie opatrení je zahrnutá do regulatívov vodného hospodárstva v rovnomennej kapitole záväznej časti ÚPN mesta.

*

V nasledujúcej tabuľke (B.13.2-4-1) je prehľad riešenia vodohospodárskej problematiky podľa častí mesta:

[10] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č.50/76 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov.*

Tab. B.13.4-2-1 Návrh riešenia vodohospodárskej problematiky podľa častí mesta

ČM číslo, názov	Návrh
I Banská Bystrica	*Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd* ***Belveder 2-5, Belveder 1 - Antea, Hurbanova 1 a 2, Tajovského*** • rozšírenie existujúcej rozvodnej vodovodnej siete III. tlakového pásma napojenej na zásobné potrubie DN 250 z VDJ Hrby (ZO 10), tlakové pomery sú riešené redukciou tlaku na potrubí DN 250 • delené odvádzanie odpadových vôd, splaškové vody verejnou kanalizáciou do zberačov AHI a AI-1, vody z povrchového odtoku dažďovou kanalizáciou do Hrona, do Tajovského potoka a do potoka Bystrica ***Hutná 1-2, THK/Švermova, Cesta na štadión*** • rozšírenie rozvodnej vodovodnej siete II. tlakového pásma (ZO 03) • delený systém odvádzania odpadových vôd, splaškové vody do existujúcej kanalizácie AH, dažďové vody do Tajovského potoka ***Graniar 1, Graniar - Nad amfiteátrom 1-5*** • navrhované zásobné potrubie zo zásobného prívodu VDJ Niklová – VDJ Fončorda III. kapacitne dimenzované aj pre jestvujúcu zástavbu na Graniari • navrhovaná rozvodná sieť IV. tlakového pásma prepojená na existujúci vodovod na Graniari (ZO 17+18), redukcia tlaku v sieti na kóte 420,0 m n.m. • odvádzanie odpadových vôd deleným systémom, splaškové vody navrhovanou kanalizáciou zaústenou do zberača AJ do stoky AI-2-1 na Školskej ulici a do stoky AI-18 na Ceste na amfiteáter a vody z povrchového odtoku navrhovaným recipientom do Laskomerského potoka ***Graniar 3, občianske vybavenie Námestie L. Svobodu*** • navrhovaná rozvodná sieť IV. tlakového pásma, napojená na privádzač VDJ Niklová – DVDJ Fončorda navrhovaným zásobným potrubím • odvádzanie odpadových vôd deleným systémom, splaškové odpadové vody navrhovanou kanalizáciou do existujúcej jednotnej kanalizácie mesta, vody z povrchového odtoku do Tajovského potoka, potoka Laskomer ***Cesta k nemocnici 1 a 2, Kačica 1 a 2*** • rozšírenie rozvodnej vodovodnej siete III. tlakového pásma (ZO 32, ZO 34) • Cesta k nemocnici odvádzanie odpadových vôd jednotnou kanalizáciou do zberača AN-1-1, Kačica delený systém odvádzania odpadových vôd, splaškové vody do existujúcej kanalizácie, zberač AM-1-5-3 na Komenského ulici, odvedenie vôd z povrchového odtoku navrhovaným recipientom pozdĺž Komenského ulice s vyústením do potoka Bystrica ***Slnečné stráne 1-4*** • navrhovaný vodojem Slnečné stráne (vedľa VDJ Niklová), zásobné potrubie z navrhovaného VDJ, rozvodná vodovodná sieť IV. tlakového pásma s redukciou tlaku na kóte 420 m n.m. • navrhované odvádzanie odpadových vôd deleným systémom, splaškové vody verejnou kanalizáciou do stoky AJ-14, resp. AJ-8, vody z povrchového odtoku do potoka Laskomer ***Občianske vybavenie Urpín*** • navrhovaná ČS pri VDJ Urpín, zásobné potrubie), • odvádzanie odpadových vôd deleným systémom, splaškové vody navrhovanou kanalizáciou do zberača AL-1-2 jednotnej kanalizácie mesta na ul. Žltý piesok, vody z povrchového odtoku do vsaku

ČM číslo, názov	Návrh
I Banská Bystrica	**Ostatné lokality bývania, občianskeho vybavenia a výroby** Lokality sa nachádzajú v zastavanom území • návrh nešpecifikovanej rekonštrukcie vodovodnej a jednotnej kanalizačnej siete • zásobovanie pitnou vodou z verejnej vodovodnej siete • odvádzanie odpadových vôd jednotnou kanalizáciou *Ochrana pred povodňami a revitalizácia vodného fenoménu* • stavba „Banská Bystrica - ochrana intravilánu pred povodňami“, rešpektované zastavenie prípravy stavby na jej realizáciu do roku 2013, rešpektovanie zámeru po roku 2013 (vrátane tunela popod Urpín) a rezervovanie územia • revitalizácia úpravy Bystrice a Tajovského potoka • úprava Rudlovského potoka • polder Hlinisko • čerpacia stanica vnútorných vôd z Rudlovského potoka v priestore zaústenia Rudlovského potoka do Hrona (protipovodňová ochrana mesta)
II Iliaš	*Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd* • zásobovanie pitnou z existujúcej rozvodnej siete I. tlakového pásma verejného vodovodu • rekonštrukcia rozvodnej vodovodnej siete DN 80 • odvádzanie splaškových vôd do zberača AX, AX-1 verejnej kanalizácie mesta s prečerpávaním do hlavného zberača A , odvádzanie vôd z povrchového odtoku existujúcou stokou do Hrona *Ochrana pred povodňami a revitalizácia vodného fenoménu* • Banská Bystrica – Iliaš, protipovodňové opatrenia na Hrone • Banská Bystrica, Iliaš – Radvaň, protipovodňové opatrenia na Hrone, rkm 172,000 – 173,564 • malá vodná nádrž Stráž na nepomenovanom potoku č. 051, rkm 1,4, max. hladina 375,0 m n.m. (výhľad) • využitie hydroenergetického potenciálu vodných tokov - MVE Vlkanová, Hron rkm 169,355 (na hranici s ČM VI Kremnička, ČM X Rakytovce a obcou Vlkanová) - MVE Iliaš, Hron rkm 172,660 (na hranici s ČM V Kráľová)
III Jakub	*Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd* • návrh vodojemu Kostiviarska pri VZ Grunty vodovodu Kostiviarska - Jakub • rekonštrukcia rozvodnej siete verejného vodovodu DN 80 • rešpektovanie OP Pohronského skupinového vodovodu 3+3 m od vonkajšieho okraja potrubia • odvádzanie odpadových vôd deleným systémom, splaškové vody zberačom AJ verejnej kanalizácie mesta, vody z povrchového odtoku do potoka Bystrica • navrhované predĺženie zberača AJ do zostávajúcej časti ČM *Ochrana pred povodňami a revitalizácia vodného fenoménu* • polder Grunty na ľavom brehu Sásovského potoka v rkm cca 0,700 • rešpektovanie pobrežných pozemkov 10 m od brehovej čiary vodohospodársky významného toku Bystrica

ČM číslo, názov	Návrh
IV Kostiviarska	*Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie splaškových vôd* • rekonštrukcia rozvodnej siete vodovodu DN 80 ***Lom Kostiviarska 1-3, Kostiviarska – Nad lomom*** • zásobovanie pitnou z navrhovaného vodovodu Slnečné stráne – Lom Kostiviarska z navrhovaného V. tlakového pásma verejného vodovodu, ČS pri VDJ Slnečné stráne, výtlačné potrubie, vodojem s max. hladinou 540,0 m n.m., rozvodná vodovodná sieť, AT stanica pre lokalitu bývania Nad lomom) • delený systém odvádzania odpadových vôd, splaškové vody verejnou kanalizáciou do kanalizácie Slnečné stráne (časť mesta Banská Bystrica) • riešiť odvádzanie vôd z povrchového odtoku *Ochrana pred povodňami a revitalizácia vodného fenoménu* • Banská Bystrica – Kostiviarska, úprava potoka Bystrica • revitalizácia nevhodne upravených úsekov potoka Bystrica
V Kráľová	*Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd* • zásobovanie pitnou vodou z existujúcej rozvodnej siete I. tlakového pásma • navrhované rozšírenie vodojemu Pivovar • odvádzanie odpadových vôd z územia medzi Sládkovičovou ulicou a rýchlostnou cestou R1 existujúcou jednotnou verejnou kanalizáciou (odtokové koeficienty 0,36 a 0,54) • odvádzanie odpadových vôd deleným systémom z územia obslužno-výrobných plôch medzi rýchlostnou cestou R1 a Hronom *Ochrana pred povodňami a revitalizácia vodného fenoménu v území* • Banská Bystrica – Iliaš, protipovodňové opatrenia na Hrone • Banská Bystrica, Iliaš – Radvaň, protipovodňové opatrenia na Hrone v rkm 172,000 – 173,564 • navrhovaná úprava neupravenej časti toku a rekonštrukcia upraveného úseku miestneho drobného toku MK č. 054, recipientu vôd z povrchového odtoku (priepusty, krytý profil, kapacita koryta) , zástavbou na Pršianskej terase sa zvýši koeficient odtoku a odtečené množstvo vôd z povrchového odtoku do potoka • využitie hydroenergetického potenciálu vodných tokov, MVE Iliaš, Hron rkm 172,660 (na hranici s ČM II Iliaš)
VI Kremnička	*Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd* ***Zhora Vyšného potoka 1-2 a Pod remízou*** • rozšírenie existujúcej rozvodnej siete vodovodu • odvádzanie odpadových vôd jednotnou kanalizáciou do zberača AB na ulici Kremnička (Zhora vyšného potoka) a do zberača AB I (Pod remízou), odtokový koeficient 0,36 ***Pod Mladinami 1, 2, 4, 5, občianske vybavenie*** • zásobovanie pitnou vodou z navrhovaného rozšírenia vodovodu Rakytovce - Kremnička • delený systém odvádzania odpadových vôd, splaškové vody kanalizáciou do kmeňovej stoky A, vody z povrchového odtoku do Rakytovského potoka a do občasných drobných tokov od areálu krematória a pamätníka

ČM číslo, názov	Návrh
VI Kremnička	***Piesky 1a 2*** • zásobovanie pitnou vodou z navrhovaného rozšírenia rozvodnej siete V. tlakového pásma verejného vodovodu Pršianska terasa s redukciou tlaku na sieti na kóte 465,0 m n.m. • delený systém odvádzania odpadových vôd, splaškové vody kanalizáciou do zberača AC, vody z povrchového odtoku do drobného toku MK 054 ***Repkovská*** • zásobovanie pitnou vodou z vodovodu Horné Pršany • delené odvádzanie odpadových vôd, splaškové vody akumulované vo vodotesných žumpách, dažďové vody do terénu **Ostatné plochy občianskeho vybavenia** • zásobovanie pitnou vodou lokalít v zastavanej časti z existujúcej rozvodnej siete, lokalít mimo zastavaného územia z rozvodnej siete navrhovaného verejného vodovodu Rakytovce - Kremnička • delený systém odvádzania odpadových vôd, splaškové vody navrhovanou kanalizáciou do verejnej kanalizácie mesta, vody z povrchového odtoku do Hrona systémom odvodňovacích jarkov *Ochrana územia pred povodňami a revitalizácia vodného fenoménu v území* • Banská Bystrica – Iliaš, protipovodňové opatrenia na Hrone • využitie hydroenergetického potenciálu vodných tokov, MVE Vlkanová, Hron rkm 169,355 (na hranici s ČM II Iliaš, ČM X Rakytovce a obcou Vlkanová) • úprava miestneho drobného toku MK č. 054, recipientu vôd z povrchového odtoku, zástavbou na Pršianskej terase sa zvýši koeficient odtoku a odtečené množstvo vôd z povrchového odtoku do potoka • malá vodná nádrž na potoku Kremnička v rkm 1,8 kóta max. hladiny 380,0 m n.m. • pravobrežné rybníky na potoku Kremnička
VII Majer	*Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd* • navrhované rozšírenie existujúcej rozvodnej siete i. tlakového pásma • navrhované rozšírenie existujúcej verejnej kanalizácie formou splaškovej kanalizácie • navrhované zásobné potrubie z VDJ Hlinisko pre PP Majer – Šalková *Ochrana územia pred povodňami a revitalizácia vodného fenoménu v území* • Banská Bystrica –ochrana intravilánu pred povodňami
VIII/XIV Podlavice – Skubín	*Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd* **Pod Dúbravou - Záhrady** • zásobovanie pitnou vodou z rozvodnej vodovodnej siete III. tlakového pásma napojenej na zásobné potrubie DN 400 (ZO 10) • delený systém odvádzania odpadových vôd, splaškové vody do zberača AH 10-1 na Podlavickej ceste • riešiť odvádzanie vôd z povrchového odtoku **Nad cintorínom** • rozšírenie verejného vodovodu • delený systém odvádzania odpadových vôd, splašková kanalizácia napojená na zberač AH-9-3, vody z povrchového odtoku navrhovaným recipientom do Tajovského potoka

ČM číslo, názov	Návrh
VIII/XIV Podlavice – Skubín	**Laskomerská dolina** • zásobovanie pitnou vodou z navrhovanej rozvodnej siete vodovodu pre lokalitu Graniar 3 (ČM I Banská Bystrica) • odvádzanie odpadových vôd deleným systémom, splaškové vody navrhovanou stokou do zberača AH 10-1 (spoločne s lokalitou Graniar 3), vody z povrchového odtoku do terénu **Skubín** • navrhovaný vodojem Skubín I., prívodné potrubie od existujúceho napojenia obce na prívod z VZ Tajov, zásobné potrubie pre ČM XIV Skubín, zásobné potrubie a rozvodná sieť pre lokalitu Záhumnie 1A, 1B, 1C **Na stráni** • zásobné potrubie z distribučného VDJ Fončorda spoločné aj pre lokality Havranské a Dolinky v ČM IX Radvaň, rozvodná sieť vodovodu IV. tlakové pásmo • delený systém odvádzania odpadových vôd, splaškové vody navrhovanou verejnou kanalizáciou do exist. zberača AH-4-2 na Triede Hradca Králové a zberača AH-4-9 na Tichej ulici, dažďové vody navrhovaným recipientom do Tajovského potoka **Záhumnie 1A-1C** • zásobovanie pitnou vodou z navrhovaného VDJ Skubín, zásobné potrubie a rozvodná sieť • delený systém odvádzania odpadových vôd, splaškové vody navrhovanou kanalizáciou do zberača AH, vody z povrch. odtoku do Tajovského potoka • zasakovacie rigoly na ochranu pred extravilánovými vodami z povrchového odtoku • hradenie miestnej strže **Podskalky 1A, 1B, 4** • navrhované rozšírenie vodovodu, pre zástavbu nad kótou 435,00 m n.m. navrhovaná AT stanica • delený systém odvádzania odpadových vôd, splaškové vody do zberača AH, vody z povrchového odtoku do Tajovského potoka Navrhované prepojenie zberača AH na Mlynskej ulici na vybudovaný zberač AH-11-1 na Mlynskej ulici a zrušenie existujúceho prepojenia na Lipovú ulicu (mimo súkromných pozemkov) *Ochrana územia pred povodňami a revitalizácia vodného fenoménu v území* • realizácia malej vodnej nádrže na potoku Laskomer
IX Radvaň	*Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd* **Dolinky 1, Havranské 1 a 2** • navrhované zásobné potrubie z distribučného VDJ Fončorda (spoločné pre lokality Na Stráni v ČM XIV Skubín) a rozvodná sieť IV. tlakového pásma • odvádzanie odpadových vôd jednotnou kanalizáciou z lokality Dolinky do zberača AH-4-2, z lokality Havranské do zberačov AF-8-5 a AF-8-3, odtokový koeficient 0,36, inštalácia zariadenia na reguláciu odtoku **Prístav, Nad Tulskou 1 a 2, Fončorda – Za Moskovskou, Moskovská – Pod vŕškami** • zásobovanie pitnou vodou z navrhovanej rozvodnej siete IV. tlakového pásma napojenej na zásobný privádzač DN 500 distribučný VDJ Fončorda – ČS Pršianska terasa

ČM číslo, názov	Návrh
IX Radvaň	• návrh odvádzania odpadových vôd z rozvojových lokalít: - Nad Tulskou 1 - jednotnou kanalizáciou do zberačov AF a AF-10-1, odtokový koeficient 0,54 - Prístav – deleným systémom, splaškové vody do zberača AF, vody z povrchového odtoku do MVN Havranské • Nad Tulskou 2, Fončorda – Za Moskovskou, Moskovská – Pod vŕškami – deleným systémom, splaškové vody do zberačov AF-6-5, AF 6 a AF-6-2, vody z povrchového odtoku do potoka Udurna **Pod Suchým vrchom 1,2, Pod Suchým vrchom - terasa** • zásobovanie pitnou vodou z navrhovaného vodovodu Pod Suchým vrchom napojeného na prívod DN 500 distribučný VDJ Fončorda – ČS Pršianska terasa, navrhovaná čerpacia stanica na kóte 460 m n.m., výtlačné potrubie, vodojem s objemom 100 m^3, kótou max. hladiny 525 m n.m., zásobné potrubie a rozvodná sieť, prepojená na existujúcu rozvodnú sieť, zrušenie existujúcej ATS • delený systém odvádzania odpadových vôd, splaškové vody navrhovanou kanalizáciou zaústenou do existujúcej kanalizácie na ulici Pod Suchým vrchom, dažďové vody rigolmi do terénu **Pršianska terasa** • zásobovanie pitnou vodou z navrhovaného rozšírenia rozvodnej siete verejného vodovodu Pršianska terasa podľa jednotlivých tlakových pásiem • odvádzanie odpadových vôd z lokalít Pršianska terasa, Hôrka 4, Pod hôrkou 3, Háj, Stred, Železná 1,2, Bronzová, Medená jednotnou kanalizáciou do verejnej kanalizácie, odtokový koeficient 0,36, inštalácia zariadenia na reguláciu odtok, ostatné nemenované lokality deleným systémom, splaškové vody navrhovaným rozšírením kanalizácie Pršianska terasa do zberačov AC, AD, ADI a ADII kanalizačnej siete mesta, vody z povrchového odtoku podľa morfologických podmienok do potoka Kremnička, drobného toku MK 054 a do Malachovského potoka **Námestie Ľ.Štúra 2,4,5, Sadová, Jilemnického, Nešporova, Družby, Trieda Hradca Králové 2 a 3** • zásobovanie pitnou vodou z rozvodnej siete vodovodu v príslušných tlakových pásmach • odvádzanie odpadových vôd z lokality Štúrovo námestie 5 deleným systémom, splaškové vody do zberača AE, vody z povrchového odtoku do potoka Udurna, z ostatných lokalít jednotnou kanalizáciou do verejnej kanalizácie, odtokový koeficient 0,54 **Králiky – Farárova jama, Králiky – Pri ihrisku, Králiky - Stadlo** • zásobovanie pitnou vodou z navrhovaného rozšírenia rozvodnej siete verejného vodovodu obce Králiky, ktorý je potrebné dobudovať podľa tlakových pásiem delený systém odvádzania odpadových vôd, splaškové vody, do doby realizácie verejnej kanalizácie s ČOV v obci akumulovať vo vodotesných žumpách, dažďové vody rigolmi do terénu V ČM IX v lokalite Stupy je navrhovaná splašková kanalizácia na uliciach Stupy a Stromová napojená na zberač AE.

ČM číslo, názov	Návrh
IX Radvaň	*Ochrana územia pred povodňami a revitalizácia vodného fenoménu v území* • stavba "Banská Bystrica, ochrana intravilánu pred povodňami" • revitalizácia nevhodne upravených úsekov Malachovského potoka a realizácia protipovodňových opatrení v lokalite Stupy • začlenenie vody z Malachovského potoka do areálu kaštieľa (pravobrežné kaskádovité jazierka v rkm 0,1 – 0,25) • oživenie jazierka na pravom brehu Malachovského potoka v parku pod kostolom Narodenia Panny Márie • malé vodné nádrže na potoku Udurna a jej prítokoch • pravostranný polder Oremburská na potoku Udurna • **malá vodná nádrž Havranské**
X Rakytovce	*Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd* • rekonštrukcia vodovodu, navrhovaný vodovod Rakytovce – Kremnička napojený na prívod PSV v mieste existujúceho napojenia. Navrhované nové prívodné potrubie DN 150, nový vodojem s objemom 500 m^3, kótou max. hladiny 403,00 m n.m., nové zásobné potrubie DN 200 sa delí na dve potrubia DN 150 – jedno do ČM Rakytovce (redukcia tlaku na kóte 340,00 m n.m.), kde sa napája na existujúcu rozvodnú sieť vodovodu Rakytovce, druhé je trasované v súbehu s prívodom PSV cez rozvojové lokality Rakytovce západ 3, 1 do ČM VI Kremnička do rozvojovej lokality Pod Mladinami (redukcia tlaku na kóte 340,00 m n.m.) a lokalít bývania **Rakytovce - západ 1,3,4, Rakytovce – východ, Dolné lúky 1,2** • zásobovanie pitnou vodou lokality Rakytovce – západ 1,3 z navrhovanej rozvodnej siete napojenej na zásobné potrubie DN 150 do Kremničky, lokality Rakytovce – západ 4 z navrhovanej rozvodnej siete napojenej na zásobné potrubie do Rakytoviec (pred redukciou tlaku), lokality Rakytovce – Východ, Dolné lúky 1,2, lokality občianskeho vybavenia a výroby z navrhovaného rozšírenia rozvodnej siete vodovodu • rozšírenie verejnej kanalizácie formou splaškovej kanalizácie do lokalít územného rozvoja • odvádzanie vôd z povrchového odtoku: - z lokality Západ navrhovanými recipientmi zaústenými v južnej časti do potoka Vlkanová (prevod vody z povodia drobného toku č. 048) v severnej časti do Rakytovského potoka, nutná rekonštrukcia cestného priepustu na rýchlostnej ceste R1 (osadený cca 0,5 m nad terénom), - z lokality Východ navrhovanými recipientmi pozdĺž oplotenia rýchlostnej cesty R1 do drobného toku č. 048 a navrhovaného recipientu zo severnej časti *Ochrana územia pred povodňami* • stavba "Banská Bystrica – Rakytovce, úprava Rakytovského potoka • hradenie strže v pramennej oblasti drobného toku č. 048 a rekonštrukcia rúrového profilu v zastavanej časti využitie hydroenergetického potenciálu vodných tokov: MVE Vlkanová, Hron rkm 169,355 (na hranici s CM II Iliaš, ČM VI Kremnička a obcou Vlkanová)

ČM číslo, názov	Návrh
XI Rudlová	*Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd* • navrhovaná zásobná vetva Východ – prepojenie hlavného distribučného VDJ Sásová (napojenie na distribučné potrubie DN 700) potrubím DN 200 s VDJ Bánoš • prerušovací VDJ Východ 2 x 400 m3, kótou max. hladiny 485,0 m n.m. na zásobovacej vetve Východ • splašková kanalizácia v obci Rudlová (BB – sústava na likvidáciu OV, III. etapa) **Borovicový háj 1-6** • zásobovanie pitnou vodou z navrhovanej rozvodnej siete IV. tlakového pásma napojenej na zásobnú vetvu Východ DN 200 • delený systém odvádzania odpadových vôd, splaškové vody kanalizáciou do navrhovaného zberača AS-5-1 (čerpacia stanica) zaústeného do zberača AS-5 verejnej kanalizácie obce Nemce na Lúčnej ulici, vody z povrchového odtoku do navrhovaného recipientu (trasovaný terénnou depresiou) s vyústením do miestneho drobného toku, pravostranného prítoku Nemčianskeho potoka **Kratiny 1-2, občianske vybavenie** • zásobovanie pitnou vodou z navrhovanej rozvodnej siete IV. tlakového pásma napojenej na zásobnú vetvu Východ DN 200 • delený systém odvádzania odpadových vôd, splaškové vody z lokality bývania Kratiny 1-2 kanalizáciou do navrhovaného zberača AS-5-1 (Borovicový háj) a z lokality občianskeho vybavenia do zberača AM-5, potreba riešiť odvádzanie vôd z povrchového odtoku mimo povodia Rudlovského potoka **Klinčok 1-2** • zásobovanie pitnou vodou z navrhovanej rozvodnej siete IV. tlakového pásma napojenej na zásobnú vetvu východ DN 200 • delený systém odvádzania odpadových vôd, splaškové vody kanalizáciou do zberača, trasovaného ulicami Pod Bánošom, Strmá a kpt. Jaroša do zberača AM Rudlovskej ceste (zberač bude slúžiť aj na odvádzanie splaškových vôd z menovaných ulíc) • riešiť odvedenie vôd z povrchového odtoku **Rudlovská cesta** • zásobovanie pitnou vodou z existujúcej rozvodnej siete vodovodu • odvádzanie odpadových vôd jednotnou kanalizáciou do zberača AM, odtokový koeficient 0,36 **Bánoš – občianske vybavenie** • zásobovanie pitnou vodou z navrhovanej rozvodnej siete IV. tlakového pásma napojenej na zásobnú vetvu Východ • navrhované odvádzanie odpadových vôd deleným systémom, splaškové vody navrhovaným zberačom do zberača AN-1-1 Cesta k nemocnici, potreba riešiť odvádzanie vôd z povrchového odtoku *Ochrana pred povodňami a revitalizácia vodného fenoménu v území* • úprava Rudlovského potoka • prevod vôd z povrchového odtoku z povodia Rudlovského povodia do povodia Selčianskeho potoka • hradenie strže pri lokalite Brezový háj • riešiť odvádzanie vôd z povrchového odtoku

ČM číslo, názov	Návrh
XII Sásová	*Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd* **Ploštiny 1 a 2, Tatranská 1 a 2** • navrhovaná rozvodná sieť VI. tlakového pásma napojená na navrhované prívodné potrubie do prerušovacieho VDJ Východ • navrhované odvádzanie odpadových vôd deleným systémom, splaškové vody navrhovanou kanalizáciou do zberača AM, vody z povrchového odtoku kanalizáciou do zberača AM s osadením zariadenia na reguláciu odtoku tak, aby neboli prekročené projektované kapacity zberača **Pieskovňa 1 a 2, Na plaváreň 1-3, Roháčovo 1-4, Hájik** • navrhované zásobné potrubie DN 150 z VDJ RUSA III. a rozvodná sieť III. tlakového pásma verejného vodovodu s redukciou tlaku v sieti na kóte 400 m n.m. • delený systém odvádzania odpadových vôd, splaškové vody navrhovanou kanalizáciou do zberača AJ-8, vody z povrchového odtoku do miestnych drobných tokov a občasných tokov **Občianske vybavenie, Haškova** • navrhovaná rozvodná sieť III. tlakového pásma napojená na severnú vetvu zásobovacieho systému VDJ Rovne – VDJ Urpín predĺžená do lokality Stráže pre zástavbu nad kótou 400,0 m n.m., • delený systém odvádzania odpadových vôd, splaškové vody do navrhovaného zberača napojeného na zberač AJ-8, vody z povrchového odtoku do navrhovaného recipientu (zberača dažďovej kanalizácie) vyústeného do drobného toku pri viadukte *Ochrana územia pred povodňami a revitalizácia vodného fenoménu v krajine* • úprava miestnych drobných tokov, recipientov vôd z povrchového odtoku • hradenie strží
XIII Senica	*Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd* • navrhované rozšírenie vodojemu Senica o 100 m^3 • rekonštrukcia nevyhovujúcej rozvodnej vodovodnej siete • pre lokality bývania Na Hrbe a Pri cementárni je navrhované rozšírenie rozvodnej siete vodovodu a delené odvádzanie odpadových vôd, splaškové vody navrhovanou kanalizáciou do zberača AS, vody z povrchového odtoku do Selčianskeho potoka • rešpektuje existujúcu kanalizáciu, ktorá bude slúžiť na odvádzanie vôd z povrchového odtoku **Priemyselná zóna** • zásobovanie pitnou vodou z prívodu z VZ Ľadová studňa navrhovaným rozšírením rozvodnej siete • delený systém odvádzania odpadových vôd, splaškové vody navrhovanou kanalizáciou do zberača A pri Priemyselnom parku v ČM XV Šalková, vody z povrchového odtoku navrhovaným recipientom (občasný tok) do Hrona **Občianske vybavenie** • zásobovanie pitnou vodou z prívodu z VZ Ľadová studňa • delený systém odvádzania odpadových vôd, splaškové vody navrhovanou kanalizáciou do zberača AS (západná časť), do navrhovaného zberača z priemyselnej zóny a následne do zberača A, vody z povrchového odtoku do miestnych odvodňovacích kanálov a do navrhovaného recipientu (občasného toku) z priemyselnej zóny *Ochrana územia pred povodňami a revitalizácia vodného fenoménu v krajine* • rešpektuje pripravovanú úpravu Selčianskeho potoka • rešpektuje pobrežné pozemky 10m od brehovej čiary Selčianskeho potoka (vodohospodársky významný tok)

ČM číslo, názov	Návrh
XV Šalková	*Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd* • navrhovaný vodojem Šalková 2 x 100 m^3, kóta max. hladiny 415,0 m n.m. a s ňou súvisiace stavby : ČS, prívodné a zásobné potrubie napojené na rozvodnú sieť vodovodu • navrhovaná rekonštrukcia existujúcej vodovodnej siete s profilom menším ako DN 100 • navrhované rozšírenie verejnej splaškovej kanalizácie do časti obce na pravom brehu Hrona (do zberača A) a rozšírenie existujúcej kanalizácie gravitačným ľavobrežným zberačom AT-4 do ČS AT-4 *Ochrana územia pred povodňami a revitalizácia vodného fenoménu v krajine* • rešpektuje stavbu „Banská Bystrica – Šalková, rekonštrukcia ochrannej hrádze Hrona • rešpektuje stavbu „Banská Bystrica – ochrana pred povodňami“, realizáciu ochrannej hrádze na Hrone • navrhuje malú vodnú nádrž na potoku Malé Plavno na dotáciu vody do rybníka Malé Plavno • využitie hydroenergetického potenciálu vodných tokov, MVE Šalková, Hron rkm 180,680 (vydané stavebné povolenie) ***Priemyselný park, občianske vybavenie*** • zásobovanie pitnou vodou navrhovaným zásobným potrubím z VDJ Hlinisko, spoločné pre celý priemyselný park Majer - Šalková • na zásobovanie úžitkovou vodou je navrhované využitie systému pre bývalú Cementáreň (odber vody z Hrona) • odvádzanie vôd deleným systémom, splaškové vody do zberača A, vody z povrchového odtoku navrhovanými rigolmi do Hrona • rezerva priestoru pre umiestnenie areálu na uskladnenie mobilných hradení v priemyselnom parku **Záhumnie 1-3, Šalková centrum, Pri Šalkovskom mlyne, Hronská** • navrhované rozšírenie rozvodnej siete • navrhované odvádzanie odpadových vôd deleným systémom, splaškové vody navrhovanou kanalizáciou do zberača AT-5 a AT-1, vody z povrchového odtoku z lokality Záhumnie navrhovaným rigolom do Hrona z lokality Šalková centrum do miestneho bezmenného drobného toku, z lokality Pri Šalkovskom mlyne do Môlčanského potoka **Občianske vybavenie** (Šalkovská cesta) • navrhované rozšírenie rozvodnej siete vodovodu Šalková • delený systém odvádzania odpadových vôd, splaškové vody do navrhovaného rozšírenia verejnej kanalizácie, vody z povrchového odtoku do miestneho jarku
XVI Uľanka	*Zásobovanie pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd* • navrhované rozšírenie rozvodnej vodovodnej siete a rekonštrukcia nevyhovujúcich potrubí • navrhovaný delený systém odvádzania odpadových vôd, splaškové vody navrhovanou kanalizáciou do navrhovanej ČOV Uľanka, vody z povrchového odtoku do potoka Bystrica *Ochrana územia pred povodňami a revitalizácia vodného fenoménu v krajine* • stavba „Banská Bystrica – Uľanka, navrhovaná úprava potoka Bystrica • navrhované odvodnenie intravilánu

B.13.5. Návrh verejného technického vybavenia – Zásobovanie elektrickou energiou

B.13.5.1. Súčasný stav zásobovania územia mesta elektrickou energiou

B.13.5.1.1. Zdroje elektrickej energie

Banskobystrický kraj je trvalo deficitný vo výrobe elektrickej energie. Výrobu elektrickej energie zabezpečujú len malé vodné elektrárne[11] a teplárne v priemyselných a bytových aglomeráciách.

Na riešenom území mesta Banská Bystrica sa nenachádzajú väčšie zdroje elektrickej energie. Celé zásobovanie je riešené z rozvodní 110/220 kV Bánoš a Fončorda.

Väčším doplnkovým zdrojom elektrickej energie je na území mesta Tepláreň Radvaň (5,2 MWe), v záujmovom území závodná tepláreň Biotika, a.s. Slovenská Ľupča s inštalovaným výkonom 5 MWe a ročnou výrobou cca 59 GWh.rok^{-1}, ako aj elektráreň mestskej ČOV (na území obce Badín).

B.13.5.1.2. Prevodové rozvodne a VVN vedenia

Prenosová sústava 220 kV prechádzajúca v smere Lemešany -Sučany - Nováky je prepojená s rozvodňou 220/110/22 kV v Medzibrode (okres Banská Bystrica), ktorá je ďalej prenosovými 110 kV vedeniami napojená na rozvodňu 110/22 kV Bánoš. Distribučnú sieť mesta Banská Bystrica a jeho záujmového územia zásobujú rozvodne prenosovej sústavy 110/22 kV Bánoš a 110/6 kV Fončorda, ktoré sú napojené z uvedenej rozvodne 220/110 kV Medzibrod, ale aj z rozvodne 220/110 kV Žiar nad Hronom.

Mesto Banská Bystrica je potom zásobované elektrickou energiou z 22 kV a 6 kV rozvodov. Ide o vzdušné okružné vedenia ako aj káblové, ktoré zásobujú distribučné rozvodne 22/0,4 kV resp. 6/0,4 kV.

Prevádzku distribučnej sústavy s VVN 110 kV, VN 22 kV, NN a príslušných energetických zariadení zabezpečuje v okrese Banská Bystrica Stredoslovenská energetika, a.s. Žilina.

Tab. B.13.5.1.2-1 Stanice VVN v riešenom a záujmovom území mesta Banská Bystrica

Názov a miesto	kV	Celkový výkon (MW)	Zaťaženie (MW)
Bánoš	110	90	45
Fončorda	110	80	28
Areál býv. Ssl. cementárne	110	12	8
Areál býv. ZŤS Vlkanová	110	32	15
Biotika, a.s. Slovenská Ľupča	110	32	8

Zdroj: Zmeny a doplnky ÚPN VÚC Banskobystrický kraj (SAŽP – CTK, 10/2003)

Tab. B.13.5.1.2-2 Vzdušné vedenia VVN v riešenom a záujmovom území mesta Banská Bystrica

Názov	kV	Číslo vedenia
Zvolen - Banská Bystrica-Fončorda	110	7762
Hronská Dúbrava - Banská Bystrica-Fončorda	110	7762.3
Lieskovec - Vlkanová	110	7870
Vlkanová - Slovenská Ľupča	110	7868
Medzibrod - Slovenská Ľupča	110	7860
Fončorda - Banská Bystrica	110	7761
Banská Bystrica - býv. Ssl. cementárne	110	7898
Banská Bystrica - Harmanec	110	7840
Banská Bystrica - Medzibrod	110	7637
Banská Bystrica - Medzibrod	110	7638
Banská Bystrica - Harmanec	110	7710

Zdroj: Zmeny a doplnky ÚPN VÚC Banskobystrický kraj (SAŽP – CTK, 10/2003)

[11] *Bystrica: rkm 1,26 - MVE Slovenka, rkm 4,3 - MVE Ciencala.*

B.13.5.1.3. Trafostanice

V súčasnosti sa na vymedzenom území nachádzajú distribučné trafostanice 22/0,4 kV resp. 6/0,4 kV. Nakoľko údaje o ich inštalovanom výkone a ani počte nie sú k dispozícii, nie je možné ani stanoviť celkový inštalovaný výkon v transformátoroch, ani určiť či je uvedený počet transformačných staníc 22/0,4 kV resp. 6/0,4 kV na zabezpečenie súčasného príkonu dostačujúci.

B.13.5.1.4. Spotreba elektrickej energie

Na celkovej spotrebe elektrickej energie na území Banskobystrického kraja sa v minulom období nevýrobná sféra (bytový fond) podieľala cca 38 %-ami a drobná výroba, obchod a služby cca 15 %-ami. Zvyšok pripadol na veľkých priemyselných odberateľov, z ktorých sa v záujmovom území mesta Banská Bystrica nachádzajú najmä (výkon nad 1MW): Biotika, a.s. Slovenská Ľupča, bývalé Stredoslovenské cementárne, a.s. Banská Bystrica a bývalé Vlkanovské strojárne, a.s. Vlkanová.

Tab. B.13.5.1.4-1 Spotreba elektrickej energie v oblasti Banská Bystrica - Brezno

	Veľkoodber	MOP odber		Spolu
		podnikateľský	obyvateľstvo	
	MWh.rok^{-1}			
Okresy Banská Bystrica - Brezno	213 102	69 014	153 237	435 353
Spolu Banskobystrický kraj	895 676	246 514	619 775	1 635 467

Zdroj: Zmeny a doplnky ÚPN VÚC Banskobystrický kraj (SAŽP – CTK, 10/2003)

B.13.5.1.5. Stav zásobovania elektrickou energiou

Nakoľko v Prieskumoch a rozboroch pre ÚPN mesta Banská Bystrica[12] neboli známe údaje o energetickej bilancií[13], nie je možné ani vyhodnotiť stav zásobovania mesta Banská Bystrica a jeho záujmového územia elektrickou energiou. Podľa neoficiálnych prameňov je stav zásobovania územia mesta Banská Bystrica a okolia v súčasnosti vyvážený.

Nové zariadenia sa budujú na základe požiadaviek jednotlivých investorov.

B.13.5.2. Návrh zásobovania územia mesta elektrickou energiou[14]

B.13.5.2.1. Bilancia potreby elektrickej energie

Banskobystrický kraj je trvalo deficitný vo výrobe elektrickej energie. Výrobu elektrickej energie zabezpečujú len malé vodné elektrárne[15] a teplárne v priemyselných a bytových aglomeráciách.

Bilancia potreby elektrickej energie je spracovaná pre návrhové obdobie k roku 2025 pre počet do 100.000 obyvateľov.

Potrebný príkon elektrickej energie pre jednotlivé časti mesta (pre bytovú výstavbu, intenzívnu výstavbu RD aj výstavbu klasických RD, občianske vybavenie, výrobu a pod., vrátane verejného osvetlenia - VO) je vypočítaný v nasledujúcej podkapitole.

Potreba elektrickej energie pre občianske vybavenie a iné zariadenia bola napočítaná na základe orientačne stanovenej zastavanej plochy a stupňa jej využitia. Na základe

[12] *AUREX, s.r.o., marec 2005*

[13] *Pozri pozn. č.8 na str. 407.*

[14] *V zmysle PHSR mesta Banská Bystrica na roky 2007-2013 a v ňom obsiahnutej stratégie rozvoja mesta má byť Banská Bystrica „čistým mestom“, ktoré si „budú chrániť zdroje čistých energií“ – táto vízia je zodpovedajúcim spôsobom zohľadnená v ÚPN mesta Banská Bystrica - v návrhu technického vybavenia.*
ÚPN mesta návrhom rozvoja technického vybavenia – elektrickej energie - vytvára predpoklady pre plnenie realizačných cieľov a opatrení z PHSR, a to najmä:
- *Realizačný cieľ 4.3: Modernizácia technickej infraštruktúry*
  - *Priorita 4.3.4: Rekonštrukcia zastaralých rozvodov elektrickej energie.*

[15] *Bystrica: rkm 1,26 - MVE Slovenka, rkm 4,3 - MVE Ciencala.*

potreby elektrickej energie bol potom vypočítaný potrebný počet distribučných transformačných staníc v jednotlivých častiach mesta pre zabezpečenie dodávky el. energie vychádza z výpočtového zaťaženia nárastu potreby el. energie, hospodárnej jednotky priemerného výkonu jedného DTS 630 kVA a koeficient prídavného zaťaženia. DTS sú navrhnuté s transformátormi od 250 kVA až 1.000 kVA, podľa výpočtového zaťaženia vo funkčno-priestorovom celku, pre pokrytie nárastu potreby el. energie.

Potrebný počet transformátorov je daný zjednodušeným vzťahom:

$$n_t = \frac{P_{sum}}{\cos f_i \times \text{využ. tr.}}$$

P_{sum} – výpočtové zaťaženie - súčet pre byty, občianske vybavenie, priemysel a iné

B.13.5.2.2. Bilancia odberov elektrickej energie na riešenom území podľa častí mesta - nárast potreby elektrickej energie do roku 2025 pre počet obyvateľov do 100.000

ČM I – Banská Bystrica

a) bytový fond

Druh objektu	účel.jedn. (b.j.)	merná záťaž (b.j.)	P_i (kW)	koef.súč.	P_s (kW)
HBV	1 612	7	11 284	0,26	2 934
IBV	257	11	2 827	0,29	820
Spolu			P_{ib} = 14 111		P_{sb} = 3 754

b) občianske vybavenie a iné zariadenia - nárast max. podl. plochy 2,314.443 m^2
P_{iv} = 46 289 kW
koef. súč. = 0,8
P_{sv} = 37 031 kW

c) priemysel - nárast max. podl. plochy 233 152 m^2
P_{ip} = 6 995 kW
koef. súč. = 0,8
P_{sp} = 5 596 kW

d) počet transformátorov
$P_{celk} = P_{sb} + P_{sv} + P_{sp}$ = 3 754 + 37 031 + 5 596 = 46 381 + 3 % VO = 47 782 kW
koef. súč. = 0,7
P_{sum} = 33 440 kW

$$n_t = \frac{33\,440}{0{,}9 \times 0{,}75} = 49\,541 \text{ kVA}$$

49 541 kVA reprezentuje cca 79 transformátorov á 630 kVA[16]

ČM II – Iliaš

a) bytový fond

Druh objektu	účel.jedn. (b.j.)	merná záťaž (b.j.)	P_i (kW)	koef.súč.	P_s (kW)
IBV	17	11	187	0,43	80
Spolu			P_{ib} = 187		P_{sb} = 80

[16] *Ide o orientačný prepočet na počet bežných transformátorov s výkonom 630 kVA.*

b) občianske vybavenie a iné zariadenia - nárast max. podl. plochy 14 355 m^2
P_{iv} = 287 kW
koef. súč. = 0,8
P_{sv} = 230 kW

c) priemysel - bez nárastu potreby el. energie

d) počet transformátorov
$P_{celk} = P_{sb} + P_{sv} + P_{sp}$ = 80 + 230 = 310 + 3 % VO = 319 kW
koef. súč. = 0,7
P_{sum} = 224 kW

$$n_t = \frac{224}{0{,}9 \times 0{,}75} = 331 \text{ kVA}$$

331 kVA reprezentuje cca 1 transformátor á 630 kVA.

ČM III – Jakub

a) bytový fond - bez nárastu potreby el. energie

b) občianske vybavenie a iné zariadenia - nárast max. podl. plochy 10 177 m^2
P_{iv} = 204 kW
koef. súč. = 0,8
P_{sv} = 163 kW

c) priemysel - nárast max. podl. plochy 26 163 m^2
P_{ip} = 785 kW
koef. súč. = 0,8
P_{sp} = 628 kW

d) počet transformátorov
$P_{celk} = P_{sb} + P_{sv} + P_{sp}$ = 163 + 628 = 791 + 3 % VO = 814 kW
koef. súč. = 0,7
P_{sum} = 570 kW

$$n_t = \frac{570}{0{,}9 \times 0{,}75} = 845 \text{ kVA}$$

845 kVA reprezentuje cca 2 transformátory á 630 kVA.

ČM IV – Kostiviarska

a) bytový fond

Druh objektu	účel.jedn. (b.j.)	merná záťaž (b.j.)	P_i (kW)	koef.súč.	P_s (kW)
HBV	800	7	5 600	0,27	1 512
IBV	112	11	1 232	0,29	357
Spolu			P_{ib} = 6 832		P_{sb} = 1 869

b) občianske vybavenie a iné zariadenia - nárast max. podl. plochy 274 925 m^2
P_{iv} = 5 499 kW
koef. súč. = 0,8
P_{sv} = 4 399 kW

c) priemysel - bez nárastu potreby el. energie

d) počet transformátorov
$P_{celk} = P_{sb} + P_{sv} + P_{sp}$ = 1 869 + 4 399 = 6 268 + 3 % VO = 6 456 kW
koef. súč. = 0,7
P_{sum} = 4 519 kW

$$n_t = \frac{4\,519}{0{,}9 \times 0{,}75} = 6\,695 \text{ kVA}$$

6 695 kVA reprezentuje cca 11 transformátorov á 630 kVA.

ČM V – Kráľová

a) bytový fond - bez nárastu potreby el. energie (len prestavba)

b) občianske vybavenie a iné zariadenia - nárast max. podl. plochy 828 601 m^2
P_{iv} = 16 572 kW
koef. súč. = 0,8
P_{sv} = 13 258 kW

c) priemysel - bez nárastu potreby el. energie

d) počet transformátorov
P_{celk} = P_{sb} + P_{sv} + P_{sp} = 13 431 + 3 % VO = 13 834 kW
koef. súč. = 0,7
P_{sum} = 9 684 kW

$$n_t = \frac{9\,684}{0{,}9 \times 0{,}75} = 14\,347 \text{ kVA}$$

14 347 kVA reprezentuje cca 23 transformátorov á 630 kVA.

ČM VI – Kremnička

a) bytový fond -

Druh objektu	účel.jedn. (b.j.)	merná záťaž (b.j.)	P_i (kW)	koef.súč.	P_s (kW)
HBV	521	7	3 647	0,27	985
IBV	331	11	3 641	0,28	1 019
			P_{ib} = 7 288		P_{sb} = 2 004

b) občianske vybavenie a iné zariadenia - nárast max. podl. plochy 1,382 966 m^2
P_{iv} = 27 659 kW
koef. súč. = 0,8
P_{sv} = 22 127 kW

c) priemysel - nárast max. podl. plochy 71 712 m^2
P_{ip} = 2 151 kW
koef. súč. = 0,8
P_{sp} = 1 721 kW

d) počet transformátorov
P_{celk} = P_{sb} + P_{sv} + P_{sp} = 2 004 + 22 127 + 1 721 = 25 852 + 3 % VO = 26 628 kW
koef. súč. = 0,7
P_{sum} = 18 640 kW

$$n_t = \frac{18\,640}{0{,}9 \times 0{,}75} = 27\,615 \text{ kVA}$$

27 615 kVA reprezentuje cca 44 transformátorov á 630 kVA.

ČM VII – Majer

a) bytový fond -

Druh objektu	účel.jedn. (b.j.)	merná záťaž (b.j.)	P_i (kW)	koef.súč.	P_s (kW)
HBV	20	7	140	0,35	49
			P_{ib} = 140		P_{sb} = 49

b) občianske vybavenie a iné zariadenia - nárast max. podl. plochy 170 941 m^2
P_{iv} = 3 419 kW
koef. súč. = 0,8
P_{sv} = 2 735 kW

c) priemysel - nárast max. podl. plochy 33 4185 m^2
P_{ip} = 10 026 kW
koef. súč. = 0,8
P_{sp} = 8 020 kW

d) počet transformátorov
$P_{celk} = P_{sb} + P_{sv} + P_{sp}$ = 49 + 2 735 + 8 020 = 10 804 + 3 % VO = 11 129 kW
koef. súč. = 0,7
P_{sum} = 7 790 kW

$$n_t = \frac{7\,790}{0{,}9 \times 0{,}75} = 11\,541 \text{ kVA}$$

11 541 kVA reprezentuje cca 19 transformátorov á 630 kVA.

ČM VIII – Podlavice

a) bytový fond -

Druh objektu	účel.jedn. (b.j.)	merná záťaž (b.j.)	P_i (kW)	koef.súč.	P_s (kW)
HBV	36	7	252	0,34	86
IBV	27	11	297	0,36	107
			P_{ib} = 549		P_{sb} = 193

b) občianske vybavenie a iné zariadenia - nárast max. podl. plochy 34 260 m^2
P_{iv} = 685 kW
koef. súč. = 0,8
P_{sv} = 548 kW

c) priemysel – nárast max. podl. plochy 30 172 m^2
P_{ip} = 905 kW
koef. súč. = 0,8
P_{sp} = 724 kW

d) počet transformátorov
$P_{celk} = P_{sb} + P_{sv} + P_{sp}$ = 193 + 548 + 724 = 1 465 + 3 % VO = 1 509 kW
koef. súč. = 0,7
P_{sum} = 1 056 kW

$$n_t = \frac{1\,056}{0{,}9 \times 0{,}75} = 1\,565 \text{ kVA}$$

1 565 kVA reprezentujú cca 3 transformátory á 630 kVA

ČM IX Radvaň

a) bytový fond -

Druh objektu	účel.jedn. (b.j.)	merná záťaž (b.j.)	P_i (kW)	koef.súč.	P_s (kW)
HBV	1 193	7	8 351	0,26	2 171
IBV	749	11	8 239	0,26	2 142
			P_{ib} = 16 590		P_{sb} = 4 313

b) občianske vybavenie a iné zariadenia - nárast max. podl. plochy 461 133 m^2
P_{iv} = 9 223 kW
koef. súč. = 0,8
P_{sv} = 7 378 kW

c) priemysel – nárast max. podl. plochy 42 901 m^2
P_{ip} = 1 287 kW
koef. súč. = 0,8
P_{sp} = 1 030 kW

d) počet transformátorov
$P_{celk} = P_{sb} + P_{sv} + P_{sp}$ = 4 313 + 7 378 + 1 030 = 12 721 + 3 % VO = 13 103 kW
koef. súč. = 0,7
P_{sum} = 9 172 kW

$$n_t = \frac{9\,172}{0{,}9 \times 0{,}75} = 13\,588 \text{ kVA}$$

13 588 kVA reprezentuje cca 22 transformátorov á 630 kVA.

ČM X Rakytovce

a) bytový fond -

Druh objektu	účel.jedn. (b.j.)	merná záťaž (b.j.)	P_i (kW)	koef.súč.	P_s (kW)
HBV	294	7	2.058	0,27	556
IBV	209	11	2 299	0,28	644
			P_{ib} = 4 357		P_{sb} = 1 200

b) občianske vybavenie a iné zariadenia - nárast max. podl. plochy 239 962 m^2
P_{iv} = 4 799kW
koef. súč. = 0,8
P_{sv} = 3 839 kW

c) priemysel – nárast max. podl. plochy 107 611 m^2
P_{ip} = 3 228 kW
koef. súč. = 0,8
P_{sp} = 2 583 kW

d) počet transformátorov
$P_{celk} = P_{sb} + P_{sv} + P_{sp}$ = 1 200 + 3 839 + 2 583 = 7 622 + 3 % VO = 7 850 kW
koef. súč. = 0,7
P_{sum} = 5 495 kW

$$n_t = \frac{5\,495}{0{,}9 \times 0{,}75} = 8\,141 \text{ kVA}$$

8 141 kVA reprezentuje cca 13 transformátorov á 630 kVA.

ČM XI Rudlová

a) bytový fond -

Druh objektu	účel.jedn. (b.j.)	merná záťaž (b.j.)	P_i (kW)	koef.súč.	P_s (kW)
HBV	1 018	7	7 126	0,26	1 853
IBV	42	11	462	0,33	152
			P_{ib} = 7 588		P_{sb} = 2 005

b) občianske vybavenie a iné zariadenia - nárast max. podl. plochy 430 496 m^2
P_{iv} = 8 610 kW
koef. súč. = 0,8
P_{sv} = 6 888 kW

c) priemysel - bez nárastu potreby el. energie

d) počet transformátorov
$P_{celk} = P_{sb} + P_{sv} + P_{sp}$ = 2 005 + 6 888 = 8 893 + 3 % VO = 9 160 kW
koef. súč. = 0,7
P_{sum} = 6 412 kW

$$n_t = \frac{6\,412}{0{,}9 \times 0{,}75} = 9\,499 \text{ kVA}$$

9 499 kVA reprezentuje cca 15 transformátorov á 630 kVA.

ČM XII Sásová

a) bytový fond -

Druh objektu	účel.jedn. (b.j.)	merná záťaž (b.j.)	P_i (kW)	koef.súč.	P_s (kW)
HBV	414	7	2 898	0,27	782
IBV	147	11	1 617	0,28	453
			P_{ib} = 4 515		P_{sb} = 1 235

b) občianske vybavenie a iné zariadenia - nárast max. podl. plochy 543 288 m^2
P_{iv} = 10 866 kW
koef. súč. = 0,8
P_{sv} = 8 693 kW

c) priemysel - bez nárastu potreby el. energie

d) počet transformátorov
P_{celk} = P_{sb} + P_{sv} + P_{sp} = 1 235 + 8 693 = 9 928 + 3 % VO = 10 226 kW
koef. súč. = 0,7
P_{sum} = 7 158 kW

$$n_t = \frac{7\,158}{0{,}9 \times 0{,}75} = 10\,604 \text{ kVA}$$

10 604 kVA reprezentuje cca 17 transformátorov á 630 kVA.

ČM XIII Senica

a) bytový fond -

Druh objektu	účel.jedn. (b.j.)	merná záťaž (b.j.)	P_i (kW)	koef.súč.	P_s (kW)
HBV	176	7	1 232	0,28	345
			P_{ib} = 1 232		P_{sb} = 345

b) občianske vybavenie a iné zariadenia - nárast max. podl. plochy 388 937 m^2
P_{iv} = 7 779 kW
koef. súč. = 0,8
P_{sv} = 6 223 kW

c) priemysel – nárast max. podl. plochy 683 431 m^2
P_{ip} = 20 503 kW
koef. súč. = 0,8
P_{sp} = 16 402 kW

d) počet transformátorov
P_{celk} = P_{sb} + P_{sv} + P_{sp} = 345 + 6 223 + 16 402 = 22 970 + 3 % VO = 23 659 kW
koef. súč. = 0,7
P_{sum} = 16 562 kW

$$n_t = \frac{16\,562}{0{,}9 \times 0{,}75} = 24\,536 \text{ kVA}$$

24 536 kVA reprezentuje cca 39 transformátorov á 630 kVA.

ČM XIV – Skubín

a) bytový fond -

Druh objektu	účel.jedn. (b.j.)	merná záťaž (b.j.)	P_i (kW)	koef.súč.	P_s (kW)
HBV	260	7	1 820	0,27	492
IBV	54	11	594	0,32	190
			P_{ib} = 2 414		P_{sb} = 682

b) občianske vybavenie a iné zariadenia - nárast max. podl. plochy 16 653 m^2
P_{iv} = 333 kW
koef. súč. = 0,8
P_{sv} = 266 kW

c) priemysel – nárast max. podl. plochy 7 137 m^2
P_{ip} = 214 kW
koef. súč. = 0,8
P_{sp} = 171 kW

d) počet transformátorov
P_{celk} = P_{sb} + P_{sv} + P_{sp} = 682 + 266 + 171 = 1 119 + 3 % VO = 1 153 kW
koef. súč. = 0,7
P_{sum} = 807 kW

$$n_t = \frac{807}{0,9 \times 0,75} = 1\,195 \text{ kVA}$$

10 604 kVA reprezentujú cca 2 transformátory á 630 kVA.

ČM XV Šalková

a) bytový fond –

Druh objektu	účel.jedn. (b.j.)	merná záťaž (b.j.)	P_i (kW)	koef.súč.	P_s (kW)
IBV	43	11	473	0,33	156
			P_{ib} = 473		P_{sb} = 156

b) občianske vybavenie a iné zariadenia - nárast max. podl. plochy 114 862 m^2
P_{iv} = 2 297 kW
koef. súč. = 0,8
P_{sv} = 1 838 kW

c) priemysel - nárast max. podl. plochy 1 047 545 m^2
P_{ip} = 31 426 kW
koef. súč. = 0,8
P_{sp} = 25 141 kW

d) počet transformátorov
P_{celk} = P_{sb} + P_{sv} + P_{sp} = 156 + 1 838 + 25 141 = 27 135 + 3 % VO = 27 949 kW
koef. súč. = 0,7
P_{sum} = 19 564 kW

$$n_t = \frac{19\,564}{0,9 \times 0,75} = 28\,984 \text{ kVA}$$

28 984 kVA reprezentuje cca 46 transformátorov á 630 kVA.

ČM XVI Uľanka

a) bytový fond –

Druh objektu	účel.jedn. (b.j.)	merná záťaž (b.j.)	P_i (kW)	koef.súč.	P_s (kW)
HBV	12	7	84	0,35	29
IBV	30	11	330	0,35	116
			P_{ib} = 330		P_{sb} = 145

b) občianske vybavenie a iné zariadenia - nárast max. podl. plochy 47 122 m^2
P_{iv} = 942 kW
koef. súč. = 0,8
P_{sv} = 754 kW

c) priemysel - nárast max. podl. plochy 43 716 m^2
P_{ip} = 1 311 kW
koef. súč. = 0,8
P_{sp} = 1 049 kW

d) počet transformátorov
P_{celk} = P_{sb} + P_{sv} + P_{sp} = 145 + 754 + 1 049 = 1 948 + 3 % VO = 2 006 kW
koef. súč. = 0,7
P_{sum} = 1 405 kW

$$n_t = \frac{1\,405}{0{,}9 \times 0{,}75} = 2\,081 \text{ kVA}$$

2 081 kVA reprezentujú cca 4 transformátory á 630 kVA.

Tab. B.13.5.2.2-1 Súhrnná bilancia potreby elektrickej energie za riešené územie pre novo navrhované byty, občianske vybavenie, šport a rekreáciu, výrobu a technické vybavenie do roku 2025 pre počet obyvateľov do 100.000

Nárast potreby el. energie do roku 2025 pre počet obyvateľov do 100.000				
Číslo ČM	Potrebný výkon (kW)	Potrebný inštalovaný výkon n_t (kVA)	Počet navrhovaných transformátorov n_t á 630 (kVA)	Inštalovaný výkon navrh. transformátorov n_t á 630 (kVA)
I	33 440	49 541	79	49 770
II	224	331	1	630
III	570	845	2	1 260
IV	4 519	6 695	11	6 930
V	9 684	14 347	23	14 490
VI	18 640	27 615	44	27 720
VII	7 790	11 541	19	11 970
VIII	1 056	1 565	3	1 890
IX	9 172	13 588	22	13 860
X	5 495	8 141	13	8 190
XI	6 412	9 499	15	9 450
XII	7 158	10 604	17	10 710
XIII	16 562	24 536	39	24 570
XIV	807	1 195	2	1 260
XV	19 564	28 984	46	28 980
XVI	1 405	2 081	4	2 520
Spolu	142 498	211 108	340	214 200

Tab. B.13.5.2.2-2 Súhrnná bilancia potreby elektrickej energie

Celkom výpočtové zaťaženie, P_{SUM} (kW) :	142 498 kW
Celkom potrebný výkon transformátorov (kVA) :	211 108 kVA
Počet navrhovaných transformátorov, n_t á 630 (kVA)	340 ks
Inštalovaný výkon navrhovaných transformátorov, á 630 (kVA)	214 200 kVA

B.13.5.2.3. Návrh – Zdroje elektrickej energie

V zmysle vládou SR schválenej koncepcie využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR do roku 2030 (Uznesenie vlády SR č.178 z 9.3.2011) počíta ÚPN mesta v návrhovom období do r. 2025 s realizáciou nasledovných MVE:

- MVE Šalková, Hron rkm 180,680 (0,71 MWe - ČM XV Šalková),
- MVE Iliaš, Hron rkm 172,660 (ČM II Iliaš, ČM V Kráľová),
- MVE Vlkanová, Hron rkm 169,355 (0,95 MWe, výhľadovo 1,2 MWe - ČM VI Kremnička, ČM IX Radvaň, ČM X Rakytovce, obec Vlkanová).

Ďalším doplnkovým zdrojom elektrickej energie na území mesta Banská Bystrice do roku 2025 bude pripravovaný energetický zdroj na kombinovanú výrobu elektrickej energie a tepla na území bývalej cementárne (1,4 MWe).

B.13.5.2.4. Návrh – prenosové rozvodne 110/22 kV a VVN vedenia

Východnou časťou riešeného (ČM XV Šalková) aj záujmového územia prebieha trasa pripravovaného 2 x 400 kV prenosového vedenia ZVN v trase Rz Horná Ždaňa – Rz Medzibrod – PVE Ipeľ – Rz Rimavská Sobota, sledujúca trasy 110 kV vedení č.7870 (Lieskovec – Vlkanová), č. 7868 (Vlkanová - Slovenská Ľupča) a č. 7860 (Slovenská Ľupča – Medzibrod), ktorá je v zmysle požiadavky SEPS, a.s. Bratislava[17] v ÚPN mesta Banská Bystrica rešpektovaná v podobe rezervovania koridoru pre toto vedenie.

ÚPN mesta navrhuje do roku 2025 zrušenie súčasnej rozvodne 110/22 kV pod Bánošom a zároveň vybudovanie novej rozvodne v priestore severne od železničnej trate č.172 a severného obchvatu rýchlostnej cesty R1. V súvislosti s tým navrhuje čiastočnú náhradu súčasného vzdušného 110 kV vedenia č. 7761 z Rz Fončorda zemným káblovým vedením od priestoru Kačice. Výhľadovo počíta aj s úplným nahradením 110 kV vzdušného vedenia č. 7761 káblovým vedením. Takéto riešenie navrhuje ÚPN mesta v danej lokalite aj pre uvažované zdvojenie 110 kV vedenia č. 7762. Vzdušné 110 kV vedenia č. 7898 (smer bývalé Ssl. cementárne), vedenia č. 7840 a č. 7710 (smer Harmanec) a vedenia č. 7637 a č. 7638 sú navrhované na presmerovanie do novej rozvodne vzduchom.

Na úrovni 110 kV vedení v okresoch Banská Bystrica a Žiar nad Hronom je zámer vybudovať 110 kV vzdušnú linku Banská Bystrica - Bánoš – Žiar nad Hronom, ktorá by sa dosiahla dostavbou linky č. 7762 od Rz Bánoš na dvojité vedenie 2 x110 kV (vytvorenie územnej rezervy podľa návrhu vyššie). Vo výhľade počíta ÚPN mesta s kabelizáciou tohto vedenia v zastavanom území mesta (časť Skubín – Bánoš).

Plánuje sa zvýšenie kapacity jestvujúceho 110/22 kV transformátoru vo Vlkanovej zo 16 na 40 MVA.

V rámci elektrifikácie železničnej trate Zvolen - Banská Bystrica je vybudovaná prevodová transformačná stanica s meniarňou 110/25 kV v Banskej Bystrici v ČM VII Majer, ktorá je napojená z linky 110 kV č. 7868.

Plánované postupné rušenie jestvujúceho 220 kV vedenia v smere Lemešany -Sučany - Nováky a jeho nahradenie 400 kV prenosovou sústavou (po vybudovaní novej 400/110 kV rozvodne v Medzibrode) sa riešeného ani záujmového územia mesta priamo netýka, rovnako ako ďalšie pripravované investície na území Banskobystrického kraja.

B.13.5.2.5. Návrh – distribučné trafostanice a VN vedenia

Zásobovanie elektrickou energiou pre funkciu občianskej vybavenosti, priemyslu a bývania v nových lokalitách navrhuje ÚPN mesta vybudovaním nových distribučných transformačných staníc a VN rozvodov. Počty trafostaníc vychádzajú z bilancie odberov potreby el. energie Trasy rozvodov, umiestnenie trafostaníc a miesta napojenia budú navrhnuté v ďalších stupňoch ÚPD.[18]

Zásobovanie elektrickou energiou pre potreby doplnenia existujúcej štruktúry zástavby funkčných území, ich intenzifikáciu (napr. hromadnej bytovej výstavby, existujúcich plôch

[17] *List č. PS/2008/016387 z 25.8.2008*

[18] *Vzhľadom na interné predpisy Stredoslovenskej energetiky, a.s. Žilina odmietli zástupcovia a.s. poskytnúť spracovateľovi ÚPN mesta Banská Bystrica iné údaje, ako tie, ktoré boli uvedené v Prieskumoch a rozboroch pre ÚPN z r. 2005 s tým, že sa vyjadria až ku konceptu ÚPN mesta a potom sami doplnia vedenia, zariadenia a kapacity potrebné na zásobovanie navrhovaných rozvojových lokalít elektrickou energiou. Taktiež odmietli poskytnúť údaje o vedeniach (čísla vedení, prierezy, druh) a distribučných trafostaniciach 22/0,4 kV, resp. 6/0,4 kV. Stredoslovenská energetika, a.s. Žilina sa nevyjadrila ani ku konceptu riešenia ÚPN mesta Banská Bystrica. Nakoľko bez týchto údajov nie je možné riešiť zásobovanie konkrétnych rozvojových lokalít, návrh ÚPN udáva len zvýšenie potreby el. energie a potrebu nových trafostaníc a ich inštalovaného výkonu v jednotlivých častiach mesta.*

priemyslu a pod.) navrhuje ÚPN mesta rekonštrukciou existujúcich transformačných staníc formou výmeny transformátorov za výkonnejšie, prestavbou na murované transformačné stanice s vyšším výkonom, alebo obnovou odstavených existujúcich trafostaníc.

V návrhu VN rozvodov v nových lokalitách sa požaduje vedenie uložiť do zeme a trafostanice navzájom prepájať systémom jednoduchej mrežovej siete. Trafostanice budú murované, blokové alebo kioskové. Napojenie nových trafostaníc z existujúcich vzdušných rozvodov bude káblovými prípojkami uloženými v zemi. V trasách existujúcich vzdušných VN vedení križujúcich riešené územie, ktoré prekážajú zástavbe, sa navrhuje vzdušné vedenia v miestach, kde to členitosť terénu umožňuje, nahradiť káblovými rozvodmi uloženými v zemi.

Zásobovanie celej CMZ elektrickou energiou bude musieť byť v súlade s požiadavkami Zadania riešené s napäťovou úrovňou 22/0,4 kV s cieľom vytvorenia zásobovacieho okruhu s jednotným prenosovým napätím 22 kV.

V súvislosti s novou Rz Bánoš 110/22 kV, pre ktorú je vytvorená územná rezerva, vytvára ÚPN mesta aj územnú rezervu pre uloženie do zeme 22 kV vzdušných vedení č. 326, 327, 328, 353, 364, 399, a 439 od priestoru Kačice po novú rozvodňu. Zároveň vytvára územnú rezervu pre presmerovanie vzdušných distribučných 22 kV vedení č. 326, 307, 308, 318, 354, 336 a 339 do novej rozvodne.

B.13.5.2.6. Návrh – NN rozvody a verejné osvetlenie

Sekundárne (NN) rozvody rieši ÚPN mesta systémom zjednodušenej mrežovej siete s napájaním z dvoch strán z rozvádzačov RST distribučných trafostaníc. Rozvody v novej výstavbe budú káblové, uložené v zemi, a budú napájané cez hlavné rozvodné a istiace skrine RIS, s možnosťou prepojenia na jestvujúce sekundárne vzdušné rozvody. Odberatelia budú napojení samostatnými prívodmi, alebo slučkovaním z rozvodných a istiacich skríň RIS.

Osvetlenie cestných komunikácií v novej zástavbe navrhuje ÚPN mesta realizovať výbojkovými svietidlami osadenými na osvetľovacích stožiaroch, pri osvetlení peších komunikácií svietidlami osadenými na sadové stožiare. Rozvod verejného osvetlenia bude káblový, uložený v zemi, napájaný z typových rozvádzačov RVO a ovládaný pomocou HDO.

B.13.5.2.7. Ochranné pásma

Ochranné pásma elektrizačnej sústavy podľa § 36 zákona č. 656/2004 Z.z. o energetike v znení noviel sú v zmysle požiadaviek Vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii uvedené v kapitole B.9.7.1.

B.13.6. Návrh verejného technického vybavenia – Zásobovanie plynom[1]

B.13.6.1. Súčasný stav zásobovania územia mesta plynom

Dodávka plynu pre Banskú Bystricu sa uskutočňuje vysokotlakovým plynovodom z prepúšťacej stanice Michalová smerom Brezno - Banská Bystrica – Zvolen - Žiar nad Hronom - Handlová, tzv. Pohronským plynovodom, ktorý prechádza územím mesta (DN 300, PN 25). Z plynovodu sú vysadené odbočky pre napojenie jednotlivých regulačných staníc (ďalej len RS) a následne STL a NTL plynových rozvodov. VTL plynovod je vedený ako zásobovací s napájaním ďalších obcí a miest v okolí horného toku Hrona.

Pre zásobovanie odberných miest STL a NTL plynovodmi sú na odbočky VTL plynovodu osadené regulačné stanice s potrebnou kapacitou. Z pohľadu vyžitia existujúcich regulačných staníc je ich kapacita dostatočná a vzhľadom na ich zokruhovanie (väčšia časť) s napojením na jednotnú plynovodnú sieť je zabezpečená dodávka zemného plynu aj pri výpadku niektorej z RS.

Miestna STL plynovodná sieť je tvorená dvomi tlakovými pásmami, 100 a 300 kPa. Sieť STL plynovodov v tlakovej úrovni 100 kPa v meste Banská Bystrica je zokruhovaná s napojením na viac regulačných staníc. Tlakové pásmo 300 kPa je v častiach mesta V Kráľová, IX Radvaň (Pršianska terasa), XIII Senica a v obci Nemce. Tieto plynovody nie sú zokruhované. Existujúca plynovodná sieť je tvorená prevažne oceľovými plynovodmi v dimenziách DN 50 - DN 300. Plynovody budované cca po roku 1994 sú plastové z materiálu PE-HD, LPE. STL plynovody v časti Fončorda sú zrekonštruované formou vťahovania LPE rúry do existujúcich oceľových potrubí. Zemný plyn je využívaný pre potreby výroby tepla pre vykurovanie a bližšie neurčené technologické účely. Vykurovanie bude riešené decentralizovanými zdrojmi tepla samostatne pre každý funkčný celok.

Z hľadiska existujúcich zdrojov pre zásobovanie RS sú existujúce zariadenia využité priemerne na 38 %. Podrobné údaje každej RS sú uvedené v textovej časti PaR pre ÚPN mesta (marec, 2005).

Celkový ročný odber zemného plynu z verejných regulačných staníc je 107,5 mil. $m^3.rok^{-1}$.

Maximálny hodinový odber zemného plynu je 37,5 tis. $m^3.hod^{-1}$.

Inštalovaný výkon verejných RS je 86,5 tis. $m^3.hod^{-1}$.

B.13.6.2. Návrh zásobovania územia mesta plynom

V rozšíreniach funkčných plôch navrhovaných urbanistickou koncepciou je navrhované napojenie na existujúce vyhovujúce rozvody plynu v blízkosti rozvojových funkčných plôch s racionalizáciou využitia existujúcich rozvodov a sietí. V maximálnej miere budú využité existujúce distribučné siete s navýšením využitia v rámci technických možností jednotlivých trás bez ovplyvnenia ich funkčnosti. Zvýšením bilancií existujúcich trás plynovodov v navrhovanom rozsahu nebudú ovplyvnené existujúce odberné miesta. V riešených územiach sa doplnia distribučné rozvody plynu a zariadenia tak, aby bolo možné napojenie uvažovanej výstavby. Presné trasovanie rozvodov bude riešené v ďalších stupňoch spracovávania dokumentácie.

[1] *Pre spracovanie koncepcie návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica boli k dispozícii najmä nasledovné podklady:*
- *návrh riešenia rozvoja funkčných plôch UPN mesta Banská Bystrica,*
- *skutočné stavy existujúcich zariadení na riešenom území,*
- *predbežné zastavovacie objemové hodnoty pre výpočet bilancií a kapacít na rozvojových plochách,*
- *požiadavky na riešenie uvedené v zadaní mestom Banská Bystrica,*
- *vlastné prieskumy spracovateľa.*

V priložených tabuľkách sú výpočty uvažovaných bilancií s ohľadom na plánované rozšírenie výstavby. Bilancie spotreby plynu sú uvedené priradením k ČM aj v prípade, že zásobovanie teplom bude realizované z inej ČM (napr. diaľkovými rozvodmi z výhrevní a teplární).

Tab. B.13.6.2-1 Výpočet potreby plynu a tepla pre časti mesta Banskej Bystrice – bývanie - návrh k roku 2025 pre počet do 100.000 obyvateľov

Časť mesta		Nová bytová výstavba v r. 2009 - 2025			Potreba tepla - nárast v r. 2001 - 2025 (kW)			Spotreba tepla - nárast v r. 2001 - 2025 (GJ)			Potreba plynu - nárast v r. 2001 - 2025 (tis.m^3/rok)			Spotreba plynu - nárast v r. 2001 - 2025 (m^3/hod.)		
číslo	názov	BD/PBD	RD	spolu	BD/PBD	RD	spolu	BD/PBD	RD	spolu	BD/PBD	RD	spolu	BD/PBD	RD	spolu
I	Banská Bystrica	1612	257	1 869	5642	2827	8469	81567	17990	99557	2402	529	2931	661	321	982
II	Iliaš	0	17	17	0	187	187	0	1190	1190	0	35	35	0	21	21
III	Jakub	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IV	Kostiviarska	800	112	912	2800	1232	4032	40480	7840	48320	1192	231	1423	328	140	468
V	Kráľová	80	0	80	280	0	280	4048	0	4048	119	0	119	33	0	33
VI	Kremnička	521	331	852	1824	3641	5465	26363	23170	49533	776	682	1458	214	414	627
VII	Majer	20	0	20	70	0	70	1012	0	1012	30	0	30	8	0	8
VIII	Podlavice	36	27	63	126	297	423	1822	1890	3712	54	56	109	15	34	49
IX	Radvaň	1193	749	1 942	4176	8239	12415	60366	52430	112796	1778	1543	3321	489	936	1425
X	Rakytovce	294	209	503	1029	2299	3328	14876	14630	29506	438	431	869	121	261	382
XI	Rudlová	1018	42	1 060	3563	462	4025	51511	2940	54451	1517	87	1603	417	53	470
XII	Sásová	414	147	561	1449	1617	3066	20948	10290	31238	617	303	920	170	184	353
XIII	Senica	176	0	176	616	0	616	8906	0	8906	262	0	262	72	0	72
XIV	Skubín	260	54	314	910	594	1504	13156	3780	16936	387	111	499	107	68	174
XV	Šalková	0	43	43	0	473	473	0	3010	3010	0	89	89	0	54	54
XVI	Uľanka	12	30	42	42	330	372	607	2100	2707	18	62	80	5	38	42
BANSKÁ BYSTRICA spolu		6436	2018	8 454	22526	22198	44724	325662	141260	466922	9590	4157	13747	2639	2523	5161

Zdroj: SODB 2001, ŠÚ SR; vlastné výpočty (prípadné nezrovnalosti v súčte vypočítaných položiek sú zapríčiné zaokrúhľovaním na celé čísla)

Pozn.:

TBO - trvale bývajúce obyvateľstvo	*Teplo pri:*	*0,41*	*m3/hod/byt*	*3,5*	*kW/byt*	
TOB - trvale obývané byty		*1,25*	*m3/hod/RD*	*11*	*kW/RD*	
RD - rodinné domy		*28,1*	*GJ/byt/ÚK*	*50,6*		*70*
HBV – byty v bytových domoch		*22,5*	*GJ/byt/TÚV*			
IBV – byty v rodinných domoch		*45*	*GJ/RD/ÚK*	*70*		
počet obyvateľov / byt = obložnosť		25	GJ/RD/TÚV			

Tab. B.13.6.2-2 Výpočet potreby plynu a tepla pre časti mesta Banskej Bystrice – občianske vybavenie - návrh k roku 2025 pre počet do 100.000 obyvateľov

Č. ČM	Názov ČM	Max. stav. objem (m^3)	Potreba tepla (kW)	Spotreba tepla (GJ/r)	Spotreba ZP (tis.m^3/r)	Potreba ZP (m^3/h)
1	Banská Bystrica	8100551	121508	857038	25112	13771
2	Iliaš	50243	754	5316	156	85
3	Jakub	35620	534	3769	110	61
4	Kostiviarska	962238	14434	101805	2983	1636
5	Kráľová	2900104	43502	306831	8990	4930
6	Kremnička	4840381	72606	512112	15005	8229
7	Majer	598294	8974	63300	1855	1017
8	Podlavice	119910	1799	12686	372	204
9	Radvaň	1613966	24209	170758	5003	2744
10	Rakytovce	839867	12598	88858	2604	1428
11	Rudlová	1506736	22601	159413	4671	2561
12	Sásová	1901508	28523	201180	5895	3233
13	Senica	1361280	20419	144023	4220	2314
14	Skubín	58286	874	6167	181	99
15	Šalková	402017	6030	42533	1246	683
16	Uľanka	164927	2474	17449	511	280
∑	Banská Bystrica - mesto	25455928	381839	2693237	78913	43275

Tab. B.13.6.2-3 Výpočet potreby plynu a tepla pre časti mesta Banskej Bystrice – výroba a technická infraštruktúra - návrh k roku 2025 pre počet do 100.000 obyvateľov

Č. ČM	Názov ČM	Max. stav. objem (m^3)	Potreba tepla (kW)	Spotreba tepla (GJ/r)	Spotreba ZP (tis.m^3/r)	Potreba ZP (m^3/h)
1	Banská Bystrica	1020853	15313	108006	3165	1735
2	Iliaš	0	0	0	0	0
3	Jakub	130964	1964	13856	406	223
4	Kostiviarska	0	0	0	0	0
5	Kráľová	0	0	0	0	0
6	Kremnička	394047	5911	41690	1222	670
7	Majer	2005107	30077	212140	6216	3409
8	Podlavice	181032	2715	19153	561	308
9	Radvaň	193055	2896	20425	598	328
10	Rakytovce	612378	9186	64790	1898	1041
11	Rudlová	0	0	0	0	0
12	Sásová	0	0	0	0	0
13	Senica	4027226	60408	426081	12484	6846
14	Skubín	42822	642	4531	133	73
15	Šalková	6277261	94159	664134	19460	10671
16	Uľanka	262297	3934	27751	813	446
∑	Banská Bystrica - mesto	15147042	227206	1602557	46956	25750

Súhrnné bilancie

Z hľadiska existujúcich zdrojov pre zásobovanie RS sú existujúce zariadenia využité priemerne na 38 %[1]. Podrobné údaje každej RS sú uvedené v PaR pre ÚPN mesta Banská Bystrica[2] v textovej časti.

[1] *Údaje o existujúcich zariadeniach, ako aj bilancie súčasného odberu plynu sú vztiahnuté k r. 2004, kedy boli tieto údaje spracovateľovi ÚPN mesta poskytnuté zo strany SPP, a.s. posledný raz. Ďalšie údaje o súčasnom stave už poskytnuyé neboli vzhľadom na dôvernosť informácií patriace k obchodnej stratégii firmy. Z tohto*

Bilancia hodinového odberu ZP

Reálny prietok verejných RS je 37,4 tis. $m^3.hod^{-1}$

Navýšenie odberu je zrejmé z priložených tabuliek.

Bilancia ročného odberu ZP

Celkový existujúci ročný odber zemného plynu z verejných RS je 107,5 mil. $m^3.hod^{-1}$

Navýšenie odberu je zrejmé z priložených tabuliek.

Regulačné stanice budú pri rozvoji podľa ÚPN mesta aj pri navýšení odberu z hľadiska spotreby plynu svojou kapacitou využité v priemere na cca 85 %.

Vzhľadom na niektoré väčšie územné rozvojové celky je možné, že bude potrebné dobudovať regulačné stanice pri miestnom preťažení existujúcich regulačných staníc alebo prenosových kapacít existujúcich plynovodov.

Presný rozpis potreby plynu a tepla pre jednotlivé časti mesta podľa navrhovaného rozvoja základných funkčných plôch je v predchádzajúcich tabuľkách B.13.6.2-1 až B.13.6.2-3.

Z hľadiska navýšenia výkonu a bilancií maximálneho využitia regulačných staníc je uvažované zvýšenie odberu maximálnej bilancie hodinového odberu na max. úroveň 85 % využiteľnosti existujúcich zariadení regulačných staníc.

Zásobovacie kapacity zariadení sú závislé aj od zokruhovania existujúcich sietí plynovodov a využiteľnosti vetiev plynovodov s ohľadom na hodinové maximá. Aj vzhľadom na to, že existujúce zariadenia RS (inštalovaný výkon verejných RS je 86,5 tis. $m^3.hod^{-1}$) nebudú využité na 100 % ani po navýšení, je predpoklad dobudovania a rekonštrukcie niektorých RS v blízkostí záujmových území a v záujmových územiach rozvoja. Uvedené rekonštrukcie a doplnenia existujúcich regulačných staníc je potrebné vzhľadom na prenosovú kapacitu existujúcich plynovodov, ktorá je nižšia ako technické maximá regulačných staníc a nie je možné v plnom rozsahu využívať kontinuálne navyšovanie výkonu regulačných staníc. Presné určenie, ktoré RS a distribučné zariadenia budú rekonštruované a dobudované, je možné až pri zadávaní konkrétnych požiadaviek na odbery pre jednotlivé miesta odberu.

Z hľadiska koncepcie rozvoja boli v priebehu spracovania ÚPN mesta navrhované a konkretizované dodávateľom ZP len požiadavky pre dobudovanie RS – ZAaRES pre vybudovanie novej vetvy STL plynovodov v tlakovej úrovni 0,3 MPa pre potreby zásobovania časti BELVEDER a ESC. Nové zariadenia budú vybudované aj pre potreby prípravy územia pre priemyselné parky a ostatnú výstavbu v územiach, kde nie je dostatočná kapacita existujúcich zariadení. Ich presná špecifikácia, umiestnenie a vybavenie zariadení je možné až pri riešení konkrétnych území spresnením výpočtov a bilancií.

Pre návrh ďalších rekonštrukcií existujúcich trás plynovodov neboli zatiaľ zo strany prevádzkovateľa plynovodov spresnené trasy. Z dlhodobého hľadiska sa uvažuje s rekonštrukciou oceľových plynovodov v následnosti časového horizontu s ohľadom na ich technický stav a poruchovosť. Plynovody budú rekonštruované výmenou potrubí. Prenosová kapacita existujúcich plynovodov môže byť zvýšená aj postupným zvyšovaním tlaku plynu v plynovodoch. Zvýšenie tlaku je podmienené rekonštrukciou nevyhovujúcich existujúcich plynovodov, ktoré by zmenu tlaku technicky nezniesli, čím by sa zvýšila poruchovosť a znížila spoľahlivosť systému zásobovania plynom.

Všetky navrhované plynovody budú riešené z materiálu LPE pre jeho odolnosť a dlhodobú životnosť. Navrhované a rekonštruované trasy budú riešené s ohľadom na uvažovanú a existujúcu zástavbu pri dodržaní všetkých platných predpisov s ohľadom na ochranné a bezpečnostné pásma plynárenských zariadení.

dôvodu sú aj nasledovné hodnotenia využitia kapacity RS vztiahnuté len k údajom z r. 2004 a od situácie v dobe spracovania návrhu ÚPN mesta sa môžu líšiť.

[2] *AUREX, spol. s r.o. v spolupráci s ARCH.EKO, spol. s r.o., marec 2005*

B.13.6.3. Ochranné pásma

Ochranné a bezpečnostné pásma plynárskych zariadení a priamych plynovodov podľa §§ 56 a 57 zákona č. 656/2004 Z.z. o energetike v znení neskorších predpisov sú v zmysle požiadaviek Vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii uvedené v kapitole B.9.7.2.

B.13.7. Návrh verejného technického vybavenia – Zásobovanie teplom

B.13.7.1. Súčasný stav zásobovania územia mesta teplom

Zásobovanie teplom na území mesta Banská Bystrica je riešené kombinovaným spôsobom. Časti mesta s bytovými domami (HBV) sú zásobované prevažne z centrálnych kotolní, malá časť je zásobovaná teplom zo samostatných domových kotolní vo vlastníctve spoločenstiev vlastníkov bytov, alebo správcov domov. Rodinné domy (IBV) sú teplom zásobované výhradne z malých kotolní osadených v jednotlivých objektoch. Kotolne v RD sú v plynofikovaných oblastiach prevažne plynové. V oblastiach bez plynovodov sú prevažne na pevné palivo a elektrickú energiu.

Priemyselné objekty sú vykurované prevažne plynovými spotrebičmi s napojením na distribučnú, alebo zásobovaciu sieť plynovodov. V oblastiach, kde nie je možné napojenie na zemný plyn spotrebičmi na pevné palivo. Elektrické vykurovanie priemyselných objektov je len výnimočné a v zanedbateľnom pomere.

V území je ako médium pre zdroj tepla minimálne využívaný aj propán-bután. Alternatívne zdroje tepla (slnečná energia, latentné teplo...) sú pre potreby výroby tepla použité len výnimočne. Prevažne sú využité v rodinných domoch formou slnečných kolektorov.

Centrálne kotolne

Existujúce centrálne kotolne v Banskej Bystrici sú rozmiestnené tak, aby pokrývali požadované odbery tepla v zásobovaných územiach. Dominantnými výrobcom a distribútorom tepla je EMG, s.r.o. Banská Bystrica. Spolu so sesterskou BBES, a.s. prevádzkuje 86 tepelných zdrojov, ktoré produkujú ročne viac než 1 mil. GJ na vykurovanie a ohrev TÚV pre obyvateľov a nebytový sektor.

Väčšina centrálnych kotolní je teplovodná s pripojením na vnútorné rozvody ÚK spotrebiteľa. Rozvody tepla sú vedené v zemi a v jednotlivých objektoch podľa územných daností. Najväčšia kotolňa „Výhrevňa Radvaň“, zásobujúca spolu s kotolňou PK7 teplom časť mesta IX Radvaň (Fončorda), je horúcovodná. Horúcovodné rozvody tepla z teplárne sú vedené do jednotlivých výmenníkových staníc osadených v jednotlivých oblastiach podľa potreby. Z výmenníkových staníc sú teplovodné rozvody vedené priamo k spotrebiteľovi do objektov. Centrálne kotolne sú navrhnuté na dodávanie tepla do objektov pre potreby vykurovania a prípravy TÚV.

Kotolne rodinných domov

Existujúce individuálne kotolne sú umiestnené v jednotlivých objektoch rodinných domov a sú určené pre výrobu tepla na vykurovanie a prípravu TÚV len pre objekt v ktorom sú osadené. Kotolne sú v územiach, kde nie je možné napojenie na rozvody tepla z centrálnych kotolní. Prevažná palivová základňa existujúcich kotolní je zemný plyn.

Kotolne a iné zdroje tepla v priemyselných objektoch

Priemyselné objekty sú zásobované teplom prevažne so samostatných kotolní určených pre objekt, resp. areál. V priemyselných objektoch je existujúce vykurovanie kombinované viacerými spôsobmi podľa možnosti ich využitia. V objektoch sú použité lokálne zdroje (infražiariče, teplovzdušné agregáty pre lokálne použitie) a centrálne zdroje (kotolne pre objekt, alebo areál). V priemyselných objektoch je teplo používané aj na technologické účely.

Prevažne sú osadené teplovodné kotolne, pri použití tepla aj pre technologické účely parné kotolne.

Jedným z najväčších zdrojov tepla v záujmovom území je tepláreň podniku Biotika, a.s. Slovenská Ľupča. V areáli je osadená kogeneračná jednotka s tepelným výkonom 8.100 kW a elektrickým výkonom 3.958 kW.

Tepelné zdroje využívajúce spaľovanie zemného plynu majú rozhodujúci podiel v zásobovaní teplom. Zostávajúce kotolne na pevné palivo sú navrhované na postupnú plynofikáciu, príp. na výrobu tepla využitím elektrickej energie.

Z hľadiska zásobovania objektov teplom (existujúcich, navrhovaných aj upravovaných) je snaha presadzovania dopájania nových odberných miest na existujúce centrálne zdroje tepla v oblasti. Zároveň pokračuje prechod pôvodných kotolní na pevné palivo s nízkou účinnosťou a vysokými podielmi exhalátov na ekologickejší spôsob výroby tepla.

B.13.7.2. Návrh zásobovania územia mesta teplom[3]

Koncepcia návrhu je riešená v súlade s Koncepciou rozvoja mesta Banská Bystrica v oblasti tepelnej energetiky (ďalej len Koncepcia), ktorá tvorí súčasť ÚPN mesta Banská Bystrica.[4]

Táto Koncepcia na základe vykonaných dôkladných analýz súčasnej situácie v zásobovaní územia mesta Banská Bystrica teplom konštatuje, že tepelné hospodárstvo mesta Banská Bystrica vyžaduje v návrhovom období ÚPN operatívne a zásadné zmeny založené na nasledovných princípoch:

- maximálna eliminácia vplyvu rastúcej ceny plynu na cenu tepla,
- zabezpečenie rovnakých podmienok dodávky tepla na vykurovanie a prípravu TÚV pre všetkých odberateľov,
- zabezpečenie prevádzkovej spoľahlivosti, energetickej efektívnosti a hospodárnosti celého systému CZT,
- zvýšená ochrana životného prostredia,
- splnenie podmienok technickej a ekonomickej realizácie.

Vychádzajúc z vyššie uvedených princípov navrhuje Koncepcia nasledovné základné smerovanie rozvoja tepelného hospodárstva mesta Banská Bystrica:

1. Na základe existujúceho zásobovacieho územia prináležiaceho systému CZT vytvoriť 4 samostatné zóny CZT, a to:
   - Zóna 01 Radvaň,
   - Zóna 02 Rudlová - Sásová
   - Zóna 03 Smrečina
   - Zóna 04 Ostatné tepelné okruhy
2. V zásobovacích zónach 01 až 03 zabezpečiť optimálnu diverzifikáciu zdroja tepla využitím už existujúceho zdroja na báze obnoviteľných energetických zdrojov v areáli Smrečiny Hofatex, a.s. – Zóna 03, resp. pre tento účel novovybudovaných tepelných zdrojov v Zóne 01 a v Zóne 02.

---

[3] *V zmysle PHSR mesta Banská Bystrica na roky 2007-2013 a v ňom obsiahnutej stratégie rozvoja mesta má byť Banská Bystrica „čistým mestom“, ktoré bude „chrániť zdroje čistých energií“ – táto vízia je zodpovedajúcim spôsobom zohľadnená v ÚPN mesta Banská Bystrica - v návrhu verejného technického vybavenia - zásobovania teplom.*
ÚPN mesta priemetom zásad zásobovania územia mesta teplom v období do roku 2025 zo schválenej Koncepcie rozvoja mesta Banská Bystrica v oblasti tepelnej energetiky vytvára predpoklady pre plnenie realizačných cieľov a opatrení z PHSR, a to najmä:
- *Realizačný cieľ 4.2: Zlepšovať starostlivosť o životné prostredie a racionálne využívanie prírodných zdrojov*
  - *Priorita 4.2.5: Hospodárnosť vo využívaní energií*
  - *Opatrenie 4. 4.2.5.1: Využívanie alternatívnych zdrojov energie,*
  - *Opatrenie 4.2.5.2: Spracovať, schváliť a realizovať komplexnú energetickú koncepciu mesta a koncepciu tepelného hospodárstva.*

[4] *Koncepciu vypracovala ENERGY MERCURY CONSULTING, spol. s r.o., Žilina v októbri 2011 ako súčasť obstarania ÚPN mesta.*

3. Vo všetkých zásobovacích zónach zabezpečiť zo strany dodávateľa tepla inštaláciu domových KOST na všetkých odberných miestach.
4. Vo všetkých zásobovacích zónach zabezpečiť dodávku tepla prostredníctvom distribučných systémov z predizolovaných rúr.
5. Vo všetkých zásobovacích zónach CZT zriadiť centrálny riadiaci systém – dispečing s cieľom optimalizácie prevádzky systému CZT až na úroveň KOST.

Jednotlivé vyššie uvedené zóny budú podľa Koncepcie zásobované teplom nasledovné:

Zóna 01 - Radvaň

Zásobovacie územie Zóny 01 Radvaň je dané technickými a ekonomickými možnosťami zdroja Teplárne Radvaň zásobovať teplom jej súčasné odberné miesta, ako aj existujúce a novobudované objekty v častiach mesta I Banská Bystrica, II Iliaš, V Kráľová, VI Kremnička, VIII Podlavice, IX Radvaň. X Rakytovce a XIV Skubín.

Výhľadovo sa do roku 2025 toto zásobovacie územie rozšíri v súlade s ÚPN mesta o novovybudované viacpodlažné bytové a nebytové objekty plánované v častiach mesta VI Kremnička, X Rakytovce a II Iliaš s potenciálom navýšenia potreby tepla o viac ako 100 TJ.

Zdrojom tepla bude i naďalej Tepláreň Radvaň disponujúca energetickými zariadeniami na vysoko účinnú kombinovanú výrobu elektriny a tepla s palivovou základňou zemný plyn. Táto jednopalivová základňa sa bude diverzifikovať formou nákupu tepla z novovybudovaného energetického zdroja určeného na výrobu tepla s palivovou základňou na báze obnoviteľných energetických zdrojov (lesná štiepka).

Lokalita zdroja tepla (juhovýchodná okrajová časť ČM IX Radvaň) ho predurčuje na energetické zhodnocovanie biomasy z hľadiska cestnej dopravy biomasy[5], resp. železnicou[6], skladovania ako aj environmentálneho vplyvu na obyvateľov OS Radvaň s prevládajúcimi severnými až severozápadnými vetrami).

Zóna 02 – Rudlová-Sásová

Jej zásobovacie územie predstavuje súčasných 22 tepelných okruhov prevádzkovaných v OS Rudlová-Sásová, ktorý sa na základe ÚPN mesta do roku 2025 rozšíriť o novovybudované viacpodlažné bytové objekty, objekty občianskeho vybavenia, resp. výrobno-obslužné plochy s potenciálom navýšenia potreby tepla o viac ako 85 TJ.

Do tohto zásobovacieho územia sú zaradené aj časti mesta VII Majer, XIII Senica a XV Šalková, v ktorých ÚPN mesta uvažuje s rozvojovými aktivitami. Ich energetické potreby plne pokryje novovybudovaný zdroj.

Všetko teplo pre túto zásobovaciu zónu sa bude vyrábať na zdroji umiestnenom v priestoroch bývalej cementárne. Dodávateľ vybuduje nový zdroj na kombinovanú výrobu elektriny a tepla na báze obnoviteľných energetických zdrojov (lesná štiepka so stabilizáciou zemným plynom). Pôjde o dodávateľa tepla s licenciou na výrobu a rozvod elektriny a tepla, ktorý bude teplom zásobovať aj priemyselné objekty areálu bývalej cementárne a vybuduje tepelný napájač pre OS Rudlová-Sásová, resp. napájač pre Šalkovú a Majer .

[5] *V závislosti od vypočítaného denného prísunu biomasy môže takáto doprava vyvolať nutnosť celkovej kapacitnej prestavby križovatky navrhovaného vonkajšieho mestského okruhu (Zvolenská cesta) s cestou R1, v každom prípade však nutnosť vyriešenia napojenia areálu energetického zdroja na Zvolenskú cestu. Takéto napojenie je v návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica riešené.*

[6] *V prípade železničnej dopravy zase bude potrebné stanoviť nároky na plochy odstavných koľají na žel. stanici Radvaň, resp. riešiť možnosť zavlečkovania areálu energetického zdroja z tejto stanice. Návrh ÚPN mesta Banská Bystrica vytvára pre takéto riešenie prepoklady návrhom vybudovania novej železničnej stanice Radvaň v priestore západne od železničnej trate č. 170 Zvolen – Banská Bystrica.*

Lokalita nového zdroja tepla (severovýchodný okraj katastra mesta) v zásade vylučuje negatívny environmentálny vplyv na obyvateľov ČM XI Rudlová a XII Sásová[7], pred realizáciou je ho však potrebné posúdiť z hľadiska negatívnych environmentálnych vplyvov na obyvateľov ostatných častí mesta. Prevládajúce smery vetra v priestore bývalej cementárne sú totiž západné a východné, čo môže mať negatívny vplyv na životné prostredie mesta, vrátane jeho centra, tak ako tomu bolo počas výroby v Cementárni Banská Bystrica. Negatívny vplyv dopravy biomasy na mesto eliminuje realizácia plánovaného severovýchodného cestného obchvatu mesta. (poznámka: v závislosti od vypočítaného denného prísunu biomasy môže takáto doprava vyvolať nutnosť dodatočnej úpravy severného obchvatu rýchlostnej cesty R1).

Pre zásobovanie je však možné využiť aj vybudovaný vlečkový systém zo železničnej zastávky Šalková, resp. ho modernizovať v rámci uvažovanej modernizácie železničnej trate č. 172.

Na realizáciu nového zdroja tepla bude nadväzovať budovanie tepelných napájačov do zásobovaných oblastí, v 1. etape tepelného napájača pre obytný súbor Rudlová-Sásová.

Zóna 03 - Smrečina

Je novovytvorenou zásobovacou zónou prevažne v časti mesta I Banská Bystrica. Vytvoria ju jestvujúce tepelné okruhy viacpodlažných bytových objektov v UO Uhlisko, na ulici ČSA, Triede SNP a Robotníckej ulici. rozšíri sa o Mestský úrad Banská Bystrica a o novovybudované objekty spotreby tepla na Námestí Slobody, v oblasti Prednádražia, v okolí Zimného štadióna a na Uhlisku. Alternatívne sa rozšíri o dva tepelné okruhy v správe SBD Banská Bystrica (PK - Družstevná 13, PK – Trieda SNP 10).

Zdrojom tepla bude v návrhovom období do roku 2025 existujúci tepelný zdroj v areáli Smrečina Hofatex, a.s., ktorý disponuje potrebnou kapacitou a požadovanými technickými parametrami teplonosného média.

Nakoľko tepelný zdroj bude po dobu svojej predpokladanej životnosti zásobovaný biomasou zo zdrojov v rámci výrobného areálu, nie je v tomto prípade potrebné riešiť dopravné problémy.

Vo výhľade po roku 2025 počíta ÚPN mesta s transformáciou areálu Smrečiny na plochy občianskeho vybavenia (pravdepodobne výstavnícky areál, resp. iné nadmestské alebo celomestské občianske vybavenie), v dôsledku čoho uvažuje aj s likvidáciou tohto tepelného zdroja. V súvislosti s touto perspektívou je potrebné vo výhľade počítať s iným riešením zásobovania tepla v priestore zóny 03.

Zóna 04 - Ostatné tepelné okruhy

Do zásobovacej zóny 04 sú zaradené všetky tepelné okruhy, ktoré v súčasnosti nie je technicky a ekonomicky možné zásobovať teplom zo zdrojov v zónach 01 až 03. Ide o časti mesta IV Kostiviarska, VI Kremnička, VIII Podlavice, X Rakytovce, XIV Skubín a lokalitu Pršianska terasa v časti mesta IX Radvaň.

Vo väčšine prípadov ide o jednoobjektové tepelné okruhy s domovými kotolňami, ktorých technický stav je na hranici hospodárnosti a prevádzkovej spoľahlivosti. Do doby napojenia na niektorý z okruhov CZT (pozri nižšie) sa u týchto tepelných okruhov bude uplatňovať individuálne riešenie na základe dohody medzi dodávateľom a konečným odberateľom.

[7] *Prevládajúce smery vetra v priestore bývalej cementárne sú západné a východné, čo môže mať negatívny vplyv na životné prostredie mesta, vrátane jeho centra, tak ako tomu bolo počas výroby v Cementárni Banská Bystrica. Preto bude pri projektovaní výstavby nového zdroja potrebné zvoliť takú technológiu, aby investícia vyhovela posudzovaniu z hľadiska vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 24/2006). Negatívny vplyv dopravy biomasy na mesto síce podľa predbežného posúdenia eliminuje budovaného severného obchvatu cesty R1, avšak v závislosti od vypočítaného denného prísunu biomasy môže takáto doprava vyvolať nutnosť jeho dodatočnej úpravy.*

V týchto častiach mesta navrhuje ÚPN mesta Banská Bystrica najväčšiu bytovú výstavbu, preto to z pohľadu CZT bude dôležitá záujmová zóna. V priebehu návrhového obdobia ÚPN bude potrebné analyzovať možnosti napojenia na existujúce tepelné zdroje s prednosťou využitia zdrojov na báze biomasy.

Aj v týchto tepelných okruhoch však dôjde ku koncepčnej zmene, týkajúcej sa inštalácie KOST, rekonštrukcie rozvodov a pripojenia na centrálny riadiaci systém.

Tepelný okruh časti mesta VIII Podlavice a lokality Pršianska terasa v ČM IX Radvaň bude podrobený analýze možnosti napojenia na zdroj tepla v Zóne 01 (Tepláreň Radvaň). Ak napojenie nebude technicky možné, uprednostnený bude výrobca na báze biomasy s dlhodobo garantovanou nižšou cenou.

B.13.7.3. Predpokladaný vývoj spotreby tepla na území mesta podľa Koncepcie

Bytovo-komunálna sféra

Výhľadová spotreba tepla na ÚK v bytových objektoch (BO) je stanovená na základe celoštátneho priemeru miery redukcie mernej spotreby tepla na vykurovanie v objektoch, kde už boli realizované jednotlivé stavebno-technické opatrenia a stavu realizácie týchto opatrení na objektoch v Banskej Bystrici.

Výpočet zároveň vychádzal z predpokladu zateplenia obvodového plášťa vo všetkých zásobovacích zónach u 60 % objektov do roku 2015 a u 90 % objektov do roku 2025. S výmenou okien uvažoval u 80 % objektov do roku 2015 a u 100 % objektov do roku 2025.

Pri stanovení výhľadovej spotreby tepla na TÚV pre bytové objekty vychádzal výpočet z predpokladu, že táto spotreba bude klesať do roku 2015 o 5 % a do roku 2025 o ďalšie 3 %.

Súčasne so znižovaním spotreby tepla v dôsledku realizácie stavebno-technických opatrení je však potrebné počítať aj s jej nárastom v dôsledku výstavby nových bytových jednotiek v zmysle ÚPN mesta.

V návrhu rozvoja mesta do r. 2025 s územnou rezervou pre 100.000 obyvateľov predpokladá ÚPN mesta nasledovný nárast bytových jednotiek v HBV (bytových a polyfunkčných domoch):

• zóna 01 Radvaň	
- časť Radvaň	2.058 b.j.
- časť Belveder (ČM I Banská Bystrica)	626 b.j.
- spolu zóna 01 Radvaň	2.684 b.j.
• zóna 02 Rudlová-Sásová	
- časť mesta XI Rudlová	1.398 b.j.
- časť mesta XII Sásová	382 b.j.
- spolu zóna 02 Rudlová-Sásová	1.781 b.j.
• zóna 03 Smrečina	0 b.j.
• zóna Samostatné zdroje tepla	
- časť mesta I Banská Bystrica	1.659 b.j.
- časť mesta IV Kostiviarska	778 b.j.
- časť mesta VI Kremnička	601 b.j.
- časť mesta VIII Podlavice	288 b.j.
- časť mesta X Rakytovce	642 b.j.
- časť mesta XIV Skubín	325 b.j.
- spolu zóna 04 Samostatné zdroje tepla	4.293 b.j.

Napriek tomu, že v zásobovacej zóne Smrečina nedôjde podľa ÚPN mesta k nárastu bytov v bytových domoch v podobe obytných súborov, predpokladáme, že na ňu budú napojené jednak súčasné bytové objekty, ktoré sú zásobované teplom z plynových kotolní patriacich SBD Banská Bystrica, jednak byty stavané v polyfunkčných objektoch, resp. v prielukách, čím sa zvýši spotreba v tejto zóne o cca 10 TJ.

Trvalý medziročný nárast ceny tepla za posledné roky ovplyvnil správanie obyvateľstva smerom k hospodárnejšiemu nakladaniu s teplom. Výsledkom takéhoto racionálneho správania sa obyvateľstva je klesajúci trend spotreby tepla v bytových domoch.

Zároveň je však podľa ÚPN mesta potrebné počítať s nárastom počtu bytov v bytových a polyfunkčných domoch v jednotlivých zásobovacích zónach nasledovne:

- zóna 01 Radvaň 2.684nových bytov,
- zóna 02 Rudlová-Sásová 1.781 nových bytov,
- zóna 03 Samostatné zdroje tepla 4.293 nových bytov.

Koncepcia uvažuje s nárastom spotreby tepla o 30 GJ na každú novú bytovú jednotku. Predpokladaný vývoj spotreby tepla BO v jednotlivých zásobovacích zónach je uvedený v nasledovných tabuľkách:

Tab. B.13.7.3-1 Výhľadová spotreba tepla BO v zóne Rudlová-Sásová

Rok	2007	2015	2025
Teplo na ÚK (GJ)	139 830	121 020	111 890
Teplo na TÚV (GJ)	77 767	73 880	71 660
Teplo v nových bytovkách (GJ)	-	49 620	71 820
Spolu (GJ)	217 597	244 520	253 370

Tab. B.13.7.3-2 Výhľadová spotreba tepla BO v zóne Radvaň

Rok	2007	2015	2025
Teplo na ÚK (GJ)	205 940	182 360	168 590
Teplo na TÚV (GJ)	101 283	96 220	93 330
Teplo v nových bytovkách (GJ)	-	24 510	80 850
Spolu (GJ)	307 223	303 090	342 770

Tab. B.13.7.3-3 Výhľadová spotreba tepla BO v zóne Smrečina

Rok	2007	2015	2025
Teplo na ÚK (GJ)	54 280	46 410	42 910
Teplo na TÚV (GJ)	16 580	15 750	15 280
Teplo v nových bytovkách a v jestvujúcich objektoch SBD	-	-	10 000
Spolu (GJ)	70 860	62 160	68 190

Občianske vybavenie

Vývoj spotreby tepla vo verejnej sfére (školstvo, zdravotníctvo, kultúra a pod.) bude len mierne klesať. Spotreba tepla v existujúcich budovách napojených na CZT sa výrazne nezmení nakoľko ide v rozhodujúcej miere o objekty rezortu školstva, kde by realizácia prípadných racionalizačných riešení zabezpečila len zlepšenie tepelnej pohody v objektoch, ale nie podstatné zníženie spotreby tepla.

Keďže sa vo sfére služieb predpokladá obdobný vývoj spotreby tepla, očakáva sa u nebytových objektov len nepatrné zníženie spotreby.

ÚPN mesta predpokladá v návrhovom období rozširovanie občianskeho vybavenia adekvátne k nárastu obyvateľstva, čím vzniknú nároky na tepelnú energiu. Tieto však budú

eliminované šetrením v jestvujúcich zariadeniach, preto Koncepcia v zásobovacích zónach Rudlová-Sásová a Radvaň predpokladá spotrebu tepla na súčasnej úrovni.

S prestavbou súčasného areálu Smrečiny na funkciu občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta až vo výhľade po r. 2025, t.j. po období predpokladanej životnosti tepelného zdroja. V rámci toho uvažuje ÚPN mesta s postupnou prestavbou areálu na polyfunkčné centrum občianskeho vybavenia a s vybudovaním špecializovaného výstavného centra v zostávajúcej časti areálu. Celkove počíta Koncepcia v zásobovacej zóne Smrečiny so zvýšením spotreby tepla o 20 TJ za rok (pozri tab. B.13.7.3-6).

Výroba

Výrobné podniky na území mesta disponujú väčšinou vlastnými zdrojmi tepla, ktoré postačujú na pokrytie ich potrieb na vykurovanie aj technológiu.

V časti mesta VII Majer počíta ÚPN mesta s vybudovaním výrobných plôch v rozsahu cca 111.505 m^2. Koncepcia predpokladá, že na ich vykurovanie bude potrebné zabezpečiť cca 35.000 GJ zo zásobovacej zóny Rudlová-Sásová.

Predpokladaný vývoj celkovej spotreby tepla pre výrobu v jednotlivých zásobovacích zónach je uvedený v nasledujúcich tabuľkách:

Tab. B.13.7.3-4 Výhľadová spotreba tepla celkom v zóne Rudlová-Sásová

	Sféra záujmu	2007	2015	2025
1	Bytovo-komunálna sféra (GJ)	217 597	244 520	253 370
2	Verejná správa a služby (GJ)	20 900	20 900	20 900
3	Priemysel (GJ)	0	0	35 000
4	Spolu (GJ)	238 497	265 420	309270
5	Trend vývoja spotreby tepla	1,0	1,109	1,296

Tab. B.13.7.3-5 Výhľadová spotreba tepla celkom v zóne Radvaň

	Sféra záujmu	2007	2015	2025
1	Bytovo-komunálna sféra (GJ)	307 223	303 090	342 770
2	Verejná správa a služby (GJ)	48 490	48 500	48 500
3	Priemysel (GJ)	0	0	20 000
4	Spolu (GJ)	355 713	351 590	411270
5	Trend vývoja spotreby tepla	1,0	0,988	1,156

Tab. B.13.7.3-6 Výhľadová spotreba tepla celkom v zóne Smrečina

Por.	Sféra záujmu	2007	2015	2025
1	Bytovo-komunálna sféra (GJ)	70 860	62 160	68 190
2	Verejná správa a služby (GJ)	3 480	23 500	23 500
3	Priemysel (GJ)	0	0	0
4	Spolu (GJ)	74 340	85660	91690
5	Trend vývoja spotreby tepla	1,0	1,152	1,233

B.13.7.4. Zásady zásobovania územia mesta teplom v období do roku 2025

Pre rozvoj zásobovania územia mesta Banská Bystrica teplom v období do roku 2025 stanovila Koncepcia nasledovné závery a odporúčania:

1. Účastníci trhu s teplom v meste Banská Bystrica umožnia a zabezpečia výrobu a dodávku tepla v zásobovacích zónach 01 až 03 na báze diverzifikovanej palivovej základne zemný plyn, biomasa.
2. Dodávatelia tepla na území mesta zabezpečia rovnaké podmienky dodávky tepla pre všetkých odberateľov realizáciou (KOST) s možnosťou priamej regulácie a merania tepla pre ÚK a TÚV na každom odbernom mieste.

3. Dominantný dodávateľ tepla zriadi centrálne dispečerské riadenie celého systému CZT s cieľom zabezpečiť spoľahlivosť a hospodárnosť dodávky tepla v meste.
4. V areáli bývalej Cementárne bude vybudovaný zdroj vysoko účinnej výroby tepla a elektriny založenej na báze biomasy s maximálnym výkonom 35 MWt spolu so záložným zdrojom na zemný plyn. Investor má povinnosť vybudovať tepelný napájač do sekundárnej tepelnej siete sídliska Rudlová-Sásová.
5. Dodávateľ tepla zabezpečí alebo umožní inému investorovi výstavbu tepelného zdroja na biomasu v Teplárni Radvaň s inštalovaným maximálnym výkonom do 10 MWt.
6. Dodávateľ tepla. umožní pripojenie zdroja vysoko účinnej kombinovanej výroby tepla a elektriny založenej na báze biomasy a zemného plynu v areáli bývalej Cementárne do existujúceho systému rozvodov na Sídlisku Rudlová-Sásová.
7. Dodávateľ tepla. umožní využitie existujúceho zdroja tepla na biomasu v areáli Smrečiny Hofatex, a.s. a výstavbu tepelného napájača pre lokality Uhlisko a Sídlisko SNP.
8. V Teplárni Smrečina i v Teplárni Cementáreň bude zabezpečené kontinuálne sledovanie látok znečisťujúcich ovzdušie.
9. V časti mesta I Banská Bystrica – lokalita Graniar bude výstavba novej sústavy CZT založená na palivovej základni zemný plyn s maximálnym výkonom 2,4 MWt.
10. V zmysle Čl. IV. ods. 1. Zákona č. 309/2009 Z. z. môže odberateľ tepla v zásobovacích Zónach 1 až 3 skončiť odber tepla len vtedy, ak zabezpečí dodávku tepla vyrobeného z obnoviteľných zdrojov energie v podiele o 20 % vyššom ako má súčasný dodávateľ tepla.
11. Podľa Čl. IV. ods. 2. Zákona č. 309/2009 Z. z. ak sa na vymedzenom území plánuje vybudovať nový objekt spotreby tepla, a dodávateľ tepla na tomto vymedzenom území dodáva teplo z obnoviteľných zdrojov energie (Zóny 1 až 3), musí sa prednostne využiť dodávka tepla od tohto dodávateľa, ak to umožňujú technické podmienky a inštalovaný výkon zdrojov tepla.
12. Výstavba CZT bude podporovaná diverzifikáciou trhu tepla dominantného pôsobenia prirodzeného monopolu a tým bude vytvárať konkurenčné prostredie vedúce k trhovej tvorbe ceny tepla, čo bude mať priaznivý dopad na konečného odberateľa – občana mesta.
13. V zóne 4 bude prednostne podporovaná výstavba CZT zameraná na využitie obnoviteľných zdrojov energie. Výber dodávateľa tepla bude podmienený dlhodobo garantovanou cenou tepla. Uprednostňovaní budú výrobcovia tepla využívajúci dodávky paliva z regiónu mesta Banská Bystrica.

B.13.7.5. Výhľadové zásobovanie územia mesta teplom

Koncepcia rozvoja mesta Banská Bystrica v oblasti tepelnej energetiky vychádza zo súčasnej miery poznania problematiky CZT v meste Banská Bystrica a skutočností ovplyvňujúcich vývoj ceny tepla, a stanovuje zásadné vývojové smery na obdobie cca 15-tich rokov, čo zodpovedá životnosti väčšiny strojno-technologických zariadení podľa tejto koncepcie.

Po roku 2025 nie je v zmysle ÚPN mesta Banská Bystrica možné počítať s využívaním tepelného zdroja na území dnešného areálu Smrečiny.

Jednou z možností ďalšieho rozvoja mesta Banská Bystrica je podľa výhľadových úvah ÚPN mesta vytvorenie centra banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia v priestore Banská Bystrica – Sliač – Zvolen. Takýto vývoj by predurčoval pre oblasť zásobovania teplom novovzniknutého súmestia vzájomné prepojenie tepelných zdrojov Tepláreň Banská Bystrica - Radvaň a Tepláreň Zvolen.

B.13.7.6. Dopady Koncepcie na urbanistickú koncepciu priestorového usporiadania

Návrh ÚPN mesta zohľadňuje v urbanistickej koncepcii najmä

- vybudovanie novej kotolne na spaľovanie dendromasy v priestore existujúcej teplárne Radvaň Banská Bystrica (vrátane plochy pre týždennú skládku paliva dendromasa pre novú kotolňu), pre zásobovanie ktorej vytvára aj dopravné predpoklady
  - úpravou a doplnením mimoúrovňovej križovatky rýchlostnej cesty R1 so Zvolenskou cestou,
  - návrhom vybudovania novej železničnej stanice Radvaň v priestore západne od železničnej trate č. 170 Zvolen – Banská Bystrica,
- vybudovanie energetického zdroja na kombinovanú výrobu elektriny a tepla na báze obnoviteľných energetických zdrojov (lesná štiepka) so stabilizáciou zemným plynom v priestore bývalej cementárne, pre zásobovanie ktorej vytvára aj dopravné predpoklady
  - napojením areálu eneregetického zdroja na cestu I/66, resp. jeho napojením prostredníctvom vonkajšieho dopravného okruhu aj na severovýchodný cestný obchvat (rýchlostná cesta R1),
  - rešpektovaním vybudovaného vlečkového systému bývalej cementárne zo železničnej zastávky Šalková, resp. návrhom jeho modernizácie v rámci uvažovanej modernizácie železničnej trate č. 172.
- ponechanie existujúceho tepelného zdroja v areáli Smrečina Hofatex, a.s. na obdobie do r. 2025, v dôsledku čoho uvažuje s iným funkčným využitím výrobného areálu až vo výhľade po r. 2025.

B.13.7.7. Ochranné pásma

Ochranné pásma sústavy tepelných zariadení podľa §§ 36 zákona č. 657/2004 Z.z. o tepelnej energetike sú v zmysle požiadaviek Vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii uvedené v kapitole B.9.7.4.

B.13.8. Návrh verejného technického vybavenia – Elektronické komunikácie a poštové služby

B.13.8.1. Diaľkové telekomunikačné káble

Diaľkové telekomunikačné káble od roku 2003 prešli pod správu Slovak Telecom, a.s., ktorá zabezpečuje ich údržbu a prevádzku. V meste Banská Bystrica a okolie sa nachádzajú káble metalické a optické, ktoré zabezpečujú prepojenie v samotnom meste ako aj transfer medzi mestami respektíve jednotlivými štátmi. Hlavný napájajúci a retranslačný uzol je v objekte na Spojovej ulici.

Tieto káblové vedenia sú väčšinou umiestnené v spoločných ryhách s ostatnými telekomunikačnými káblami, tak ako je to vyznačené v grafickej časti konceptu ÚPN (výkres č.5c: Verejné technické vybavenie – Elektrická energia a telekomunikácie) v M 1:10.000.

B.13.8.2. Mestská telekomunikačná sieť

Najväčším poskytovateľom telekomunikačných služieb v SR sú Slovenské telekomunikácie, a.s., ktoré prevádzkujú telekomunikačnú sieť pokrývajúcu celé územie SR. Nové územné členenie telefónnej siete je spojené s tvorbou digitálnej siete, ktoré bude 2-stupňové (primárne a sekundárne oblasti). Prechod na túto sieť z doterajšej 3-úrovňovej si vyžiada digitalizáciu koaxiálnych káblov, symetrických káblov a rádioreléových trás, ako aj vybudovanie kostry optických káblov a optických káblov nižších úrovní pre primárne obvody.

Mesto Banská Bystrica je sekundárnym centrom (SC) sekundárnej oblasti (SO) Banská Bystrica, do ktorého sú začlenené jednotlivé primárne oblasti (PO) s primárnymi centrami. Nové administratívne členenie pre líniové riadenie Slovenských telekomunikácií, a.s. vytvorilo v rámci SR 7 centier regionálnej sieťovej infraštruktúry. Riešené aj záujmové územie mesta Banská Bystrica podlieha Regionálnemu centru sieťovej infraštruktúry v Banskej Bystrici (RCSI BB).

Na území Banskobystrického kraja je už v prevádzke trasa diaľkového optického kábla (DOK) v smere Žilina – Martin – Žiar nad Hronom – Zvolen – Banská Bystrica – Brezno – Červená Skala – Revúca – Rožňava – Košice, z ktorej sú prevedené ďalšie trasy digitálnej siete diaľkových optických káblov.

Rozvoj miestnych telefónnych sietí sa po roku 1996 značne urýchlil rozsiahlym nasadením perspektívnych technológií založených na optických vláknach vedených až k zákazníkovi a na rádiových fixných a mobilných sieťach. Príprava na využitie týchto moderných technológií bola zahájená začiatkom roku 1995. Prevažná časť MTS siete však bude stále budovaná klasickou technológiou Cu káblami s využitím združovacích zariadení pre viacnásobné využitie párov. Veľký dôraz je položený na obnovu nevyhovujúcich hliníkových káblov.

V oblasti technológie telefónnych ústrední sa do roku 2000 predpokladala obnova všetkých analógových ústrední I. generácie. Skladba kapacity telefónnych ústrední mala byť v roku 2000 nasledovná: cca 14 % analógové a cca 86 % digitálne ústredne. V ďalšom období má byť ďalej nasadzovaná digitálna technika až do úplnej digitalizácie celého územia Banskobystrického kraja. Uvažuje sa s postupným budovaním vysunutých účastníckych digitálnych blokov RSU v každej väčšej obci (teda aj v obciach záujmového územia mesta Banská Bystrica), resp. jedna RSU pre dve menšie obce.

Kapacita MTS má byť zvyšovaná použitím združovacích zariadení PCM 4, 10, 20, ktoré umožňujú viacnásobné využitie párov MTS bez vzájomného obmedzovania účastníkov.

V roku 2015 bude pri výhľadovom rozvoji Banskobystrického kraja predpokladaná hustota telefonizácie okresov cca 38,4 HTS/100 obyvateľov (pre celé Slovensko je hustota cca 38 HTS/100 obyvateľov).

Bližšie údaje o stave telekomunikácií na území mesta Banská Bystrica, ako aj o rozvojových zámeroch, odmietli ST, a.s. spracovateľovi ÚPN mesta v rámci prieskumných a rozborových prác poskytnúť. Poskytnuté však boli údaje o trasách diaľkových káblov, ako aj o trasách podzemných telefónnych vedení na časti územia mesta. Aktualizované údaje o súčasnom stave podzemných telefónnych vedení[8] sú premietnuté do územia v grafickej časti konceptu ÚPN (výkres č.5c: Verejné technické vybavenie – Elektrická energia a telekomunikácie) v M 1:10.000.

Na území mesta Banská Bystrica prevádzkujú svoje siete mobilní operátori Orange Slovensko, a.s., T-COM Bratislava, a.s. a Telefónica O2 Slovakia, s.r.o. Pokrytie signálom je takmer 100 %. V rámci prieskumných a rozborových poskytla Spoločnosť Orange Slovensko, a.s. spracovateľovi ÚPN mesta trasy svojich káblových vedení pre zakreslenie do grafickej časti dokumentácie. Spoločnosť T-COM Bratislava, a.s., ktorá neprevádzkuje na území mesta vo vlastnej správe žiadne podzemné káblové vedenia, poskytla mapu mesta so zakreslením jestvujúcich a plánovaných staníc verejnej rádiotelefónnej siete spoločnosti. Podľa informácií zástupcov mobilných operátorov obe spoločnosti výhľadovo plánujú vybudovanie zosilňovacieho bodu v časti Sásová pod Pánskym dielom.

V rámci konceptu ÚPN nebolo možné, vzhľadom na vyššie spomínanú absenciu údajov, posúdiť kapacitu ATÚ (celkovú a voľnú), rovnako ako kapacity mts.

Pre bytovú výstavbu a občianske vybavenie uvažované v ÚPN mesta v jednotlivých častiach mesta je možné počítať s 80 až 100 %-nou telefonizáciou bytovej výstavby a 100 %-nou

[8] *Podľa preberacieho protokolu technickej dokumentácie telekomunikačných zariadení v digitálnom tvare zo 4.7.2011 – list.zn. Pr.V.-159 693/2011/Ky.*

telefonizáciou podnikateľských subjektov s možnosťou ďalšieho napojenia nadštandardných telekomunikačných zariadení a skvalitnenia alebo umožnenia špičkových telekomunikačných služieb ISDN a IN.

Potrebné telefónne prípojky pre navrhovanú HBV (bytové a polyfunkčné domy), IBV (rodinné domy), občianske vybavenie a výrobno-obslužné zariadenia budú zabezpečené podľa jednotlivých požiadaviek užívateľov na telefónne prípojky a požadované telekomunikačné služby v rámci inštalovaných rezerv jednotlivých RSU a po vybudovaní nových prístupových sietí s digitálnymi ústredňami RSU v navrhovaných rozvojových plochách mestských sektorov.

ÚPN mesta rešpektuje pri návrhu rozvoja funkčných plôch známe trasy diaľkových káblov s tým, že tieto budú musieť byť v zmysle príslušných STN zohľadnené v následnej detailnejšej ÚPD, resp. v rámci projektovej dokumentácie jednotlivých stavieb.

V zmysle ÚPN VÚC Banskobystrického kraja v znení zmien a doplnkov počíta ÚPN mesta z hľadiska riešeného a záujmového územia mesta najmä s

- vybudovaním siete digitálnych ústrední na všetkých úrovniach,
- dobudovaním trasy DOK v smere Ružomberok – Donovaly - Banská Bystrica,
- vykonávaním výmeny nevyhovujúcich hliníkových káblov za medené zemné úložné káble v rámci mestskej telekomunikačnej siete a budovanie hviezdicovej siete zemným vedením,
- budovaním vysunutých účastníckych digitálnych blokov J RSU,
- dobudovaním optických prístupových sietí pre vyššie služby hlasovej komunikácie a nové služby ISDN a IN.

Vzhľadom na prebiehajúce zmeny v legislatíve (uvoľnenie prístupu k telekomunikačným sieťam iným operátorom, možnosť poskytovať dátové aj hlasové služby aj inými spoločnosťami, atď.), ale najmä vzhľadom na prudký technický rozvoj v oblasti telekomunikácií, je možné len zadefinovať hlavné úlohy pre túto oblasť, ktorými sú:

- postupné zvyšovanie kvalitatívnej aj kvantitatívnej úrovne telekomunikačných služieb,
- zabezpečenie kvality telekomunikačnej siete vhodnej pre prenos dát - postupný presun ťažiska telekomunikačných služieb z hlasových na dátové služby (budovanie optokáblov aj pre telefonické spojenie, príjem káblovej televízie, internetu a pod.).

ÚPN mesta počíta v návrhovom období aj s ďalším nárastom bezdrôtového telefónneho spojenia prostredníctvom mobilných operátorov na úkor klasických telefónnych liniek. Všetky tieto aktivity budú realizované nezávisle na navrhovanej koncepcii územného rozvoja mesta podľa požiadaviek trhu.

B.13.8.3. Ochranné pásma elektronických komunikácií

Ochranné pásma elektronických komunikácií podľa §§ 68 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách sú v zmysle požiadaviek Vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii uvedené v kapitole B.9.8.

B.13.8.4. Pokrytie mesta televíznym signálom

Pokrytie mesta TV signálom prostredníctvom káblovej siete zabezpečuje spoločnosť UPC Slovensko, s.r.o. a DIGI SLOVAKIA, s.r.o. podľa požiadaviek klientov.

V r. 2004 boli pridelené frekvencie na pozemné digitálne vysielanie v rámci pilotného projektu zavádzania digitálneho vysielania na Slovensku (v r. 2011 bolo digitálne vysielanie zahájené a súčasne ukončené analógové vysielanie). Kanál 59 pre lokalitu Banská Bystrica - Zvolen bol pridelený spoločnosti Slovak Telecom, a.s. (ST).

B.13.8.5. Zabezpečenie poštových služieb

Hlavným realizátorom poštových služieb na území mesta je Slovenská pošta, š.p. s nasledovnými prevádzkami:

- Slovenská pošta, š.p., Ústredie, Partizánska cesta 9,
- Slovenská pošta, š.p., Stredoslovenské riaditeľstvo pôšt Banská Bystrica, Komenského 16,
- Slovenská pošta, š.p., Stredisko poštovej prevádzky Banská Bystrica 1, Horná 1,
  - Pošta B. Bystrica 1, Horná 1 (slúži aj ako oblastné spracovateľské centrum, je v nej aj telefónna ústredňa),
  - Pošta B. Bystrica 3, Zvolenská cesta (slúži aj ako balíková dodajňa),
  - Pošta B. Bystrica 4, Kyjevské nám. 6,
  - Pošta B. Bystrica 5, Radvaň, Kalinčiakova 2,
  - Pošta B. Bystrica 6, Šalková,
  - Pošta B. Bystrica 8, Horná 77,
  - Pošta B. Bystrica 11, Rudohorská 31,
- Slovenská pošta, š.p. Dopravné stredisko, B. Bystrica, Majerská cesta 35.

Súčasné rozmiestnenie pôšt na území mesta, ako aj priestorové podmienky jednotlivých zariadení, sú podľa Slovenskej pošty, š.p. dostatočné na kvalitné poskytovanie služieb obyvateľstvu.[9]

Rozvojové zámery Slovenskej pošty nie sú podľa poznatkov spracovateľa konceptu ÚPN spojené s územnými nárokmi, zameriavajú sa skôr na skvalitňovanie služieb budovaním informačného systému a automatizáciou práce. Prípadné nároky na realizáciu nových zariadení budú uspokojované v rámci jestvujúcich a nových plôch občianskeho vybavenia navrhovaných v ÚPN mesta.

Rovnako prípadné nároky alternatívnych zabezpečovateľov poštových služieb budú uspokojované v rámci jestvujúcich a nových plôch občianskeho vybavenia navrhovaných v ÚPN mesta.

B.13.9. Návrh civilnej ochrany obyvateľstva

B.13.9.1. Riziko ohrozenia na území mesta Banská Bystrica a v jeho záujmovom území

Na území mesta Banská Bystrica je na základe „Analýzy územia územného obvodu Obvodného úradu Banská Bystrica z hľadiska možných mimoriadnych udalostí“ zvýšené riziko ohrozenia podľa jednotlivých zdrojov nasledovné:

1) Živelné pohromy
   a) Povodne a záplavy

      Z hľadiska povodní patria medzi najnebezpečnejšie toky na území mesta Banská Bystrica: rieka Hron a prítoky Bystrica, Tajovský potok, Laskomerský potok a Malachovský potok.

      Miesta, na ktorých dochádza k vyliatiu vôd, sú:
      - rieka Hron
        - ľavobrežná časť v ČM I Banská Bystrica a ČM II Iliaš,
        - pravobrežná časť v ČM I Banská Bystrica, ČM VII Majer a ČM XV Šalková,
      - potok Bystrica: areál bývalého závodu Slovenka, a.s. v ČM I Banská Bystrica, ČM III Jakub,
      - Malachovský potok: ČM I Banská Bystrica, ČM IX Radvaň,

[9] *V zmysle listu č. ORI-1107/04 zo dňa 25.3.2004*

- Tajovský potok: ČM I Banská Bystrica, ČM VIII Podlavice,
- Selčiansky potok: ČM XV Šalková, ČM VII Majer, ČM XIII Senica.

b) Veľké požiare lesných masívov

Lesné požiare môžu ohroziť najmä obyvateľov a nehnuteľnosti v častiach mesta v blízkosti lesných masívov, a to

- ČM I Banská Bystrica (UO 10 Uhlisko, ale do určitej miery aj z priestoru Urpína UO 01 Historické jadro),
- ČM II Iliaš (UO 16 Vartovka),
- ČM VIII/XIV Podlavice-Skubín (UO 23 Podlavice-Skubín),
- ČM III Jakub (UO 36 Jakub),
- ČM XVI Uľanka (UO 38 Uľanka).

c) Veľké požiare v objektoch používajúcich horľaviny I. a II. triedy v dôsledku nepriaznivých poveternostných a klimatických podmienok

Na území mesta Banská Bystrica dochádza k použitiu a uskladneniu horľavín I. a II. triedy v ČM 01 Banská Bystrica, a to v areáloch Smrečiny Holding I, a.s. (UO 13 Smrečina), SAD Zvolen, závod Banská Bystrica, a.s. a APOLOTRANS, s.r.o. (UO 09 Mesto-východ).

d) Zosuvy pôd, skál a lavín

Na území mesta Banská Bystrica bol v minulosti zaznamenaný zosuv pôdy v r. 1995 a 1998 v ČM XIII Senica.

V dôsledku mechanického zvetrávania opadávajú v blízkosti železničnej trate úlomky hornín, ktoré môžu negatívne ovplyvniť zariadenia zabezpečovacej techniky trate, ako aj samotnú trať.

e) Seizmická činnosť

Mesto Banská Bystrica a jeho záujmové územie sa podľa normy STN 73 0036 Seizmické zaťaženie stavebných konštrukcií nachádza v oblastiach seizmickej intenzity 5° M.C.S. a 6° M.C.S. Hranica oblastí prebieha územím mesta tak, že stred a východ patria do oblasti 5° M.C.S., zatiaľ čo sever, západ a juh do oblasti 6° M.C.S.

Prevažná časť očakávaných maximálnych intenzít na území mesta a jeho záujmového územia sa nachádza v 7.stupni podľa makroseizmickej stupnice MKS-64.

V prípade seizmických otrasov je potrebné počítať s aktivizáciou existujúcich svahových deformácií, ako aj so vznikom nových deformácií..

f) Mimoriadne javy poveternostného a klimatického charakteru

Vplyv klimatických podmienok v obvode závisí od smeru a rýchlosti stredného výškového vetra, na atmosferickej vlhkosti a zrážkach.

Inverzné oblasti a v ich dôsledku miesta výskytu častých námraz

Inverzné zvrstvenie ovzdušia sa pozoruje najčastejšie v lete od večernej do rannej doby, v zime v priebehu dopoludnia. Inverzie nepriaznivo ovplyvňujú rozptyl ovzdušných škodlivín v údolných oblastiach Banskej Bystrice (v priemere 2800 t/rok).

2) Havárie

a) Nebezpečné látky podľa zaradenia do kategórií

Na území mesta Banská Bystrica sa nachádzajú tieto objekty (stacionárne zdroje), v ktorých sa uskladňujú nebezpečné látky v objeme dôležitom z hľadiska CO a ktoré predstavujú riziká úniku nebezpečných látok:

- ČM V Kráľová - DETOX, s.r.o - kategória K-1 (horľavé plyny), kategória K-2 (veľmi horľavé plyny), kategória K-3 (veľmi toxické látky), kategória K-4 (toxické látky), kategória K-9,
- ČM V Kráľová - Banskobystrický pivovar, s.r.o. – amoniak – max. 2 t.

K nebezpečným objektom z hľadiska rizika úniku NL patrí aj Železničná stanica Banská Bystrica v ČM I Banská Bystrica.

b) Únik NL pri cestnej doprave

Územím mesta prechádzajú viaceré dôležité cestné ťahy, a to rýchlostná cesta R1 (Zvolen – Banská Bystrica), cesta I/66 (Banská Bystrica – Brezno), cesta I/59 (Banská Bystrica – Donovaly – Ružomberok, súčasť E77) a cesta I/14 (Banská Bystrica – Turčianske Teplice – Martin) s vysokou intenzitou dopravy a s prepravou značnej časti nebezpečných látok. Nebezpečné úseky sa nachádzajú najmä na cestnom nadjazde pri Huštáku v smere na Ružomberok.

Riziko ohrozenia je v ČM I Banská Bystrica, ČM II Iliaš, ČM III Jakub, ČM IV Kostiviarska, ČM VI Kremnička, ČM VII Majer, ČM XV Šalková a ČM XVI Uľanka.

c) Únik NL pri železničnej doprave

Rovnaké potenciálne nebezpečenstvo vzniká v dôsledku prepravy nebezpečných látok v blízkosti železničných tratí č.170 (Zvolen – Banská Bystrica – Brezno – Margecany) a č.172 (Banská Bystrica – Diviaky – Vrútky).

Riziko ohrozenia je v ČM I Banská Bystrica, ČM II Iliaš, ČM III Jakub, ČM IV Kostiviarska, ČM VI Kremnička, ČM VII Majer, ČM XV Šalková a ČM XVI Uľanka.

d) Požiare v hospodárskych objektoch

Medzi hospodárske objekty, kde je najväčšie riziko vzniku väčších požiarov patria

- na území ČM I Banská Bystrica - Smrečina Hofatex, a.s.
- na území ČM V Kráľová - Detox, s.r.o.

3) Katastrofy

a) Veľké letecké, železničné a cestné nehody

Na celom území mesta Banská Bystrica a v jeho záujmovom území môžu vzniknúť veľké letecké, železničné a cestné nehody, a to najmä v dôsledku

- polohy letiska Sliač
- trás železničnej dopravy (trate č. 170 a 172),
- trás cestnej dopravy (najmä cesty I/66, I/59 a I/14).

b) Možné ciele bioterorizmu

Na celom území mesta Banská Bystrica, v objektoch v ktorých sa v dôsledku ich určenia zhromažďuje väčší počet ľudí, ako sú:

- veľké obchodné zariadenia (Europa Shopping Centre, Hypermarket TESCO, nákupné stredisko BAUMAX, elektrodom NAY, nákupné strediská KAUFLAND, LIDL, BILLA),
- veľké športové objekty (Zimný štadión – klub HC 05, športová hala Štiavničky, plážové kúpalisko Štiavničky),
- školské, kultúrne a zdravotnícke zariadenia (FNsP F.D.Roosevelta, Dom kultúry, Univerzita Mateja Bela – objekty výučby a internáty, amfiteáter)m
- Námestie SNP Banská Bystrica.

B.13.9.2. Zabezpečenie požiadaviek civilnej ochrany obyvateľstva

Požiadavky civilnej ochrany obyvateľstva, zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti sú zakotvené najmä:

- v zákone č.42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov, § 2.3.a 4,
- vo vyhláške MV SR č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebno-technických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany, § 4 a príloha č.1.

Požiadavky vyššie uvedených legislatívnych predpisov budú spodrobnené pri následných ÚPD zón na území mesta Banská Bystrica vymedzených v rámci ÚPN mesta v kap. B.20.11. a platia pre všetky stavby (budovy) realizované v období platnosti ÚPN mesta Banská Bystrica.

V zmysle vyhlášky MV SR č.532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany je na základe analýz na území celého mesta Banská Bystrica potrebné zabezpečiť vybudovanie ochranných stavieb pre ukrytie obyvateľstva v bytových budovách, polyfunkčných budovách, administratívnych budovách a objektoch občianskeho vybavenia ap. podľa určeného rozsahu povinnej výstavby zariadení civilnej ochrany v záväznej časti ÚPN M Banská Bystrica v kap. B.20.4.5.

V budovaných rodinných domoch bude ukrytie zabezpečené podľa plánu ukrytia obce na základe osobného a vecného plnenia podľa určovacieho listu počas vyhlásenej mimoriadnej situácie alebo v čase vojny.

B.14. Koncepcia starostlivosti o životné prostredie

Kvalitu životného prostredia ovplyvňuje celý rad rôznorodých faktorov, z ktorých sú mnohé často subjektívne, t. j. vychádzajúce z ľudských pocitov. Tieto faktory nie sú merateľné, a z toho dôvodu ich nie je možné objektívne hodnotiť. Charakteristika v tejto časti je zameraná len na zhodnotenie merateľných faktorov kvality životného prostredia, odrážajúcich predovšetkým hygienickú kvalitu životného prostredia, najmä jeho zložiek - ovzdušie, voda, pôda a pod.

Na riešenie pretrvávajúcich problémov v oblasti životného prostredia je zameraný Národný environmentálny akčný program III (NEAP III) na roky 2003-2007 až 2010, ktorý nadväzuje na dosiahnuté výsledky environmentálnej politiky a na novú environmentálnu situáciu vo svete, v Európe a na Slovensku s aktualizáciou priorít, cieľov, opatrení, predpokladaných zdrojov a prostriedkov na odstraňovanie nadregionálnych, dôležitejších regionálnych zdrojov znečistenia životného prostredia a riešenie ďalších vážnejších environmentálnych problémov.

B.14.1. Nadradené stratégie a koncepcie ochrany životného prostredia

Stratégia trvalo udržateľného rozvoja (života)

Stratégia trvalo udržateľného rozvoja, podľa ktorej ľudstvo musí žiť v medziach únosnosti Zeme a využívať obnoviteľné zdroje trvalo udržateľným spôsobom, s opatrnosťou a starostlivosťou, vychádza v aplikácii na podmienky rozvoja sídelného útvaru Banská Bystrica z týchto princípov:

1. rešpektovať všetky formy života na území mesta Banská Bystrica a zabezpečiť s tým súvisiacu starostlivosť,
2. zlepšovať kvalitu života obyvateľov mesta,
3. zachovávať vitalitu a rozmanitosť prírodného a kultúrneho bohatstva mesta,
4. minimalizovať využívanie neobnoviteľných zdrojov na území mesta,
5. zotrvávať v hraniciach únosnosti územia,
6. akceptovať zmeny hodnotovej orientácie a správania obyvateľstva,
7. umožniť do maximálnej miery výkon starostlivosti o životné a sídelné prostredie v ňom žijúcim spoločenstvám,
8. budovať mestské štruktúry pre integráciu rozvoja a ochrany životného prostredia,
9. budovať medzinárodné spojenectvo za účelom zabezpečenia praktického uplatnenia hore uvedených princípov.

   (podľa literatúry o stratégii trvale udržateľného rozvoja).

Komplexné riešenie vyžaduje okrem základných územnoplánovacích opatrení najmä konkrétne opatrenia vo všetkých hospodárskych odvetviach, pričom za prvý stupeň treba považovať realizáciu nápravných opatrení, smerujúcich k zmierneniu a postupnej eliminácii súčasných negatívnych environmentálnych javov a trendov.

Kvalita týchto zložiek životného prostredia je v riešenom i záujmovom území negatívne ovplyvňovaná pôsobením antropických aktivít, ako sú negatívne vplyvy priemyselnej a poľnohospodárskej výroby, dopravy a pod.

Priority, zásady a ciele štátnej environmentálnej politiky

Hlavné priority, zásady a ciele environmentálnej politiky boli sformulované v dokumente Ministerstva životného prostredia SR "Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky", schválenej uznesením Vlády SR č. 619/93, č. 894/1993 a č. 531/1994 a uznesením č. 339/93 zo dňa 18. 11. 1993.

Pre potreby záujmového územia Banskej Bystrice bol tento dokument konkretizovaný v dokumente "Koncepcia štátnej environmentálnej politiky, okres Banská Bystrica“ (vypracovaný v roku 1997). Na základe analýzy stavu životného prostredia formuluje zásady

stratégie a ciele environmentálnej politiky, realizačné opatrenia, programy a námety na zlepšenie kvality životného prostredia. Jednotlivé ciele, priority a na ne nadväzujúce opatrenia vychádzajú z dôslednej analýzy environmentálnej situácie záujmového územia.

V uvedenom materiáli sú definované základné dlhodobé ciele (do roku 2030), strednodobé (do roku 2010) a krátkodobé ciele do roku 1996, ktoré sú nevyhnutné z hľadiska zlepšenia stavu životného prostredia.

V roku 2005 boli zmieňované materiály aktualizované a prehodnotené. Výsledkom je Návrh koncepcie starostlivosti o životné prostredie Banskobystrického kraja. Materiál mimo iného obsahuje návrhy strategických cieľov, priorít a opatrení na zlepšenie súčasného stavu životného prostredia v kraji. Materiál bol vypracovaný v roku 2005 a schválený v roku 2006.

Strategické ciele environmentálnej politiky sú v materiáli stanovené nasledovne:

- vytvorenie systému posudzovania vplyvov starých environmentálnych záťaží na životné prostredie a spôsobu ich likvidácie,
- znižovanie poškodzovania a ohrozovania životného prostredia starými environmentálnymi záťažami,
- stanovenie priorít na zabezpečenie a likvidáciu starých banských diel a ich nežiaducich vplyvov na životné prostredie v jednotlivých banských revíroch na Slovensku,
- zabezpečenie a likvidácie nahlásených vplyvov starých banských diel na životné prostredie.

Hlavné ciele krajskej environmentálnej politiky sú v materiáli stanovené nasledovne:

a) Skvalitnenie životného prostredia
   - zníženie emisií základných a vybraných znečisťujúcich látok (SO_2, NO_x, CO, C_xH_y,...),
   - zníženie množstva znečisťujúcich látok vo vypúšťaných vodách,
   - vytváranie predpokladov na zabezpečenie bezproblémového zásobovania obyvateľov kvalitnou pitnou vodou a efektívna likvidácia odpadových vôd bez negatívnych dopadov na životné prostredie,
   - zavedenie opatrení na podporu zadržiavania vody a spomalenie odtoku, najmä z deficitných povodí a zvýšenie pred negatívnymi dopadmi extrémnych hydrologických situácií,
   - zníženie počtu vodných tokov zaradených do IV.-V. triedy čistoty a vytvorenie podmienok na ich revitalizáciu,
   - podpora rozvoja výroby a služieb zameraných na skvalitnenie starostlivosti o životné prostredie na území kraja,
   - podpora modernizácie dopravy s cieľom zlepšenia kvality ovzdušia,
   - podpora separácie odpadov, minimalizácie ich produkcie a znižovania množstva biologicky rozložiteľného odpadu v komunálnom odpade,
   - systematická sanácia a rekultivácia priestorov a skládok odpadov,
   - podpora a samotné zabezpečovanie implementácie a realizácie programov sledujúcich zlepšovanie kvality životného prostredia na národnej, regionálnej a lokálnej úrovni,
   - zabezpečiť likvidáciu povodňových škôd z predchádzajúcich rokov a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu intravilánov miest a obcí,
   - zabezpečiť ochranu inundačných území tokov a zamedziť v nich výstavbe a iným nevhodným činnostiam.

b) Dobudovanie základnej environmentálnej infraštruktúry
   - dobudovanie vodárenských sústav a vodovodov,
   - dobudovanie sústavy čistiarní odpadových vôd a kanalizačných sietí,
   - skvalitnenie starostlivosti o vodné zdroje a súvisiacu vodohospodársku infraštruktúru vrátane napĺňania právnych predpisov EÚ,
   - dobudovanie a rekonštrukcie spaľovní odpadov, zariadení na minimalizovanie emisií vo výrobnej aj komunálnej sfére,
   - podpora vzniku zariadení na triedenie, recykláciu a zneškodňovanie odpadov,
   - znižovanie zaostávania rozvoja verejnej kanalizácie za rozvojom verejných vodovodov.

c) Predchádzanie a obmedzovanie vzniku odpadov, znižovanie ich environmentálneho rizika a zavedenie účinnejšieho systému nakladania s nimi
- zvýšenie materiálového zhodnocovania odpadov a dosiahnutie materiálového zhodnotenia pre 70 % odpadov vo vzťahu k množstvu vzniknutých odpadov v roku 2010,
- zvýšenie energetického zhodnocovania odpadov, s dosiahnutím energetického zhodnotenia na úrovni 15 % vo vzťahu k celkovo vzniknutým odpadom v roku 2010,
- zníženie zneškodňovania odpadov spaľovaním,
- zefektívnenie nakladania s nebezpečnými odpadmi a zníženie ich podielu v zmesovom komunálnom odpade v roku 2010 o 50 % v porovnaní so stavom v roku 2005,
- zníženie zneškodňovania odpadov skládkovaním,
- zníženie spaľovania biologicky rozložiteľných odpadov,
- zvyšovanie efektívnosti existujúcich zariadení na nakladanie s odpadmi,
- efektívne organizovaná správa odpadového hospodárstva.

Krajská environmentálna politika počíta ďalej s dobudovaním základnej inštitucionálnej starostlivosti o životné prostredie, zvýšením environmentálneho vedomia obyvateľstva a vytvorením systémovej environmentálnej osvety.

V ÚPN mesta boli s ohľadom na ciele, možnosti a obsah ÚPD zohľadnené všetky hlavné priority, zásady a ciele štátnej environmentálnej politiky sformulované v Stratégii, zásadách a prioritách štátnej environmentálnej politiky a v Národnom environmentálnom akčnom programe SR, ako aj priority, ciele a zásady určené Koncepciou štátnej environmentálnej politiky okresu Banská Bystrica, Krajským environmentálnym akčným programom Banskobystrický kraj (vypracovanom v roku 1997) a Návrhom krajskej koncepcie starostlivosti o životné prostredie Banskobystrického kraja (2005).

Pri návrhoch využívania územia a jeho ďalšieho rozvoja boli najmä zohľadnené limity vyplývajúce z platnej legislatívy na úseku ochrany ovzdušia[1].

B.14.2. Faktory kvality životného prostredia v meste[2]

Podľa environmentálnej regionalizácie SR, spracovanej v roku 2007 a ďalej aktualizovanej na základe komplexného zhodnotenia stavu ovzdušia, podzemnej a povrchovej vody, pôdy, horninového prostredia, bioty a ďalších faktorov, patrí väčšina územia mesta Banská Bystrica a jeho záujmového územia do prostredia silne narušeného (5. stupeň) až narušeného (4. stupeň). Len menšia (západná) časť územia mesta a jeho záujmového územia patrí do prostredia vysokej úrovne (1.stupeň).

B.14.2.1. Ovzdušie

Ovzdušie je najvýraznejšie poškodenou zložkou životného prostredia. Znečistené ovzdušie, najmä v dôsledku silného emisno-imisného zaťaženia zo zdrojov znečisťovania, je potenciálnou hrozbou pre zdravie obyvateľstva.[3]

Nepriaznivý vývoj znečisťovania ovzdušia v Európe od roku 1950 narastal paralelne s rastom emisií škodlivín z energetiky, priemyslu, vykurovania a dopravy. Negatívne sa pritom uplatnila najmä stratégia výstavby vysokých komínov, ktoré predlžovali dobu zotrvania exhalátov v ovzduší. Následkom tohto vývoja bol rast kyslosti zrážkových vôd a zvýšenie koncentrácií sekundárneho znečistenia ovzdušia. Ozón a kyslé zrážky tvoria v súčasnosti v Európe hlavné stresové faktory lesných a poľných ekosystémov. Slovenská republika sa nachádza na okraji oblastí s najväčším znečistením ovzdušia v strede Európy.

---

[1] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákona č. 137/2010 Z.z. o ovzduší v znení neskorších predpisov a nadväzujúcich právnych predpisov.*

[2] *Podrobnejšie údaje o stave jednotlivých faktorov životného prostredia na území mesta Banská Bystrica a v jeho záujmovom území sú uvedené v Prieskumoch a rozboroch pre ÚPN mesta (AUREX, 03/2005)*

[3] *Podľa zákona č. 137/2010 Z.z. o ovzduší v znení neskorších predpisov znečisťujúcou látkou je akákoľvek látka vnášaná ľudskou činnosťou priamo alebo nepriamo do ovzdušia, ktorá má alebo môže mať škodlivé účinky na zdravie ľudí alebo životné prostredie, okrem látky, ktorej vnášanie do životného prostredia je upravené osobitným predpisom.*

Najväčším zdrojom znečisťovania ovzdušia Slovenska je energetika, v ktorej prevláda v palivovej základni hnedé uhlie. Najväčšími spotrebiteľmi tepla a elektriny sú metalurgia, chémia a priemysel stavebných hmôt. Ochrana ovzdušia je v súčasnosti zabezpečovaná na základe platnej legislatívy na úseku ochrany ovzdušia[4].

Tab. B.14.2.1-1 Vymedzené oblasti riadenia kvality ovzdušia v záujmovom území podľa vyhl. MŽP SR č.360/2010 Z.z., príloha č. 17

Zóna	Vymedzená oblasť riadenia kvality ovzdušia	Znečisťujúca látka	Plocha (km^2)	Počet obyvateľov
Banskobystrický kraj	Územie mesta Banská Bystrica	PM_{10}*	103	79 990

Zdroj: SHMÚ

* *PM_{10} – suspendované častice v ovzduší, ktoré prejdú zariadením so vstupným otvorom definovaným v referenčnej metóde na vzorkovanie a meranie PM_{10} STN EN 12341, selektujúcim častice s aerodynamickým priemerom 10 µm s 50 % účinnosťou*

B.14.2.1.1. Emisná situácia

Vybrané údaje o zdrojoch znečistenia ovzdušia a emisiách znečisťujúcich látok sa v rokoch 1985-1999 spracovávali podľa zákona o ovzduší č. 35/1967 Zb. v systéme REZZO, ktorý bol členený podľa výkonu, veľkosti a druhu zdrojov na REZZO 1, 2, 3. V súvislosti s meniacim sa právom v oblasti ochrany ovzdušia sa v roku 1997 pristúpilo k vytvoreniu nového systému – NEIS (Národný emisný inventarizačný systém), ktorý zjednotil centrálnu inventarizáciu emisií. Pri zmene legislatívy došlo aj k zmenám kategorizácie zdrojov znečistenia ovzdušia a ich členenia podľa výkonu, čo spôsobilo, že systém REZZO je možné porovnávať so systémom NEIS iba na celonárodnej úrovni. Porovnávanie jednotlivých častí REZZO a modulu NEIS v týchto systémoch je komplikované. NEIS zahŕňa zdroje znečistenia ovzdušia, ktoré sa členia podľa výkonu (v zmysle Nariadenia vlády SR č. 92/1996 Z.z., ktorým sa vykonával zákon č.309/1991 Zb. o ovzduší, v znení neskorších predpisov na veľké (50 MW a viac), stredné (0,2 - 50 MW) a malé (do 0,2 MW).

V nasledujúcich tabuľkách sú uvádzané množstvá emisií a merných územných emisií zo stacionárnych zdrojov za okres a mesto Banská Bystrica za roky 2006 až 2008:

Tab. B.14.2.1.1-1 Emisie základných znečisťujúcich látok v okrese a meste Banská Bystrica za roky 2006-2008

rok 2006

Okres región	Tuhé emisie		Oxid siričitý		Oxidy dusíka		Oxid uhoľnatý	
	t/rok	t/rok*km^2	t/rok	t/rok*km^2	t/rok	t/rok*km^2	t/rok	t/rok*km^2
okres Banská Bystrica	59,183	0,073	25,713	0,031	181,764	0,225	181,624	0.224
mesto Banská Bystrica	29,343	0,284	2,254	0,022	113,117	1,094	62,537	0,605

rok 2007

Okres región	Tuhé emisie		Oxid siričitý		Oxidy dusíka		Oxid uhoľnatý	
	t/rok	t/rok*km^2	t/rok	t/rok*km^2	t/rok	t/rok*km^2	t/rok	t/rok*km^2
okres Banská Bystrica	52,179	0,065	10,029	0,012	217,856	0,269	172,447	0,213
mesto Banská Bystrica	34,168	0,331	1,596	0,015	146,737	1,419	84,935	0,822

rok 2008

Okres región	Tuhé emisie		Oxid siričitý		Oxidy dusíka		Oxid uhoľnatý	
	t/rok	t/rok*km^2	t/rok	t/rok*km^2	t/rok	t/rok*km^2	t/rok	t/rok*km^2
okres Banská Bystrica	48,504	0,059	8.69	0,011	231,492	0,286	182,128	0,225
mesto Banská Bystrica	31,307	0,303	1,48	0,014	155,849	1,508	85,588	0,828

Zdroj: NEIS, 2010

[4] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákona č. 137/2010 Z.z. o ovzduší v znení neskorších predpisov a nadväzujúcich právnych predpisov.*

Graf B.14.2.1.1-1 Grafické znázornenie množstva znečisťujúcich látok v ovzduší za roky 2004-2008

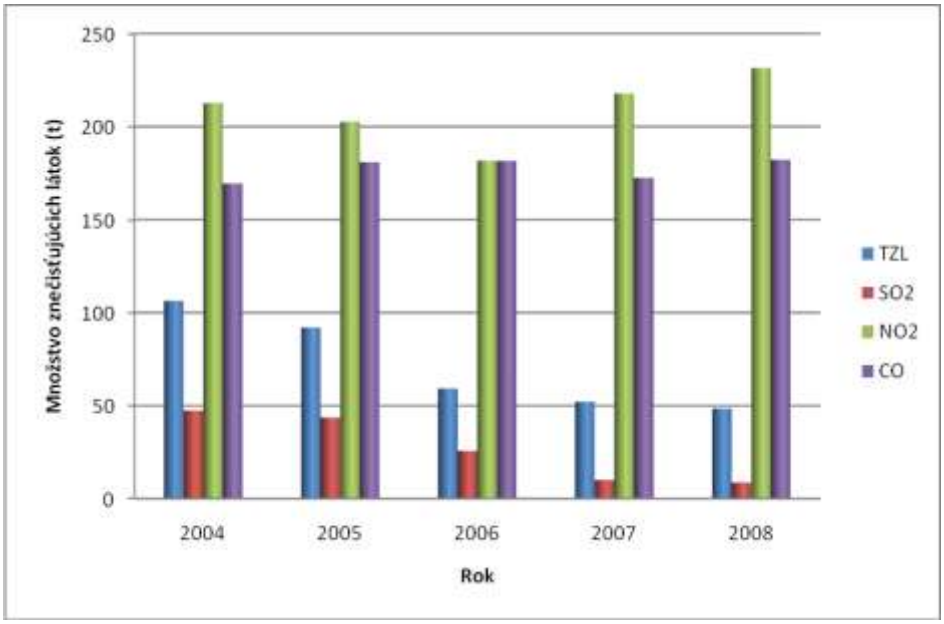

Na základe údajov porovnávajúcich vývoj emisií a merných územných emisií na území Banskobystrického kraja je možné pozorovať pokles množstva emitovaných tuhých emisií, oxidu siričitého, oxidu uhoľnatého aj oxidov dusíka v celom kraji. Emisie tuhých znečisťujúcich látok majú klesajúcu tendenciu už dlhšie obdobie, emisie oxidu siričitého majú medziročne mierne rozkolísané hodnoty, v rokoch 2004-2008 bol však zaznamenaný ich trvalý pokles.

Okres Banská Bystrica sa radí k oblastiam s pozitívnym vývojom emisií oxidu siričitého. Emisie oxidov dusíka v celoplošnom krajskom porovnaní stúpli, napriek tomu podiel emitovaných oxidov dusíka v okrese Banská Bystrica je priaznivý. Klesajúca tendencia je zrejmá aj u oxidu uhoľnatého. Príčinou uvedeného trendu je pokles priemyselnej výroby a spotreby energie, prijatie novej environmentálnej legislatívy na úseku ochrany ovzdušia, nahrádzanie menej ušľachtilých palív (hnedé uhlie, vykurovací olej) zemným plynom, povinné používanie trojcestných katalytických konvertorov pre všetky nové aj importované staršie osobné motorové vozidlá, používanie bezolovnatého benzínu. Významným ekonomickým nástrojom ochrany ovzdušia sa stáva postupná liberalizácia cien palív a energie. Výrazne poklesla úroveň klasického znečisťovania ovzdušia (spaľovacie procesy, priemysel), naopak narastalo znečisťovanie ovzdušia automobilmi a s tým súvisiaca koncentrácia prízemného ozónu.

Tab. B.14.2.1.1-2 Prevádzkovatelia významných zdrojov znečistenia ovzdušia v meste Banská Bystrica v roku 2008 a množstvá emisií základných znečisťujúcich látok (t/rok)

Členenie emisií podľa prevádzok	Tuhé látky	SO_2	NO_x	CO
Smrečina Hofatex, a.s.	21.13	0	72.893	45.308
BBES, a.s.	1.939	0.232	40.191	14.796
DOKA DREVO, s.r.o.	1.52	0.007	1.297	0.473
Fakultná nemocnica s poliklinikou F.D.Roosevelta	0.415	0.05	9.13	3.061

Zdroj: NEIS, 2010

V dôsledku realizácie ÚPN mesta (najmä prijatím navrhovaných riešení v oblasti dopravy a regulatívov stanovených pre lokalizáciu a štruktúru výrobných zariadení) by malo dôjsť

v priebehu návrhového obdobia k ďalšiemu zlepšeniu situácie v znečisťovaní ovzdušia v meste Banská Bystrica.

ÚPN mesta predpokladá najmä výraznú redukciu najväčších zdrojov znečisťovania čiastočným alebo úplným vymiestnením (resp. zrušením) výrobných prevádzok (najmä Slovenka, a.s., bývalé areály Fatra, s.r.o., Slovenská zápalkáreň, a.s., výhľadovo aj areál Smrečina Hofatex, a.s., atď). Z hľadiska ostatných zdrojov predpokladá najmä ďalší pokles spotreby energie v dôsledku úsporných opatrení, pokračujúci prechod na ušľachtilé palivá a technologické opatrenia pre obmedzenie vzniku emisií.

B.14.2.1.2. Imisná situácia

Regionálne znečistenie ovzdušia

Regionálne znečistenie ovzdušia je znečistenie hraničnej vrstvy atmosféry krajiny vidieckeho typu v dostatočnej vzdialenosti od lokálnych priemyselných a mestských zdrojov. V regionálnych polohách sú už priemyselné exhaláty viac menej rovnomerne rozptýlené v celej hraničnej vrstve (do výšky asi 1.000 m n.m.) a úroveň prízemných koncentrácií je nižšia ako v mestách.

Na území celého Banskobystrického regiónu, ktorý sa podľa výsledkov meraní programu EMEP nachádza na juhovýchodnom okraji oblasti s najväčším regionálnym znečistením ovzdušia a kyslosťou zrážkových vôd v Európe, sa prejavujú nasledovné škodliviny zo spaľovacích procesov: oxid siričitý, oxidy dusíka, uhľovodíky a ťažké kovy. Konkrétnym negatívnym prejavom regionálneho znečistenia ovzdušia je poškodzovanie až hynutie lesných porastov, a to predovšetkým vo vrcholových partiách pohorí. Podiel transhraničného diaľkového prenosu škodlivín na regionálnom znečistení je približne 60 %.

Podľa meraní monitorovacích staníc v Banskobystrickom okrese došlo na jeho území v rokoch 2000-2005 k podstatnému zníženiu priemerne ročnej koncentrácie znečisťujúcich látok (NO_x, SO_2 a polietavého prachu). To sa týka aj územia mesta Banská Bystrica, kde bolo meranie vykonávané v monitorovacej stanici na Nám. Slobody. K zlepšeniu situácie došlo aj z hľadiska kumulatívneho efektu vybraných škodlivín – aj tu došlo v uvedenom období k významnému znižovaniu hodnôt indexu znečistenia ovzdušia (IZO) a k posunu z prevažujúcich veľkých hodnôt k prevažujúcim hodnotám stredným až miernym.

Vzhľadom na charakter regionálneho znečistenia je toto riešením a opatreniami územného plánu len minimálne ovplyvniteľné.

Lokálne znečistenie ovzdušia

Na meranie lokálneho znečistenia ovzdušia je vytvorená sieť automatických monitorovacích staníc. Priamo na území mesta Banská Bystrica sa nachádza monitorovacia stanica SHMÚ. Vykonávajú sa na nej pravidelné merania základných škodlivín znečisťujúcich ovzdušie (SO_2, NO_x, NO_2, CO a prach).

Podľa výsledkov meraní ide v prípade mesta Banská Bystrica o zaťažené územie s vysokou koncentráciou znečisťujúcich látok v ovzduší, ktoré ich trvaním, frekvenciou výskytu alebo spoločným účinkom viacerých z nich môže vyvolať vo zvýšenej miere škodlivé účinky na zdravie obyvateľstva a životné prostredie.

Okrem hlavných zdrojov znečistenia ovzdušia spomenutých vyššie sa na nepriaznivom stave podieľajú aj menšie bodové zdroje znečistenia ovzdušia – lokálne zdroje tepla. Narastajúci podiel na znečistení ovzdušia má automobilová doprava, ovplyvnená najmä hlavným dopravným koridorom (cesta I/66) prechádzajúcim intravilánom mesta. Spôsobuje zamorenie ovzdušia oxidmi dusíka, oxidom uhoľnatým a uhľovodíkmi, aj prispieva aj k veľkej sekundárnej prašnosti.

V záujmovom území je v obci Slovenská Ľupča kvalita ovzdušia zhoršená aj zápachom z technológie výroby v Biotike, a.s. Slovenská Ľupča (fermentácia pri výrobe liečiv). Kvalitu ovzdušia ovplyvňujú aj zdroje v Harmaneckých papierňach, a.s. V priebehu časového

obdobia 2004-2008 však prišlo v oblasti ochrany ovzdušia k ďalšiemu zníženiu produkcie znečisťujúcich látok o cca 10 %.

Lokálne znečistenie ovzdušia by malo v návrhovom období ÚPN prijatím navrhovaných riešení v oblasti dopravy a regulatívov stanovených pre lokalizáciu a štruktúru výrobných zariadení ďalej znižovať.

Prízemný ozón

Rast koncentrácie ozónu v troposfére priemyselnejšej severnej pologule sa pozoroval do konca osemdesiatych rokov (približne o 1 $\mu g.m^{-3}$ ročne, čo súvisí s rastúcou emisiou prekurzorov ozónu (NO_X, VOC, CO) z automobilovej dopravy, energetiky a priemyslu. Doterajšie merania potvrdzujú celkove vysokú úroveň koncentrácie prízemného ozónu na Slovensku, pričom je časté prekračovanie primárnych aj sekundárnych limitov, určených k ochrane ľudského zdravia a vegetácie.

Z hľadiska dlhodobých priemerov úrovne koncentrácií prízemného ozónu sa počas obdobia rokov 1999-2004 pohybovali koncentrácie O_3 na monitorovacích staniciach územia okresu Banská Bystrica v hodnotách od 39 $\mu.m^{-3}$ do 46 $\mu.m^{-3}$ (ročný priemer). Priemer z denných meraní počas vegetačného obdobia sa pohyboval od 88 $\mu.m^{-3}$ do 101 $\mu.m^{-3}$. Hodnoty koncentrácie prízemného ozónu však v tomto období preukazujú stagnáciu alebo mierny pokles.

Aj v tomto prípade by sa mala koncentrácia prízemného ozónu v návrhovom období ÚPN, najmä realizáciou navrhovaných riešení v oblasti dopravy, ďalej znižovať.

B.14.2.2. Voda

Základným právnym dokumentom v oblasti vody je zákon č.364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona SNR č.372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon). Zákon upravuje práva a povinnosti fyzických a právnických osôb k vodám a nehnuteľnostiam, ktoré s nimi súvisia, pri ochrane, účelnom a hospodárnom využívaní, oprávnenia a povinnosti orgánov štátnej vodnej správy a zodpovednosť za porušenie povinností podľa tohto zákona.

Tento zákon vytvára podmienky najmä na:

- všestrannú ochranu vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých ekosystémov v krajine,
- zachovanie alebo na zlepšenie stavu vôd,
- účelné, hospodárne a trvalo udržateľné využívanie vôd,
- manažment povodí a zlepšenie kvality životného prostredia a jeho zložiek,
- znižovanie nepriaznivých účinkov povodní a sucha,
- zabezpečenie funkcií vodných tokov,
- bezpečnosť vodných stavieb.

Chránenými územiami podľa zákona o vodách sú:

- územia s povrchovou vodou určenou na odber pre pitnú vodu, územia s vodou vhodnou na kúpanie, územia s povrchovou vodou vhodnou pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb,
- chránené oblasti prirodzenej akumulácie vôd (chránené vodohospodárske oblasti), ochranné pásma vodárenských zdrojov, citlivé oblasti, zraniteľné oblasti a chránené územia a ich ochranné pásma v zmysle platnej legislatívy na úseku ochrany prírody a krajiny[5].

Na ochranu výdatnosti, kvality a zdravotnej bezchybnosti vody vodárenských zdrojov sa vyhlasujú ochranné pásma vodárenských zdrojov I., II., III. stupňa, ktoré sú súčasne

[5] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.*

pásmami hygienickej ochrany (PHO). Tieto určuje orgán štátnej vodnej správy na základe posudku orgánu na ochranu zdravia (podľa § 32, ods.1 zákona č. 364/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov - vodného zákona).

B.14.2.2.1. Nakladanie s vodami

Podľa získaných podkladov od správcu tokov – SVP, š.p., OZ Povodie Hrona, Banská Bystrica – bolo v r. 2004 na území mesta Banská Bystrica 9 významných užívateľov vôd s povolením na ich vypúšťanie. Podklady od ostatných užívateľov vôd nie sú k dispozícii. Niektoré podniky sú v útlme, zmenili názov, predmet činnosti, technológiu výroby a nástupnícke organizácie si užívanie vôd legislatívne nevysporiadali.

Realizáciou riešení navrhovaných v ÚPN mesta v oblasti vodného hospodárstva, ale aj prijatím regulatívov stanovených pre lokalizáciu a štruktúru výrobných zariadení, by sa malo množstvo vypúšťaných odpadových vôd na území mesta v návrhovom období znižovať a nemalo by dochádzať k vypúšťaniu znečistených vôd.

B.14.2.2.2. Ochrana vodných pomerov a vodárenských zdrojov

Chránená vodohospodárska oblasť

Do záujmového územia mesta Banská Bystrica zasahujú CHVO Veľká Fatra a CHVO Nízke Tatry – západná časť, ktoré boli stanovené Nariadením vlády SSR č.13/1987 Zb. zo 6.2.1987. Ide o územie, ktoré svojimi prírodnými podmienkami tvorí významnú prirodzenú akumuláciu vôd.

CHVO Veľká Fatra zaberá v záujmovom území mesta Banská Bystrica katastrálne územia obcí Dolný Harmanec, Turecká (väčšina územia) a Staré Hory (časť).

CHVO Nízke Tatry zasahuje do riešeného územia mesta Banská Bystrica zo severu, severozápadu a západu pričom obchádza zastavanú časť územia s výnimkou častí mesta XVI Uľanka a IV Kostiviarska (severná časť). V záujmovom území do tejto CHVO spadajú katastrálne územia obcí: Králiky, Tajov, Riečka, Kordíky, Harmanec, Staré Hory (väčšina územia) a Turecká (časť).

Hranice CHVO sú zakreslené v grafickej časti ÚPN mesta Banská Bystrica v M 1:10.000 a M 1:25.000 podľa Vodohospodárskej mapy SR.

ÚPN mesta v rámci hraníc CHVO Nízke Tatry počíta v zásade okrem súčasnej zástavby s polyfunkčnými plochami bytových domov a občianskeho vybavenia, ako aj plochami rodinných domov v rámci ČM I Banská Bystrica (Slnečné stráne 1-3 a 5, v rámci územnej rezervy aj s ďalšími plochami rodinných domov), ČM IV Kostiviarska (v rámci územnej rezervy Lom Kostiviarska a Nad lomom), s menšími doplnkovými plochami rodinných domov v ČM VIII Podlavice (Pod Dúbravou), ako aj s viacerými plochami rekreácie a športu (najmä v ČM IX Radvaň) s tým, že investičná výstavba na týchto plochách musí spĺňať požiadavky kladené na výstavbu v CHVO podľa platnej legislatívy na úseku vodného hospodárstva[6] § 31, ods. 4, zákona č.364/2004 Z.z. o vodách.

Ochranné pásma vodárenských zdrojov

Na ochranu výdatnosti, kvality a zdravotnej bezchybnosti vody vodárenských zdrojov boli orgánom štátnej vodnej správy určené ochranné pásma pre nasledujúce vodárenské zdroje v riešenom území mesta Banská Bystrica, ktoré sa využívajú na hromadné zásobovanie pitnou vodou:

[6] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 364/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov (vodný zákon).*

Tab. B.14.2.2.2-1 Ochranné pásma vodárenských zdrojov na území mesta Banská Bystrica a v jeho záujmovom území

Lokalita	Názov zdroja	Rozhodnutie	Zo dňa
Banská Bystrica	Grunty	PLVH 2037/88 Dš	8.11.1988
Banská Bystrica	Laskomer, 21 prameňov	PLVH 775/88 Dš	28.4.1988
Šalková	Teplica – Kosienky	PLVH 2049/88 Dš	7.11.1988
Sásová	Štepnica	ŽP 2001/03145/8 Dj	17.12.2001
Skubín	Pramene 1,2	PLVH 2040/88 Dš	26.10.1988
Iliaš	Vrt	PLVH 678/88 Dš	16.6.1988
Dolná Mičiná	Kalmanová Hlbočina	PLVH 2044/88	4.11.1988
Dolný Harmanec	Pod Jastrabou skalou	PLVH 390 – 21/85	-
Horná Mičiná	Hericov prameň	ŽP-2033.2/91-Kos	17.7.1991
Kordíky	Pod dolinkou (Pri vodojeme)	PLVH 2039/88	1.11.1988
Králiky	Stádlo	PLVH 2149/88 Dš	18.11.1988
Môlča	Pod Zapačom Dolný prameň	PLVH 775/88	24.10.1988
	Teplica - Kosienky	PLVH 2049/88 Dš	7.11.1988
Staré Hory	Prostredná	Návrh v legislatívnom konaní	
Tajov	Jabríková	PLVH 775/88-2	25.10.1988
Turecká	Pri vodojeme	PLVH 797/87– I.Dš	22.6.1987

Hranice OP VZ sú zakreslené v grafickej časti ÚPN mesta v M 1:10.000 a M 1:25.000.

ÚPN mesta počíta v rámci vymedzeného OP II. stupňa - vonkajšia časť VZ Štepnica v Sásovej len s plochami športového areálu Ploštiny. Vodný zdroj, ktorý zásobuje vodou len historickú časť Sásovej, je potrebné výhľadovo zrušiť a zásobovanie tejto časti Sásovej zabezpečiť prepojením na mestský vodovod.

Všetky ostatné uvedené ochranné pásma vodárenských zdrojov ÚPN mesta rešpektuje v zmysle platnej legislatívy na úseku vodného hospodárstva[5].

Ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov

Vyhláškou MZ SR č. 551/2005 Z.z. z 25.11.2005 boli v zmysle platnej legislatívy na úseku zdravotnej starostlivosti[7] vyhlásené ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov v Kováčovej a v Sliači.

Ochranné pásma I. stupňa PLZ Sliač a PLZ Kováčová nezasahujú ani do riešeného, ani do záujmového územia mesta Banská Bystrica.

Spoločné ochranné pásmo II. stupňa oboch PLZ zasahuje len do záujmového územia mesta, a to do katastrálneho územia obcí Badín, Hronsek, Sielnica a Vlkanová.

Hranica OP je zakreslená v grafickej časti ÚPN mesta Banská Bystrica v M 1:25.000 (záujmové územie).

Vyššie uvedené ochranné pásmo prírodných liečivých zdrojov ÚPN mesta v zmysle platnej legislatívy na úseku zdravotnej starostlivosti[8] rešpektuje.

B.14.2.2.3. Povrchové vody

Územie mesta Banská Bystrica patrí do povodia Hrona. Vodný fond na území mesta tvoria vodné toky v správe SVP, š.p. OZ Povodie Hrona, Lesov SR, š.p. a v správe mesta.

[7] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov a príslušné časti zákona č. 277/1994 Z.z. o zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov (§ 65, ods.14).*

[8] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon).*

K vodohospodársky významným tokom pretekajúcim územím mesta patrí samotná rieka Hron v dĺžke cca 35 km (priemerný ročný prietok v Banskej Bystrici 27,9 $m^3.s^{-1}$) a vodné toky Selčiansky potok, potok Bystrica a Starohorský potok. V správe mesta sú len dva drobné vodné toky a to potok Udurná a Rudlovský potok.

Kvalita povrchových vôd

Zdrojmi znečistenia povrchových i podzemných vôd na území mesta sú najmä priemysel, technická infraštruktúra, ako aj komunálne odpadové vody SeVaK-u. Prienik látok organického aj anorganického pôvodu do pôdy, povrchových tokov a do podzemných vôd spôsobuje aj poľnohospodárska výroba (z rozptýlených zdrojov a nárazovo). Značný rozsah chemického znečistenia predstavujú aj nelegálne skládky odpadov, z ktorých sú často vylúhované aj toxické látky znečisťujúce povrchové i podzemné vody.

Kvalita povrchových vôd je v riešenom území mesta Banská Bystrica dlhodobo monitorovaná v odberných miestach Hron – Banská Bystrica, riečny km 175,80 (most pri železničnej stanici Banská Bystrica - mesto) a v odbernom mieste Bystrica – Banská Bystrica, riečny km 2,10. Je zaznamenávaná prevažne v skupine ukazovateľov kyslíkového režimu, nutrientov a biologických a mikrobiologických ukazovateľov a vyhodnocovaná v zmysle STN 75 7221 Klasifikácia kvality povrchových vôd.

K najväčším producentom odpadových vôd z priemyselnej výroby patria v riešenom a záujmovom území: Smrečina Hofatex, a.s. Banská Bystrica, Biotika, a.s. Slovenská Ľupča a Fermas, s.r.o. Slovenská Ľupča.

Najvýraznejšie prejavy poľnohospodárskeho znečistenia s vysokými obsahmi dusičnanov do 90 $mg.l^{-1}$ sú v záujmovom území v oblastiach intenzívne obrábaných, napr. v okolí Vlkanovej, Hronseka a Veľkej Lúky. V oblasti značne ovplyvnenej poľnohospodárstvom leží najmä bezmenný ľavostranný prítok Hrona severne od Veľkej Lúky, ktorého voda má vysoké obsahy dusičnanov, chloridov a draslíka. Vysoké obsahy dusičnanov preukázala tiež analýza vody v melioračnom kanáli pri hnojisku pri obci Veľká Lúka.

Najvýraznejší prejav znečistenia povrchových vôd pôvodom zo skládky sa v riešenom území prejavuje v dôsledku účinkov nezrekultivovanej bývalej regionálnej skládky komunálneho odpadu pre Banskú Bystricu a okolie v Horných Pršanoch. Dokumentujú to veľmi vysoké hodnoty vodivosti, $CHSK_{Mn}$, $CHSK_{Cr}$, sodíka, draslíka a chloridov, vysoké obsahy organického uhlíka, amoniakálneho dusíka, Fe_{celk}. a Hg. Opakované analýzy potvrdili aj negatívne ovplyvnenie kvality aj v ukazovateľoch Mn, celkového fosforu, fenolov, NEL i mikrobiologického znečistenia. Zaradenie povrchových vôd do IV., resp. V. triedy kvality v zmysle STN 75 7221 je charakteristické nielen pre priesakovú vodu zo skládky, ale aj pre celý Pršiansky potok.

Výsledná kvalita vody v Hrone zodpovedá II.-V. triede kvality, väčšinou však má rieka nevyhovujúcu kvalitu vody. Bočné prítoky Hrona majú už podstatne čistejšiu vodu a sú väčšinou v II. triede čistoty.

Povrchové vody sú odoberané prevažne len na technologické účely v priemysle a na závlahy v poľnohospodárstve.

Zdroje znečistenia povrchových vôd

V súčasnosti je Banská Bystrica z veľkej časti odkanalizovaná jednotnou kanalizačnou sieťou odvádzajúcou odpadovú vodu z domácností, závodov ako aj dažďové vody zo spevnených plôch. Pretože ide o neúplný systém zberačov, surové odpadové vody sa na niektorých miestach bez čistenia vypúšťajú do recipientov cez výuste priamo do Hrona, alebo do jeho prítokov (najmä menšie obce v najbližšom okolí mesta).

Hoci je veľká časť Banskej Bystrice do veľkej miery napojená na čistiareň odpadových vôd, nekontrolované vypúšťanie odpadových vôd do Hrona a jeho prítokov je stále veľkou hrozbou v prvom rade pre kvalitu vody a následne aj pre obyvateľov. Dokazuje to fakt, že kvalita vody v Hrone sa na celom sledovanom úseku (Šalková – Banská Bystrica – Sliač)

v skupine ukazovateľov E zhoršila na najhoršiu triedu V. Okrem nekontrolovaného vypúšťania nečistených odpadových vôd do recipientov sa v určitých častiach mesta vyskytujú aj viaceré prevádzkové a záplavové problémy, čo poukazuje na nedostatočnú hydraulickú kapacitu takmer všetkých hlavných zberačov.

Na odľahčovanie dažďových vôd boli na stokovej sieti vybudované odľahčovacie komory. Okrem výustí verejnej mestskej kanalizácie a kanalizácií v jednotlivých ČM Banskej Bystrice sa na znečisťovaní vôd podieľajú priemyselné podniky a prevádzky, ktoré vypúšťajú odpadové vody samostatnými výusťami do Hrona a jeho prítokov.

Odbor ŽP MsÚ v Banskej Bystrici a Slovenský vodohospodársky podnik š.p. OZ PH Banská Bystrica v r. 2004 evidoval 17 výustí s priamym vypúšťaním odpadových vôd do recipientu (divokých výustí) na stokovej sieti v samotnom meste, častiach mesta a obciach v blízkosti mesta. Ide o časti stokových sietí (pôvodne delenej dažďovej kanalizácie), do ktorých sú zaústené aj splašky z nehnuteľností a všetky odpadové vody sú vypúšťané bez čistenia priamo do recipientov. Väčšina stôk nie je v správe StVS a je prevádzkovaná časťami mesta, resp. obcami.

Odľahčeniami dažďových vôd z verejnej kanalizácie je najviac ohrozovaná kvalita vody v Rudlovskom potoku a Udurnej (Radvanskom potoku).

Na zlepšenie kvality povrchových vôd navrhuje ÚPN mesta v návrhovom období zamerať sa predovšetkým na dobudovanie verejnej kanalizácie a odstránenie jej netesností, a tiež na rekonštrukciu jestvujúcich a budovanie nových čistiarní odpadových vôd v riešenom i záujmovom území, ale aj na elimináciu nepovolených výustí splaškových vôd priamo do tokov a likvidáciu divokých skládok odpadov a starých environmentálnych záťaží.

B.14.2.2.4. Podzemné vody

Zdroje podzemných vôd

Databáza Hydrofondu SHMÚ Bratislava eviduje na území mesta Banská Bystrica cca 30 zdrojov podzemných vôd využívaných pre hromadné zásobovanie obyvateľstva vodou, ďalšie eviduje v záujmovom území mesta (podrobnejšie v Prieskumoch a rozboroch pre ÚPN, AUREX, 03/2005). Zdroje podzemných vôd (pramene a studne) vrátane ich ochranných pasiem sú lokalizované v grafickej časti ÚPN mesta.

Kvalitatívne vlastnosti podzemných vôd

Do triedy A (čisté podzemné vody) je možné zaradiť územie oblasti Slovenskej Ľupče, Králikov, Kordíkov a Riečky. Do triedy B patria podzemné vody z okolia Králikov a Malachova. Podzemné vody triedy C nie sú na území mesta ani v jeho záujmovom území rozšírené, podzemné vody najhoršej kvality D sa nachádzajú v oblasti ČM Uľanka, Seliec a Sielnice.

V oblasti Španej Doliny a Starých Hôr sa prejavuje v podzemných vodách polymetalické zrudnenie zvýšenými obsahmi antimónu, medi, zinku. Zvýšené obsahy hliníka boli zistené v oblasti Seliec, Sielnice a Badína, obsahy kadmia boli prekročené v oblasti Sielnice, Badína a v ČM X Rakytovce.

Agresivita podzemných vôd ovplyvňuje najmä výstavbu technických diel v regióne. Väčšina jeho vôd vykazuje hlavne uhličitanovú alebo síranovú agresivitu na betónové konštrukcie.

Zdroje znečistenia a ochrana podzemných vôd

Najvýznamnejšie znečistenie, pokiaľ ide o rozsah, stupeň a riziko ďalšieho šírenia znečistenia do podzemných vôd záujmového územia, je v oblasti vojenského letiska Sliač a skladov pohonných hmôt pri Vlkanovej ako dôsledok pobytu Sovietskej armády na tomto území. Podzemné vody sú znečistené ropnými látkami, chlórovanými alifatickými uhľovodíkmi, monochlórovanými a dichlórovanými benzénmi, PCB, kovmi (Pb, Al, Hg, Cr, As, Cu, Ba) a kyanidmi. Dekontaminácia podzemných vôd je realizovaná sanačným čerpaním vybudovaného drenážneho systému. Podzemná voda je čistená v čistiarňach

kontaminovaných vôd a po vyčistení je vypúšťaná do rieky Hron, alebo zatláčaná späť do horninového prostredia.

Okrem tohto územia sa podzemné vody znečistené chlórovanými uhľovodíkmi a ropnými látkami nachádzajú aj v areáli bývalého odbytového skladu Chemika Banská Bystrica v ČM XVI Uľanka, v oblasti centra tepelného hospodárstva NsP F.D.Roosevelta sú podzemné vody znečistené ľahkým vykurovacím olejom.

Kvalitu podzemných vôd zhoršujú aj nesanované skládky odpadov (vysoké hodnoty vodivosti, $ChSK_{Mn}$, $ChSK_{Cr}$, Na, K, ťažké kovy), priemyselné a odpadové vody z mesta a obcí záujmového územia (zvýšená hodnota BSK_5) a poľnohospodárstvo (vysoké obsahy dusitanov, dusičnanov, fosforečnanov, amoniaku).

Na ochranu podzemných vôd navrhuje ÚPN mesta v návrhovom období zamerať sa na likvidáciu divokých skládok odpadov, na dobudovanie verejnej kanalizácie a odstránenie jej netesností, a tiež na rekonštrukciu jestvujúcich a budovanie nových čistiarní odpadových vôd.

Pitná voda

Zásobovanie aglomerácie Banská Bystrica pitnou vodou je zabezpečené z podzemných zdrojov viacerých pramenných lokalít. Zdroje vody tvoria pramene z dolomitných útvarov Nízkych Tatier a Veľkej Fatry, ako aj miestne zdroje, ktoré vytvárajú Pohronský skupinový vodovod (PSV) ako jeden z hlavných zdrojov pitnej vody pre mesto. Kvalita vody PSV je dobrá, v pramennej krasovej oblasti Jergaly je však určité nebezpečenstvo možnosti znečistenia zdrojov, ktoré sa nachádzajú v kontakte so štátnou cestou I/59.

Pohronský skupinový vodovod je tvorený harmaneckou a jergalskou vetvou. Každá je napájaná z niekoľkých prameňov o rôznej výdatnosti. Mimo PSV sa pitná voda distribuuje z ďalších prameňov. Výdatnosť vodných zdrojov, z ktorých je zásobovaný PSV, bola v posledných rokoch priaznivá. Kvalita pitnej vody v meste Banská Bystrica je vyhovujúca. Z hľadiska zdravotného významu je možné všetky sledované zdroje hodnotiť ako optimálne. Zásobovanie obyvateľov pitnou vodou z vodovodu je takmer 100 %-né.

B.14.2.2.5. Zdroje minerálnej vody

V registri minerálnych vôd v Slovenskej republike vedenom Ministerstvom zdravotníctva SR - Inšpektorátom kúpeľov a žriediel[9] sa na území mesta Banská Bystrica nachádza 15 zdrojov minerálnej vody. Ide o nasledovné zdroje: B-1 B-2, B-4, PV-6, ŠHV-1, BB-1, ŠV-1, ŠV-2, Medokýš, Medokýš II, Prameň pod vŕbou v Bargarovej záhrade, Prameň pod včelínom, Prameň v záhrade Žiackeho domova IV, Pod smrčkom a Kúpeľný prameň.[10]

Ochranné pásma vyššie uvedených zdrojov minerálnej vody nie sú podľa dostupných údajov v zmysle platnej legislatívy[11] vyhlásené.

Na území mesta však v súčasnosti vyvierajú len dva pramene minerálnych vôd (Štiavničky a Rudlovský prameň) a na území Mestských lesov liečivý prameň v Harmaneckej doline. Jediný vyhovujúci a všeobecne prístupný je na území mesta Rudlovský minerálny prameň.

Rudlovský minerálny prameň ÚPN mesta v návrhovom období rešpektuje a počíta s ním ako s významným krajinným prvkom v rámci navrhovanej plochy rekreačnej zelene

---

[9] *Podľa § 44 ods. 2 písm. i) zákona č. 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.*

[10] *V zozname minerálnych prameňov SAŽP Banská Bystrica je na území mesta evidovaných tiež 156 prameňov (vrátane ich lokalizácie v M 1:10.000), líši sa však od zoznamu poskytnutého MZ SR – Inšpektorátom kúpeľov a žriediel vo vyjadrení k návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica z 18.6.2010: chýbajú v ňom pramene B-4 a Kúpeľný prameň, naopak sú v ňom evidované pramene HV-31 a ďalší Medokýš. Nakoľko lokalizácia prameňov podľa MZ SR – IKŽ nie je dostupná, v grafickej časti sú vyznačené pramene podľa evidencie SAŽP.*

[11] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 538/2005 Z.z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (§§ 26-29).*

B.14.2.2.6. Prírodné liečivé zdroje

Ochranné pásmo II. stupňa prírodných liečivých zdrojov v Sliači a Kováčovej, ktoré bolo v zmysle platnej legislatívy na úseku zdravotnej starostlivosti[12] vyhlásené Vyhláškou MZ SR č. 551/2005 Z.z. z 25.11.2005, na území mesta Banská Bystrica nezasahuje.

Zasahuje len do záujmového územia mesta, a to do území obcí Badín, Hronsek, Sielnica, Veľká Lúka a Vlkanová

Hranica ochranného pásma je zakreslená v grafickej časti ÚPN mesta v M 1:25.000 (výkres č. 2 – Záujmové územie).

B.14.2.3. Pôda

B.14.2.3.1. Kontaminácia pôdy

Výrazne negatívny vplyv na kvalitu pôd má celková imisná situácia v SR. V okrese Banská Bystrica je diaľkovým prenosom exhalátov ohrozených cca 12 % pôdneho fondu. Najškodlivejšími kontaminantmi poľnohospodárskej pôdy a vegetácie na nej sú: SO_2, NO_x, CS_2, F, Pb, Cd, As, popolčeky, Ti, Ni a organické zlúčeniny.

Prekročený limit A, A1 v analyzovaných vzorkách pôd bol zaznamenaný najčastejšie u kadmia, niklu a chrómu. Tieto pôdy sú rozšírené prakticky v celom riešenom území (mesto Banská Bystrica s časťami mesta IV Kostiviarska, IX Radvaň, XI Rudlová a XII Sásová). Kontaminované pôdy v kategóriách B a C sa v záujmovom území nenachádzajú. Znečistenie pôd nad limitné hodnoty jednotlivých kategórií je spôsobené najmä vplyvom emisií z dopravných prostriedkov vo frekventovanom dopravnom koridore, priemyselných exhalátov a z poľnohospodárskych hnojív v minulosti nadmerne používaných.

Zvláštnou kategóriou potenciálneho znečistenia pôd sú staré ekologické záťaže, ktoré vznikali v minulých obdobiach nesprávnymi technologickými postupmi, nedbanlivosťou a haváriami v priemyselných podnikoch (časti areálov kontaminované ropnými látkami, najmä v priestoroch skladov ropných produktov a pod.).

Chemické rozbory z hľadiska znečistenia pôdy sa v okolí takýchto lokalít, ktoré eviduje Obvodný úrad ŽP v Banskej Bystrici, nevykonávali, preto ÚPN mesta považuje za nutné v návrhovom období preveriť stupeň znečistenia a podľa výsledkov analýz vykonať sanácie.

B.14.2.3.2. Degradácia pôd eróziou

Vodná erózia

Na riešenom území sa vyskytujú pôdy mierne ohrozované eróziou s odnosom od 0 do 4 t/ha/rok a pôdy silne až extrémne ohrozené s intenzitou odnosu 10-30 t/ha/rok. Silná až veľmi silná náchylnosť pôd na vodnú eróziu sa prejavuje v častiach s najvyššou svahovitosťou.

Oblasti vodnou eróziou ohrozených pôd sú znázornené v grafickej časti ÚPN mesta (Výkres č. 7c – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia - Limity územia) ako limity územia a boli v prípade potreby zohľadnené pri návrhu nových funkčných plôch.

Veterná erózia

Veterná erózia sa v riešenom a záujmovom území mesta Banská Bystrica nevyskytuje v evidovateľnej podobe.

[12] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 277/1994 Z.z. o zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov (§ 65, ods.14).*

B.14.2.4. Rizikové faktory

B.14.2.4.1. Žiarenia

Rádioaktivita

Na základe Mapy celkovej rádioaktivity eUNt (ur) pre región Banskej Bystrice zo Súboru regionálnych máp geologických faktorov životného prostredia (MŽP SR, 1999) je možné konštatovať, že najnižšie hodnoty rádioaktivity hornín vykazujú centrálne časti zastavaného územia Banskej Bystrice. Okolo sa nachádza niekoľko sto metrov široký pás zvýšených hodnôt prirodzenej rádioaktivity hornín (Podlavice, Kostiviarska, Jakub), ktorý pozvoľne po celom obvode prechádza do pásiem s ešte vyššou rádioaktivitou hornín. Najvyššie hodnoty boli namerané v časti zastavaného územia Senica a Šalková s maximom už v záujmovom území (obec Slovenská Ľupča).

Uvedené hodnotenie nemožno vztiahnuť k tzv. radónovému riziku, ktoré je podmienené hlbšími geologickými štruktúrami a stavebným materiálom.

Taktiež i koncentrácie rádionuklidov uránu, tória, draslíka a cézia neprekračujú povolené limity. Platí to aj o úrovni žiarenia z povrchu a o potenciálnom ožiarení obyvateľstva z prírodných a umelých zdrojov. Na základe uvedeného možno hygienicko-radiačnú situáciu mesta hodnotiť ako dobrú.

Radónové riziko

Medzi hygienické požiadavky na výstavbu budov na bývanie patrí aj protiradónová ochrana. Vyhl. č. 528/2007 Ministerstva zdravotníctva SR, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia v zmysle platnej legislatívy na úseku ochrany zdravia [13], ustanovuje podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia obyvateľstva prírodným ionizujúcim žiarením a určuje postup stanovenia objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a priepustnosti základových pôd stavebného pozemku pri výstavbe bytových budov.

Zatriedenie stavebného pozemku do jednej z kategórií radónového rizika je nevyhnutným podkladom pre návrh protiradónových opatrení pri nových stavbách. Štatistická pravdepodobnosť rizika prieniku radónu z pôdneho vzduchu do pobytových priestorov je vyjadrená kategorizáciou územia, a to môže byť s nízkym, stredným alebo vysokým radónovým rizikom.

Pod pojmom radónové riziko sa označuje pravdepodobnosť výskytu zvýšenej alebo vysokej úrovne objemovej aktivity radónu v podložných pôdach, zároveň však sa tým vyjadruje aj miera nebezpečenstva vnikania radónu z hornín v podloží a jeho kumulovanie v budovách. Povinnosť stanovenia kategórie radónového rizika stavebného pozemku určuje vyhláška Ministerstva zdravotníctva SR č. 406/1992 Z. z. o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z radónu a ďalších prírodných rádionuklidov a vyhláška Ministerstva zdravotníctva SR č. 141/2000 Z. z. o požiadavkách na zabezpečenie radiačnej ochrany. Citované vyhlášky okrem iného určujú aj metodiku radónového prieskumu a v prípade zistenia stredného a vysokého radónového rizika ukladajú stavebníkom povinnosť vykonať príslušné opatrenia.

V roku 1996 Uranpres, s.r.o. zrealizoval na území mesta Banská Bystrica v rámci úlohy „Hodnotenie radónového rizika z geologického podložia miest s počtom obyvateľov nad 10.000 a okresných miest s vysokým a stredným radónovým rizikom“ aj priame merania radónu v pôdnom vzduchu, s vyznačením plôch s nízkym, stredným a vysokým radónovým rizikom v M 1:10.000 a schematickým vyznačením koncentrácie U-238 (ppm).

Na území mesta bolo zmeraných celkove 44 referenčných plôch (RP), z ktorých bolo do kategórie nízkeho radónového rizika zaradených 29,5 %, do kategórie stredného radónového rizika 63,6 % RP a do kategórie vysokého radónového rizika len 6,9 % RP (3 RP

[13] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č.355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (§ 62 písm. v).*

v západnej časti už realizovaného OS Fončorda). Zo starších meraní boli do kategórie vysokého radónového rizika zaradené 2 RP v časti Podlavice. Aj územie medzi dvoma lokalitami vysokého radónového rizika je potrebné v prípade realizácie investičnej výstavby podrobne preskúmať, pretože kategorizácia do stredného radónového rizika tu môže byť spôsobená len väčším rozptylom radónu ešte v podpovrchovej vrstve hornín (v hĺbke väčšej ako 1 m). V prípade, že sa táto vrstva odstráni (napr. pri zakladaní stavieb), je možné očakávať zvýšené hodnoty koncentrácie radónu.

Obr. B.14.2.4.1-1 Hodnotenie radónového rizika z geologického podložia (URANPRESS, s.r.o., 1997)

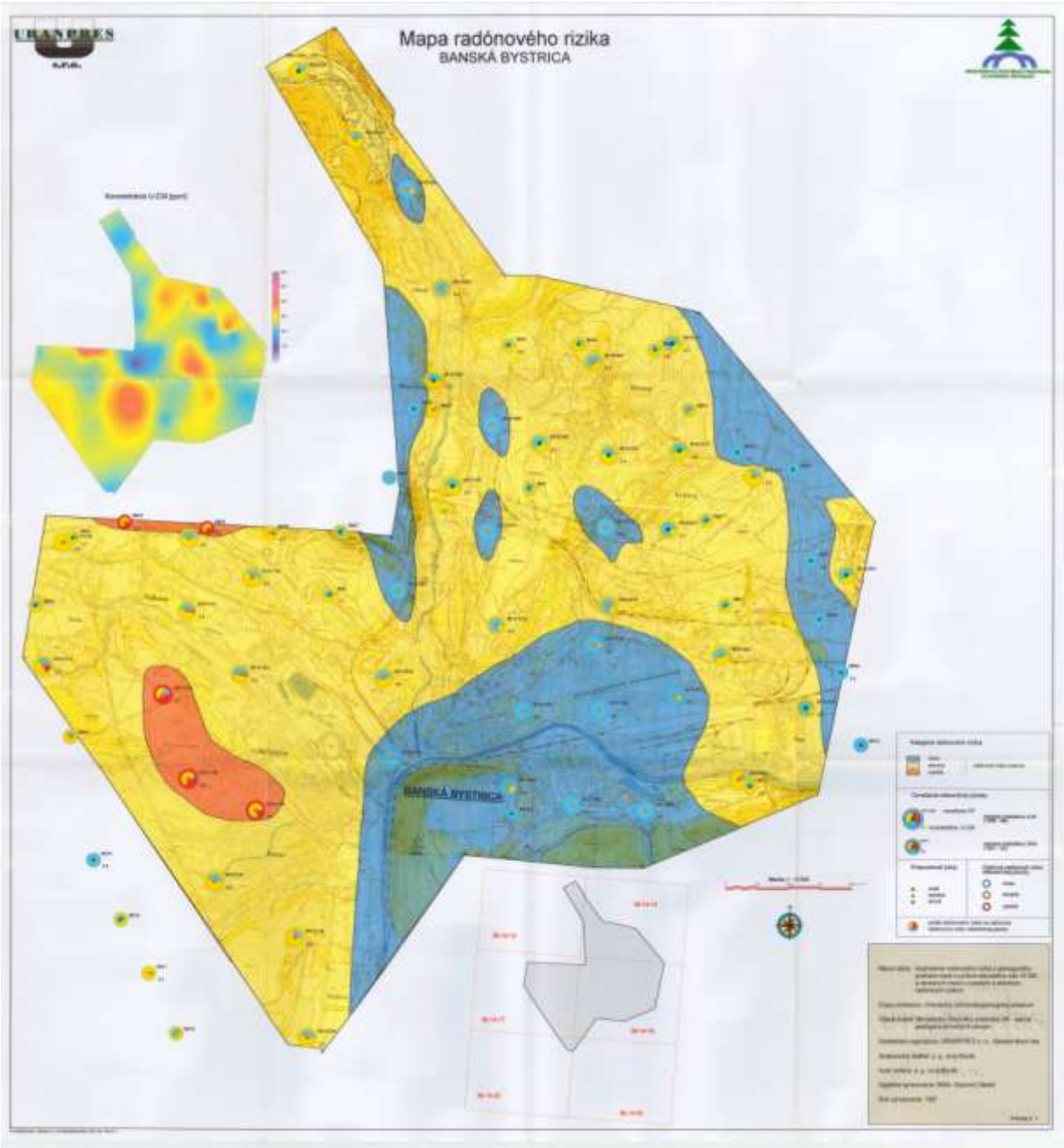

Prezentované výsledky radónových prieskumov na území kraja a regiónu nie je možné použiť ako podklad pre detailné územné plánovanie a nenahradzujú podrobný radónový prieskum.

Z hľadiska navrhovaných funkčných plôch je v návrhovom období potrebné vykonať podrobný radónový prieskum najmä v oblastiach navrhovanej bytovej výstavby, a to najmä v oblastiach s možným vysokým radónovým rizikom – OS rodinných domov Pod Dúbravou

a Nad cintorínom v ČM VIII Podlavice a OS rodinných domov Havranské v ČM IX Radvaň. V prípade nepriaznivých výsledkov podrobného prieskumu bude potrebné návrh ÚPN korigovať, resp. prijať zodpovedajúce opatrenia z hľadiska voľby stavebných materiálov a spôsobu prevedenia stavieb.

Mapa radónového rizika z r. 1997 je premietnutá do grafickej časti ÚPN mesta (Výkres č. 7c – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia - Limity územia).

B.14.2.4.2. Hluk a vibrácie

Ochrana vonkajšieho prostredia pred negatívnymi vplyvmi produkovaného hluku je zabezpečená platnou legislatívou na úseku ochrany zdravia[14].

Významnými líniovými zdrojmi hluku na území mesta sú automobilová a železničná doprava. Bodovými zdrojmi hluku sú najmä výrobné procesy. S ohľadom na predpokladaný ďalší nárast motorizmu možno vo výhľade očakávať ďalšie narastanie nadmerných hlukových hladín. Nepriaznivo sa to prejaví najmä všade tam, kde obytná zástavba nie je situovaná v dostatočnej vzdialenosti od hlavných dopravných ťahov.

Podľa analýz stavu hlučnosti vykonaných v Banskej Bystrici v uplynulých rokoch prišlo takmer na všetkých meracích miestach k významnému zvýšeniu počtu osobných motorových vozidiel (2 až 3-násobne), naopak na všetkých meracích miestach sa znížil podiel nákladnej dopravy. Vytvorením pešej zóny na námestí SNP sa dosiahlo najvýraznejšie zníženie hlučnosti o 14,6 dB(A), čo priaznivo ovplyvnilo aj ďalšie zaťažené územia. Na komunikáciách, ktoré prebrali presmerovanú dopravu sa podstatne zvýšila prejazdnosť osobných automobilov a vozidiel MHD (autobusov i trolejbusov), pričom neprišlo k výraznému nárastu hlučnosti. Výsledky dokumentujú zníženie hluku z cestnej dopravy, a to napriek výraznému zvýšeniu prejazdnosti (najmä osobných automobilov) na vybratých meracích miestach, na žiadnom z meracích miest však nebola zistená hluková situácia, ktorá by vyhovovala požiadavkám vtedajšej Vyhl. č. 14/1977 Z.z. o hluku a vibráciách.

Hluk zo železničnej dopravy dosahuje pomerne vysoké hodnoty v dôsledku súčasných zlých akustických parametrov vlakových súprav a zlého technického riešenia koľajového systému. Nakoľko je však najvyužívanejší úsek železnice Banská Bystrica - Zvolen vedený v súbehu s významnými ťahmi cestnej dopravy, nemožno jednoznačne stanoviť intenzity hluku. Predpoklad ekvivalentných hladín hluku sa pohybuje v rozmedzí 65-70 dB (A).

Po realizácii nových a úpravách jestvujúcich komunikácií navrhovaných v ÚPN mesta sa predpokladá napriek ďalšiemu celkovému zvyšovaniu intenzity (najmä cestnej) dopravy ďalšie zníženie hluku z dopravy, a to najmä odklonom časti dopravy z najzaťaženejších úsekov (severný obchvat cesty I/66, navrhovaný tunel Radvaň – Uhlisko a pod.). K poklesu hluku zo železničnej dopravy by malo dôjsť v dôsledku navrhovanej modernizácie železničných tratí a rekonštrukcie železničných staníc.

B.14.2.4.3. Ostatné rizikové faktory

V dôsledku absencie podkladových materiálov o ostatných rizikových faktoroch životného prostredia, nie je možné hodnotiť ich súčasný ani budúci vplyv na životné prostredie mesta Banská Bystrica.

[14] *V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č.170/2009 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 2/2005 Z.z. o posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z.z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 461/2008 Z.z. a o zmene zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako aj vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí.*

B.14.2.5. Ochrana zdravia

Samotná ochrana zdravia nie je cieľom zhotovenia územnoplánovacej dokumentácie a v zmysle stavebného zákona je zabezpečovaná skôr plnením ustanovení Stavebného poriadku, najmä základných požiadaviek na stavby.

Ochranu zdravia a zvýšenie jeho kvality preto ÚPN mesta Banská Bystrica zabezpečuje celým komplexom opatrení pri návrhu rozvoja mesta (od návrhu plôch bývania v zdravom prostredí a so zodpovedajúcim vybavením, cez opatrenia v oblasti dopravného a technického vybavenia, až po konkrétne opatrenia, napr. v oblasti odpadového hospodárstva), ktorých konečným dôsledkom by po ich realizácii mala byť zvýšená kvalita zdravia obyvateľov ale aj návštevníkov Banskej Bystrice.

Jedným z prostriedkov zvýšenia kvality zdravia v meste je zapracovanie v minulosti vypracovaných dokumentov „Plán zdravia mesta Banská Bystrica“ (zostavil Kabinet zdravé mesto Banská Bystrica, 1998) a „Lokálny akčný plán pre prostredie a zdravie mesta Banská Bystrica“ (schválený MsZ v Banskej Bystrici dňa 19.2.2002) do vyššie spomínaného komplexu opatrení v rámci ÚPN mesta Banská Bystrica.

B.14.3. Klimatické pomery

V riešenom i záujmovom území mesta Banská Bystrica sú najteplejšie dolné časti juhozápadných a juhovýchodných svahov Zvolenskej kotliny. V jej najnižších polohách sa často vyskytujú prízemné teplotné inverzie a radiačné hmly. Najviac slnečného svitu dopadá na južne orientované podhorské oblasti so sklonom viac ako 15°.

Najnižšie priemerné ročné úhrny zrážok sú v riešenom i záujmovom území mesta Banská Bystrica v údolí Hrona, najvyššie vo vrcholových horských oblastiach. Obdobie sucha sa vyskytuje prevažne na jar a v lete, ale najviac suchých periód s trvaním viac ako 15 dní pripadá na október a september.

Snehová pokrývka sa v údolných polohách Zvolenskej kotliny vytvára v priemere od konca druhej dekády novembra až do tretej dekády marca. Je však často prerušovaná a preto k jej trvalému výskytu dochádza v priemere len v 70-85 dňoch. Vo vrcholových horských polohách snehová pokrývka trvá v priemere 115-130 dní v od polovice novembra do tretej dekády apríla. Maximálna výška snehovej pokrývky v údoliach dosahuje v ojedinelých prípadoch 90 cm a v horských oblastiach až 200 cm.

Prúdenie vzduchu v záujmovom území mesta Banská Bystrica je modifikované najmä reliéfom. Prevládajúce prúdenie vzduchu v údolných polohách pri Hrone v smere od Banskej Bystrice k Slovenskej Ľupči je zo západného a východného smeru, v smere ku Zvolenu je zo severného a južného smeru. V dolinách potokov je prevládajúce prúdenie vzduchu v smere ich orientácie. V údolných polohách je najslabšia veternosť" a vyskytuje sa tu okolo 30-45 % bezveterných situácií.

V poslednom období sa aj v oblasti Banskej Bystrice prejavujú účinky celkového otepľovania klímy. Teplejší charakter počasia v letnom období sa tak priaznivo prejavil na predĺžení letnej turistickej sezóny, výrazná prevaha teplých a suchých zím s podnormálnym trvaním a nízkymi výškami snehovej pokrývky sa naopak nepriaznivo prejavila najmä na realizácii zimných rekreačných aktivít.

Z klimatického hľadiska počíta ÚPN mesta v návrhovom období s rozvojom sídelných a rekreačných aktivít najmä v oblastiach s priaznivejšou miestnou klímou pre tieto činnosti a naopak s utlmovaním aktivít, ktoré sú potenciálnymi zdrojmi znečistenia ovzdušia. V oblastiach s navrhnutým rozvojom funkčných plôch (najmä však bývania, občianskeho vybavenia, rekreácie a športu) počíta so zvýšeným zastúpením plôch zelene, ktorá svojou bioklímou priaznivo vplýva na ľudský organizmus i na pocitovú a zdravotnú pohodu ľudí tým, že utlmuje výkyvy počasia, zmierňuje bioklimaticky nepríjemné typy výsušného, horúceho a veterného počasia, zadržuje i filtruje prach a škodliviny nachádzajúce sa v ovzduší a zároveň produkuje kyslík.

Okolitá horská bariéra Zvolenskej kotliny neumožňuje dobrý rozptyl škodlivín do voľného priestranstva a preto ÚPN mesta počíta u výrobných zariadení na súčasných i novo navrhovaných plochách (napr. priemyselný park Majer – Šalková) s výkonnými odlučovacími zariadeniami a bezodpadovými technológiami výroby. Zníženie produkovaných škodlivín aj z malých zdrojov znečistenia ovzdušia navrhuje ÚPN mesta realizovať ich zvýšenou (ideálne úplnou) plynofikáciou, resp. zvýšením podielu centrálneho zásobovania teplom, ako aj navrhovanými riešeniami v oblasti dopravy (presmerovanie najzaťaženejších dopravných koridorov z centrálnych údolných oblastí do okrajovejších pahorkatinných polôh – severný obchvat cesty I/66, preložka cesty II/578 a pod.).

B.14.4. Geologické pomery – geodynamické javy

B.14.4.1. Svahové deformácie

Územie mesta Banská Bystrica je porušené svahovými deformáciami, ktoré ohrozujú stavebné objekty a spôsobujú škody na lesných porastoch a poľnohospodárskej pôde. Výskyt svahových porúch je podmienený prítomnosťou priaznivých deformačných štruktúr, kedy svahy v dôsledku priaznivého pôsobenia prírodných alebo antropogénnych faktorov modelujú prevažne procesmi svahových gravitačných pohybov hornín - plazením, rútením, tečením a zosúvaním.

Najrozšírenejším typom svahových porúch sú potenciálne zosuvy, z ktorých najvýznamnejšie sa vyskytujú v oblasti Králikov, Uľanky, Malachova, Horných Pršian, Rokytoviec, Bystrického podolia, Slovenskej Ľupče, Vlkanovej, v doline Sielnického a Badínskeho potoka. Ich aktivácia je možná extrémnymi prírodnými faktormi alebo antropogénnym zásahom.

Aktívne zosuvy sa vyskytujú v oblasti Králikov, v oblasti Bystrického podolia, Rakytoviec a Veľkej Lúky. K zosúvaniu dochádza pozdĺž šmykových plôch a o intenzite pohybu rozhodujú hydrogeologické pomery. Zosuvné pohyby sa krátkodobo periodicky opakujú.

Potenciálne zemné prúdy sa vyskytujú v oblasti Badínskeho potoka, blokové polia v oblasti Králikov, opadávanie a rútenie v ťažko dostupných terénoch v oblasti Králik a Malachova. Občasné rútivé pohyby sú závislé od prírodných faktorov a antropogénnej činnosti.

Evidované svahové deformácie, resp. niektoré svahové deformácie zistené prieskumom v období spracovania ÚPN mesta, sú znázornené v grafickej časti ÚPN mesta M 1:10.000 (Výkres č. 7c – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia - Limity územia) a sú zohľadnené v návrhu rozvoja funkčných plôch mesta.

B.14.4.2. Výmoľová erózia

Výmoľovou eróziou je riešené územie postihnuté dosť nerovnomerne. procesmi svahových gravitačných pohybov hornín - plazením, rútením, tečením a zosúvaním. Výmole a rokliny dosahujú obvykle hĺbku len niekoľko metrov a ich hustota dosahuje niekoľko metrov až niekoľko sto metrov na km^2. Najväčšia hustota eróznych rýh je v oblasti Rakytoviec a Badína, východne od Vlkanovej, Hronseku a veľkej Lúky, ako aj severovýchodne od Banskej Bystrice v smere na Slovenskú Ľupču.

Evidované erózne ryhy a rokliny sú znázornené v grafickej časti ÚPN mesta M 1:10.000 (Výkres č. 7c – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia - Limity územia) a sú zohľadnené v návrhu rozvoja funkčných plôch mesta.

B.14.4.3. Seizmická aktivita

Seizmická aktivita sa pohybuje v rozmedzí 6. až 5. stupňa M.S.K a je ju potrebné v zmysle príslušných technických noriem zohľadniť v projektovej dokumentácii stavieb.

Hranica stupňov M.S.K je znázornená v grafickej časti ÚPN mesta (Výkres č. 7c – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia - Limity územia).

B.14.4.4. Inžiniersko-geologické podmienky výstavby

Inžiniersko-geologické podmienky výstavby v zmysle mapy inžiniersko-geologickej rajonizácie (pozri Prieskumy a rozbory pre ÚPN mesta Banská Bystrica, AUREX, 03/2005) podľa vhodnosti pre výstavbu v jednotlivých rajónoch je potrebné v zmysle príslušných technických noriem zohľadniť v projektovej dokumentácii stavieb.

B.14.5. Sídelná zeleň

B.14.5.1. Postavenie, význam a funkcie zelene v meste

Zeleň je významnou prírodnou zložkou pre dosiahnutie biologickej a civilizačnej rovnováhy v mestskom urbanizovanom prostredí Zeleň, ako jeden z funkčných komponentov mesta, je nositeľom viacerých funkcií, predovšetkým:

- biologicko-hygienicko-zdravotnej - spočíva v schopnosti zelene svojou biomasou kladne ovplyvňovať a zlepšovať vnútromestskú klímu (produkciou kyslíka a aromatických látok, zachytávaním škodlivín, ovplyvňovaním prúdenia vzduchu, vlhkosti, žiarenia, obmedzovaním hluku a pod.),
- urbanisticko-kompozičnej a estetickej - zeleň spolu s vodstvom predstavuje v meste zložku, cez ktorú sa do zastavaného územia dostáva prírodné prostredie; významne sa prejavuje v urbanistickom riešení a kompozícii ako článok, ktorý prepája resp. oddeľuje súvislú zástavbu; pôsobí na riešenie mesta na všetkých úrovniach – od architektonického interiéru a exteriéru cez urbanistický detail až po polohu makrourbanistickú, prechádzajúcu do urbanizovanej a prírodnej krajiny,
- rekreačnej – v dôsledku svojich rekreologických účinkov, ako aj príbuznými až totožnými nárokmi s rekreačno-oddychovou funkciou na územie (v prípade otvorených športových a rekreačných plôch),
- ochrannej a izolačnej (vrátane hygienickej) - najmä v prípade zariadení/areálov priemyselnej a poľnohospodárskej výroby, veľkoskladov, dopravného a technického vybavenia územia; prejavuje sa najmä formou vegetačných pásov okolo pozemkov a línií.

Riešenie zelene úzko súvisí s riešením urbanistickým a ekologickým, čo sa následne prejavuje v tvorbe funkčno-priestorového riešenia zelene a tiež celého mesta.

B.14.5.2. Zeleň a jej členenie

Zeleň v intraviláne/zastavanom území mesta sa sleduje v prvom rade podľa organizačného členenia a podľa plošného rozsahu.

Členenie zelene a ukazovatele pre jednotlivé druhy zelene (vzhľadom na neexistenciu záväzných ukazovateľov) uvádzame podľa viacerých prameňov, a to:

- Zadanie pre ÚPN mesta Banská Bystrica

- zeleň verejných priestranstiev	8 - 14 m^2/obyv.
- zeleň obytného územia	10 - 15 m^2/obyv.
- zeleň občianskej vybavenosti	12 - 14 m^2/obyv.
- zeleň pri špeciálnych plochách a objektoch	5 - 8 m^2/obyv.
- zeleň hospodársko-rekreačných plôch	11 - 17 m^2/obyv.
- zeleň priemyselných areálov	neuvádzaný ukazovateľ
s p o l u	46 - 68 m^2/obyv.

- Zásady a pravidlá územného plánovania[15]

- verejná zeleň	8 - 12 m^2/obyv.
- zeleň obytných súborov	14 - 19 m^2/obyv.
- zeleň občianskych zariadení	6 - 9 m^2/obyv.
- zeleň ostatná	22 - 35 m^2/obyv.
s p o l u	50 - 75 m^2/obyv.

- Štandardy minimálnej vybavenosti obcí (ŠMVO 2002)[16]

- zeleň verejných priestranstiev	8 - 14 m^2/obyv.
○ z toho ústredné a centrálne parky[17]	5 m^2/obyv.
- parky pri bytových (hromadných) domoch	2 - 5 m^2/obyv.
- medziblokové plochy zelene	8 - 12 m^2/obyv.
(⇒ zeleň obytných súborov	10 - 17 m^2/obyv.)
- zeleň občianskej vybavenosti	12 - 14 m^2/obyv.
- záhradkárske kolónie[18]	11 - 17 m^2/obyv.
- lesné parky a parkové lesy	50 m^2/obyv.
s p o l u	91 - 112 m^2/obyv.
s p o l u bez lesov	41 - 62 m^2/obyv.

- Štandardy minimálnej vybavenosti obcí (ŠMVO 2010)[19]

- parky a iné typy verejnej parkovej zelene	8 - 14 m^2/obyv.
○ z toho lokálneho významu	5 - 7 m^2/obyv.
○ z toho celomestského významu	5 - 7 m^2/obyv.
- zeleň v obytných územiach[20]	
○ medzibloková zeleň v nízkopodlažnej[21] zástavbe	10 - 16 m^2/obyv.
○ zeleň vo výškovej obytnej štvrti	8 - 12 m^2/obyv
- historická zeleň	nelimitované
- zeleň pri občianskej vybavenosti	12 - 14 m^2/obyv.
- ostatná zeleň[22]	neuvádzaný ukazovateľ
- zeleň pri výrobných a priemyselných areáloch[23]	12 - 26 m^2/obyv.
- prírodná zeleň[24]	
○ lesy a zalesnené plochy	50 m^2/obyv
- záhradkárske kolónie	neuvádzané
s p o l u	100 - 132 m^2/obyv.
s p o l u bez lesov	50 - 82 m^2/obyv.

Z porovnania vyššie uvedených zdrojov vychádza, že prvé 3 kategórie (verejná parková zeleň, zeleň obytných území a zeleň občianskeho vybavenia) sú obsahovo prakticky zhodné

[15] *VÚVA – URBION, 1983, časť Zeleň*
[16] *Štandardy minimálnej vybavenosti obcí (MŽP SR, 2002) – tie plochy, ktoré sú vyjadrené v m^2/obyv.*
[17] *Termín „park“ prípadne „verejný park“ je v kapitole použitý s ohľadom na použité zdroje informácií – inak je v ÚPN mesta Banská Bystrica požívaný termín „verejne dostupný park“, „verejne dostupná parková zeleň“, „verejne dostupný parkový priestor“ a pod..*
[18] *ŠMVO používajú tento termín namiesto legislatívne správneho termínu „záhradkové osady“*
[19] *Štandardy minimálnej vybavenosti obcí (Inštitút urbanizmu a územného plánovania URBION, 2010 – tie plochy, ktoré sú vyjadrené v m^2/obyv.*
[20] *Zeleň v obytných územiach zahŕňa aj súkromné záhrady, zelené strechy a balkóny.*
[21] *ŠMVO používajú tento termín namiesto legislatívne správneho termínu „malopodlažnej zástavby“.*
[22] *Ostatná zeleň zahŕňa: líniovú zeleň pri dopravných trasách a uliciach, zeleň mestských námestí a peších zón, botanické a zoologické záhrady, cintoríny, kempy a stanové osady.*
[23] *Zeleň pri výrobných a priemyselných areáloch zahŕňa: zeleň územia výrobného areálu a zónu izolačnej zelene.*
[24] *Prírodná zeleň zahŕňa okrem lesov a zalesnených plôch aj neobrábanú poľnohospodársku pôdu.*

a vo výmere tiež takmer rovnaké (30 - 47 m^2/obyv. Ďalšie kategórie sú v materiáli Zásady a pravidlá zahrnuté pod ostatnú zeleň. Rozdiel ich výmery v oboch materiáloch je už väčší (12 - 35 m^2/obyv.), čo môže spôsobiť aj zohľadnenie prípadných špecifických podmienok v meste (napr. zeleň priemyselných areálov, záhradkových osád a pod.).

Výsledná hodnota štandardu v zmysle celkovej výmery, ako aj výmery jednotlivých kategórií, závisia od viacerých činiteľov, predovšetkým od veľkosti mesta a rozlohy zastavaného územia, jeho charakteru (napr. priemyselný, čo vplýva na kvalitu ovzdušia), geografickej polohy (nížinná až horská), rozsahu a kvality vegetačného krytu v zázemí mesta (v jeho extraviláne až záujmovom území). Na základe komplexného hodnotenia v podmienkach Banskej Bystrice sa ÚPN mesta prikláňa k nasledovným stredným hodnotám:

• verejná zeleň (parky, parčíky, zeleň námestí a línií)	cca 11 m^2/obyv.
• zeleň v obytnom území (v tom aj zeleň ZŠ a MŠ)	cca 15 m^2/obyv.
• zeleň občianskeho vybavenia (vrátane vyšších školských a areálových športových zariadení)	cca 13 m^2/obyv.
s p o l u (bez ostatnej zelene)	cca 39 m^2/obyv.

ÚPN mesta navrhuje celkovú výmeru zelene v zastavanom území mesta v rozsahu cca 45 - 50 m^2 na obyvateľa. Mimo zastavaného územia odporúča výmeru lesoparkov uvažovať od 50 m^2/obyv. vyššie.

Rozsah plošnej výmery zelene je však len základným indikátorom pre jej zastúpenie v meste. Pri koncipovaní detailnejšej ÚPD je potrebné zvážiť aj ďalšie faktory, ako napríklad: priestorové rozloženie zelene v zastavanom území, rozloha jednotlivých plôch zelene, objem biomasy, druhová skladba zelene, jej zdravotný stav, stav údržby, a pod.

Z dôvodu požiadavky na grafické vyjadrenie ÚPN mesta v M 1 : 10.000 nie je možné v grafickej časti vyjadriť najmä menšie plochy zelene. Týka sa to najmä:

- obytnej zelene, zahrnutej do funkčných plôch bývania, a to u individuálnej aj hromadnej bytovej výstavby,
- zelene zariadení občianskeho vybavenia, zväčša sprievodnej - vyhradenej alebo čiastočne vyhradenej (vrátane školských, športových a rekreačných zariadení), zahrnutej do funkčných plôch príslušného občianskeho vybavenia,
- čiastočne aj zelene ochrannej (ako súčasti jednotlivých areálov občianskeho vybavenia, výrobných plôch, dopravných línií a pod.).

Zeleň v obytnom prostredí

U väčších obytných súborov (Fončorda, Radvaň, Sásová, Rudlová, ale aj Uhlisko, centrum mesta – východ, Podlavice) je potrebné zabezpečiť zeleň v potrebnej druhovej štruktúre (vnútrobloková a medzibloková verejne dostupná zeleň, zeleň pri zariadeniach základného vybavenia, verejne dostupný okrskový parčík až obvodový park, líniová zeleň pozdĺž komunikácií) v rozsahu 10 - 15 m^2/obyv.

B.14.5.3. Koncepcia funkčno-priestorového systému zelene mesta[25]

Systém zelene je tvorený mozaikou základných plôch a existujúcimi kompozičnými a prevádzkovými vzťahmi medzi týmito plochami, vzťahmi ekologickej povahy, prípadne ďalšími.

V návrhu ÚPN mesta je riešenie systému plôch zelene odvodzované od ekologickej hodnoty územia a povahy vzťahov viažucich sa na navrhovaný urbánny systém Banskej Bystrice.

V podrobnosti riešenia ÚPN mesta (M 1:10.000) je v ÚPN mesta zohľadnený aj dokument „Významné plochy zelene na území mesta Banská Bystrica", ktorý bol vypracovaný Útvarom

[25] *V návrhu ÚPN mesta sú v grafickej časti zohľadnené tie plochy zelene podľa dokumentu „Významné plochy zelene na území mesta Banská Bystrica“, ktoré sú zmysluplne vyjadriteľné v Mierke M 1:10.000. V koncepcii funkčno-priestorového systému zelene mesta sú primerane zohľadnené výstupy.*

hlavného architekta mesta Banská Bystrica v septembri roku 2006. Záväznosť rešpektovania v dokumente uvedených plôch zelene je stanovená v Záväznej časti ÚPN mesta.

Dôležitú úlohu pri formovaní zelene zohráva aj vývoj priestorovej koncepcie systému zelene, ktorý prebiehal od stredoveku cez súkromné záhrady mestských domov, ohraničujúce pôvodný pôdorys mesta s postupným vnikaním do mestského prostredia ulíc a námestí, resp. zakladaním verejne dostupných mestských parkov na obvode mesta alebo vznikom verejne dostupných parkovo upravených prostredí okolo významných mestských budov, formou verejnej zelene.

Celková koncepcia systému zelene

Jedným z určujúcich princípov koncipovania nových urbanistických štruktúr je vytváranie a ochrana voľných priestorov ako plnohodnotných prvkov ovplyvňujúcich funkčnú a priestorovú kvalitu urbánneho prostredia. V koncepcii riešenia zelene mesta je zohľadnená potreba uplatnenia progresívnych trendov územného plánovania, ktoré riešia problematiku zelene komplexne so zahrnutím mestských zón (urbánne prostredie) ako aj okolitej vidieckej krajiny. Cieľom takéhoto prístupu je dosiahnuť optimálne proporcie rastu mesta a vyvážený pomer medzi prírodnými a umelými prvkami krajiny. To v podstate znamená vytvoriť plynulý prechod urbánneho prostredia od centra mesta k dotykovým lokalitám rekreačného územia a následne až k vidieckemu priestoru. Vonkajšia krajina mesta by nemala byť izolovaná, ale musí prenikať cez dotykové prírodné prvky a koridory, ktoré budú umožňovať komunikáciu organizmov až do centra mesta.

V systéme zelene sú uplatňované dve základné hľadiská:

- hľadisko funkčných väzieb predstavuje, že systém zelene je tvorený jednotlivými plochami zelene, ktoré sa odlišujú
  - ekologickými vlastnosťami,
  - mierou uplatnenia schopností a možností využitia v dotknutom území,
  - výmerou, názvom, druhovou skladbou vegetačných prvkov, priestorovým a pestovateľským usporiadaním, zdravotným stavom vegetácie, vybavenosťou,
  - regulačnými zásadami a odporúčanými štandardmi,
  - začlenením do urbanistickej koncepcie mesta,
  - typom režimu ochrany, prípadne reguláciou,
- hľadisko priestorových väzieb predstavuje hlavnú funkciu každej plochy ako súčasť priestorovej siete podľa štyroch dominantných územných javov
  - zeleň v zachovalom prírodnom prostredí,
  - mestská zeleň,
  - zeleň pohľadových horizontov,
  - zeleň pre rekreáciu a oddych v prírode.

Celková koncepcia systému zelene je v ÚPN mesta navrhovaná na princípe priestorového členenia riešeného územia zaužívanými formami, ktorými sú zelené kliny, rozvojové osi, radiálne osi, okružné prepojenia a rozvojové uzly. Z hľadiska podielu a kvality zelene uvažuje ÚPN s rozčlenením mesta do troch pásiem: pásma centrálneho, stredného a vonkajšieho. Navrhované rozčlenenie mesta je v podstate v súlade s urbanistickým členením územnopriestorovej štruktúry Banskej Bystrice, čoho dôkazom je nasledovné zrovnanie:

- centrálne pásmo = urbánne jadro
- stredné pásmo = okružné pásmo urbanizovaného územia + rozvojové územie
- vonkajšie pásmo = extravilánové územie

Zelené plochy v systéme zelene tvoria:

- brehové porasty tokov,
- lesné porasty a pozemky určené k plneniu funkcií lesa (plochy nelesnej drevinnej vegetácie - NDV), priestory prírode blízke,

- trvalé trávne porasty - samostatná kategória zahrňuje intenzívne a extenzívne trávne porasty s prímeskom bylín vrátane solitérnych porastov bez rozlíšenia spôsobu užívania, ako aj plochy pastvín na poľnohospodárskej pôde a lesnom pôdnom fonde,
- mestská zeleň, charakteristická pre intenzívne urbanizované územie, do ktorej sú začlenené:
  - verejne dostupné mestské parky,
  - verejne dostupné malé parkové plochy,
  - systémové stromoradia a postranné zelené pásy komunikácií,
  - mestský parter s verejne dostupnou zeleňou,
  - verejne dostupná sídlisková zeleň,
  - verejne dostupná vnútrobloková zeleň a
  - zeleň v doplnkovej funkcii (zeleň škôl, areálov zdravotníctva a športu, cintoríny, zeleň okolo objektov služieb a výroby, záhradkárske osady).

Uvedené plochy v systéme zelene sú zapracované do grafickej časti ÚPN mesta v upravenej resp. spresnenej podobe tak, aby boli zosúladené s navrhovanou prvkovou štruktúrou celkovej urbanistickej koncepcie.

Základné prvky priestorového systému zelene

Navrhovaná koncepcia priestorového členenia je odvodená od primárneho funkčno-priestorového usporiadania urbánnej štruktúry ako aj navrhovanej štruktúry extravilánového územia Banskej Bystrice, formovaných v urbanistickej koncepcii mesta na princípe radiálno-okružného systému.

Zelené kliny

Najvýraznejšou základnou kostrou zelene súčasnej mestskej krajiny mesta Banská Bystrica sú zelené kliny, ktoré prenikajú z prímestskej krajiny do intenzívne zastavaného územia. Sú súčasťou urbanistickej kompozície mesta a podstatne ovplyvňujú kolorit mesta a charakteristický krajinný obraz (vedutu resp. panoramatické pohľady).

Zelené kliny tvoria základ nezastaviteľného územia mesta s možnosťou čiastočného zastavania ich stykových priestorov s intravilánom komplementárnou vybavenosťou súvisiacou s rozvojom rekreácie a športu v plochách lesoparkov, prímestských lesov, nelesnej drevinnej vegetácie a trvalých trávnych porastov.

V systéme zelene ide o tieto územia:

- zelený klin – tok Hrona,
- zelený klin – potok Bystrica,
- zelený klin – Tajovský potok,
- zelený klin – Rudlovský potok,
- zelený klin – Laskomerský potok,
- zelený klin – Malachovský potok,
- zelený klin – Radvanský potok (Udurná).

Odporúčané minimálne a maximálne dĺžky, dĺžky prerušenia a minimálne šírky zelených klinov sú stanovené v Genereli zelene, prieskumy a rozbory (Ekojet, 2009).

Rozvojové osi

Rozvojové osi dotvárajú priestorovo a funkčne spojený systém zelene na základe vzájomných väzieb jednotlivých zelených plôch. Sú lokalizované do územia, kde je žiaduce vytvárať protiváhu k urbanizovanému územiu.

Návrh ÚPN mesta uvažuje s dvoma hlavnými rozvojovými osami, ktorými sú južná a východná rozvojová os.

V urbanistickej koncepcii je riešenie týchto osí založené na zámere výrazného uplatnenia zelene v priestorovom usporiadaní územia formou lineárne koncipovanej zelenej

kompozičnej osi, na ktorú nadväzujú priečne enklávy verejne dostupných parkovo upravených priestorov. Takto navrhnutá zeleň predstavuje dôležitý prírodný priestorový prvok v kompozičnom usporiadaní územia a súčasne vytvára podmienky pre priaznivé rozvinutie peších vzťahov v území.

Radiálne osi

Osi idúce v smere polomeru vytvárajú významné prepojenia jednotlivých ucelených plôch systému zelene na území mesta. Vytvárajú líniové priechody systému mesta. Významným rysom je, že sú z časti identické so zeleňou klinov a priľahlých plôch zelene.

Okružné prepojenia a spojovacie uzly

Sú spojovacími prvkami tvoriacimi sieť plôch zelene a zelene líniových prvkov miestneho významu, jestvujúcich i navrhovaných. Sú tvorené paralelnými líniami a spojovacími uzlami mestských komunikačných okruhov:

- vnútorný mestský okruh,
- vonkajší mestský okruh,
- okružno-radiálne prieťahy hlavných ciest vedených v trasách ciest I., II. a III. triedy.

Pásma

Celková koncepcia systému zelene sa opiera o priestorové rozčlenenie územia mesta do 3 pásiem s ohľadom na stupeň urbanizácie a rozvojové trendy, ktoré vedú k podpore určitej charakteristiky typickej pre jednotlivé pásma.

Centrálne pásmo

V tejto lokalite systém hľadá systémové prepojenia, zahŕňa regenerované funkčné plochy zelene, stanovuje hierarchiu plôch vo vzťahu k celomestskému systému a definuje významné líniové systémové stromoradia. Požiadavka rozvoja plôch zelene sa výrazne uplatňuje v prestavbových lokalitách.

Stredné pásmo

Tvorí hranicu zastavaného územia kompaktného mesta. V tomto pásme je možné navrhnúť väčšie plochy a prepojenia v súlade s celkovým rozvojom, so zámerom znížiť alebo eliminovať deficit zelene vzhľadom k rozlohe územia, hustote zástavby a počtu obyvateľov žijúcich v danom území. Uplatňujú sa tu nové rozvojové plochy verejne dostupných parkov a plochy prírodnej zelene, ktoré vytvorí prirodzený prechod do poľnohospodárskej alebo lesníckej krajiny vonkajšieho pásma.

Vonkajšie pásmo

Ide o pásmo medzi hranicou zastavaného územia a hranicou územia mesta. Sú to plochy lesného charakteru a plochy poľnohospodársky využívané (orná pôda, TTP, záhradkárske osady, záhrady, sady a pod.). Jednotlivé segmenty, ktoré by bolo vhodné zahrnúť do systému zelene, sú charakteristické funkciou, ktorú plnia vo verejnom alebo obecnom záujme, zvýšenou prírodnou a estetickou hodnotou a špecifickými a jedinečnými atribútmi. Ich spoločný menovateľ vyplýva z koncepčného zámeru zaistiť im v exponovanom prímestskom území dlhodobú územnú ochranu pred zástavbou alebo inou formou intenzívnej urbanizácie.

Hlavné dôvody územnej ochrany jednotlivých segmentov vyplývajú zo

- zvýšeného významu lokality pre ochranu prírody a krajiny,
- zvýšenej estetickej a prírodnej hodnoty krajinného segmentu, ktorý nie je možné ochrániť iným spôsobom,
- zvýšeného archeologického a pamiatkarského významu,
- zvýšeného vodohospodárskeho významu územia,
- skutočnosti, že segment má potenciál pre rekreáciu obyvateľov mesta.

Plochy zelene vonkajšieho pásma majú v svojom komplexe v zázemí mesta plniť predovšetkým nasledujúce funkcie:

- majú predstavovať územný limit rozvoľnenému rozvoju mesta do voľnej krajiny, ktorý je označovaný ako proces suburbanizácie,
- majú poskytovať obyvateľom mesta pestrú ponuku rekreácie v relatívne zdravom atraktívnom prostredí, ktoré je bezpečné pre peších alebo cyklistov.

B.14.5.4. Návrh hlavných prvkov zelene v urbanistickej koncepcii mesta

Navrhované prvky zelene v štruktúre katastrálneho územia mesta sú z hľadiska významového, obsahového a formotvorného určené na základe uplatnenia princípov funkčno-priestorového členenia riešeného územia, zaužívaných foriem a na základe pásmového rozčlenenia mesta a zohľadnenia funkčných a priestorových hľadísk nasledovne:

Urbánne jadro

V tomto pásme sú v rámci urbanistickej koncepcie riešené systémové prepojenia vo vzťahu k celomestským potrebám so zameraním na rozvoj verejne dostupných parkov a ostatných parkov.

Verejne dostupné parky

Založenú pôdorysnú kompozíciu existujúcich verejne dostupných mestských parkov a cintorínov priestorovo okružne situovaných okolo územia Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica dotvárajú novo navrhované verejne dostupné parky do roku 2025 a to: park v lokalite bývalého areálu ZAaRES-u pod Belvederom, park Urpín koncepčne uvažovaný v symbióze mestského parkového prostredia s enklávou lesného parku, park Kalvária dotvárajúci unikátny súbor sakrálnych stavieb vytvárajúcich barokovú dominantu Banskej Bystrice a park pri mŕtvom ramene ľavého brehu Hrona ako parkový komplex nadväzujúci na nábrežnú vybavenosť situovanú okolo Bellušovej ulice. V rámci výhľadovej koncepcie rozširovania verejne dostupných parkov do roku 2050 je uvažované s lokalizáciou verejne dostupného parku v závere založenej hlavnej kompozičnej osi sídliska pred Stanicou (Tr. SNP) za bývalou budovou Štatistického úradu ako kompozičného prvku uzatvárajúceho danú os z východnej strany. Týmto zámerom sú vytvorené predpoklady pre funkčno-priestorovú akcentáciu obojstranného ukončenia tejto osi parkovou vybavenosťou.

Urbánne prostredie je v koncepcii urbanistického riešenia ďalej dotvárané systémom týchto ďalších parkov: park navrhovaný v rámci urbanistického systému obytného útvaru Slnečné stráne, ktorý na severnej strane uzatvára radiálny kompozičný vzťah Urpín – Národná ul. – Lazovná ul. a Bottova ul., kompozičnou zeleňou priestorovo situovanou okolo pešej osi a parkové dotvorenie funkčnej a priestorovej štruktúry existujúcej Podlavickej vybavenostnej radiály v jej priestorovom závere (priestory okolo FNsP F.D.R. Navrhované parky sú uvažované do roku 2025.

Kompozičná zeleň

V kompozičnom dotvárané urbánneho jadra prostredia centrálneho pásma je uvažované v návrhu ÚPN mesta uplatňovať v interiéroch ulíc, námestí, verejných priestranstiev, peších radiál a prepojení zeleň stromoradia. Navrhovaný zámer je hlavne súčasťou textovej časti ÚPN, nakoľko z technických dôvodov (mierka ÚPN) nie je možné úplné grafické zobrazenie.

Okružné pásmo urbanizovaného územia

Pásmo zahrňuje intenzívne urbanizované územie mesta. V rámci urbanistického riešenia uvažuje ÚPN mesta s rozvojom nasledovných plôch zelene: plôch verejne dostupných parkov a parkových úprav, ako aj plôch prírodnej zelene.

<u>Verejne dostupné parky</u>

Urbanistická koncepcia ÚPN mesta zahrňuje do systémového riešenia parkov okružného pásma tieto priestory:

- park THK, ktorý dotvára funkčno-kompozičnú štruktúru celomestského športovo-rekreačného centra Štiavničky a športového centra UMB ako výrazný kompozičný a biotický prvok urbánneho územia,
- park pred Krematóriom Kremnička situovaný medzi územie existujúceho hlavného cintorína mesta a navrhovanú okolitú urbánnu zástavbu; v priestorovom systéme mesta bude tvoriť dôležitý článok zeleného kompozičného koridoru prepájajúceho najužšie miesto Zvolenskej kotliny.

Parky sú navrhované v rámci rozvojovej etapy mesta do roku 2025.

Verejne dostupné parkové úpravy

Verejne dostupné parkové úpravy priestorových útvarov Pršianskej terasy a Bánoša navrhuje ÚPN mesta s ohľadom na existujúci urbanistický kompozičný vzťah medzi uvedenými útvarmi, prepojený historickou osou pamiatkovej rezervácie (Dolná ulica – Námestie SNP – Moyzesovo námestie – Horná ulica). V urbanistickej koncepcii ÚPN mesta je uplatnený princíp priestorov parkovo upravených kompozičnou zeleňou ako dominantného prvku akcentujúceho priestorový vzťah existujúcej vzťahovej osi danej priestorovými pomermi mesta. Kompozičné dotvorenie vzťahovej osi uvažuje ÚPN mesta v závislosti na navrhovaných etapách urbanizácie daných priestorov, a to:

- verejne dostupné parkové úpravy Pršianskej terasy do roku 2025,
- verejne dostupné parkové úpravy Bánoša do roku 2050,
- verejne dostupné parkové úpravy v priestoroch Stráže v rámci komplexného dotvorenia druhého centra UMB kompozičnou zeleňou podporujúcou a dotvárajúcou navrhnutú kompozično-funkčnú pešiu os (Jesenský vršok – Stráže – Sásová) a prepájajúcou dôležité funkčné celky urbánnej štruktúry,
- verejne dostupné parkové úpravy nástupných priestorov zo sídliska Fončorda do rekreačného územia Suchý vrch pri potoku Udurná ako súčasť jeho uvažovaných úprav; obidve lokality sú zahrnuté v etape rozvoja do roku 2025.

Plochy prírodnej zelene

Lokality prírodnej zelene predstavujú navrhnuté plochy ostatnej mestskej zelene v rámci uvažovaného celkového funkčného a priestorového usporiadania územia mesta, pričom navrhnuté plochy vytvoria prirodzený prechod do okolitého krajinného prostredia.

Návrh plôch ostatnej mestskej zelene je z hľadiska časového rozvoja viazaný na rozvojovú etapu do roku 2025 alebo do roku 2050 podľa predpokladaného rozvoja základných funkcií okolitého územia.

Primárne rozvojové územie

V navrhovanom rozvojovom území ÚPN mesta uvažuje s najvyšším rozvojom funkcií v rámci urbánneho prostredia Banskej Bystrice. V koncepcii funkčno-priestorového usporiadania územia uvažuje s výrazným zastúpením zelene ako funkčnej a priestorovej protiváhy k navrhovanému urbanizovanému územiu formou verejne dostupných parkových úprav.

Verejne dostupné parky

Do systémového riešenia verejne dostupných parkov primárneho rozvojového územia zahŕňa ÚPN mesta park pred Krematóriom Kremnička situovaný medzi územie existujúceho hlavného cintorína mesta a navrhovanú okolitú urbánnu zástavbu. V priestorovom systéme mesta bude tvoriť dôležitý článok zeleného kompozičného koridoru prepájajúceho najužšie miesto Zvolenskej kotliny. Verejne dostupné parky sú navrhované v rámci rozvojovej etapy mesta do roku 2025.

Verejne dostupné parkové úpravy

Južný rozvojový priestor – navrhované verejne dostupné parkové úpravy zahŕňajú lineárne resp. osovo koncipovanú kompozičnú zeleň ako podporný funkčný a priestorový element peších prepojení (peších osí), na ktorý sú nakomponované priečne enklávy parkovo upravených priestorov, prepájajúce parkovo upravené brehové priestory Hrona ako hlavnej prírodnej kompozičnej osi mesta tvoriacej súčasne aj biokoridor nadregionálneho významu.

Východný rozvojový priestor - zahŕňa predovšetkým verejne dostupné parkové úpravy brehových priestorov Hrona od Centrálnej mestskej zóny až po okraj územia mesta, koncipované vo forme kompozičnej zelene zahŕňajúcej brehové porasty a nadväzne navrhovanú verejne dostupnú parkovú zeleň v lokálnych verejne dostupných parkovo upravených priestoroch. Prvkový systém zelene dopĺňa navrhovaná zelená os kompozične nadväzujúca na navrhovanú štruktúru kompozičných osí východnej časti územia urbánneho jadra.

S navrhovanými verejne dostupnými parkovými úpravami v daných rozvojových priestoroch uvažuje ÚPN mesta v etape do roku 2025, resp. do roku 2050, v závislosti od predpokladaného rozvoja ostatných funkcií okolitého územia.

Extravilánové územie

Predstavuje najvyššie prírodne estetické a krajinné hodnoty na území mesta so špecifickými a jedinečnými atribútmi. Urbanistická koncepcia mesta uvažuje s koncepčným rozvojom extravilánového územia založeným na princípoch zachovania existujúceho prírodného koloritu a jeho postupného skvalitňovania redukciou resp. zmenou produkčných poľnohospodárskych plôch, založených na ornej pôde, v prospech zmeny jej kultúry na lúky a pasienky. Koncepčnou prioritou tohto územia zostáva rozvoj a skvalitňovanie extravilánovej zelene, t.j. lesoparkov a prímestských lesov.

Lesoparky

S rozširovaním lesoparkov uvažuje ÚPN mesta v lokalitách Laskomer, Suchý vrch, Lišná skala a Králiky do roku 2025, výhľadový rozvoj do roku 2050 predpokladá v lokalite Sásová.

Navrhovaným priestorovým systémom lesných parkov sleduje ÚPN mesta dosiahnutie funkčne vyváženej koncepcie saturovania rekreačných potrieb obyvateľov vo vzťahu k ich priestorovému rozloženiu.

Prímestské lesy

Prímestské lesy a ich rozširovanie uvažuje koncepcia ÚPN mesta do roku 2025 v lokalitách Stará Kopa a Okrúhle, do roku 2050 v lokalite Vlčinec.

Rozširovanie je dané koncepčným zámerom vizuálneho skvalitnenia vnímania panoramatických pohľadov na hlavný prírodný segment mesta.

B.14.6. Posúdenie ÚPN mesta podľa zákona č 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

ÚPN mesta Banská Bystrica nebol posudzovaný podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov ako strategický dokument podľa prílohy č.1 bod II.2.2.3. tohto zákona.

Podľa § 65 ods.3) zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov „posudzovaniu podľa tohto zákona nepodlieha strategický dokument, t.j. územnoplánovacia dokumentácia uvedená v prílohe č.1 časti II bode 2, ktorého obstarávanie podľa osobitného predpisu sa začalo pred účinnosťou tohto zákona“.

Obstarávanie územnoplánovacej dokumentácie ÚPN mesta Banská Bystrica podľa § 19b zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov bolo začaté v marci 2004, t.j. pred účinnosťou zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. februára 2006.

Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody vydal Obvodný úrad životného prostredia v Banskej Bystrici dňa 18. 8. 2011 nasledovné stanovisko:

ÚTVAR HLAVNÉHO ARCHITEKTA
MESTA BANSKÁ BYSTRICA
Dňa 24-08-2011
Číslo: 1417 Príl.:

Obvodný úrad životného prostredia
974 01 Banská Bystrica , ul. Skuteckého 19

č.spisu : 2011 / 02357 / FM
vybavuje : Ing.Figuli (048 4712966)

18.8.2011

Mestský úrad Banská Bystrica
Dátum 23-08-2011 PP-1
Číslo záznamu: Číslo spisu:
Prílohy/listy: Vybavuje:

MESTO BANSKÁ BYSTRICA
975 39 Banská Bystrica , ČSA 26

vec : **Návrh územného plánu mesta B.Bystrica a koncepcie rozvoja v oblasti tepelnej energetiky – odpoveď na žiadosť o stanovisko**

K Vašej žiadosti (k č.Pr.V. – 102475/10/Ky z 3.8.2011)
Vám dávame nasledovnú odpoveď :

Obvodný úrad životného prostredia ako príslušný orgán v posudzovaní vplyvov na životné prostredie nemá kompetenciu zo zákona č.24/2006 Zz. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie
(v znení neskorších predpisov - zmeny č.275/2007 , 454/2007 , 287/2009 Z. z.)

k vydaniu Vami požadovaného stanoviska o neposudzovaní strategického dokumentu

„ Návrh územného plánu mesta B.Bystrica a koncepcie rozvoja mesta B.Bystrica v oblasti tepelnej energetiky "

(obstarávanie tejto územnoplánovacej dokumentácie začalo pred účinnosťou citovaného zákona)

Obvodný úrad životného prostredia
974 01 Banská Bystrica
Kosáková
Ing. Jarmila Kosáková
prednostka úradu

Na vedomie :
KÚŽP v B.Bystrici
KSÚ v B.Bystrici

Do spisu s tým, že ÚHA : vplyv z pohľadu legislatívy zmien č. 79/2006 z. KY

B.15. Vymedzenie a vyznačenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov

Surovinovú základňu tvorili v minulosti rudné suroviny predovšetkým ložiská farebných kovov, ťažené v Starohorských vrchoch, ale tiež aj ortute pri Malachove. V súčasnosti prevládajú nerudné suroviny, reprezentované ložiskami stavebného a dekoračného kameňa, ako aj cementárskych surovín. Zriedkavé prejavy podrúbania sú v oblastiach, kde v minulosti boli razené hlbinné ťažobné alebo prieskumné diela (rudné pole Staré Hory - Špania dolina, oblasť ťažby Hg rúd v Malachove[1].

U ložísk stavebného kameňa základnú surovinu predstavujú dolomity chočského príkrovu, ktoré sú ťažené v niekoľkých povrchových lomoch miestneho významu. Najvýznamnejšie lomy sa nachádzajú na lokalitách Iliaš, Horné Pršany a iné. Ďalšou surovinou významného charakteru ťaženou v predmetnom území vzhľadom k jeho geologickej stavbe je andezit neovulkanických formácií ťažený napríklad v Badíne.

Na ťažbu dekoračného kameňa je využívaný lom na Králikoch, kde sa ťažia paleogénne pieskovce. Preskúmané, ale zatiaľ neotvorené je aj ložisko dekoračného kameňa - liasového vápenca v doline Driekyne (k.ú. Slov. Ľupča). Významnou ťaženou nerastnou surovinou je tiež cementárenský využívaný vápenec.

K najvýznamnejším patril do zastavenia ťažby lom v Kostiviarskej.

Tab. B.15-1 Ložiská nerastných surovín v riešenom a záujmovom území mesta evidované Hlavným banským úradom v Banskej Štiavnici

Čís.	Názov ložiska	Názov nerast. suroviny[2]	Druh osvedčenia	Ťažobná charakte-ristika	Použitie	Vplyv na pomery: 1.hg, 2.ig, 3.prír. prostredie	Zámer v ÚPN mesta
Územie mesta Banská Bystrica							
1	Výhradné ložisko 496 – Uľanka - Harmančok	stavebný kameň – kremenec / kremité piesky	CHLÚ+DP Uľanka (CHLÚ - LISTA MARK, s.r.o. Hrochoť, DP vo výberovom konaní)[3]	ložisko občas ťažené	Optimálne využitie suroviny je na výrobu mált i betónu (treba doplniť frakciu pod 0,5 mm pri výrobe betónov). Pre efektívnu prevádzku je nutné podstatne zvýšiť kapacitu ťažby a oživiť úpravárenskú linku.	1. V okolí ložiska sa nenachádzajú využívané vodné zdroje. 2. Ťažbou by neboli ovplyvnené I-G pomery územia, pokiaľ by sa pri ťažbe dodržiaval stanovený technologický postup. 3. Vplyv ťažby na prírodné prostredie je nepriaznivý.	Ponechávaný pôvodný spôsob využitia s rozšírením dobývacieho priestoru

[1] *Podľa evidencie chránených ložiskových území (CHLÚ) Hlavného banského úradu (HBÚ) v Banskej Štiavnici k 31.2.2010 sa na území obce Malachov nachádza CHLÚ Malachov (Hg rudy, Rudné bane, š.p Banská Bystrica). Toto CHLÚ však nie je na základe údajov mapového servera ŠGÚDŠ identifikovateľné v území.*

[2] *Duálne určenie stavebného kameňa vyplýva z rozdielov medzi evidenciou HBÚ v Banskej Štiavnici a stanoviskom MŽP SR – odboru štátnej geologickej správy k dopracovanému návrhu ÚPN mesta z 19.1.2012.*

[3] *V evidencii HBÚ v Banskej Štiavnici k 15.2.2012 je uvedené výberové konanie pre ťažobnú organizáciu. Podľa pripomienky MŽP SR – odboru štátnej geologickej správy z 19.1.2012 je DP a CHLÚ určený pre organizáciu PASPOL, s.r.o. Pravenec.*

Čís.	Názov ložiska	Názov nerast. suroviny	Druh osvedčenia	Ťažobná charakte-ristika	Použitie	Vplyv na pomery: 1.hg, 2.ig, 3.prír. prostredie	Zámer v ÚPN mesta
2	Výhradné ložisko 189 – Lom na Kiaroch - Šalková	stavebný kameň – dolomit / dolomitický vápenec	CHLÚ+DP Šalková (KARTIK, spol. s r. o., Banská Bystrica)[4]	Lom v likvidácii, súčasne realizovaná rekultivácia lomu[5]	Prevažne v stavebnej výrobe, výrobe betónov, stavba ciest.	1. V okolí ložiska sa nenachádzajú chránené vodné zdroje. 2. Ťažba nespôsobuje zhoršenie I-G pomerov územia. 3. Vplyv ťažby a výroby kameniva na prírodné prostredie je nepriaznivý.	V návrhovom období do r. 2025 navrhovaná postupná rekultivácia
3	Výhradné ložisko 495 - Horné Pršany	stavebný kameň - dolomit	CHLÚ+DP Horné Pršany (CHLÚ - Doprastav, a.s., Žilina, PK - Doprastav, a.s., Bratislava)	V súčasnosti dobývanie prerušené pre nedoriešené strety záujmov[6]	Dolomit sa používa prevažne v stavebníctve na výrobu betónov a pre cestné účely. Pri ťažbe vznikajú odpady a vnútorná skrývka čo znižuje ekonomickú výnosnosť ložiska.	1. V blízkosti ložiska sa nenachádzajú chránené vodné zdroje. 2. Ťažba nemá nepriaznivý vplyv na I-G pomery územia. 3. Vplyv ťažby a výroby kameniva na prírodné prostredie je nepriaznivý.	Odporúčaný pôvodný spôsob využitia v pôvodnom rozsahu do r. 2025, vo výhľade odporúčané zastavenie ťažby a rekultivácia
4	Ložisko nevyhrad. nerastu 4515 - Iliaš 2	stavebný kameň - dolomit	(MHRČ, spol. s r. o., Banská Bystrica)	Ložisko v prevádzke	Hlavné použitie suroviny je v stavebníctve na výrobu betónov a pri stavbe ciest. Efektívnosť ložiska je závislá od kapacity ťažby a v súčasnosti je na hranici rentability pre nízku kapacitu ťažby.	1. V okolí ložiska sa nenachádzajú využívané vodné zdroje. 2. Ťažba nemá nepriaznivý vplyv na I-G pomery územia. 3. Vplyv ťažby na životné prostredie je nepriaznivý, hlavne z hľadiska zvýšenej prašnosti pri úprave suroviny.	Do r. 2025 ponechávaný pôvodný spôsob využitia v pôvodnom rozsahu, vo výhľade navrhované zastavenie ťažby a rekultivácia v súvislosti s rozvojom plôch bývania a OV
5	Ložisko nevyhrad. nerastu 4155 - Kôcová	stavebný kameň – dolomit / dolomi-tický vápenec	(KVEST, spol. s r. o., Banská Bystrica)	Ložisko v prevádzke	Použitie veľmi rôznorodé v stavebnej výrobe a stavbe ciest. Efektívnosť ložiska je nízka pre nízke zastúpenie drobného kameniva v surovine a nízky odbyt hutného kameniva.	1. V okolí ložiska sa nenachádzajú využívané vodné zdroje. 2. Vplyvom ťažby nedochádza k zhoršeniu I-G pomerov v okolí ložísk. 3. Vplyv ťažby a výroby kameniva je na prírodné prostredie nepriaznivý.	V návrhovom období do r. 2025 ponechanie pôvodnej funkcie a návrh rozšírenia ťažobného priestoru

[4] *Podľa pripomienky MŽP SR - odbor geologického práva a zmluvných vzťahov*
[5] *Podľa pripomienky Obvodného banského úradu, Banská Bystrica ku konceptu riešenia ÚPN mesta*
[6] *Podľa údajov Obvodného banského úradu, Banská Bystrica, 08/2008*

Čís.	Názov ložiska	Názov nerast. suroviny	Druh osvedčenia	Ťažobná charakte-ristika	Použitie	Vplyv na pomery: 1.hg, 2.ig, 3.prír. prostredie	Zámer v ÚPN mesta
Záujmové územie – len čiastočne na území mesta Banská Bystrica							
6	Výhradné ložisko 651 - Špania Dolina - Glezúr - Piesky - Mária šachta	medené rudy	CHLÚ+DP[7]	Ložisko opustené (ŠGÚDŠ Bratislava)[7]	Do r. 1900 sa získalo 89.300 t Cu a 152.857 kg Ag. Ťažba zastavená pre nízke svetové ceny a zastavenie dotácií. Možnosť komplexného využitia suroviny so získaním prvkov prechádzajúcich pri elektrolýze Cu do anódových kalov.	1. Jeden vodný zdroj bol kontaminovaný vodami dedičnej štôlne Ferdinand. 2. Vplyv na I-G pomery negatívny nie je. 3. Odkalisko spôsobuje znečisťovanie povrchových tokov.	Odporúčaná rekultivácia v rámci Banskobystric-kého geomontánneho parku
7	Výhradné ložisko 188 - Králiky	stavebný kameň - pieskovec	CHLÚ+DP Králiky (CHLÚ - PIESKOVEC, s.r.o. Králiky-Lom, DP - KLIMEX STONE SLOVAKIA, s.r.o., Bratislava)	Ložisko v prevádzke	Pieskovce je možné využívať v ušľachtilej kamenárskej výrobe aj v hrubej kamenárskej výrobe. Zvýšenie ekonomickej výnosnosti ložiska je v zvýšení kapacity ťažby.	1. V okolí ložiska sa využívané vodné zdroje nenachádzajú. 2. Ťažba neovplyvňuje I-G pomery územia. 3. Lom je v blízkosti obce, ťažba a skládky odpadu majú negatívny estetický vplyv na životné prostredie.	Odporúčaný pôvodný spôsob využitia v pôvodnom rozsahu
Záujmové územie – bez vplyvu na území Banskej Bystrice							
8	Výhradné ložisko 595 Selce	vápenec ostatný	CHLÚ DP Selce (CHLÚ - Ťažiar, spol. s r.o., Sliač – Rybáre, DP - PK Doprastav, a.s. Žilina)[8]	Lom činný	Vápence boli využívané v býv. Stredoslov. Cementárni, s.r.o. B. Bystrica ako korekčná cementárska suroviny a na výrobu hutného drveného kameniva najmä pre stavebné a cestné účely v okolí B. Bystrice. Aktuálne využitie je analogické.	1. V okolí ložiska sa nenachádzajú využívané vodné zdroje. 2. Ťažbou nie sú ovplyvnené I-G pomery okolia. 3. Vplyv ťažby a spracovanie suroviny sa prejavuje zvýšením prašnosti a narušením estetiky prírodného prostredia pri vstupe do rekreačnej oblasti	Odporúčané zastavenie ťažby a rekultivácia

[7] *Podľa evidencie ObBÚ v Banskej Bystrici pozostáva CHLÚ z CHLÚ Špania Dolina I (Rudné bane, š.p. Banská Bystrica) a Špania Dolina II (ŠGÚDŠ Bratislava). V evidencii DP k 15.2.2012 tiež uvedený DP Špania Dolina I. – Piesky s držiteľom osvedčenia Rudné bane, š.p. Banská Bystrica.*

[8] *V evidencii CHLÚ ObBÚ v Banskej Bystrici k 31.1.2010 je ako držiteľ osvedčenia uvedená firma Ťažiar, spol. s r.o., Sliač – Rybáre)*

Čís.	Názov ložiska	Názov nerast. suroviny	Druh osvedčenia	Ťažobná charakte-ristika	Použitie	Vplyv na pomery: 1.hg, 2.ig, 3.prír. prostredie	Zámer v ÚPN mesta
9	Výhradné ložisko 353 Slovenská Ľupča	dekoračný kameň - vápenec	CHLÚ (ŠGÚDŠ)	Ložisko nevyuží-vané	Kvalita suroviny vyhovuje len na výrobu plných a dierovaných pálených tehál Ložisko je možné využiť len pre miestne účely.	1. Ťažba na ložisku nebude mať žiadny vplyv na blízke vodné zdroje. 2. Racionálna ťažba (výška etáží 3 - 4 m) neovplyvní I-G pomery. 3. Dopad ťažby a výroby tehál na životné prostredie by bol minimálny.	Neuvažuje sa s ťažbou - odporúčaná rekultivácia
10	Výhradné ložisko 353 Môlča	vápenec ostatný	CHLÚ (Holcim Slovensko, a.s.)	Ložisko nevyuží-vané	Neznáme	.	Neuvažuje sa s ťažbou - odporúčaná rekultivácia
11	Výhradné ložisko 591 Horná Mičiná - Hrabec	vápenec ostatný	CHLÚ (Holcim Slovensko, a.s.)	Ložisko nevyuží-vané	Neznáme	.	Neuvažuje sa s ťažbou - odporúčaná rekultivácia
12	Výhradné ložisko 493 Badín I. - Skalica	andezit	CHLÚ+DP Badín I. – Skalica (CHLÚ - Ťažiar, spol.. s r.o., Sliač, DP - Ťažiar, spol. s r.o., Zvolen)	Ložisko v prevádzke	Surovina sa využíva na výrobu hutného drveného kameňa vysokej kvality. Hlavný podiel jeho spotreby je v okrese B. Bystrica v stavebníctve a pri stavbe ciest.	1. V okolí ložiska sa nenachádzajú chránené vodné zdroje. 2. Ťažbou nie sú nepriaznivo ovplyvňované I-G pomery územia. 3. Vplyv ťažby a výroby kameniva na prírodné prostredie je nepriaznivý.	Odporúčaný pôvodný spôsob využitia v pôvodnom rozsahu
13	Ložisko nevyhrad. nerastu 4117 Selce	tehliarske suroviny	ŠGÚDŠ	Ložisko so zastavenou ťažbou	Neznáme	-	Neuvažuje sa s ťažbou - odporúčaná rekultivácia
14	Ložisko nevyhrad. nerastu 4563 Badín - Bačov[9]	stavebný kameň	LNN (PK Doprastav, a.s. Žilina)	Ložisko v prevádzke	Neznáme	-	Odporúčaný pôvodný spôsob využitia v pôvodnom rozsahu
15	Ložisko nevyhrad. nerastu 4690 Badín – Pod Vandekov-com[10]	stavebný kameň	DIAN DS, s.r.o.	Ložisko v prevádzke	Neznáme	-	Odporúčaný pôvodný spôsob využitia v pôvodnom rozsahu

[9] *LNN je uvedené v evidencii LNN ObBÚ v Banskej Bystrici k 31.1.2010 – v území sa ho nepodarilo lokalizovať.*
[10] *LNN je zohľadnený na základe údajov mapového servera ŠGÚDŠ bez ďalších údajov*

Čís.	Názov ložiska	Názov nerast. suroviny	Druh osvedčenia	Ťažobná charakte-ristika	Použitie	Vplyv na pomery: 1.hg, 2.ig, 3.prír. prostredie	Zámer v ÚPN mesta
16	Ložisko nevyhrad. nerastu 4660 Horná Mičiná	stavebný kameň - dolomit	CHLU+DP Horná Mičiná (CHLÚ - VS, š.p. Bratislava DP - ZEDA B.BYSTRICA s.r.o., B.Bystrica)	Ložisko v prevádzke	Neznáme	1. V okolí ložiska sa nenachádzajú chránené vodné zdroje. 2. Ťažbou nie sú nepriaznivo ovplyvňované I-G pomery územia. 3. Vplyv ťažby a výroby kameniva na prírodné prostredie je nepriaznivý.	Odporúčaný pôvodný spôsob využitia v pôvodnom rozsahu
17	Ložisko nevyhrad. nerastu 4455 Horná Mičiná - Ťarbaška	stavebný kameň - dolomit	LNN (Kabe, s.r.o., B. Bystrica)	Ložisko v prevádzke	Neznáme	1. V okolí ložiska sa nenachádzajú chránené vodné zdroje. 2. Ťažbou nie sú nepriaznivo ovplyvňované I-G pomery územia. 3. Vplyv ťažby a výroby kameniva na prírodné prostredie je nepriaznivý.	Odporúčaný pôvodný spôsob využitia v pôvodnom rozsahu
18	Ložisko nevyhrad. nerastu 4493 Kordíky - Rimiare[11]	stavebný kameň - dolomit	LNN (Obec Kordíky)	Ložisko so zastavenou ťažbou	Neznáme	-	Odporúčaná rekultivácia

Doterajší dobývací priestor výhradného ložiska 592 – Kostiviarska bol zrušený r.2004 rozhodnutím ObBÚ v B.Bystrici č.1228/465/ Bo-Go/2004, chránené ložiskové územie Kostiviarska bolo zrušené rozhodnutím ObBÚ Banská Bystrica č. 25-231/2012 zo dňa 19.1.2012.

Chránené ložiskové územia, resp. dobývacie priestory, ako aj ložiská nevyhradených nerastov evidované Obvodným banským úradom v Banskej Bystrici (pokiaľ ich lokalizácia bola k dispozícii) sú znázornené v grafickej časti ÚPN mesta. Vo výkrese priestorového usporiadania a funkčného využitia územia (výkres č.3a - Priestorové usporiadanie a funkčné využitie územia) sú znázornené dobývacie priestory navrhované na rozšírenie, rekultiváciu alebo na nové funkčné využitie. Ostatné CHLÚ, DP a LNN sú znázornené v grafickej časti ÚPN mesta vo výkrese záujmového územia (výkres č. 2).

[11] *Názov podľa údajov mapového servera ŠGÚDŠ - v evidencii LNN ObBÚ v Banskej Bystrici k 31.1.2010 vedené len ako Rimiare.*

Obr. B.15-1 Ložiská nerastných surovín v riešenom a záujmovom území mesta evidované Obvodným banským úradom v Banskej Bystrici

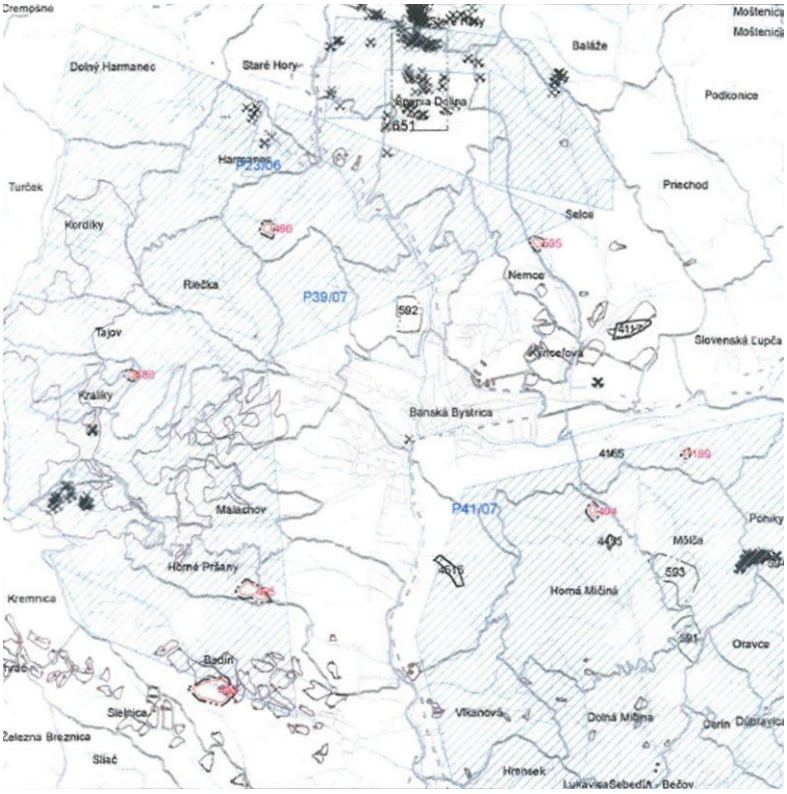

Staré banské diela

Najväčšia koncentrácia starých banských diel (šachty, štôlne, odkaliská, haldy) v okolí mesta Banská Bystrica je v oblasti Špania Dolina – Harmanec – Staré Hory, menšie zhluky sú v oblasti Malachov - Nemecký vrch a južne od Slovenskej Ľupče.

Priamo na území mesta sa nachádzajú len izolované staré banské diela (ČM X Rakytovce, ČM XIII Senica)

Prieskumné územia

Na území mesta Banská Bystrica sa v súčasnosti nenachádzajú žiadne povolené prieskumné územia[12].

[12] *Podľa vyjadrenia KÚŽP Banská Bystrica, odboru starostlivosti o životné prostredie č. OVZ121480/2010 zo dňa 23.8.2010.*

B.16. Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu

B.16.1. Záplavové územia

Súčasnú situáciu povodňového ohrozenia mesta prietokmi vody v Hrone predstavuje „Mapa povodňového ohrozenia mesta Banská Bystrica, Hron v úseku rkm 170,400 – 181,450“ [1].

Mapa povodňového ohrozenia zobrazuje možnosti zaplavenia územia a orientačne zobrazuje rozsah povodne znázornený záplavovou čiarou, ktorou je priesečnica hladiny vody záplavy s terénom, hĺbku vody alebo hladinu vody, ak je potrebné aj rýchlosť prúdenia vodného toku alebo príslušný prietok vody.

Záplavové čiary (rozsah zaplavenia) sú podľa vyššie uvedenej mapy zakreslené v grafickej časti ÚPN mesta v mierke 1: 10.000

- výkres č. 5a: Verejné technické vybavenie – Vodné hospodárstvo,
- výkres č. 7c: Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia - Limity územia.

B.16.2. Územia znehodnotené ťažbou

Územia znehodnotené ťažbou na území mesta Banská Bystrica a v jeho záujmovom území sú popísané v kapitole B.15. Vymedzenie a vyznačenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov.

Z týchto území je z hľadiska návrhu ÚPN mesta potrebné venovať zvláštnu pozornosť tým priestorom na jeho území, v ktorých sa v návrhovom období ÚPN do r. 2025, resp. vo výhľade, nepočíta s pokračovaním ťažby a ktoré sú navrhované na zmenu funkcie.

Sú to priestory uvedené v nasledovnej tabuľke:

Tab. B.16.2-1 Ťažobné priestory na území mesta Banská Bystrica

Čís.	Názov ložiska	Názov nerast. suroviny	Druh osvedčenia	Ťažobná charakte-ristika	Použitie	Vplyv na pomery: 1.hg, 2.ig, 3.prírodné prostredie	Zámer v ÚPN mesta
1	Výhradné ložisko 592 - Kosti-viarska	vápenec ostatný	DP zrušený r.2004 roz-hodnutím ObBÚ v B.Bystrici č.1228/465 /Bo-Go/ 2004, CHLÚ roz-hodnutím ObBÚ B.Bystrica č.25-231/2012	prevádzka ukončená, posledná ťažba r. 2001	Vápence boli využívané v býv. Stredoslov. Cementárni, s.r.o. B. Bystrica. Vyrábal sa cement zn. 350 a 450 a mletý vápenec pre poľnohospodárske účely.	1. Rekultivácia zost. odpadov a skládok vyťaženého materiálu mala byť ukončená v r. 2005	V návrhovom období do r. 2025 navrhovaný rozvoj mestotvorných funkcií: najmä športové plochy, občianske vybavenie, bývanie
2	Výhradné ložisko 189 – Lom na Kiaroch - Šalková	stavebný kameň – dolomit / dolomi-tický vápenec	CHLÚ DP Šalková (KARTIK, spol. s r. o., Banská Bystrica)[2]	Lom v likvidácii, súčasne realizovaná rekultivácia lomu[3]	Prevažne v stavebnej výrobe, výrobe betónov, stavba ciest	1. V okolí ložiska sa nenachádzajú chránené vodné zdroje. 2. Ťažba nespôsobuje zhoršenie I-G pomerov územia. 3. Vplyv ťažby a výroby kameniva na prírodné prostredie je nepriaznivý.	V návrhovom období do r. 2025 navrhovaná postupná rekultivácia

[1] SVP, š.p. - OZ Banská Bystrica a DHI Slovakia, s.r.o., 2009
[2] Podľa pripomienky MŽP SR- odbor geologického práva a zmluvných vzťahov

Čís.	Názov ložiska	Názov nerast. suroviny	Druh osvedčenia	Ťažobná charakte-ristika	Použitie	Vplyv na pomery: 1.hg, 2.ig, 3.prírodné prostredie	Zámer v ÚPN mesta
3	Ložisko nevyhrad. nerastu Iliaš 2	stavebný kameň – dolomit	(MHRČ, spol. s r. o., Banská Bystrica)	Ložisko v prevádzke	Hlavné použitie suroviny je v stavebníctve na výrobu betónov a pri stavbe ciest. Efektívnosť ložiska je závislá od kapacity ťažby a v súčasnosti je na hranici rentability pre nízku kapacitu ťažby.	1. V okolí ložiska sa nenachádzajú využívané vodné zdroje. 2. Ťažba nemá nepriaznivý vplyv na I-G pomery územia. 3. Vplyv ťažby na životné prostredie je nepriaznivý, hlavne z hľadiska zvýšenej prašnosti pri úprave suroviny.	Do r. 2025 ponechávaný pôvodný spôsob využitia v pôvodnom rozsahu, vo výhľade navrhované zastavenie ťažby a rekultivácia v súvislosti s rozvojom plôch bývania a OV

[3] *Podľa pripomienky Obvodného banského úradu, Banská Bystrica*

B.17. Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej a lesnej pôdy na nepôdohospodárske účely

B.17.1. Perspektívne použitie poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely

B.17.1.1. Úvod

Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov na poľnohospodárskej pôde pre Územný plán mesta Banská Bystrica je vypracované v zmysle náležitostí potrebných pre posúdenie žiadosti o perspektívne nepoľnohospodárske použitie poľnohospodárskej pôdy podľa zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zábery poľnohospodárskej pôdy sú vyhodnotené samostatne podľa jednotlivých navrhovaných lokalít, v závere so sumárom za celý návrh spolu (lokality 1a – 1r, 2a, 2b, 3a, 3b, 3c, 4a, 4b, 5a -5e, 6a – 6g, 7 - 33, 34a, 34b, 35 - 446).

Územný rozvoj mesta Banská Bystrica je podľa urbanistického návrhu riešený najmä pre funkcie bývania, občianskeho vybavenia, rekreácie, výroby a dopravy, zohľadňujúci prírodné podmienky, súčasnú štruktúru a disponibilitu územia.

K vyhodnoteniu záberov plôch poľnohospodárskej pôdy pre návrh ÚPN mesta Banská Bystrica boli použité nasledovné vstupné podklady:

- hranica zastavaného územia k 1.1.1990,
- bonitované pôdno-ekologické jednotky so 7-miestnym číselným kódom (podklad Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôd - Bratislava),
- zákon č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- vyhláška ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 508/2004, ktorou sa vykonáva § 27 zákona č. 220/2004 Z.z.,
- nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 376/2008, ktorým sa ustanovuje výška odvodu a spôsob platenia odvodu za odňatie poľnohospodárskej pôdy,
- podkladové materiály o vybudovaných hydromelioračných zariadeniach podniku Hydromeliorácie, s.r.o.,
- údaje o druhu pozemkov podľa dát Správy katastra registra KN-C,
- užívateľské hranice spresnené poľnohospodárskymi subjektmi.

Pri riešení návrhu ÚPN boli zohľadnené najmä nasledovné požiadavky Zadania:

- pri návrhoch nových plôch pre výstavbu dodržiavať zákon č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- poľnohospodársku pôdu považovať za nezastupiteľnú zložku životného prostredia a nenahraditeľný prírodný zdroj,
- poľnohospodársku pôdu považovať za faktor limitujúci urbanistický rozvoj a umiestňovanie investičných zámerov,
- funkčné využitie územia navrhovať tak, aby čo najmenej narušalo organizáciu využívania poľnohospodárskej pôdy, a aby navrhované riešenie bolo z hľadiska poľnohospodárskej pôdy najvhodnejšie,
- rozvoj mesta podľa možnosti nenavrhovať na miestne najkvalitnejšej pôde,

- pre návrh rozvoja mesta využiť v maximálnej miere plochy nachádzajúce sa v zastavanom území obce vymedzenom k 1.1.1990,
- rešpektovať odsúhlasené zábery poľnohospodárskej pôdy, tak ako boli riešené v ÚPN A Banská Bystrica a jeho zmenách a doplnkoch.

Návrh ÚPN mesta počíta aj s budúcim využitím v súčasnosti neobývaných domov po realizácii ich prestavby, resp. v odôvodnených prípadoch s ich asanáciou.

Pri realizácii jednotlivých zámerov je nutné:

- nenarušovať ucelenosť honov a nesťažovať obhospodarovanie poľnohospodárskej pôdy nevhodným situovaním stavieb, jej delením a drobením alebo vytváraním častí nevhodných na obhospodarovanie poľnohospodárskymi mechanizmami,
- vykonať skrývku humusového horizontu poľnohospodárskych pôd odnímaných natrvalo a zabezpečiť ich hospodárne a účelné využitie na základe bilancie skrývky humusového horizontu.

B.17.1.2. Odvody za odňatie poľnohospodárskej pôdy

Výšku a spôsob platenia odvodu za odňatie poľnohospodárskej pôdy ustanovuje Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 376/2008 podľa § 27a zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 219/2008 Z. z.

Poľnohospodárska pôda je zaradená podľa kódu bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky do 9. skupín BPEJ. Výška odvodu za odňatie poľnohospodárskej pôdy sa ustanovuje podľa skupiny bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky, nasledovne:

Trvalé odňatie PP:

- 1. skupina BPEJ 15,- EUR/m^2
- 2. skupina BPEJ 12,- EUR/m^2
- 3. skupina BPEJ 9,- EUR/m^2
- 4. skupina BPEJ 6,- EUR/m^2

Dočasné odňatie PP:

- 1. až 4. skupina BPEJ 1,- EUR/m^2,

B.17.1.3. Poľnohospodárska pôda

Poľnohospodárska pôda je nenahraditeľná pre zabezpečenie výživy a tvorí zároveň zložku životného prostredia. Reliéf riešeného územia Banskej Bystrice je veľmi členitý. Nachádzajú sa tu roviny, ktoré prechádzajú do mierne členitých pahorkatín až vrchovín.

V rámci druhovej diferenciácie poľnohospodárskej pôdy SR sa riešené územie radí najmä do typologicko-produkčnej podoblasti – kotliny stredne vysokého stupňa, menšia časť do podoblasti – kotliny vysoko položeného stupňa. Z hľadiska produkčného potenciálu pôd sa v celoslovenských podmienkach územie radí medzi málo produkčné územia.

Riešené územie ÚPN mesta Banská Bystrica je tvorené katastrálnymi územiami Banskej Bystrice, Kostiviarskej, Kremničky, Podlavíc, Radvane, Sásovej, Senice pri Banskej Bystrici, Šalkovej a Uľanky. Nachádza sa v geomorfologickej oblasti Slovenské stredohorie, celku Zvolenská kotlina, podcelku Bystrické podolie.

Podľa zrnitosti a zloženia pôdy v k.ú. Banská Bystrica sú zastúpené najmä tieto pôdne jednotky: fluvizeme typické, karbonátové, kambizeme typické na minerálne bohatých zvetralinách flyša, kambizeme luvizemné, kambizeme pseudoglejové, kambizeme na flyši a na ostatných substrátoch. Okrem toho sú zastúpené rendziny typické a rendziny kambizemné na vápencoch a dolomitoch.

Tab. B.17.1.3-1 Kategórie poľnohospodárskej pôdy na území mesta Banská Bystrica na základe BPEJ

BPEJ 7-miestny kód	Pôdny typ	Pôda podľa skupiny kvality	Poznámka
0505001, 0505031, 0506002, 0506005, 0506012, 0506045, 0507003, 0701001, 0705011, 0706005, 0806002	fluvizeme typické, typické karbonátové, ľahké v celom profile vysychavé a stredne ťažké	5, 6, 7	-
0511002, 0512003, 0711002, 0711005, 0714061, 0811002, 0911002	fluvizeme glejové stredne ťažké až ťažké fluvizeme plytké, stredne ťažké až ľahké	5, 6, 7	-
0565002, 0565203, 0565205, 0565215, 0565232, 0565435, 0763212, 0763215, 0763235, 0763412, 0763415, 0763435, 0763442, 0765042, 0765212, 0765232, 0765233, 0765235, 0765242, 0765412, 0765432, 0765433, 0765435, 0765442, 0765535, 0771212, 0771242, 0771243, 0771245, 0771412, 0771415, 0863242, 0863442, 0865233, 0865242, 0865243, 0865432, 0865435, 0865435, 0865442, 0865443, 0865445, 0865542, 0865545, 0868442, 0871242, 0871442, 0965432, 0965435, 0965442, 0965443, 0965532, 0968425, 0971442, 1065432, 1065435, 1065442, 1065445, 1065515, 1068445	kambizeme typické na minerálne bohatých zvetralinách flyša kambizeme typické a kambizeme fluvizemné na svahových hlinách kambizeme typické kyslé na svahových hlinách kambizeme pseudoglejové na svahových hlinách	5, 6, 7	-
0779262, 0779462, 0779562, 0878462, 0975442, 0978465, 1076461, 1076462, 1076465, 1078462	kambizeme v komplexe s rendzinami kambizeme plytké na horninách kryštalinika kambizeme plytké na flyši a na ostatných substrátoch	8, 9	-
0583672, 0782782, 0783672, 0783673, 0783675, 0783682, 0783685, 0783782, 0783872, 0783875, 0783883, 0783885, 0783975, 0783982, 0881682, 0882685, 0883673, 0883675, 0883682, 0883685, 0883775, 0883882, 0883883, 0883885, 0883982, 0980681, 0980682, 0980781, 0980881, 0980981, 0983675, 0983682, 0983685, 0983772, 0983782, 0983882, 1083672, 1083675, 1083682, 1083685, 1083785, 1083882, 1083885, 1083982, 1083985	kambizeme na horninách kryštalinika, na výrazných svahoch kambizeme na flyši, na výrazných svahoch kambizeme na ostatných substrátoch, na výrazných svahoch	9	-
0787033, 0787232, 0787235, 0787345, 0787413, 0787432, 0787433, 0787435, 0790462, 0790465, 0887232, 0887235, 0887423, 0887432, 0887433, 0890262, 0890465, 0987432, 0987435, 0987442, 0990262, 0990462, 1087432, 1087445	rendziny typické a rendziny kambizemné na vápencoch a dolomitoch rendziny typické plytké	7, 8	-
0792682, 0792683, 0792685, 0792782, 0792785, 0792882, 0792883, 0792885, 0792982, 0892682, 0892683, 0892685, 0892782, 0892882, 0892883, 0892885, 0992682, 0992683, 0992685, 0992783, 0992882, 0992883, 0992885, 1092682, 1092685, 1092882, 1092883, 1092885	rendziny typické na výrazných svahoch	9	-
0700892, 0800892, 0800893, 0900892, 0900893, 0900895, 1000892	pôdy na zrázoch nad 25 °	-	

B.17.1.4. Priemet lokalít (predpokladaných záberov poľnohospodárskej pôdy), na ktoré bol udelený súhlas pre nepoľnohospodárske použitie v doposiaľ platnej ÚPD

Navrhované zábery boli posúdené aj vzhľadom na predchádzajúcu územnoplánovaciu dokumentáciu mesta Banská Bystrica. Prekryv novo navrhovaných plôch s predchádzajúcimi odsúhlasenými zábermi je premietnutý v tabuľkovej časti záberov, v samostatnom stĺpci s názvom „Iná informácia“.

Tab. B.17.1.4-1 Prehľad lokalít, na ktoré bol udelený súhlas v rámci ÚPN aglomerácie Banská Bystrica a jeho zmien a doplnkov

Rozhodnutie	Číslo odsúhlaseného záberu
ÚPN A - Banská Bystrica – Súhlas č.1643/85 PF	11, 12, 13, 15, 17, 19-časť, 20, 21, 22a, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 39-časť, 40, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 50
ÚPN A - Banská Bystrica – Rozhodnutie č. 2135/87 - PF	51
ÚPN A - Banská Bystrica – Rozhodnutie PLVH 927/212.1/3989	52
ÚPN A - Banská Bystrica – Rozhodnutie č. 8366/96-510	53, 54, 55 56, 59, 60, 63, 64, 65, 66, 70, 71, 72, 73
ÚPN A - Banská Bystrica – Rozhodnutie č. 2298/1998-Š	57, 58, 61a, 61b, 62, 68 74a, 74c, 75
ÚPN A - Banská Bystrica – Rozhodnutie č.1117/1999	62, 67, 76a, 78, 79, 80, 81, 82
ÚPN Z - Centra rekreácie a cestovného ruchu Banská Bystrica – Králiky - Súhlas č. 1555/1999-Š	K1, K17b, K21,, K22a, K22b, K24, K56, K57, K58, K59, K67, K68, K71, K72, K73, K79, K80, K96, K97, K101, K102, K108
Dodatok č. 2 Zmeny a doplnky ÚPN Banská Bystrica – Rozhodnutie č. 2904/1999	61a1, 61a2, 61b1, 61b2, 61b3
Zmeny a doplnky ÚPN Banská Bystrica – Rozhodnutie č. 179/2000 - S	83, 84, 85, 86,
Zmeny a doplnky ÚPN Banská Bystrica – Súhlas č. 2001/08274	12 z+d
Prepojovacia komunikácia č. III/06634 - Súhlas č. 2004/00174	88
Zmeny a doplnky ÚPN A - Banská Bystrica – Súhlas č. 2004/ 00398	89, 90a, 90b
Zmeny a doplnky ÚPN A - Banská Bystrica – Súhlas č. 2004/00684	92, 93
Zmeny a doplnky ÚPN A - Banská Bystrica – Súhlas č. 2004/01079	94
Zmeny a doplnky ÚPN A - Banská Bystrica – Súhlas č. 2005/00060	97 - 115
Zmeny a doplnky ÚPN A - Banská Bystrica – Súhlas č. 2005/00253	116/14, 116/15, 116/16, 116/17, 116/18
Zmeny a doplnky ÚPN A - Banská Bystrica – Súhlas č.2006/00055, 2006/00234	122
Zmeny a doplnky ÚPN A - Banská Bystrica – Súhlas č.2007/000255	123/1, 123/2, 123/3, 123/4
Zmeny a doplnky ÚPN CMZ - Banská Bystrica – Súhlas č.2007/00053	124
Zmeny a doplnky ÚPN A - Banská Bystrica – Súhlas č. 2007/00529	127
Zmeny a doplnky ÚPN A - Banská Bystrica – Súhlas č. 2008/00132	131, 132, 133
Zmeny a doplnky ÚPN A - Banská Bystrica – Súhlas č. 2007/00145	128
ÚPN Aglomerácie Banská Bystrica, Zmeny a doplnky XXX. Etapa – Súhlas číslo 2009/00224	83/1, 83/2, 139, 140/1, 140/2, 141/1, 141/2, 143/1, 143/2, 144/1, 144/2, 144/3, 146/1, 146/2, 146/3, 146/4, 146/5, 146/6, 146/7, 146/8, 146/9, 146/10, 146/11, 146/12, 146/13, 146/14, 146/15, 146/16, 146/17, 147/1, 147/2
ÚPN Aglomerácie Banská Bystrica, Zmeny a doplnky XXX. etapa, lok. 171 – Súhlas číslo 2008/00222	135, 136
ÚPN Aglomerácie Banská Bystrica, XXV. etapa – Súhlas číslo 2009/00477	153,154,155,156
ÚPN - Aglomerácie Banská Bystrica, Zmeny a doplnky XXXVII. etapa – Súhlas číslo 2009/00516	149

Rozhodnutie	Číslo odsúhlaseného záberu
ÚPN - A Banská Bystrica, Zmeny a doplnky XXIX. etapa – Súhlas číslo 2010/00010	131/A
ÚPN - A Banská Bystrica, Zmeny a doplnky XXXIX. etapa – Súhlas číslo 2011/00176	159 a,b,c

Obvodný pozemkový úrad v Banskej Bystrici udelil súhlas k ÚPN mesta Banska Bystrica dňa 23. 1. 2013 pod číslom 2013/00011. Tento súhlas bol udelený po spracovaní návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica. V dopracovanom návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica došlo k zmenám oproti návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica z novembra 2011. Zmeny sú zaznamenané v tabuľke: „B.17.1.5-2 Vyhodnotenie záberov plôch poľnohospodárskej pôdy“, v stĺpci „Poznámka“.

Špeciálnym prípadom sú lokality 447 až 466. Tieto lokality neboli vyhodnotené v návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica z novembra 2011, a teda nie sú ani predmetom udeleného súhlasu 2013/00011 (Obvodný pozemkový úrad v Banskej Bystrici z 23. 1. 2013). Sú vyhodnotené v kapitole: „B.17.2. Perspektívne použitie poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely - doplnok“ podľa zákona č. 57/2013, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 220/2004 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, platný od 1. apríla 2013.

B.17.1.5. Návrh záberov poľnohospodárskej pôdy

Návrh je vyhodnotený samostatne podľa jednotlivých navrhovaných lokalít, v závere so sumárom za všetky lokality spolu. Poľnohospodárska pôda každej zaberanej lokality je členená podľa jednotlivých druhov pozemkov, BPEJ, meliorácií a produkčnej kategórie pôd.

Zaberané plochy záhradkárskych osád neboli predmetom vyhodnotenia záberov poľnohospodárskych pôd, nakoľko v návrhu neprišlo k zmene ich využitia. Na zábery poľnohospodárskej pôdy pre prípadné dostavby záhradných chatiek bude uplatnený § 16, ods. 2 zákona č. 220/2004.

Užívateľ poľnohospodárskej pôdy (poľnohospodársky subjekt) je v rámci danej lokality uvedený, v prípade že hospodári aj keď len na časti poľnohospodárskej pôdy nachádzajúcej sa v rámci lokality.

Zásada asanovania a následného využitie jednotlivých neobývaných objektov najmä v zastavanom území mesta je vo všeobecnosti zakotvená v textovej časti návrhu ÚPN.

V zastavanom území, hranica ktorého bola stanovená k 1.1.1990, sú riešené lokality 1a - 1r, 2a, 2b, 3a, 3b, 3c, 4a, 4b, 5a - 5e, 6a - 6g, 7 - 9, s členením podľa jednotlivých katastrálnych území ako jedna lokalita za každú samostatnú, ucelenú časť katastra, v ktorej sú obsiahnuté dôležité mestotvorné funkcie - bývanie, vybavenosť, šport, obslužná doprava, mestská zeleň a pod. Lokality nachádzajúce sa mimo zastavaného územia sú číslované od č.10.

Lokality č. 395 až 416 sa nachádzajú mimo hranice zastavaného územia mesta k 1. 1. 1990. Tieto lokality sú rozostavané, s voľnými plochami pre doplnenie zástavby a vo výkrese č. 3a grafickej časti ÚPN mesta - Priestorové usporiadanie a funkčné využitie územia sú znázornené ako „súčasný stav“. Vzhľadom na skutočnosť, že na jednotlivé objekty v rámci týchto lokalít bol udelený súhlas na nepoľnohospodárske použitie poľnohospodárskej pôdy, bolo na nich potrebné znovu vyhodnotiť predpokladaný záber poľnohospodárskej pôdy pre nepoľnohospodárske použitie.

V grafickej časti (výkres č. 8 – Perspektívne použitie PP a LP na nepôdohospodárske účely) sú tieto lokality odlíšené od ostatných iným typom čiar.

Všetky novo navrhované lokality, pri ktorých sa žiada o súhlas na nepoľnohospodárske použitie poľnohospodárskej pôdy, majú zabezpečený prístup po jestvujúcich alebo novo navrhovaných komunikáciách, znázornených v ÚPN mesta. Prístupové komunikácie v rámci pozemkov, nemôžu byť v ÚPN mesta (vzhľadom na mierku spracovania – M 1:10.000) vyhodnocované z hľadiska záberov PP a budú musieť byť vyhodnotené v procese spracovania a schvaľovania následnej detailnejšej ÚPD alebo v rámci PD.

U nepoľnohospodárskej pôdy sa ÚPN mesta obmedzuje iba na sumár všetkých kategórií NPP spolu. Z grafiky je zrejmé, či ide o záber zastavaných plôch, ostatných, či vodných plôch. Špecifický je záber lesnej pôdy, ktorá je zahrnutá v sume všetkých NPP spolu, ale zároveň je záber lesnej pôdy vyhodnotený v samostatnej kapitole P.2. Perspektívne použitie lesných pozemkov na nelesohospodárske účely.

Vyhodnotenie záberov plôch poľnohospodárskej pôdy je spracované tabuľkovou formou podľa lokalít, katastrálnych území, funkčného využitia a skupiny BPEJ. V grafickej a tabuľkovej časti sú charakterizované poradovým číslom.

Podrobné členenie podľa lokality, druhu pozemku a bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek dokumentuje tabuľka B.17.1.5-2 Vyhodnotenie záberov plôch poľnohospodárskej pôdy.

Dopracovaný návrh ÚPN predpokladá nasledovný rozsah záberov:

- Trvalý záber celkom
  - záber celkom 3. 027,8506 ha
  - záber poľnohospodárskej pôdy 1.156,2081 ha
    z toho
    - v zastavanom území 437,4722 ha
    - mimo zastavaného územia 718,7359 ha
  - záber nepoľnohospodárskej pôdy 1.871,6425 ha

Vyhodnotenie predpokladaného odňatia poľnohospodárskej pôdy

V zmysle zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy je treba osobitne chrániť poľnohospodársku pôdu zaradenú podľa kódu bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky do prvej až štvrtej kvalitatívnej skupiny, uvádzanej v prílohe č. 3 zmieňovaného zákona ako aj pôdu s vykonanými hydromelioračnými, prípadne osobitnými opatreniami na zachovanie a zvýšenie jej výnosnosti a ostatných funkcií, napr. sady, vinice, chmeľnice, protierózne opatrenia.

Tab. B.17.1.5-1 Vyhodnotenie trvalého záberu z hľadiska ochrany poľnohospodárskej pôdy v zmysle zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane poľnohospodárskej pôdy

Typologicko-produkčná kategória pôd	Záber poľnohospodárskej pôdy	Podiel celkovej výmery k zaberanej %
1	-	-
2	-	-
3	-	-
4	-	-
5 - 9	718,7359	100
Spolu	718,1359	100

Pri poľnohospodárskej pôde ide najmä o jej trvalý záber mimo zastavaného územia mesta, časť však predstavujú aj plochy v rámci jeho zastavaného územia. Všetky plochy poľnohospodárskej pôdy navrhované na záber patria medzi stredne a málo produkčné

poľnohospodárske pôdy zaradené do 5.- 9. kvalitatívnej skupiny BPEJ, ktoré nepodliehajú osobitnej ochrane poľnohospodárskej pôdy v zmysle zákona o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, t.j. nie je povinnosť predložiť alternatívne umiestnenie navrhovaných stavebných zámerov. Na niektorých zaberaných lokalitách sú vybudované hydromelioračné zariadenia o celkovej výmere 77,5638 ha. Odvodňovacie zariadenia sú zakreslené v grafickej časti ÚPN mesta.

Pôdy v riešenom území sú v užívaní nasledujúcich poľnohospodárskych subjektov: Agrodubník, a.s., Agronemce, a.s., PD Podlavice, RD Selce, PD Poniky a samostatne hospodáriacich roľníkov (SHR). Ako je spomenuté v texte vyššie, návrh je riešený najmä pre funkcie bývania, občianskeho vybavenia, športu a rekreácie, v okrajovej časti mesta aj pre funkcie výroby a dopravy. Často ide o polyfunkčné územia s jednou hlavnou funkciou doplnenou mnohými ďalšími, s dôrazom na adekvátny rozvoj zelene. Podrobne je každá plocha charakterizovaná v kapitole funkčného využitia plôch.

Nakoľko ide o zábery na pôdach, ktoré priamo nepodliehajú osobitnej ochrane poľnohospodárskej pôdy v zmysle zákona 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a ide o relatívne veľké územia (veľmi rôznorodé), v texte nie sú vyhodnotené jednotlivé zábery. Nižšie uvádzané plochy pre jednotlivé funkcie navrhované v ÚPN mesta sú prevažne na poľnohospodárskych pôdach 5. a 6. skupiny kvality, s rôznorodým zastúpením druhu pozemku – orná pôda, trvalý trávny porast vodná plocha, ostatná plocha atď. s kódom BPEJ – 0505001, 0505031, 0506002, 0506005, 0506045, 0511002, 0512003, 0565002, 0565205, 0565215, 0565232, 0565435, 0701001, 0706005, 0711002, 0711005, 0714061, 0763235, 0763435, 0763442, 0765042, 0765202, 0765212, 0765232, 0765233, 0765242, 0765412, 0765432, 0765433, 0765435, 0765442, 0771212, 0771242, 0771243, 0771245, 0771412, 0771415, 0779262, 0779462, 0783672, 0783675, 0783682, 0783872, 0783885, 0783982, 0787232, 0787345, 0787413, 0787432, 0787433, 0790462, 0790465, 0792682, 0792685, 0792782, 0792785, 0792882, 0792885, 0865233, 0865242, 0865243, 0865432, 0865443, 0865542, 0871242, 0881682, 0883673, 0883675, 0883682, 0883882, 0883883, 0887232, 0890262, 0890462, 0890465, 0892682, 0892683, 0892685, 0892782, 0892882, 0892883, 0900895, 0965432, 0965443, 0983675, 0983772, 0987432, 0987435, 0987442, 0992682, 1065435, 1065515, 1068445, 1076461, 1076462, 1076465, 1083675, 1083685, 1083785, 1083885, 1083985, a to:

- plochy pre bývanie na lokalitách č. 1j, 3c, 4b, 5b, 6e, 6f, 20, 23, 32, 33, 39, 41, 42, 60, 63, 66, 69, 70, 71, 74, 81,83, 84, 86, 87, 91, 93, 101, 109, 111, 117, 119, 121, 131, 133, 147, 149, 150, 185, 204, 206, 208, 209, 210, 269, 281, 286, 287, 292, 297, 311, 312, 320, 337, 338, 340, 341, 344, 345, 356, 357, 358, 360, 367, 368, 374, 378, 383, 384, 385, 394, 395, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 430, 431, 432, 433, 436, 437, 442, 444,
- plochy pre občianske vybavenie a sociálnu infraštruktúru na lokalitách č. 1f, 1g, 1l, 1m, 1n, 1p, 2b, 5d, 5e, 6g, 75, 130, 134, 138, 139, 141, 144, 148, 162, 170, 172, 174, 178, 195, 197, 240, 241, 245, 247, 249, 251, 262, 266, 267, 273, 275, 277, 295, 299, 303, 304, 306, 307, 316, 318, 348, 349, 370, 372, 377,
- plochy rekreácie a športu na lokalitách č. 1d, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 21, 25, 26, 35, 89, 115, 169, 189, 193, 194, 198, 205, 288, 290, 313, 319, 353, 386, 396, 418, 419, 428,
- polyfunkčné plochy na lokalitách č. 1a, 1b, 1e, 1h, 1k, 1o, 2a, 3a, 3b, 4a, 5a, 5c, 6a, 6b, 6c 6d, 7, 8, 9, 36, 64, 90, 102, 124, 125, 219, 221, 224, 283, 301, 302, 308, 310, 314, 315, 324, 325, 336, 339, 355, 427, 434, 435, 440, 441,
- plochy výroby a skladov na lokalitách č. 211, 215, 216, 229, 230, 232, 233, 235, 237, 239, 243, 244, 258, 259, 263,
- plochy dopravného vybavenia na lokalitách č. 1c, 1r, 15, 24, 27, 29, 30, 31, 40, 46, 57, 62, 65, 67, 68, 82, 85, 98, 110, 112, 116, 120, 127, 136, 140, 145, 146, 151, 152, 158, 163, 165, 179, 181, 183, 186, 190, 192, 199, 200, 201, 202, 207, 213, 217, 218, 220, 222, 225, 226, 227, 228, 231, 234, 236, 238, 246, 248, 250, 252, 253, 254, 256, 257, 260, 265, 268, 274, 276, 278, 279, 280, 284, 285, 289, 291, 294, 298, 305, 309, 317, 322, 323, 326, 327,

330, 335, 342, 343, 346, 350, 351, 354, 359, 361, 362, 364, 365, 366, 371, 375, 376, 391, 446,
- plochy technického vybavenia na lokalite č. 55,
- vodné plochy na lokalitách č. 10, 103, 104, 191, 255, 352, 379, 389, 390, 393,
- plochy skládok tuhého odpadu na lokalitách č. 54, 261, 264,
- plochy zelene na lokalitách č.: 1i, 34a, 92, 126, 129, 132, 135, 137, 142, 143, 159, 161, 164, 167, 168, 173, 175, 180, 182, 196, 242, 296, 300, 328, 329, 331, 332, 334, 369, 373, 392,
- plochy cintorínov na lokalitách č.: 22, 34b, 105, 106, 107, 108, 118, 223,
- plochy pre agroturistiku na lokalitách č. 28, 99, 100, 188, 333, 387,
- plochy pre dobývací priestor na lokalite č. 321, 438,
- plochy pre botanickú záhradu na lokalite č. 388,
- plochy záhradkárskych osád na lokalite č. 408, 417.

B.17.2. Perspektívne použitie poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely - doplnok

B.17.2.1. Úvod

Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov na poľnohospodárskej pôde pre Územný plán mesta Banská Bystrica je vypracované v zmysle náležitostí potrebných pre posúdenie žiadosti o perspektívne nepoľnohospodárske použitie poľnohospodárskej pôdy podľa zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákona č. 57/2013, 58/2013 a 59/2013 - platných od 1. apríla 2013).

Zábery poľnohospodárskej pôdy sú vyhodnotené samostatne podľa jednotlivých navrhovaných lokalít, v závere so sumárom za celý návrh spolu (lokality 447 až 466). Ide o lokality, ktoré sú doplnené do ÚPN mesta Banská Bystrica v etape čistopis a Obvodný pozemkový úrad v Banskej Bystrici na ne ešte neudelil súhlas. Niektoré z nich boli predrokované s Obvodným pozemkovým úradov a sú označené v tabuľke: „B.17.2.5-2 Vyhodnotenie záberov plôch poľnohospodárskej pôdy – doplnok“ v stĺpci „Poznámka“.

Územný rozvoj mesta Banská Bystrica je podľa urbanistického návrhu riešený najmä pre funkcie bývania, občianskeho vybavenia, rekreácie, výroby a dopravy, zohľadňujúci prírodné podmienky, súčasnú štruktúru a disponibilitu územia.

K vyhodnoteniu záberov plôch poľnohospodárskej pôdy pre návrh ÚPN mesta Banská Bystrica boli použité nasledovné vstupné podklady:
- hranica zastavaného územia k 1.1.1990,
- bonitované pôdno-ekologické jednotky so 7-miestnym číselným kódom (podklad Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôd - Bratislava),
- zákon č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- vyhláška ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 508/2004, ktorou sa vykonáva § 27 zákona č. 220/2004 Z.z.,
- nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 58/2013 Z.z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy,
- podkladové materiály o vybudovaných hydromelioračných zariadeniach podniku Hydromeliorácie, s.r.o.,
- údaje o druhu pozemkov podľa dát Správy katastra registra KN-C,

- užívateľské hranice spresnené poľnohospodárskymi subjektmi.

Pri realizácii jednotlivých zámerov je nutné:

- nenarušovať ucelenosť honov a nesťažovať obhospodarovanie poľnohospodárskej pôdy nevhodným situovaním stavieb, jej delením a drobením alebo vytváraním častí nevhodných na obhospodarovanie poľnohospodárskymi mechanizmami,
- vykonať skrývku humusového horizontu poľnohospodárskych pôd odnímaných natrvalo a zabezpečiť ich hospodárne a účelné využitie na základe bilancie skrývky humusového horizontu.

B.17.2.2. Odvody za odňatie poľnohospodárskej pôdy

Výšku a spôsob platenia odvodu za odňatie poľnohospodárskej pôdy ustanovuje Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 58/2013 Z.z. podľa § 27a zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 219/2008 Z.z.

Poľnohospodárska pôda je zaradená podľa kódu bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky do 9 skupín BPEJ. Výška odvodu za odňatie poľnohospodárskej pôdy je ustanovená v prílohe č. 1 v Nariadení vlády Slovenskej republiky č. 58/2013 Z.z. podľa skupiny bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky.

Tab. B.17.2.2-1 Odvody za trvalé odňatie poľnohospodárskej pôdy podľa kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek

Skupina BPEJ	Kód BPEJ	Výmera skupiny BPEJ (m^2)	Základná sadzba odvodov za trvalé odňatie PP (euro/m^2)	Odvod za trvalé odňatie PP navrhnutej na nepoľnohospodárske účely (euro)
5	0506005, 0763212, 0771212, 0771242	13 643	4	54 572
6	0765442	2 422	2	4 844
7	0771412, 0771415, 0887232	6 856	1	6 856
8	0779262, 0890262	17 710	0,7	12 397
9	0783672, 0783673, 0783675, 0783882, 0783883, 0892882, 0992682	23 590	0,5	11 795
Spolu		64 221		90 464

B.17.2.3. Najkvalitnejšia poľnohospodárska pôda v meste Banská Bystrica

Riešené územie ÚPN mesta Banská Bystrica je tvorené katastrálnymi územiami Banskej Bystrice, Kostiviarskej, Kremničky, Podlavíc, Radvane, Sásovej, Senice pri Banskej Bystrici, Šalkovej a Uľanky. Každé katastrálne územie má podľa Prílohy č. 2 k nariadeniu vlády č. 58/2013 Z.z. zoznam najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v prílušnom katastrálnom území podľa kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek.

Tab. B.17.2.3-1 Najkvalitnejšia poľnohospodárska pôda v Banskej Bystrici podľa katastrálneho územia a kódu bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky

Katastrálne územia Banskej Bystrice	BPEJ 7-miestny kód	Poznámka

Banská Bystrica	0711002, 0765232, 0771212, 0771243	chránená poľnohospdárska pôda – najkvalitnejšia v k. ú. Banská Bystrica

Katastrálne územia Banskej Bystrice	BPEJ 7-miestny kód	Poznámka
Kostiviarska	0711002, 0763235, 0763435, 0787432, 0863242, 0863442, 0865443, 0868442, 0887432, 0890462, 0890465, 0965443, 0975442, 0990462	chránená poľnohospdárska pôda – najkvalitnejšia v k. ú. Kostiviarska
Kremnička	0506005, 0506045, 0511002, 0512003, 0565002, 0565205, 0565215, 0565232, 0765212, 0765405, 0765432	chránená poľnohospdárska pôda – najkvalitnejšia v k. ú. Kremniča
Podlavice	0705011, 0714061, 0765232, 0765442, 0787232, 0806002, 0865432, 0865435, 0871242, ,0871442, 0965432	chránená poľnohospdárska pôda – najkvalitnejšia v k. ú. Podlavice
Radvaň	0505001, 0505031, 0506002, 0506005, 0506012, 0506045, 0507003, 0511002, 0565002, 0565003, 0565203, 0565232, 0565435, 0705011, 0706005, 0711002, 0765042, 0765232, 0765233, 0765235, 0765242, 0765432, 0765433, 0765435, 0765442, 0765535, 0787033, 0787232, 0787235, 0806002, 0865233, 0865242, 0865243, 0865435, 0865445, 0965532 0968425, 1065432, 1065435, 1065515, 1068412	chránená poľnohospdárska pôda – najkvalitnejšia v k. ú. Radvaň
Sásová	0763235, 0763435, 0763442, 0771212, 0771215, 0771242, 0771243, 0771412, 0863242	chránená poľnohospdárska pôda – najkvalitnejšia v k. ú. Sásová
Senica pri Banskej Bystrici	0711002, 0765202, 0771212	chránená poľnohospdárska pôda – najkvalitnejšia v k. ú. Senica pri BB
Šalková	0711002, 0711005	chránená poľnohospdárska pôda – najkvalitnejšia v k. ú. Šalková
Uľanka	0811002, 0911002, 0978465, 0987432, 0987442, 0990462, 0992682, 0992683, 0992883, 1078462, 1092682, 1092882	chránená poľnohospdárska pôda – najkvalitnejšia v k. ú. Uľanka

B.17.2.4. Priemet lokalít (predpokladaných záberov poľnohospodárskej pôdy), na ktoré bol udelený súhlas pre nepoľnohospodárske použitie v doposiaľ platnej ÚPD

Navrhované zábery boli posúdené aj vzhľadom na predchádzajúcu územnoplánovaciu dokumentáciu mesta Banská Bystrica. Prekryv novo navrhovaných plôch s predchádzajúcimi odsúhlasenými zábermi je premietnutý v tabuľkovej časti záberov, v samostatnom stĺpci s názvom „Iná informácia“.

Tab. B.17.2.4-1 Prehľad lokalít, na ktoré bol udelený súhlas v rámci ÚPN aglomerácie Banská Bystrica a jeho zmien a doplnkov

Rozhodnutie	Číslo odsúhlaseného záberu
ÚPN A - Banská Bystrica – Súhlas č.1643/85 PF	11, 12, 13, 15, 17, 19-časť, 20, 21, 22a, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 39-časť, 40, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 50
ÚPN A - Banská Bystrica – Rozhodnutie č. 2135/87 - PF	51
ÚPN A - Banská Bystrica – Rozhodnutie PLVH 927/212.1/3989	52
ÚPN A - Banská Bystrica – Rozhodnutie č. 8366/96-510	53, 54, 55 56, 59, 60, 63, 64, 65 66, 70, 71, 72, 73
ÚPN A - Banská Bystrica – Rozhodnutie č. 2298/1998-Š	57, 58, 61a, 61b, 62, 68 74a, 74c, 75
ÚPN A - Banská Bystrica – Rozhodnutie č.1117/1999	62, 67, 76a, 78, 79, 80, 81, 82
ÚPN Z - Centra rekreácie a cestovného ruchu Banská Bystrica – Králiky - Súhlas č. 1555/1999-Š	K1, K17b,, K21,, K22a, K22b, K24, K56, K57, K58, K59, K67, K68, K71, K72, K73, K79, K80, K96, K97, K101, K102, K108
Dodatok č. 2 Zmeny a doplnky ÚPN Banská Bystrica – Rozhodnutie č. 2904/1999	61a1, 61a2, 61b1, 61b2, 61b3
Zmeny a doplnky ÚPN Banská Bystrica – Rozhodnutie č. 179/2000 - S	83, 84, 85, 86,
Zmeny a doplnky ÚPN Banská Bystrica – Súhlas č. 2001/08274	12 z+d
Prepojovacia komunikácia č. III/06634 - Súhlas č. 2004/00174	88
Zmeny a doplnky ÚPN A - Banská Bystrica – Súhlas č. 2004/ 00398	89, 90a, 90b
Zmeny a doplnky ÚPN A - Banská Bystrica – Súhlas č. 2004/00684	92, 93
Zmeny a doplnky ÚPN A - Banská Bystrica – Súhlas č. 2004/01079	94
Zmeny a doplnky ÚPN A - Banská Bystrica – Súhlas č. 2005/00060	97 - 115
Zmeny a doplnky ÚPN A - Banská Bystrica – Súhlas č. 2005/00253	116/14, 116/15, 116/16, 116/17, 116/18
Zmeny a doplnky ÚPN A - Banská Bystrica – Súhlas č.2006/00055, 2006/00234	122
Zmeny a doplnky ÚPN A - Banská Bystrica – Súhlas č.2007/000255	123/1, 123/2, 123/3, 123/4
Zmeny a doplnky ÚPN CMZ - Banská Bystrica – Súhlas č.2007/00053	124
Zmeny a doplnky ÚPN A - Banská Bystrica – Súhlas č. 2007/00529	127
Zmeny a doplnky ÚPN A - Banská Bystrica – Súhlas č. 2008/00132	131, 132, 133
Zmeny a doplnky ÚPN A - Banská Bystrica – Súhlas č. 2007/00145	128
ÚPN Aglomerácie Banská Bystrica, Zmeny a doplnky XXX. Etapa Súhlas číslo 2009/00224	83/1, 83/2, 139, 140/1, 140/2, 141/1, 141/2, 143/1, 143/2, 144/1, 144/2, 144/3, 146/1, 146/2,146/3, 146/4, 146/5, 146/6, 146/7, 146/8, 146/9, 146/10, 146/11, 146/12, 146/13, 146/14, 146/15, 146/16,146/17, 147/1, 147/2
ÚPN Aglomerácie Banská Bystrica, Zmeny a doplnky XXX. etapa, lok. 171 Súhlas číslo 2008/00222	135, 136
ÚPN Aglomerácie Banská Bystrica, XXV. etapa Súhlas číslo 2009/00477	153,154,155,156
ÚPN - Aglomerácie Banská Bystrica, Zmeny a doplnky XXXVII. etapa Súhlas číslo 2009/00516	149
ÚPN - A Banská Bystrica, Zmeny a doplnky XXIX. etapa Súhlas číslo 2010/00010	131/A

Rozhodnutie	Číslo odsúhlaseného záberu
ÚPN - A Banská Bystrica, Zmeny a doplnky XXXIX. etapa Súhlas číslo 2011/00176	159 a,b,c

Obvodný pozemkový úrad v Banskej Bystrici udelil súhlas k ÚPN mesta Banska Bystrica dňa 23. 1. 2013 pod číslom 2013/00011. Tento súhlas bol udelený po spracovaní návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica. V čistopise ÚPN mesta Banská Bystrica došlo k zmenám oproti návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica. Zmeny sú zaznamenané v tabuľke: „B.17.1.5-2 Vyhodnotenie záberov plôch poľnohospodárskej pôdy“ v stĺpci „Poznámka“.

Špeciálnym prípadom sú lokality 447 až 466. Tieto lokality neboli vyhodnotené v návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica a teda nie sú ani predmetom udeleného súhlasu 2013/00011 (Obvodný pozemkový úrad v Banskej Bystrici z 23. 1. 2013). Sú vyhodnotené v kapitole: „B.17.2. Perspektívne použitie poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely - doplnok“ podľa zákona č. 57/2013, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 220/2004 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, platný od 1. apríla 2013.

B.17.2.5. Návrh záberov poľnohospodárskej pôdy

Návrh doplnku je vyhodnotený samostatne podľa jednotlivých navrhovaných lokalít, v závere so sumárom za všetky lokality spolu. Poľnohospodárska pôda každej zaberanej lokality je členená podľa jednotlivých druhov pozemkov, BPEJ, meliorácií a produkčnej kategórie pôd.

Zaberané plochy záhradkárskych osád neboli predmetom vyhodnotenia záberov poľnohospodárskych pôd, nakoľko v návrhu neprišlo k zmene ich využitia. Na zábery poľnohospodárskej pôdy pre prípadné dostavby záhradných chatiek bude uplatnený § 16, ods. 2 zákona č. 220/2004.

Užívateľ poľnohospodárskej pôdy (poľnohospodársky subjekt) je v rámci danej lokality uvedený, v prípade že hospodári aj keď len na časti poľnohospodárskej pôdy nachádzajúcej sa v rámci lokality.

Zásada asanovania a následného využitie jednotlivých neobývaných objektov najmä v zastavanom území mesta je vo všeobecnosti zakotvená v textovej časti návrhu ÚPN.

Všetky novo navrhované lokality, pri ktorých sa žiada o súhlas na nepoľnohospodárske použitie poľnohospodárskej pôdy, majú zabezpečený prístup po jestvujúcich alebo novo navrhovaných komunikáciách, znázornených v ÚPN mesta. Prístupové komunikácie v rámci pozemkov, nemôžu byť v ÚPN mesta (vzhľadom na mierku spracovania – M 1:10.000) vyhodnocované z hľadiska záberov PP a budú musieť byť vyhodnotené v procese spracovania a schvaľovania následnej detailnejšej ÚPD alebo v rámci PD.

U nepoľnohospodárskej pôdy sa ÚPN mesta obmedzuje iba na sumár všetkých kategórií NPP spolu. Z grafiky je zrejmé, či ide o záber zastavaných plôch, ostatných, či vodných plôch. Špecifický je záber lesnej pôdy, ktorá je zahrnutá v sume všetkých NPP spolu, ale zároveň je záber lesnej pôdy vyhodnotený v samostatnej kapitole: „B.17.3. Perspektívne použitie lesnej pôdy“.

Vyhodnotenie záberov plôch poľnohospodárskej pôdy je spracované tabuľkovou formou podľa lokalít, katastrálnych území, funkčného využitia a skupiny BPEJ. V grafickej a tabuľkovej časti sú charakterizované poradovým číslom.

Podrobné členenie podľa lokality, druhu pozemku a bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek dokumentuje tabuľka: „B.17.2.5-2 Vyhodnotenie záberov plôch poľnohospodárskej pôdy – doplnok“.

ÚPN mesta Banská Bystrica predpokladá v rámci dopracovania návrhu UPN nasledovný rozsah záberov:

- Trvalý záber celkom
  - záber celkom 36,7990 ha
  - záber poľnohospodárskej pôdy 6,4221 ha
    z toho
    - v zastavanom území 0,0000 ha
    - mimo zastavaného územia 6,4221 ha
  - záber nepoľnohospodárskej pôdy 30,3769 ha

Vyhodnotenie predpokladaného odňatia poľnohospodárskej pôdy

V zmysle zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy je treba osobitne chrániť najkvalitnejšiu poľnohospodársku pôdu v katastrálnych územiach mesta Banská Bystrica podľa kódu bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky uvádzanej v prílohe č. 2 k nariadeniu vlády č. 58/2013 Z.z., ako aj pôdu s vykonanými hydromelioračnými, prípadne osobitnými opatreniami na zachovanie a zvýšenie jej výnosnosti a ostatných funkcií, napr. sady, vinice, chmeľnice, protierózne opatrenia.

Tab. B.17.2.5-1 Vyhodnotenie trvalého záberu z hľadiska ochrany poľnohospodárskej pôdy (PP) v zmysle zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane poľnohospodárskej pôdy

Katastrálne územie v rámci územia mesta Banská Bystrica	Kód BPEJ zaraďujúci PP medzi najkvalitnejšiu v príslušnom katastrálnom území	Záber poľnohospo-dárskej pôdy	Podiel celkovej výmery PP k zaberanej %	Poznámka
Banská Bystrica	-	-	-	chránená PP – najkvalitnejšia v k. ú. Banská Bystrica
Kostiviarska	-	-	-	chránená PP – najkvalitnejšia v k. ú. Kostiviarska
Kremnička	0506005	0,6801	10,59	chránená PP – najkvalitnejšia v k. ú. Kremnička
Podlavice	-	-	-	chránená PP – najkvalitnejšia v k. ú. Podlavice
Radvaň	-	-	-	chránená PP – najkvalitnejšia v k. ú. Radvaň
Sásová	0771242, 0771412	0,9774	15,22	chránená PP – najkvalitnejšia v k. ú. Sásová
Senica pri BB	0771212	0,1485	2,31	chránená PP – najkvalitnejšia v k. ú. Senica pri BB
Šalková	-	-	-	chránená PP – najkvalitnejšia v k. ú. Šalková
Uľanka	-	-	-	chránená PP – najkvalitnejšia

				v k. ú. Uľanka
Všetky k.ú. na území mesta Banská Bystrica	-	4,6161	71,88	ostatná PP v meste Banská Bystrica, osobitne nechránená
SPOLU	-	6,4221	100,00	všetka PP v meste Banská Bystrica

Pri poľnohospodárskej pôde ide najmä o jej trvalý záber mimo zastavaného územia mesta, časť však predstavujú aj plochy v rámci jeho zastavaného územia. Všetky plochy poľnohospodárskej pôdy navrhované na záber patria medzi stredne a málo produkčné poľnohospodárske pôdy zaradené do 5. - 9. kvalitatívnej skupiny BPEJ. Cca 30 % odnímaných pôd (1,8100 ha) podlieha osobitnej ochrane poľnohospodárskej pôdy v zmysle zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy. Na niektorých zaberaných lokalitách sú vybudované hydromelioračné zariadenia o celkovej výmere 0,5155 ha. Odvodňovacie zariadenia sú zakreslené v grafickej časti ÚPN mesta.

Pôdy v riešenom území sú v užívaní nasledujúcich poľnohospodárskych subjektov: Agrodubník, a.s., Agronemce, a.s., PD Podlavice, RD Selce, PD Poniky a samostatne hospodáriacich roľníkov (SHR). Ako je spomenuté v texte vyššie, návrh je riešený najmä pre funkcie bývania, občianskeho vybavenia, športu a rekreácie, v okrajovej časti mesta aj pre funkcie výroby a dopravy. Často ide o polyfunkčné územia s jednou hlavnou funkciou doplnenou mnohými ďalšími, s dôrazom na adekvátny rozvoj zelene. Podrobne je každá plocha charakterizovaná v kapitole funkčného využitia plôch.

Nakoľko lokality záberov predstavujú relatívne veľké územia (veľmi rôznorodé), v texte nie sú vyhodnotené jednotlivé zábery. Ich rôznorodosť (druhy pozemkov, BPEJ) dokumentuje tabulkľa: „B.17.2.5-2 Vyhodnotenie záberov plôch poľnohospodárskej pôdy – doplnok“. Jednotlivé plochy sú v ÚPN mesta navrhované pre nasledovné funkcie:

- plochy pre bývanie na lokalitách č. 447, 448, 449, 450, 451, 452, 456, 458,
- plochy pre občianske vybavenie a sociálnu infraštruktúru na lokalitách č. 465,
- plochy rekreácie a športu na lokalitách č. 454, 457, 459, 460,
- polyfunkčné plochy na lokalitách č. 462,
- plochy dopravného vybavenia na lokalitách č. 453, 455, 466,
- plochy technického vybavenia na lokalite č. 461,
- plochy cintorínov na lokalitách č.: 463,

B.17.3. Perspektívne použitie lesnej pôdy

B.17.3.1. Využívanie lesných pozemkov na iné účely

V zmysle § 6 ods.1 zákona č. 326/2005 o lesoch je spracovateľ územného plánu mesta alebo obce povinný dbať na ochranu lesných pozemkov a dodržiavať ustanovenia § 5 ods.2 vyššie uvedeného zákona. Z hľadiska cieľov územného plánovania je to hlavne:

- ochrana lesných pozemkov najmä v ochranných lesoch a v lesoch osobitného určenia,
- použitie len nevyhnutne potrebnej výmery lesných pozemkov,
- obmedzenie narúšania celistvosti lesa,
- neobmedzenie využívania funkcií okolitého lesa.

Ostatné ustanovenia § 5 ods.2 vyššie uvedeného zákona budú uplatnené pri konkrétnych investičných akciách v území realizovaných na základe územného plánu.

Na zabezpečenie funkcií lesov je ďalej spracovateľ územného plánu mesta alebo obce povinný navrhnúť a odôvodniť najvhodnejšie riešenie z hľadiska ochrany lesných pozemkov a vyhodnotiť možné dôsledky alternatívnych riešení vrátane ich ekonomických dosahov.

Z hľadiska záberov LP stanovuje preto návrh ÚPN mesta Banská Bystrica len taký trvalý záber LP mimo zastavaného územia, ktorý je nevyhnutný v záujme realizácie navrhovaného rozvoja mesta.

Zábery lesných pozemkov sú navrhnuté najmä pre zabezpečenie plynulého dopravného prepojenia medzi jednotlivými časťami mesta Banská Bystrica a sú väčšinou trasované v líniách pôvodných lesných komunikácií.

B.17.3.2. Spôsob formálneho spracovania vyhodnotenia záberov plôch lesnej pôdy

Zábery lesných pozemkov uvedené v priloženej tabuľke „Vyhodnotenie záberov plôch lesnej pôdy“ sú zobrazené na zákresoch do porastových máp NLC Zvolen (grafická časť Prílohy č.2).

Tab. B.17.3-1 Vyhodnotenie záberov plôch lesnej pôdy nadväzuje na vyjadrenie Obvodného lesného úradu v Banskej Bystrici (číslo A/2013/000090-2, zo dňa 28.1.2013) k návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica. Tabuľka okrem iného hovorí o tom, ktorá navrhovaná lokalita podľa dopracovaného návrhu ÚPN mesta (jún 2013) sa prekrýva s lokalitami záberov lesných pozemkov z návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica (november 2011). Pre porovnanie dopracovaného návrhu ÚPN (06/2013) s návrhom (11/2011) je vo vyššie uvedenej tabuľke v stĺpci „lokalita – návrh (november 2011)“ uvedené, či sa zmenila vymera lokality voči schváleným záberom, či lokalita ostala nezmenená alebo ide o novú lokalitu.

Na časť lokality číslo 11 (v ÚPN A Banská Bystrica - Zmeny a doplnky XII. Etapa je označená ako lokalita č. 147 – Centrum rekreácie a cestovného ruchu Banská Bystrica – Králiky) Obvodný lesný úrad v Banskej Bystrici na základe splnenia požiadavky Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky, odboru štátnej správy lesného hospodárstva a poľovníctva, uvedenej v stanovisku č.j. 4081/2005-720 zo dňa 14. júla 2005, udelil súhlas na záber lesnej pôdy listom číslo 577/2005, dňa 31. 8. 2005. Ide o trvalý záber lesnej pôdy s výmerou 0,76 ha a dočasný záber s výmerou 17,72 ha.

Mestský lesopark bude vyhlásený za les osobitného určenia a navrhnutý na začlenenie do aktualizácie príslušných LHP len v prípade súhlasu vlastníkov pôdy na jeho území.

V dopracovanom návrhu ÚPN boli zohľadnené najmä nasledovné požiadavky Zadania:

- pre návrh rozvoja mesta využiť v maximálnej miere plochy nachádzajúce sa v zastavanom území obce vymedzenom k 1.1.1990,
- v záujme ochrany poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy navrhnúť využitie v súčasnosti neobývaných domov (prestavba) alebo ich asanáciu,
- s plochami pre priemyselnú výrobu uvažovať podľa možnosti len v jestvujúcich výrobných areáloch a na ostatných zastavaných, v súčasnosti nevyužívaných plochách,
- pri návrhoch nových plôch pre výstavbu dodržiavať zákon č. 326/2005 Z.z. o lesoch,
- neuvažovať s rozširovaním výmery lesnej pôdy na území mesta; s úpravami výmery lesnej pôdy a jej kategorizácie na území mesta uvažovať len v súlade s platným LHP, resp. v súvislosti s plochami mestského lesného parku.

B.17.3.3. Zdôvodnenie perspektívneho použitia lesnej pôdy

Pri zábere lesnej pôdy ide v prevažnej miere o zábery pre trasovanie cestných komunikácií, ktoré majú vytvárať predpoklady pre dobudovanie radiálno-okružného systému mesta a sprístupnenie rozvojových rekreačných území v území. Zábery lesnej pôdy sú väčšinou pokračovaním navrhnutých záberov na poľnohospodárskej pôde.

Zábery pre navrhované trasovanie cestných komunikácií vychádzajú z rešpektovania normových požiadaviek na smerové a výškové vedenie komunikácií základného

komunikačného systému. V návrhu ÚPN mesta však nie je možné vždy rešpektovať polohu existujúcich lesných ciest, nakoľko tieto nevyhovujú normovým šírkovým, smerovým a sklonovým požiadavkám navrhovaných komunikácií.

Pri ostatných záberoch ide najmä o plochy pre riešenie športovo-rekreačnej vybavenosti pre zabezpečenie oddychových aktivít obyvateľov mesta.

Zdôvodnenie záberov lesnej pôdy podľa jednotlivých lokalít:

- Lokalita č. 1a – mestské polyfunkčné plochy v zastavanom území, lesné pozemky zasahujú len do okrajových častí tohto územia,
- Lokalita č. 4a – mestské polyfunkčné plochy v zastavanom území, lesné pozemky zasahujú len do okrajových častí tohto územia,
- Lokalita č. 5a – mestské polyfunkčné plochy v zastavanom území, lesné pozemky zasahujú len do okrajových častí tohto územia,
- Lokalita č. 11 a 15 – plochy pre rozvoj športu a rekreácie a plochy prístupových komunikácií, prevzaté z riešenia ZaD ÚPN aglomerácie Banská Bystrica - XII. etapa. K záberu lesnej pôdy (XII.etapa) boli splnené požiadavky Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky uvedené v stanovisku č.4081/2005-720 zo dňa 14.júla 2005. Na základe toho udelil Obvodný lesný úrad v Banskej Bystrici listom č. 577/2005 zo dňa 31.8.2005 súhlas pre záber lesného fondu v rozsahu 0,76 ha pre trvalý záber a 17,72 ha pre dočasný záber,
- Lokalita č. 12 – plochy pre rozvoj rekreácie a športu v lokalite komplexného strediska cestovného ruchu Králiky,
- Lokalita č. 13 – plochy pre rozvoj rekreácie a športu v lokalite komplexného strediska cestovného ruchu Králiky,
- Lokalita č. 26 – plochy pre rozvoj rekreácie a športu – plochy zimných športov priliehajúce k obci Králiky ,
- Lokalita č. 27 – napojenie rekreačnej zóny Králiky na mestský dopravný systém – cestná zberná komunikácia funkčnej triedy B2 v trase Pršianska terasa – Malachov – Králiky,
- Lokalita č. 29 – miestna komunikácia,
- Lokalita č. 30 – miestna komunikácia,
- Lokalita č. 31 – miestna komunikácia,
- Lokalita č. 40 – miestna komunikácia funkčnej triedy C3 - obslužná komunikácia OS Pršianska terasa,
- Lokalita č. 91 – rozvojové plochy pre bývanie,
- Lokalita č. 92 - zeleň
- Lokalita č. 103 – vodná plocha,
- Lokalita č. 107 – rozvojové plochy mestského cintorína s krematóriom v časti mesta VI Kremnička - hrobové miesta budú umiestňované na existujúcich lúkach mimo lesa, lesné cestičky v poraste budú slúžiť na pešie sprístupnenie oddelených častí cintorína, samotné lesné porasty budú ponechané podľa možnosti v pôvodnom stave,
- Lokalita č. 108 – rozvojové plochy mestského cintorína s krematóriom v časti mesta Kremnička - hrobové miesta budú umiestňované na existujúcich lúkach mimo lesa, lesné cestičky v poraste budú slúžiť na pešie sprístupnenie oddelených častí cintorína, samotné lesné porasty budú ponechané podľa možnosti v pôvodnom stave,
- Lokalita č. 110 – miestna komunikácia,
- Lokalita č. 112 – miestna komunikácia funkčnej triedy C3 - obslužná komunikácia spájajúca časť mesta X Rakytovce s obcou Horné Pršany,
- Lokalita č. 190 – miestna komunikácia funkčnej triedy C2 v časti mesta II Iliaš – príprava na sprístupnenie výhľadových rozvojových plôch bývania,
- Lokalita č. 191 – vodná plocha,

- Lokalita č. 192 – miestna zberná komunikácia funkčnej triedy B2 – povrchová časť navrhovaného vonkajšieho okruhu pred zaústením do tunela pod Urpínom,
- Lokalita č. 194 – plochy pre rozvoj rekreácie a športu v priestore Urpína,
- Lokalita č. 195 – plochy pre rozvoj občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry,
- Lokalita č. 196 – plochy verejnej zelene ako súčasť lesoparku v časti Urpín,
- Lokalita č. 197 – plochy pre rozvoj občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry,
- Lokalita č. 198 – plochy pre rozvoj rekreácie a športu – bývalý kameňolom pri ceste na Hornú Mičinú,
- Lokalita č. 202 – smerová úprava zbernej komunikácie funkčnej triedy B2 – mestská radiála v smer na Môlču,
- Lokalita č. 204 – plochy pre rozvoj bývania,
- Lokalita č. 205 – plochy pre rozvoj rekreácie a športu,
- Lokalita č. 206 – rozvojové plochy pre bývanie – OS Záhumnie v časti mesta XV Šalková,
- Lokalita č. 252 – miestna rýchlostná komunikácia funkčnej triedy A3 – pokračovanie R1 (severný obchvat) po hranicu územia mesta,
- Lokalita č. 255 – vodná plocha,
- Lokalita č. 256 – miestna komunikácia funkčnej triedy C3 – nové napojenie skládky TKO Škradno,
- Lokalita č. 257 – miestna komunikácia funkčnej triedy C3 – nové napojenie areálu bývalej cementárne a napojenie nových výrobno-obslužných plôch severovýchodne od tohto areálu,
- Lokalita č. 313 – plochy pre rozvoj rekreácie a športu,
- Lokalita č. 321 – dobývací priestor Uľanka - Harmančok,
- Lokalita č. 327 – trasa vonkajšieho mestského okruhu spájajúceho časť mesta IV Kostiviarska s časťou mesta VIII Podlavice (trasa vedená okrajom navrhovaných urbanizovaných území je nevyhnutná pre vytvorenie uceleného vonkajšieho mestského okruhu),
- Lokalita č. 349 – plochy pre rozvoj občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry severne od cesty k FNsP F.D.Roosevelta,
- Lokalita č. 350 – pokračovanie trasy vonkajšieho mestského okruhu spájajúceho časť mesta IV Kostiviarska s časťou mesta VIII Podlavice,
- Lokalita č. 356 – plochy pre rozvoj bývania,
- Lokalita č. 364 – miestna komunikácia funkčnej triedy B2 – vonkajší mestský okruh,
- Lokalita č. 394 – plochy pre rozvoj bývania,
- Lokalita č. 408 – plochy záhradkárskych osád,
- Lokalita č. 411 – plochy pre rozvoj bývania,
- Lokalita č. 438 – dobývací priestor Kôcová,
- Lokalita č. 444 – plochy pre rozvoj bývania,
- Lokalita č. 450 – plochy pre rozvoj bývania, na lokalite je potrebné rešpektovať ochranné pásmo lesa 30m,
- Lokalita č. 455 – miestna komunikácia funkčnej triedy C3,
- Lokalita č. 459 – plochy pre rozvoj rekreácie a športu,
- Lokalita č. 466 – miestna komunikácia funkčnej triedy C3.

Pozn.: Jednotlivé požadované zábery lesnej pôdy sú znázornené na výrezoch z porastovej mapy za tabuľkou B.17.3-1 Vyhodnotenie záberov plôch lesnej pôdy.

Tab. B.17.3-1 Vyhodnotenie záberov plôch lesnej pôdy

Lokalita – čistopis (6/2013)	Lokalita – návrh (11/2011)	Katastrálne územie	Navrhované funkčné využitie	LC	JPRL	Výmera ha	HSLT	Iná informácia
1a	1a ZV	Banská Bystrica	MP	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1174a0	0,12	396	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1174b0	0,50	396	
						0,01		IP105
1a Celkom						**0,63**		
4a	4a	Podlavice	MP	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1499_0	0,05	311	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1502a0	0,29	392	
						0,05		KN
4a Celkom						**0,39**		
5a	5a	Radvaň	MP	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	329b0	0,01	310	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	501_0	0,01	301	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	514_0	0,09	201	
5a Celkom						**0,11**		
11	11	Radvaň	R	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1376a0	0,03	411	*
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1379b0	0,02	411	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1381c0	0,06	496	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1389a1	0,14	611	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1389a2	0,12	611	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1389b0	0,90	611	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1390_1	0,31	511	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1390_2	1,75	511	

Lokalita – čistopis (6/2013)	Lokalita – návrh (11/2011)	Katastrálne územie	Navrhované funkčné využitie	LC	JPRL	Výmera ha	HSLT	Iná informácia
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1390_3	0,03	511	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1391a0	0,19	511	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1391b0	1,20	511	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1391c0	0,13	511	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1393_2	0,13	611	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1394_0	5,43	511	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1395_0	1,56	511	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1396_0	0,03	416	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1403b0	0,02	511	
						1,28		IP138, IP139, IP140, IP141, IP142, C136
11 Celkom						**13,33**		
12	12	Radvaň	R	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1399_0	0,02	411	
12 Celkom						**0,02**		
13	13	Radvaň	R	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1400a1	0,05	411	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1400a2	0,16	411	
13 Celkom						**0,21**		
15	15	Radvaň	D	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1376a0	0,29	411	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1376b0	0,05	411	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1378_0	0,23	410	
						0,09		IP168, C169
15 Celkom						**0,66**		

Lokalita – čistopis (6/2013)	Lokalita – návrh (11/2011)	Katastrálne územie	Navrhované funkčné využitie	LC	JPRL	Výmera ha	HSLT	Iná informácia
26	26	Radvaň	R	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1429_0	0,03	402	
26 Celkom						**0,03**		
27	27	Radvaň	D	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	650_0	0,04	402	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	653_0	0,36	402	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	654_0	0,06	402	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	923_0	0,09	402	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1427_2	0,01	411	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1428a0	0,31	513	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1428b1	0,07	413	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1428c0	0,18	513	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1430c0	0,07	413	
						0,11		IP164, E37
27 Celkom						**1,30**		
29	29	Radvaň	D	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	646_0	0,03	411	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	647_0	0,03	411	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	652b0	0,02	411	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1439_1	0,02	402	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1440a1	0,03	402	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1440a2	0,09	402	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1440c1	0,06	402	
29 Celkom						**0,28**		

Lokalita – čistopis (6/2013)	Lokalita – návrh (11/2011)	Katastrálne územie	Navrhované funkčné využitie	LC	JPRL	Výmera ha	HSLT	Iná informácia
30	30	Radvaň	D	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	638_1	0,23	411	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	638_2	0,01	411	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	638_3	0,05	411	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	641_1	0,18	402	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	641_2	0,05	402	
30 Celkom						**0,52**		
31	31	Radvaň	D	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	524a1	0,07	411	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	532a0	0,10	311	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	535a0	0,24	305	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	550c0	0,10	311	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	551a1	0,24	411	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	551b0	0,01	411	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	551c0	0,01	411	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	551d0	0,01	411	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	553_1	0,01	411	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	553_2	0,06	411	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1457a0	0,02	411	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1457b0	0,02	411	
31 Celkom						**0,89**		
40	40	Radvaň	D	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	500_0	0,01	292	
40 Celkom						**0,01**		

Lokalita – čistopis (6/2013)	Lokalita – návrh (11/2011)	Katastrálne územie	Navrhované funkčné využitie	LC	JPRL	Výmera ha	HSLT	Iná informácia
91	91 ZV	Kremnička	B	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	485_0	0,01	305	
91 Celkom						**0,01**		
92	92 ZV	Radvaň	Z	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	492a0	0,01	205	
92 Celkom						**0,01**		
103	103	Kremnička	VP	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	470_0	0,03	302	
103 Celkom						**0,03**		
107	107	Kremnička	C	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	464_0	0,01	305	
107 Celkom						**0,01**		
108	108	Kremnička	C	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	464_0	0,01	305	
108 Celkom						**0,01**		
110	110	Kremnička	D	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	450_0	0,28	302	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	451a0	0,03	310	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	452_1	0,01	310	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	460_0	0,01	209	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	461_0	0,12	208	
						0,03		KN
110 Celkom						**0,48**		
112	112	Kremnička	D	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	453_0	0,07	209	
112 Celkom						**0,07**		
190	190	Radvaň	D	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	206_0	0,29	302	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	207_0	0,01	302	
190 Celkom						**0,30**		

Lokalita – čistopis (6/2013)	Lokalita – návrh (11/2011)	Katastrálne územie	Navrhované funkčné využitie	LC	JPRL	Výmera ha	HSLT	Iná informácia
191	191	Radvaň	VP	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	191_0	0,06	392	
191 Celkom						**0,06**		
192	192	Radvaň	D	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	190a0	0,19	301	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	190d0	0,01	392	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	191_0	0,01	392	
192 Celkom						**0,21**		
194	194	Banská Bystrica	R	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	179a0	0,10	310	
						2,85		IP10, IP76
194 Celkom						**2,95**		
195	195 ZV	Banská Bystrica	OV	Mestské lesy Banská Bystrica - Uľanka	180_0	0,01	310	
195 Celkom						**0,01**		
196	196 ZV	Banská Bystrica	Z	Mestské lesy Banská Bystrica - Uľanka	180_0	0,01	310	
				Mestské lesy Banská Bystrica - Uľanka	184_0	0,06	492	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	181a0	0,04	310	
196 Celkom						**0,11**		
197	197 ZV	Banská Bystrica	OV	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	**181a0**	**0,04**	**310**	
						0,03		**IP 11**
197 Celkom						**0,07**		
198	198	Banská Bystrica	R	Mestské lesy Banská Bystrica - Uľanka	122a0	0,02	302	
198 Celkom						**0,02**		
202	202	Šalková	D	Neštátne lesy Lučatín	5456a0	0,02	302	
				Neštátne lesy Lučatín	5456b0	0,20	302	
						0,08		E5011

Lokalita – čistopis (6/2013)	Lokalita – návrh (11/2011)	Katastrálne územie	Navrhované funkčné využitie	LC	JPRL	Výmera ha	HSLT	Iná informácia
202 Celkom						**0,30**		
204	204	Šalková	B			0,01		KN
204 Celkom						**0,01**		
205	205	Šalková	R			0,02		KN
205 Celkom						**0,02**		
206	206	Šalková	B			0,01		KN
206 Celkom						**0,01**		
252	252	Šalková	D			0,01		E4019
252 Celkom						**0,01**		
255	255	Šalková	VP	Lesy Lučatín	5421a1	0,43	411	
				Lesy Lučatín	5441_1	0,04	411	
				Neštátne lesy Lučatín	5442a0	0,19	411	
						0,04		KN
255 Celkom						**0,70**		
256	265 ZV	Šalková	D	Neštátne lesy Slovenská Ľupča	4548_1	0,01	211	
						0,04		E4021
256 Celkom						**0,05**		
257	257 ZV	Senica	D			0,06		E4, E6
257 Celkom						**0,06**		
313	313	Kostiviarska	R	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1002_0	0,11	392	
313 Celkom						**0,11**		
321	321 ZV	Uľanka	DP	Mestské lesy Banská Bystrica - Uľanka	1125a0	0,18	411	
				Mestské lesy Banská Bystrica - Uľanka	1126_0	1,76	411	
				Mestské lesy Banská Bystrica - Uľanka	1127a0	1,99	411	
				Mestské lesy Banská Bystrica - Uľanka	1127b0	0,10	411	

Lokalita – čistopis (6/2013)	Lokalita – návrh (11/2011)	Katastrálne územie	Navrhované funkčné využitie	LC	JPRL	Výmera ha	HSLT	Iná informácia
321 Celkom						**4,03**		
327	327	Banská Bystrica	D	Mestské lesy Banská Bystrica - Uľanka	1176b0	0,16	402	
327 Celkom						**0,16**		
349	349	Podlavice	OV	Mestské lesy Banská Bystrica - Uľanka	1213_0	0,02	301	
349 Celkom						**0,02**		
350	350	Podlavice	D	Mestské lesy Banská Bystrica - Uľanka	1213_0	0,03	301	
350 Celkom						**0,03**		
356	356 ZV	Podlavice	B	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1497a1	0,21	310	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1497a2	0,05	310	
						0,46		IP198
356 Celkom						**0,72**		
364	364	Podlavice	D	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1502a0	0,02	392	
364 Celkom						**0,02**		
394	394	Radvaň	B	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	515_0	0,01	201	
						0,01		E28
394 Celkom						**0,02**		
408	408	Kostiviarska	ZO	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1163b0	0,02	302	
408 Celkom						**0,02**		
411	411	Banská Bystrica	B	Mestské lesy Banská Bystrica - Uľanka	1176c0	0,01	402	
411 Celkom						**0,01**		
438	NZ	Šalková	DP	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	72a0	0,17	302	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	72b0	0,22	302	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	73_0	0,63	302	

Lokalita – čistopis (6/2013)	Lokalita – návrh (11/2011)	Katastrálne územie	Navrhované funkčné využitie	LC	JPRL	Výmera ha	HSLT	Iná informácia
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	74_1	0,09	402	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	75_0	0,74	302	
						1,02		IP4, C6
438 Celkom						**2,87**		
444	NZ	Sásová	B	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	1005_0	1,05	392	
444 Celkom						**1,05**		
450	NZ	Kremnička	B	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	492b0	0,05	205	
450 Celkom						**0,05**		
455	NZ	Kremnička	D	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	486_1	0,27	205	
				Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	488_0	0,01	305	
						0,03		E34, IP208
455 Celkom						**0,31**		
459	NZ	Banská Bystrica	R	Mestské lesy Banská Bystrica - Uľanka	164a0	0,18	402	
				Mestské lesy Banská Bystrica - Uľanka	167_0	0,02	302	
						0,23		KN
459 Celkom						**0,43**		
466	NZ	Radvaň	D	Neštátne lesy Banská Bystrica, Badín	512_0	0,12	202	
466 Celkom						**0,12**		
Celkový súčet						**33,86**		

Vysvetlivky:

** - na časť lokality je udelený súhlas na záber lesných pozemkov*

Hlavička tabuľky:

LC - lesný celok
JPRL - jednotka priestorového rozlíšenia lesa
HSLT - hospodársky súbor lesných typov

Stĺpec "Iná informácia":

E - elektrovody
IP - iný pozemok
C - cesta
KN - plocha je podľa údajov z katastra nehnuteľností evidovaná ako lesná pôda, ale porastová mapa ju neoznačuje

Stĺpec "Funkčné využitie":

B - plochy bývania,
OV - plochy občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry,
OV/B - polyfunkčné plochy občianskeho vybavenia a bývania,
D - plochy dopravného vybavenia,
R - plochy rekreácie a športu,
VP - vodné plochy,
Z - plochy zelene,
MP - mestské polyfunkčné plochy v zastavanom území
DP - plochy dobývacieho priestoru
ZO - plochy záhradkárskej osady
C - plochy cintorínov

Stĺpec " Lokalita – návrh (november 2011)":

1a ZV - zmena výmery lokality voči schváleným záberov v etape UPN mesta Banská Bystrica – návrh (Udelený súhlas Obvodným lesným úradom v Banskej Bystrici dňa 28. 1. 2013 pod číslom A/2013/000090-2),
NZ - nová lokalita voči schváleným záberov v etape UPN mesta Banská Bystrica – návrh (Udelený súhlas Obvodným lesným úradom v Banskej Bystrici dňa 28. 1. 2013 pod číslom A/2013/000090-2).

B.18. Stanovenie a zdôvodnenie potreby spracovania následných územných generelov

V priebehu spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica boli zároveň spracované aj

- Územný generel dopravy mesta Banská Bystrica,
- Územný generel zelene mesta Banská Bystrica.

Vzhľadom na túto skutočnosť by bolo v návrhovom období ÚPN mesta Banská Bystrica vhodné zabezpečiť ešte nasledovné územné generely:

B.18.1. Územný generel bývania

Územný generel bývania by bolo vhodné zabezpečiť najmä z dôvodu podrobného riešenia otázok územného rozvoja funkčnej zložky bývania v súlade s §5 zákona č. 50/1976 Zb. o uzemnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov a §4 vyhl.MŽP SR č.55/2001 Z.z. o ÚPP a ÚPD. ÚG bývania bude podkladom pre územné rozhodovanie a pre spracovanie ďalšej ÚPD a ÚPP a ako taký musí prehlbovať riešenie funkčnej zložky bývanie v lokalitách, ktoré sú v súlade s platným ÚPN mesta, resp. v lokalitách, ktoré boli v rámci nového ÚPN mesta posúdené ako vhodné pre rozvoj bývania.

Územný generel bývania by mal obsahovať predovšetkým:

- analytickú časť zhodnocujúcu napr. stav legislatívy v oblasti bývania, možnosti financovania rozvoja bývania, stav vlastníctva pozemkov, stav ÚP prípravy územia, stav pripravenosti a limitov územia z hľadiska TI, dopravnej siete, nutnosti záberov PP a LP, nárokov na asanáciu a pod.
- základné demografické podklady,
- definovanie požiadaviek na kvantitu bytov do r. 2025, resp. 2050,
- definovanie požiadaviek na trendy vývoja bývania a z nich vyplývajúce nároky na kvalitu (napr. minimálny štandard), druhovosť a formy bývania, ako aj požiadaviek na zabezpečenie základného občianskeho vybavenia,
- návrh kategorizácie území rozvoja bývania z hľadiska
  - foriem a druhovosti bývania,
  - špecifických skupín obyvateľstva
  - foriem vlastníctva,
  - podmieňujúcich investícií,
  - záberov poľnohospodárskej alebo lesnej pôdy,
  - limitov ochrany prírody a ekologických limitov,
  - dopadov na životné prostredie,
  - finančných nárokov,
- odporúčania pre ďalší rozvoj.

B.18.2. Územný generel rekreácie, športu a cestovného ruchu

Územný generel rekreácie, športu a cestovného ruchu by bolo vhodné zabezpečiť najmä z dôvodu prehĺbenia funkcie mesta a jeho bezprostredného okolia ako centra turizmu stredného Slovenska a ako cieľa širšieho rekreačného aj poznávacieho turizmu, a v rámci toho rozpracovania a detailizovania navrhovaných zásad územného plánu predovšetkým v záujme

- získania komplexnej analýzy krátkodobej rekreácie obyvateľov mesta a na jej základe stanovenia nárokov na využívanie územia mesta i jeho záujmového územia,
- prehĺbenia návrhu rozvoja funkčných zložiek a aktivít rekreácie, športu a cestovného ruchu,
- doriešenia zložiek rekreácie/športu v zastavanom území (obytné územie, centrum) aj v extraviláne,

- podrobnejšieho stanovenia funkčného obsahu rekreačno-športovo-turistických území, predovšetkým v obytnom území (na úrovni okrsku, obvodu/štvrte), ale aj v rámci mono- a polyfunkčných území (areály, zóny),
- podrobnejšieho riešenia rekreačno-športovo-turistických línií (turistické a cykloturistické, vodácke, lyžiarske bežecké, poznávacie trasy...),
- podrobnejšieho riešenia lesoparku a jeho častí (v súčinnosti s územným generelom zelene),
- podrobnejšieho riešenia využívania záujmového územia mesta jeho obyvateľmi a návštevníkmi.

B.18.3. Územný generel výroby

Územný generel výroby by bolo vhodné zabezpečiť najmä z dôvodu rozpracovania zásad utvárania funkcie výroby navrhovaných v územnom pláne, a to predovšetkým v záujme

- získania podrobnej analýzy rozmiestnenia, charakteru, počtu pracovných príležitostí, vybavenia jestvujúcich plôch priemyselnej výroby, stavebnej výroby, skladového hospodárstva, logistiky, výrobných služieb, ale aj poľnohospodárskej a lesnej výroby na území mesta,
- spracovania detailnejšej predstavy o náplni a forme priemyselného parku Majer - Šalková,
- spracovania detailnejšej predstavy o spôsobe využitia areálu bývalej cementárne,
- spracovania etapizácie vytvárania, ale aj likvidácie a transformácie, výrobných plôch na území mesta,
- vyhodnotenia dopadov výrobných plôch a technológií na životné prostredie.

B.19. Hodnotenie navrhovaného riešenia

Územný plán mesta Banská Bystrica je riešený ako komplexná územnoplánovacia dokumentácia s cieľom vytvorenia predpokladov pre optimálne rozloženie funkčných plôch a priestorové usporiadanie územia, ako aj so zámerom cieleného využívania prírodného prostredia a krajiny na území mesta, a tým vytvorenia podmienok pre trvalo udržateľný rozvoj územného priestoru mesta Banská Bystrica a jeho jednotlivých častí. Práve vytvorenie optimálnych životných podmienok a zabezpečenie kvality životného prostredia pre navrhovaný počet obyvateľov, ako aj ochrana prírodného prostredia, sú základné úlohy územného plánu.

Územný plán mesta Banská Bystrica navrhuje jeho ďalší územný rozvoj v súlade so základnými požiadavkami uvedenými v zadaní, ktorými predovšetkým sú:

- návrh funkčno-priestorových zásad formovania Banskej Bystrice ako terciárneho centra a hlavného pólu Banskobystricko-Zvolenského ťažiska osídlenia,
- stanovenie takých územnotechnických a priestorových zásad usporiadania územia mesta, ktoré vytvoria základ pre aglomeračné väzby Banskej Bystrice a jej záujmového územia za účelom vytvorenia spoločného multifunkčného prostredia využívajúceho jeho celý sídelný a rekreačný potenciál,
- návrh optimálneho riešenia napojenia na nadradený dopravný systém SR vyplývajúceho z postavenia Banskej Bystrice v sídelnom systéme Slovenska (s poukázaním na koncepčný prínos tohto riešenia pre dopravnú sieť SR), ako aj z objektívnych potrieb vytvárania podmienok stimulujúcich rozvoj mesta a regiónu,
- dosiahnutie čo najoriginálnejšieho urbánneho usporiadania územia, jeho dopravného a technického vybavenia, vyplývajúceho zo špecifickej morfológie mesta a jedinečnej priestorovej charakteristiky jeho územia, ako aj vytvorenie podmienok pre zachovanie a rozvíjanie identity mesta s rešpektovaním založeného priestorového a kompozičného systému s využitím fenoménu topografických daností územia, prírodných a krajinných charakteristík a zvláštností pôdorysného usporiadania mesta,
- kontinuita s dlhodobo formovaným priestorovým a kompozičným urbánnym systémom mesta a jeho pozitívnymi prvkami,
- riešenie rozvoja mesta založené na reálnych prognózach vývoja obyvateľstva, hospodárstva, dopravy a technickej infraštruktúry, sociálnej i kultúrnej sféry, ako aj reálnych predpokladoch ochrany a tvorby životného prostredia, najmä s ohľadom na predpokladanú náročnosť investícií v návrhovom období, so zohľadnením územného potenciálu mesta z hľadiska ideálneho fungovania mestského organizmu, čo znamená výhľadové zohľadnenie aj niektorých z dnešného pohľadu zdanlivo „nereálnych“ zámerov v území, vyžadujúcich vyššie investície vo väčšom časovom rozpätí,
- návrh zabezpečenia územia mesta dopravným a technickým vybavením s prepojením na záujmové územie, ako aj primeraným zastúpením plôch zelene a plôch oddychu,
- vytvorenie územných predpokladov pre rozvoj (rozšírenie a skvalitnenie) základných a nadstavbových funkcií (aktivít) mesta v súvislosti s predpokladaným nárastom obyvateľstva v návrhovom (výhľadovom) období v oblasti bývania, občianskeho vybavenia, rekreácie a výroby,
- návrh účinnej ochrany a primeraného začlenenia historicko-kultúrnych, stavebných a technických hodnôt (reprezentovaných najmä Pamiatkovou rezerváciou Banská Bystrica) do mestského organizmu,
- návrh zásad tvorby kvalitného životného prostredia a racionálneho využívania prírodných zdrojov v meste a jeho častiach, tak aby sa neprekročilo únosné zaťaženie územia, zabezpečil trvale udržateľný rozvoj mesta a aby sa vytvárala a udržiavala ekologická stabilita krajiny na jeho území,
- návrh zásad ochrany a tvorby prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémov, vrátane vymedzenia chránených území a ochranných pásiem,

- návrh podmienok a opatrení na sanáciu nevhodne a neprimerane využívaných urbánnych štruktúr a častí krajiny,
- určenie záväzných regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využívania územia mesta,
- vymedzenie plôch pre verejnoprospešné stavby, a tým vytvorenie legislatívnych podmienok pre ich následnú realizáciu,
- návrh koordinácie aktivít a riešenia územných konfliktov a stretov záujmov stanovením hierarchie hodnôt funkčno-priestorového systému mesta (návrh poradia výstavby a ostatných podmienok využívania územia),
- stanovenie navrhovaných zmien ako podnetov na zapracovanie do vyšších stupňov územnoplánovacích dokumentácií.

B.19.1. Hodnotenie z hľadiska environmentálnych dôsledkov

ÚPN mesta navrhuje v záujme zlepšenia životného prostredia na území mesta Banská Bystrica nasledovné zmeny a opatrenia:

Ochrana ovzdušia	Zohľadnenie (s ohľadom na ciele, možnosti a obsah ÚPN) všetkých hlavných priorít, zásad a cieľov štátnej environmentálnej politiky sformulovaných v Stratégii, zásadách a prioritách štátnej environmentálnej politiky (1993)
	Zohľadnenie priorít, cieľov a zásad určených Koncepciou štátnej environmentálnej politiky okresu Banská Bystrica a Návrhom koncepcie starostlivosti o životné prostredie Banskobystrického kraja (2005)
	Zohľadnenie limitov vyplývajúcich zo zákona č. 137/2010 Z.z. o ovzduší v znení neskorších predpisov a nadväzujúcich právnych predpisov
	Vytvorenie predpokladov pre zlepšenie situácie v znečisťovaní ovzdušia v dôsledku navrhovaných riešení v oblasti dopravy*
	Vytvorenie predpokladov pre zlepšenie situácie v znečisťovaní ovzdušia v dôsledku navrhovanej lokalizácie a štruktúry výrobných zariadení (najmä návrh regulatívov a limitov umiestňovania výrobných prevádzok v priemyselnom a technologickom parku Majer – Šalková a vo výrobne zóne v bývalej cementárni)
	Úplné vymiestnenie výrobných prevádzok z areálu Slovenky a z areálu Medený hámor, ako aj postupné čiastočné až výhľadovo úplné vymiestnenie všetkých pretrvávajúcich výrobných prevádzok z bývalých areálov Dunajškrobu Fatra a Slovenskej zápalkárne a ich nahradenie čistými funkciami občianskeho vybavenia a verejnej zelene.
	Predpoklad ďalšieho poklesu spotreby energie v dôsledku úsporných opatrení
	Návrh pokračovania v prechode na ušľachtilé palivá a prijímania technologických opatrení pre obmedzenie vzniku emisií
Ochrana vody	Rešpektovanie CHVO Nízke Tatry v častiach mesta Banská Bystrica, Kostiviarska a Podlavice pri návrhu nových funkčných plôch rodinných domov a v časti mesta IX Radvaň pri návrhu nových funkčných plôch rekreácie a športu - investičná výstavba na týchto plochách musí spĺňať požiadavky kladené na výstavbu v CHVO podľa § 31, ods. 4, zákona č.364/2004 Z.z. o vodách
	V návrhovom období do r. 2025 rešpektovanie ochranných pásiem všetkých vodárenských zdrojov na území mesta v zmysle príslušných ustanovení zákona č.364/2004 Z.z. o vodách (v OP VZ nenavrhuje ÚPN mesta nové funkčné plochy a aktivity)
	Ďalšie zníženie znečistenia povrchových a podzemných vôd dokončením rekultivácie bývalej regionálnej skládky komunálneho odpadu pre Banskú Bystricu a okolie v Horných Pršanoch, ako aj likvidáciou divokých skládok odpadov a starých environmentálnych záťaží
	Predpoklad znižovania množstva vypúšťaných odpadových vôd na území mesta v dôsledku navrhovanej lokalizácie a štruktúry výrobných zariadení, ako aj v dôsledku technologických opatrení
Ochrana vody	Predpoklad zamedzenia vypúšťania znečistených vôd na území mesta (ochrana povrchových a podzemných vôd) v dôsledku navrhovaných opatrení v oblasti vodného hospodárstva (dobudovanie verejnej kanalizácie a odstránenie jej netesností, rekonštrukcia jestvujúcich a budovanie nových čistiarní odpadových vôd v riešenom i záujmovom území)
	Rešpektovanie Rudlovského minerálneho prameňa ako významného krajinného prvku v rámci navrhovanej plochy rekreačnej zelene
Ochrana pôdy	Snaha o minimalizáciu záberov poľnohospodárskej a lesnej pôdy pri návrhu nových funkčných plôch potrebných pre územný rozvoj mesta v zmysle Zadania pre spracovanie ÚPN mesta
	Návrh preverenia stupňa znečistenia pôdy v okolí starých ekologických záťaží a vykonania sanácií podľa výsledkov analýz
	Zohľadnenie oblastí vodnou eróziou ohrozených pôd pri návrhu nových funkčných plôch

Rizikové faktory	Návrh podrobného radónového prieskumu najmä v oblastiach navrhovanej bytovej výstavby, najmä v oblastiach s možným vysokým radónovým rizikom: súbor rodinných domov Pod Dúbravou a Nad cintorínom v ČM VIII Podlavice a súbor rodinných domov Havranské v ČM IX Radvaň, v prípade nepriaznivých výsledkov podrobného prieskumu návrh korekcie rozvojových plôch ÚPN, resp. prijatia zodpovedajúcich opatrení z hľadiska voľby stavebných materiálov a spôsobu prevedenia stavieb
	Predpoklad ďalšieho zníženia hluku z cestnej dopravy, a to najmä odklonom časti dopravy z najzaťaženejších úsekov (severný obchvat cesty I/66, vytvorenie mestských dopravných okruhov, navrhovaný tunel Radvaň – Uhlisko atď.)
	Predpoklad ďalšieho zníženia hluku z cestnej dopravy v dôsledku výhľadovej realizácie juhovýchodného obchvatu v trase Badín/Vlkanová – Slovenská Ľupča
	Predpoklad zníženia hluku zo železničnej dopravy v dôsledku navrhovanej modernizácie železničných tratí a rekonštrukcie železničných staníc
	Návrh zrušenia poľnohospodárskej živočíšnej výroby v zastavanom území mesta alebo v jeho blízkosti s výnimkou špecializovaných a účelových chovov (kone, agroturistika) v záujme odstránenia zdrojov zápachu - návrh náhradných plôch pre PD
Klimatické pomery	Návrh rozvoja sídelných a rekreačných aktivít najmä v oblastiach s priaznivejšou miestnou klímou pre tieto činnosti
	Návrh utlmovania aktivít (najmä výrobných), ktoré sú potenciálnymi zdrojmi znečistenia ovzdušia (napr. v dôsledku prevládajúcich vetrov)
	V oblastiach s navrhnutým rozvojom funkčných plôch (najmä však bývania, občianskeho vybavenia, rekreácie a športu) návrh zvýšeného zastúpenia plôch zelene, ktorá svojou bioklímou priaznivo vplýva na ľudský organizmus i na pocitovú a zdravotnú pohodu ľudí
	Návrh len environmentálne nezávadných alebo len minimálne škodlivých druhov výroby s výkonnými odlučovacími zariadeniami a bezodpadovými technológiami výroby na rozvojových plochách (napr. priemyselný a technologický park Majer – Šalková)
	Zníženie negatívneho vplyvu škodlivín aj z malých zdrojov znečistenia ovzdušia ich zvýšenou (ideálne úplnou) plynofikáciou, resp. zvýšením podielu centrálneho zásobovania teplom
	Zníženie negatívneho vplyvu škodlivín z dopravy navrhovanými riešeniami v oblasti dopravy (presmerovanie najzaťaženejších dopravných koridorov z centrálnych údolných oblastí do okrajovejších pahorkatinných polôh – severný obchvat cesty I/66, preložka cesty II/578 a pod.)
Geologické pomery	Zohľadnenie evidovaných svahových deformácií v návrhu rozvoja funkčných plôch mesta
	Zohľadnenie evidovaných eróznych rýh a roklín v návrhu rozvoja funkčných plôch mesta
Ochrana prírody a krajiny	Maximálne možné rešpektovanie vyhlásených chránených území prírody, chránených stromov, ako aj lokalít významných z hľadiska ochrany prírody a krajiny, vrátane lokalít zahrnutých do Európskej sústavy chránených území Natura 2000 ÚPN mesta na nich v zásade nenavrhuje nové funkčné plochy a aktivity okrem funkcie lesoparku)
	Maximálne možné rešpektovanie navrhovaných chránených území na území mesta – území európskeho významu, ktoré budú podliehať schvaľovaciemu procesu
	Stanovenie opatrení na zmiernenie možných negatívnych vplyvov realizácie navrhovaných funkčných plôch a dopravných línií na chránené územia prírody,
	Stanovenie opatrení na zmiernenie možných negatívnych vplyvov realizácie navrhovaných funkčných plôch a dopravných línií na lokality významné z hľadiska ochrany prírody a krajiny (genofondovo, floristicky a anorganicky významné lokality, mokrade)
	Stanovenie odporúčaných spôsobov obhospodarovania územia v NP Nízke Tatry a navrhovanej CHKO Kremnické vrchy (záujmové územie)
ÚSES	Stanovenie opatrení na zmiernenie možných negatívnych vplyvov realizácie navrhovaných funkčných plôch a dopravných línií na prvky ÚSES
Ochrana zelene	Návrh celkovej výmery zelene v zastavanom území mesta v rozsahu cca 45 -50 m^2 na obyvateľa, mimo zastavaného územia odporúčanie výmery lesoparkov od 50 m^2/obyv. vyššie
	Návrh zabezpečenia zelene u väčších obytných súborov v potrebnej druhovej štruktúre a rozsahu cca 15 m^2/obyv
	Vytvorenie celkovej koncepcie systému zelene pozostávajúcej z rozčlenenia mesta do troch pásiem • centrálne pásmo - urbánne jadro • stredné pásmo - okružné pásmo urbanizovaného územia a rozvojové územie • vonkajšie pásmo - extravilánové územie a v rámci nich využitie základných prvkov priestorového systému zelene , ktorými sú • zelené kliny • rozvojové osi • radiálne osi • okružné prepojenia a spojovacie uzly

Ochrana zelene	V návrhovom období do roku 2025 vytvorenie nových verejných parkov • v lokalite bývalého areálu ZAaRES-u – pod Belvederom • Urpín • Kalvária • pri mŕtvom ramene ľavého brehu Hrona
	Vo výhľadovom období po roku 2025 vytvorenie nového verejného parku v závere založenej hlavnej kompozičnej osi sídliska pred Stanicou (Tr. SNP) za bývalou budovou štatistiky
	V návrhovom období do roku 2025 dotvorenie parkov okružného pásma, ktorými sú najmä • park THK dotvárajúci funkčno-kompozičnú štruktúru celomestského športovo-rekreačného centra Štiavničky a športového centra UMB • park pred krematóriom v Kremničke
	V návrhovom období do roku 2025 realizácia parkových úprav v priestoroch • Pršianska terasa • Stráže • nástup zo sídliska Fončorda do rekreačného územia Suchý vrch pri potoku Udurná, v návrhovom období po r. 2025 aj v priestore Bánoša
	Do r. 2025 s výhľadom po r. 2025 návrh doplnenia líniovej zelene (charakteru promenády) s parkovými úpravami najmä v južnom a východnom rozvojovom priestore mesta pozdĺž rieky Hron, ale aj pozdĺž Tajovského potoka a potoka Bystrica
	Redukcia plochy záhradkárskych osád na území mesta v zmysle schválených ZaD ÚPN-A
	Návrh sústavného doplňovania jestvujúcich a budovania nových pásov ochrannej zelene po obvodoch výrobných zón a areálov, ako aj zvýšenia podielu zelene vo vnútri týchto areálov
	Návrh rozšírenia lesoparku v lokalitách Laskomer, Suchý vrch, Lišná skala a Králiky do r. 2025, po r. 2025 aj v lokalite Sásová
	Návrh rozšírenia prímestského lesa v lokalitách Stará Kopa a Okrúhle do r. 2025, po r. 2025 aj v lokalite Vlčinec.
	Návrh prepojenia zelených masívov v okolí Banskej Bystrice zelenými pásmi s rekreačno-oddychovou funkciou pozdĺž Hrona, Tajovského potoka, Harmaneckého potoka / Bystrice, Malachovského potoka, Udurnej a čiastočne aj Nemčianskeho potoka
	Návrh vybudovania botanickej záhrady s regionálnou pôsobnosťou

* *Zníženie negatívnych vplyvov dopravy na životné prostredie v riešení je založené najmä na nasledovných faktoroch:*

- *vychýlenie tranzitnej dopravy zo zastavaného územia mesta,*
- *skrátenie dĺžky jázd, a tým prepravnej práce, organizáciou dopravnej práce na komunikačnej kostre mesta,*
- *zvýšenie plynulosti dopravného pohybu so znížením dopravných kongescií,*
- *vytvorenie systému cyklistických a peších trás s následnou možnosťou zvýšenia podielu tejto dopravy (zníženie negatívneho vplyvu IAD),*
- *zlepšenie dopravnej obsluhy mesta prostredníctvom rozšírenia siete MHD s následným predpokladom zvýšenia podielu hromadnej dopravy v deľbe dopravnej práce, a tým zníženia negatívneho vplyvu IAD,*
- *vytvorenie integrovaného systému prímestskej dopravy ako faktoru zníženia podielu IAD v deľbe dopravnej práce, a tým výrazné zníženie negatívneho vplyvu dopravy na životné prostredie.*

Celkove je možné konštatovať, že z environmentálneho hľadiska dôjde v prípade realizácie rozvoja a prijatia opatrení navrhovaných v ÚPN mesta k zlepšeniu kvality ovzdušia, povrchovej a podzemnej vody a kvality pôdy. Zníži sa riziko povodní. Zároveň dôjde napriek predpokladanému zvýšeniu intenzity dopravy k celkovému zníženiu hluku z cestnej i železničnej dopravy. Podrobným radónovým prieskumom a prijatím následných opatrení sa zníži radónové riziko, prakticky úplne bude eliminovaný zápach zo živočíšnej výroby. Na území mesta budú zlikvidované všetky bývalé skládky komunálneho odpadu. Chránené územia prírody, prvky ÚSES a ostatné ekologicky významné plochy budú dotknuté len v minimálnej miere nevyhnutnej pre realizáciu celomestsky dôležitých investícií. Vzrastie celková výmera vnútromestskej zelene i rekreačno-oddychových plôch v bezprostrednom okolí zastavaného územia.

B.19.2. Hodnotenie z hľadiska socio-ekonomických dôsledkov

ÚPN mesta navrhuje v záujme zlepšenia socio-ekonomických pomerov na území mesta Banská Bystrica nasledovné zmeny a opatrenia:

Demografické predpoklady	Návrh 81.450 obyvateľov v r. 2025 podľa výpočtov vychádzajúcich z Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025 (ŠÚ SR v spolupráci s VDC pri INFOSTAT-e, r.2008) – s navrhovanými plochami bývania pre 94.597 obyvateľov
	Predpoklad • výrazného znižovania podielu najmladšieho obyvateľstva, t.j. 0-14 ročných osôb zo 16,3 % v roku 2001 na 11,5 % v r.2025 • prakticky stagnácie produktívnej zložky obyvateľstva (65,4 % v roku 2001 – 65,8 % v roku 2025) • zvyšovania podielu poproduktívnej zložky obyvateľstva z 18,3 % v roku 2001 na 22,7 % v r. 2025
	Predpoklad zachovania počtu ekonomicky aktívnych osôb na území mesta v r. 2025 cca na úrovni roku 2001 pri počte 81.450 obyvateľov (cca 44 tis. EAO), pri počte do 100.000 obyvateľov zvýšenie počtu EAO na cca 54.000
	Pre počet do 100.000 obyvateľov predpoklad rozšírenia pracovných príležitostí k r. 2025 o cca 10.000, z toho cca 2-3 tisíc v sekundárnej sfére a 7-8 tisíc v terciárnej sfére.
	Predpoklad 59.900 pracovných príležitostí v meste Banská Bystrica v r. 2025 (pri počte do 100.000 obyvateľov)
Sociálna infraštruktúra	Predpoklad odpadu bytov v Banskej Bystrici do roku 2025 v rozsahu 1.360 b.j.
	Predpoklad zastúpenia HBV (bytové a polyfunkčné domy) a IBV (rodinné domy) v novej výstavbe bytov v pomere cca 3:1
	Predpoklad obložnosti bytov k r. 2025 - 2,50 obyv./byt
	Pre počet obyvateľov do 100.000 (reálne podľa návrhu ÚPN – 94.597) návrh novej bytovej výstavby v rozsahu 9.815 b. j., z toho v HBV (bytové a polyfunkčné domy) 7.496 b. j., v IBV (rodinné domy) 2.319 b. j.
	Predpoklad stagnácie alebo úbytku miest v MŠ a ZŠ (pre počet do 100.000 obyv. návrh nových objektov v oblastiach sústredenej výstavby bytov - najmä v ČM IX Radvaň, ČM I Banská Bystrica, ČM XI Rudlová, vo výhľade aj ČM II Iliaš)
	Predpoklad kapacitnej stagnácie stredného školstva za súčasných racionalizačných opatrení (zlučovanie škôl, zmena druhu)
	Návrh využitia bývalých výrobných objektov v centrálnej časti mesta na saturovanie nárokov špecifického stredného školstva (konzervatórium)
	Návrh vzniku nového väčšieho SOU v súvislosti s oživením výroby (priemyselný a technologický park Majer – Šalková).
	Vybudovanie hlavného centra Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici v priestoroch Podlavickej cesty v okolí Tajovského ulice v ČM I Banská Bystrica
	Vytvorenie ďalšieho uceleného vysokoškolského komplexu na Jesenskom vŕšku, Strážach a Ružovej ulici v ČM I Banská Bystrica a ĆM XII – Sásová (ako rozvojovej fázy jednopólového univerzitného centra)
	Návrh dobudovania súčasného areálu Akadémie umení a využitia bývalého areálu ASR v ČM V Kráľová pre potreby detašovaných pracovísk SZU v Bratislave, resp. iných vysokých škôl podľa aktuálnej potreby
	Návrh rozvoja predovšetkým súčasných väčších areálov zdravotníctva a zabezpečenia základnej zdravotnej starostlivosti v podobe zdravotných stredísk rozložených rovnomerne na celom území mesta pri zohľadnení navrhovanej bytovej výstavby
	Návrh podstatného rozvoja sociálneho vybavenia súvisiaceho s nárastom poproduktívnej zložky obyvateľstva (domy dôchodcov, stanice opatrovateľskej služby), ako aj vybavenia pre sociálne odkázaných a neprispôsobivých obyvateľov v produktívnom (zariadenie chráneného bývania, domov osamelých rodičov, útulky, krízové strediská, resocializačné a rehabilitačné strediská) i predproduktívnom veku (detské domovy, zariadenia pestúnskej starostlivosti)
	Návrh výstavby areálu PKO pri Hrone na Mičinskej ceste na ploche súčasného parkoviska
	Návrh nových zariadení kultúry na základnom až obvodovom stupni v obytnom území so sústredenou súčasnou alebo navrhovanou obytnou zástavbou
Sociálna infraštruktúra	Návrh nových zariadení kultúry na celomestskom stupni (napr. Europa shopping centre, areál Pamätníka SNP a Štefánikovo nábrežie, areál Medený hámor, resp. využitie ďalších pamiatkových objektov)
	Návrh nových cirkevných zariadení (kostoly, hospic)
	Návrh sústreďovania občianskeho vybavenia komerčného charakteru najmä do polyfunkčných mestských blokov v priestore mestského centra, resp. do priestorov vymedzených sekundárnych a nižších mestských centier v navrhovanej hierarchii (v súvislosti s novou výstavbou alebo v prirodzených historických centrách jednotlivých mestských častí)

Sociálna infraštruktúra	Výhľadový návrh výstavného areálu nadregionálneho až celoštátneho/medzinárodného významu v areáli bývalej Smrečiny
	Návrh rozšírenia priestorov pre pochovávanie v komplexe Urnového hája a Centrálneho cintorína v ČM VI Kremnička
	Návrh zachovania pietneho charakteru ostatných cintorínov s vedľajšou funkciou verejnej zelene so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom
Rekreácia a šport	Návrh dobudovania komplexného strediska cestovného ruchu Králiky (rekonštrukcia jestvujúcich a výstavba nových zariadení) a jeho prepojenia so strediskom turizmu Skalka v Kremnických vrchoch
	Návrh vybudovania nových zariadení rekreácie a športu v záujme saturácie nárokov obyvateľov mesta v návrhovom období (2-3 viacúčelové ihriská, 3-4 areály tenisových ihrísk vrátane 1 tenisového štadióna, 2-3 telocvične pre verejnosť, 2-3 športové haly, 1 kolkárenská závodná hala a 2-3 menšie kolkárne, 1 otvorené kúpalisko, 1-2 kryté plavárne, 1 centrálna otvorená ľadová plocha a viaceré menšie v obytných súboroch, rekonštrukcia súčasného zimného štadióna na viacúčelovú halu, 1 nový centrálny zimný štadión s tribúnami, golfový areál v lokalite Mútno, vodácka základňa na Hrone v ČM XV Šalková, sieť cykloturistických a peších turistických trás)
	Návrh dobudovania jestvujúceho lyžiarskeho areálu zdravia, rozšírenia jestvujúceho športovo-rekreačného areálu Pod Suchým vrchom na úroveň základne/strediska turizmu a areálu Stará kopa - Hlinište pri Šalkovej
	Návrh rozšírenia športového areálu v Rudlovej (na Bánoši), obnovy a funkčnej zmeny športového areálu Žltý piesok na Uhlisku, prebudovania bývalého areálu panelárne v ČM VII Majer na zariadenia športovo-relaxačné a oddychové, ako aj mnohých ďalších
	Návrh menších športovo-rekreačných areálov aj so širšou voľnočasovou náplňou vo väzbe na OS v ČM I Banská Bystrica, VIII Podlavice, IX Radvaň, XI. Rudlová a XII. Sásová.
	Návrh prebudovania a využitia viacerých športových areálov v rámci základných a stredných škôl pre širokú verejnosť
	Návrh vybudovania nových ubytovacích kapacít do celkového počtu 1.800 lôžok
Výroba	Návrh zabezpečenia plôch pre cca 4.850 nových pracovných príležitostí do r. 2015 súvisiacich s prechodným nárastom ekonomicky aktívnych osôb
	Z hľadiska nárokovaného rozvoja mesta do 100.000 obyvateľov návrh zabezpečenia plôch pre cca 10.000 nových pracovných príležitostí do r.2025
	Návrh úplného využitia plôch Priemyselného a technologického parku Majer – Šalková (cca 70 ha), ako aj čiastočného zvyšovania intenzity pracovných príležitostí v ostatných využívaných výrobných areáloch – predpoklad vytvárania ďalších výrobných plôch výhradne vo vyčlenených priestoroch centra banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia
	Návrh prednostného rozvoja plôch výroby intenzifikáciou využitia areálu bývalej cementárne s čiastočným rozšírením plôch
	Návrh výstavby Priemyselného parku Majer – Šalková (s prvkami vedecko-technologického parku a orientáciou na sofistikovanú výrobu a high-tech bez nepriaznivých vplyvov na životné prostredie)
	Návrh postupného obmedzovania výrobných funkcií v súčasných polyfunkčných zónach výroby a občianskeho vybavenia
	Návrh zrušenia výrobných funkcií v niektorých súčasných areáloch s priamou nadväznosťou na obytné a vybavenostné funkcie (bývalá Slovenka), resp. ich postupného obmedzovania (bývalý Dunajškrob Fatra, Slovenská zápalkáreň).
	Návrh postupnej zmeny funkcie niektorých súčasných alebo bývalých areálov poľnohospodárskych družstiev na výrobu a výrobné služby v kombinácii s občianskym vybavením lokálneho významu, resp. ich premeny na agroturistické alebo rekreačné zariadenia

Zo socio-ekonomického hľadiska dôjde v prípade realizácie rozvoja a prijatia opatrení navrhovaných v ÚPN mesta

- k celkovému miernemu poklesu obyvateľstva mesta zo súčasných (31.12.2004) 81.704 obyv. na 81.450 obyv. k r. 2025 s možnosťou progresívneho rozvoja až do 100.000 obyvateľov,
- k orientácii rozvoja na ďalšiu priestorovú expanziu v rámci územia mesta pri dodržaní najmä ekologických limitov rozvoja, ale aj rozvoj kvalitatívny zabezpečujúci zásadný nárast kvality všetkých oblastí života mesta pre jeho obyvateľov.

Celkove je možné konštatovať, že ÚPN mesta na základe predpokladaného vývoja obyvateľstva primerane rieši rozvoj bytovej výstavby, potrebných kapacít školstva, zdravotníctva, sociálnej starostlivosti, kultúry a osvety, obchodu a služieb, rekreácie a športu, ako aj zodpovedajúceho technického vybavenia, pre lokalizáciu ktorých v rámci urbanistickej

koncepcie vytvára dostatočný priestor a prispieva tým k uvažovanému rastu obyvateľstva mesta.

ÚPN mesta takisto vytvára návrhom lokalizácie nových výrobných alebo výrobno-obslužných plôch predpoklad pre vznik nových pracovných príležitostí na území mesta, čo je jeden z hlavných predpokladov rastu obyvateľstva mesta prirodzeným spôsobom aj migráciou. K vzniku nových pracovných príležitostí prispeje v prípade realizácie aj novo navrhovaný spôsob napojenia územia mesta na nadradenú cestnú sieť SR.

Spolu s rozvojom nových výrobných alebo výrobno-obslužných plôch uvažuje ÚPN mesta s postupným nahrádzaním pôvodných výrobných plôch v centrálnom priestore mesta plochami občianskeho vybavenia, čo znovu prispeje k vyššej atraktivite Banskej Bystrice ako dobrého miesta pre bývanie a prácu.

B.19.3. Hodnotenie z hľadiska územno-technických dôsledkov

ÚPN mesta na zlepšenie fungovania organizmu mesta z územno-technického hľadiska navrhuje najmä nasledovné:

Všeobecne	Návrh prednostného využitia príp. intenzifikácie existujúcich voľných plôch v rámci zastavaného územia
	Absorbovanie všetkých doterajších rozvojových zámerov vyjadrených v platnom ÚPN-A Banská Bystrica, ktoré nie sú v rozpore s novou koncepciou rozvoja
	Zapracovanie schválenej ÚPD na území mesta (najmä schválených zmien a doplnkov k ÚPN-A Banská Bystrica a zmien a doplnkov k ÚPN CMZ Banská Bystrica), ako aj ďalších vypracovaných ÚPD a ÚPP
	Vytypovanie možností intenzifikácie plôch jestvujúcich bytových a polyfunkčných domov (dostavba, nadstavby a pod.) a rodinných domov (dostavba, prístavby, nadstavby a pod.)
	Založenie návrhu celkovej urbanistickej koncepcie rozvoja mesta najmä na reálnych prognózach vývoja obyvateľstva, hospodárstva, dopravy a technickej infraštruktúry, sociálnej i kultúrnej sféry, ako aj na reálnych predpokladoch ochrany a tvorby životného prostredia s ohľadom na predpokladanú náročnosť investícií v návrhovom období, avšak so zameraním sa na riešenie ideálneho fungovania mestského organizmu v rámci jeho celkového disponibilného potenciálu, so zohľadnením aj niektorých z dnešného pohľadu zdanlivo „nereálnych“ zámerov v území, vyžadujúcich vyššie investície vo väčšom časovom rozpätí
Širšie vzťahy	Zohľadnenie požiadaviek na územný rozvoj mesta a regulatívov jeho rozvoja vyplývajúcich zo záväznej časti KURS 2001 v zodpovedajúcej miere (okrem novo navrhovaných riešení nadradenej cestnej infraštruktúry)
	Zohľadnenie požiadaviek na územný rozvoj mesta a regulatívov jeho rozvoja vyplývajúcich zo záväznej časti Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrického kraja v znení aktuálnych zmien a doplnkov v zodpovedajúcej miere
	Návrh rýchlostnej cesty R1 v trase uvažovanej v ÚPN VÚC Banskobystrický kraj v smere na Hiadeľské sedlo a Ružomberok
	Akceptácia základných princípov formovania ťažiskového priestoru mestského regiónu Banská Bystrica – Sliač – Zvolen v rámci centra banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia
Záujmové územie	Zohľadnenie schválených ÚPN okolitých obcí ich priemetom do výkresu záujmového územia, ako aj zapracovanie pripomienok týchto obcí ku konceptu ÚPN mesta
	Vytypovanie obcí v záujmovom území a lokalít na ich územiach nárokovaných z hľadiska saturácie nárokov obyvateľov mesta Banská Bystrica na rekreáciu a oddych
	Návrh dopravného napojenia obcí a dôležitých lokalít v záujmovom území so zvláštnym dôrazom na spojenie mesta s letiskom Sliač Návrh urbanistického prepojenia mestskej štruktúry na záujmový priestor s dôrazom na funkčné, dopravné a priestorové rozvinutie vzťahov medzi mestom a perspektívne uvažovaným regionálnym centrom Banská Bystrica - Sliač - Zvolen
Územie mesta	Návrh formovania Banskej Bystrice ako výhľadovej súčasti banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia, ktoré bude využívať svoje ľudské, materiálne, prírodné a ekonomické zdroje na zvýšenie kvality života svojich občanov a bude pôsobiť ako nástupné centrum cestovného ruchu, centrum školstva, administratívy, podnikania, investovania a hospodárskeho rozvoja
	Zohľadnenie postavenia mesta ako centra banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia najvyššej - prvej úrovne (aglomerácia najvyššieho celoštátneho a medzinárodného významu)

Územie mesta	Zohľadnenie postavenia Banskej Bystrice ako mesta ležiaceho na križovatke 3 významných rozvojových osí, a to zvolensko-turčianskej rozvojovej osi 1. stupňa Zvolen – Banská Bystrica – Turčianske Teplice – Martin (v úseku Banská Bystrica – Turčianske Teplice ako komunikačno-sídelnej osi) so vzťahom na MR, PR a ČR, hornopohronskej rozvojovej osi 2. stupňa Banská Bystrica – Brezno – Heľpa a starohorskej rozvojovej osi 3.stupňa: Banská Bystrica – Staré Hory
	Zohľadnenie lokalizácie mesta na alternatívnej trase doplnkového koridoru TINA
	Návrh rozvoja mesta ako súčasti rovnomerne rozloženého systému osídlenia miest v strednej časti SR (s prepojením žilinsko-martinského, banskobystricko-zvolenského a lučenecko-rimavskosobotského ťažiska osídlenia) s cieľom vytvoriť v tomto priestore rozvojové homogénne a medzinárodne konkurenčné sídelné prostredie
	Návrh rozvoja mesta ako súčasti efektívne fungujúcej a funkčne komplexnej aglomerácie miest a obcí, ktorá bude plniť funkciu akcelerátorov všeobecného rozvoja a rozvíjať sa na základe partnerských vzťahov medzi jednotlivými mestami, ako aj medzi mestami a ich zázemím – vidieckym priestorom
	Návrh výhľadového rozvoja mesta (a jeho záujmového územia) v kontinuite s rozvojom banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia ako jeho severného pólu, a v regióne aj rozvoja súmestia Banská Bystrica – Sliač – Zvolen
	Zohľadnenie postavenia mesta v rámci súmestia ako centra predovšetkým terciárnych a kvartérnych aktivít regionálneho až celoštátneho významu (so súčasným predpokladom zabezpečenia doplnkových aktivít: priméru v záujmovom území a okrajovom území regionálneho centra, sekundéru a terciéru, čiastočne aj kvartéru, najmä v aglomerácii Zvolen, ako aj špecializovaných terciérnych funkcií v priestore Sliača a Kováčovej),
	Zohľadnenie postavenia mesta ako centra turizmu medzinárodného významu
	Návrh zvyšovania kvality dopravných spojení v smere medzinárodných a celoštátnych urbanizačných osí s podporou hromadnej dopravy osôb a ekologicky vhodnej prepravy nákladov (najmä v severo-južnom smere)
	Zohľadnenie navrhovaného dobudovania trás a zariadení systémov technickej infraštruktúry medzinárodného a celoštátneho významu
	Návrh funkčnej a dopravnej štruktúry mesta s dôrazom na ich priestorovo kompozičné uplatnenie v urbanistickom výraze mestského organizmu
Bývanie	Vytypovanie možností intenzifikácie plôch jestvujúcich bytových a polyfunkčných domov (dostavba, nadstavby a pod.) a rodinných domov (dostavba, prístavby, nadstavby a pod.)
	Pri návrhu nových plôch bývania prednostné využitie plôch schválených na výstavbu zmenami a doplnkami k doterajšiemu ÚPN-A, ÚPN CMZ, resp. k iným schváleným ÚPD, snaha o kompaktnú zástavbu (aj u územne izolovaných častí mesta), prednostné využívanie plôch, na ktorých alebo v tesnej blízkosti ktorých je vybudovaná technická infraštruktúra, využitie drobných prieluk v jestvujúcej zástavbe ako prirodzenej územnej rezervy pre výstavbu, prednostné využívanie pozemkov v súčasne vymedzenom zastavanom území mesta a posúdenie vhodnosti uvažovaných plôch podľa Schémy vymedzenia limitov pre rozvoj vybraných základných urbanistických funkcií (KEP)
	Návrh primárneho rozvoja bývania do roku 2025 pre počet do 100.000 obyvateľov v rámci návrhu v okružnom pásme intenzívne urbanizovaného územia s prevládajúcimi funkciami bývania rozloženého okolo urbánneho jadra mesta v priestoroch Pršianskej terasy, Pod Suchým vrchom, Fončordy, Skubína, Podlavíc, Graniara, Slnečných strání, Jesenského vŕšku, Sásovej, Rudlovej a Bánoša. Návrh rozvoja funkcie bývania vo forme podpornej rozvojovej osi mesta v ČM VI Kremnička a X Rakytovce
	Návrh sekundárneho rozvoja bývania do roku 2025 v rámci návrhu jednak v centrálnych priestoroch mesta, jednak v rozptýlených lokalitách.
	Návrh výhľadového rozvoja bývania do roku 2050 ako možnosti perspektívneho dotvorenia funkčných štruktúr v hlavných rozvojových osiach mesta funkciou bývania, a to najmä v nadväznom priestore ČM II Iliaš
Občianske vybavenie	Stanovenie základných uzlov a línií rozvoja občianskeho vybavenia pozdĺž vybraných mestských dopravných osí, s rešpektovaním duality mestského centra Staré centrum (PR) – Nové centrum (Trosky)
	Návrh primárneho rozvoja občianskeho vybavenia do roku 2025 v rámci návrhu • v urbánnom jadre mesta funkčno-priestorovou prestavbou a dostavbou/ kompletizáciou centrálnych priestorov mesta (CMZ), • dotváraním a kompletizáciou vybavenostných radiál, hlavných kompozičných osí, verejných priestranstiev a promenádnych priestorov. Návrh primárneho formovania urbanistického výrazu južnej rozvojovej osi mesta občianskym vybavením ako prioritnou funkciou na území ČM V Kráľová, VI Kremnička a X Rakytovce a obdobne primárneho rozvoja občianskeho vybavenia v priestoroch medzi urbánnym jadrom mesta a ČM XV Šalková v rámci rozvojového systému východnej osi mesta.
	Návrh sekundárneho rozvoja občianskeho vybavenia do roku 2025 v okružnom pásme jeho intenzívne urbanizovaného územia kompletizáciou funkcie bývania občianskym vybavením v súčasných aj navrhovaných zónach bývania.

Občianske vybavenie	Návrh primárneho rozvoja občianskeho vybavenia do roku 2050 funkčno-priestorovým pretvorením územia východnej časti urbánneho jadra mesta (územie bývalej Smrečiny, Technických služieb a Fatry) z funkcie priemyselnej výroby, výrobných služieb a skladov na mestské vybavenie a obdobne návrh výhľadovej prestavby časti územia ČM V Kráľová pri mimoúrovňovej križovatke Kremnička.
	Návrh sekundárneho rozvoja občianskeho vybavenia do roku 2050 podmienený predpokladanou potrebou kompletizácie navrhnutého obytného útvaru v ČM II Iliaš
	Návrh primárneho rozvoja športu a rekreácie do roku 2025 v rámci návrhu v dvoch úrovniach priestorovej lokalizácie a to: • v rámci funkčno-priestorového členenia územia mesta, • lokalizáciou formou rozptýlenej štruktúry na území jednotlivých častí lesoparku, prímestských lesov a mestských lesov na území Banskej Bystrice. Návrh sústredenia športu a rekreácie v rámci primárneho rozvoja na celomestský športovo-rekreačný areál Štiavničky, športový areál UMB, športový areál Bánoš a priestor strediska CR Králiky.
	Návrh sekundárneho rozvoja športu a rekreácie do roku v rámci menších športových a rekreačných areálov v urbánnom jadre, okružnom pásme intenzívne urbanizovaného územia a v extravilánovom území mesta.
	Návrh sústredenia primárneho rozvoja športu a rekreácie do roku 2025 na funkčnú revitalizáciu časti územia bývalého cementárenského lomu v Kostiviarskej na športové centrum.
	Návrh sekundárneho rozvoja športu a rekreácie do roku 2050 kompletizáciou športového a rekreačného vybavenia v rámci funkčnej štruktúry obytného útvaru v ČM II Iliaš.
Zeleň	Návrh primárneho rozvoja zelene do roku 2025 rozvojom územno-krajinných prvkov zelene, a to najmä lesoparku, jeho rozširovaním v priestoroch Lišná skala, Suchý vrch (západným smerom), Laskomer (severným smerom) a Králiky, ako aj návrh rozširovania prímestských lesov v priestore Urpína južným aj východným smerom.
	Návrh primárneho rozvoja zelene aj v podobe rozsiahlejších parkových priestorov na území Urpína, biokoridoru Hrona od ČM V Kráľová po ČM X Rakytovce, výhľadovo aj v priestore Bánoša s doplnením ďalších verejných parkov a priestorov s parkovými úpravami: park Pršianska terasa, parkové úpravy pri Udurne, parkové úpravy pri Tajovskom potoku, park na Námestí generála Ludvíka Svobodu a park pri Rybníku na Hrone.
	Návrh sekundárneho rozvoja zelene do roku 2025 na plochách, ktoré v zmysle regulatívov tvoria komplementárnu zeleň okolo vodných tokov s rekreačnou funkciou, ako aj v podobe zelene s funkciou ochrannou a izolačnou.
	Návrh primárneho rozvoja zelene do roku 2050 rozširovaním prímestských lesov v ČM XV Šalková a vytvorením nového parku v rámci uvažovanej prestavby územia vo východnej časti urbánneho jadra mesta.
Výroba	Návrh primárneho rozvoja plôch výroby východným smerom na území Priemyselného a technologického parku Majer – Šalková s jeho postupnou premenou na vedecko-technologický park, a v kooperácii s priemyselnou zónou Slovenská Ľupča , ako aj
	Návrh primárneho rozvoja plôch výroby východným smerom intenzifikáciou využitia areálu bývalej Stredoslovenskej cementárne
	Návrh výhľadového prechodu výrobných funkcií do priestoru centra banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia
	Návrh postupného obmedzovania výrobných funkcií v niektorých súčasných areáloch s priamou nadväznosťou na obytné a vybavenostné funkcie
	Návrh úplného zrušenia výrobných funkcií v niektorých súčasných areáloch s priamou nadväznosťou na obytné a vybavenostné funkcie
	Návrh postupnej zmeny funkcie niektorých súčasných alebo bývalých areálov poľnohospodárskych družstiev na funkciu výroby a výrobných služieb lokálneho významu
	Návrh postupného obmedzovania výrobných funkcií v polyfunkčných zónach výroby a občianskeho vybavenia východne od cesty I/66 (ČM V Kráľová, VI Kremnička, X Rakytovce)
	Návrh primárneho rozvoja výroby do roku 2025 na východnej rozvojovej osi mesta ako prioritnej rozvojovej funkcie východnej časti ČM VII Majer, v západnej časti ČM XV Šalková a na území bývalej cementárne, ako aj nadväzujúceho rozvoja komplementárneho vybavenia súvisiaceho s perspektívnym kompletizáciou priemyselného a technologického parku zariadeniami výskumného centra
	Návrh sekundárneho rozvoja výroby do roku 2025 zameraného na reanimáciu, resp. prestavbu areálov poľnohospodárskych družstiev v Podlaviciach a Skubíne na funkcie polyfunkčných služieb a občianskeho vybavenia, ako aj na perspektívne využitie ostatných poľnohospodárskych areálov na agroturistické, resp. rekreačné účely
	S ďalším rozvojom výroby po r. 2025 už ÚPN mesta na jeho území nepočíta, nakoľko s touto funkciou už uvažuje len v rámci plôch centra banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia na území medzi Banskou Bystricou a Zvolenom

Doprava	Návrh zásad (usporiadania) integrovaného systému rýchlej regionálnej dopravy v rámci budúceho centra banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia s akcentom napojenia letiska Sliač
	Návrh základného pripojenia mesta Banská Bystrica na nadradenú cestnú sieť rýchlostnou cestou R1 zabezpečujúcou pripojenie na diaľnicu D1 a hlavné mesto SR Bratislavu, neskôr aj na Ružomberok a diaľnicu D1 v severnej časti SR
	Návrh výhľadového obchvatového systému zo západnej strany mesta Banská Bystrica (od hranice územia mesta s územím obce Badín) v smere na Turček a Dolnú Štubňu
	Návrh výhľadového obchvatového systému mimo zastavané územie mesta, a to od pripojenia pri Badíne prevažne tunelom na východ s vyústením pri Šalkovej, s napojením na trasu rýchlostnej cesty R1 západne od Slovenskej Ľupče a s pokračovaním v jej pôvodne navrhovanom koridore
	Návrh základného komunikačného systému mesta ako radiálno-okružného, tvoreného vonkajším a vnútorným mestským okruhom a doplneného rekreačným okruhom a radiálami v trasách ciest I., II. a III. triedy
	Návrh súčasnej trasy cesty I/66 (Štadlerovo nábrežie, Štefánikovo nábrežie a časť Stavebnej ulice) po vybudovaní severného obchvatu (rýchlostnej cesty R1) ako cesty I. triedy regionálneho významu s ponechaním vo funkčnej triede B1
	Návrh zachovania terajšej trasy cesty I/59 v severojužnom prieťahu mestom len ako mestskej komunikácie, resp. v pokračovaní v smere na Donovaly len ako regionálnej komunikácie s primárnym rekreačným významom
	Návrh zdvojkoľajnenia trate č. 170 v úseku Zvolen – Banská Bystrica s rezervovaním koridoru, umožňujúceho dobudovanie druhej koľaje a vo výhľade aj s elektrifikáciou trate č. 170 z Banskej Bystrice do Turčianskych Teplíc, resp. s modernizáciou trate č. 172 Banská Bystrica – Červená Skala
	Návrh vybudovania novej železničnej stanice Radvaň, novej železničnej zastávky Banská Bystrica – mesto a novej železničnej zastávky v dotyku s lokalitou priemyselného a technologického parku Majer - Šalková
	Návrh výhľadového trasovania železničnej trate od železničnej stanice Radvaň po stanicu Banská Bystrica – mesto tunelom popod Urpín
	Návrh zabezpečenia leteckej dopravy pre mesto najmä prostredníctvom letiska Sliač s navrhovaným predĺžením vzletovej a pristávacej dráhy a vybudovaním objektov pre civilnú leteckú prevádzku, výhľadovo aj s dobudovaním ďalšej súbežnej VPD
	Riešenie integrovaného systému prímestskej dopravy uvažuje so železničným prepojením Banskej Bystrice so Zvolenom ako základom tohto systému
	Návrh usporiadania statickej dopravy najmä budovaním hromadných podzemných a nadzemných garáží, resp. podstavaných garáží, a plôch sústredeného parkovania na povrchu pre navrhnutý počet bytov v bytových a polyfunkčných domoch
	Návrh dopravnej obsluhy MHD (autobusová a trolejbusová doprava) najmä dobudovaním mestskej autobusovej stanice a návrhom nových trás MHD zabezpečujúcich prístupnosť novo navrhovaných funkčných plôch mesta
	Návrh rozšírenia pešej zóny, ako aj kompletizácie základných peších a cyklistických ťahov na území mesta
Technické vybavenie	Návrh potrebných línií a zariadení prívodu a distribúcie pitnej vody, ako aj saturovania potreby odvádzania odpadových vôd v závislosti na navrhovanom rozvoji základných mestotvorných funkčných plôch
	Návrh výhľadovej trasy prívodu DN 1000, 1200 Horehronského skupinového vodovodu z VN Hronček cez územie mesta a trasy prívodu DN 500 od distribučného vodojemu Sásová do distribučného vodojemu Badín
	V rámci riešenia odtokových pomerov návrh malých vodných nádrží na reguláciu prítoku povrchových vôd do verejnej kanalizácie mesta (MVN Havranské, Kremnička, Rakytovský potok, Laskomer, Udurna 1-3, poldre Grunty, Oremburská a Hlinisko, rybníky na potoku Kremnička)
	Návrh rozšírenia verejnej jednotnej kanalizácie mesta v lokalitách uvažovaného územného rozvoja, ktoré sa nachádza v území s vybudovanou jednotnou kanalizáciou, a návrh rozšírenia verejnej kanalizácie formou splaškovej kanalizácie v lokalitách uvažovaného územného rozvoja, ktoré sa nachádzajú mimo odkanalizovaného územia existujúcej verejnej kanalizácie, resp. v blízkosti zastavaného územia so splaškovou kanalizáciou
	Návrh výhľadovej MVN Stráž ako súčasti ochrany územia pred povodňami
	Návrh výstaby MVE na Hrone v lokalitách Šalková, Iliaš a Vlkanová
	Návrh potrebných línií a zariadení prívodu energií (elektrická energia, plyn a teplo) v závislosti na navrhovanom rozvoji základných mestotvorných funkčných plôch
	Vytvorenie územnej rezervy pre trasu plánovaného 2 x 400 kV ZVN vedenia PVE Ipeľ – Medzibrod – Horná Ždaňa
	Návrh vymiestnenia 110/22 kV transformovne Bánoš zo súčasnej lokality do priestoru severne od obchvatu cesty I/66 a s tým súvisiacich preložiek vzdušných 110 kV, ako aj vzdušných a káblových 22

	k V vedení.	
Technické vybavenie	V súvislosti s tým návrh dostavby vzdušnej linky č. 7762 od Rz Fončorda na dvojité vedenie 2 x110 kV až po oblasť Kačice	
	V súvislosti s tým návrh zrušenia časti súčasného zásobovacieho 110 kV vzdušného vedenia č. 7761 z Rz Fončorda (od oblasti Kačice) a jeho nahradenie zásobovacím 110 kV káblovým vedením, výhľadovo dvojitým vedením 2 x110 kV	
	Návrh vytvorenia 4 samostatných zón centrálneho zásobovania teplom s výrobou tepla s palivovou základňou zemný plyn diverzifikovanou obnoviteľnými energetickými zdrojmi (lesná štiepka).	
	Návrh výstavby nového tepelného zdroja s výkonom 35 MWt v priestoroch bývalej cementárne s kombinovanou výrobou elektriny a tepla na báze obnoviteľných energetických zdrojov (lesná štiepka) so stabilizáciou zemným plynom (záložný zdroj)	
	Návrh výstavby tepelného zdroja na biomasu v Teplárni Radvaň s výkonom do 10 MWt	
	Návrh výstavby plynovej kotolne v lokalite Graniar	
Záber PP a LP v doprac. návrhu	Trvalý záber pôdy celkom	3.027,8506 ha
	Trvalý záber poľnohospodárskej pôdy	1.156,2081 ha
	• z toho v zastavanom území	437,4722 ha
	• mimo zastavaného územia	718,7359 ha
	Záber nepoľnohospodárskej pôdy	1.871,6425 ha
	Trvalý záber lesnej pôdy	33,8600 ha
Záber PP a LP v doplnku doprac. návrhu	Trvalý záber pôdy celkom	36,7990 ha
	Trvalý záber poľnohospodárskej pôdy	6,4221 ha
	• z toho v zastavanom území	0,0000 ha
	• mimo zastavaného územia	6,4221 ha
	Záber nepoľnohospodárskej pôdy	30,3769 ha

Navrhované urbanistické riešenie je možné hodnotiť z hľadiska územno-technických súvislostí nasledovne:

- z hľadiska širších vzťahov dostatočne jasne zohľadňuje postavenie mesta Banská Bystrica v rámci SR, Banskobystrického samosprávneho kraja aj súmestia Banská Bystrica – Sliač – Zvolen v rámci baskobysricko-zvolenského ťažiska osídlenia v duchu nadradených ÚPD i doterajších riešení,
- z hľadiska záujmového územia vytvára jasné väzby mesta Banská Bystrica k okolitým obciam a definuje nároky mesta na územie týchto obcí z hľadiska vlastného rozvoja,
- z hľadiska rozvoja bývania
  - návrhom plôch novej bytovej výstavby (vrátane intenzifikácie jestvujúcich plôch) vytvára predpoklady pre realizáciu bytov potrebných pre nárast obyvateľov mesta v návrhovom období, resp. pre zlepšenie ich štandardu bývania,
- z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia mesta vytvára dostatočnú ponuku plôch pre
  - základné zariadenia komunálneho vybavenia areálového charakteru nadregionálneho, regionálneho, resp. celomestského významu (plochy pre orgány štátnej a miestnej správy, plochy pre kultúrne a školské zariadenia, väčšie športovo-rekreačné areály, shopping-centrá, a pod.),
  - niektoré zariadenia komunálneho vybavenia lokálneho charakteru, ktorých potreba vyplýva zo zabezpečenia základných nárokov obyvateľov v súvislosti s navrhovaným rozvojom bytovej výstavby, resp. nutnosťou saturácie doposiaľ neuspokojených nárokov bývajúceho obyvateľstva (najmä školské, zdravotnícke, sociálne a kultúrno-spoločenské zariadenia),
  - rekreačno-športové činnosti a oddych obyvateľov mesta i jeho zázemia, ako aj účastníkov širšieho cestovného ruchu,
  - nešpecifikované vybavenie komerčného charakteru (najmä obchody, služby, ubytovacie a stravovacie zariadenia)
- z hľadiska rozvoja rekreácie a športu navrhuje dostatočnú ponuku plôch pre uvažované plochy a zariadenia v zastavanom území mesta i mimo neho a stanovuje nároky na saturovanie potrieb obyvateľov Banskej Bystrice na rekreáciu v záujmovom území,
- z hľadiska rozvoja zelene rešpektuje jestvujúce a navrhuje nové plochy verejnej aj ostatnej zelene v zastavanom území mesta i mimo neho v záujme zabezpečenia

dostatočného množstva zelených plôch pre obyvateľov mesta podľa stanovených ukazovateľov,

- z hľadiska rozvoja výroby jednak vytvára dostatočnú ponuku plôch pre saturovanie potreby nárastu počtu pracovných príležitostí vo výrobe vzhľadom na uvažovaný nárast obyvateľstva, jednak navrhuje reštrukturalizáciu doterajších výrobných plôch v centrálnej časti mesta v záujme vytvorenia rozsiahlejších plôch pre nároky občianskeho vybavenia,
- z hľadiska rozvoja dopravy pre navrhovaný rozvoj mesta a jeho častí
  - zabezpečuje dostatočné dopravné napojenie územia mesta na okolité (záujmové) územie, v rámci ktorého
    - → pre priestor budúceho centra banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia stanovuje zásady integrovaného systému rýchlej regionálnej dopravy (založeného najmä na železničnom spojení Banskej Bystrice a Zvolena, ktorého vytvorenie by znamenalo väčší podiel hromadnej dopravy na deľbe dopravnej práce s pozitívnym vplyvom aj na životné prostredie a zároveň zlepšilo dostupnosť letiska Sliač z Banskej Bystrice,
  - rešpektuje založenú a schválenú navrhovanú dopravnú infraštruktúru mesta, ktorú rozvíja v záujme prepojenia novo navrhovaných funkčných plôch prostredníctvom vnútorného a vonkajšieho mestského okruhu, základných dopravných osí a mestských radiál, ako aj hierarchie mestských komunikácií (rýchlostných, zberných a obslužných), čím vytvára predpoklady pre racionálne prevádzkové vzťahy v meste, zlepšovanie dostupnosti zdrojov a cieľov dopravy v meste (napr. návrhom tunela pod Urpínom ako súčasti vonkajšieho mestského okruhu zlepšuje dostupnosť medzi západnou a východnou časťou mesta), ale aj odľahčenie dopravy vo vnútri okruhov,
  - zabezpečuje základné požiadavky na optimálnu prevádzku mesta minimalizovaním intenzity dopravy v centre mesta vytvorením radiálno-okružného komunikačného systému,
  - navrhuje potrebné mimoúrovňové a úrovňové riešenia križovatiek mestských komunikácií v záujme zlepšenia obsluhy územia, zvýšenia plynulosti dopravy, zníženia nehodovosti a lepšej dostupnosti v prípade havarijných situácií,
  - navrhuje základné plochy (prípadne aj zariadenia) statickej dopravy a rieši dopravnú obsluhu MHD rozšírením autobusových ale aj trolejbusových liniek (pozitívny vplyv, okrem zvýšenia podielu MHD na deľbe dopravnej práce, aj na životné prostredie mesta),
  - kompletizuje základné pešie a cyklistické ťahy, čím umožňuje zvýšenie podielu cyklistickej a pešej dopravy na deľbe dopravnej práce s dopadom na zníženie negatívnych vplyvov dopravy v meste,
- z hľadiska rozvoja technického vybavenia
  - navrhuje potrebné línie a zariadenia prívodu pitnej vody k novo navrhovaným funkčným plochám,
  - navrhuje spôsob odvádzania odpadových vôd,
  - stanovuje nároky na zásobovanie jednotlivých častí mesta energiami (elektrická energia, plyn a teplo) vzhľadom na novo navrhované funkčné plochy,
- z hľadiska záberov PP a LP stanovuje trvalý záber pôdy v zastavanom i mimo zastavaného územia, ktorý je nevyhnutný v záujme realizácie navrhovaného rozvoja mesta,
- z hľadiska riadenia rozvoja mesta delí súčasne aj perspektívne zastavané územie do tzv. mestských blokov, z ktorých každý je v záujme identifikovateľnosti jednoznačne určený súborom regulatívov.

Zoznam vybraných pojmov a skratiek použitých v textovej časti

AD	automobilová doprava
AGC	Európska dohoda o medzinárodných železničných magistrálach
AGR	dohoda o dôležitých európskych trasách cestnej dopravy
AGTC	Európska dohoda o najdôležitejších trasách medzinárodnej kombinovanej dopravy a súvisiacich objektoch
AO	Automobilové opravovne
AS	autobusová stanica
a.s.	akciová spoločnosť
ASR	Armáda Slovenskej republiky
ATS	automatická tlaková stanica
ATÚ	automatická telefónna ústredňa
BB	Banská Bystrica
BBSK	Banskobystrický samosprávny kraj
BD	bytový dom, bytové domy
BIVŠ	Bankovní institut vysoká škola
Bk	biokoridor
BO	bytový objekt
BPEJ	bonitovaná pôdno-ekologická jednotka
B.p.v.	balt(ský) po vyrovnaní (výškový systém používaný najmä v letectve vo viacerých krajinách, ktorého východiskovým bodom s nulovou nadmorskou výškou je nula stupnica vodočtu umiestneného na brehu Baltského mora v Kronštadte, neďaleko Petrohradu)
BRO	biologicky rozložiteľný odpad
A3, B1 - B3, C1 - C3	označenie funkčných tried cestných komunikácií podľa STN 73 6110 Projektovanie miestnych komunikácií
CADSES	Central European, Adriatic, Danubian, South Eastern Euroepan Space (program INTERREG IIIB - Stredoeurópsky, jadranský, podunajský a juhovýchodoeurópsky priestor)
CD	cenzová domácnosť
CMZ	centrálna mestská zóna
CR	cestovný ruch
CZT	centrálne zásobovanie teplom / centrálny zdroj tepla
ČM	časť mesta
ČOV	čistiareň odpadových vôd
ČR	Česká republika
ČS	čerpacia stanica
ČSPL	čerpacia stanica pohonných látok
D	označenie pre diaľnicu
DJ	detské jasle
DN	diameter nominal (menovitý priemer)
DOK	diaľkový optický kábel
DP	dobývací priestor
DSP	dokumentácia pre stavebné povolenie
DSS	domov sociálnych služieb
DTS	distribučná transformačná stanica

DÚR	dokumentácia pre územné rozhodnutie
DVDJ	distribučný vodojem
DVZ	doplňujúci vodárenský zdroj
E	označenie medzinárodných cestných trás
EAO	ekonomicky aktívne obyvateľstvo / obyvatelia / osoby
ECAV	Evanjelická cirkev ausburgského vyznania
EHS	Európske hospodárske spoločenstvo (po Maastrichtskej zmluve už len Európske spoločenstvo)
ELIS	Elektronická informačná služba Infostatu
EMEP	European Monitoring and Evaluation Programme (Kooperatívny program pre monitorovanie a hodnotenie diaľkového prenosu znečistenia v Európe)
EO	ekvivalentní obyvatelia
ESC	Europa Shopping Center
ESDP	European Spatial Development Perspective (Európska perspektíva priestorového rozvoja)
ESPON	Program ESPON (European Spatial Planning Observation Network) - Monitorovacia sieť pre európske územné plánovanie
EÚ	Európska únia
EVL	ekologicky významná lokalita
EVS	ekologicky významný segment
F.D.R.	Franklin Delano Roosevelt
FNsP	Fakultná nemocnica s poliklinikou
FUA	Functional Urban Areas (funkčné mestské územia)
HaZZ	Hasičský a záchranný zbor
HBÚ	Hlavný banský úrad
HBV	hromadná bytová výstavba (v podstate bytová výstavba formou bytových domov)
HDO	hromadné diaľkové ovládanie
HDV	hlavný distribučný vodojem
HSLT	hospodársky súbor lesných typov
HSV	Horehronský skupinový vodovod
HTS	hlavná telefónna stanica
CHA	chránený areál
CHKO	chránená krajinná oblasť
CHLÚ	chránené ložiskové územie
CHS	chránený strom / chránené stromy
CHSK	chemická spotreba kyslíka
CHÚ	chránené územie
CHVO	chránená vodohospodárska oblasť
CHVÚ	chránené vtáčie územie
I, II, III	označenie pre cesty I., II. a III. triedy
IBV	individuálna bytová výstavba (v podstate bytová výstavba prevažne formou rodinných domov)
IKŽ	Inšpektorát kúpeľov a žriediel (Ministerstva zdravotníctva SR)
ISDN	Integrated Services Digital Network (Digitálna sieť integrovaných služieb)
JPRL	jednotka priestorového rozlíšenia lesa
JRD	jednotné roľnícke družstvo (do r. 1990)

JÚBS	jednoduchý úkryt budovaný svojpomocne
JV	juhovýchod
KEP	krajinnoekologický plán
KOST	kompaktná odovzdávacia stanica tepla
KPÚ	Krajský pamiatkový úrad
KR	krajské riaditeľstvo
KSÚ	Krajský stavebný úrad (zrušený od 1.1.2013)
k.ú. / KÚ	katastrálne územie - priestorová jednotka, ktorú tvorí územne uzavretý a v katastri nehnuteľností spoločne evidovaný súbor pozemkov; súbor katastrálnych území pokrýva bez zvyšku celé územie štátu a nie je viazaný na osídlenie
KURS 2001	Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001
LC	lesný celok
LHC	lesný hospodársky celok
LHP	lesný hospodársky plán
LNN	ložisko nevyhradeného nerastu
LP	lesná pôda, lesný pozemok
LVS	lesný vegetačný stupeň
MHD	mestská hromadná doprava
MK	miestna komunikácia
MK SR	Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
ML	mestské lesy
m n.m.	nadmorská výška (počet metrov nad hladinou mora)
MO	kategória miestnych obslužných komunikácií
MO SR	Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
MPa	megapascal (= 1,000.000 pascalov, pričom 1 pascal {1 Pa} je tlak, ktorý vyvoláva sila 1 newtonu rovnomerne rozložená na rovinnej ploche s obsahom 1 m², kolmej k smeru sily)
MP SR	Ministerstvo priemyslu Slovenskej republiky
MPR	mestská pamiatková rezervácia (teraz len pamiatková rezervácia)
MR	Maďarská republika
MR	kategória miestnych rýchlostných komunikácií
MsO	miestna organizácia
MsÚ	mestský úrad
MsZ	mestské zastupiteľstvo
MŠ	materská škola
MTS	miestna telekomunikačná sieť
MÚSES	miestny územný systém ekologickej stability
MVE	malá vodná elektráreň
MVN	malá vodná nádrž
MZ	kategória miestnych zberných komunikácií
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NAPANT	Národný park Nízke Tatry
NATURA 2000	Sústava chránených území členských krajín Európskej únie
NEAP III	Národný environmentálny akčný program III
NEIS	Národný emisný inventarizačný systém
NEL	nepolárne extrahovateľné látky
NhNKP	nehnuteľná národná kultúrna pamiatka

NCH	náučný chodník
NKP	národná kultúrna pamiatka
NL	nebezpečné látky
NN	nízke napätie
NO	nebezpečný odpad
NP	národný park
NPP	národná prírodná pamiatka
NPR	národná prírodná rezervácia
NRBc	nadregionálne biocentrum
NV	nariadenie vlády
NTL	nízkotlaková (plynovodná) sieť
ObBÚ	Obvodný banský úrad
ObÚŽP	Obvodný úrad životného prostredia
OD	obchodný dom
OH	ochranná hrádza
OHDZ	ostatné hromadné dopravné zariadenia (napr. lanové dráhy)
OKEČ	odvetvová klasifikácia ekonomických činností
OP	ochranné pásmo
OR	okresné riaditeľstvo
OR SR	Obchodný register Slovenskej republiky
OS	obytný súbor
OS	odovzdávacia stanica (tepla)
OS SR	Ozbrojené sily Slovenskej repubiky
OSP	Okresný stavebný podnik (bývalý)
OV	občianske vybavenie
OV	odpadové vody
OZ	odštepný závod
PaR	prieskumy a rozbory
PD	polyfunkčný bytový dom, polyfunkčné bytové domy
PD	poľnohospodárske družstvo
PD	projektová dokumentácia
PHD	prímestská hromadná doprava
PHL	pohonné látky
PHSR	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
PK	plynová kotolňa
PKO	Park kultúry a oddychu
PlaNet CenSE	Projekt PlaNet CenSE (Planners Network for Central and South East Europe) - Sieť plánovačov strednej a juhovýchodnej Európy
PLZ	prírodný liečivý zdroj
PN	pressure nominal (menovitý tlak)
PO	pamiatkový objekt
PO	primárna oblasť
POH	program odpadového hospodárstva
PP	prírodná pamiatka
PP	poľnohospodárska pôda
PR	pamiatková rezervácia
PR	prírodná rezervácia
PR	Poľská republika

PSV	Pohronský skupinový vodovod
PÚ SR	Pamiatkový úrad Slovenskej republiky
PVE	prečerpávacia vodná elektráreň
PZ SR	Policajný zbor Slovenskej republiky
R	označenie pre rýchlostnú cestu
RBc	regionálne biocentrum
RBk	regionálny biokoridor
RCSI	regionálne centrum sieťovej infraštruktúry
RD	rodinný dom, rodinné domy
RD	roľnícke družstvo
REZZO	Register emisií a zdrojov znečistenia ovzdušia
RIS	rozvodové a istiace skrine
RISO	regionálny informačný systém o odpadoch
rkm	riečny kilometer - udáva kilometrickú vzdialenosť určitého miesta na vodnom toku od ústia tejto rieky alebo potoka do iného toku alebo vodnej plochy
RO	rozdeľovací objekt
RS I	obytný súbor Rudlová-Sásová I
RS II	obytný súbor Rudlová-Sásová II
RS	regulačná stanica (plynu)
RST	typ rozvádzača určený pre distribučné stĺpové a stožiarové trafostanice
RSÚ	vzdialená účastnícka jednotka digitálnej telefónnej ústredne
RUSA/RU-SA	Rudlová-Sásová
RÚSES	regionálny územný systém ekologickej stability
RVO	rozvod verejného osvetlenia
Rz	rozvodňa elektrického vedenia
SAD	Slovenská autobusová doprava
SAŽP	Slovenská agentúra životného prostredia
SBD	stavebné bytové družstvo
SC	sekundárne centrum
SČK	Slovenský Červený kríž
SED	Stredisko Evanjelickej diakonie
SHMÚ	Slovenský hydrometeorologický ústav
SHR	samostatne hospodáriaci roľník
SIŽP	Slovenská inšpekcia životného prostredia
SĽDB	Sčítanie ľudu, domov a bytov (1970, 1980, 1991)
SNMaV	Správa nehnuteľného majetku a výstavby (ASR)
SNR	Slovenská národná rada (v rokoch 1943-1992, nahradená bola Národnou radou Slovenskej republiky)
SO	sekundárna oblasť
SODB	Sčítanie obyvateľstva, domov a bytov (2001, 2011)
SOŠ	stredná odborná škola
SOU	stredné odborné učilište
SPhH	Správa povodia horného Hrona
SPŠ	Stredná priemyselná škola
SR	Slovenská republika
s.r.o./spol. s r.o.	spoločnosť s ručením obmedzeným
SRZ	Slovenský rybársky zväz

SSC	Slovenská správa ciest
SSE	Stredoslovenské elektrárne
SSR	Slovenská socialistická republika (1.1.1969 - 1.3.1990)
SsÚSCH	Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb
STK	stanica technickej kontroly
STL	strednotlaková (plynovodná) sieť
STN	Slovenská technická norma
STV	Slovenská televízia (teraz RTVS – Rozhlas a televízia Slovenska)
StVPS	Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť
STU-FA	Slovenská technická univerzita – Fakulta architektúry
SÚPS	Slovenský ústav pamiatkovej starostlivosti (1991-1994, predchodca dnešného Pamiatkového úradu Slovenskej republiky – PÚ SR)
SV	severovýchod
SVP	Slovenský vodohospodársky podnik
SVŠT	Slovenská vysoká škola technická (teraz Slovenská technická univerzita – STU)
SZ	severozápad
SZU	Slovenská zdravotnícka univerzita
ŠGÚDŠ	Štátny geologický ústav Dionýza Štúra
ŠK	športový klub
ŠMVO	štandardy minimálnej vybavenosti obcí
ŠOP SR	Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
š.p.	štátny podnik
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
ŠÚPS	Štátny ústav pamiatkovej starostlivosti ~~(bývalý)~~ (1981-1991, predchodca dnešného Pamiatkového úradu Slovenskej republiky – PÚ SR)
TD	trolejbusová doprava
TEN-T	Trans-European Transport Network (transeurópska dopravná sieť)
THK	Trieda Hradca Králové
TINA	Transport Infrastructure Needs Assessment - transeurópska sieť (slúži na odhad potrieb dopravnej infraštruktúry)
TKO	tuhý komunálny odpad
TOB	trvalo obývané byty
TS	transformačná stanica
TŠ	technická štúdia
TTP	trvalý trávnatý porast
TÚV	teplá úžitková voda
ÚEV	územie európskeho významu
ÚG	územný generel
ÚGD	územný generel dopravy
ÚHA	Útvar hlavného architekta
ÚK	ústredné kúrenie
UMB	Univerzita Mateja Bela
UO	urbanistický obvod
UoZ	uchádzači o zamestnanie
ÚPD	územnoplánovacia dokumentácia
ÚPN	územný plán
ÚPN A, ÚPN-A	územný plán aglomerácie

ÚPN CMZ	územný plán centrálnej mestskej zóny
ÚPN O, ÚPN-O	územný plán obce
ÚPN VÚC	územný plán veľkého územného celku
ÚPN Z	územný plán zóny
ÚPP	územnoplánovací podklad
ÚPSVaR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
ÚREŠ	Ústav rómskych európskych štúdií
ÚSES	územný systém ekologickej stability
UŠ	urbanistická štúdia
ÚTJ	územno-technická jednotka - je stálym štatistickým obvodom na priestorovú identifikáciu sociálno-ekonomických a územno-technických javov v plošných štruktúrach územia; UTJ je zásadne katastrálne územie (KÚ)
ÚTP	územnotechnický podklad
UV	uznesenie vlády
ÚVS	Ústredná vojenská správa
ÚZPF	ústredný zoznam pamiatkového fondu
VDC	Výskumné demografické centrum
VDJ	vodojem
VN	vodná nádrž
VN	vysoké napätie
VnMO	vnútorný mestský okruh
VoMO	vonkajší mestský okruh
VO	verejné osvetlenie
VOC	volatile organic compound (prchavá organická zmes)
VPD	vzletová a pristávacia dráha
VPP	vzletový a pristávací pás
VPS	verejnoprospešná stavba
VŠZaSP	Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce
VÚC	veľký územný celok
VÚVA	Výskumný ústav výstavby a architektúry
VVN	veľmi vysoké napätie
VZ	vodný zdroj
VZN	všeobecne záväzné nariadenie
ZaD	zmeny a doplnky
ZAKOS	základná komunikačná sieť
ZAaRES	záhradnícke a rekreačné služby
Zb.	Zbierka zákonov SR (do r. 1993)
ZO	záhradkárska osada
ZO	zásobovacia oblasť
ZOS	zariadenie opatrovateľskej služby
ZP	zemný plyn
ZpS	zariadenie pre seniorov
ZSJ	základná sídelná jednotka - skladobná časť sídelného útvaru určená na priestorovú identifikáciu a sledovanie sociálno-ekonomických a územno-technických javov priamo viazaných na osídlenie; tvorí ju buď sídelná lokalita (SL), alebo urbanistický obvod (UO)
ZŠ	základná škola
ZUŠ	základná umelecká škola

ZÚJ	základná územná jednotka - priestorová jednotka, ktorá sa na výkon štátnej správy už ďalej nečlení; územný obvod každej ZUJ sa môže tvoriť súhrnom niekoľkých územno-technických jednotiek (UTJ) alebo je totožný s jednou UTJ; obecne sa pod pojmom ZÚJ rozumejú obce, mestá, vojenské obvody a mestské časti v Bratislave a Košiciach
ZV	Zvolen
ZVN	zvlášť vysoké napätie
ZVT	Závody výpočtovej techniky
Z.z.	Zbierka zákonov SR (od r. 1993)
ŽP	životné prostredie
ŽSR	Železnice Slovenskej republiky

Pozn.: v zozname nie sú uvedené niektoré skratky, vysvetlené priamo v texte, ďalej viaceré skratky názvov podnikov, skratky miestnych názvov (obce, ulice), skratky v rozhodnutiach orgánov, skratky fyzikálnych a iných veličín, a pod.